

DUH PROROŠTVA

VELIKA BORBA

IZMEĐU

HRISTA I SOTONE

Od razorenja Jerusalima do završetka borbe

Elen G. Vajt

Vol. IV

Izdanje iz 1884. godine

<i>Naziv djela:</i>	Velika borba između Hrista i Sotone
<i>Autor:</i>	Elen G. Vajt
<i>Naslov originala:</i>	The Spirit of Prophecy THE GREAT CONTROVERSY BETWEEN CHRIST AND SATAN From the destruction of Jerusalem to the end of the controversy
<i>By</i>	Mrs. E. G . WHITE
<i>Volume</i>	IV
<i>Publisher:</i>	Pacific Press: Oakland, Cal. Review and Herald: Battle Creek, Mich. 1884.
<i>Prevod:</i>	Drago Dragojević
<i>Izdavač:</i>	Institut za religijska istraživanja www.religija.me
<i>Štampa:</i>	„Ivpe“ Cetinje
<i>Tiraž:</i>	500 primeraka
<i>Napomena:</i>	Knjiga je štampana u nekomercijalne svrhe.

SADRŽAJ

1. Razorenje Jerusalima	5
2. Progonstva u prvim vekovima	23
3. Rimska crkva	33
4. Valdenžani	45
5. Rani reformatori	61
6. Hus i Jeronim*	68
7. Luterovo odvajanje od Rima	91
8. Luter pred državnim saborom	112
9. Napredak reformacije	132
10. Protest knezova	142
11. Kasniji reformatori	153
12. Dva svedoka	167
13. Bog ukazuje čast poniznima	172
14. Vilijam Miler	178
15. Prva anđeoska vest	195
16. Druga anđeoska vest	201
17. Vreme oklevanja	209
18. Ponoćna vika	215
19. Svetinja	223
20. Otvorena i zatvorena vrata	231
21. Treća anđeoska vest	235
22. Treća vest odbačena	246
23. Moderna buđenja	252

* Poglavlje „Hus i Jeronim“ ne nalazi se u izdanju „Velike borbe“ iz 1884. godine, već u kasnijim izdanjima, koja su menjana od strane uredništva izdavačkog odbora crkve Adventista sedmog dana, uključujući i određene teološke intervencije koje menjaju smisao proročke poruke Elen Vajt, te se stoga ne mogu smatrati validnim. Ovo poglavlje je dodato zbog svog istorijskog značaja.

24. Istražni sud	262
25. Poreklo zla	269
26. Neprijateljstvo između čoveka i Sotone	276
27. Delovanje zlih duhova	282
28. Sotonine zamke	287
29. Prva velika prevara	299
30. Spiritizam	314
31. Karakter i namere papstva	322
32. Sukob koji dolazi	337
33. Sveto pismo je zaštita	348
34. Glasna vika	356
35. Vreme nevolje	364
36. Božji narod izbavljen	381
37. Opustošenje zemlje	395
38. Borba je završena	400
Dodatak	414

Poglavlje I

RAZORENJE JERUSALIMA

„Jer će doći dani na tebe, i okružiće te neprijatelji tvoji opkopima, i opkoliće te, i obuzeće te sa sviju strana; i razbiće tebe i decu tvoju u tebi, i neće ostaviti u tebi kamena na kamenu, zato što nisi poznao vremena u kojemu si pohođen.“ Luka 19, 43.44.

Sa vrha Maslinske gore Isus posmatra Jerusalim. Pred Njim se pružao prizor koji je odisao lepotom i mirom. Usred vrtova, vinograda, zelenih obronaka posutih šatorima hodočasnika, uzdizali su se terasasti brežuljci, otmene palate i masivni bedemi Izraelske prestonice. Izgledalo je kao da kćer Sionska govori u svom ponosu: „Sedim kao carica i neću videti žalosti;“ bila je tako lepa i sigurna u nebesku naklonost kao u vreme kada je pevao carski pesnik: „Prekrasna je visina, uteha svoj zemlji gora Sion... grad velikoga cara.“ Psalam 48, 2. Jasno se vide veličanstvene zgrade hrama. Zraci sunca na zalasku osvetljavaju snežnu belinu mermernih zidova i odbijaju se od zlatnih vrata, kula i tornjeva. U „savršenoj lepoti“ stoji hram, ponos jevrejskog naroda. Koje bi dete Izraela, moglo da gleda ovaj prizor, bez duboke radosti i ushićenja! Ali, sasvim druge misli zaokupljaju Isusov um. „I kad se približi, ugleda grad i zaplaka za njim.“ Luka 19,41. Usled sveopšte radosti zbog trijumfnog ulaska, dok palminim granama još mašu, dok osana veselo odjekuje sa brežuljaka a hiljade glasova proglašava Ga carem, Otkupitelj sveta je iznenada obuzet tajanstvenom tugom. On, Sin Božji, Obećani Izraelov, čija je sila pobedila smrt i pozvala njene zarobljenike iz grobova, plače, ali ne zbog obične žalosti, već od velike, neiskazane duševne patnje.

On ne proliva suze zbog sebe, iako dobro zna kuda vodi Njegov put. Pred Njim se nalazi Getsimanija. Nedaleko je i mesto raspeća. Užasan gust mrak, trebalo je da se spusti na put kojim je On morao uskoro da prođe, da bi dao dušu svoju kao žrtvu za greh. Ipak, razmišljanje o tim prizorima, nije bacilo senku na Njega u ovim trenucima radosti. Nikakav predosećaj Njegove nadljudske muke nije zasenio taj nesebičan duh.

On plače nad hiljadama Jerusalimljana kojima je izrečena osuda, radi slepila i nepokajanja, a koje je došao da blagoslovi i spase.

Hiljadugodišnja istorija naklonosti i blagoslova darovanih jevrejskom narodu, odvijala se pred Isusovim očima. Gospod je učinio da Sion bude Njegovo sveto mesto stanovanja. Tamo su proroci otpećivali svoje svitke i izricali im opomene. Tamo su sveštenici mahali svojim kadionicama i svakoga dana prinosili krv jaganjaca, ukazujući na Jagnje Božje. Tamo je Jehova prebivao u vidljivoj slavi, u božanskoj prisutnosti, iznad prestola milosti. Tamo je počivalo podnožje onih tajanstvenih lestava što povezuju zemlju s nebesima – lestava po kojima su se anđeli Božji uspinjali i silazili, i koje su otvorile put svetlu ka najsve-tijem. Da je Izrael kao nacija sačuvao svoju privrženost Nebu, Jerusalem bi stajao zauvek kao izabrana prestonica Božja. Ali, istorija ovog povlašćenog naroda je izveštaj o neprekidnom odmetanju i pobunama. Oni su se odupirali Božjoj milosti, zlo-upotrebljavali sve svoje povlastice i prezirali svoja preimućstva.

Uprkos zaboravnosti i otpadu, Bog je postupao sa Izraelom, kao što otac pun ljubavi postupa sa buntovničkim sinom, podsećajući ga, upozoravajući ga, ispravljajući ga, uvek govoreći u bolu brižne roditeljske duše: Kako da te se odreknem? Kad nisu pomogli pozivi, molbe i ukori, Bog je poslao svom narodu, najskupoceniji dar neba! U tom jedinom Daru, poklonio im je

celo nebo.

Tri godine je Sin Božji kucao na vrata nepokornog grada. On je došao u svoj vinograd tražeći roda. Izrael je bio kao loza presađena iz Egipta u dobru zemlju. On ju je okopavao, obrezivao i negovao. Bio je neumoran u naporima da sačuva ovu lozu koju je sam posadio. Tri godine Bog svetlosti i slave je prolazio usred svog naroda. On je lečio bolesne, tešio žalosne, vaskrsavao mrtve i propovedao oproštaj i mir pokajanima. Oko sebe je okupljao slabe i umorne, nemoćne i očajne i pružao svima, bez obzira na godine ili karakter, poziv milosti: „Hodite k meni svi koji ste umorni i natovareni, i ja ću vas odmoriti.“ Matej 11, 28.

Uprkos ravnodušnosti i preziru, On je nepokolebljivo nastavljao svoju službu ljubavi. Nijedna usrdna duša nije bila odbijena namrštenim pogledom. Iako je On sam bio izložen oskudici i prekору, živio je da bi svojom stazom širio blagoslove i pozivao ljude da prime dar života. Talasi milosti, odbijani od upornih srca, vraćali su se u plimi neumorne ljubavi. Ali Izrael se odvratio od svog najboljeg Prijatelja i jedinog Pomoćnika. Pozivi Njegove ljubavi bili su prezirani, Njegovi saveti odbijani, a Njegove opomene ismejavane.

Čas milosti i odgađanja brzo je prolazio. Čaša Božjeg dugo odlaganog gneva bila je gotovo puna. Oblak gneva koji se skupljao kroz vekove otpada i pobuna, samo što se nije provalio nad neposlušnim narodom, a Onaj koji ih je jedino mogao spasiti od njihove predstojeće sudbine, bio je prezren, naružen, odbačen i uskoro je trebalo da bude razapet. Kada Hristos bude razapet na krstu Golgote, dani Izraela kao nacije, povlašćene i blagoslovene od Boga, biće završeni. Gubitak samo jedne duše je nesreća koja nadmašuje dobitke i blaga celog sveta. Ali dok je Hristos posmatrao Jerusolim, nesreća jednog celog grada, celog jednog naroda,

bila je pred Njegovim očima – tog grada, tog naroda, koji je nekad bio Božji izabranik, Njegovo naročito blago.

Proroci su plakali nad otpadom Izraela. Jeremija je želeo da Njegove oči budu izvor suza, da bi mogao „plakati dan i noć za pobijenim kćerima svoga naroda.“ Kolika je onda bila žalost Onoga, čiji proročki pogled obuhvata, ne godine, već vekove? On vidi anđela uništenja kako lebdi nad drevnom prestonicom patrijaraha i proroka. Sa vrha Maslinske gore, sa onog mesta koje je kasnije zauzeo Tit i njegova vojska, gleda preko ravnice sveti hram i predvorje sa stubovima, i očima punim suza posmatra užasnu sliku: gradske zidove opkoljene neprijateljskom vojskom. On čuje hod vojske koja se sprema za bitku. Čuje glasove majki i vapaj dece za hlebom u opkoljenom gradu. Vidi u plamenu, sveti i divni hram, njegove palate i kule, a potom ih vidi pretvorene u ruševine koje se puše.

On gleda unapred vekovima i vidi narod zaveta rasejan u sve zemlje, kao ostatke olupina na pustoj obali. U ovoj kazni, koja je trebalo uskoro da se izlije nad njenom decom, Isus vidi prve kapi čaše gnjeva, koje će ona u poslednjem sudu ispiti do dna. Božansko saučešće došlo je do izražaja u rečima punim bola: „Jerusalime, Jerusalime, koji ubijaš proroke i zasipaš kamenjem poslane k tebi! Koliko puta htjedoh da skupim čeda tvoja, kao što kokoš skuplja piliće svoje pod krila i ne htete.“ Matej 23, 37. O da si ti, narode, koji si uživao preimućstvo više od svih drugih, poznao vreme svoga pohoda i ono što je za mir tvoj! Ja sam zadržavao anđela osвете; ja sam te pozivao na pokajanje, ali uzalud. Niste samo sluge, poslanike i proroke odbacili već i Sveca Izraelova, tvoga Spasitelja. Kada budeš razoren, ti ćeš sam biti tome kriv. „I nećete da dođete k meni da imate život večni!“

Isus je u Jerusalimu gledao simbol sveta okorelog u neverstvu i pobuni, koji se naglo približava Božjim osvetničkim sudovima. Beda otpalog roda, tištala je Njegovu dušu i otela mu iz usta neizmerno gorak uzvik. On je video zapis greha, ispisan, u ljudskoj bedi, u suzama i krvi. Njegovo srce bilo je dirnuto neizmernom samilošću nad onima koji pate i trpe na zemlji, čeznuo je da ih sve oslobodi. Ali je znao, da čak ni Njegova ruka ne može odvratiti dolazeće talase ljudskog stradanja. Svega nekolicina potražiće svoj jedini izvor pomoći. On je bio gotov da dà dušu svoju na smrt da bi im dao spasenje, ali samo nekolicina prići će mu, da mogu imati život.

Veličanstvo Neba u suzama! Sin Večnog Boga, ožalošćen duhom, iznemogao od bola! Ovaj prizor je ispunio svo Nebo čuđenjem. Taj prizor nam pokazuje koliko je težak greh. On nam pokazuje koliko je, čak i za božansku svemoć, težak zadatak da spase grešnika od posledica prestupa Božjeg zakona. Posmatrajući pred sobom vekove, sve do poslednjeg naraštaja, Isus je video svet uvučen u prevaru, sličnu onoj koja je bila uzrok razorenja Jerusalima. Veliki greh Jevreja bio je odbacivanje Hrista, veliki greh hrišćanskog sveta biće odbacivanje Božjeg zakona koji je temelj Božje vladavine na nebu i na zemlji. Jehovini propisi biće prezreni i proglašeni nevažećim. Milioni robova greha i Sotone, osuđeni da pretrpe drugu smrt, neće hteti da slušaju reči istine u dan svoga pohođenja. Užasna zaslepljenost! Čudna zaľuđenost!

Dva dana pre Pashe, pošto je osudio licemerstvo jevrejskih vođa, Isus, izlazeći iz hrama poslednji put, uputio se sa svojim učenicima na vrh Maslinske gore, i zajedno s njima seo na travnati obronak sa kojega se pružao pogled na grad. Još jednom je posmatrao njegove zidove, njegove kule i palate. Još jednom je pogledao hram u njegovom blistavom sjaju, krunu lepote, kojom

je sveto brdo bilo krunisano.

Pre hiljadu godina psalmista je veličao Božju milost prema Izraelu, što je Njegov sveti dom izabrao da mu bude mesto boravka: „U Salemu je šator Njegov, stan je Njegov u Sionu.“ Psalam 76, 2. „Nego izabra koleno Judino, goru Sion koja mu omile. I sagrađi svetinju svoju kao gornje svoje stanove.“ Psalam 78, 68. 69. Prvi hram bio je sagrađen u najslavnije doba Izraelske istorije. David je za tu svrhu sabrao ogromno blago. Nacrt za njegovu gradnju načinjen je božanskim nadahnućem. Solomun, najmudriji car Izraelov, dovršio je to delo. Ovaj hram je bio najveličanstvenija građevina koju je svet ikada video. Ali, govoreći o drugom hramu, Bog je preko Ageja dao sledeću izjavu: „Slava će ovog doma poslednjega biti veća nego onoga prvoga, veli Gospod nad vojskama.“ „I potrešću sve narode, i doći će Izabrani svih naroda, i napuniću ovaj dom slavom, veli Gospod nad vojskama.“ Agej 2, 7.9.

Razoren od Navuhodonosora, hram je bio ponovo sazidan oko pet stotina godina pre Hristovog rođenja. To je učinio narod koji se vratio u opljačkanu i opustošenu zemlju iz ropstva, koje je trajalo koliko i jedan ljudski vek. Među njima je bilo i staraca koji su videli slavu Solomunovog hrama i koji su plakali posmatrajući postavljanje temelja novom hramu koji je bio mnogo manji od prvog. Prorok je ovako opisao osećanje koje je tada vládalo: „Ko je među vama ostao koji je video ovaj dom u prvoj slavi njegovoj? A kakav vi sada vidite? Nije li prema onom kao ništa u vašim očima?“ Agej 2, 3. Tada je dato obećanje da će slava drugoga hrama biti veća od slave prvoga.

Drugi hram nije bio dorastao prvom po veličanstvenosti, niti je bio posvećen onim vidljivim znacima božanske prisutnosti, kao prvi hram. Nije se otkrila natprirodna sila da označi njegovo

posvećenje. Nije se video oblak slave koji bi ispunio novosagrađenu svetinju. Nikakav oganj nije pao sa Neba da zapali žrtvu na oltaru. Božja prisutnost nije više boravila među heruvimima u svetinji nad svetinjama, kovčeg zaveta, presto milosti i ploče svedočanstva nisu se nalazili u njemu. Glas sa Neba nije se oglašavao da bi na sveštenikovo pitanje objavio volju Jehove.

Tokom vekova Jevreji su se uzalud trudili da pokažu kako se ispunilo Božje obećanje dato preko proroka Ageja. Oholost i neverstvo potamnili su njihov um u pogledu razumevanja pravog značenja proročkih reči. Drugi hram nije bio počašćen obla-
kom Jehovine slave, već živom prisutnošću Onoga u kome je telesno prebivala punina božanstva – koji je bio sam Bog vidljiv u telu. „Željeni svih naroda“ došao je zaista u svoj hram kada je čovek iz Nazareta učio i lečio u svetom predvorju hrama. Hristovim prisustvom, samo Njegovim prisustvom, nadmašio je drugi hram, slavu prvoga. Ali, Izrael je odbacio dar koji mu je Nebo dalo. Kada je ponizni Učitelj, izlazeći toga dana iz hrama, prekoračio prag zlatnih vrata, slava Božja napustila je hram zauvek. Već su se ispunile Spasiteljeve reči: „Eto će vam se ostaviti vaša kuća pusta.“ Matej 23, 38.

Učenici su bili začuđeni i zadivljeni Hristovim proricanjem. Želeli su da bolje razumeju značenje Njegovih reči koje su se odnosile na razorenje hrama. Bogatstvo, trud, arhitektonsko umeće, bili su više od četrdeset godina obilno korišćeni da povećaju njegov sjaj. Irod Veliki potrošio je na njega rimsko i jevrejsko bogatstvo, a svetski imperator obogatio ga je svojim poklonima. Ogromni blokovi belog mermera, skoro neverovatnih dimenzija, bili su doneti iz Rima i sačinjavali su deo njegove građevine, i učenici su na njih skrenuli pažnju Isusu govoreći: „Učitelju, gle kakvo je kamenje, kakva građevina!“ Marko 13,1.

Na ove reči Isus je dao svečan i zapanjujući odgovor: „Zaista vam kažem: Neće ostati ovde ni kamen na kamenu koji se neće razmetnuti.“ Matej 24, 2.

Učenici su razorenje Jerusalima povezali sa događajima Hristovog ličnog dolaska u svetovnoj slavi da preuzme prestole svetskih carstava. Tada će kazniti nepokajane Jevreje i osloboditi narod od rimskog jarma. Gospod im je rekao da će doći po drugi put; zato su, pri spominjanju propasti Jerusalima, pomislili na Njegov dolazak. I kad su se na Maslinskoj gori okupili oko Spasitelja, upitali su ga: „Kaži nam kada će to biti? I kakav je znak tvojega dolaska i posletka veka?“ Matej 24, 3.

Budućnost je bila učenicima milostivo sakrivena. Da su u to vreme u potpunosti shvatili dve strašne činjenice – Otkupiteljeve patnje i smrt, kao i razorenje njihovog grada i hrama – bili bi paralizovani užasom. Hristos im je izneo u glavnim crtama važne događaje koji će se desiti pre svršetka vremena. Tako oni nisu mogli potpuno razumeti Njegove reči, ali njihovo značenje trebalo je da se otkrije Njegovom narodu onda kada im budu bila potrebna uputstva koja je dao u njima. Proročanstvo koje je izrekao imalo je dvostruko značenje: ono se odnosilo na razorenje Jerusalima i na strahote poslednjeg velikog dana.

Isus je otkrio učenicima koji su Ga pažljivo slušali kakvi će sudovi stići otpadnički Izrael, a naročito, kakva kazna će doći na njih zbog odbacivanja i razapinjanja Mesije. Očigledni znakovi će prethoditi strahovitom vrhuncu. Strašni čas doći će iznenada i brzo. Spasitelj je upozorio svoje sledbenike: „Kad dakle ugledate na mestu svetome mrzost opustošenja, o kojoj govori prorok Danilo – koji čita, da razume! Tada koji budu u Judeji neka beže u gore.“ Matej 24, 15.16. Kada idolopokloničke zastave Rimljana, budu uzdignute na svetom zemljištu koje se prostire nekoliko stotina metara izvan gradskih zidova, tada Hristovi

sledbenici treba da nađu sigurnost u begu. Kada znak upozorenja bude primećen, sud će slediti toliko brzo da oni koji žele da ga izbegnu, ne smeju ni za trenutak da oklevaju. Onaj ko se zadesi na krovu kuće, ne sme da siđe kroz svoju kuću na ulicu, nego žurno od krova do krova, dok ne dođe do gradskih zidova i bude spašen „kao iz vatre.“ Oni koji bi radili u polju ili u vinogradu, ne smeju da se zadržavaju i vraćaju da uzmu gornju haljinu koju su ostavili po strani, dok su radili na vrelini dana. Nisu smeli da oklevaju ni jedan trenutak da ne bi stradali u sveopštem uništenju.

Za vreme Irodove vlade, Jerusalem se ne samo mnogo prolepšao, već je podizanjem kula, zidova i utvrđenja, njegov prirodni položaj postao naizgled neosvojiv. Onaj, koji bi u ono vreme preokrenuo njegovo razorenje, bio bi smatran nerazumnim narušavateljem mira. Kao Noje u svoje vreme, bio bi prozvan poludelim uzbunjivačem. Ali, Hristos je rekao: „Nebo i zemlja će proći, ali moje reči neće proći.“ Matej 24, 35. Gnev protiv Jerusalima, objavljen je zbog njegovih grehova, i njegovo uporno neverstvo zapečatilo je njegovu sudbinu.

Gospod je objavio preko proroka Miheja: „Čujte ovo, poglavari doma Jakovljeva i knezovi doma Izraelova, koji se gadjate na pravdu, i sve što je pravo izvrćete, koji gradite Sion krvlju i Jerusalem bezakonjem. Poglavari njegovi sude po mitu, i sveštenici njegovi uče za platu, i proroci njegovi prorokuju za novac, a smelosti imaju da se na Gospoda oslanjaju govoreći: Nije li Gospod usred nas? Neće doći zlo na nas.“ Mihej 3, 9-11.

Ove reči tačno opisuju podmitljivost i lažnu pravdu stanovnika Jerusalima. Iako su tvrdili da strogo drže propise Božjeg zakona, prestupali su sva Njegova načela. Mrzeli su Hrista zbog toga što su Njegova čistota i svetost, otkrivali njihovu grešnost, i oni su Ga optuživali da je uzrok svih zala koja su došla na njih

zbog njihovih greha. Iako su priznavali Njegovu bezgrešnost, izjavili su da je Njegova smrt potrebna radi sigurnosti nacije. „Ako ga ostavimo tako,“ rekli su jevrejski poglavari, „svi će verovati u Njega, pa će doći Rimljani i uzeće nam sveto mesto i narod.“ Jovan 11, 48. Ako pogube Hrista, mislili su oni, postaće još jednom jak i ujedinjen narod. Tako su delili mišljenje poglavara sveštениčkog koji je tvrdio da je bolje da jedan čovek umre, nego da propadne ceo narod.

Na ovaj način su vođe jevrejskog naroda „gradile Sion krvlju i Jerusalim bezakonjem.“ Mada su razapeli Spasitelja koji ih je ukoravao zbog njihovih greha, još uvek su se zavaravali svojom pravdom, smatrajući se Božjim povlašćenim narodom, i očekivali su da će ih Gospod osloboditi od njihovih neprijatelja. „Zato,“ nastavlja prorok, „zbog vas Sion će se preorati kao njiva, i Jerusalim će postati gomila, i gora od doma visoka šuma.“ Mihej 3,12.

Tokom četrdeset godina nakon što je sam Hristos nagovestio sudbinu Jerusalima, Gospod je odgađao svoje sudove nad gradom i narodom. Čudnovato je bilo Božje strpljenje prema onima koji su prezirali Njegovo jevanđelje i prema ubicama Njegovog Sina. Poređenje sa nerodnom smokvom pokazalo je Božje postupanje sa jevrejskim narodom. Zapovest je glasila: „Odseci je, zašto da zemlji smeta?“ Luka 13, 7. Ali božanska milost poštedela ju je, ipak, malo duže. Među Jevrejima bilo je mnogo onih koji nisu imali pravi pojam o Hristovom karakteru i Njegovom delu. Deca nisu imala priliku da prime svetlost koju su njihovi roditelji prezirali. Kroz propovedanje apostola i onih koji su im se pridružili, Bog je želeo da i njima da svoju svetlost. Oni su mogli uvideti kako su se proročanstva ispunila, ne samo u rođenju i životu Hrista, već i u Njegovoj smrti i vaskrsenju.

Deca nisu bila osuđena zbog greha roditelja, već, pošto su upoznala svetlost koja je bila dana njihovim roditeljima i odbacila je, kao što su odbacila i svetlost datu lično njima, postala su saučesnici greha svojih roditelja i dopunila meru njihovih bezakonja.

Božje strpljenje prema Jerusalmu još više je učvrstilo Jevreje u njihovom upornom nepokajanju. U svojoj mržnji i okrutnosti prema Isusovim učenicima, odbacili su poslednji dar milosti. Tada je Bog povukao od njih svoju zaštitu i odstranio silu kojom je obuzdavao Sotonu i njegove anđele, i tako je nacija ostala u rukama vođe koga je izabrala. Njezina deca su prezrela Hristovu milost koja bi im dala snagu da pobede svoje grešne strasti, te su sada strasti pobedile njih. Sotona je probudio u njima najružasnije i najniže strasti duše. Nisu više rasuđivali, postali su bezumni – njima je upravljao nagon i slepi gnev. Postali su sotonski okrutni. U porodici kao i u narodu, u višim slojevima kao i u nižim, svuda je vladalo nepoverenje, zloba, zavist, nesloga, pobune i ubistva. Nigde nije bilo sigurnosti. Prijatelji i rodbina izdavali su jedni druge. Roditelji su se okrenuli od svoje dece, a deca od svojih roditelja. Narodni upravitelji nisu imali snagu da vladaju sobom. Nekontrolisane strasti su ih učinile tiranima. Jevreji su primili lažno svedočenje da bi osudili nevinog Božjeg Sina. Sada su lažne optužbe učinile njihov život nesigurnim. Svojim postupcima odavno su govorili: „Neka nestane ispred nas Sveca Izraelova.“ Isaija 30, 11. Sada se njihova želja ispunila. Strah Božji nije ih dugo uznemiravao. Na čelu naroda bio je Sotona i najviše građanske i verske vlasti bile su pod njegovom upravom.

Vođe neprijateljskih stranaka, ponekad bi se ujedinile da bi opljačkale svoje nesrećne žrtve, a posle bi se bacili jedni na druge i nemilosrdno bi se istrebljivali. Čak ni svetost hrama nije mogla zadržati njihovu užasnu svirepost. Molitelji su bili ubijani

pred oltarom, i svetinja se oskrvnjivala telima ubijenih. U svojoj slepoći i bogohulnoj naduvenosti, podstrekači tih paklenih dela, javno su izjavljivali da se ne boje da će Jerusolim biti razoren, jer je on Božji grad. Da bi još više utvrdili svoju moć, potkupili su lažne proroke koji su objavljivali, čak i kada su rimske legije opsedale hram, da narod čeka oslobođenje od Boga. Do poslednjeg trenutka, narod je čvrsto verovao, da će se Svevišnji umešati i uništiti neprijatelje, ali Izrael je odbacio božansku zaštitu i sada nije imao nikakvu odbranu. Nesrećni Jerusolim bio je razjedinjen unutrašnjim razdorima. Njegove ulice bile su poprskane krvlju njegove dece koja su se međusobno ubijala, dok je neprijateljska vojska razarala utvrđenja i ubijala njegove vojnike!

Sva Hristova proricanja o razorenju Jerusalima, ispunila su se doslovno. Jevreji su iskusili istinitost reči opomene: „Kakvom merom merite, onakvom će vam se meriti.“

Znaci i čudesa su se pojavili, najavljujući nesreću i propast. Kometa, nalik plamenom maču, godinu dana je stajala nad gradom. Videlo se kako neka natprirodna svetlost lebdi nad hramom. Na oblacima su bila prikazana bojna kola sabrana za bitku. Tajanstveni glasovi u predvorju hrama izgovarali su reči upozorenja: „Bežimo odavde!“ Istočna vrata unutrašnjeg predvorja koja su bila od mjedi i toliko teška da su ih dvadesetak ljudi jedva mogli zatvoriti, osigurana ogromnim gvozdenim polugama, zabijenim duboko u čvrstu kamenu podlogu – primećena su da su se otvorila sama u ponoći.

U toku sedam godina, jedan čovek je stalno hodao ulicama Jerusalima, objavljujući nesreće koje je trebalo da dođu na grad. Dan i noć, on je pevao sumanutu tužbalicu: „Glas sa istoka, glas sa zapada, glas od četiri vetra, glas protiv Jerusalima i hrama, glas protiv mladoženje i neveste i glas protiv celoga naroda.“ Ovo čudno biće, bacili su u zatvor i bičevali ga, ali nijedan jauk

se nije oteo sa njegovih usana. Na pogrde i mučenja, on je samo odgovarao: „Teško Jerusalmu, teško, teško njegovim stanovnicima!“ Njegove vapajuće opomene nisu prestale, dok ga nisu ubili za vreme opsade koju je prorekao.

Nijedan hrišćanin nije poginuo prilikom uništenja Jerusalema. Hristos je opomenuo svoje učenike, i svi koji su verovali, pazili su na obećani znak. Nakon što su Rimljani opkolili grad, neočekivano su povukli svoje snage u trenutku kada je sve izgledalo pogodno za jedan neočekivani napad. Božjim providenjem, obećani znak je bio dat hrišćanima koji su ga čekali, i bez trenutka odgađanja pobegli su na sigurno mesto – u grad utočišta Pelu u zemlji Pereji, s one strane Jordana.

Strašna nevolja zadesila je Jerusalm, kada ga je Tit ponovo opseo. Poslednji očajnički juriš učinjen je za vreme Pashe kada su se milioni Jevreja sakupili unutar njegovih zidova da proslave nacionalni praznik. Životne namirnice koje bi stanovnicima služile godinama, da su ih racionalno trošili, bile su uništene osvetom zavađenih stranaka koje su se borile za prevlast i uskoro su se stanovnici našli pred užasnom gladi. Jedna mera žita prodavala se za jedan talanat. Veliki broj ljudi, noću bi se iskradao, kako bi ublažio svoju glad proždirući trave i divlje bilje što je raslo izvan grada, premda su često bili otkriveni i kažnjavani mučenjem i smrću. Neki su jeli svoje kožne sandale i kožne prevlake sa štitova. Moćnici su činili najužasnija nasilja da bi oduzeli hranu onima za koje su mislili da su je sakrili. Ova nasilja činili su često ljudi koji su imali dosta hrane ali su želeli da nagemilaju zalihe za budućnost.

Hiljade njih je umrlo od gladi i kuge. Činilo se da je prirodni osećaj ljubavi potpuno uništen. Deca bi otimala hranu iz usta svojih starih roditelja. Pitanje proroka: „Može li žena zaboraviti

porod svoj?“ (Isaija 49,15.), dobilo je odgovor unutar zidova ovog osuđenog grada. „Svojim rukama žene žalostive kuvaše decu svoju, ona im biše hrana u pogibli kćeri naroda mojega.“ Plač Jeremijin 4,10.

Rimske vođe nastojale su da izazovu paniku među Jevrejima, da bi ih tako prisilili na predaju. Zarobljenici koji bi se opirali pri zarobljivanju, bili su bičevani, mučeni i razapinjani pred gradskim zidovima. Stotine su bile ubijane svakog dana, i to užasno delo nastavljalo se sve dotle, dok u Josafatovoj dolini i na Golgoti nije bilo podignuto toliko krstova, da se čovek jedva mogao kretati između njih. Tako je strahovito bila ispunjena bogohulna molitva izrečena četrdeset godina ranije: „Njegova krv na nas i na decu našu.“ Matej 27, 25.

Tit je želeo da učini kraj strašnom prizoru i da sačuva Jerusalim od potpunog uništenja. Bio je ispunjen užasom kada je video gomile mrtvih tela u dolinama. Oduševljen pogledom na hram koji je posmatrao s vrha Maslinske gore, izdao je zapovest da se ne dira ni u jedan njegov kamen. Pre nego što je odlučio da izvrši napad na ovo utvrđenje, uputio je ozbiljan poziv jevrejskim vođama, da ga ne prisiljavaju da krvlju oskrvni sveto mesto. Ako bi izašli i borili se na bilo kojem drugom mestu, nijedan Rimljanin neće oskrnaviti svetost hrama. Josif Flavije uputio im je najrečitiji poziv na predaju da bi spasli sebe, grad i svoje mesto bogoslužjenja. Ali, na ove reči, odgovorili su gorkim kletvama. Strelama su obasuli svog poslednjeg ljudskog posrednika koji je došao pred njih da ih moli. Jevreji su odbacili pozive Sina Božjeg, i sada, svi pozivi i molbe, učinili su ih još upornijima i odlučili su da se usprotive do kraja. Titova nastojanja da očuva hram bila su uzaludna, jer Jedan, veći od njega, objavio je da tamo neće ostati kamen na kamenu.

Slepa tvrdoglavost jevrejskih vođa i odvratni zločini koji su

se dešavali u opsednutom gradu, izazvali su kod Rimljana užas i gnev, pa je Tit odlučio da zauzme hram na juriš. Zapovedio je, ako je moguće, da ga ne unište. Ali njegove naredbe nisu bile uvažene. Jedne večeri, čim se povukao u svoj šator, Jevreji su provalili iz opkoljenog hrama, napadajući vojnike izvan njega. U borbi, jedan vojnik je bacio kroz otvor zapaljenu baklju u predvorje, i prostorije oko svetog doma odmah su se našle u plamenu. Tit je pojurio na to mesto praćen generalima i legionarima, i zapovedio vojnicima da ugase požar. Ali, oni na njegove reči nisu obraćali pažnju. U svom besu, vojnici su vitlajući bacali upaljene baklje u prostorije koje su se graničile s hramom, i tada mačevima ubijali mnoštvo koje je tamo našlo sklonište. Krv, kao reka, tekla je niz stepenice hrama. Hiljade i hiljade Jevreja je poginulo. Ubojnu viku nadjačali su glasovi: „Išabod!“ što znači: ode slava.

Tit je ušao u unutrašnjost svete zgrade. Njena lepota ga je zapanjila, i dok je još plamen nije zahvatio, učinio je poslednji napor da je spase. Ali, baš u njegovom prisustvu jedan vojnik je gurnuo zapaljenu baklju između stožera vrata i za trenutak je buknila vatra u svetinji. Dok je rumeno blještavilo otkrivalo zidove svetog mesta, što je odsajjivalo zlatom, vojnike je zahvatila mahnitost. Ispunjeni željom za blagom i besnilom zbog opiranja Jevreja, izgubili su svaku kontrolu.

Visoke i masivne zgrade koje su krunisale goru Moriju, bile su obuhvaćene plamenom. Od hramskih tornjeva su se dizali stubovi plamena i dima. Dok se strašna vatra širila obuhvatajući sve pred sobom, ceo vrh brda je plamteo kao vulkan. Uz povike vojnika pomešanih s hukom vatre i treskom građevina koje su se rušile, čuli su se pomahnitali i zapomagajući povici starih i mladih, sveštenika i poglavara. Izgledalo je da same planine odjekuju. Strašno blještavilo velikog požara osvetljavalo je okolna

područja, a ljudi su se okupljali na brežuljcima i posmatrali u strahu taj prizor.

Posle razorenja hrama, ubrzo je ceo grad pao u ruke Rimljana. Vođe Jevreja napustile su neosvojive kule i Tit ih je našao puste. Pošto ih je sa divljenjem posmatrao, izjavio je da mu ih je sam Bog predao u ruke, jer nikakva ratna oruđa, ma koliko bila jaka, ne bi mogla osvojiti te tvrđave. I grad i hram bili su razoreni do temelja i zemlja na kojoj je stajao sveti dom bila je „izorana kao njiva.“ Više od milion ljudi poginulo je u krvoproliću. Oni koji su ostali u životu bili su odvedeni u ropstvo, prodavani kao roblje, dovedeni u Rim da ukrase trijumf pobednika, bacani pred divlje zveri u amfiteatru, ili su bili rasejani kao beskućnici po celoj zemlji.

Jevreji su sami sebi iskovali okove, sami su navukli oblak osвете. U svom uništenju kao nacije i u svim nevoljama koje su ih snašle posle rasejavanja, želi su ono što su sami posejali. Njihovo se stradanje često spominje kao kazna koja ih je stigla po Božjem naređenju. Na taj način, veliki varalica pokušava da sakrije svoje vlastito delo. Upornim odbacivanjem božanske ljubavi i milosti, Jevreji su prouzrokovali da ih je napustila Božja zaštita, tako da je Sotona mogao da vlada nad njima po svojoj volji. Nečuvene okrutnosti koje su se dešavale prilikom razorenja Jerusalima, dokaz su osvetničke Sotonine sile nad onima koji se prepuštaju njegovom vođstvu.

Ne možemo dovoljno razumeti koliko dugujemo Hristu za mir i zaštitu koju uživamo. Božja sila sprečava da čovečanstvo potpuno ne padne pod Sotoninu vlast. Neposlušni i nezahvalni, učinili bi dobro kad bi zahvalili za Božju milost i strpljenje koja zadržava okrutnu i zlu đavolju silu. Ali, kada ljudi pređu granicu Božjeg strpljenja, onda se Njegova zaštita povlači. Bog se ne postavlja prema grešniku kao izvršitelj presude zbog greha, već

one koji odbacuju Njegovu milost prepušta da sami žanju ono što su posejali. Svaki odbačeni zračak svetlosti, svaka prezrena ili zanemarena opomena, svaka grešna strast koju gajimo, svaki prestup Božjeg zakona je seme koje se seje i koje će doneti sigurnu žetvu. Ako se čovek odupire Božjem Duhu, on ga najzad napušta i tada čovek ostaje bez sile kojom bi mogao da nadvlada svoje zle strasti i bez zaštite od sotonine zlobe i neprijateljstva. Razorenje Jerusalima je strašna i svečana opomena svima onima koji ne mare za opomene Božje blagodati i koji se odupiru molbama božanske milosti. Nikada nije bilo dato odlučnije svedočanstvo Božje mržnje prema grehu, i sigurne kazne koja će stići grešnike.

Spasiteljevo proročanstvo o pohodu nad Jerusolimom ima još jedno drugo ispunjenje, prema kome je ovaj strašan prizor bio samo slaba senka. Drugi dolazak Sina Božjeg je prореčen usnama koje ne greše: „Tada će proplakati sva plemena na zemlji i ugledaće Sina čovečijega gde ide na oblacima nebeskim sa silom i slavom velikom. I poslaće anđele svoje s velikim glasom trubnim, i sabraće izabrane Njegove od četiri vetra, od kraja do kraja nebesa.“ Matej 24,30.31. Tada će svi oni koji su bili neposlušni jevanđelju „biti uništeni duhom usta Njegovih i iskorenjeni svetlošću dolaska Njegovog.“ 2 Solunjanima 2,8.

Neka ljudi paze da ne zanemare pouku koja im je data u Hristovim rečima. On je izjavio da će doći drugi put da sakupi svoje vernike k sebi i da se osveti onima koji odbijaju Njegovu milost. Kao što je upozorio svoje učenike u pogledu razorenja Jerusalima dajući im znak propasti koja se približava, da bi mogli pobeći, tako je upozorio i svoj narod o danu konačnog uništenja i dao im znake o približavanju tog dana, da bi svi koji žele, mogli izbeći gnev koji dolazi. Oni koji gledaju na obećane

znake, znaju „da je blizu, kod vrata.“ „Stražite dakle,“ glase Njegove reči opomene. „Ako li ne uzastražiš, doći ću na tebe kao lupež.“

Svet ni sada nije spremniji da poveruje upozorenju, nego što su to bili Jevreji u danima našeg Spasitelja. Ma kada došao, kraj će za bezbožne doći neočekivano. Dok život teče svojim uobičajenim tokom, ljudi su zauzeti uživanjima, poslom, trgovinom, sticanjem zemaljskog blaga; dok verske vođe veličaju svetski napredak i prosvećenje, ljudi su uljuljkani lažnom sigurnošću – tada, kao što se kradljivac prikrada u ponoć nezaštićenoj kući, tako će iznenada pogibao naići na bezbrižne i bezbožne, „i neće uteći.“

Poglavlje II

PROGONSTVA U PRVIM VEKOVIMA

Kada je Isus svojim učenicima otkrio sudbinu Jerusalima i prizore svog drugog dolaska, prerekao je i sve ono što će Njegov narod doživeti od trenutka kad se On bude od njih uzneo, pa sve do Njegovog ponovnog dolaska u sili i slavi kada će im doneti izbavljenje. Sa Maslinske gore Spasitelj je video oluju koja samo što se nije sručila na apostolsku crkvu, a prodirući svojim okom dalje u budućnost, nazreo je žestoku buru pustošenja koja će se sručiti na Njegove sledbenike u budućim vekovima tame i progonstva. U svega nekoliko kratkih izjava, punih strašnog značenja, prerekao je kakav će deo vladari ovog sveta odmeriti Božjoj crkvi. Hristovi sledbenici moraju ići istim putem poniženja, sramote i stradanja kojim je prošao i njihov Učitelj. Neprijateljstvo koje je izbilo protiv Spasitelja sveta doći će do izražaja i protiv svih onih koji budu verovali u Njegovo ime.

Istorija rane crkve potvrđuje ispunjenje Spasiteljevih reči. Zemaljske sile i sile pakla, podigle su se protiv Hrista u licu Njegovih sledbenika. Neznaboštvo je predvidelo da bi pobedom jevanđelja Njegovi hramovi i oltari bili srušeni sa zemljom, zato je prikupilo sve svoje snage da hrišćanstvo uništi. Oganj progonstva se zapalio. Hrišćani su bili lišeni svojih imanja i isterani iz svojih domova, „podneli su mnogu borbu stradanja.“ „Podneli su udarce i pogrde, pa još i okove i tamnice.“ Jevrejima 11, 36. Veliki broj njih zapečatio je svedočanstvo svojom krvlju. Plemić i rob, bogat i siromašan, učen i neobrazovan, bili su bez razlike nemilosrdno ubijani.

Gde god bi potražili utočište, Hristovi sledbenici su bili gonjeni kao divlje zveri. Morali su da traže sklonište u pustinji i usamljenim mestima. Bili su „u oskudici, u nevolji i sramoti, kojih nije bio dostojan svet; potucali su se po pustinjama, po gorama, po pećinama i po rupama zemaljskim.“ Jevrejima 11, 37. 38. Hiljade njih našli su zaklon u katakombama koje su dopirale do Rima. Dugi hodnici su bili prokopani kroz zemlju radi pribavljanja kamena kao materijala za ogromne građevine. Tamna i zamršena mreža hodnika prostirala se na kilometre izvan gradskih zidova. U tim podzemnim skloništima Hristovi sledbenici nalazili su utočište kada su bili osumnjičeni i gonjeni, a tu su sahranjivali i svoje mrtve. Kad Darodavac života probudi one koji su se borili u dobroj borbi vere, onda će mnogi mučenici zbog Hrista izaći iz ovih mračnih pećina.

Pod najsvirepim progonstvom ovi svedoci za Isusa sačuvali su svoju veru neokaljanom. Iako lišeni svake udobnosti, daleko od sunčeve svetlosti, nalazili su svoj dom u tamnim, ali prijateljskim nadržima zemlje, ne izustivši nijednu reč žaljenja. Rečima vere, strpljenja i nade hrabрили su jedni druge da podnesu oskudicu i nevolje. Gubitak ma kakvog zemaljskog blaga, nije ih mogao nagnati da se odreknu vere u Hrista. Iskušenja i progonstva bile su samo stepenice, koje su ih vodile bliže njihovom miru i nagradi.

Sećali su se Učiteljevih reči da treba da se raduju kada ih budu progonili Njega radi, jer će biti velika plata njihova na nebesima; jer su i proroke pre njih gonili isto tako. Kao i Božje sluge u prošlosti, mnogi su bili „pobijeni ne primivši izbavljenja da dobiju bolje vaskrsenje.“ Jevrejima 11,35. Toliko su se radovali što su bili dostojni da stradaju za istinu, da su pobedonosne pesme odjekivale usred praskanja plamena lomača. Gledajući gore verom, videli su Hrista i anđele kako se saginju k njima,

prateći ih netremice sa najdubljim interesovanjem i odobravajući njihovu postojanost. Sa Božjeg prestola do njih je dopirao glas: „Budi veran do same smrti i daću ti venac života.“ Otkrivenje 2,10.

Uzalud je Sotona pokušavao da nasiljem uništi Hristovu crkvu. Velika borba, u kojoj su Isusovi učenici dali svoje živote, nije prestala kada su ovi verni nosioci zastave pali na svom položaju. Svojim porazom oni su pobedili. Božji saradnici su bili pobijeni, ali je njihovo delo nepokolebljivo napredovalo. Jevanđelje se dalje širilo i broj njegovih pristalica se stalno povećavao. Ono je prodrlo u krajeve koji su bili nepristupačni čak i za rimske orlove. Jedan hrišćanin raspravljajući sa mnogobožackim vladarima koji su raspirivali progonstvo, rekao je: „Vi nas možete ubijati, mučiti, osuditi... Vaša nepravednost isprobava našu slabost, ali vaša okrutnost ne koristi ništa. Ona je samo moćni poziv da pridobijemo druge našoj veri. Što nas više ubijate, mi bivamo sve brojniji. Krv hrišćana je seme.“

Hiljade i hiljade su bili bacani u zatvor i ubijani, ali su drugi prilazili i zauzimali njihova mesta. Oni koji su kao mučenici umirali za svoju veru, bili su sigurni u Hristu i On ih je smatrao pobednicima. Oni su se borili u dobroj borbi vere i primiće venac slave kad Hristos bude došao. Stradanja kroz koja su hrišćani prolazili sjedinila su ih još više međusobno i s Otkupiteljem. Primer njihovog života i svedočanstvo njihove smrti bili su stalni svedoci u prilog istini, i tamo gde se to moglo najmanje očekivati, podanici Sotone napuštali su njegovu službu i stupali pod Hristovu zastavu.

Sotona je zbog toga skovao plan da još uspešnije ratuje protiv Božje vladavine – postavljajući njegovu zastavu u hrišćansku crkvu. Ako bude uspeo da Hristove sledbenike prevari i na taj način prouzrokuje da izgube Božju naklonost, onda će nestati

njihove sile, hrabrosti i nepokolebljivosti i tako će lako postati njegov plen.

Sada se veliki protivnik trudio da lukavstvom postigne ono što nije mogao da postigne silom. Progonstvo je prestalo, a umesto njega pojavile su se opasne privlačnosti zemaljskog blagostanja i svetskih časti. Idolopoklonici su navedeni da prime deo hrišćanske vere, a odbacili su druge bitne istine. Pristali su da priznaju Isusa kao Božjeg Sina, da veruju u Njegovu smrt i vaskrsenje, ali nisu uviđali svoje grehe, nisu osećali potrebu za pokajanjem i promenom srca. Spremni da učine neke ustupke sa svoje strane predlagali su hrišćanima da i oni učine to isto sa svoje strane i da se svi sjedine na temelju vere u Hrista.

Sada je crkvi zapretila strašna opasnost. Zatvor, muke, vatra i mač, bili su blagoslov u poređenju sa ovim. Neki hrišćani su ostali čvrsti izjavivši da ne mogu da pristanu ni na kakav kompromis. Drugi su zaključili da bi popuštanjem ili promenom nekih tačaka svoje vere i ujedinjenjem sa onima koji su prihvatili deo hrišćanstva, to moglo biti sredstvo njihovog potpunog obraćenja. Ovo je bio trenutak velikog straha za Hristove sledbenike. Pod plaštom prividnog hrišćanstva, sam Sotona se uvukao u crkvu da bi izopačio njihovu veru i skrenuo njihove misli sa reči istine.

Na kraju je većina hrišćana pristala da u izvesnoj meri odstupi od svojih načela vere, i tako je došlo do sjedinjenja hrišćanstva i mnogoboštva. Iako su idolopoklonici tvrdili da su se obratili i ujedinili sa crkvom, ipak su se još uvek držali idolopoklonstva, samo što su zamenili predmete svog obožavanja slikama Isusa, pa čak i Marije i svetaca. Nečisti kvasac idolopoklonstva, unešen tako u crkvu nastavio je svoje zlokobno delo. Lažne nauke, praznoverni obredi i mnogobožacke ceremonije

ušle su u njenu veru i bogoslužjenje. Kada su se Hristovi sledbenici sjedinili sa idolopoklonicima, hrišćanska vera se pokvarila i crkva je izgubila svoju čistotu i silu. Ipak, bilo je hrišćana koji nisu dozvolili da budu zavedeni takvim obmanama. Oni su i dalje ostali verni Autoru istine i klanjali se samo Bogu.

Među onima koji tvrde da su Hristovi sledbenici, uvek su postojale dve grupe ljudi. Dok je jedna grupa proučavala Spasiteljev život i iskreno nastojala da ispravi svoje mane i prilagodi se Uzoru, druga grupa je izbegavala jasne i praktične istine koje su razotkrivale njihove zablude. Čak i u svom najboljem stanju, crkva se nije sastojala samo od vernih, čistih i iskrenih. Naš Spasitelj je učio da oni koji svesno čine greh, ne smeju da budu primljeni u crkvu; a ipak je povezao sa sobom ljude nesavršenog karaktera i dao im preimućstva da slušaju Njegovu nauku i gledaju Njegov primer, kako bi imali priliku da uvide svoje greške i da se poprave. Između dvanaest apostola bio je i jedan izdajnik. Juda je primljen, ne zbog mana svog karaktera, već i pored njih. On je bio povezan sa učenicima da bi Hristovim poukama i primerom mogao da nauči u čemu se sastoji hrišćanski karakter, i da bi tako uvideo svoje greške, pokajao se i pomoću božanske milosti očistio svoju dušu „pokoravajući se istini.“ Ali, Juda nije hodao u svetlosti koja mu je milostivo obasjavala put. Popuštajući grehu, dopustio je da ga Sotona kuša. Rđave crte njegovog karaktera su nadvladale. Dozvolio je da njegovim umom upravljaju sile tame, ljutio se kad su kritikovali njegove grehe, i tako je došao dotle da učini strašan zločin – izda svog Učitelja. Isto tako, svi oni koji se predstavljaju da su pobožni, a vole zlo, mrze one koji narušavaju njihov mir osuđujući njihove grehe, čim im se pruži zgodna prilika, kao Judi, oni će izdati one koji su ih korili za njihovo dobro.

Apostoli su se sukobljavali u crkvi sa članovima koji su se

predstavljali pobožnima, dok su potajno gajili grehe. Ananija i Sapphira bili su varalice, jer su tvrdili da prinose celu žrtvu za Boga, iako su lakomo zadržali jedan deo za sebe. Duh istine otkrio je apostolima pravi karakter ovih varalica i Božji sudovi su oslobodili crkvu od sramne mrlje koja je kvarila njenu čistotu. Ovaj očevitni dokaz prisutnosti Hristovog Duha u crkvi, ulivao je strah licemerima i prestupnicima. Oni nisu mogli dugo da ostanu u zajednici sa onima koji su bili verni Hristovi predstavnici u navikama i sklonostima. I kad su na Hristove sledbenike došla iskušenja i progonstva, onda su samo oni želeli da postanu Njegovi učenici koji su bili spremni da ostave sve zbog istine. Tako, dok je trajalo progonstvo, crkva je ostala, uglavnom, čista. Ali čim je ono prestalo, došli su novoobraćeni koji nisu bili potpuno iskreni i posvećeni i tako je Sotoni otvoren put da u crkvi napravi svoje uporište.

Ali, kao što između Kneza svetlosti i kneza tame nema nikakvog jedinstva, isto tako ne može biti nikakvog jedinstva ni između njihovih sledbenika. Kada su hrišćani pristali da se sjedine sa onima koji su se samo delimično obratili iz mnogo-boštva, krenuli su stazom koja ih je sve više udaljavala od istine. Sotona je likovao što je uspeo da prevari tako veliki broj Hristovih sledbenika. Zatim je upotrebio svu svoju moć da još više utiče na prevarene, podstičući ih da progone one koji su ostali odani Bogu. Niko nije mogao bolje razumeti kako se treba suprotstaviti pravoj hrišćanskoj veri od onih koji su nekada bili njeni branitelji. I ovi otpali hrišćani, sjedinivši se sa svojim polunezabobačkim istomišljenicima, usmerili su svoje napade protiv najvažnijih tačaka Hristove nauke.

Oni koji su hteli da ostanu verni, morali su da podnesu očajničku borbu da bi odoleli prevarama i odvratnostima koje su bile prerusene u sveštenečke haljine i uvučene u crkvu. Biblija

nije više važila kao merilo vere. Nauka o verskoj slobodi žigosana je kao jeres, a njeni branitelji bili su omrznuti i progonjeni.

Posle duge i žestoke borbe, verna manjina odlučila je da prekine svaku vezu sa otpadničkom crkvom, ukoliko ona i dalje bude odbijala da se oslobodi zabluda i idolopoklonstva. Uvideli su da je neophodno odvajanje ako žele da slušaju reč Božju. Nisu smeli da trpe smrtonosne laži i da daju primer koji je mogao da dovede u opasnost veru njihove dece i unučadi. Da bi sačuvali mir i jedinstvo, bili su spremni da učine svaki ustupak koji se ne bi kosio sa odanošću Bogu; ali su osećali da bi mir bio preskupo plaćen ako bi ga morali kupiti po cenu žrtvovanja načela. Ako bi radi očuvanja jedinstva morali da žrtvuju istinu i pravdu, onda radije neka dođe do raskida, pa čak i borbe.

Dobro bi bilo za crkvu i za svet, kada bi načela koja su oduševljavala te verne duše, opet oživela u srcima onih koji tvrde da su Božji narod. Postoji zabrinjavajuća ravnodušnost prema učenjima koja predstavljaju stubove hrišćanskog verovanja. Sve više preovladava mišljenje da to, posle svega, i nije od bitnog značaja. Ovo izopačavanje jača ruke sotonskim agentima, tako da danas hiljade njih koji tvrde da su Hristovi sledbenici, gledaju sa naklonošću na lažne teorije i opasne obmane, dok su verni prošlih vekova žrtvovali svoje živote da bi ih otkrili i suzbili.

Prvi hrišćani bili su zaista jedan poseban narod. Njihovo besprekorno ponašanje i nepokolebljiva vera predstavljali su stalni ukor koji je narušavao mir grešnika. Iako malobrojni, bez bogatstva, položaja i počasnih titula, oni su svuda, za one koji su činili zlo predstavljali strah i trepet, gde god su njihov karakter i njihova vera bili poznati. Zato su ih grešnici mrzeli kao što je bezbožni Kain mrzeo Abela. Oni koji su želeli da se oslobode ograničavanja Svetog Duha, ubijali su Božji narod, iz istog razloga zbog kojeg je Kain ubio Abela. Iz istog razloga su Jevreji

odbacili i razapeli Spasitelja – jer su čistota i svetost Njegovog karaktera bili stalni ukor njihovoj sebičnosti i pokvarenosti. Od Hristovih dana, pa sve do danas, Njegovi verni učenici izazivali su mržnju i protivljenje onih koji vole puteve greha i idu njima.

Kako se onda jevanđelje može nazvati porukom mira? Kada je Isaija prorekao rođenje Mesije, dao mu je ime „Knez mira.“ Kada su anđeli objavili pastirima Mesijino rođenje, pevali su nad ravnicom Vitlejema: „Slava na visini Bogu, a na zemlji mir, među ljudima dobra volja.“ Luka 2,14. Postoji prividna protivrečnost između ovih proročkih izjava i Hristovih reči: „Nisam došao da donesem mir, nego mač.“ Matej 10, 34. Ali, ispravno shvaćena oba ova izraza su u savršenom skladu. Jevanđelje je poruka mira. Hrišćanstvo je nauka koja, ako se primi i posluša, širi mir, sklad i sreću po celoj Zemlji. Hristova vera, sve one koji prihvataju njena učenja, ujedinjuje u prisno bratstvo. Isusova je misija bila da pomiri ljude s Bogom i na taj način bližnje međusobno. Ali najveći deo sveta je pod kontrolom Sotone, najgorčnijeg Hristovog neprijatelja. Jevanđelje prikazuje ljudima principe života koji su u potpunoj suprotnosti sa njihovim navikama i željama, zato oni ustaju protiv Njega. Oni mrze, čistotu koja otkriva i osuđuje njihove grehe, zato progone i uništavaju sve one koji propovedaju Njegova pravedna i sveta načela. U tom smislu – što uzvišene istine koje ono donosi izazivaju mržnju i borbu – jevanđelje se naziva mačem.

Tajanstveno providenje koje dopušta da ruka zlih progoni pravedne, bilo je uzrok velike zbunjenosti za mnoge slabe u veri. Neki su čak spremni da odbace poverenje u Boga zato što On dozvoljava da zli napreduju, a da najbolji i najčestitiji budu mučeni i tlačeni od njihove okrutne sile. Kako to, pitaju se neki, da onaj koji je pravedan, milostiv i neograničen u moći, trpi takvu nepravdu i nasilje? To je pitanje koje se ne tiče nas. Bog nam je

dao dovoljno dokaza o svojoj ljubavi, i ako mi ne razumemo Njegove puteve, to ne treba da bude uzrok da sumnjamo u Njegovu dobrotu. Nije li Spasitelj rekao svojim učenicima, videvši unapred sumnje koje će uznemiriti njihove duše u danima kušanja i tame: „Opomenite se reči koje vam ja rekoh: nije sluga veći od gospodara svojega. Ako mene izgnaše i vas će izgnati.“ Jovan 15, 20. Isus je podneo nas radi, više nego što bi iko od Njegovih sledbenika mogao postradati od okrutnosti zlih ljudi. Oni koji su pozvani da podnesu muke i mučeničku smrt, idu samo stopama Božjeg dragog Sina.

„Ne kasni Gospod s obećanjem.“ 2 Petrova 3, 9. On ne zaboravlja i ne zanemaruje svoju decu, ali On dozvoljava zlima da otkriju svoj pravi karakter, da ne bi niko ko želi da ispunjava Njegovu volju, bio u zabludi u pogledu njihovog karaktera. Pravedni ponovo dolaze u peć nevolje kako bi bili očišćeni i da bi svojim primerom uverili druge u stvarnost vere i pobožnosti i da bi njihovo postojano držanje osudilo neverne i bezbožne. Bog dopušta da zli napreduju i pokažu svoje neprijateljstvo prema Njemu, da bi, kad budu napunili meru svog zla, svi mogli videti Njegovu pravednost i milost u njihovom potpunom uništenju. Dan Njegove osвете se približava, kada će svi koji su gazili Njegov zakon i tlačili Njegov narod, primiti pravednu platu za svoja dela. Tada će svaka okrutnost i nepravda učinjena prema Božjim vernim slugama, biti kažnjena kao da je učinjena samom Hristu.

Ali, postoji jedno još važnije pitanje koje bi trebalo da privuče pažnju današnjih crkava. Apostol Pavle izjavljuje da: „svi koji pobožno hoće da žive u Hristu Isusu, biće gonjeni.“ 2 Timotijeva 3,12. Zašto onda izgleda da je progonstvo skoro prestalo? Jedini razlog je taj što se crkva prilagodila merilima sveta, pa ne izaziva nikakvo protivljenje. Vera naših dana više nema onaj čist i svet karakter koji je obeležavao hrišćansku veru u

vreme Hrista i Njegovih apostola. Hrišćanstvo je tako popularno u svetu samo zbog duha kompromisa sa grehom, zbog toga što se na velike istine Božje reči gleda tako ravnodušno i što ima tako malo životne pobožnosti u crkvi. Čim dođe do oživljavanja vere i sile rane crkve, duh progonstva opet će oživeti i oganj progonstva će se ponovo raspaliti.

Poglavlje III

RIMSKA CRKVA

U svojoj drugoj poslanici Solunjanima, apostol Pavle je prorekao veliki otpad od vere koji će dovesti do uspostavljanja papške vlasti. On je rekao da Hristos neće doći „dok ne dođe najpre otpad, i ne pokaže se čovek bezakonja, sin pogibli, koji se protivi i podiže više svega što se zove Bog ili se poštuje, tako da će on sesti u crkvi Božjoj kao Bog pokazujući sebe da je Bog.“ I dalje apostol opominje svoju braću „da se već radi tajna bezakonja.“ 2 Solunjanima 2, 3. 4. 7. Već u ono rano vreme, apostol je video kako se u crkvu uvlače zablude koje će pripremiti put za razvitak papstva.

Tajna bezakonja razvijala se malo po malo, najpre kradom i tiho, a kad je ojačala i zadobila vlast nad ljudskim umovima, pokazala je sve otvorenije svoje lažno i bogohulno delo. Gotovo neosetno, mnogobožački običaji prokrčili su sebi put u hrišćansku crkvu. Duh kompromisa i prilagođavanja svetu bio je za izvesno vreme obuzdavan žestokim gonjenjima koje je crkva podnosila od strane mnogoboštva. Ali, kada je progonoštvo prestalo, i hrišćanstvo ušlo u carske dvorove i palate, onda je ono zamenilo skromnu jednostavnost Hrista i Njegovih apostola sjajem i gordošću mnogobožačkih sveštenika i vladara, i umesto Božjih zahteva, uvedene su ljudske teorije i predanja. Prividno Konstantinovo obraćenje, u početku četvrtog veka, izazvalo je veliku radost, i tako je svet ušao u crkvu prikriven plaštom pravde. Sada je pokvarenost brzo napredovala. Mnogoboštvo, naizgled pobeđeno, u stvari je postalo pobednik. Njegov duh je zavladao crkvom. Njegova učenja, običaji i praznoverje uvukli su se u veru i bogoslužjenje takozvanih Hristovih sledbenika.

Ovaj kompromis između mnogoboštva i hrišćanstva imao je za posledicu pojavljivanje čoveka bezakonja koji je u proročanstvu prorečen kao onaj koji se protivi i uzdiže iznad Boga. Ovaj ogroman sistem lažne religije je remek delo Sotonske sile – spomenik njegovih nastojanja da sedne na presto i da upravlja Zemljom po svojoj volji.

Sotona je jednom pokušao da načini kompromis sa Hristom. Pristupio je Božjem Sinu u pustinji kušanja i pokazujući Mu sva svetska carstva i njihovu slavu, predložio je da će sve to dati u Njegove ruke, ako bude hteo da prizna vrhovnu vlast kneza tame. Hristos je ukorio drskog kušača i primorao ga da se udalji. Ali, Sotona ima više uspeha kada sa istim iskušenjima pristupa čoveku. Da bi osigurala sebi svetska blaga i počasti, crkva je počela da traži naklonost i podršku velikana ove zemlje, i odbacivši tako Hrista, došla je dotle da je obećala vernost predstavniku Sotone – rimskom biskupu.

Jedna od glavnih nauka rimokatolika jeste da je papa vidljiva glava opšte Hristove crkve i da on ima vrhovnu vlast nad biskupima i sveštenicima svih delova sveta. Čak i više od toga, papa je sebi prisvojio i samu titulu Božanstva. On se nazvao „Gospod Bog Papa,“ gradeći se nepogrešivim i zahtevajući da mu svi ljudi iskažu poštovanje. Tako, isti zahtev koji je Sotona izneo u pustinji kušanja, on još uvek iznosi preko rimske crkve i veliki broj ljudi je spreman da mu iskaže odanost.

Ali, oni koji se boje i poštuju Boga, odbiće ovaj drski predlog rečima kojima je Hristos odbio pokušaj podmuklog neprijatelja: „Pokloni se Gospodu Bogu svom i njemu jedinom služi.“ Luka 4, 8. Bog nigde u svojoj Reči nije nagovestio da će nekog čoveka postaviti za glavu svoje crkve. Nauka o papskoj prevlasti je suprotna nauci Svetog pisma. Papa ne može da ima u Hristovoj crkvi vlast, osim ako je protivzakonito ne prisvoji.

Rimokatolici uporno optužuju protestante zbog krivoverja i prebacuju im da su se samovoljno odvojili od prave crkve, ali te optužbe bi pre mogle da se primene na njih same. Oni su ti koji su se odrekli Hristove zastave i odstupili od vere koja je jednom bila predana svetima.

Sotona je dobro znao da će Sveto pismo omogućiti ljudima da upoznaju njegove prevare i da se odupru njegovoj sili. Sam Spasitelj sveta odupro se sotonskim napadima pomoću Svetog pisma. Svaki napad Hristos je dočekao štitom večne istine, rekavši: „Pisano je.“ Svakom nagovaranju neprijatelja suprostavio je mudrost i silu Božje reči. Da bi Sotona održao svoju vlast nad ljudima i utemeljio autoritet papskog uzurpatora, mora da ih drži u potpunom nepoznavanju Svetog pisma. Biblija uzvisuje Boga i čoveku određuje njegovo pravo mesto, zato je trebalo da njene svete istine ostanu sakrivene i zabranjene. Tu logiku je prihvatila Rimski crkva. Stotinama godina širenje Biblije bilo je zabranjeno. Narodu nije bilo dopušteno da je čita, ili je ima u svojim kućama, a nesavesni sveštenici i crkveni velikodostojnici tumačili su je tako da podrže svoje zahteve. Tako je došlo do toga da papa bude opšte priznat kao namesnik Božji na Zemlji koji ima vrhovnu vlast nad crkvom i državom.

Pošto je odstranjena Knjiga koja otkriva zablude, Sotona je mogao da radi po svojoj volji. Proročanstvo je objavilo da će papstvo „pomišljati da promeni vremena i zakone.“ Danilo 7, 25. Ono nije oklevalo da otpočne to delo. Da bi se obraćenima iz mnogoboštva pružila zamena za poštovanje idola i tako pomoglo njihovo prividno prihvatanje hrišćanstva, u hrišćansko bogusluženje postepeno se uvodilo obožavanje slika i relikvija. Naredba opšteg sabora najzad je utemeljila ovaj sistem papskog idolopoklonstva. Da bi ovo bogohulno delo bilo potpuno, Rim se usudio

da iz Božjeg zakona izbriše drugu zapovest koja zabranjuje obožavanje slika, a da bi broj zapovesti ostao nepromenjen, desetu je podelio na dve.

Duh popuštanja pred mnogoboštvom otvorio je put još većem nepoštovanju autoriteta Neba. Sotona je, takođe, pokušao da promeni i četvrtu zapovest, potiskujući drevnu subotu, dan koji je sam Bog blagoslovio i posvetio, uzdižući umesto nje praznik koji su mnogobošci svetkovali kao „časni dan sunca.“ Ta se promena u početku pokušala izvesti tajno. U prvim vekovima svi hrišćani su svetkovali pravu subotu. Revnovali su za Božju čast, jer su bili uvereni u nepromenljivost Njegovog zakona i ljubomorno su pazili na Njegova sveta načela. Ali, da bi postigao svoj cilj, Sotona je lukavo radio preko svojih oruđa. Da bi se pažnja naroda skrenula na nedelju, ona je proglašena praznikom u čast Hristovog vaskrsenja. Toga dana održavale su se verske službe, ali ipak on se smatrao danom razonode, dok se subota i dalje smatrala svetom.

Konstantin je, dok je još bio mnogobožac, izdao dekret kojim je nedelju proglasio opštim praznikom celog Rimskog carstva. Posle svog obraćenja, on je ostao nepokolebljivi zastupnik nedelje, i mnogobožački dekret bio je nametnut od njega u interesu njegove nove vere. Ali, čast ukazivana tom danu, nije još bila dovoljna da bi sprečila hrišćane da poštuju pravu subotu, dan posvećen Gospodu. Morao je da se preduzme drugi korak; lažna subota je morala da bude izjednačena sa pravom. Nekoliko godina posle izdavanja Konstantinovog dekreta, rimski biskup je dodelio nedelji naziv Dan Gospodnji. Tako su ljudi postepeno bili navedeni da je poštuju kao da poseduje određeni stepen svetosti, pa ipak originalna subota je još uvek bila držana.

Veliki varalica nije dovršio svoje delo. Odlučio je da sakupi hrišćanski svet pod svoju zastavu i da svoju vlast ostvari preko

svog predstavnika, oholog pontifeksa koji je za sebe tvrdio da je Hristov namesnik. Svoju nameru je sproveo preko poluobraćenih mnogobožaca, častoljubivih velikodostojnika i crkvenih ljudi koji vole svet. S vremena na vreme održavali su se veliki sabori kojima su prisustvovali crkveni velikodostojnici iz celog sveta. Skoro na svakom od ovih sabora, subota koju je Bog uspostavio, bila je sve više potiskivana, dok je nedelja bila sve više uzdizana. Tako se, na kraju, mnogobožački praznik počeo poštovati kao božanska ustanova, dok je biblijska subota proglašena ostatkom jevrejstva, a njeni poštovaoci – prokletima.

Veliki otpadnik uspeo je da se podigne „više svega što se zove Bog, ili se poštuje.“ 2 Solunjanima 2, 4. Usudio se da promeni baš onu zapovest Božjeg zakona koja jasno skreće pažnju celog čovečanstva na pravog i živog Boga. U četvrtoj zapovesti Bog se otkriva kao Stvoritelj neba i zemlje, čime se razlikuje od svih lažnih bogova. Sedmi dan je, kao uspomena na delo stvaranja, bio posvećen kao dan odmora za sve ljude. Bio je određen da stalno podseća ljude na Boga kao na izvor života, kome smo jedino dužni da se molimo i da Ga obožavamo. Sotona se bori da ljude učini nevernima Bogu i neposlušnima Njegovom zakonu; zato je svoje napore upravio osobito protiv one zapovesti koja ističe Boga kao Stvoritelja.

Protestanti danas tvrde da je Hristovo vaskrsenje u nedelju, učinilo taj dan hrišćanskom subotom. Ali, za tu tvrdnju nema dokaza u Svetom pismu. Ni Isus, ni Njegovi apostoli, nisu tom danu davali takvu čast. Svetkovanje nedelje kao hrišćanske ustanove ima svoje poreklo u onoj „tajni bezakonja“ koja je počela svoje delo već u Pavlovim danima. Gde i kada je Gospod posinio ovo dete papstva? Koji se punovažan i ubedljiv dokaz može navesti u prilog jednoj takvoj promeni koju Sveto pismo ne potkrepljuje?

U šestom veku papstvo se čvrsto utemeljilo. Sedište njegove moći bilo je postavljeno u carskom gradu i rimski biskup bio je proglašen glavom cele crkve. Mnogoboštvo je ustupilo mesto papstvu. Aždaja je zveri dala „silu svoju i presto svoj i oblast veliku.“ Otkrivenje 13, 2. Sada je počelo 1260. godina papskog nasilja predskazanog u Danilovom proročanstvu i Jovanovom Otkrivenju. Danilo 7, 25; Otkrivenje 13,5-7. Hrišćani su bili prinuđeni da biraju hoće li napustiti svoja načela i prihvatiti papske ceremonije i papsko bogoslužjenje, ili će svoj život završiti u tamnicama, na spravi za rastezanje, na lomači, ili da im bude odrubljena glava. Sada su se ispunile Isusove reči: „I predaće vas i roditelji i braća i rođaci i prijatelji, i pobiće neke od vas. I svi će omrznuti na vas imena mojega radi.“ Luka 21,16.17. Otpočelo je veliko progonstvo vernih, strašnije nego ikada ranije i svet je postao ogromno bojno polje. Stotinama godina Hristova crkva je nalazila utočište u samoći i tami. Ovako kaže prorok: „A žena uteče u pustinju gde imaše mesto pripremljeno od Boga, da se onamo hrani hiljadu dvesta i šezdeset dana.“ Otkrivenje 12, 6.

Dolazak rimske crkve na vlast označava početak mračnog srednjeg veka. Što je njena moć više rasla, to je i tama postajala sve gušća. Vera je sa Hrista, koji je pravi temelj, prenet na rimskog papu. Umesto da se za oproštenje greha i večno spasenje obraćaju Božjem Sinu, narod je gledao u papu i na njegove opunomoćene sveštenike i crkvene velikodostojnike. Oni su podučavali narod da je papa njihov zastupnik i da se samo preko njega mogu približiti Bogu; da je on Božji namesnik i zato su dužni da mu se bezuslovno pokoravaju. Odstupanje od njegovih naređenja je dovoljan razlog da krivac bude kažnjen najstrašnijom duševnom i telesnom kaznom. Tako su ljudske misli bile odvraćene od Boga i upućene na zabludele ljude, svirepe i sklone

zabludi, čak i na samog kneza tame, koji je preko njih ostvarivao svoju vlast. Greh je bio pokriven plaštem svetosti. Kada se Sveto pismo zabranjuje i kad čovek počne sebe smatrati najvišim autoritetom, onda možemo očekivati samo lopovluk, prevaru i ponižavajuće bezakonje. Sa uzdizanjem ljudskih zakona i ljudskih predanja, pojavila se korumpiranost koja je uvek posledica odbacivanja Božjeg zakona.

Ovo su bili dani opasnosti za Hristovu crkvu. Vernih nosioca zastava bilo je zaista malo. Iako istina nije ostala bez svedoka, ipak se ponekad činilo da će zabluda i praznoverje potpuno preovladati i da će prave vere nestati sa Zemlje. Jevanđelje je bilo zanemareno, religiozna forma se umnožila, a ljudi su bili opterećeni rigoroznim zahtevima.

Sveštenici su učili narod, ne samo da gledaju na papu kao na svog posrednika, već da se za oproštenje greha uzdaju u sopstvena dela. Duga hodočašća, dela kajanja, obožavanje relikvija, zidanje crkava, hramova i oltara, davanje velikih svota crkvi – takva i slična dela, tražila su se kao sredstva koja mogu da utišaju Božji gnev i da osiguraju Njegovu naklonost; kao da je Bog sličan čoveku koji se razgnjevi zbog sitnica, a može da se umilostivi darovima i delima kajanja!

Iako je porok zavladao čak i među vođama rimske crkve, njen uticaj kao da je sve više rastao. Pri kraju osmog veka, papisti su tvrdili da su rimski biskupi u prvim vekovima crkve imali istu duhovnu vlast koju su oni sada sebi prisvojili. Da bi ovom tvrđenju dali izgled istine, morali su naći sredstva kojima će to postići; otac laži im je na ovo spremno ukazao. Monasi su falsifikovali stare rukopise. Otkriveni su do tada nepoznati dekreti crkvenih sabora koji su dokazivali sveopštu vrhovnu vlast pape od najranijih vremena. I crkva koja je odbacila istinu, željno je prihvatila ove prevare.

Mali broj vernih, koji su zidali svoju veru na pravom temelju, bili su zbunjeni i smeteni, jer je smeće lažnog učenja ometalo njihovo delo. Slično graditeljima jerusalimskih zidova u vreme Nemije, neki su bili gotovi da kažu: „Klonula je snaga nosiocima a ruševina ima mnogo, ne možemo zidati zid.“ Nemija 4, 10. Umorni od neprekidne borbe i gonjenja, stalnog opiranja prevarama, bezakonju i raznim drugim smetnjama koje je samo Sotona mogao izmisliti da osujeti njihov napredak, neki od vernih graditelja su se obeshrabrili i mira radi, a i da bi sačuvali svoj život i imanje, napustili su pravi temelj. Drugi pak, neustrašivi pred navalama neprijatelja, hrabro su govorili: „Ne bojte ih se. Pomenite Gospoda velikoga i strašnoga.“ Nemija 4, 14, i nastavljali su posao, svaki opasan svojim mačem.

Isti duh mržnje i protivljenja istini inspirisao je u svako doba Božje neprijatelje, a od Njegovih sledbenika tražila se ista budnost i vernost. Hristove reči upućene prvim učenicima, mogu se primeniti i na Njegove sledbenike sve do završetka vremena: „A što vam kažem, svima kažem: stražite.“ Marko 13, 37.

Izgledalo je da tama postaje sve gušća. Obožavanje slika postalo je nešto uobičajeno. Pred slikama su paljene sveće i njima su upućivane molitve. Preovladavali su najbesmisleniji i najpraznoverniji običaji. Ljudske misli su bile toliko prožete praznoverjem da se činilo da je i sam razum izgubio svoju moć. Pošto su se sveštenici i biskupi i sami odavali uživanju, čulnim zadovoljstima i pokvarenosti, od naroda koji je gledao u njih, nije se ni moglo očekivati ništa drugo, nego da sve dublje tone u neznanje i porok.

Drugi korak papske oholosti učinjen je kada je u jedanaestom veku papa Grgur VII proglasio rimsku crkvu nepogrešivom. Između ostalog, on je tvrdio da prema Svetom pismu crkva nije nikada pogrešila, niti će ikada pogrešiti. Međutim, Sveti spisi ne

pružaju nikakav dokaz u prilog takvom tvrđenju. Oholi pontifeks tvrdio je, takođe, da ima vlast da smenjuje careve i da niko ne može da promeni njegovu odluku, dok on ima pravo da menja odluke drugih.

Upadljiv primer tiranskog karaktera ovog zastupnika nepogrešivosti, bio je njegov postupak sa nemačkim carem Henrikom IV. Pošto se usudio da ne poštuje papski autoritet, ovaj vladar je bio isključen iz crkve i lišen prestola. U nameri da se pomiri sa Rimom, Henrik je prešao Alpe usred zime, da bi se ponizio pred papom. Kada je stigao do dvorca u kome je Grgur boravio, odveden je bez svoje pratnje u jedno spoljno predvorje, i tu je na oštroj zimskoj hladnoći, gologlav, bosonog, u jednoj bednoj haljini, čekao dozvolu od pape da izađe pred njega. Tek posle tri dana provedena u postu i ispovedanju, papa ga je udostojio oproštaja. Čak i tada ovo je učinjeno samo pod uslovom da car sačeka posebno papsko odobrenje pre nego što ponovo stavi na sebe znake carskog dostojanstva i počne da vlada. I Grgur se, ponesen svojim trijumfom, razmetljivo hvalisao kako je njegova dužnost „da ponižava ponos careva.“

Kakve li razlike između nadmenosti ovog oholog pontifeksa i krotkog i blagog Hrista, koji je prikazao sebe kako stoji pred vratima srca i moli da uđe, da donese oproštaj i mir, i koji je učio svoje učenike: „Koji hoće među vama da bude prvi, da vam bude sluga.“ Matej 20, 27.

Vekovi koji su usledili svedočili su o neprekidnom porastu zabluda u učenjima koja je širio Rim. Još i pre uspostavljanja papstva, učenja mnogobožaćkih filozofa bila su cenjena i imala su uticaj na crkvu. Mnogi, prividno obraćeni, još uvek su se držali mnogobožaćke filozofije i ne samo da su nastavili da je proučavaju, nego su je i nametali drugima kao sredstvo za širenje njenog uticaja među mnogobožcima. Tako su se u hrišćansku

veru uvukle mnoge zablude. Najistaknutije među njima bilo je verovanje u čovekovu prirodnu besmrtnost i svesno stanje posle smrti. Ovo učenje je temelj na kome je Rim uzdigao kult svetaca i obožavanja Device Marije. Odatle je, takođe, proizašla i jeres o večnim mukama nepokajanih, koja se rano uvukla u papsko verovanje.

Time je bio pripremljen put za uvođenje još jedne mnogo-božacke izmišljotine koju je Rim nazvao čistilištem i služio se njom da zastraši lakoverno i sujeverno mnoštvo. Ovo lažno učenje tvrdi da postoji jedno mesto muka u kome se muče duše onih koji nisu zaslužili večnu propast i iz koga one idu na nebo, pošto se prethodno očiste od greha. Još jedna izmišljotina bila je potrebna Rimu da bi se koristio strahom i porocima svojih pristalica. I to je postigao doktrinom o oprostajnicama. Potpuno oproštenje greha, prošlih, sadašnjih i budućih i oslobađanje od svih muka i zasluženih kazni obećano je onima koji budu učestvovali u ratovima vrhovnog sveštenika u cilju proširenja njegove vlasti i kažnjavanju njegovih neprijatelja i istrebljivanju svih onih koji su se usudili da poriču njegovu duhovnu prevlast. Ljudi su, takođe, poučavani da se davanjem novca crkvi, mogu osloboditi od greha, a da se i duše njihovih preminulih srodnika i prijatelja koje se muče u plamenu pakla, na taj način mogu iskupiti. Takvim sredstvima Rim je punio svoje kase i potpomagao raskoš, sjaj i poroke takozvanih predstavnika Onoga koji nije imao gde glavu da zakloni.

Biblijski obred večere Gospodnje zamenjen je idolopokloničkom žrtvom mise. Papski sveštenici su se pretvarali da svojim besmislenim mrmljanjem, pretvaraju običan hleb i vino u pravo telo i krv Hristovu. Bogohulnom drskošću otvoreno su tvrdili da imaju silu da „stvore svog Stvoritelja.“ Od svih hrišćana tražilo se, pod pretnjom smrtne kazne, da izraze veru u ovu užasnu i

bogohulnu jeres. Oni, koji su to odbili, bili su vođeni na lomaču.

U trinaestom veku uvedeno je najužasnije od svih papskih oruđa – inkvizicija. Sam knez tame radio je zajedno sa vođama papske hijerarhije. Na njihovim tajnim savetima, predsedavali su Sotona i njegovi anđeli, dok je usred njih, iako nevidljiv za njihove oči, stajao jedan Božji anđeo, beležeći užasne zaključke njihovih bezbožnih odluka, i pisao istoriju dela koja su isuviše strašna da bi se mogla izneti pred ljudske oči. „Vavilon veliki“ bio je „opijen od krvi svetih.“ Unakažena tela miliona mučenika, vapila su Bogu za osvetom nad ovom otpadničkom silom. Papstvo je postalo svetski tiranin. Kraljevi i carevi klanjali su se odlukama rimskog pontifeksa. Izgledalo je kao da je sadašnja i večna sudbina ljudi u njegovoj vlasti. Stotinama godina učenje Rima bilo je bezuslovno i opšte prihvaćeno. Njegovi obredi su se sa poštovanjem vršili, a praznici svuda praznovali. Njegovo sveštenstvo se poštovalo i velikodušno potpomagalo. Nikada kasnije Rimska crkva nije postigla veću čast, veličanstvo i moć.

Podne papstva bila je moralna ponoć za svet. Sveto pismo bilo je gotovo nepoznato, ne samo narodu, već i sveštenicima. Slično nekadašnjim farisejima, papske vođe mrzele su svetlost koja bi otkrila njihove grehe. Pošto su uklonili Božji zakon, merilo pravde, prisvajali su neograničenu moć i odavali su se neobuzdanom razvratu. Prevara, lakomstvo i porok svuda su preovladavali. Ljudi se nisu ustezali ni od kakvog zločina kojim bi mogli postići bogatstvo ili položaj. Palate papa i sveštenika pružale su prizore najgnusnijeg razvrata. Neke pape bile su krive za takve zločine da su svetski vladari pokušali da obore ove crkvene velikodostojnike kao čudovišta isuviše gnusna da bi se podnosila na tom uzvišenom položaju. Vekovima nije bilo napretka u znanju, umetnosti i civilizaciji. Moralna i intelektualna paraliza pogodila je hrišćanski svet.

Stanje sveta pod rimskom vlašću, predstavljalo je strašno i upečatljivo ispunjenje reči proroka Osije: „Izgibe moj narod, jer je bez znanja; kad si ti odbacio znanje, i ja ću tebe odbaciti...kad si zaboravio Boga svojega, i ja ću zaboraviti sinove tvoje.“ „Nema istine, ni milosti, ni znanja za Boga na zemlji. Zaklinju se krivo, i lažu, i ubijaju, i krađu, i čine preljubu, zastraniše, i jedna krv stiže drugu.“ Osija 4, 6. 1. 2. Takve su bile posledice uklanjanja Božje reči.

Poglavlje IV

VALDENŽANI

Usred tame koja se tokom dugog razdoblja papske prevlasti nadvila nad Zemljom, videlo istine nije se moglo potpuno ugasiti. U svim vremenima bilo je Božjih svedoka – ljudi koji su gajili veru u Hrista kao jedinog posrednika između Boga i čoveka, koji su Bibliju smatrali jedinim pravilom života i koji su svetkovali pravu subotu. Koliko svet duguje ovim ljudima, budući naraštaji nikada neće saznati. Oni su bili žigosani kao jere-tici, njihove pobude krivo tumačene, njihovi karakteri klevetani, njihovi spisi zabranjivani, izvrtani, ili sakaćeni. Ali, ipak, oni su ostali nepokolebljivi i od naraštaja do naraštaja čuvali su svoju veru u njenoj čistoti, kao sveto nasleđe za pokolenja koja dolaze.

Istorija Božjeg vernog naroda, tokom stotina godina posle stupanja Rima na vlast, poznata je samo Nebu. Ona nema traga u ljudskim zapisima, osim kao nagoveštaji njihovog postojanja koji su pronađeni u ukorima i optužbama njihovih progonitelja. Politika Rima bila je da izbriše svaki trag neslaganja sa njegovom verom i odlukama. Sve što se smatralo jeretičkim, bilo to osobe ili spisi – bilo je uništeno. Izraz sumnje, ili samo jedno pitanje u pogledu autoriteta rimskih dogmi, bio je dovoljan razlog da se oduzme život bogatima, ili siromašnima, velikima, ili malima. Rim je nastojao da uništi svaki izveštaj o svojoj okrutnosti prema „otpadnicima.“ Na papskim savetima bilo je odlučeno da se spale knjige i spisi koji sadrže takve izveštaje. Pre izuma štampe bilo je malo knjiga i one su imale takav oblik da su bile nezgodne za čuvanje; zato rimokatolicima nije bilo teško da ostvare svoju nameru.

Nijedna crkva koja se nalazila u granicama rimske vlasti,

nije ostavljena da dugo uživa slobodu savesti. Čim je papstvo zadobilo prevlast, odmah je pružilo ruku da uništi svakoga ko ne bi hteo da prizna njegovu vlast i jedna za drugom, crkve su mu se pokoravale.

U Velikoj Britaniji prvobitno hrišćanstvo je vrlo rano pustilo korene. Verni ljudi su propovedali jevanđelje u ovoj zemlji s velikim žarom i uspehom. Među vodećim jevanđelistima bio je jedan koji je poštovao biblijsku subotu i tako je ova istina stigla do ljudi za koje se on trudio. Krajem šestog veka iz Rima su u Englesku bili poslani misionari da obrate varvarske Sase. Oni su naveli hiljade njih da priznaju rimsku veru. I kako se njihovo delo širilo, papske vođe i njihovi obraćenici, susreli su se sa prvobitnim hrišćanima. Odmah se pokazala upadljiva razlika. Ovi hrišćani bili su jednostavni, ponizni i biblijskog karaktera, učenja i ponašanja, dok su oni drugi pokazivali praznoverje, raskoš i drskost papstva. Rimski poslanik zahtevao je da ove hrišćanske crkve priznaju vrhovnu vlast papstva. Britanci su ponizno odgovorili da vole sve ljude, ali da papa nema pravo na vrhovnu vlast u crkvi, i oni mogu da mu priznaju samo onu potčinjenost koja se duguje svakom Hristovom sledbeniku. Učinjeni su ponovni pokušaji da se postigne njihova odanost Rimu, ali ovi ponizni hrišćani, iznenađeni ohološću rimskih poslanika, odgovorili su odlučno da ne priznaju drugog gospodara, osim Hrista. Tada se otkrio pravi duh papstva. Rimski predstavnik je rekao: „Ako nećete da primite braću koja vam donose mir, primićete neprijatelje koji će vam doneti rat. Pošto nećete da se sjedinite s nama da Sasima pokažemo put života, primićete od njih smrtni udarac.“ Ovo nisu bile prazne pretnje. Rat, intrige i prevare, upotrebljene su protiv ovih svedoka biblijske vere, sve dok crkve Britanije nisu bile uništene, ili primorane da se potčine autoritetu pape.

U zemljama izvan vlasti Rima postojale su tokom mnogo vekova grupe hrišćana koje su gotovo sasvim ostale slobodne od papske pokvarenosti. Okruženi neznabošcima, oni su u toku vekova prihvatili neke od njihovih zabluda, ali su i dalje Bibliju smatrali jedinim pravilom vere i zadržali mnoge njene istine. Ovi hrišćani su verovali u neprolaznost Božjeg zakona i svetkovali subotu koju propisuje četvrta zapovest. Crkve koje su držale ovu veru i primenjivale je u praksi, postojale su u centralnoj Africi i među Jermenima u Aziji.

Među onima koji su se opirali nasrtajima papske vlasti, na prvom mestu su bili Valdenžani. Vekovima su crkve Pijemonta održavale svoju nezavisnost, ali na kraju je došlo vreme kad je Rim zatražio da se i one pokore. Posle bezuspešnih borbi protiv njegove tiranije, vođe ovih crkava nerado su priznale vrhovnu vlast sile, kojoj se, kako je izgledalo, čitav svet klanja. Međutim, znatan broj, je odbio da se potčini autoritetu pape i crkvenih velikodostojnika. Oni su odlučili da ostanu verni Bogu i da sačuvaju čistotu i jednostavnost svoje vere. Došlo je do odvajanja. Neki od onih koji su protestovali prešli su Alpe i podigli zastavu istine u stranim zemljama. Drugi su se povukli u usamljene doline, među planinama i tamo su zadržali svoju slobodu da služe Bogu.

Vera Valdenžana se temeljila na Božjoj reči koja je pravi sistem hrišćanstva i koja je u oštroj suprotnosti sa zabloudama Rima. Ali, ovi pastiri i vinogradari koji su živeli u svojim skloništima daleko od sveta, nisu sami od sebe došli do istine koja je bila u tolikoj suprotnosti sa dogmama i krivoverjem otpale crkve. Oni nisu prihvatili neku novu veru. Svoje su verovanje nasledili od svojih otaca. Oni su se borili za veru apostolske crkve „veru koja je jednom data svetima.“

Jedan od glavnih uzroka koji je doveo do odvajanja prave

crkve od Rima, bila je mržnja Rima prema biblijskoj suboti. Kao što je u proročanstvu bilo prorečeno, papska sila je oborila istinu na zemlju. Božji zakon je bio pogažen i bačen u prašinu, dok su tradicije i običaji ljudi bili uzdizani. Crkve koje su bile pod vlašću papstva, bile su rano prisiljene da svetkuju nedelju kao sveti dan. Usred zabluda i praznoverja koji su preovladavali, mnogi čak i od vernog Božjeg naroda, bili su toliko zbunjeni da dok su svetkovali subotu, u isto vreme uzdržavali su se od rada i nedeljom. Ali, to nije bilo dovoljno papskim vođama. Oni nisu tražili samo da se praznuje nedelja, već su zahtevali da se i subota oskvrnjuje. Najoštrijim rečima napadali su one koji su se usuđivali da je poštuju. Samo onaj koji bi pobegao s područja rimske sile, mogao je u miru držati Božji zakon.

Valdenžani su prvi među evropskim narodima dobili prevod Svetog pisma. Stotinama godina pre reformacije oni su posedovali čitavu Bibliju u rukopisu, na svom maternjem jeziku. Oni su imali neizmenjenu istinu, i to ih je činilo naročitim predmetom mržnje i progonstva. Objavili su da je rimska crkva pali Vavilon iz Otkrivenja, i po cenu sopstvenog života, ustali su da se odupru njenim pokvarenostima. Dok su neki pod pritiskom dugotrajnih gonjenja, popustili u svojoj veri i malo po malo odstupili od svojih jasnih načela, drugi su se čvrsto držali istine. Kroz vekove tame i otpada bilo je Valdenžana koji su odbijali vrhovnu vlast Rima, koji su odbijali obožavanje idola kao idolopoklonstvo i koji su držali pravu subotu. U najtežim olujama neprijateljstva održali su svoju veru. Iako su bili probadani savojskim kopljima i spaljivani na rimskim lomačama, nepokolebljivo su branili Božju reč i Njegovu čast. Oni ne bi odstupili ni od jednog slova istine.

Iza visokih planinskih bedema – koji su u svim vekovima bili sklonište progonjenima i tlačanima – Valdenžani su našli

skloništa. Tu je gorela svetlost istine za vreme duge noći, koja se spustila na hrišćanstvo. Ovde su tokom hiljadu godina čuvali svoju staru veru.

Bog je svom narodu obezbedio veličanstvenu svetinju – onu koja je odgovarala moćnim istinama koje mu je poverio. Tim vernim prognanicima planine su bile simbol nepokolebljive Jehovine pravde. Oni su pokazivali svojoj deci visine koje su se uzdizale iznad njih u nepromenljivom veličanstvu i govorili su im o Onome u koga nema ni trunke promene, čija je reč čvrsto utemeljena kao večna brda. Bog je utvrdio planine i opasao ih silom, ni jedna ruka, osim beskrajne sile, ne može ih pomeriti sa njihovih mesta. Na isti način On je utvrdio i svoj zakon, temelj svoje vladavine na Nebu i na zemlji. Ljudska ruka može dohvatiti svoje bližnje i uništiti njihove živote, ali ta ruka ne može pomaći planine sa njihovih mesta i baciti ih u more, kao što ne može promeniti nijednu Jehovinu zapovest ili izbrisati jedno od Njegovih obećanja onima koji tvore Njegovu volju. U svojoj vernosti Njegovom zakonu, Božje sluge treba da su isto tako čvrste kao nepomična brda.

Planine koje su okružavale njihove niske doline bile su stalni svedoci Božje stvaralačke sile i pouzdana garancija Njegove zaštitničke brige. Ovi putnici naučeni su da vole neme simbole Jehovinog prisustva. Oni se nikada nisu žalili zbog teškoća svog položaja, nikada se nisu osećali usamljenima usred planinske samoće. Zahvaljivali su Bogu što im je pripremio utočište od gneva i okrutnosti ljudi. Radovali su se što mogu slobodno da mu služe. Često, kada su ih progonili njihovi neprijatelji, čvrstina brda, pružala im je sigurnu zaštitu. Sa mnogih visokih litica, pevali su slavopoje Bogu, a rimske vojske nisu mogle učutkati njihove pesme zahvalnosti.

Čista, jednostavna i srdačna bila je pobožnost ovih Hristovih sledbenika. Načela istine bila su im dragocenija od kuća, zemlje, prijatelja, rodbine, pa, čak, i od samog života. Brižno su nastojali da ova načela usade u srca omladine. Od najranijeg detinjstva svoju decu su poučavali iz Svetog pisma i učili su ih da zahteve Božjeg zakona smatraju svetim. Prepisi Biblije bili su retki, zato su učili napamet njene skupocene reči. Mnogi su bili sposobni da ponavljaju duge odlomke Starog i Novog zaveta. Misli o Bogu sjedinjavale su se s veličanstvenim prizorima prirode i skromnim blagoslovima svakodnevnog života. Malu decu su učili da na Boga, kao darodavca svake milosti i svake utehe, gledaju sa zahvalnošću.

Roditelji, iako nežni i puni ljubavi, voleli su svoju decu previše mudro da bi ih navikli na ugađanje vlastitim sklonostima. Pred njima je bio život pun iskušenja i teškoća, a, možda, i mučenička smrt. Od detinjstva su bili vaspitavani da nose teškoće, da se pokoravaju naredbama, a, ipak, da misle i rade samostalno. Vrlo rano, bili su učeni da nose odgovornosti, da budu pažljivi u svom govoru i da shvate mudrost ćutanja. Jedna nepromišljena reč koju bi čulo uho neprijatelja, mogla je dovesti u opasnost ne samo život onoga koji ju je izgovorio, već i živote stotine njegove braće; jer kao što vuci progone svoj plen, tako su neprijatelji istine progonili one koji su se usudili da traže versku slobodu.

Valdenžani su istine radi žrtvovali svoje svetsko blagostanje i u svojim mukotrpnim naporima za nasušni hleb bili su postojani i strpljivi. Svaki deo obradive zemlje između planina bio je brižljivo obrađen; doline i slabo plodni obronci, načinjeni su plodnim. Štednja i strogo samosavlađivanje bili su sastavni deo vaspitanja koje su deca primala kao jedino nasleđe. Poučavana su da je Bog odredio da život bude jedna disciplina i da

svoje potrebe mogu podmiriti samo ličnim radom, oštroumnosću, brižljivošću i verom. Ovaj proces bio je mučan i težak, ali zato zdrav; bio je upravo ono što je čoveku potrebno u njegovom palom stanju – škola koju je Bog odredio za njegovo obučavanje i razvoj.

Dok su mladi bili privikavani na težak rad i nevolje, negovanje uma nije bilo zapušteno. Podučavali su ih da sve njihove snage pripadaju Bogu i da ih sve treba usavršavati i razviti za službu Njemu.

Crkva u Alpima, po svojoj čistoći i jednostavnosti, bila je slična crkvi u prvim vekovima. Pastiri su vodili stado na žive izvore svete Božje reči. Na travnatim strminama udolina, ili u nekim zaklonjenim dolinama između brda, ljudi su se okupljali oko Hristovih slugu da bi slušali reči istine.

Ovde su mladi primali pouku. Njihov udžbenik bila je Biblija. Proučavali su i pamtili reči Svetog pisma. Takođe su provodili dosta vremena u prepisivanju spisa. Neki prepisi obuhvatali su celu Bibliju, a drugi samo kratke odlomke s kratkim objašnjenjima onih koji su bili sposobni da tumače Sveto pismo. Na taj način iznosila su se na videlo blagâ istine, što su ih tako dugo skrivali oni koji su težili da se uzdignu iznad Boga.

Strpljivim i neumornim trudom, ponekad u dubokim i tamnim pećinama, pri svetlosti baklji, prepisivani su Sveti spisi, stih za stihom, poglavlje za poglavljem. Tako je delo napredovalo, a otkrivena volja Božja sijala je kao čisto zlato; koliko sjajnije, jasnije i snažnije zbog nevolja koje su zbog nje podneli to mogu da shvate samo oni koji su učestvovali u tom radu. Anđeli s neba okruživali su te verne radnike.

Sotona je podstrekao papske biskupe i crkvene velikodojstojnike da zakopaju reči istine pod ruševine zabluda i lažnog učenja i praznoverja, ali ona je na najčudniji način bila sačuvana

nepokvarena kroz sve vekove mraka. Ona nije nosila pečat čoveka, već pečat Boga. Ljudi su se neumorno trudili da zamrače jasno i jednostavno značenje pisma, i da ga prikažu kao da ono protivreči samo sebi; ali slično čamcu na uzburkanom moru, reč Božja odolevala je svim olujama koje su pretile da je unište. Kao što rudnik sadrži bogate žile zlata i srebra ispod zemljine površine, i svi koji žele da otkriju njegovo skupoceno blago moraju da kopaju; tako i Sveto pismo sadrži blago istine, koje mogu da otkriju samo oni koji ga traže ozbiljno, ponizno i s molitvom. Bog je odredio da Biblija bude udžbenik za celo čovečanstvo; udžbenik u detinjstvu, mladosti i zrelim godinama, koji će se uvek proučavati. On je ljudima dao svoju reč kao otkrivenje samoga sebe. Svaka nova istina koju smo upoznali je novo otkriće karaktera Njegovog Autora. Bog je odredio da proučavanje Svetog pisma bude sredstvo koje će dovesti ljude u prisniju vezu s njihovim Stvoriteljem i pružiti im jasnije poznavanje Njegove volje. To je sredstvo veze između Boga i čoveka.

Kad su mladi Valdenžani proveli neko vreme u svojim školama u planinama, neki od njih bili su poslati u velike gradove, gde su mogli da imaju šire polje za razmišljanje i posmatranje, nego što su imali u njihovim usamljenim kućama. Omladina, koja je poslata, bila je izložena raznim iskušenjima, bila je svedok razvrata, susretala se sa veštim sotonskim oruđima koji su ih nagovarali na najfinije zablude i najopasnije prevare. Ali, njihovo vaspitanje od detinjstva bilo je takvo da ih pripremi za sve to.

U školama, u koje su odlazili, nisu smeli nikome da se poveravaju. Njihova odela bila su tako skrojena da su u njima mogli da sakriju svoje najveće blago – dragocene rukopise. Ove rukopise, plod višemesečnog i višegodišnjeg truda, nosili su sa sobom, i gde god im je to bilo moguće, pazeći da ne izazovu

sumnju, oprezno su stavljali deo ovih rukopisa na put onima čija su im srca izgledala otvorena za primanje istine. Još od majčinog krila, mladi Valdenžani bili su odgajani s tim ciljem pred očima. Oni su shvatili svoje delo i verno ga vršili. U tim školama mnogi su preko njih bili pridobijeni za pravu veru i često se uviđalo da su njena načela prožimala čitavu školu. Uprkos tome, papske vođe nisu mogle i pored najstrože istrage da otkriju izvor ove, kako su je nazvali, pokvarene jeresi.

Valdenžani su osećali da Bog od njih zahteva više nego da samo održe istinu u svojim planinama. Na njima je počivala ozbiljna odgovornost da svetlost istine zasija među onima koji su bili u tami. Moćnom silom Božje reči, nastojali su da raskinu lance koje je Rim nametnuo. Među njima je postojao zakon da svako ko uđe u službu mora da služi tri godine u nekom misionskom polju, pre nego što preuzme brigu o crkvi kod kuće. I dok su ruke Božjih ljudi stavljane na njihove glave, mladići nisu imali pred sobom izgled na zemaljsko blago i čast, već moguću mučeničku smrt. Misionari su otpočinjali svoj rad u nizinama i dolinama u podnožju svojih planina, idući dvojica po dvojica, kao što je i Isus slao svoje učenike. Ovi saradnici nisu uvek bili zajedno, ali su se često sastajali radi molitve i savetovanja, i tako su se međusobno jačali u veri.

Otkriti cilj svoje prave misije, značilo bi prouzrokovati sopstveni poraz; zato su pažljivo prikrivali svoj karakter pod plaštom nekog svetovnog zanimanja. Najčešće kao trgovci ili torbari prodavali su svilu, dragulje i druge dragocene stvari i bili su primljeni kao trgovci i tamo gde bi kao misionari bili oterani. Bez prestanka su podizali srca Bogu za mudrost da predstave pred drugima skupocenije blago nego što su zlato i dragulji. Sa sobom su nosili delove Svetog pisma sakrivene u svojoj odeći ili u robi za trgovinu, i kad god su to mogli da učine sa sigurnošću,

oni su obraćali pažnju kupaca na te rukopise. Kada su videli da su pobudili zanimanje, ostavljali su im neke delove rukopisa kao poklon.

Bosih nogu i u odeći od grubog platna, ovi misionari su prolazili kroz velike gradove i putovali područjima daleko od svojih dolina u prirodi. Svuda su sejali skupoceno seme. Crkve su nicala na njihovim stazama i krv mučenika svedočila je za istinu. Dan Božji otkriće bogatu žetvu duša, kao plod truda ovih vernih ljudi. Skriveno i tiho, Božja reč je sebi krčila put kroz hrišćanski svet, nailazeći na radosno prihvatanje u domovima i srcima ljudi.

Za Valdenžane, Sveti spisi nisu predstavljali samo zapis o Božjem postupanju sa ljudima u prošlosti i otkrivenje o sadašnjim odgovornostima i dužnostima, već su im ukazivali na postojeće opasnosti i slavu budućnosti. Oni su verovali da se približava kraj svih stvari. Proučavajući Bibliju sa molitvom i suzama, bili su još više dirnuti njenim dragocenim mislima i još jasnije su uvideli svoju dužnost da i drugima objave njene spasenosne istine. Oni su videli plan spasenja jasno otkriven u Božjoj reči i u veri u Isusa nalazili su utehu, nadu i mir. Pošto je svetlost istine obasjala njihov razum i donela radost u njihova srca, oni su čeznuli da njene zrake prošire i na one koji su bili u tami papskih zabluda.

Uvideli su da se pod vođstvom pape i sveštenika mnoštvo uzalud trudi da dobije oprostaj greha mučeći svoja tela. Naučeni da traže spasenje u svojim dobrim delima, ljudi su stalno gledali na sebe. Njihovi umovi bavili su se svojim grešnim stanjem i uviđajući ga, smatrali su da su izloženi Božjem gnevu, te su mučili svoje telo i dušu, ali nisu nalazili nikakvo olakšanje. Tako su savesne duše bile sputavane naukama Rima. Hiljade su napuštale svoje prijatelje i rodbinu i provodili svoj život u manastirskim ćelijama. Stalnim postovima, bičevanjima, dugim noćnim

bdenjem, dugim klečanjem na hladnom i vlažnom kamenu u svojim bednim ćelijama, dugim hodočašćima, ponižavajućim ispaštanjima i strašnim mučenjem, hiljade njih su uzalud tražili da umire svoju savest. Pritisnuti osećanjem grešnosti i uznemireni strahom od Božjeg osvetničkog gneva, oni su patili sve dok iscrpljena priroda nije klonula i bez zračka svetlosti i nade, pali su u grob.

Valdenžani su težili da tim gladnim dušama daju hleb života, da im otkriju vest mira koju sadrže Božja obećanja, da ih dovedu Hristu, njihovoj jedinoj nadi spasenja. Učenje, da se dobrim delima može nadoknaditi prestupanje Božjeg zakona, smatrali su lažnim. Oslanjanje na ljudske zasluge, zaklanja od grešnikovog pogleda neizmernu Hristovu ljubav. Isus je umro kao žrtva za ljude, jer oni ne mogu učiniti ništa čime bi se preporučili Bogu. Zasluge razapetog i vaskrslog Spasitelja su temelj hrišćanske vere. Jedinstvo duše s Hristom, jednako je stvarno, jednako blisko, kao jedinstvo jednog uda s telom ili loze s čokotom.

Učenja papa i sveštenika navela su ljude da smatraju da je Božji i čak Hristov karakter strog, mračan i nemilostiv. Spasitelj sveta je prikazivan kao da je u tolikoj meri bez osećanja prema palom čoveku da se moraju prizivati u pomoć sveštenici i sveci kao posrednici. Kako su samo oni, čiji su umovi bili prosvetljeni rečju Božjom, čeznuli da ukažu tim dušama na Isusa kao na njihovog saosećajnog, ljubljenog Spasitelja koji stoji raširenih ruku, pozivajući sve da dođu k Njemu sa svojim teretom greha, svojim brigama i teškoćama. Težili su da otklone prepreke koje je Sotona nagomilao da ljudi ne bi videli obećanja i došli direktno k Bogu da mu ispovede svoje grehe i prime oprostjenje i mir.

Valdenžanski misionar revno je objašnjavao istraživačkom umu dragocene istine jevanđelja. Oprezno je iznosio pažljivo

prepisane delove Božje reči. Njegova je najveća radost bila da probudi nadu u savesnoj i grehom ranjenoj duši, koja je dotle poznavala samo Boga osвете koji čeka da izvrši svoju pravdu. Drhtavih usana, suznih očiju, često na kolenima, otkrivao je svojoj braći skupocena obećanja koja su jedina nada grešniku. Tako je svetlost istine prodrła kroz mnoge zamračene umove, uklanjajući oblak tame, sve dok Sunce pravde nije svojim isceľjućim zracima zasjalo u srcu. Neki delovi Svetog pisma bili su čitani po nekoliko puta, jer je slušalac hteo da mu se ponovi, kao da je želeo da se uveri da li je dobro čuo. Naročito željno su tražili da se ponove ove reči: „Krv Isusa Hrista, Sina Njegova, očišćava nas od svakog greha.“ 1. Jovanova 1, 7. „Kao što Mojsije podiže zmiju u pustinji, tako treba i Sin čovečiji da se podigne, da nijedan koji ga veruje ne pogine, nego da ima život večni.“ Jovan 3, 14. 15.

Bilo je mnogih koji nisu bili prevareni u pogledu zahteva Rima. Oni su videli kako je uzaludno posredovanje ljudi ili anđela u korist grešnika. Kad je prava svetlost rasvetlila njihov um, radosno su uzviknuli: „Hristos je moj sveštenik, Njegova krv je moja žrtva, Njegov oltar je moja ispovedaonica.“ Potpuno su se oslonili na Isusove zasluge ponavljajući reči: „Bez vere je nemoguće ugoditi Bogu.“ Jevrejima 11, 6. „Nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima kojim bismo se mogli spasti.“ Dela 4, 12.

Uveravanja o Spasiteljevoj ljubavi, mnogima od ovih jadnih i burom rastrzanih duša zvučala su isuviše lepo da bi se mogla ostvariti. Ona su im donosila tako veliko olakšanje i obasjavala ih takvom plimom svetlosti da im se činilo kao da su preneti u samo Nebo. Njihova ruka bila je s poverenjem stavljena u Hristovu ruku, njihova noga postavljena je na Stenu vekova. Odag-

nan je svaki strah od smrti. Sada su bili spremni na zatvor i lo-
maču, ako bi time proslavili ime svog Iskupitelja.

Na tajnim mestima se reč Božja iznosila i čitala, ponekad
samo jednoj duši, ponekad maloj grupi koja je čeznula za sve-
tlošću i istinom. Često su na taj način bile provedene čitave noći.
Čuđenje i divljenje slušalaca bilo je tako veliko da je vesnik mi-
losti često bio primoran da u čitanju zastane, kako bi razum mo-
gao da primi radosne vesti spasenja. Često bi se izgovarale o-
vakve reči: „Hoće li Bog zaista primiti moju žrtvu? Hoće li mi
se nasmešiti? Hoće li mi oprostiti?“ Tada je čitao odgovor: „Do-
đite k meni svi koji ste umorni i natovareni i ja ću vas odmoriti.“
Matej 11, 28.

Vera se uhvatila za obećanje i čuo se radostan odgovor:
„Nema više dugih hodočašća, nema više mučnih putovanja do
svetih mesta. Ja mogu doći Isusu upravo onakav kakav jesam
grešan i neposvećen i on neće odbaciti moju pokajničku molitvu.
‘Opraštaju ti se gresi!’ Moji, čak i moji mogu biti oprošteni.“

Talas svete radosti ispunio bi srce, i ime bi Isusovo bilo ve-
ličano slavljenjem i zahvaljivanjem. Ove srećne duše vraćale su
se svojim kućama da rašire svetlost, da drugima ponove, koliko
god mogu svoje novo iskustvo; kako su pronašli pravi put života.
U rečima Svetog pisma bila je čudesna i svečana sila i ona je
govorila direktno srcima onih koji su čeznuli za istinom. Bio je
to glas Božji i on je doneo osvedočenje onima koji su slušali.

Vesnik istine nastavljao je svoj put; a njegova skromna
pojava, njegova iskrenost, njegova ozbiljnost i duboka poniznost
bili su predmet čestih razgovora. U mnogim slučajevima sluša-
oci ga nisu ni pitali odakle dolazi, ni kuda ide. Bili su do te mere
savladani, najpre iznenađenjem, a zatim osećanjem radosti i
zahvalnosti da se nisu ni setili da ga to upitaju. Kad bi ga uporno
pozivali da pođe s njima u njihov dom, odgovorio bi da mora da

ide ovcama izgubljenim iz stada. Pitali su se, nije li to bio anđeo s neba?

U mnogo slučajeva, vesnik istine nikad više nije viđen. On je otišao u drugu zemlju, ili je provodio život u nekom nepoznatom zatvoru, ili su možda njegove kosti trunule na nekom mestu gde je svedočio za istinu. Ali, reči koje je ostavio iza sebe nisu mogle biti uništene. One su vršile svoje delo u ljudskim srcima: blagosloveni rezultati biće u potpunosti poznati tek na sudu.

Valdenžanski misionari prodrli su u carstvo Sotonino i time su podstrekli sile tame na veću opreznost. Knez zla posmatrao je svaki napor oko širenja istine i pobuđivao strah kod svojih oruđa. Papske vođe videle su u radu tih skromnih putnika, predznak opasnosti za svoju stvar. Ako bi dozvolili da svetlost istine nesmetano svetli, ona bi rasterala teške oblake zablude koji su okružili narod, ona bi uputila misli ljudi samo na Boga i na kraju bi uništila vrhovnu vlast Rima.

Samo postojanje tog naroda, koji je držao veru stare crkve, bilo je stalno svedočanstvo o rimskom otpadništvu i zato je izazivalo najogorčeniju mržnju i progonstvo. Njihovo odbijanje da predaju Sveta pisma, bilo je takođe uvreda koju Rim nije mogao trpeti. Odlučio je da ih zbriše sa lica zemlje. Tada su otpočeli najstrašniji krstaški pohodi protiv Božjeg naroda u njihovim planinskim domovima. Inkvizitori su tragali za njima i često se poнавljao prizor sličan ubistvu nedužnog Abela od bratoubilačke ruke Kainove.

Mnogo puta su njihova rodna polja bila opustošena, a njihovim domovi i skromne bogomolje srušene sa zemljom, tako da je na mestu koje je nekad bilo plodno polje ovog marljivog naroda, ostajala samo pustinja. Kao što krvoločna zver okusivši krv, postaje još besnija, tako se i bes papista raspalio još snažnije patnjama njihovih žrtava. Mnogi od ovih svedoka čiste vere bili

su gonjeni po planinama i terani u doline, gde su nalazili utočište, zaklonjeni visokim šumama i stenovitim vrhovima.

Nikakva optužba u pogledu moralnog lika nije se mogla podići protiv ove zabranjene klase. Čak su im i njihovi neprijatelji priznavali da su miroljubivi, tihi i pobožni ljudi. Njihov veliki prestup bio je to što nisu hteli da služe Bogu po papskoj volji. Za taj prestup morali su da podnose poniženje, pogrde i muke, koje samo ljudi i đavoli mogu da izmisle.

Kada je Rim odlučio da istrebi omrznutu sektu, papa je izdao edikt, kojim ih je proglasio jereticima i predao da se pobiju. Oni nisu okrivljeni kao lenjivci, nepošteni ili razvratnici, ali je izjavljeno da imaju takav izgled pobožnosti i svetosti koji zavodi „ovce iz pravoga tora.“ Zato je papa naredio da „ovu podmuklu i odvratnu sektu opakih,“ ukoliko ne bude htela da se svega odrekne „smrskaju kao otrovne zmije.“ Da li je ovaj oholi vladar pomišljao da će se jednom susresti sa ovim svojim rečima? Da li je znao da su one zapisane u nebeskim knjigama i da će mu biti predočene na dan suda? „Što učiniste jednome od ove moje najmanje braće,“ kaže Isus „meni učiniste.“ Matej 25, 40.

Ovaj edikt pozivao je sve katolike da podignu krst protiv jeretika. U nameri da ih podstakne na ovo svirepo delo, on ih je oslobodio od svih crkvenih pokora i kazni, razrešio je sve one koji se pridruže ovom krstaškom pohodu svake date zakletve; on je ozakonio sve ono što su stekli na nepošten način i obećao oprostenoje svih njihovih greha, pa čak i takvih kao što je ubijanje bilo kog jeretika. Sve ugovore zaključene u korist Valdenžana proglasio je nevažećim, naređeno je njihovim slugama da ih napuste, zabranjivao je svim ljudima da im pruže bilo kakvu pomoć i ovlastio je svakoga da može uzimati njihova imanja. Ovaj dokument jasno otkriva čijim je duhom bilo nadahnuto ovo delo. To što otkriva je rikanje aždaje, a ne glas Hrista.

Papske vođe nisu htele da prilagode svoj karakter velikim načelima Božjeg zakona, već su postavili načela koja su njima odgovarala i odlučili su da primoraju svakoga da se prilagodi njima, jer je tako hteo Rim. Odigravale su se najužasnije tragedije. Pokvareni bogohulni sveštenici i pape izvršavali su delo za koje ih je Sotona odredio. U njihovoj prirodi nije bilo mesta za milost. Isti duh koji je razapeo Hrista i pogubio apostole, koji je podstrekao krvožednog Nerona protiv vernih u njegovo doba, radio je i sada na tome da iskoreni sa Zemlje one koje je Bog ljubio.

Ove bogobojažne ljude pratila su progonstva kroz mnoge vekove, ali oni su ih snosili strpljivo i istrajno i na taj način ođavali čast svome Iskupitelju. Uprkos svim krstaškim pohodima usmerenim protiv njih i najsvirepijim pokoljima kojima su bili izloženi, oni su i dalje slali svoje misionare da prošire dragocene istine. Bili su progonjeni do smrti, ali njihova krv natapala je posejano seme, koje nije ostalo bez roda. Tako su Valdenžani svedočili o Bogu vekovima pre Luterovog rođenja. Rasejani po raznim zemljama, oni su sejali seme reformacije koja je otpočela u vreme Viklifa, raširila se i učvrstila u danima Lutera i biće nastavljena do završetka vremena od onih koji su, takođe, gotovi da pretrpe sve za „reč Božju i za svedočanstvo Isusa Hrista.“ Otkrivenje 1, 9.

Poglavlje V

RANI REFORMATORI

Toliko žestoka borba se vodila protiv Biblije, da je bilo vreme kada je postojalo samo nekoliko primeraka Svetog pisma, ali Bog nije dopustio da Njegova Reč bude potpuno uništena. Njene istine nisu smele zauvek ostati sakrivene. On je mogao isto tako lako da oslobodi Reč života kao što je mogao da otvori tamnička vrata i da skine prevornice da bi oslobodio svoje slugе. U raznim zemljama Evrope, Duh Božji je probudio ljude da traže istinu kao sakriveno blago. Providenje ih je dovelo Svetom pismu i oni su sa živim interesovanjem proučavali njegove svete stranice. Bili su spremni da prihvate svetlost, ma koliko ih to skupo stajalo. Iako nisu jasno videli sve tačke istine, bili su u stanju da proniknu u mnoge dugo sakrivene istine. Kao nebeski poslanici, oni su pošli da raskinu lance zabluda i praznoverja i da pozovu one koji su tako dugo bili zarobljeni, da ustanu i da brane svoju slobodu.

Osim kod Valdenžana, reč Božja bila je vekovima zaključana, jer je postojala na jezicima koji su bili poznati samo učenicima. Ali došlo je vreme da se Sveto pismo prevede i preda narodima raznih zemalja na njihovom maternjem jeziku. Svetu je prošla ponoć. Časovi tame su isticali i u mnogim zemljama pojavili su se predznaci jutra koje je svitalo.

U četrnaestom veku u Engleskoj se pojavila „jutarnja zvezda reformacije.“ Džon Viklif bio je glasnik reformacije, ne samo za Englesku, već i za celo hrišćanstvo. On je bio osnivač puritanaca, njegovo doba bilo je oaza u pustinji.

Viklif je bio slobodoumno obrazovan i strah Gospodnji bio je za njega početak mudrosti. U školi je podjednako bio zapažen

po svojoj dubokoj pobožnosti, kao i po izvanrednim sposobnostima i velikoj učenosti. Stekao je obrazovanje iz građanskog i crkvenog prava i trudio se da upozna svaku granu nauke. U njegovom kasnijem radu, vrednost njegovog ranijeg obrazovanja, postala je očigledna. Dok je vešto rukovao duhovnim mačem, on je, takođe, bio upoznat sa školskom praksom. Ovaj spoj znanja obezbedio mu je opšte poštovanje. Njegovi sledbenici su sa zadovoljstvom uviđali da je njihov učitelj bio najistaknutiji među mudracima i doktorima svoga vremena. Gospod je poverio rad reformacije onome čije bi intelektualne sposobnosti pribavile čast njegovom delu. Ovo je utišalo glas prezira i sprečilo neprijatelje istine u pokušaju da naude ugledu njegovog dela, podsmevajući se neobrazovanosti onih koji ga zastupaju.

Kada je Viklif savladao školska učenja, on je počeo da proučava Sveto pismo. Kao što je temeljno proučavao školske predmete, isto tako temeljno je proučavao i Sveto pismo. Do tada je osećao veliku prazninu koju nije mogla da popuni ni nauka skolastičara ni nauka crkve. U Svetom pismu našao je ono što je ranije uzalud tražio. Tu je video plan spasenja i Hrista kao jedinog posrednika za čoveka. Video je da je Rim zamenio biblijske staze za ljudske tradicije. On je sebe predao Hristovoj službi i odlučio da objavi istine koje je otkrio.

Počeo je sa velikom oprežnošću, ali kako je sve jasnije uviđao zablude papstva, tako je sve revnosnije objašnjavao učenje vere. Njegovo poznavanje teologije, moć njegovog rasuđivanja, čistota njegovog života, njegova nesalomljiva hrabrost i poštenje osigurali su mu opšte poštovanje i poverenje. Bio je sposoban i ozbiljan učitelj i rečit propovednik, a njegov svakodnevni život predstavljao je istine koje je propovedao. Optužio je sveštenstvo zbog odbacivanja Svetog pisma i zahtevao da se autoritet Biblije ponovo uspostavi u crkvi. Mnogi u narodu, su bili nezadovoljni

svojom predašnjom verom, kada su videli bezakonje koje vlada u rimskoj crkvi, pa su sa neskrivenom radošću primili istine otkrivene u ovim diskusijama. Ali, papske vođe su drhtale od gneva kada su videle da ovaj reformator ima veći uticaj od njih.

Viklif je razmišljao jasno i oštroumno je otkrivao zabludu. Neustrašivo je napadao mnoge zloupotrebe odobrene od rimskih vlasti. Tako je navukao na sebe mržnju pape i njegovih pristalica. Nekoliko puta su pokušali da ga osude i unište kao jeretika, ali Gospod mu je dao naklonost od strane knezova, koji su ga štitili. Kao kraljevski kapelan, ustao je smelo protiv plaćanja poreza koji je papa tražio od engleskog kralja i izjavio da se papsko prisvajanje autoriteta nad svetovnim vladarima, protivi ne samo razumu, nego i otkrivenju. Nekoliko godina kasnije odbranio je prava engleske krune od prodiranja rimske sile. Narod i plemstvo engleske stali su uz njega, pa mu njegovi neprijatelji nisu mogli ništa. Jednom prilikom, kada je izveden pred biskupski sud, ljudi su okružili zgradu u kojoj se sinod sastao i probivši se unutra, stali su između njega i opasnosti.

Otrpili u to vreme, zbog borbe za prevlast između dvojice papa razdor je ušao u crkvu. Obojica su se nazivali nepogrešivim i zahtevali poslušnost. Svaki od njih je pozivao verne da mu se pridruže u ratu protiv onog drugog, podupirući svoje zahteve strašnim prokletstvima protiv svojih protivnika i obećavajući nebesku nagradu svojim pomagačima. Ovaj događaj uveliko je oslabio papsku vlast i spasio Viklifa od daljeg progonstva.

Bog je sačuvao svog slugu za važnije poslove. Viklif je, poput svog učitelja, propovedao jevanđelje siromašnima. Kao profesor teologije, predstavio je istinu studentima koje je podučavao i dobio je titulu „doktor jevanđelja.“ U svojoj parohiji ljudima se obraćao kao prijatelj i pastor.

Ali, najveće delo njegovog života bio je prevod Svetog

pisma na engleski jezik. Ovo je bio prvi celokupni prevod na engleskom koji je do tada napravljen. Pošto je štamparska veština tada bila još nepoznata, ovi prepisi mogli su se umnožavati samo sporim i napornim radom. Ipak, to je učinjeno i narod Engleske dobio je Bibliju na svom jeziku. Tako je svetlost Božje reči počela da širi svoje sjajne zrake nasuprot tame. Božja ruka pripremila je put za veliku reformaciju.

Apel zdravom ljudskom razumu podigao ih je iz njihove pasivne pokornosti papskim dogmama. Viši slojevi koji su u to vreme jedini bili pismeni, primili su Sveto pismo s naklonošću. Viklif je sada propovedao posebne doktrine protestantizma – spasenje kroz veru u Hrista i nepogrešivost samo Svetog pisma. Mnogo sveštenika pridružilo mu se u širenju Biblije i propovedanju jevanđelja. Toliko je veliki bio učinak ovih napora i Viklifovih spisa, da je skoro polovina Engleske primila novu veru. Carstvo tame je podrhtavalo. Monasi – prosjaci od kojih je Engleska vrvela, sa besom i čuđenjem su slušali njegove jasne i snažne reči. Mržnja Rima se još jače razbukala i Rim je ponovo skovao zaveru da učutka glas reformatora, ali Gospod je zaštitio glasnika istine. Napori njegovih neprijatelja da zaustave njegov rad i unište njegov život bili su neuspešni. Viklif je umro u šezdeset prvoj godini života u miru, pri samoj službi kod oltara.

Učenja koja je Viklif iznosio nastavila su da se šire još neko vreme, ali uskoro, nemilosrdna oluja progonstva sručila se na one koji su se usudili da prihvate Bibliju za svog vođu i merilo. Sledilo je mučeništvo za mučeništvom. Branioci istine, gonjeni i mučeni, svoj krik patnje mogli su jedino da upute Gospodu nad vojskama. Progonjeni reformatori nalazili su utočište što su bolje mogli, među nižim slojevima, propovedajući na skrivenim mestima i krijući se, čak po jamama i pećinama. Mnogi su skri-

vali neustrašive svedoke za istinu u velikim podzemnim prostorijama i tvrđavama lolarda.

Papisti nisu uspjeli da ostvare svoju nameru sa Viklifom za vreme njegovog života, pa njihova mržnja nije mogla da se smiri sve dok je njegovo telo mirno počivalo u grobu. Više od četrdeset godina posle njegove smrti oni su iskopali njegove kosti i javno ih spalili, a pepeo bacili u obližnji potok. „Potok je,“ kaže jedan stari pisac, „odneo njegov prah u Avon, Avon u Severn, Severn u zaliv, a ovaj u okean i tako je Viklifov pepeo postao simbol njegovog učenja, koje se raširilo po celom svetu.“ Njegovi neprijatelji nisu razumeli simbolički smisao ovog svog zlonamernog dela.

Zahvaljujući Viklifovim spisima, Jan Hus iz Boheme, odrekao se mnogih zabluda Rima i započeo delo reformacije. Poput Viklifa i Hus je bio plemeniti hrišćanin, obrazovan i čovek nepokolebljive odanosti prema istini. Njegovo pozivanje na Sveto pismo i neustrašivo raskrinkavanje sramnog i nemoralnog života sveštenstva, probudilo je široko interesovanje i hiljade su radošno prihvatale čistiju veru. Ovo je razljutilo papu, crkvene dostojanstvenike, sveštenike i redovnike i Hus je bio pozvan da izađe pred sabor u Konstanci da odgovara na optužbu kojom je optužen za jeres.

Sigurnost sprovođenja bila mu je garantovana od nemačkog cara, a kada je stigao u Konstancu, papa mu je lično obećao da mu neće biti učinjena nikakva nepravda, ali ubrzo je bio uhapšen po naredbi pape i kardinala i bačen u jednu groznu tamnicu. Neki od plemića i naroda Boheme uputili su oštar protest koncilu protiv ovog zločina. Sam kralj koji nije bio voljan da prekrši sigurnost sprovođenja, ustao je protiv ovog postupka prema Husu, ali reformatorovi neprijatelji bili su zloćudni i odlučni. Oni su iskoristili predrasude cara, njegov strah i njegovu revnost za crkvu.

Naveli su opširne dokaze da se ne mora održati reč data jeretiku, i da ga koncil, budući da je viši od kralja, može osloboditi njegovog obećanja. Tako su oni prevladali.

Posle dugog saslušanja u kome se čvrsto držao istine, Hus je primoran da bira da li će da povuče svoje doktrine, ili da pretrpi smrt. On je izabrao mučeničku sudbinu i videći njegove knjige spaljene i sam je spaljen na lomači. U prisustvu dostojanstvenika crkve i države, Gospodnji sluga je izrekao jedan svečan i veran protest protiv pokvarenosti papske hijerarhije. Njegovo smaknuće u sramotnom gaženju najsvetčanijeg i javnog obećanja o zaštiti, pokazalo je čitavom svetu podmuklu okrutnost Rima. U neznanju su neprijatelji istine potpomagali delo koje su hteli da unište.

U mraku svoje tamnice Jan Hus je predvideo pobedu prave vere. Vraćajući se u svojim snovima skromnoj parohiji u kojoj je propovedao jevanđelje, video je papu i njegove biskupe kako brišu slike Hrista koje je on naslikao na zidovima kapele. Ovaj ga je prizor vrlo uznemirio, ali sledećeg dana bio je ispunjen radošću kada je ugledao mnogo umetnika marljivo zaposlenih dodavanjem likova u još većem broju i jasnijih boja. Kada je njihov posao bio dovršen, slikari su uzviknuli velikom mnoštvu kojim su bili okruženi: „Sada neka dođu papa i biskupi! Nikada ih više neće izbrisati!“ Reformator je rekao kada je govorio o svom snu: „Siguran sam da Hristov lik nikada neće biti izbrisan. Oni su želeli da Ga unište, ali mnogo bolji propovednici od mene naslikaće ga u svim srcima.“

Ubrzo posle Husove smrti, njegov verni prijatelj Jeronim, čovek iste revne pobožnosti i još većeg obrazovanja je, takođe, osuđen na smrt. Tako su umirali Božji verni nosioci svetlosti, ali svetlost istine koju su oni propovedali – svetlost njihovog junačkog primera – nije mogla biti ugašena. Kao što ljudi nisu mogli

da vrate sunce natrag na njegovoj putanji, tako nisu mogli da spreče svitanje onog dana koji je već tada počeo da osviće svetlu.

Uprkos svirepom progonstvu; miran, pobožan, iskren, strpljiv protest protiv preovladavanja verske pokvarenosti, iznosio se i posle Viklifove smrti. Kao vernici u danima apostola, mnogi su rado žrtvovali svoja svetovna imanja za Hrista. Oni kojima je bilo dozvoljeno da žive u svojim kućama, rado su primili svoju braću koji su bili prognani iz doma i najbližih. Kada su i oni bili prognani, prihvatili su sudbinu prognanika i radovali se što im je dopušteno da trpe zbog istine.

Veliki su bili napori da se ojača i proširi sila papstva, ali dok su pape još uvek tvrdile da su Hristovi predstavnici, njihov život je toliko bio pokvaren da se narod gnušao. Uz pomoć izuma štampe, Sveto pismo je bilo u još većem optičaju i mnogi su uviđali da Božja reč ne podržava papska učenja.

Kada je jedan svedok bio prisiljen da ispusti baklju istine, drugi ju je uzimao iz njegove ruke i sa neustrašivom hrabrošću držao je uzdignuto. Otpočela je borba čiji je rezultat trebalo da oslobodi ne samo pojedince i crkve, nego i narode. Preko ponora stotine godina, čovek je pružio ruke da dohvati ruke Lolarda iz Viklifovih dana. Pod Luterom je otpočela reformacija u Nemačkoj, Calvin je propovedao jevanđelje u Francuskoj, Cvingli u Švajcarskoj. Svet je bio probuđen iz dugogodišnjeg sna, dok su od zemlje do zemlje odjekivale čarobne reči: „religijska sloboda.“

Poglavlje VI

HUS I JERONIM

Evandjelje je doprlo u Češku već u devetom veku. Sveto Pismo je bilo prevedeno, i bogoslužjenje se održavalo na narodnom jeziku. Ali što je papska vlast više rasla, to je Božja Reč sve više padala u zasenak. Grgur VII, koji je imao za cilj da sruši oholost cara, ništa manje nije nastojao da podjarmi i narod. U tu svrhu izdao je dekret kojim je zabranio obavljanje službe na narodnom jeziku. Papa je izjavio „da je Svemogućem ugodno da se bogoslužjenje obavlja na jednom nepoznatom jeziku, i da je nepoštovanje ovoga pravila izazvalo mnoga zla i jeresi.“ Tako je Rim odredio da se ugasi svetlost Božje Reči, i da narod živi u tami. Ali nebo je predvidelo druga sredstva za očuvanje crkve. Mnogi valdenžani i albinžani prognani iz Francuske i Italije, došli su u Češku. Iako se nisu usudili da propovedaju javno, oni su ipak potajno revno radili. I tako se prava vera čuvala iz stoleća u stoleće.

Još pre Husa, u Češkoj su se pojavili ljudi koji su otvoreno osuđivali pokvarenost crkve i poroke naroda. Njihovi su protesti izazvali opću pažnju. Rimska hijerarhija, bojeći se za svoju vlast, počela je progoniti učenike evandjelja. Ovo je primoralo verne da svoja bogoslužjenja obavljaju u šumama i planinama, ali i tamo su bili progonjeni, i mnogi su bili pobeni. Kasnije je izašao dekret da će svi koji budu napustili rimsku religiju biti spaljeni. Iako su Hrišćani žrtvovali svoje živote, ipak su verovali u pobedu svoje stvari. Jedan od onih koji su učili da spasenje može dobiti samo verom u razapetog Spasitelja, izjavio je na samrti.: „Gnev neprijatelja istine ima sada prevlast nad nama, ali tako neće biti uvek; ustaće jedan između običnog naroda, bez

mača i vlasti, protiv koga će oni biti nemoćni.“

Luterovo doba bilo je još daleko, ali već se sada javio jedan glas, čije će svedočanstvo protiv Rima uzdrmati svet.

Jan Hus je bio skromnog porekla; siroče, koje je rano ostalo bez oca. Njegova pobožna majka smatrala je odgoj u strahu Gospodnjem najskupocenijim nasleđstvom i zato je nastojala da to nasleđstvo osigura svom sinu. Hus je najpre učio u provincijskoj školi, a zatim je kao dobar učenik bio primljen na univerzitet u Pragu. Njegova majka ga je pratila u Prag; ona, kao siromašna udovica; nije mogla svome sinu dati već dar ni novca, ali kad su došli blizu velikoga grada, klekla je pored mladića bez oca i molila je nebeskog Oca da izlije na njega svoj blagoslov. Ova majka nije ni slutila kako će njena molitva biti uslišena.

Na univerzitetu Hus se uskoro istakao svojim neumornim radom i brzim napredovanjem, a njegov besprekorni život i ljubaznost pribivali su mu opšte poštovanje. Kao odani sin rimske crkve, revno je tražio duhovne blagoslove, koje mu je ona obećavala. Prilikom jedne jubilarne svečanosti, on se ispovedio, dao je svojih poslednjih nekoliko novčića i pridružio se procesiji da bi dobio obećano oprostjenje. Po završenim studijama stubio je u sveštenečki stalež, gde je brzo stekao visok položaj. Uskoro je bio pozvan na carski dvor; bio je imenovan profesorom, a zatim rektorom univerziteta na kojem je završio svoje studije. Za nekoliko godina siromašan učenik, koji je studirao o trošku univerziteta, postao je ponos svoje zemlje, a njegovo ime je postalo slavno u celoj Evropi.

Međutim, Hus je na jednom drugom području otpočeo reformatorsko delo. Nekoliko godina posle svoga posvećenja za sveštenečku službu bio je imenovan propovednikom Vitlejemske kapele. Utemeljitelj ove kapele zastupao je kao veoma važnu stvar da se Sveto Pismo propoveda na narodnom jeziku. Ovaj se

običaj održao u Češkoj uprkos protivljenja Rima. Ipak je nepoznavanje Božje Reči bilo veliko, a među ljudima svih staleža vladali su najgori poroci. Hus je neustrašivo ustao protiv tih zala služeći se Božjom Reči da bi istakao načela čistote i istine i ulio ih u srca svojih slušalaca.

Jedan građanin Praga, Jeronim, koji se kasnije tako usko združio s Husom, doneo je pri povratku iz Engleske Viklifove spise. Carica Engleske, koja je prihvatila Viklifovo učenje, bila je češka princeza, i njenim uticajem su se reformatorovi spisi proširili u njenoj domovini. Hus ih je čitao sa velikim interesovanjem; uveren da je njihov autor bio iskren Hrišćanin, gledao je s naklonošću na reforme koje je Viklif zastupao. Tako je Hus, i ne opazivši, pošao putem koji će ga odvesti daleko od Rima.

Od prilike u to vreme došla su u Prag dva učena stranca iz Engleske, koji su primili svetlost i došli da je rasprostrane u ovoj udaljenoj zemlji. Pošto su otvoreno napadali papsku prevlast, uskoro su im vlasti naredile da učute; ali kako nisu hteli da prekinu svoj rad, nastavili su ga na drugi način. Pošto su bili ne samo propovednici nego i dobri umetnici, koristili su se svojim talentom. Na jednom zidu, pristupačnom narodu, nacrtali su dve slike. Jedna je prikazivala kako Isus ulazi u Jerusalim, „krotak, sedeći na magaretu“ (Matej 21,5), praćen svojim učenicima, odeven u istrošeno putničko delo i bosih nogu. Druga slika prikazivala pasku procesiju; papa obučen u svoje najbogatije haljine, s trostrukom krunom na glavi, jaše na veličanstveno okićenom konju, pred kojim idu trubači, a prate ga kardinali i biskupi u raskošnim haljinama.

To je bila propoved koja je na sebe svratila pažnju svih slojeva naroda. Gomile su se skupljale pred ovim slikama čiju je pouku svako razumeo. Mnogi su bili duboko dirnuti suprotnošću

između blagosti i poniznosti velikog Učitelja i oholosti pape, takozvanog njegovog sluga. U Pragu je zavlдалo veliko uzbuđenje, i posle kratkog vremena stranci su došli do uverenja da je u interesu njihove sigurnosti da otputuju. Ali nauka koju su oni učili nije pala u zaborav. Njihove slike učinile su dubok utisak na Husa i podstakle ga na pažljivo proučavanje Svetog pisma i Viklifovih spisa. Iako još nije zastupao, ipak je jasnije video pravi karakter papstva i sa većom revnošću korio je gordost, taštinu i pokvarenost sveštenstva.

Iz Češke se svetlost proširila u Nemačku. Zbog nemira na praškom univerzitetu, stotine Nemačkih studenata je napustilo Prag. Mnogi od njih su primili od Husa svoje prvo znanje o Bibliji, i vrativši se u svoju domovinu, širili su onde evanđelje.

Vest o događajima u Pragu doprla je u Rim, i uskoro je Hus bio pozvan da izađe pred papu. Odazvati se ovom pozivu značilo bi izložiti se sigurnoj smrti. Češki car i carica, univerzitet, članovi plemstva i državni funkcioneri uputili su molbu papi da se Husu dozvoli da ostane u Pragu i da odgovori Rimu preko jednog izaslanstva. Umesto da ovoj molbi udovolji, papa je Husa osudio, a grad Prag stavio pod prokletstvo.

Ova osuda izazvala je u ono vreme veliko uzbuđenje. Cereemonije koje su pratile izricanje te osude bile su takve da su izazvale užas naroda koji je u papi gledao Božjeg namjesnika, koji ima ključeve neba i pakla, i koji ima vlast da izreče kako svetovne tako iduhovne kazne. Verovalo se da su nebeska vrata zatvorena celom kraju koji je pod interdiktom i da su mrtvi isključeni iz stanova blaženstva, dok se papi ne sviđi da skine prokletstvo. U znak ove strašne nesreće bile su obustavljene sve religiozne službe. Crkve su bile zatvorene. Venčanja su se obavljala u crkvenom dvorištu. Mrtvi, čiji je pogreb bio zabranjen na posvećenom mestu, sahranjivani su bez uobičajenih pogrebnih

obreda u jarke ili na raznim poljima. Delujući na maštu ovim merama, Rim je nastojao da zavlada savešću ljudi.

Uzbuđenje u Pragu je bilo veliko. Mnogi su okrivljavali Husa kao uzročnika svih nesreća i tražili da bude predan osveti Rima. Da bi stišao oluju, reformator se za neko vreme povukao u svoje rodno selo. Otuda je pisao svojim prijateljima u Pragu: „Povukao sam se iz vaše sredine zato da bih poslušao Hristov savet i primer i da ne bi dao priliku zlima da navuku na sebe večnu propast, i da ne bih bio pobožnima uzrok žalosti i progonstva. Povukao sam se takođe da ne bi bezbožni sveštenici sasvim zabranili propovedanje Božje Reči, i da vi ne biste zbog mene sasvim zabranili propovedanje Božje Reči, i da vi ne biste zbog mene bili lišeni božanske istine za koju sam, Božjom pomoću, spreman da umrem.“ Hus nije prestao da radi nego je putovao po okolini i propovedao onima koji su želeli da ga čuju. Na ovaj način su mere koje je papa preduzeo da bi sprečio širenje evanđelja postale uzrok za njegovo još veće širenje. „Jer ništa ne možemo protiv istine, nego za istinu.“ 2. Kor. 13, 8.

U ovoj fazi svoga života Hus je izgleda, prolazio kroz tešku duševnu borbu. Iako je crkva svojim napadima htela da ga uništi, ipak on nije odricao njen autoritet. Za njega je ona još uvek bila Hristova nevesta, a papa Božji predstavnik i namjesnik. Hus se borio protiv zloupotrebljavanja autoriteta, a ne protiv samoga autoriteta. Ovo je bio povod strašnoj borbi između onog što mu je govorio razum i što je zahtevala njegova savest. Ako je autoritet pravedan i nepogrešiv, kao što je on to verovao, zašto ga onda nešto goni da mu se ne pokori? Poslušati ga, jasno je video, značilo bi grešiti; ali zašto bi poslušnost jednoj nepogrešivoj crkvi donosila takvu posledicu? To je bio problem koji nije mogao rešiti ; to je bila sumnja koja ga je stalno mučila. Jednog

dana setio se onoga što se desilo u vreme Spasitelja kada su sveštenici crkve, postavši neverni, koristili zakoniti autoritet za nezakonite svrhe. Ova misao podstrekla ga je da prihvati i drugima da počne da iznosi načelo da samo nauka Svetog pisma, primljena razumom, treba da služi kao vođa našoj savesti; ili, drugim rečima, da je samo Bog nepogrešiv vođa, koji govori preko svoje Reči, a ne crkva, koja govori preko svojih sveštenika.

Posle nekog vremena uzbuđenje u Pragu se stišalo, i Hus se vratio u Vitlejemsku kapelu, gde je nastavio da propoveda Božju Reč sa još većom revnošću i hrabrošću. Njegovi neprijatelji nisu to ravnodušno gledali. Oni su bili jaki; ali carica, mnogi plemići i mnogi iz naroda bili su na njegovoj strani. Upoređujući njegovu čistu nauku i njegov sveti život s niskim dogmama koje su propovedali rimski sveštenici, i sa tvrdičlukom i pokvarenošću u kojoj su oni živeli, mnogi su smatrali za čast da budu uz reformatora.

Do sada je Hus bio sam; a od ovoga trenutka njegov suradnik postao je Jeronim, koji je u Engleskoj primio Viklifovo učenje. Oni su od sada bili nerazdvojni prijatelji, pa čak i u smrti se neće razdvojiti. Obdaren sjajnim talentima, retkom rečitošću, Jeronim je imao sve ono što je potrebno da se pridobije naklonost naroda; ali što se tiče snage karaktera, Hus je bio veći od njega. Njegovo mirno rasuđivanje obuzdavalno je nemirni Jeronimov duh, koji je istinskom poniznošću priznavao njegovu vrednost i pokoravao se njegovim savetima. Udrženim naporom obojice, reformacija se širila još više i brže.

Bog je rasvetlio um ovih izabраниh ljudi, tako da su im mnoge zablude Rima bile jasne. Ali, oni nisu primili svu svetlost koja je namenja svetlu. Preko ovih svojih slugu Bog je izvodio narod iz mraka rimskih zabluda, pažljivo korak po korak, vodeći

računa o mnogobrojnim i ozbiljnim preprekama koje je još trebalo prebroditi. Kao što puni sjaj podnevnog sunca zaslepljuje one koji su dugo bili u tami, tako bi i njih zalepilo videlo kad bi im bilo najedanput u punini otkriveno. Zato je Bog otkrivao ovim vođama istinu malo po malo, koliko ju je narod mogao primiti. U budućim vekovima su imali da dođu drugi verni radnici, koji će voditi narod dalje na putu reforme.

Razdor u crkvi trajao je još uvek. Tri pape su se borile za prvenstvo, i njihove borbe ispunjavale su Hrišćanstvo zločinima i bunama. Pošto su postali nezadovoljni bacanjem prokletstva kao sredstva međusobne borbem latili su se svetovnog oružja. Svaki od njih nastojao je da nabavi oružje i prikupi vojsku, ali pošto je to iziskivalo velike svote novaca, prodavali su u tu svrhu crkvene položaje, povlastice i crkvene blagoslove. sveštenici, povodeći se za primerom svojih pretpostavljenih, služili su se simonijom i ratom da bi ponizili svoje suparnike i ojačali svoju vlast. Hus je iz dana u dan sve jače grmio protiv poroka koji su se trpeli u ime religije; i narod je otvoreno optuživao rimske vođe kao uzrok bede koja je preplavila Hrišćanstvo.

Opet je izgledalo da se Prag nalazi na pragu krvavog sukoba. Kao i ranije, Božji sluga je optužen kao „onaj koji donosi nesreću na Izraela“ (1. Carevima 18, 17). Na grad je opet bio bačen inderdikt, i Hus se ponovo povukao u svoje rodno selo. Došao je kraj propovedima koje je tako verno iznosio u svojoj dragoj Vitlejemskoj kapeli. Sada je trebalo da govori sa jedne veće propovedaonice celom Hrišćanstvu, pre nego bude položio svoj život kao svedok istine.

Da bi se izlečila zla koja su tada mučila Evropu, sazvan je bio opšti crkveni sabor u Konstanci. Sabor je bio sazvan po želji cara Sigismunda, a sazvaog ga je papa Jovan XXIII, jedan od trojice suparničkih papa. Sazivanje sabora nije bilo po volji pape

Jovana, čiji karakter, politika i privatni život nisu mogli izdržati kritiku, pa makar ona dolazila od strane ljudi tako slabog morala kao što su bili sveštenici onog vremena.

Glavni cilj ovoga sabora bio je da učini kraj razdoru u crkvi i da iskoreni krivoverje. Zato su na sabor bila pozvana dvojica suparničkih papa, i glavni propagator nove vere, Jan Hus. Prvi, bojeći se za svoju sigurnost, nisu došli na sabor lično, već su poslali svoje izaslanike. Papa Jovan XXIII, iako je sam sazvaio sabor, došao je u Konstancu s velikom strepnjom. Naslućivao je da car potajno priprema plan o njegovom svrgavanju, i bojao se da ne bude pozvan da odgovara za poroke kojima je obeščastio pasku tijaru i za zločine kojima ju je stekao. Ali, ipak, ušao je u Konstancu s velikim sjajem, praćen članovima visokog sveštenstva i svitom dvorana. Svi sveštenici i gradski velikodostojnici, s mnoštvom naroda, izašli su pred njega da mu zažele dobrodošlicu. Iznad njegove glave su četiri visoka službenika nosila zlatni baldahin. Pred njim je nošena hostija, a bogato delo kardinala i plemića još je više povećavalo sjaj pratnje.

U isto vreme približavao se Konstanci drugi putnik. Hus je bio svestan opasnosti koja mu preti. Oprostitivši se sa svojim prijateljima kao čovek koji se ne nada da će ih više videti, krenuo je svojim putem osećajući da ga on vodi na lomaču. Iako je dobio garantno pismo od cara Sigismunda, kojim je garantovana njegova sigurnost za vreme putovanja, iapk je sve svoje poslove tako sredio kao da ga čeka smrt.

U jednom pismu koje je uputio svojim prijateljima u Pragu pisao je sledeće: „Braćo moja, ja polazim sa jednim garantnim pismom od cara da sretnem svoje bezbrojne i smrtne neprijatelje... Ja se potpuno uzdam u svemogućeg Boga i moga spasete-lja, i nadam se da će On čuti vaše usrdne molitve i da će mi dati

razum i mudrost, tako da ću moći da im odolim, i da će mi pokloniti svoga Svetoga Duha da me utvrdi u svojoj istini, tako da ću hrabro moći podneti iskušenja, tamnicu i, ako bude potrebno, mučeničku smrt. Isus Hristos stradao je radi svojih izabranih, pa zar da se onda čudimo što nam je ostavio primer da za naše spasenje sve strpljivo podnosimo? On je Bog, a mi smo njegova stvorenja; on je Gospod, a mi njegove sluge; on je Učitelj sveta, a mi ništavni smrtnici; Njemu ništa ne treba, a nama je sve potrebno; on je stradao, zašto ne bismo stradali i mi, naročito ako je stradanje za naše očišćenje... Zato, dragi prijatelji, ako bi moja smrt poslužila njemu na slavu, onda se molite da ona dođe što pre, i da mi Gospod pomogne da mogu podneti postojano sve nevolje. Ali bolje je da se vratim vama, molimo se Bogu da se mogu vratiti bez mrlje sa ovog sabora, to jest da ne pogazim ni jednu istinu evanđelja, već da ostavim dobar primer svojoj braći. Možda vi nećete više videti moje lice u Pragu, ali ako volja sve-mogućeg Boga dozvoli da se vratim vama, pođimo tada napred srcem čvršim u poznavanju njegovog zakona i u ljubavi prema Bogu.“ U drugom pismu upućenom jednom svešteniku koji je postao učenik evanđelja, Hus govori s dubokom smernošću o svojim slabostima, optužujući sebe „da je sa zadovoljstvom nosio bogata dela i da je često trošio vreme na bezvredne stvari.“ Onda dodaje ovaj dirljivi savet: »Neka slava Božja, spasenje duša i rad budu tvoja glavna briga, a ne da misliš na posed crkvenih dobara i imetak. Pazi da ne ukrašavaš više svoju kuću nego svoju dušu; ulož i najveći napor za svoju duhovnu zgradu. Budi blag i ponizan sa siromašnima, i ne troši svoja dobra na gozbe. Ako ne popraviš svoj život i ne uzdržiš se od onoga što je suviše, bojim se da će biti teško kažnjen kao ja, koji sam to činio, zaveden navikom i zbunjen ponositim duhom... Ti znaš moju

nauku, jer si primao moje pouke još iz detinjstva, zato je potrebno da ti više pišem; ali ja te zaklinjem milošću našeg Spasitelja da se ne ugledaš na mene ni u kakvoj taštini u koju si video da sam pao.« Na omotu pisma dodao je: „Zaklinjem te, prijatelju moj, da ne lomiš ovaj pečat dok ne budeš siguran da sam ja mrtav.“

Na svom putu Hus je svuda video znakove da je njegova nauka nadaleko raširena i mogao se uveriti koliko interesiranje vlada za njegovu stvar. Narod je u gomilama dolazio pred njega da ga pozdravi, a u nekim gradovima visoki gradski službenici pratili su ga kroz ulice.

Kad je došao u Konstancu, Hus je najpre uživao potpunu slobodu. Pored garantnog carog pisma, papa mu je obećao svoju ličnu zaštitu. Ali uprkos svim tim mnogobrojnim i svečanim izjavama, reformator je uskoro bio uhapšen na zapovest pape i kardinala i bačen u jednu groznu tamnicu. Kasnije je bio premešten u jednu jaku tvrđavu na drugoj oabli Rajne, i tako zadržan kao zatvorenik. Papi nije ni najmanje koristila njegova verolomnost, jer je uskoro i sam bio bačen u isti zatvor. Sabor ga je pronašao krivim za strašne sločine kao: ubistvo, simoniju, preljubu i „za grehe koje je nezgodno pominjati.“ To je bila odluka sabora, i papa Jovan XXIII bio je posle lišen tijare i bačen u zatvor. Protiv pape su takođe bile svrgnute i na njihovo mesto je bio izabran novi papa.

Iako je sam papa bio okrivljen za mnogo veće zločine od onih koje je Hus stavio na teret sveštenika i zbog kojih je tražio reformu, ipak, isti sabor koji je svrgao papu odlučio je da uništi reformatora. Husovo hapšenje izazvalo je veliko ogorčenje u Češkoj. Moćno plemstvo uputilo je saboru oštar protest protiv te uvrede. I sam car, koji nije hteo da dopusti da se pogazi njegovo

garantno pismo, usprotivio se spljetkama reformatorovih neprijatelja. Ali reformatorovi neprijatelji bili su puni mržnje i odlučni, Oni su iskoristili predrasude cara Sigimunda, njegov strah i njegovu revnost za crkvu. Naveli su opširne dokaze da se „ne mora održati reč data krivovercu ili osobi osumnjičenoj zbog krivoverja, pa makar ona imala garantno pismo cara ili cara.“

Iznemogao od bolesti i zatvora, – jer je vlažan i nečisti tamnički zrak prouzrokovao groznicu koja ga je skoro pokosila, – Hus je napokon bio izveden pred sabor. Vezan lancima, on je stajao pred carem koji se zakleo svojom časnom i svetom verom da će ga štititi. Za vreme svog dugog saslušanja, reformator je čvrsto branio istinu, i u prisutnosti sakupljenih crkvenih i državnih velikodostojnika uputio je svečan i ozbiljan protest protiv pokvarenosti sveštenika. Kada su ga pozvali da izabere hoće li da se odrekne svog učenja ili da pretrpi smrt, on je izabrao mučeničku smrt.

Božja milost ga je podupirala. U toku nekoliko sedmica stradanja, koje su prethodile konačnoj presudi, njegovu dušu je ispunjavao nebeski mir. „Ovo pišem u zatvoru i u lancima“, – pisao je jednom svom prijatelju, „očekujući svoju sutrašnju smrtnu presudu, s punim poverenjem da me Bog neće ostaviti i da neće dozvoliti da se odreknem njegove Reči ili da priznam pogreške koje su mi zlobno podmetnuli lažni svedoci. Kad se budemo susreli u srećnoj večnosti, saznaćete kakvom me je milošću udostojio Bog u mojim strašnim kušnjama.“

U svojoj mračnoj tamnici Hus je predvideo pobedu prave vere. Sanjao je kako se vratio u svoju Vitlejemsku kapelu, gde je propovedao evanđelje, i video je papu i njegove biskupe kako brišu Hristove slike koje je on nacrtao na njenim zidovima. Ovaj ga je san ražalostio. Ali sledećeg dana video je mnoge umetnike

kako crtaju slike u još većem broju i lepšim bojama. Čim su svršili svoj rad, opkoljeni velikom masom sveta, umetnici su povikali: Neka sada dođu pape i biskupi! Oni nikada neće ovo izbrišati! Razmišljajući o svom snu, reformator piše: „Smatram da zaista lik Hristov ne može niko da izbriše. Oni žele da ga unište, ali njega će propovednik, bolji od mene, opet nacrtati u svim srcima.“

Hus je poslednji put izveden pred sabor. To je bila velika i sjajna skupština – car, državni knezovi, cari poslanici, kardinali, biskupi i sveštenici, ogromno mnoštvo naroda koje došlo da vidi što će se zbiti. Sa svih strana Hrišćanstva sakupili su se svedoci ove prve velike žrtve u dugoj borbi kojom je trebalo da se izvojuje sloboda savesti.

Pozvan da se još jednom izjasni o svojoj poslednjoj odluci, Hus se nije odrekao i, uprvši svoj pronicljivi pogled u cara koji je svoju datu reč tako sramno pogazio, izjavio je: „Ja sam došao na ovaj sabor po svojoj želji, pod javnom zaštitom i na časnu reč cara koji je ovde prisutan.“ Svi prisutni uprljali su poglede u Sigismunda i videli kako je duboko rumenilo pokrilo njegovo lice.

Pošto je izrečena smrtna presuda otpočela je ceremonija degradacije. Biskupi su obukli svog zatočenika u sveštenečko delo. Uzevši sveštenečku haljinu Hus je rekao: „Naš Gospod Isus Hristos bio je ogrnut belim plaštem u znak poniženja kada ga je Irod doveo pred Pilata.“ Kada su ga ponovo pozvali da se odrekne, odgovorio je, obrativši se narodu: „Kakvim bih licem mogao gledati nebo? Kakvim bih okom mogao pogledati mnoštvo naroda kome sam propovedao čisto evanđelje? Ne! ja mislim da je njihovo spasenje vrednije od ovog jadnog tela, sada osuđenog na smrt.“ Tada su počeli sa njega da skidaju haljine, i svaki biskup izgovorio je po jedno prokletstvo, obavljajući svoj deo ceremonije. Na glavu su mu stavili kapu od papira u obliku

mitre, s natpisom „arhijeretik“, na kojoj su bili naslikani strašni đavoli. Hus je uzviknuo. „S radošću ću nositi ovu krunu zbog tebe, Isuse, koji si zbog mene nosio trnov venac.“

Kad su ga tako odjenuli, biskupi su izjavili: „Sada predajemo tvoju dušu đavolu.“ „A ja“, rekao je Hus podignuvši svoj pogled k nebu, „predajem svoj duh u tvoje ruke, o Isuse, koji si me otkupio.“

Tada su ga predali svetovnim vlastima i povelili na mesto pogubljenja. Za njim je išla ogromna povorka naoružanih vojnika, sveštenika i raskošno odevenih biskupa, kojoj su se pridržili stanovnici Konstancie. Kada su ga privezali za stub lomače, i sve bilo gotovo da se oganj potpali, još jednom su pozvali mučenika da spasi svoj život odricanjem svojih zabluda. Hus je odgovorio: „Kakvih zabluda da se odrekнем? Ne osećam se nimalo kriv. Pozivam Boga za svedoka da sve što sam propovedao i pisao ima za cilj da otgne duše od greha i propasti; zato ću sa velikom radošću svojom krvlju zapečatiti istine koje sam propovedao i o kojima sam pisao.“ – Kada ga je plamen obavio, Hus je počeo da peva: „Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!“ – i tako je nastavio dok njegov glas nije umuknuo za uvek.

Čak i njegovi neprijatelji bili su zadivljeni njegovim junaštvom. Jedan vatreni papski pisac, opisujući mečničku smrt Husa i Jeronima, koji je umro malo kasnije, kaže: „Obojica su pošla hrabro u smrt. Pripravili su se za oganj kao da odlaze na svadbeno veselje. Nisu pustili nijedan uzvik bola. Kada se plamen digao, počeli su pevati himne, i jedva je sila vatre mogla učutkati njihovo pevanje.“

Kada je Husovo telo potpuno izgorelo njegov pepeo zajedno sa zemljom ispod njega, bio je pokupljen i bačen u Rajnu koja ga je odnela u okean. Uzalud su njegovi neprijatelji verovali da su iskorenili istinu koju je on propovedao. Nisu ni slutili da će

pepeo, odnet u more, biti kao seme posejano u svim zemljama, i da će u udaljenim zemljama doneti obilne plodove u čast istini. Glas koji se čuo u dvorani sabora u Konstanci izazvao je jeku koja će se čuti kroz sve buduće vekove. Husa više nije bilo, ali istina za koju je on umro, nije mogla propasti. Njegov primer vere i postojanosti ohrabrio je mnoge da čvrsto stoje uz istinu, uprkos muka i smrti. Njegovo pogubljenje otkrilo je celom svetu strašnu okrutnost Rima. Neprijatelji istine nesvesno su pomogli napredovanje dela koje su uzalud nastojali da unište.

Još jedna lomača trebala je biti podignuta u Konstanci. Krv još jednog svedoka morala je svedočiti u prilog istine. Oprostivši se sa Husom pre njegovog odlaska, Jeronim ga je savetovao da bude hrabar i postojan, uveravajući ga da će mu priteći u pomoć ako bi upao u kakvu opasnost. Doznajući da je reformator uhapšen, verni učenik se odmah pripremio da ispuni svoje obećanje. Bez ikakvog garantnog pisma, zajedno sa jednim svojim drugom, krenuo je za Konstancu. Došavši u grad, primetio je da se izložio velikoj opasnosti, a da za Husovo oslobođenje ne može ništa da učini. Pobegao je iz grada, ali je na povratku kući bio uhapšen i u lancima doveden natrag pod stražom vojnika. Kad je prvi put bio izveden pred sabor i pokušao da se brani od optužbi iznetih protiv njega, njegove reči bile su zaglušene povcima: „U vatru s njime! u vatru!“ Bio je bačen u zatvor, okovan u lance, i to u takvom položaju da mu je to pričinjavalo velike bolove. Hranili su ga samo hlebom i vodom. Posle nekoliko meseci teškog tamnovanja, Jeronim je teško obolio, a njegovi neprijatelji, bojeći se da ne umre, ublažili su strogost zatvora, iako su ga ostavili još godinu dana u njemu.

Husova smrt nije imala ono dejstvo koje su papine pristalice očekivale. Gažanje garantnog pisma izazvalo je buru negodovanja, zato je sabor zaključio da je bolje da Jeronima prisile da se

odrekne svoje vere negoli da ga spale. Izveli su ga pred sabor i predložili mu da bira ili da se odrekne vere ili da umre na lomači. U početku njegovog zatočenja smrt bi bila za njega blagoslov u poređenju sa užasnim mukama koje je pretrpeo, ali sada, oslabljen bolešću, težinom zatvora i patnjama od straha i neizvesnosti, odvojen od svojih prijatelja i obeshrabren Husovom smrću, Jeronim je izgubio hrabrost i pristao da se pokori saboru. Obećao je da će se držati katoličke vere i pristao da prizna odluke sabora u pogledu osude Viklifove i Husove nauke, izuzev „svetih istina“ koje su oni propovedali.

Na ovaj način Jeronim je pokušao da učutka glas svoje savesti i da izbegne smtnu osudu. Ali u samoći tamnice postalo mu je jasno što je učinio. Setio se Husove hrabrosti i vernosti i onda je pomislio na svoje odricanje od istine. Setio se božanskog Učitelja kome je obećao da će služiti, i koji je njega radi pretpio smrt na krstu. Pre svoga odricanja, usred ovih patnji, nalazio je utehu pri pomisli na pouzdanost Božje naklonosti; ali sada su sumnja i grižnja savesti mučile njegovu dušu. Znao je da će morati učiniti još i druga odricanja pre nego što se bude pomirio s Rimom. Put kojim je pošao moga se završiti samo potpunim otpadom od vere. Zato je odlučio da se neće odreći svoga Gospoda radi toga da bi izbegao kratko vreme stradanja.

Uskoro je opet bio izveden pred sabor. Njegove sudije još nisu bili zadovoljni njegovom pokornošću. Njihova žeđ za krvlju, izazvana Husovom smrću, tražila je nove žrtve. Samo bezuslovnom odricanjem od istine mogao je Jeronim sačuvati svoj život. Ali, on je odlučio da prizna svoju veru i da pođe tragom svoga brata – mučenika i u plamen lomače.

Povukao je svoje ranije odricanje i, kao svaki čovek osuđen na smrt, tražio je pravo da se brani. Bojeći se uticaja njegovih reči, biskupi su tražili da samo prizna istinitost optužbi koje se

iznose protiv njega ili da ih porekne. Jeronim se usprotivio ovoj okrutnosti i nepravdi. „Vi ste me držali u strašnoj tamnici trista i četrdeset dana“, rekao je on, „u nečistoći, smradu, blatu, lišenog najpotrebnijih stvari; sada me izvodite pred sabor i slušate optužbe mojim smrtnih neprijatelja, a nećete da saslušate moju odbranu... Ako ste zaista mudri ljudi i svetlost sveta, pazite da ne pogrešite protiv pravednosti. Što se mene tiče, ja sam samo slabi smtnik; moj je život od male vrednosti; ako vas ja opominjem da ne donosite nepravednu presudu, to činim više radi vas nego radi sebe.“

Napokon su udovoljili njegovoj molbi. Jeronim je kleknuo u prisutnosti svojih sudija tražeći od Gospoda da upravlja njegovim mislima i rečima i da ne dozvoli da kaže nešto protivno istini ili nedostojno svog Učitelja. Tog dana ispunilo se na njemu obećanje koje je Spasitelj dao svojim prvim učenicima: „I pred vlastele i pred careve vodiće vas mene radi... A kad vas predadu, ne brinite se kako ćete ili šta ćete govoriti, jer će vam se u onaj čas dati što ćete kazati. Jer vi nećete govoriti, nego Duh Oca vašega govoriće iz vas.“ Matej 10, 18–20.

Jeronimove reči izazvale su čuđenje i divljenje, čak kod njegovih neprijatelja. Celu godinu dana bio je u mračnom zatvoru gde nije mogao da čita, ni išta da radi, u velikim telesnim mukama i duševnom strahu, a ipak je svoje dokaze iznosio sa takvom jasnoćom i silom kao da je imao najbolju priliku za proučavanje. Skrenuo je pažnju svojim slušaocima na dugi niz ljudi koji su bili osuđeni od nepravednih sudija. Podugi niz ljudi koji su bili osuđeni od nepravednih sudija. Pominjući jednu generaciju za drugom, isticao je ljude koji su pokušali da podignu narod svoga vremena, ali su bili napadani i osuđivani, no kasnije su bili počašćeni najvećim poštovanjem. Čak i sam Hristos je bio osuđen kao zločinac od jednog nepravednog suda.

Pri svom odricanju, Jeronim je priznao pravednost presude koja je bila izrečena nad Husom. Kajujući se zbog svoje slabosti sada je svedočio o mučeničkoj nevinosti i svetosti. „Ja ga poznajem od detinjstva“, rekao je on, „on je bio divan čovek, pravedan i svet. On je osuđen uprkos svojoj nevinosti... Ja sam takođe gotov da umrem. Neću odstupiti pred mukama koje mi pripremaju moji neprijatelji i lažni svedoci, koji će jednog dana odgovarati za svoje klevete pred velikim Bogom, koga ne može niko prevariti.“

Okrivljujući samoga sebe zato što se bio odrekao istine, Jeronim je nastavio: „Od svih greha koje sam učinio od svoga detinjstva, ni jedan mi nije toliko težak i ne prouzokuje mi toliko duševnih patnji koliko ovaj koji sam učinio na ovom kobnom mestu kada sam odobrio nečasnu presudu, izrečenu protiv Viklifa i svetog mučenika Jana Husa, moga učitelj i prijatelj. Da! to od srca priznajem i izjavljujem sa grozom da sam iz straha pred smrću osudio njihovo učenje. Molim svemogućeg Boga da mi oprosti moje grehe, naročito ovaj najpodliji od svih drugih.“ Pokazujući na sudije, kazao je odlučnim glasom: „Vi ste osudili Viklifa i Husa ne zato što su uzdrмали neuku crkve već zato što su žigosali sramna dela sveštenstva, njihovu raskoš, njihovu oholost i sve poroke biskupa i sveštenika. Ali ono što su oni tvrdili je nepobitno i ja tako mislim i izjavljujem kao oni.“

Njegove reči bile su prekinute. Biskupi, dršćući od gneva, počeli su da viču: „Kakav nam dokaz treba?! Svojim očima vidimo da je on najuporniji jeretik!“

Jeronim nije dozvolio da ga smete ova buka, već je nastavio: „Šta! Mislite li da se ja bojim smrti? Vi ste me godinu dana držali u lancima, u jednoj odvratnoj tamnici, strašnijoj od same smrti: vi ste se prema meni ponašali okrutnije nego što bi to učinio neki Turčin, Jevrejin ili neznabožac, i moje živo meso istrunulo je na

mojim kostima. Ali ja se ne tužim, jer jadikovanje ne dolikuje čoveku od srca i hrabrosti; ja se samo čudim tako velikoj okrutnosti prema jednom Hrišćaninu.“

Negodovanje je ponovo zaglušilo njegov glas, i Jeronima su odveli u tamnicu. Ali na saboru je bilo ljudi na koje su ove reči učinile dubok utisak, i koji su hteli da spasu njegov život. Crkveni velikodostojnici došli su u tamnicu da ga nagovore da se pokori saboru. Obećavali su mu najslavniju budućnost kao nagradu ako se odrekne svoga učenja i protivljenja Rimu i odobri odluku donetu protiv Jana Husa. Ali, kao i njegov Učitelj, kome je bilo ponuđeno sve blago ovoga sveta, i on je ostao nepokolebljiv, te je rekao: „Odreći ću se ako mi Svetim Pismom dokažete da sam u zabludi.“

Jedan od njegovih kušača je uzviknuo na to: „Sveto Pismo! Zar treba da se sve prosuđuje prema njemu? Ko može razumeti Sveto Pismo ako ga crkva ne objasni?“

„Šta čujem? Zar se predanjima ljudi treba više verovati nego evanđelju našega spasitelja!?“, odvratio je Jeronim. „Pavle nije savetovao one kojima je pisao da slušaju ljudska predanja, već je rekao: 'Istražujte pisma'.“

„Jeretiče!“ uzviknuo je jedan od prisutnih, bacivši na njega gnevan pogled, „kajem se što sam te tako dugo štitio ovde. Vidim da je đavo u tvome srcu.“

Jeronim je osuđen na smrt i odveden na isto mesto gde je Hus žrtvovao svoj život. Pošao je pevajući, a njegovo lice sijalo je od radosti i spokojsva. Njegov pogled bio je uprt na Hrista, i za njega je smrt izgubila svoj užas. Kada je krvnik došao iza njega da zapali vatru lomače, mučenik je uzviknuo: „Dođi slobodno napred; zapali je ispred mene! Da sam se bojao, ne bih sada bio ovde.“

Poslednje reči, koje je izgovorio kada ga je plamen obavio,

bile su reči molitve: „Gospode, svemogući Oče, budi mi milostiv i oprosti grehe moje, jer ti znaš da sam uvek voleo tvoju istinu.“ Njegov glas je umuknuo, ali su njegove usne još uvek šaputale molitvu. Kada je oganj dovršio svoje delo, sakupljen je pepeo mučenikov zajedno sa zemljom na kojoj je ležao i bačen, kao i Husov, u Rajnu.

Tako su poginuli verni nosioci videla. Ali svetlost istine koju su propovedali, kao i svetlost njihovog hrabrog primera, nije se ugasila. Lakše bi bilo zaustaviti sunce na njegovom putu nego zadržati zoru koja je svitala nad svetom.

Spaljivanje Husa na lomači izazvalo je u Češkoj negodovanje i ogorčenje. ceo je narod osećao da je reformator bio žrtva sveštениčke zlobe i careve verolomnosti. O Husu se govorilo kao o vernom nosiocu istine, a sabor koji ga je osudio na smrt, proglašen je krivim za njegovo ubistvo. Sada je Husova nauka još više privlačila pažnju nego ikada ranije. Papskim ediktima osuđeni su Viklifovi spisi na spaljivanje. Ali oni koji su sačuvani od uništenja, sada su bili izvađeni iz tajnih mesta i proučavani u vezi sa Svetim Pismom ili njegovim delovima, do kojih je narod mogao doći. Na taj način su mnogi primili reformiranu veru.

Husove ubice nisu mirno gledale slavu njegovog dela. Papa i car udružili su svoje snage da unište pokret, a Sigismudova vojska udarila je na Češku.

Ali, javio se još jedan osloboditelj. Jan Žiška, koji je uskoro posle početka rata potpuno oslepio, ali koji je bio jedan od najspособnijih vojskovođa svoga vremena, stavio se na čelo Čeha. Uzdajući se u Božju pomoći pravednost svoje stvari, ovaj narod odolevao je najmoćnijim vojskama koje su se dizale protiv njega. Više puta je car napadao Češku novim snagama, ali je uvek pretrpeo poraz. Husisti su bili iznad smrtnog straha, i ništa im nije moglo odoleti. Nekoliko godina posle početka rata, umro

je hrabri Žiška, a zamenio ga je Prokop, jedan isto tako hrabar i vešt vojskovođa, a u izvesnom pogledu još sposobniji vođa.

Kada su neprijatelji čuli za smrt slepog vojskovođe, smatrali su da je sada zgodna prilika da povrate ono što su ranije izgubili. Papa je objavio krstaški rat protiv husista; i ponovo su velike vojske navalile na Češku, ali samo zato da bi doživele još jedan strašan poraz. Kasnije je bio organiziran drugi krstaški pohod. U svim evropskim katoličkim zemljama prikupljani su novac, oružje i ljudi. Mnoštvo ljudi hrlilo je pod papsku zastavu, smatrajući da će napokon biti uništen jerečki narod. To mnoštvo navalilo je na Češku, verujući u sigurnu pobedu. Narod se sakupio da ih odbije. Dve vojske približavale su se jedna drugoj, dok ih napokon nije odvajala samo jedna reka. „Krstaša je po broju bilo mnogo više, ali umesto da pređu reku i otpočinu borbu sa husistima, stajali su mirno i gledali u ratnike.“ Tada ih je najednom obuzeo tajanstveni strah. Bez ikakvog napada na njih, ova moćna vojska se razbila i raspršila kao da je bila poražena od nevidljive sile. Veliki broj bio je poubijan od husista, koji su progonili begunce, i u ruke pobjednika pao je veliki plen, tako da je rat Čeha obogatio umesto da ih osiromaši.

Nekoliko godina kasnije jedan drugi papa poveo je novi krstaški rat. I sada, kao i u ranijim pohodima, sakupljeno je mnoštvo ljudi i sredstava iz evropskih katoličkih zemalja. Velike su povlastice obećane onima koji budu uzeli učešća u ovom opasnom poduhvatu. Svaki krstaš dobiće oprostjenje najgnusnijih zločina. Svima koji u ratu poginu, obećana je velika nagrada na nebu, a oni koji ga prežive, steći će čast i bogatstvo na bojnom polju. Ponovo je velika vojska prešla granicu i navalila na Češku. Husisti su se povukli pred njom i tako ga namamili u unutrašnjost zemlje, navodeći ga na pomisao da je već izvojevao pobedu. Napokon je Prokopova vojska stala, okrenula se prema

neprijatelju i pripremila za napad. Krstaši, uvidevši svoju pogrešku, ostali su u logoru očekujući napad. Kada se čuo glas vojske koja se približavala, čak pre nego što su husisti bili na vidiku, ponovo je među krstašima nastala panika. Knezovi, vojskovođe i vojnici bacili su svoje oružje i bežali u svim pravcima. Uzalud je papski legat, koji je bio vođa pohoda, pokušao da sakupi svoju uplašenu i raspuštenu vojsku. Uprkos svih njegovih napora, napokon je i njega samoga povukao talas begunaca. Poraz je bio potpun, i opet je ogroman plen pao u ruke pobjednika.

Tako je i po drugi put bez ijednog udarca, pobjegla pred jednim malim i slabim narodom jedna vojska, poslata od najmoćnijih evropskih naroda, koja se sastojala od hrabrih, ratobornih ljudi, dobro obučениh i naoružanih za borbu. Jasno je bilo da se ovde umešala božanska sila. Napadači su bili savladani nekim neobičnim strahom. Onaj koji je uništio faraonovu vojsku u Crvenom moru; onaj koji je nagnao u bekstvo Madijane pred Gedeonom i njegovih tri stotine ljudi; onaj koji je jedne noći uništio moć gordih Asiraca, sada je opet podigao svoju ruku da uništi silu napadača. „Drhtaće od straha gde straha nema. Jer će Bog rasuti kosti onih koji ustaju na tebe. Ti ćeš ih posramiti, jer ih Bog odvrže.“ Psalam 53, 5.

Pošto su izgubili nadu u pobjedu oružanom silom, crkvene vođe pribegle su diplomatiji... Konačno je došlo do sporazuma koji je Česima prividno dao slobodu savesti, ali ih je u stvari podčinio papskoj vlasti. Česi su istaknuli četiri tačke kao uvet za mir s Rimom, i to: slobodno propovedanje Svetoga pisma i vršenje službe na narodnom jeziku; pravo da cela crkva može uzimati pričest u obliku hleba i vina; isljučivanje sveštenstva iz svih svetovnih službi i svetovne vlasti; u slučaju krivice, pojednaka odgovornost pred sudom za duhovnike i laike. Predstavnici papske vlasti „pristali su napokon da prihvate i potpišu ova četiri

uveta, ali su zahtevali da pravo tumačenja ovog ugovora pripada njima, to jest saboru – drugim rečima, papi i caru.“ Na tom temelju sklopljen je ugovor, i tako je Rim licemerstvom i veštinom dobio ono što nije mogao izvojevati silom; jer, pošto je dobio pravo da tumači smisao tačaka ugovora, kao i Svetog pisma, mogao je po svojoj volji izvrtati njihov smisao.

Veliki deo naroda u Češkoj, videći da je njegova sloboda u opasnosti, nije mogao pristati na potpisivanje ovog ugovora. Nastali su sukobi i odvajanja, što je dovelo do svađa i prolivanja krvi. U toj domaćoj borbi pao je plemeniti Prokop, a zajedno sa njime nestala je i češka sloboda.

Sigismund, izdajnik Husov i Jeronimov, postao je sada carem Češke. Uprkos svojoj zakletvi da će štititi prava ove zemlje, nastojao je da u njoj uspostavi papsku vlast. Ali njegovo nastojanje da ugađa Rimu bilo mu je od male koristi. Dvadeset godina je njegov život bio ispunjen borbama i opasnostima. Njegove vojske bile su istrošene, njegove blagajne iscrpljene od dugoga i bezuspešnog ratovanja. A sada, posle jednogodišnjeg vladanja, umro je ostavivši svoje carstvo na rubu građanskog rata, a potomstvu jedno ime obeleženo žigom sramote.

Ustanci, borbe i krvoprolića nastavili su se i dalje. Strane vojske ponovo su navalile na Češku, a unutrašnje razmirice nastavile su da uznemiravaju češki narod. Oni koji su ostali verni evanđelju bili su izloženi krvavom progonstvu.

Pošto su njihova predašnja braća sklopila ugovor sa Rimom i primila njegove zablude, oni, koji su ostali verni staroj veri, organizirali su posebnu crkvu, koju su nazvali imenom „Ujedinjena braća“. Ovim činom navukli su na sebe prokletstvo svih staleža, ali njihova odlučnost ostala je nepokolebljiva. Bili su prinuđeni da traže utočišta u šumama i pećinama, no ipak su se skupljali da se mole Bogu i da čitaju Božju Reč.

Od glasnika koje su potajno slali u razne zemlje doznali su da u nekim mestima „postoje pojedini sledbenici istine, neki u ovom, a neki u onom gradu, da su i oni izloženi progonstvu i da usred Alpa postoji stara crkva, osnovana na Svetom pismu, koja takođe ustaje protiv pokvarenosti Rima“. Ovu su novost primili sa velikom radošću i stubili su u prepisku s valdenežanskim Hrišćanima.

Verni evanđelju, Česi su kroz dugu noć progonstva upirali oči k nebu kao ljudi koji očekuju prve zrake dana. Njihova je kocka pala u zao čas... ali oni su se sećali Husovih reči, koje je kasnije ponovio Jeronim: da treba da prođe jedan vek pre nego što će svanuti dan. Ove reči su bile za taborićane (husiste) ono što su bile Josifove reči za dvanaest plemena u vreme njihovog ropstva: „Ja umirem; ali Bog će vas sigurno pohoditi i izvesti vas iz ove zemlje.“ Poslednje godine petnaestog veka svedoče o sporom ali sigurnom povećanju broja „Ujedinjene braće“. Iako nisu imali slobodu, ipak su donekle uživali mir. U početku šesnaestog veka imali su već oko dve stotine crkava u Češkoj i Moravskoj. Toliki je bio ostatak koji se izbavio od uništavajućeg besa, ognja i mača, i koji je mogao videti kako sviće dan koji je Hus prorekao.

Poglavlje VII

LUTEROVO ODVAJANJE OD RIMA

Martin Luter je stajao na čelu onih koji su bili pozvani da izvedu crkvu iz tame papstva u svetlost čiste vere. Revan, vatren i pobožan, ne poznajući nikakav drugi strah, osim straha Božjega, i ne priznajući kao temelj vere ništa drugo osim Svetog pisma, Luter je bio čovek baš za ovo vreme i kroz njega je Bog izvršio veliko delo za reformaciju crkve i prosvetljenje sveta.

Kao i prvi glasnici jevanđelja, Luter je ponikao iz siromašnog sloja. Svoje rane godine proveo je u skromnom domu jednog nemačkog seljaka. Njegov otac, kao rudar, svakodnevnim teškim radom zarađivao je sredstva za njegovo obrazovanje. On je hteo da njegov sin bude pravnik, ali Bog je odlučio da ga učini graditeljem velikog hrama koji se tokom vekova polako podizao. Teškoće, oskudica i stroga disciplina bili su škola u kojoj je beskrajna Mudrost pripremala Lutera za važnu misiju njegovog života.

Luterov otac bio je čovek snažnog i aktivnog uma i čvrstog karaktera, pošten, odlučan i iskren. Bio je veran svojim ubeđenjima i dužnostima, ne osvrćući se na posledice. Rukovodeći se pravilno svojim osećanjima, bio je naveden da gleda na monaški sistem sa nepoverenjem. Bio je vrlo nezadovoljan kada je Luter, bez njegovog odobrenja, stupio u manastir i trebalo je da prođu dve godine da se otac izmiri sa sinom, ali i dalje je njegovo mišljenje ostalo isto.

Luterovi roditelji su poklanjali veliku pažnju vaspitanju i obrazovanju svoje dece. Trudili su se da ih pouče u poznanju Boga i u vršenju hrišćanskih dužnosti. Sin je često slušao kako se otac moli za njega, da se dete seća imena Gospodnjeg i da

jednog dana pomogne unapređenje istine. Svako preimućstvo za moralni i intelektualni razvoj koje im je pružio njihov mukotrpan život, roditelji su nastojali da mudro iskoriste. Ozbiljno i neumorno trudili su se da svoju decu pripreme za pobožan i koristan život. Odlučni i čvrstog karaktera, ponekad su bili prestrogi; ali i sam reformator, iako svestan da oni u tome ponekad greše, više je odobravao njihovu disciplinu, nego osuđivao.

U školi, u koju je vrlo rano bio poslan, prema Luteru se postupalo strogo, pa čak i nasilno. Siromaštvo njegovih roditelja bilo je tako veliko, da je neko vreme bio primoran da zarađuje svoj hleb pevajući od vrata do vrata, a često je morao i da gladuje. Mračna i praznoverna shvatanja o veri koja su tada preovladavala, ispunjavala su ga strahom. Uveče bi odlazio na spavanje tužna srca, gledajući sa strahom u tamnu budućnost i drhteći pri pomisli na Boga, koga je više poznavao kao strogog neumoljivog sudiju i okrutnog tiranina, nego kao dobrog nebeskog Oca. Ali, uprkos mnogim i tako velikim obeshrabrenjima, Luter je odlučno išao napred prema uzvišenim moralnim i intelektualnim vrlinama koje je odlučio da stekne.

Bio je žedan znanja, i njegov ozbiljan i praktičan duh tražio je više ono što je trajno i korisno, nego ono što je prividno i površno. Kada je u osamnaestoj godini stupio na univerzitet u Erfurtu, njegov položaj bio je povoljniji i izgledi na budućnost svetliji od onih u ranijim godinama. Pošto su njegovi roditelji radom i štedljivošću osigurali sebi potrebna sredstva za život, mogli su sada i njemu dati sve što mu je bilo neophodno, a uticaj razumnih prijatelja ublažio je donekle mračan utisak njegovog ranijeg vaspitanja. Luter se sada predao marljivom proučavanju najboljih pisaca, obogatio je svoj um njihovim najvažnijim mislima, a znanje mudraca učinio svojim sopstvenim. Dobro

pamćenje, živa mašta, snažna moć rasuđivanja i neumorna marljivost u učenju, uskoro su ga uzdigli u prvi red među njegovim drugovima.

Strah Gospodnji koji je ispunjavao Luterovo srce osposobio ga je da sačuva čvrstinu namere i vodio ga dubokoj poniznosti pred Bogom. Stalno je osećao svoju zavisnost od Božje pomoći i svaki dan otpočinjao je sa molitvom, dok mu je srce neprestano odisalo traženjem Njegove pomoći i vođstva. „Dobra molitva,“ često je govorio, „više je nego pola proučavanja.“

Kada je Luter jednog dana pregledavao knjige u univerzitetskoj biblioteci, pronašao je jednu latinsku Bibliju. Pre toga slušao je na javnim bogosluženjima delove jevanđelja i poslanica i mislio je da je to ceo sadržaj Božje reči. Sada je prvi put video celu Bibliju. Sa strahom i čuđenjem prelistavao je njene svete stranice; ubrzanim pulsom i uzdrhtalim srcem. Čitao je same reči života, prekidajući na mahove čitanje, usklikom: „O, kad bi mi Bog dao jednu ovakvu knjigu!“ Nebeski anđeli bili su pored njega i zraci svetlosti sa Božjeg prestola otkrivali su njegovom razumu blaga istine. Uvek je strahovao da će uvrediti Boga, a sada ga je, kao nikada pre, obuzelo duboko ubeđenje o sopstvenoj grešnosti.

Iskrena težnja da se oslobodi greha i pomiri sa Bogom nagнала ga je da stupi u manastir i da se posveti kaluđerskom životu. Ovde se od njega tražilo da obavlja najniže i najteže poslove i da prosjači od kuće do kuće. Bio je u godinama kada čovek najviše teži da bude poštovan i cenjen, i ovi niski poslovi duboko su vredali njegova urođena osećanja, ali je strpljivo podnosio poniženje, verujući da je to potrebno zbog njegovih greha.

Svaki trenutak koji je mogao da odvoji od svojih svakodnevnih dužnosti, koristio je za proučavanje, žrtvujući često časove sna, pa čak i vreme predviđeno za njegove skromne obroke.

Više od svega radovao se proučavanju Božje reči. Našao je jednu Bibliju koja je bila lancem vezana za manastirski zid, i često je tu dolazio. Što je njegovo osvedočenje o grehu bivalo dublje, to je više nastojao da sopstvenim delima zadobije oprostaj i mir. Vodio je najstroži život, nastojeći da razapne telo postovima, nespavanjem i bičevanjem. Nije se ustezao ni od jedne žrtve da bi postao svet i zadobio Nebo. Posledica njegovog kažnjavanja tela, bila je ta, da je izgubio snagu i patio od grčeva i nesvestice, od čega se nikada više nije sasvim oporavio. Ali, uprkos svim njegovim naporima, njegova opterećena duša nije našla olakšanje. Konačno ga je obuzelo krajnje očajanje.

Kada se Luteru činilo da je sve izgubljeno, Bog mu je poklonio jednog prijatelja i pomoćnika. Pobožni Štaupic, rasvetlio je Luterovom umu Božju reč i savetovao ga da odvrati svoj pogled od samoga sebe, da prekine sa razmišljanjem o beskonačnoj kazni zbog prestupa Božjeg zakona i da gleda na Isusa, svoga Spasitelja koji oprašta grehe. „Umesto da mučiš sebe zbog svojih greha, baci se u Iskupiteljevo naručje. Uzдай se u Njega, u Njegovu pravdu i u pomirenje kroz Njegovu smrt. Slušaj Božjeg Sina. On je postao čovek da bi te uverio u božansku milost. LJubi Onoga koji je prvi tebe ljubio.“ Tako je govorio ovaj glasnik milosti. Njegove reči ostavile su snažan utisak na Luterov um. Posle dugih borbi protiv ukorenjenih zabluda bio je najzad u stanju da razume istinu, i mir je zavladao u njegovoj uznemirenoj duši.

Luter je bio postavljen za sveštenika i pozvan je iz samostana za profesora na univerzitetu u Vitembergu. Tu se posvetio proučavanju Svetog pisma na izvornim jezicima. Počeo je da drži predavanja o Bibliji i knjige Psalama, Jevanđelja i Poslanica postale su jasne velikom mnoštvu oduševljenih slušalaca. Štau-

pic, njegov prijatelj i starešina, savetovao ga je da stupi na propovedaonicu i da propoveda Božju reč. Luter se ustezao, smatrajući se nedostojnim da govori ljudima u Hristovo ime. Tek posle dugotrajnog opiranja, popustio je molbama svog prijatelja. On je već bio vešt u poznavanju Pisma i Božja milost počivala je na njemu. Njegova rečitost oduševljavala je slušaoce, jasnoća i moć kojom je iznosio istinu, osvedočavale su njihov razum, a njegova duboka revnost dirnula je njihova srca.

Luter je još uvek bio odani sin papske crkve i nije ni pomišljao da će ikada biti nešto drugo. Božje providenje pružilo mu je priliku da poseti Rim. Putovao je pešice, a noćivao obično po manastirima. U jednom manastiru u Italiji, bio je ispunjen čuđenjem kada je video raskoš soba, raskošnu odeću, bogatu trpezu i rasipništvo. Sa bolnom zabrinutošću upoređivao je ovaj prizor sa samoodricanjem i patnjama svog sopstvenog života. To ga je veoma zbunilo.

Najzad je u daljini ugledao grad na sedam brežuljaka. Duboko dirnut, bacio se na zemlju uzvikujući: „Pozdravljam te, sveti Rime!“ Ušao je u grad, posećivao crkve, slušao čudesne priče koje su ponavljali sveštenici i kaluđeri i obavljao sve propisne obrede. Svuda je nailazio na prizore koji su ga ispunjavali čuđenjem i užasom. Video je da je bezakonje zahvatilo sve redove sveštenstva. Slušao je nepristojne šale viših sveštenika i zgražavao se na njihovu strašnu bezbožnost koju su ispoljavali, čak i za vreme mise. Kada se pomešao među sveštenike i građane, susretao je svuda rasipništvo i razvrat. Ma gde se okrenuo, svuda je nailazio na skrnavljenje umesto na svetost. „Ne može se ni zamisliti,“ pisao je, „kakvi se sve gresi i sramna dela čine u Rimu. Ako uopšte postoji pakao, onda mora da je Rim na njemu sagrađen. To je bezdan odakle dolaze svi gresi.“

Papa je obećao oprostjenje svima onima koji bi se na kolonima popeli na vrh „Pilatovih stepenica.“ Luter se jednog dana pobožno penjao uz te stepenice. Kada mu se iznenada učinilo da je začuo jedan glas sličan grmljavini: „Pravednik će od vere živiti!“, skočio je na noge i pobjegao sa tog mesta postide i preneražen. Te reči nisu nikada izgubile uticaj na njegovu dušu. Od tog časa razumeo je jasnije nego ikada pre kolika je zabluda, ako se čovek uzda u ljudska dela, da bi dobio spasenje i uvideo je potrebu nepokolebljive vere u Hristove zasluge. Njegove su se oči otvorile i nikada se više nisu zatvorile pred sotonskim obmanama papstva. Okrenuvši svoje lice od Rima, okrenuo je od njega i svoje srce i od tog vremena njegovo odvajanje postalo je sve izrazitije, dok konačno nije prekinuo svaku vezu sa papskom crkvom.

Posle svog povratka iz Rima, Luter je dobio od univerziteta u Vitembergu zvanje doktora teologije. Sada je mogao kao nikada pre da se posveti Svetom pismu koje je toliko voleo. Učinio je svečani zavet da će u sve dane svoga života pažljivo proučavati i verno propovedati Božju reč, a ne priče i nauku papstva. On više nije bio običan kaluđer i profesor, već opunomoćeni vesnik Biblije. Bio je pozvan da kao pastir hrani Božje stado koje je bilo gladno i žedno istine. Odlučno je izjavio da hrišćani ne treba da primaju druge nauke, nego samo one koje se temelje na autoritetu Svetog pisma. Ovim rečima udario je u sam temelj papske vlasti. One su sadržavale glavna načela reformacije.

Luter je video koliko je opasno uzdizati ljudske teorije iznad Božje reči. Neustrašivo je ustajao protiv špekulativnog neverovanja učenih i suprotstavljao se filozofiji i teologiji koje su tako dugo imale preovlađujući uticaj na ljude. Takva proučavanja proglasio je ne samo beskorisnim, nego čak i štetnim i nastojao je da misli svojih slušalaca skrene sa lažnih zaključaka filozofa

i teologa i da ih uputi na večne istine koje iznose proroci i apostoli.

Dragocena je bila vest koju je on donosio žednim masama koje su prosto gutale svaku njegovu reč. Nikada ranije takva nauka nije doprla do njihovih ušiju. Radosna vest o Spasiteljevoj ljubavi i sigurnost oproštenja i mira kroz Njegovu prolivenu krv obradovali su njihova srca i probudili u njima besmrtnu nadu. U Vitembergu je upaljena svetlost čiji su zraci doprli do najudaljenijih krajeva zemlje, i čiji će sjaj postajati sve blistaviji do završetka vremena.

Ali, svetlost i tama se ne mogu uskladiti. Između istine i zablude postoji nepomirljiv sukob. Čuvati i braniti jedno, znači, napadati i odbaciti drugo. Sam naš Spasitelj je rekao: „Nisam došao da donesem mir, nego mač.“ Matej 10, 34. Nekoliko godina posle početka reformacije Luter je rekao: „Bog me ne samo vodi, nego me goni napred; ja nisam gospodar svojih postupaka. Ja bih želeo živeti u miru; ali sam bačen usred buna i revolucija.“ On je sada morao da se upusti u borbu.

Rimska crkva trgovala je Božjom milošću. Pored oltara bili su postavljeni stolovi menjača i vazduhom je odjekivala vika kupaca i prodavaca. Pod izgovorom da se sakupljaju prilozima za gradnju crkve Svetog Petra u Rimu, javno su se prodavale, po nalogu pape, oproštajnice za grehe. Cenom zločina podizao se Bogu hram, čiji se ugaoni kamen polagao platama bezakonja. Upravo sredstva kojima se Rim služio u svrhu svog uzdizanja, prouzrokovala su smrtni udarac njegovoj sili i veličini. Upravo ovo je pokrenulo najodlučnijeg i najuspešnijeg protivnika papstva i dovelo do bitke koja je uzdrimala papski presto do temelja, i potresla trostruku krunu na glavi pontifeksa.

Kaluđer, po imenu Tecel, koji je bio određen da u Nemačkoj vodi prodaju oproštajnica, bio je okrivljen za najpodlije zločine

protiv društva i Božjeg zakona; ali izbegavši zasluženu kaznu za svoje zločine, postavljen je da zastupa koristoljubive i nesavesne planove Rimske crkve. Velikom drskošću ponavljao je očigledne laži i čudnovate priče kojima je zavodio neuki, lakoverni i sujeverni narod. Da su imali Božju reč, ne bi bili tako lako prevareni. Ali, Biblija im je bila uskraćena, da bi ostali pod kontrolom papstva i da bi povećali moć i bogatstvo ambicioznih vođa. Kada je Tecel ulazio u neki grad, pred njim je išao glasnik koji je govorio: „Milost Božja i svetoga oca je pred vašim vratima.“ Ljudi su pozdravljali bogohulnog prevaranta kao da je sam Bog sišao sa neba k njima. Bestidna trgovina uvukla se u crkvu, a Tecel je popevši se na propovedaonicu, uzvisivao oprostajnice kao najskupoceniji Božji dar. Govorio je da će im se na osnovu njegovih potvrda o kupljenom oproštenju, oprostiti svi gresi, bilo da su ih učinili ranije, ili će ih tek učiniti i da, čak, ni pokajanje nije neophodno. Šta više, uveravao je svoje slušaoce da oprostajnice imaju moć da spasu ne samo žive, nego i mrtve, i da u onom trenutku, kada na dnu njegovog sandučića zazveči novac, duša u čiju je korist novac dat izlazi iz čistilišta i odlazi u nebo.

Kada je Simon vračar ponudio apostolima novac da bi kupio vlast da čini čudesa, Petar mu je odgovorio: „Novci tvoji s tobom da budu u pogibao, što si pomislio, da se dar Božji može dobiti za novce.“ Dela 8, 20. Ali, Tecelovu ponudu su hiljade njih željno prihvatili. Zlato i srebro je teklo u njegovu blagajnu. Spasenje koje se može dobiti za novac, bilo je više traženo, nego ono za koje je potrebno pokajanje, vera i odlučan napor da se čovek odupre grehu i da ga pobedi.

Nauka o oprostajnicama naišla je na otpor pobožnih i učenih ljudi u Rimskoj crkvi i bilo je mnogo onih koji nisu verovali tvrdjenjima koja su se protivila razumu i otkrivenju. Ali nijedan

biskup nije se usudio da podigne svoj glas protiv prevare i izopačenosti ove pokvarene trgovine. Umovi ljudi postali su zbunjeni i nesigurni i mnogi su se u strahu pitali: „Neće li Bog preko nekog oruđa da očisti svoju crkvu?“

Luter, iako još papista najstrože vrste, bio je ispunjen užasom zbog bogohulnih drskosti trgovaca oproštajnicama. Mnogi od vernika koji su pripadali njegovom nadzoru, kupivši potvrde o oproštaju, ubrzo su počeli da dolaze k njemu kao svom pastoru, ispovedajući mu svoje grehe i očekujući razrešenje, ne zato što su se pokajali i što su želeli da poprave svoj život, već na osnovu kupljenih potvrda o oproštenju. Luter je odbio da im da razrešenje od greha i opomenuo ih je da će poginuti u svojim gresima ako se ne pokaju i ne poprave svoj život. Veoma uzbuđeni i zbunjeni potražili su Tecela i obavestili ga da se jedan avgustinski kaluđer prema njegovim potvrdama odnosi s prezirom. Fratar je bio ispunjen besom. Izrekao je najstrašnija prokletstva, naredio je da se na javnom trgu zapali vatra i rekao da je od pape dobio vlast da spali kao jeretike sve one koji bi se usudili da se usprotive njegovim svetim oproštajnicama.

Tada je Luter odlučno otpočeo svoje delo kao borac za istinu. Njegov glas odjekivao je sa propovedaonice kao ozbiljna i svečana opomena. Pokazivao je narodu odvratnost greha i učio ga da je čoveku nemoguće da svojim delima umanjí svoju krivicu, ili izbegne kaznu. Samo pokajanje pred Bogom i vera u Hrista, može da spase grešnika. Hristova milost ne može da se kupi. Ona je besplatan dar. Savetovao je narod da ne kupuje oproštajnice, nego da verom gleda na razapetog Iskupitelja. Ispričao im je svoje bolno iskustvo, kako je uzalud pokušavao da sebi osigura spasenje ponižavanjem i delima pokore, i uveravao je svoje slušaoce da je našao mir i radost, tek onda kada je odvratio svoj pogled od sebe i poverovao u Hrista.

Pošto je Tecel i dalje nastavio sa svojom trgovinom i bezbožnim tvrđenjima, Luter je odlučio da najdelotvornije protestuje protiv svih ovih drskih zloupotreba. Praznik „Svih svetih“ bio je važan dan za Vitemberg. Tada su bile izložene skupocene crkvene relikvije, a oproštaj greha bio je darovan svakome ko je posetio crkvu i ispovedio se. Zbog toga je narod tih dana u velikom broju dolazio u crkvu. Uoči praznika, Luter je odlučno otišao u crkvu, prema kojoj je već krenulo mnoštvo vernika i prikucao na vrata devedeset i pet teza protiv učenja o oproštajnicama. Izjavio je da je spreman da brani ove teze pred svima koji ih pobijaju.

Njegove teze privukle su sveopštu pažnju. Bile su čitane, pa ponovo čitane i ponavljane u svim krajevima. Nastalo je veliko uzbuđenje na univerzitetu i u celom gradu. Ove teze su pokazale da pravo oproštenje greha i oslobađanje od kazni nije dato ni jednom čoveku, pa čak ni papi. Čitava zamisao bila je lakrdija – umetnost iznuđivanja novca, poigravajući se praznoverjem ljudi – sotonino lukavstvo, koje ima za cilj da upropasti duše onih koji budu poverovali njegovim lažnim obećanjima. Takođe je bilo jasno prikazano, da je Hristovo jevanđelje najveća riznica crkve i da se Božja milost, otkrivena u njemu, besplatno daruje svakome koji je traži sa pokajanjem i verom.

Luterove teze izazvale su raspravu, ali niko nije imao smelosti da prihvati taj izazov. Pitanja koja je on postavio proširila su se za nekoliko dana čitavom Nemačkom, a za nekoliko nedelja odzvanjala su čitavim hrišćanskim svetom. Mnoge odane pristalice Rima koje su u crkvi videle pokvarenost i oplakivale ga, a nisu znale kako tome da stanu na put, čitale su sada ove teze sa velikom radošću i priznale su da im kroz njih govori glas Božji. Osećale su da je Gospod milostivo pružio svoju ruku da zadrži poplavu pokvarenosti koja je izvirala od Rimske stolice.

Knezovi i sudije su se potajno obradovali, što će najzad biti obuzdana drska sila koja je tvrdila da niko ne sme da stavi prigor protiv njenih odluka.

Ali, mnogi koji su voleli greh, uplašili su se kad su videli da se ruše zablude i laži koje su umirivale njihov strah. Lukavi sveštenici ometeni u svom delu odobravanja prestupa, i videći da njihovim prihodima pretila opasnost, sjedinili su se puni gneva da odbrane svoja tvrđenja. Reformator se suočio sa žestokim tužiteljima. Jedni su ga optuživali da postupa prenaklono i nepromišljeno. Drugi su ga optužili zbog drskosti, izjavljujući da ga ne vodi Bog, već da postupa iz ponosa i preuranjeno. „Ne znate li,“ odgovorio je, „da čovek retko može izneti novu ideju, a da pri tom ne izgleda ohol i da ne bude optužen da izaziva svađu? – Zašto su Hrista i sve Njegove učenike predali na smrt? – Zato jer je izgledalo da oholo preziru mudrost svoga vremena u kojem su živeli i zato što su iznosili nove istine, a da se nisu prethodno posavetovali sa pristalicama starih shvatanja.“

Ponovo je izjavio: „Sve što činim, činim ne po ljudskoj mudrosti, već u saglasnosti sa Božjim savetom. Ako je delo od Boga, ko će ga zaustaviti? Ako nije, ko će ga unaprediti? Ne moja volja, ne njihova, ne naša, nego samo tvoja volja, Sveti Oče, koji si na nebu!“

Iako je Luter otpočeo ovo delo pokrenut od Svetog Duha, ipak nije mogao da ga nastavi bez žestokih borbi. Prebacivanja njegovih neprijatelja, izvrtanje njegovih namera, nepravedne i zlobne primedbe na račun njegovog karaktera i njegovih pobuda, navalili su na njega kao poplava i nisu bili bez uspeha. On je bio uveren da će se vođe u crkvi i narodni mudraci radosno pridružiti njemu u korist reformacije. Reči ohrabrenja od onih na visokim položajima nadahnuli su ga radošću i nadom. Već je

gledao kako svetliji dan sviće za crkvu. Ali, ohrabrenje se pretvorilo u prekore i osuđivanje. Mnogi velikodostojnici crkve i države bili su uvereni u istinitost njegovih teza, ali su ubrzo uvideli da bi prihvatanje tih istina izazvalo velike promene. Prosvetiti i reformisati narod, značilo bi u stvari potkopati autoritet papstva, zaustaviti hiljade potoka koji se slivaju u njegove riznice, a to bi smanjilo rasipnost i raskoš rimskih vođa. Osim toga, naučiti ljude da misle i rade kao odgovorna bića i da samo od Hrista očekuju spasenje, potkopalo bi presto vrhovnog sveštenika, a to bi na kraju srušilo i njihov sopstveni autoritet. Zbog toga su odbacili saznanje koje im je Bog ponudio i ustali su protiv čoveka koga je Bog poslao da ih prosvetli, a time su se podigli protiv Hrista i Njegove istine.

Luter je zadrhtao kada je pogledao sebe – jedan čovek, protiv najmoćnijih sila na Zemlji. Ponekad je sumnjao da je, zaista, pokrenut od Boga da ustane protiv autoriteta crkve. „Ko sam bio ja,“ pisao je, „da se usprotivim papskoj veličini, pred kojom drhte kraljevi na Zemlji i čitav svet? Niko ne zna koliko je moje srce pretrpelo u toku ove dve godine i u kakvu sam sumnju, pa čak i očajanje često padao.“ Ali, on se nije sasvim obeshrabrio. Kada mu je nedostajalo podrške od ljudi, gledao je u Boga, i učio je da se oslanja na Njegovu moćnu desnicu.

Jednom prijatelju reformacije Luter je pisao: „Jasno je da se Pismo ne može razumeti ni proučavanjem, ni razumom. Tvoja prva dužnost jeste da počneš sa molitvom. Moli se Gospodu da ti u svojoj velikoj milosti podari ispravno shvatanje svoje reči. Nema drugog tumača Božje reči, osim Pisca te reči koji je sam rekao: 'Svi će biti naučeni od Boga.' Ničem se ne nadaj od svog proučavanja i snage uma; nego, jednostavno, pouzdaj se u Boga i vođstvo Njegovog Duha. Veruj rečima čoveka koji je to isku-

sio.“ Ovde se nalazi pouka od životne važnosti za one koji osećaju da ih je Bog pozvao da drugima predstave svečane istine za ovo vreme. Ove istine izazvaće neprijateljstvo Sotone i ljudi koji vole priče koje je on izmislio. U borbi sa silama zla, potrebno je nešto više od moći razuma i ljudske mudrosti.

Kada su se neprijatelji pozivali na običaje i tradiciju ili na tvrdnje ili autoritet pape, Luter im se suprotstavljao Biblijom i samo Biblijom. Tu su bili dokazi koji se nisu mogli pobiti, zato su robovi formalizma i praznoverja tražili njegovu krv, kao što su Jevreji tražili Hristovu krv. „On je jeretik!”, vikali su revnitelji Rima, „dozvoliti takvom jeretiku da živi jedan sat duže jeste greh. Neka se odmah podigne lomača za njega!“ Ali, Luter nije postao plen njihovog gneva. Bog mu je namenio delo koje je trebalo da izvrši i Božji anđeli su bili poslani da ga zaštite. Međutim, mnogi koji su od Lutera primili dragocenu svetlost postali su predmet Sotoninog gneva i istine radi, neustrašivo su podneli mučenje i smrt.

Luterova učenja privukla su pažnju misaonih ljudi širom Nemačke. Iz njegovih propovedi i spisa izvirali su zraci svetlosti koji su probudili i prosvetlili hiljade njih. Živa vera zamenila je mrtvi formalizam u kome je crkva bila tako dugo držana. Narod je svakog dana gubio poverenje u praznoverje Rima. Ograde predrasuda bile su oborene. Božja reč kojom je Luter iskušavao svaku nauku i svako tvrđenje bila je mač oštar s obe strane, koji je sebi krčio put do ljudskog srca. Svuda se budila želja za duhovnim napretkom. Svuda se osećala glad i žeđ za pravdom, kakva nije bila vekovima. Pogled naroda tako dugo usmeravan na ljudske obrede i ljudske posrednike, sada je u pokajanju i veri upravljen samo na Hrista i to raspetog.

Ovo veliko i sve rasprostranjenje interesovanje još više je podstaklo strah papske vlasti. Luter je primio poziv da se pojavi

u Rimu i odgovori na optužbe za jeres. Ovaj nalog je veoma uplašio njegove prijatelje. Oni su vrlo dobro znali kakva mu opasnost preti u tom pokvarenom gradu koji je već bio pijan od krvi Hristovih mučenika i zato su se protivili njegovom odlasku u Rim, tražeći da bude saslušan u Nemačkoj.

Ovaj predlog je najzad bio prihvaćen i papa je imenovao jednog izaslanika koji će ispitati slučaj. U uputstvima dostavljenim ovom službeniku, od strane pape, stajalo je da je Luter već proglašen jeretikom. Izaslaniku je naređeno da ga progoni i bez odlaganja prisili na pokornost. Ako bi Luter ostao uporan i ako izaslanik ne bi mogao da ga zadrži u svojoj vlasti, bio je ovlašćen da ga progoni u svim krajevima Nemačke i da isključi i prokune sve one koji su povezani s njim. I dalje, da bi potpuno iskorenio ovu zaraznu jeres, papa je dao uputstva svome izaslaniku da, osim cara, isključi sve, bez obzira na njihovo crkveno i državno dostojanstvo, koji ne bi bili voljni da uhvate Lutera i njegove pristalice i da ih predaju osveti Rima.

Ovde se otkrio pravi duh papstva. U celom tom dokumentu nema ni traga od hrišćanskih načela, čak, ni obične ljudske pravednosti. Luter je bio daleko od Rima i nije imao prilike da svoj stav objasni, ili odbrani. Ipak, pre nego što je njegova stvar bila ispitana, bio je proglašen jeretikom i istog dana opomenut, optužen i osuđen, i to sve od onoga koji se naziva svetim ocem, jednim vrhovnim nepogrešivim autoritetom crkve i države!

Augzburg je izabran kao mesto saslušanja i reformator je krenuo tamo pešice. Neki su ozbiljno strahovali za njegov život. Čule su se javne pretnje da će mu biti postavljena zaseda i da će ga na putu uhvatiti i ubiti, pa su ga njegovi prijatelji molili da se ne izlaže takvom riziku. Čak su ga molili da za neko vreme napusti Vitemberg i potraži zaštitu od onih koji su bili voljni da ga štite. Ali, on nije hteo da napusti mesto koje mu je Bog odredio.

Uprkos oluji koja je besnela svom silom, on je morao nastaviti da verno brani istinu. Njegove reči bile su: „Ja sam kao Jeremija, čovek protiv koga svako više, ali što mi neprijatelji više prete, to je moja radost veća... Oni su već ozloglasili moju čast i moje dobro ime. Sve što mi je ostalo jeste moje bedno telo, neka im i to; time će mi skratiti život za nekoliko časova. Ali, dušu mi ne mogu uzeti. Onaj koji želi da svetu objavi Hristovu reč, mora svakog časa da bude gotov da umre.“

Vest o Luterovom dolasku u Augzburg učinile su veliko zadovoljstvo papinom izaslaniku. Buntovni jeretik koji je pobudio pažnju gotovo celog sveta bio je sada u vlasti Rima, i papin izaslanik je odlučio da ne dopusti da mu izmakne. Reformator se nije pobrinuo da osigura sebi garantno pismo. Njegovi prijatelji su ga molili da se ne pojavi pred papinim izaslanikom bez garantnog pisma, i sami su preduzeli sve da mu od cara pribave takvu garanciju. Izaslanik je nameravao da Lutera, ako je ikako moguće, prisili na poricanje, a ako mu to ne uspe, da ga sprovede u Rim gde bi doživeo sudbinu Husa i Jeronima i zato je preko svojih posrednika pokušavao da Lutera nagovori da dođe pred njega bez garantnog pisma i da se tako prepusti njegovoj milosti. Reformator je to odlučno odbio. Nije se pojavio pred papinim izaslanikom sve dok nije dobio dokument kojim mu je car garantovao svoju zaštitu.

Pristalice Rima odlučile su da Lutera na diplomatski način pridobiju prividnom blagonaklonošću. U dijalogu s njim, papin izaslanik bio je vrlo ljubazan, ali je tražio da se Luter bezuslovno pokori autoritetu crkve i porekne svaku tačku svog učenja bez dokazivanja, ili bilo kakvog pitanja. On nije dobro procenio karakter čoveka s kojim je imao da pregovara. U svom odgovoru Luter je naglasio svoje poštovanje prema crkvi, svoju težnju za istinom, spremnost da odgovori na sve zamerke u pogledu svog

učenja i da svoje učenje potčini odluci nekih vodećih univerziteta. Ali, je istovremeno podigao svoj glas protiv kardinalovog postupka kojim je od njega zahtevao poricanje, a nije mu dokazao nikakvu zabludu.

Jedini odgovor bio je: „Poreci, poreci.“ Reformator je dokazao da je njegovo stanovište osnovano na Svetom pismu i odlučno je izjavio da se ne može odreći istine. Kada je papin izaslanik video da su Luterovi dokazi neoborivi, izgubio je svaku vlast nad sobom i gnevno uzviknuo: „Poreci, ili ću te poslati u Rim, gde ćeš doći pred sudije kojima je naređeno da se upoznaju sa tvojim slučajem. Isključiću tebe i sve tvoje sledbenike i sve one koji ti pomažu, ili će ti ubuduće pomagati i izbačiću ih iz crkve.“ I na kraju je rekao oholim i gnevnim glasom: „Poreci, ili se više ne vraćaj.“

Reformator je otišao sa svojim prijateljima ostavljajući kardinala i njegove pristalice da se gledaju potpuno zbunjeni neočekivanim rezultatom sastanka.

Luterovi naponi u ovom sukobu nisu bili bezuspešni. Veliki skup koji je prisustvovao ovoj raspravi imao je priliku da uporedi ova dva čoveka i da presudi kakav ih duh vodi i snagu i istinitost njihovih gledišta. Značajne li razlike! Reformator, jednostavan, ponizan, odlučan, stajao je u Božjoj sili, sa istinom na svojoj strani; a papin predstavnik, uobražen, drzak, ohol i nerazuman, bez ijednog dokaza iz Svetog pisma, a ipak je besno vikao: „Poreci, ili ću te poslati u Rim da te kazne!“

Iako je Luter pribavio garantno pismo, pristalice Rima kovalale su zaveru da ga uhvate i bace u tamnicu. Međutim, njegovi prijatelji, videći da je njegovo dalje zadržavanje u ovom gradu beskorisno, nastojali su da se on bez ikakvog odlaganja vrati u Vitemberg i to uz najveću opreznost i u najvećoj tajnosti. Tako je Luter pre svitanja, na konju i u pratnji samo jednog vodiča

kojeg mu je obezbedio sudija, napustio Augzburg. Ispunjen mračnim slutnjama prolazio je tiho neosvetljenim ulicama grada. Budni i svirepi neprijatelji radili su mu o glavi. Hoće li izbeći postavljene zamke? To su bili časovi duševnog straha i ozbiljne molitve. Došao je do malih vrata na izlazu iz grada. Bila su za njega otvorena i on je zajedno sa vodičem prošao kroz njih bez smetnji. Kad su se našli izvan gradskih zidova, begunci su požurili. Sotona i njegovi poslanici bili su poraženi. Čovek za koga su mislili da je u njihovoj vlasti, nestao je, izmaknuvši im poput ptice iz zamke ptičareve.

Ta vest o Luterovom bekstvu, izaslanika je zaprepastila i razgnevila. Očekivao je da će biti pohvaljen zbog svoje mudrosti i odlučnosti u pogledu svog postupka prema ovom uznemirivaču crkve, ali njegova nada bila je izneverena. Svom gnevu dao je oduška u jednom pismu, upućenom Fridrihu, izbornom knezu Saskom, u kojem je Luteru gorko oklevetao, tražeći od Fridriha da reformatora pošalje u Rim, ili da ga iz Saske protera.

U svojoj odbrani Luter je zahtevao da mu legat, ili papa dokažu njegove zablude iz Svetog pisma i najsvečanije se zakleo da će se odreći svoje nauke ukoliko se ustanovi da je ona u suprotnosti sa Božjom rečju. Izrazio je svoju zahvalnost Bogu što ga je udostojio da postrada zbog tako svete stvari. Te su reči ostavile dubok utisak na kneza i on je odlučio da se zauzme kao Luterov zaštitnik. Odbio je da ga pošalje u Rim, ili da ga istera sa svog područja.

Izborni knez video je da je moral u društvu veoma pao. Potrebna je bila velika reforma. Komplikovani i skupi postupci da se suzbiju, ili kazne zločini su nepotrebni, ako svako prizna i pokori se Božjim naredbama i zahtevima jedne prosvetljene svesti. Video je da Luter radi baš na tome, i potajno se radovao što se u crkvi počeo osećati bolji uticaj.

Izborni knez je, takođe, primetio da Luter ima veliki uspeh i kao profesor na univerzitetu. Iz svih područja Nemačke stizali su studenti na Vitemberški univerzitet da čuju njegova učenja. Mladići, ugledavši grad prvi put, podizali su ruke k nebu i hvalili Boga što je učinio da svetlost svetli iz tog grada kao iz Jerusalema u staro doba.

Luter je do sada samo delimično napustio zablude rimokatolicizma. Ali kada je upoređivao sveta proročanstva sa papinim odlukama i naredbama, bio je zaprepašćen. „Čitam papine dekrete,“ pisao je on, „i ne znam da li je papa sam antihrist, ili njegov poslanik. Toliko je u tim dekretima Hrist lažno prikazan i čak razapet.“ Ipak, Luter je u to vreme još uvek podržavao Rimsku crkvu i nije ni pomišljao da će se ikada odvojiti od nje.

Reformatorovi spisi i njegova učenja doprli su do svake nacije u hrišćanskom svetu. Delo se proširilo u Švajcarskoj i Holandiji. Pojedini primerici njegovih spisa prokrcili su sebi put do Francuske i Španije. U Engleskoj su njegova učenja primljena kao reč života. Istina je prodrila isto tako u Belgiju i Italiju. Hiljade njih su se probudili iz svog duhovnog mrtvila u život radosti koji pružaju nada i vera.

Rim se sve više ljutio zbog Luterovih napada, a neki od njegovih fanatičkih protivnika izjavili su međusobno, da onaj koji bi ubio tog buntovnog monaha, ne bi time zgrešio. Jednog dana približio se reformatoru neki stranac sa skrivenim pištoljem ispod ogrtača i upitao ga zašto se svuda kreće sam. „Ja sam u Božjoj ruci,“ odgovorio je Luter, „On je moja snaga i štit. Šta mi može čovek?“ Čuvši ove reči, stranac je pobledo i pobegao od njega kao od prisustva nebeskog anđela.

Rim je želeo da uništi Lutera, ali Bog je bio njegova odbrana. Njegova učenja svuda su rado slušana – u manastirima i kolibama, u dvorovima plemića, na univerzitetima i u carskim

palatama; na sve strane ustajali su plemeniti ljudi da podupru njegovo delo.

U jednom spisu upućenom caru i nemačkom plemstvu u korist reformacije hrišćanstva, Luter je pisao o papi: „Strašno je gledati onoga koji se smatra Hristovim namesnikom da živi u većoj raskoši nego sam car. Zar time pokazuje sličnost sa siromašnim Isusom i skromnim Petrom? Papa je, kažu oni, gospodar sveta! Ali Hristos, čijim se namesnikom on smatra, rekao je: 'Moje carstvo nije od ovoga sveta'. Može li vlast jednog namesnika biti veća od one koju ima njegov gospodar?“

Ovako je pisao o univerzitetima: „Bojim se da će univerziteti postati široka vrata pakla, ako se tamo marljivo ne bude objašnjavalo Sveto pismo i usađivalo u srca mladih. Nikome ne savetujem da svoje dete šalje tamo, gde Sveto pismo nije merilo života. Svaka institucija u kojoj se stalno ne proučava Božja reč, mora postati izopačena.“

Ovaj spis se munjevitom brzinom raširio po celoj Nemačkoj i učinio veliki uticaj na narod. Čitav narod bio je pokrenut i mnogi su se skupili pod zastavu reformacije. Luterovi protivnici, goreći od želje za osvetom, podsticali su papu da protiv njega preduzme odlučne mere. Izdat je dekret da se njegova učenja odmah osude. Reformatoru i njegovim pristalicama dat je rok od šezdeset dana, posle kojih je trebalo da svi budu isključeni, ako ne opozovu svoje učenje.

To je bila strašna kriza za reformaciju. Vekovima je rimskim osudama, isključenjima, ubrzo sledilo istrebljenje. Luter nije bio slep za buru koja je trebalo da se sruči na njega, ali je bio postojan, pun pouzdanja da će Hristos biti njegov pomoćnik i štit. Sa verom i hrabrošću mučenika, pisao je: „Šta će biti, ne znam, niti želim da znam. Neka udarac padne gde hoće, ja se ne

plašim. Nijedan list ne pada sa drveta bez volje našeg Oca; koliko više se On brine o nama! Lako je umreti za Reč, kad je Reč, koja je postala telo, umrla za nas. Ako umremo s Njim, s Njim ćemo i živeti; pošto prođemo kroz ono što je On prošao pre nas, bićemo tamo gde je i On i živjećemo zauvek s Njim.“

Kada je papska poslanica stigla Luteru, on je rekao: „Ja je prezirem i odbacujem kao bezbožnu i lažnu. U njoj se osuđuje sam Hristos. Radujem se što stradam zbog onog što je bolje i pretežnije od svega. Sad osećam veću slobodu jer znam da je papa antihrist, i da je njegov presto – presto samog Sotone.“

Ipak, reč rimskog pape još je imala moć. Tamnice, mučenja i mač, bili su moćna oruđa kojima se moglo nagnati na pokornost. Po svemu je izgledalo da se reformatorov rad približavao svome kraju. Slabi i praznoverni drhtali su od papskog dekreta, i mada je postojala opšta naklonost prema Luteru, mnogima se činilo da je život isuviše dragocen da bi ga rizikovali za stvar reformacije.

Ali, Luter je javno spalio papsku bulu zajedno sa kanonskim zakonima, dekretima i glavnim spisima koji su podupirali papsku vlast. Tim postupkom, on je hrabro objavio svoje konačno odvajanje od Rimske crkve. On je prihvatio svoje isključenje i objavio je svetu da između njega i pape mora od sada da bude rat. Velika borba je upravo počela. Uskoro posle toga objavljena je nova papska bula i isključenje kojim se pre pretilo, bilo je konačno proglašeno protiv reformatora i svih onih koji bi prihvatili njegovo učenje.

Protivljenje je sudbina svakoga koga Bog upotrebi da naročite sadašnje istine objavi svom vremenu. U Luterove dane postojala je sadašnja istina – istina u to vreme od posebne važnosti; postoji i sadašnja istina za crkvu današnjice. Ali, većina danas ne čezne za istinom više od papista, koji su se protivili

Luteru. Postoji ista sklonost kao i u prošlim vekovima da se prihvate ljudske tradicije i teorije umesto reči Božje. Oni koji iznose istinu za ovo vreme ne treba da očekuju da će biti primljeni sa većom naklonošću, nego reformatori u ranijim vekovima. Velika borba između istine i zablude, između Hrista i Sotone, sve će se više zaoštrevati do kraja svetske istorije.

Poglavlje VIII
**LUTER PRED
DRŽAVNIM SABOROM**

Na presto Nemačke stupio je novi car, Karlo V, i izaslanici Rima su požurili da vladaru čestitaju i privole ga da svoju vlast upotrebi protiv reformacije. S druge strane, izborni knez Saski, kome je Karlo u velikoj meri dugovao svoju krunu, molio je cara da ništa ne preduzima protiv Lutera dok ga ne sasluša. Car je na taj način došao u težak položaj i nepriliku. Papiste je jedino mogao zadovoljiti carski dekret kojim se Luter kažnjava smrću. Izborni knez je odlučno izjavio da ni njegovo carsko veličanstvo, niti iko drugi, nije dokazao da su reformatorovi spisi pobijeni, zato on traži da se doktoru Luteru da garantno pismo, da bi se mogao braniti pred sudom učenih, pobožnih i nepristrasnih sudija.

Pažnja svih stranaka bila je sada upravljena na sabor nemačkih država koji je sazvan u Vormsu ubrzo posle stupanja Karla V na presto. Narodni sabor je trebalo da razmotri važna politička pitanja, ali je sve izgledalo nevažno u poređenju sa slučajem monaha iz Vitemberga. Karlo je prethodno naredio izbornom knezu da Lutera dovede sa sobom na sabor, obećavši mu svoju zaštitu i slobodu da raspravlja o spornom pitanju sa merodavnim osobama. Luter je nestrpljivo očekivao da stupi pred cara. Njegovo zdravlje je tada bilo pogoršano, ipak je pisao izbornom knezu: „Ako ne mogu da dođem zdrav u Vorms, neka me prenesu tamo bolesnog kakav jesam. Jer, ako me car zove, ne smem da sumnjam da me zove sam Bog. Ako nameravaju da protiv mene upotrebe silu, što je verovatno, jer me ne zovu da bi bili poučeni,

ja svoju stvar predajem u Božje ruke. Još uvek živi i vlada Onaj koji je trojicu Izraelaca izbavio iz ognjene peći. Ako ne bude Njegova volja da me spasi, moj život ne vredi mnogo. Pobrinimo se samo da jevanđelje ne bude izloženo preziru bezbožnika i prolijmo radije svoju krv u njegovu odbranu, nego da im dopustimo da trijumfuju. Ko zna da li će više moj život, ili moja smrt, poslužiti spasenju moje braće? Od mene možete očekivati sve, osim bekstva i odricanja. Bežati ne mogu, a još manje, odreći se.“

Vest da će Luter doći na sabor u Vorms izazvala je u gradu veliko uzbuđenje. Aleander, papski izaslanik, kome je specijalno bio poveren zadatak da suzbije reformaciju, veoma se uznemirio i razbesneo. Video je da će rezultat biti katastrofalan za papsku stvar. Voditi istragu o slučaju koji je papa već osudio, značilo bi ne uvažavati papin autoritet. Plašio se da bi snažni i rečiti dokazi ovog čoveka mogli odvratiti mnoge knezove od pape. Zato je kod Karla V najenergičnije uložio prigovor protiv Luterovog dolaska u Vorms. On je upozorio, preklinjao i pretio, dok car nije popustio i napisao izbornom knezu da Luter, ako ne želi da se povuče, mora ostati u Vitembergu.

Nezadovoljan ovom pobedom, Aleander je radio svom raspoloživom snagom i lukavstvom da izdejstvuje Luterovo osuđenje. Istrajnošću koja bi bila dostojna jednog boljeg cilja, optužio je Lutera pred knezovima, prelatima i drugim članovima sabora, zbog ustanka, pobune, bezbožnosti i bogohulnosti. Ali, žestina i strast koju je izaslanik pokazivao, otkrivali su da ga duh mržnje i osvete goni, a ne revnost za veru. Većinsko mišljenje sabora bilo je da Luter nije kriv.

Aleander je sa udvostručenom revnošću navaljivao na cara, ističući da je careva dužnost da izvrši papski edikt. Na kraju, pobeden izaslanikovom nametljivošću, Karlo mu je naredio da iznese svoj slučaj pred sabor. Rim je imao malo advokata, osim

Aleandera, koji su bili sposobni i obrazovani da brane njegov slučaj. Prijatelji reformatora su sa zabrinutošću očekivali rezultat Aleanderovog govora.

Veliko uzbudjenje je nastalo kada je izaslanik izašao pred narodni sabor u raskoši i sa uzvišenošću. Mnogi su se setili prizora suđenja našem Spasitelju, kada su Ana i Kajafa, pred Pilatom tražili smrt onog koji „otpađuje narod.“

Svom silom učenosti i rečitosti Aleander se naprezao da pobije istinu. On je protiv Lutera podizao optužbu za optužbom, nazivajući ga javnim neprijateljem crkve i države, živih i mrtvih, sveštenika i laika, crkvenih sabora i hrišćana pojedinačno. „U Luterovim spisima ima toliko zabluda,“ izjavio je, „da bi se zbog njih moglo spaliti sto hiljada jeretika.“

Na kraju govora nastojao je da izvrne ruglu i podsmehu sve pristalice reformirane vere: „Ko su svi ti Luterani? Rulja drskih i bezobraznih učitelja, pokvarenih sveštenika, razvratnih monaha, nerazumnih advokata i propalih plemića, zajedno sa prostim narodom koji su oni zaveli i izopačili. Koliko je uzvišenija katolička stranka po brojnosti, inteligenciji i moći! Jednoglasna odluka ove časne skupštine otvoriće oči prostima, ukazati neopreznima na opasnost, učvrstiti neodlučne i ojačati slabe.“

Takvim oružjem bili su napadani branioci istine u svim vremenima. Ti isti argumenti iznose se još uvek protiv onih koji se usuđuju da se usprotive ukorenjenim zabludama, ističući jasna učenja Božje reči. „Ko su ti propovednici novih učenja?,“ uzviakuju oni koji žele popularnu religiju. „Oni su neobrazovani, malobrojni i iz najsiriomašnjih staleža. A ipak, tvrde da imaju istinu i da su Božji izabrani narod. Oni su neznalice i obmanuti. Koliko je veća u brojnosti i uticaju naša veroispovest! Koliko se velikih i učenih ljudi nalazi u našim crkvama! Koliko više moći je na našoj strani!“ Ovi dokazi imaju veliki uticaj na svet, ali ni danas

nisu uverljiviji nego što su bili u danima reformatora.

Reformacija se nije završila s Luterom, kako to mnogi misle. Ona se nastavlja do završetka istorije sveta. Luterovo veliko delo sastojalo se u tome da obasja druge svetlošću kojom je Bog obasjao njega. Ipak, on nije primio svu svetlost koja je trebalo da bude darovana svetu. Od onog vremena do danas, uvek je nova svetlost obasjavala stranice Svetog pisma i uvek su se otkrivale nove istine.

Legatov govor ostavio je dubok utisak na sabor. Luter nije bio prisutan da jasnim i uverljivim istinama Božje reči nadjača papskog prvaka. Nije načinjen ni pokušaj da se reformator odbrani. Tamo se pokazala opšta težnja da se Luteransko „krivoverje“ iskoreni iz carstva. Rim je imao najbolju priliku da odbrani svoj slučaj. Govorio je najveći od njegovih govornika. Sve što je mogao da kaže u svoju odbranu, rekao je. Ali, prividna pobeda bila je znak poraza. Od sada, razlika između istine i zablude, biće toliko jasnija, koliko njihova borba bude otvorenija. Nikada više od tog dana Rim neće stajati tako sigurno kao što je stajao.

Većina u skupštini bila je voljna da žrtvuje Luteru papinim zahtevima, ali mnogi koji su videli i žalili zbog postojeće pokvarenosti u crkvi, poželeli su ukidanje zloupotrebe koju je trpeo nemački narod kao posledicu rimske pokvarenosti i pohlepe za dobicima. Izaslanik je predstavio papsku vlast u najlepšem svetlu. Tada je Gospod pokrenuo jednog člana sabora da dà pravi opis posledica papske tiranije. S plemenitom odlučnošću, vojvoda Georg Saski je ustao i sa zastrašujućom preciznošću naveo obmane i gadosti papstva i njihove užasne posledice. Na kraju je rekao:

„To su samo neke od zloupotreba koje govore protiv Rima.

Odbačen je svaki stid i samo jedan cilj se neprestano sledi: novac! još više novca! tako da su upravo oni ljudi čija je dužnost da podučavaju istinu, govorili ništa drugo do laž, i nisu ih ljudi samo podnosili već i nagrađivali. Jer što su veće njihove laži, to je veći dobitak. Ovo je mutni izvor iz kojeg je oticalo tako mnogo pokvarenih potoka na sve strane. Razuzdanost i pohlepa idu ruku pod ruku. Na žalost, sveštenstvo predstavlja uzrok sablazni koja tolike sirote duše gura u večnu propast. Mora da se izvrši opšta reforma!“

Bolji i snažniji prikaz papskih zloupotreba, ne bi ni sam Luter mogao da iznese, a činjenica da je govornik bio reformatorov odlučan neprijatelj, dala je njegovim rečima još veći uticaj.

Da su oči prisutnih na ovoj skupštini bile otvorene, ugledali bi u svojoj sredini Božje anđele kako u tamu zablude unose zrake svetlosti, otvarajući umove i srca za primanje istine. Snaga božanske istine i mudrosti vladala je, čak, i protivnicima reformacije, i tako je pripremljen put velikom delu koje je trebalo da se izvrši. Martin Luter nije bio prisutan, ali se u skupštini začuo glas Onoga koji je bio veći od Lutera.

Sabor je sada zatražio da se dovede reformator. Uprkos molbama, protestima i pretnjama Aleandera, car je konačno pristao i Luter je pozvan da dođe pred sabor. S pozivom je predato i pismo kojim mu se garantuje siguran povratak. Poziv mu je u Vitemberg odneo jedan glasnik, kome je bilo naređeno da prati Lutera do Vormsa.

Luterovi prijatelji su se uplašili i ražalostili. Poznavajući predrasude i neprijateljstvo ispoljeno prema njemu, bojali su se da, čak, ni garantno pismo neće poštovati, pa su ga molili da svoj život ne izlaže opasnosti. On je odgovorio: „Papisti u Vormsu, sigurno ne žele da mene vide, već moju osudu i smrt. Nije važno. Ne molite se za mene, već za reč Božju...Hristos će mi dati svog

Duha da pobedim Sotonine slugе. Ja sam ih prezirao u svom životu i pobediću ih svojom smrću. Njihov cilj u Vormsu je da me primoraju da se odrekнем. Evo kakvo će biti moje odricanje: Pre sam rekao da je papa Hristov namesnik, a sada kažem da je protivnik Gospoda i apostol đavola.“

Na ovaj opasan put Luter nije krenuo sam. Osim carskog poslanika, njegova tri najodanija prijatelja, odlučila su da ga prate. Mnoštvo studenata i građana, kojima je jevanđelje bilo dragoceno, sa suzama su se opraštali od njega kad je odlazio. Tako su reformator i njegovi saputnici krenuli iz Vitemberga.

Na putu su zapazili da su umovi ljudi potišteni zbog mračnih slutnji. U nekim gradovima nisu im ukazivane nikakve počasti. Kad su se zaustavili da prenoće, jedan prijateljski raspoložen sveštenik izrazio je svoju bojazan za Luteru pokazujući mu na portret jednog italijanskog reformatora koji je bio osuđen na mučeničku smrt radi istine. Sledećeg dana su saznali da su Luterovi spisi osuđeni u Vormsu. Carski poslanici objavljivali su carski dekret i pozivali narod da preda sudijama zabranjene spise. Glasnoša je sa zabrinutošću upitao reformatora da li još uvek želi da nastavi put. On je odgovorio: „Nastaviću, iako znam da bih u svakom gradu mogao da budem optužen.“

U Erfurtu je Luter dočekan s poštovanjem. Opoljen masom poštovalaca, ušao je u grad u kojem je u svojim mlađim danima često prosio komadić hleba. Ubedili su ga da održi propoved. Bilo mu je zabranjeno, ali glasnik mu je dozvolio i monah čija je dužnost nekada bila da u manastiru obavlja najniže poslove, popeo se sada na propovedaonicu, i ljudi su slušali njegove reči kao bez daha. Hristos je pred njima bio uzdignut iznad pape, izaslanika, imperatora i kraljeva. Luter ničim nije ukazivao na opasnost koja mu je pretila. Nije tražio da postane predmet njihovih simpatija, ili razmišljanja. Gledajući na Hrista, zaboravio

je na sebe. Sakrio se iza Mučenika sa Golgote, nastojeći jedino da predstavi Hrista kao otkupitelja grešnika.

Nastavljajući svoje putovanje, reformator je svuda bio predmet najživljeg interesovanja. Radoznala masa okupljala se oko njega, a prijateljski glasovi upozoravali su ga na namere rimokatolika. „Bićeš živ spaljen,“ govorili su oni, „i tvoje telo će pretvoriti u pepeo kao što su učinili sa Janom Husom.“ Luter je odgovorio: „Kad bi duž celog puta od Vormsa do Vitemberga, palili vatru čiji bi plameni jezici dopirali do neba, ja ću, ipak, ići tim putem u ime Gospoda, izaći ću pred njih, ući ću u čeljust toj zveri, slomiću joj zube, priznavši Gospoda Isusa Hrista.“

Vest o njegovom približavanju Vormsu prouzrokovala je veliku uznemirenost. Njegovi prijatelji bojali su se za njegovu sigurnost, njegovi neprijatelji strahovali su za svoj uspeh. Upravo su se trudili da ga odvrate da ne uđe u grad. Papisti su ga nagovarali da ode u dvorac jednog prijateljski raspoloženog viteza gde može da se sve reši na prijateljski način. Prijatelji su pokušavali da u njemu probude strah, opisujući opasnosti koje mu prete. Svi njihovi naponi ostali su bezuspešni. Luter je nepokolebljivo izjavio: „Kada bi u Vormsu bilo toliko đavola koliko ima crepova na krovovima, ipak bih ušao u grad.“

Pri njegovom ulasku u Worms, mnoštvo naroda je krenulo prema gradskim vratima da mu poželi dobrodošlicu. Takvo veliko mnoštvo nije se sakupilo ni kad je sam car javno ulazio. Bilo je veliko oduševljenje, a usred mnoštva jedan prodoran i tužan glas zapevao je jednu pogrebnu pesmu da Luteru podseti na sudbinu koja ga čeka. „Bog će biti moja odbrana,“ rekao je on silazeći s kola.

Car je odmah sazvao svoj savet da razmotre kako da postupe sa Luterom. Jedan od biskupa, strogi papista, izjavio je: „Dugo smo većali o tom predmetu. Vaše carsko veličanstvo treba da se

već jednom reši tog čoveka. Nije li Sigismund poslao Jana Husa na lomaču? Mi nismo dužni niti da damo, niti da poštujemo garantno pismo jeretika.“ „Ne,“ rekao je car, „mi moramo održati svoje obećanje.“ Bilo je tako odlučeno da će reformator biti saslušan.

Ceo grad je želeo da vidi tog neobičnog čoveka. On je imao samo nekoliko sati za odmor, dok su se plemići, knezovi, sveštenici i građani gurali oko njega. Čak i njegovi neprijatelji su uvideli da je njegovo držanje bilo čvrsto i hrabro, njegovo lice imalo je ljubazan i radostan izraz, svečana i duboka ozbiljnost njegovih reči davala mu je silu kojoj se ni njegovi neprijatelji nisu mogli odupreti. Jedni su gledali na njemu božansku silu, a drugi su ponavljali reči fariseja upućene Hristu: „Đavo je u njemu.“ Sledećeg dana je Luter bio pozvan da izađe pred sabor. Jedan carski službenik je određen da dovede Lutera u sabornu dvoranu. Ipak, on je tamo stigao uz teškoće. Svaka ulica bila je prepuna gledalaca koji su bili željni da vide monaha koji se usuđio da se odupre papskom autoritetu.

Pri samom ulasku u dvoranu njegovih sudija, jedan stari general, junak u mnogim bitkama, ljubazno mu je rekao: „Jadni kaluđeru! Jadni kaluđeru! Ti sada moraš da pružiš otpor, veći nego što sam ga ja, ili bilo koji vojskovođa, morao pružiti u našim najkrvavijim bitkama. Ali ako je tvoje delo pravedno i ako si siguran u njega, idi napred u ime Božje i ne boj se ništa! On te neće napustiti.“

Najzad je Luter stajao pred saborom. Car je sedeo na prestolu. Bio je okružen najuglednijim ličnostima carstva. Nikada se ni jedan čovek nije pojavio pred veličanstvenijim saborom nego što je bio ovaj pred kojim je Martin Luter trebalo da odgovara zbog svoje vere.

Sama činjenica da se on pojavio, bila je znak pobede za

istinu. Papa je osudio tog čoveka i sada se taj isti čovek nalazi pred sudom. Ta činjenica bila je lično odupiranje papskom vrhovnom autoritetu. Reformatoru kojeg je papa prokleo i isključio iz svakog ljudskog društva, bila je osigurana zaštita i omogućeno mu je da bude saslušan od strane najvećih velikodostojnika nacije. Rim mu je zapovedio da ćuti, ali on je bio spreman da govori hiljadama pažljivih slušalaca iz svih krajeva hrišćanskog sveta.

Pred tako moćnom i slavnom skupštinom, izgledalo je, kao da se reformator skromnog porekla, zbunio i uplašio. Neki knezovi, videvši njegovo uzbuđenje, približili su mu se ljubazno i jedan od njih mu je šapnuo: „Ne boj se onih koji ubijaju telo, a dušu ne mogu ubiti.“ Drugi je rekao: „Kad vas izvedu pred upravitelje i careve imena mojega radi, Duh Oca vašega, daće vam što ćete govoriti.“ Tako su velikani ovog sveta upotrebili Hristove reči da ohrabre njegovog slugu u času iskušenja.

Lutera su doveli do određenog mesta, nasuprot carskog prestola. Duboka tišina zavladała je prepunom skupštinom. Tada je ustao jedan carski službenik, pokazao na zbirku Luterovih spisa i pozvao reformatora da odgovori na dva pitanja: da li priznaje da su to njegovi spisi i da li je voljan da se odrekne mišljenja koje je izneo u njima. Luter je na prvo pitanje odgovorio da priznaje da su te knjige njegove. „Što se tiče drugog pitanja,“ rekao je on, „pošto je to pitanje vere i spasenja duša, i pošto se tiče Božje reči, koja je najveće i najdragocenije blago na nebu i na Zemlji, postupio bih nerazumno ako bih odgovorio pre nego što razmislim, jer bih možda tvrdio manje nego što prilike nalažu, ili više nego što istina zahteva, i na taj način bi sagrešio protiv Hristovih reči: „I ko se god odrekne mene pred ljudima, i ja ću se njega odreći pred Ocem svojim koji je na nebesima.“ Zato

ponizno molim carsko veličanstvo da mi dâ vremena da razmislim kako bih mogao odgovoriti, a da ne sagrešim protiv Božje reči.“

Podnevši taj zahtev, Luter je postupio mudro. Na ovaj način uverio je sabor da ne postupa pokrenut strašću, ili ličnim pobudama. Takva smirenost i savlađivanje samoga sebe, koja se nije očekivala od čoveka koji se, pokazao tako smelim i nepopustljivim, ojačalo je njegovu snagu i osposobilo ga da posle toga odgovara razumno i odlučno, mudro i dostojanstveno, što je iznenadilo i razočaralo njegove neprijatelje i ukorilo njihovu drskost i oholost.

Sledećeg dana trebalo je da izađe pred sabor i da dâ svoj konačni odgovor. Reformatoru je za trenutak srce klonulo gledajući sile koje su se udružile protiv istine. Njegovo pouzdanje se pokolebalo dok mu se činilo da se njegovi neprijatelji umnožavaju pred njim i sile tame nadvladavaju. Oblaci su se nagomilali oko njega i činilo mu se da su ga odvojili od Boga. Čeznuo je za sigurnošću da će Gospod nad vojskama biti s njim. U duševnom strahu bacio se licem na zemlju, i iz njegovog slomljenog srca oteli su se vapaji koje je samo Bog mogao potpuno da razume. U svojoj bespomoćnosti, njegova duša se čvrsto vezala za Hrista, moćnog izbavitelja. On se s Bogom nije borio za svoju sopstvenu sigurnost, već za uspeh istine; i nadvladao je. Bio je osnažen uverenjem da se neće pojaviti sam pred skupštinom. Mir je ponovo zavladao njegovom dušom, i on se radovao što mu se pruža prilika da uzdigne Božju reč pred narodnim vladarima. Da bi sačuvao reformatora da se ne pouzda u sopstvenu silu i da iznenada ne nasrne u propast, Bog je u svojoj mudrosti dozvolio da Luter sazna kakva mu opasnost preti. Bog je pripremio svoga slugu za veliko delo koje je bilo pred njim.

Kada se približio trenutak njegovog nastupa, Luter je pristupio stolu na kome se nalazilo Sveto pismo, položio svoju levu ruku na svetu Knjigu i podigavši desnicu k nebu obećao je da će ostati veran jevanđelju i slobodno ispovedati svoju veru, pa makar je morao zapečatiti i svojom krvlju.

Kada se ponovo pojavio pred državnim saborom, njegovo lice nije odavalo ni traga straha ili zbunjenosti. Miran i spokojan, uzvišene hrabrosti i plemenitosti, stajao je kao Božji svedok pred velikanima ove zemlje. Carski službenik zatražio je da čuje njegovu odluku da li je voljan da se odrekne svoga učenja. Luter je odgovorio prigušenim i poniznim glasom, bez žestine i uzbuđenja. Njegovo držanje bilo je učtivo i smerno, ali, ipak, pokazivao je čvrsto pouzdanje i radost, što je iznenadilo sabor.

Objasnio je da sva njegova dela nisu istog karaktera. U nekima raspravlja o veri i dobrim delima, pa su ih čak i njegovi neprijatelji priznali, ne samo bezopasnim, nego i korisnim. Odreći se njih, značilo bi odbaciti istinu koju svi priznaju. Druge knjige sastoje se iz spisa koji otkrivaju pokvarenosti i zloupotrebe papstva. Odreći se ovih dela značilo bi ojačati rimsku tiraniju i otvoriti širom vrata mnogim i većim bezakonjima. U trećoj vrsti svojih knjiga ustaje protiv nekih ličnosti koje su branile javna zla. Što se tiče tih spisa, priznaje da je često bio oštrij nego što to dolikuje. Ne tvrdi da je bez pogreške, ali se ni tih knjiga ne može odreći, jer bi takav postupak ohrabrio neprijatelje istine, i oni bi iskoristili priliku da Božji narod tlače sa još većom okrutnošću.

„Ali ja sam samo čovek, a ne Bog,“ nastavio je on, „braniću se kao što se Hristos branio: 'Ako sam govorio zlo, dokažite mi u čemu sam pogrešio' Zbog toga vas zaklinjem milošću Božjom, uzvišeni care, i sve koji ste prisutni, da mi iz spisa proroka dokažete da sam u zabludi. Čim budem u to uveren, odreći ću se

svojih zabluda i prvi ću zgrabiti svoje spise i baciću ih u vatru. Ovo što sam sada rekao, pokazaće da sam razmotrio i ocenio opasnosti kojima se izlažem; ali ja se ne plašim, već se radujem što je jevanđelje i danas kao i nekad uzrok nemira i borbi. To je karakter i sudbina Božje reči. Isus je rekao: „Ja nisam došao da donesem mir na Zemlju, nego mač.“ Bog je divan i strašan u svojim savetima. Budimo oprezni kako se ne bismo u svojim nastojanjima da zaustavimo nesloge, našli kako se borimo protiv svete Božje reči i navukli na sebe strašnu poplavu nepremostivih opasnosti, sadašnje nevolje i večnu pustoš. Mogao bih da navedem mnogo primera iz Božjih proročanstava. Mogao bih da govorim o faraonu, o caru vavilonskom i o carevima Izraelskim koji nikad nisu uspešnije radili na svojoj propasti, nego upravo onda kada su naizgled mudrim savetima mislili da učvrste svoje carstvo. Bog premešta brda, a oni to ne znaju.“

Luter je govorio nemački; sada su od njega tražili da iste reči ponovi na latinskom. Iako iscrpljen predašnjim naporom, odazvao se molbi, i isti govor je ponovio sa istom jasnoćom i energijom. U tome ga je vodilo Božje providenje. Um mnogih knezova bio je toliko zaslepljen zabludama i praznoverjem da prilikom prvog govora nisu mogli da shvate moć Luterovih dokaza, ali prilikom ponovnog izlaganja jasno su shvatili iznešena gledišta.

Oni koji su uporno zatvarali oči pred svetlošću i odlučili da se ne daju osvedočiti istinom bili su razjareni Luterovim rečima. Kad je Luter prestao da govori, predstavnik državnog sabora je gnevno rekao: „Vi niste odgovorili na postavljeno pitanje. Od vas se traži da date jasan i određen odgovor. Hoćete li da se odreknete ili ne?“

Reformator je odgovorio: „Pošto vaše veličanstvo i knezovi

zahtevaju jednostavan odgovor, daću ga ovako: Sve dok ne budem uveren dokazima iz Svetog pisma i jasnim razlozima, jer ja ne verujem ni papama, ni crkvenim saborima pošto su često grešili i protivrečili sami sebi, ne mogu izabrati drugo, nego da se držim Božje reči koja je gospodar moje savesti. Ja ne mogu, niti ću ikada bilo šta poreći, jer nije ni bezbedno ni pošteno postupati protiv svoje savesti. To je moj stav, ne mogu drugačije, neka mi Bog pomogne! Amin!“

Tako je ovaj pravedni čovek stajao na sigurnom temelju Božje reči. Nebeska svetlost obasjavala je njegovo lice. Njegovu veličinu i čistotu njegovog karaktera, mir i radost koji su izvirali iz njegovog srca svi su jasno videli kad je otkrivao silu zablude i svedočio u prilog vere koja pobeđuje svet.

Ceo sabor je od iznenađenja za trenutak zanemio. Sam car i mnogi knezovi bili su zadivljeni. Rimokatolici su bili poraženi, njihova stvar se pojavila u najnepovoljnijem svetlu. Oni su nastojali da zadrže svoju vlast, ne pozivajući se na Sveto pismo, već pretnjama, tim pouzdanim argumentima Rima. Predstavnik sabora je rekao: „Ako se ne odrekne, car i država videće šta treba da učine s tvrdoglavim jeretikom.“

Luterovi prijatelji koji su s velikom radošću slušali njegovu plemenitu odbranu, zadrhtali su na ove reči; ali reformator je mirno rekao: „Bog neka mi bude pomoćnik, jer se ja ne mogu ničega odreći.“

Stajao je čvrst kao stena, dok su najžešći talasi svetovne sile udarali uzaludno o njega. Jednostavna snaga njegovih reči, njegovo neustrašivo držanje, njegov mir, i nepromenljiva odlučnost izražena u svakoj reči i postupku, ostavili su dubok utisak na ovaj skup. Bilo je jasno da ga ne mogu nagovoriti ni obećanjima, ni pretnjama da se pokori zahtevima Rima.

Papske pristalice su se ljutile kad su videle da jedan običan

kaluđer prezire vlast pred kojom su drhtali kraljevi i knezovi. Bili su nestrpljivi i želeli su da on u smrtnom mučenju oseti njihov gnev. Ali Luter, iako svestan opasnosti koja mu je pretila, svima je govorio mirno i dostojanstveno kako dolikuje jednom hrišćaninu. U njegovim rečima nije bilo ni oholosti, ni srdžbe, ni izvrtanja. Sasvim je izgubio iz vida sebe, zaboravio je na velike ličnosti koje su ga okruživale, osećajući samo jedno: da se nalazi u prisustvu Onoga koji je viši od pape, kardinala i kraljeva. Hristos je govorio kroz Luterovo svedočenje sa snagom i uzvišenošću koja je na mahove ispunjavala kako prijatelje tako i neprijatelje strahopoštovanjem i divljenjem. Duh Božji, prisutan na ovom saboru, delovao je na srca državnih vođa. Nekoliko knezova otvoreno je priznalo pravednost Luterove stvari. Mnogi su bili osvedočeni istinom, ali na neke utisak nije bio trajan. Bilo je i takvih koji nisu odmah izrazili svoje uverenje, ali su kasnije, pošto su sami proučili Sveto pismo, postali neustrašivi pomagači reformacije.

Izborni knez Fridrih gledao je vrlo zabrinuto na Luterov dolazak pred državni sabor, i s dubokim ubeđenjem slušao je njegov govor. S radošću i zadovoljstvom posmatrao je njegovu hrabrost, odlučnost i uzdržljivost, i odlučio je da ga brani sa još većom energijom. Uporedio je strane u sukobu, i video da je mudrost pape, kraljeva i kardinala bila posramljena snagom istine. Papstvo je doživelo poraz čije će se posledice osećati među svim narodima, i u svim vekovima.

Kada je papin legat video kakav je utisak stvorila Luterova odbrana, uplašio se kao nikada pre za sigurnost rimske vlasti, i odlučio je da upotrebi sva sredstva koja su mu stajala na raspolaganju da uništi reformatora. Sa svom rečitošću i diplomatskom veštinom kojom se odlikovao, pokušao je da prikaže mladom caru kako bi ludo i opasno bilo ako bi prijateljstvo i moć rimske

stolice žrtvovao za stvar jednog neznatnog kaluđera.

Njegove reči nisu ostale bez dejstva. Sutradan posle Luterove odbrane, car Karlo V je na saboru objavio da će nastaviti politiku svojih prethodnika da podržava i štiti katoličku veru. Pošto je Luter odbio da se odrekne svojih zabluda, protiv njega i njegovog jeretičkog učenja biće primenjene najoštrije mere. Ipak, garantno pismo koje je dobio mora se poštovati, i pre nego što se protiv njega preduzmu mere, mora mu biti dozvoljeno da se sigurno vrati svojoj kući. „Čvrsto sam odlučio da idem stopama svojih prethodnika,“ pisao je car. Odlučio je da ne skrene sa staze tradicija, pa ni zbog pravde i istine. Hteo je kao njegovi očevi da podupre papstvo sa svim njegovim zločinima i zloupotrebama. Zauzevši takav stav, odbio je da prihvati videlo koje ni njegovi očevi nisu prihvatili, kao ni da izvrši dužnosti koje ni oni nisu ispunili.

Izgledalo je da on oseća da promena verskih stavova nije u skladu sa dostojanstvom jednog cara. I danas ima mnogo takvih koji se pridržavaju običaja i predanja svojih otaca. Kad im Bog pošalje dodatnu svetlost, odbijaju da prihvate jer je nisu prihvatili njihovi očevi. Mi ne živimo u vreme naših otaca, zato i naše dužnosti i odgovornosti nisu iste. Bog nas neće pohvaliti ako umesto da istražujemo Reč istine, gledamo na primer naših otaca da bi po njemu određivali naše dužnosti. Naša odgovornost je veća nego naših predaka. Mi smo odgovorni za svetlost koju su oni primili i predali nam u nasleđe, a isto tako i za dodatnu svetlost koja sada svetli nad nama iz Božje reči.

Isus je rekao nevernim Jevrejima: „Da nisam došao na svet i da im nisam govorio, ne bi greha imali, a sada nemaju izgovora za svoj greh.“ Jovan 15, 22. Ista božanska sila govorila je preko Lutera caru i nemačkim knezovima. Kad je svetlost zasjala iz

Božje reči, Gospodnji Duh je poslednji put pozivao mnoge članove sabora. Kao što je Pilat, mnogo godina ranije, dopustio da oholost i častoljublje zatvore njegovo srce rečima Spasitelja sveta; kao što je plašljivi Feliks zamolio vesnika istine: „Idi za sada, a kad budem imao vremena, pozvaću te;“ kao što je oholi Agripa priznao: „Još malo pa ćeš me nagovoriti da budem hrišćanin,“ a ipak je odbacio vest poslatu s neba, tako je i Karlo V odlučio da odbaci svetlost istine prožet svetovnom ohološću i misleći da mu to nalaže državnička mudrost.

Nekoliko papinih pristalica je zahtevalo da se ne ispoštuje Luterovo garantno pismo. „Rajna,“ rekli su, „treba da primi njegov pepeo, kao što je pre sto godina primila pepeo Jana Husa.“ Glasovi o planovima protiv Lutera brzo su se raširili i izazvali veliko uzbuđenje u gradu. Reformator je stekao mnogo prijatelja koji su odlučili, poznavajući podmuklu okrutnost Rima prema svima koji bi se usudili da otkriju njegovu pokvarenost, da ga štite da on ne padne kao njegova žrtva. Stotine plemića obavezalo se da će ga štititi. Mnogi su carsku odluku žigosali kao znak slabosti carske vlasti i njenog potčinjavanja Rimu. Na vratima kuća i na javnim trgovima pojavili su se plakati; jedni su branili, a drugi osuđivali Lutera. Na jednome od njih bile su napisane reči: „Teško tebi, zemljo, kada ti je car dete.“ Opšte oduševljenje u celoj Nemačkoj za Lutera uverilo je cara i državni sabor da bi svaka nepravda učinjena Luteru izložila opasnosti mir carstva, a i sigurnost samog prestola.

Fridrih Saski pokazao je mudru uzdržljivost prikrivajući pažljivo svoja prava osećanja prema reformatoru, ali je i u isto vreme neumornom pažnjom pratio svaki njegov pokret i svaki pokret njegovih neprijatelja. Bilo je i mnogo takvih koji nisu skrivali svoju naklonost prema Luteru. Posećivali su ga knezovi, grofovi, gospoda, propovednici i običan narod i divili mu se kao

da je nešto više od čoveka. Čak i oni koji nisu verovali njegovoj nauci, divili su se njegovoj plemenitoj čestitosti koja ga je gonila da radije sebe izloži smrtnoj opasnosti, negoli da se ogreši o svoju savest.

Uloženi su bili ozbiljni naponi da se Luter nagovori na kompromis sa Rimom. Plemići i knezovi upozorili su ga, ako nastavi uporno da se drži svoga mišljenja nasuprot mišljenja crkve i sabora, da će ubrzo biti prognan iz carstva i ostavljen bez zaštite. Na to je Luter odgovorio: „Hristovo jevanđelje se ne može propovedati bez teškoća. Zašto da me strah i pretnje odvoje od Boga i od božanske Reči koja je jedina istina? Ne, radije bih dao svoje telo, svoju krv i svoj život.“

Ponovo su navaljivali na njega da se pokori carevoj presudi, pa se nema više čega bojati. „Nemam ništa protiv toga,“ odgovorio je on, „da car, knezovi i čak najjednostavniji hrišćani ispituju i ocene moje knjige, ali pod uslovom da to učine na temelju Božje reči. Samo nju su dužni ljudi da slušaju. Moja savest se oslanja na Sveto pismo, i ja se potčinjavam tom autoritetu“.

Na drugi pokušaj da ga nagovore, on je odgovorio: „Prištajem da se odrekнем svog garantnog pisma. Predajem u ruke caru svoju ličnost i svoj život, ali Reč Božju – nikada!“ Izjavio je da je spreman da se pokori odluci jednog opšteg sabora, ali pod uslovom da taj sabor sudi po Svetom pismu. Prijatelji i neprijatelji su se najzad uverili da je beskoristan svaki dalji pokušaj izmirenja. Da je reformator popustio samo u jednoj tački, Sotona i njegovi saradnici bi odneli pobedu, ali njegova nepokolebljiva odlučnost bila je sredstvo za oslobađanje crkve, i početak novog i boljeg doba. Uticaj ovog čoveka koji je imao hrabrosti da u religioznim pitanjima misli i radi samostalno delovao je na crkvu i na svet, ne samo u njegovo vreme, već i u svim budućim pokolenjima. Njegova odlučnost i vernost krepice u poslednje vreme

sve one koji će morati da prođu kroz slično iskustvo. Božja moć i veličina bili su uzdignuti iznad ljudskih odluka, iznad silne Sotonine moći.

Uskoro posle toga Luter je dobio naređenje od cara da se vrati kući. Reformator je znao da će posle te naredbe brzo doći i njegova osuda. Preteći oblaci su se nagomilali nad njegovom stazom; pa ipak, njegovo srce je bilo puno radosti i hvale kada je napuštao Vorms. „Sam đavo,“ rekao je on, „čuvao je papsku tvrđavu, ali je Hristos načinio u njoj veliki prodor, i Sotona je morao priznati da je Bog jači od njega.“ Na putu iz Vormsa Luter je dočekivan još oduševljenije, nego kad je tamo putovao. Crkveni velikodostojnici pozdravljali su kaluđera koji je bio pod papinim prokletstvom, a građanske vlasti ukazivale su poštovanje čoveku koga je car osudio.

Uskoro posle njegovog odlaska iz Vormsa, papske pristalice uspele su da nagovore cara da izda protiv njega edikt. U tom ediktu Luter je bio proglašen kao „Sotona u ljudskom obliku, odeven u kaluđerske haljine.“ Bila je izdata naredba da se preduzmu mere kako bi se sprečio njegov rad čim bude istekao rok njegove zaštite. Svakome je bilo zabranjeno da mu pruži utočište, hranu ili piće, da ga podupre ili pomaže rečima ili delima, javno ili tajno. Trebalo je da bude uhvaćen i predat vlastima. I njegovi sledbenici treba da budu uhapšeni, a njihovo imanje zaplenjeno. Njegovi spisi treba da se unište i najzad, svi oni koji se usude da rade protiv ove naredbe treba da dele njegovu sudbinu. Državni sabor je odobrio carev dekret. Rimokatolici su bili oduševljeni. Smatrali su da je sudbina reformacije zapečaćena.

Bog je u ovom času opasnosti pripremio put spasenja za svog slugu. Jedno budno oko pratilo je Luterovo kretanje, i jedno verno i plemenito srce donelo je odluku da ga spase. Bilo je jasno da će Rim biti zadovoljan samo onda kada bude čuo da je Luter

mrtav. Jedino sredstvo da ga sačuvaju od čeljusti lava bilo je da ga sakriju. Bog je dao Fridrihu Saskom mudrost da stvori plan kako da reformatora spase. Saradnjom vernih prijatelja sproveden je plan izbornog kneza, i Luter je bio sakriven i od prijatelja i od neprijatelja. Na povratku svome domu, iznenada je bio uhvaćen, otrgnut od svoje pratnje i odveden brzo kroz šumu u kulu Vartburg – usamljenu tvrđavu sagrađenu na vrhu jednog brda. Njegovo odvođenje i sakrivanje učinjeno je tako tajanstveno da i sam Fridrih dugo vremena nije znao gde je odveden. Važno je bilo da se to ne zna. Dokle god izborni knez nije znao gde je Luter sakriven, on nije mogao ni dati bilo kakvo obaveštenje o njemu. On je znao da je reformator bezbedan, i to mu je bilo dosta.

Prošlo je proleće, leto i jesen; došla je zima, a Luter je još uvek bio zatočenik. Aleander i njegovi privrženici trijumfovali su, uvereni da će se svetlost jevanđelja uskoro ugasiti. Ali umesto toga, reformator je svoju svetiljku punio iz rezervoara istine, da bi njeno videlo svetlelo još jačim sjajem.

U prijateljskoj sigurnosti u Vartburgu, Luter se u početku osećao srećan, videći da je izbavljen od opasnosti i bojne vreve. Ali, nije mogao dugo da podnosi spokojstvo i odmor. Naviknut na aktivan život i tešku borbu, nije mogao lako da podnosi neaktivnost. U ovim danima usamljenosti lebdelo mu je pred očima stanje crkve i on je očajno uzviknuo: „Jao, zar u ovim poslednjim danima Božjeg gneva nema nikoga ko bi stao kao zid pred Gospoda i spasao Izraela!“ Zatim je počeo da razmišlja o sebi i uplašio se da ne bi zbog svoga povlačenja iz borbe bio okrivljen kao plašljivac. Osim toga, prebacivao je sebi za nemarnost i ugađanje samome sebi. Ipak, u isto vreme činio je i više nego što bi se moglo očekivati od jednog čoveka. Njegovo pero nije nikad bilo nezaposleno. Njegovi neprijatelji koji su sebi

laskali da su ga ućutkali, začudili su se i zbunili očevitim dokazima da je on još aktivan. Mnoštvo traktata izlazilo je iz njegovog pera i kružilo po celoj Nemačkoj. Osim toga učinio je za svoje sunarodnike veliko delo time što je preveo Novi zavet na nemački jezik. Sa visine svog stenovitog Patmosa, više od godinu dana nastavljao je da propoveda jevanđelje i žigoše grehe i zablude svoga vremena.

Bog je uklonio svoga slugu iz javnog života ne samo zato da ga sačuva od gneva njegovih protivnika i da mu osigura jedno mirno vreme za ove važne poslove, nego je to učinio još iz važnijih razloga. U samoći i skrovitosti planinskog utočišta Luter je bio daleko od svakog zemaljskog oslonca i ljudske hvale. Na ovaj način bio je sačuvan od oholosti i samopouzdanja, koji tako često prate uspeh. Ovo stradanje i poniženje pripremili su ga da sigurnim korakom ide vrtoglavim visinama, na koje je iznenada bio prenet.

Kada se ljudi raduju slobodi koju im istina donosi, skloni su da uzvise one kojima se Bog poslužio da slomi lance zabluda i sujeverja. Sotona pokušava da odvrati ljudske misli i osećanja od Boga i da ih uputi na ljude; na taj način ih zavodi da poštuju oruđe, a da zanemare Ruku koja upravlja svim događajima providenja. Često verske vođe, koje na takav način bivaju hvaljene i slavljene gube iz vida zavisnost od Boga i padaju u samopouzdanje. Kao posledica toga, nastoje da zavladaju umom i savešću ljudi koji su skloni da u njih gledaju kao u vođe, a ne na Božju reč. Delo reforme je često zadržavano zbog duha popustljivosti njenih pristalica. Bog je hteo da delo reformacije sačuva baš od ove opasnosti. Želeo je da ovo delo nema znak čoveka, nego da primi pečat Božji. Ljudi su gledali na Lutera kao na tumača istine; zato je on bio udaljen, da bi svi pogledi bili upravljani na večnog Autora istine.

Poglavlje IX

NAPREDAK REFORMACIJE

Luterov tajanstveni nestanak izazvao je zaprepašćenje u ce-
loj Nemačkoj. Sa svih strana raspitivali su se za njega. Čak su i
njegovi neprijatelji više bili uzbuđeni zbog njegove odsutnosti,
nego što bi bili njegovom prisutnošću. Kružile su najneverovat-
nije glasine, i mnogi su verovali da je ubijen. Nastala je velika
žalost, ne samo među njegovim dobrim prijateljima, već i među
hiljadama onih koji nisu zauzeli otvoreni stav za reformaciju.
Mnogi su se svečano zaklinjali da će osvetiti njegovu smrt.

Rimokatolici su sa užasom videli do kojeg je stepena nara-
sla mržnja protiv njih. Iako isprva radosni zbog navodne Lute-
rove smrti, sada su želeli da se sakriju od gneva naroda. Oni koji
su bili besni na njega kada je bio na slobodi, sada, kada je zarob-
ljenik, bili su ispunjeni strahom. „Jedini način da se spasemo,“
rekao je jedan, „jeste da zapalimo svoje baklje i pođemo da tra-
žimo Lutera širom zemlje, dok ga ne vratimo narodu koji ga
želi.“ Carski edikt je izgledao nemoćan. Papski predstavnici bili
su ogorčeni videći da ovaj edikt privlači mnogo manje pažnje
nego Luterova sudbina.

Vesti da je na sigurnom, iako zarobljenik, umirile su straho-
vanja ljudi, a to je još više izazvalo njihovo oduševljenje prema
njemu. Njegovi su se spisi čitali sa većom revnošću nego ikada
ranije. Sve veći broj ljudi pristupao je delu hrabrog čoveka koji
je u tako strašnim prepirkama branio Božju reč. Reformacija je
stalno napredovala. Seme koje je Luter posejao svuda je nicalo.
Njegova odsutnost učinila je ono što njegova prisutnost ne bi
mogla učiniti. Drugi su radnici osećali novu odgovornost, sad

kad je njihov veliki vođa bio uklonjen. Sa novom verom i ozbiljnošću, oni su išli napred da učine sve što je u njihovoj moći, da delo koje je tako plemenito otpočelo, ne bude sprečeno.

Ali, Sotona nije bio besposlen. On je sada preduzeo ono što je preduzimao i u svakom drugom reformatorskom pokretu: obmanuti i uništiti ljude podmećući im falsifikat na mesto istinskog dela. Kao što je bilo lažnih Hristosa u prvom veku hrišćanske crkve, tako su ustali lažni proroci u šesnaestom veku.

Nekolicina ljudi, snažno dirnutih uzbuđenjem što je vladalo u verskom svetu, umislili su da su primili posebno otkrivenje s neba i tvrdili kako su od Boga određeni da pronesu do kraja reformaciju koju je tek slabo otpočeo Luter. U stvari, oni su rušili ono što je Luter sagradio. Odbacili su temeljna načela reformacije – Božju reč, kao jedino pravilo vere i života, a na mesto tog nepogrešivog vođe stavili su promenljivo, nesigurno merilo ličnih osećanja i utisaka. Tim činom odbacivanja velikog detektora zablude i neistine, bio je otvoren put Sotoni da upravlja umovima kako mu najbolje odgovara.

Jedan od ovih proroka je tvrdio da prima uputstva od anđela Gavрила. Jedan student koji se udružio s njim, napustio je svoje studije, izjavljujući da je od samog Boga primio sposobnost da tumači Sveto pismo. I drugi koji su po svojoj prirodi bili skloni fanatizmu, pridružili su im se. Rad ovih zanesenjaka izazvao je veliko uzbuđenje. Luterove propovedi svuda su probudile ljude, gde se osećala potreba za reformom, a sada su neke stvarno poštene duše bile zavedene tvrdnjama novih proroka.

Vođe pokreta vratile su se u Vitemberg i iznele zahtev Melanhtonu i njegovim saradnicima. Rekli su im: „Mi smo od Boga poslani da učimo ljude. Primili smo posebne objave od samoga Boga i zato znamo šta će se zbiti. Mi smo apostoli i proroci i pozivamo se na doktora Lutera da potvrdi istinitost naših reči.“

Reformatori su se začudili i zbunili. Takvu stvar nisu nikada ranije doživeli i nisu znali kako da postupe. Melanhton je rekao: „U tim ljudima zaista su neobični duhovi, ali kakvi su to duhovi? S jedne strane, budimo na oprezu da ne gasimo Duha Božjega, a s druge da ne budemo zavedeni duhom Sotone.“

Rod novog učenja uskoro je postao očigledan. Umovi ljudi su bili odvrćeni od Božje reči i ispunjeni predrasudama protiv nje. U školama je nastala zabuna. Studenti, prezirući svaku suzdržljivost, napustili su svoje studije. Ljudi koji su mislili da su ovlašćeni da ožive i upravljaju delo reformacije, doveli su ga upravo do samog ruba propasti. Rimokatolici su sada ponovo stekli samopouzdanje i radujući se uzvikivali: „Još jedan udarac i sve će biti naše“

Luter je u Vartburgu čuo šta se događa i sa dubokom zabrinutošću je rekao: „Uvek sam očekivao da će nam Sotona poslati ovo zlo.“ On je razumeo pravi karakter tih takozvanih proroka i uviđao je opasnost koja je pretila delu istine. Protivljenje pape i cara nije mu prouzrokovalo toliku zbunjenost i brigu, koliko je sada osećao. Iz redova tobožnjih prijatelja reformacije, ustali su njeni najgori neprijatelji. Upravo one istine koje su donele mir njegovom uznemirenom srcu, postale su uzrok razdora u crkvi.

U delu reforme Luter je bio gonjen Božjim Duhom napred, više nego što je sam mislio da ide. On nije nameravao da zauzme ta stanovišta koja je zauzeo, ili da napravi tako temeljne promene. On je bio samo oruđe u rukama bezgranične moći, a ipak, on je često strepio zbog posledica svoga dela. Jednom je rekao: „Ako bih znao da će moja nauka da naškodi jednom jedinom čoveku, ma koliko on bio neznatan i neuk – što u stvari ne može da bude, jer je ona pravo jevanđelje – radije bih se deset puta suočio sa smrću, i odrekao bih je se.“

Sada je ceo jedan grad i to grad Vitemberg brzo tonuo u

pometnju. Nauke koje je Luter učio nisu prouzrokovale ovo zlo, ali širom Nemačke njegovi neprijatelji su optuživali njega. Sa gorčinom u duši ponekad se pitao: „Hoće li takav biti kraj ovog velikog dela reformacije?“ Dok se borio sa Bogom u molitvi, mir je ponovo preplavio njegovo srce. „Delo nije moje, već Tvoje,“ rekao je, „Ti nećeš dopustiti da ono bude iskvareno praznoverjem i fanatizmom.“ Pomisao da ostane daleko izvan borbe u takvoj jednoj krizi, postala mu je nepodnošljiva. Odlučio je da se vrati u Vitemberg.

Bez oklevanja pošao je na ovaj opasan put. Carstvo je proglasilo da je van zakona. Neprijatelji su mogli slobodno da mu oduzmu život. Prijateljima je bilo zabranjeno da mu pomognu, ili da ga štite. Carska vlast preduzela je najoštrije mere protiv njegovih pristalica, ali on je video da je delo jevanđelja u opasnosti i u ime Gospodnje, još jednom je krenuo u bitku za istinu.

Sa velikom oprežnošću i poniznošću, ali, ipak, odlučan i čvrst, otpočeo je svoj rad. „Rečju,“ rekao je, „moramo pobiti i izbaciti ono što je zauzelo mesto i uticaj nasiljem. Ja neću upotrebiti silu protiv praznoverja i neverja. Neka ne bude nikakve prisile. Ja se zalažem za slobodu savesti. Sloboda je suština vere.“ Stupivši na propovedaonicu, sa velikom mudrošću i blagošću poučavao je, opominjao i korio i silom jevanđelja vratio je zavedene ljude na put istine.

Luter nije hteo da se sastane sa fanaticima uzročnicima velikog zla. Znao je da su to ljudi nagle i neobuzdane naravi koji, iako su tvrdili da su posebno prosvetljeni s Neba, nisu mogli da podnesu ni najmanju protivrečnost, pa čak, ni najljubazniji savet. Pripisujući sebi najviši autoritet, zahtevali su da se njihovi zahtevi priznaju bez ikakvog pitanja. Međutim, pošto su oni zahtevali razgovor s njim, on je pristao da ih primi i tom prilikom tako je uspešno razotkrio njihove težnje, da su varalice smesta

napustile Vitemberg.

Fanatizam je bio neko vreme zaustavljen, ali posle nekoliko godina, izbio je sa još većom žestinom i sa još strašnijim posledicama. O vođama u tom pokretu Luter je rekao: „Za njih je Sveto pismo samo mrtvo slovo, i oni svi viču, Duh! Duh! Ali budite uvereni da ja neću da idem tamo, kuda ih vodi njihov duh. Neka me Bog u svojoj milosti sačuva od crkve u kojoj nema nikog, osim svetaca. Ja želim da budem u zajednici sa poniznima, nemoćnima, bolesnima koji poznaju i osećaju svoje grehe i koji stalno uzdišu i viču Bogu iz dubine svojih srca, kako bi stekli Njegovu utehu i podršku.“

Toma Mincer, najaktivniji među ovim fanaticima, bio je čovek značajnih sposobnosti, koje bi mu, da su bile pravilno usmerene, omogućile da čini dobro. Ali, on nije naučio ni prva načela prave vere. On je uobrazio da ga je Bog odredio da reformiše svet, zaboravljajući kao i mnogi zanesenjaci da sa tom reformom treba da otpočne od sebe. Častoljubivo je težio samo za položajem i uticajem i nije hteo da bude drugi, pa čak, ni odmah do Lutera. Optuživao je reformatore da su, zamenivši papstvo autoritetom Biblije, uspostavili samo drukčiji oblik papstva. On se smatrao pozvanim od Boga da ukloni zlo i smatrao je da su manifestacije Duha sredstva kojima to treba da bude izvršeno, i da onaj koji ima Duha, poseduje pravu veru, iako on, možda, nikada nije video pisanu reč.

Fanatični učitelji, prepustili su se svojim utiscima, nazivajući svaku svoju misao glasom Božjim, i kao posledica toga, oni su odlazili u velike krajnosti. Neki su, čak, spalili svoje Biblije uzvikivajući: „Slovo ubija, ali Duh oživljava!“ Ljudi po prirodi vole nešto čudnovato i sve što laska njihovoj oholosti, tako da su mnogi bili spremni da prime Mincerova učenja. On je

ubrzo odbacio svaki red u javnom bogoslužnju i izjavio da slušati knezove znači pokušavati služiti Bogu i Velijaru.

Umovi ljudi koji su već počeli da zbacuju sa sebe jaram papstva, takođe su postali nestrpljivi pod ograničenjima građanske vlasti. Mincerova revolucionarna učenja, tvrdeći da imaju božansko odobrenje, vodila su ih da se otrgnu svakom ograničenju i daju maha svojim predrasudama i strastima. Usledili su strašni prizori pobuna i nasilja, a nemačka polja su bila natopljena krvlju.

Duševne patnje koje je Luter doživeo tako davno u svojoj celiji u Erfurtu, sada su ga obuzele dvostrukom snagom kad je video da se posledice fanatizma pripisuju reformaciji. Papski velikodostojnici su objavljivali i mnogi su verovali da je Luterovo učenje bilo uzrok pobune. Iako je ta optužba bila bez ikakve osnove, ona je reformatoru prouzrokovala veliku nevolju. Da se nebesko delo, tako ponižava i prikazuje kao najniži fanatizam, to mu je izgledalo teže nego što je mogao da podnese. S druge strane, vođe ove pobune mrzele su Lutera, jer on, ne samo da se usprotivio njihovom učenju i poricao njihove tvrdnje o božanskom nadahnuću, nego ih je, čak, proglasio i buntovnicima protiv građanske vlasti. Da bi mu se osvetili, proglasili su ga podlim varalicom. Činilo se da je izazvao na sebe neprijateljstvo i knezova i naroda.

Rimokatolici su se radovali očekujući brzu propast reformacije i optuživali Lutera, čak i za takve pogreške koje je on sa najvećom revnošću nastojao da ispravi. Fanatična stranka, lažno tvrdeći da se s njom nepravedno postupa, uspela je da pridobije simpatije velikog broja ljudi. I kao što se često dešava onima koji pođu stranputicom, počeli su da ih smatraju mučenicima. Tako su upravo oni koji su najenergičnije ustali protiv reformacije, bili sažaljevani i slavljani kao žrtve svireposti i tlačenja. To

je bilo Sotonino delo, podstaknuto istim duhom pobune koji se prvo pokazao na Nebu.

Sotona stalno nastoji da prevari ljude i da ih dovede dotle da grehe nazivaju pravdom, a pravdu grehom. Kako je samo uspešno bilo njegovo delo! Kako često verne Božje sluge bivaju obasipane prekorima i kritikom, samo zato što neustrašivo ustaju u odbranu istine! Ljudi koji su u stvari prava oruđa Sotonina, bivaju slavljeni i uzdizani i, čak, smatrani mučenicima, dok oni koji bi, zbog svoje vernosti Bogu, trebalo da budu poštovani i potpomagani, često ostaju usamljeni i uvek su pod nekom sumnjom i nepoverenjem.

Lažna svetost i lažno posvećenje još uvek obavlja svoje delo obmanjivanja. U raznim oblicima pokazuje se isti duh kao i u danima Lutera, odvrćajući umove od Svetog pisma i navodeći ljude da se radije povode za ličnim osećanjima i utiscima, nego da se pokoravaju zakonu Božjem. Ovo je jedan od najuspešnijih Sotoninih pronalazaka da baci ljagu na čistotu i istinu.

Luter je neustrašivo branio jevanđelje od napada koji su dolazili sa svih strana. Reč Božja se pokazala kao moćno oružje u svakoj borbi. Tom Rečju borio se protiv nezakonito prigrabljenog autoriteta pape i racionalističke filozofije učenjaka, dok se čvrsto kao stena opirao fanatizmu koji je nastojao da se udruži s reformacijom.

Svaki od ovih protivničkih elemenata, odbacivao je na svoj način Sveto pismo, a uzdizao ljudsku mudrost kao izvor verske istine i spoznaje. Racionalizam se klanja razumu i čini ga merilom vere. Rimokatolicizam tvrdi da papa kao vrhovni sveštenik raspolaže nadahnućem koje u neprekinutoj liniji dolazi od apostola i za sva vremena je nepromenljiva, čime pruža priliku svakoj vrsti razvrata i pokvarenosti da se sakriju pod plaštem apo-

stolskog ovlašćenja. Nadahnuće koje su Mincer i njegovi saradnici tvrdili da imaju, nije proizašlo iz višeg izvora, nego što su umišljenost mašte, i njegov uticaj je rušio svaki autoritet, bio on ljudski, ili božanski. Pravo hrišćanstvo prihvata Božju reč kao veliku riznicu nadahnute istine i merilo svakog nadahnuća.

Posle svog povratka iz Vartburga, Luter je dovršio svoj prevod Novog zaveta i uskoro posle toga predato je jevanđelje nemačkom narodu na njegovom jeziku. Ovaj prevod, primili su sa velikom radošću svi koji su voleli istinu, a oni koji su se opredelili za tradicije i zapovesti ljudske, odbacili su ga sa prezirom.

Sveštenici su se uznemirili pri pomisli da će od sada i običan narod moći da raspravlja sa njima o propisima Božje reči i da će se tako otkriti njihovo neznanje. Oružja njihovog telesnog rasuđivanja bila su nemoćna protiv duhovnog mača. Rim je upotrebio sav svoj autoritet da bi sprečio širenje Svetog pisma, ali dekreti, anateme i mučenja su se pokazali uzaludnima. Što su više osuđivali i zabranjivali Bibliju, to je veća bila čežnja naroda da dozna šta ona u stvari uči. Svi koji su mogli da čitaju, revno su proučavali Božju reč za sebe. Oni su je nosili sa sobom i čitali, i nisu bili zadovoljni, sve dok veliki deo nisu naučili napamet. Videći s kakvom blagonaklonošću je bio primljen Novi zavet, Luter je odmah otpočeo s prevodom Starog zaveta i objavljuvao ga je u delovima, kako je koji bio dovršen.

Luterovi spisi bili su jednako dobrodošli u selu kao i u gradu. Noću su seoski učitelji na glas čitali malim grupama okupljenim oko ognjišta. Kod svakog ovakvog napora, poneko se osvedočio u istinu i primivši reč, sa radošću je radosnu vest prenosio drugima.

Tako su se ispunile nadahnute reči: „Reči tvoje kad se jave, prosvetljuju i urazumljuju proste.“ Psalam 119, 130. Proučavanje Svetog pisma učinilo je promenu u umovima i srcima ljudi.

Papska vlast je držala svoje podanike pod gvozdenim jarmom neznanja i poniženja. Sujeverno poštovanje forme savesno je čuvano, ali u svoj toj službi malo su sudelovali srce i razum. Luterovo propovedanje iznosilo je jasne istine Božje reči, zatim sama Reč, stavljena u ruke običnog naroda, podigla je njegove uspravane snage i očistila i oplemenila, ne samo njegovu duhovnu prirodu, nego je i razumu dala novu snagu i odvažnost.

Mogli su se videti ljudi svih staleža kako sa Biblijom u ruci brane učenja reformacije. Papisti koji su proučavanje Svetog pisma prepustili sveštenicima i monasima, sada su ih pozivali da istupe i pobiju nova učenja. Ali ne poznavajući ni Pisma, ni sile Božje, sveštenici i monasi, bili su potpuno poraženi pred onima koje su proglasili neobrazovanima i jereticima. „Na nesreću,“ rekao je jedan katolički pisac, „Luter je svoje sledbenike uverio da njihova vera mora da se temelji isključivo na Svetome pismu.“ Narod se masovno sakupljao da sluša kako ljudi skromnog obrazovanja brane istinu i o njoj raspravljaju sa učenim i rečitim teolozima.

Sramno neznanje ovih velikih ljudi pokazalo se kad su njihovi argumenti bili pobijeni jednostavnim učenjem Božje reči. Žene i deca, radnici i vojnici, bolje su poznavali Sveto pismo od učenih doktora i sveštenika.

Kada je rimsko sveštenstvo videlo kako se njihova pastva smanjuje, pozvali su u pomoć sudije i na svaki mogući način pokušavali da povrate svoje slušaoce. Ali, ljudi su u novim učenjima našli ono što je ispunjavalo potrebe njihovih duša i okrenuli su se od onih koji su ih tako dugo hranili bezvrednim ljuskama praznovernih obreda i ljudskih predanja.

Kad se raspalilo progonstvo protiv učitelja istine, oni su se držali Hristovih reči: „A kad vas proteraju u jednom gradu, bežite u drugi.“ Matej 10, 23. Svetlost je svuda prodirala. Begunci

bi ponegde našli otvorena gostoljubiva vrata gde bi boravili i oni su propovedali Hrista ponekad u crkvi, ili ako bi im to bilo zabranjeno, onda u privatnim kućama, ili pod vedrim nebom. Svako mesto gde bi se našao neko spreman da sluša, nalazio se posvećeni hram. Istina objavljena sa takvom energijom i sigurnošću, širila se neodoljivom snagom.

Uzalud su u pomoć pozivane crkvene i građanske vlasti da slome „krivoverje.“ Uzalud su se služile tamnicama, mučenjem, vatrom i mačem. Hiljade su vernika zapečatili krvlju svoju veru, pa, ipak, je delo išlo napred. Progonstvo je doprinelo još većem širenju istine, a fanatizam koji je Sotona nastojao da s njom sjedini, samo je pomogao da se jasnije mogla uočiti razlika između sotonskog dela i dela Božjeg.

Poglavlje X

PROTEST KNEZOVA

Jedno od najplemenitijih svedočanstava koje je ikada objavljeno u prilog reformacije, bio je protest hrišćanskih knezova Nemačke na saboru u Špajeru. Hrabrost, vera i odlučnost ovih Božjih ljudi donele su kasnijim vekovima slobodu misli i savesti. Njihov protest dao je reformiranoj crkvi naziv „protestanti;“ ta načela su suština protestantizma.

Za reformaciju je došao mračan dan, pun pretnji. U carstvu je jedno vreme vladala verska tolerancija. Božansko providenje je obuzdavallo suprotne elemente da bi jevanđelje moglo da se utvrdi, ali Rim je sada prikupio svu svoju snagu da uništi istinu. U Špajeru su papisti otvoreno pokazali svoje neprijateljstvo prema reformatorima i prema svima onima koji su im bili naklonjeni. Melanhton je rekao: „Mi smo gađenje i smeće sveta, ali Hristos će pogledati dole na svoj siromašni narod i zaštititi ga.“ Evangelističkim knezovima, prisutnim na ovom saboru, bilo je zabranjeno, čak i propovedanje jevanđelja u njihovim kućama. Ali, narod Špajera bio je žedan Božje reči i, uprkos zabrani, hiljade je dolazilo na jutarnju i večernju službu koja se još uvek održavala u kapeli Saskog izbornog kneza.

To je ubrzalo krizu. Carskom odlukom saboru je objavljeno da rezolucija koja daje slobodu savesti prouzrokuje mnoge neredе i da je zbog toga car odlučio da je ukine. Ovaj samovoljni čin izazvao je ogorčenje i zaprepašćenje evangelističkih hrišćana. Jedan je rekao: „Hristos je ponovo pao u ruke Kajafe i Pilata.“ Rimokatolici su postali još neobuzdaniji. Jedan papski verski zanesenjак izjavio je: „Turci su bolji od Luterana; jer

Turci drže postove, a Luterani ih sknave. Ako moramo da bismo između Svetog Božjeg pisma i starih zabluda crkve, mi ćemo odbaciti ono prvo.“ Melanhton je rekao: „Svaki dan, pred punom skupštinom, Faber baca po koji novi kamen protiv jevanđelista.“

Verska tolerancija bila je zakonom uspostavljena, i evangelističke države su odlučile da brane svoja prava. Luter koji se još uvek nalazio pod prokletstvom vormskog edikta, nije mogao da dođe u Špajer, ali njega su zastupali njegovi saradnici i knezovi koje je Bog podigao da brane njegovo delo u ovoj opasnosti. Plemenitog Fridriha Saskog, predašnjeg Luterovog zaštitnika, uklonila je smrt. Ali vojvoda Johan, njegov brat i naslednik, radošno je primio reformaciju; i mada miroljubiv, pokazivao je veliku energiju i hrabrost u svim pitanjima koja su bila od verskog interesa.

Sveštenici su zahtevali da se države koje su primile reformaciju, bezuslovno pokore rimskoj upravi. Reformatori su s druge strane, tražili slobodu koja im je ranije bila priznata. Nisu želeli da pristanu da Rim pod svoju kontrolu ponovo vrati države koje su tako radošno prihvatile Božju reč. Sabor je najzad izjavio da tamo gde reformacija još nije sprovedena, vormski edikt treba da se strogo primenjuje, a da u evangelističkim državama u kojima bi pretila opasnost od pobune, neka se ne uvode nikakve nove reforme, neka se ne propoveda o spornim pitanjima, neka se ne sprečava služba mise i neka se ne dopusti ni jednom rimokatoliku da primi luteranstvo.

Da je ova naredba stupila na snagu, reformacija se ne bi mogla širiti u mestima gde još nije doprla, niti bi se učvrstila onde gde je već postojala. Sloboda govora bila bi zabranjena. Obraćanja ne bi bila dozvoljena. Od prijatelja reformacije se tra-

žilo da se odmah pokore tim zabranama i ograničenjima. Izgledalo je da se nade sveta gase. Ponovno uspostavljanje rimske hijerarhije neizbežno bi prouzrokovalo vraćanje i starih zloupotreba i lako bi se našla prilika da potpuno bude uništeno delo koje je već bilo poljuljano fanatizmom i razdorima.

Kada se evangelistička stranka sastala radi savetovanja, jedan drugog su gledali zbunjeno i zaprepašćeno. Pitali su se: „Šta da činimo?“ Pitanja od presudnog značaja bila su na kocki. Kada bi se rukovodili ambicijom i sebičnošću, oni bi prihvatili taj dekret. Njima je prividno bilo dopušteno da drže svoju veru. Zar oni ne bi trebali da budu zadovoljni time? Da li da stupe u borbu za slobodu savesti celog sveta? Da li da se izlože osveti Rima?

Nikada ovi ljudi nisu bili u težim okolnostima. Ipak su prošli kroz ovaj test neokaljanih načela. Kad se raščistila magla koja je lebdela nad njihovim umovima, uvideli su kakav bi bio rezultat ovog dekreta. Da li da svojim uticajem doprinesu da se ponovo uspostavi lomača i mučenje? Da li da se suprotstave napredovanju istine i Božjem Duhu u delu pozivanja ljudi Hristu? Mogu li da odbiju poslušnost Spasiteljevoj zapovesti: „Idite po celome svetu i propovedajte jevanđelje svakom stvorenju“? Marko 16, 15. Da li da pristanu na to da oni koji bi želeli da se odreknu zabluda nemaju prava na to? Usuđuju li se da, ulazeći u nebesko carstvo, spreče druge da uđu? Radije bi žrtvovali svoje kneževine, svoje titule, svoje živote.“

„Odbacimo ovaj edikt,“ rekli su knezovi. „U pitanjima savesti većina nema nikakvu vlast.“ Poslanici su izjavili da zahvaljujući dekretu o toleranciji Nemačka uživa mir, ali ukidanje dekreta ispunilo bi carstvo nemirima i podelama. „Državni sabor nema drugo pravo,“ rekli su oni, „osim da sačuva religioznu slobodu do sazivanja novog sabora.“ Zaštita slobode savesti je dužnost države i tu je granica njenog autoriteta u stvarima vere.

Svaka svetovna vlast koja pokušava da određuje, ili nameće verske propise, žrtvuje onaj princip za koji su se tako plemenito borili evangelistički hrišćani.

Papisti su odlučili da slome ono što su nazivali „drskom tvrdoglavošću.“ Pokušali su da izazovu razdor među pristalicama reformacije i da zastraše sve one koji se još nisu otvoreno izjasnili u njenu korist. Najzad su knezovi pozvani pred sabor. Oni su zatražili da im se da jedan rok, ali uzalud. Oni koji su još uvek odbijali da žrtvuju slobodu savesti i pravo ličnog mišljenja dobro su znali da će ubuduće biti predmet kritike, osude i progonstva. Jedan od reformatora je rekao: „Mi se moramo odreći Božje reči, ili ćemo biti spaljeni.“

Kralj Ferdinand, carev zastupnik na saboru, video je da će edikt izazvati ozbiljne razdore ako ne budu nagovorili knezove da ga prime i podupru. Pokušavao je da to postigne veštím uveravanjem, znajući dobro da bi upotreba sile učinila takve ljude još odlučnijima. Preklinjao je knezove da prihvate edikt, uveravajući ih da bi takav čin bio veoma ugodan caru. Ali, ovi verni ljudi poznavali su jedan autoritet viši od zemaljskih vladara i mirno su odgovorili: „Mi ćemo se pokoriti caru u svemu što bi moglo doprineti miru i proslavljenju Boga.“

Kralj je, najzad, izjavio pred celim saborom da im ne preostaje drugo, nego da se pokore većini. Rekavši to, napustio je skupštinu ne dajući reformatorima priliku da mu odgovore. Uzalud su slali poslanike s molbom da se vrati. Na njihove prigovore, jedino je odgovarao: „Stvar je gotova, ostaje jedino da se pokorite.“

Carska stranka bila je uverena da će se hrišćanski knezovi držati Svetog pisma kao većeg autoriteta od ljudskih nauka i propisa; a znali su i da će prihvatanje ovog načela na kraju srušiti

papstvo. Ali su se zanosili nadom da je slabost na strani reformacije, dok je moć na strani pape i cara. Da su reformatori računali na ljudsku potporu, bili bi zaista slabi, kao što su to mislili papisti. Ali, iako malobrojni i zavađeni sa Rimom, oni su, ipak, bili jaki. Protiv odluke sabora pozvali su se na Božju reč, a protiv odluke nemačkog cara pozvali su se na Cara nad carevima i Gospodara nad gospodarima.

Pošto je Ferdinand odbio da uvaži uverenje njihove savesti, knezovi su odlučili, ne vodeći računa o njegovoj odsutnosti da bez odlaganja iznesu pred državni sabor svoj protest. Sastavljena je svečana izjava i predata saboru:

„Mi protestujemo ovim pismom, pred Bogom našim jednim Stvoriteljem, Braniteljem, Otkupiteljem i Spasiteljem koji će nam jednom biti sudija, kao i pred svim ljudima i stvorenjima, da mi, sebe radi i svoga naroda radi, ne dajemo nikakav pristanak, niti na bilo koji način podržavamo predloženi dekret u bilo čemu što protivreči Bogu, Njegovoj reči, našoj savesti i spasenju naših duša...Mi ne možemo da priznamo da, kada Svemogući Bog pozove jednog čoveka k Njegovom poznanju, da taj čovek nema slobodu da primi to poznanje...Nema pravog učenja, osim onoga koje se pridržava Božje reči. Gospod zabranjuje učenje nekog drugog verovanja. Sveto pismo mora da se objašnjava pomoću drugih jasnijih njegovih tekstova i tako je ova Sveta knjiga lako razumljiva hrišćaninu u svemu što mu je potrebno i data je da prosvećuje. Zato smo odlučili, Božjom milošću, da sačuvamo čisto propovedanje Njegove reči, onako kako se nalazi u spisima Staroga i Novoga zaveta, ne dodajući ništa. Ova Reč je jedina istina. Ona je pouzdano pravilo nauke i života, ona ne može da pogreši, ni da prevari. Onaj koji zida na ovom temelju stajaće nasuprot svih sila pakla, a sve ljudske taštine koje se protive njoj, pašće pred Božjim licem. Zato odbacujemo jaram koji nam se

nameće.“

Ostavljen je dubok utisak na sabor. Većina je bila ispunjena čuđenjem i uznemirenošću zbog smelosti protestanata. Budućnost im je izgledala burna i nesigurna. Razdori, svađe i krvoprolića izgledali su im neminovni. Ali, reformatori sigurni u pravednost svoje stvari i uzdajući se u desnicu svemogućeg Boga, bili su ispunjeni hrabrošću i odlučnošću.

Protest je odbacio prava građanskim vladarima da donose zakone u stvarima koje se tiču duše i Boga, izjavivši zajedno sa prorocima i apostolima: „Većma se treba pokoravati Bogu nego li ljudima.“ On je, takođe, odbacio samovoljni autoritet crkve i postavio nepogrešivo načelo da svako ljudsko učenje treba da se potčini Božjim proročanstvima. Protestanti su odbacili jaram ljudske prevlasti i uzdigli Hrista kao najvišeg u crkvi i Njegovu reč kao najuzvišeniju na propovedaonici. Sila savesti je uzdignuta iznad države i autoritet Svetog pisma iznad vidljive crkve. Protestanti su još više potvrdili svoje pravo da slobodno iznose svoja uverenja o istini. Oni neće samo verovati i pokoravati se Božjoj reči, nego i propovedati ono što ona iznosi i poricali su pravo sveštenicima i svetovnoj vlasti da ih u tome sprečavaju. Protest u Špajeru bio je svečana izjava protiv religiozne netrpeljivosti i odlučna odbrana prava svakog čoveka da može služiti Bogu po svojoj savesti.

Deklaracija je napravljena. Ona se urezala u pamćenje hiljade njih i zapisana je u nebeske knjige, odakle je nikakvi ljudski pokušaji ne mogu izbrisati. Cela evangelistička Nemačka primila je ovaj protest kao izraz svoje vere. Svako je u ovoj izjavi video obećanje o jednom novom i boljem vremenu. Jedan od knezova rekao je protestantima u Špajeru: „Neka vas Svemogući, koji vam je dao milost da ga priznate otvoreno, slobodno i

bez straha, sačuva u toj hrišćanskoj odlučnosti do dana večnosti.“

Da je reformacija, postigavši izvestan uspeh, pristala da se prilagodi prilikama da bi zadobila naklonost sveta, izneverila bi Boga i samu sebe, i tako bi postala uzrok sopstvene propasti. Iskustvo ovih ranih reformatora sadrži pouku za sve buduće vekove. Sotonina taktika protiv Boga i Njegove Reči nije se promenila; on se još uvek protivi kao i u šesnaestom veku da Božja reč bude pravilo života. I u našim danima postoji veliko odstupanje od Biblijske nauke i njenih propisa i zato je potrebno da se vratimo velikom protestantskom načelu – Biblija i samo Biblija treba da je pravilo vere i dužnosti. Sotona još uvek radi kroz svako sredstvo kojim može upravljati da uništi versku slobodu. Antihrišćanska sila koju su protestanti u Špajeru odbacili, sada sa obnovljenom snagom nastoji da uspostavi svoju izgubljenu vrhovnu vlast. Ista nepokolebljiva odanost Božjoj reči koju su pokazali reformatori u ono doba krize za reformaciju, jedina je nada za reformu danas.

Bilo je znakova da su protestanti u opasnosti. Isto tako bilo je i znakova da je božanska ruka ispružena da štiti verne. Otprilike u to vreme Melanhton je požurivao svog prijatelja Grineusa, ulicama Špajera prema Rajni, navaljujući na njega da se što pre prebaci preko reke. Grineus, sav zapanjen, želeo je da zna razlog svog iznenadnog bega. Melanhton mu je ispričao: „Jedan starac ozbiljnog i svečanog izgleda, meni nepoznat, pojavio se ispred mene i rekao mi: „Za koji trenutak, doći će ovde sudski činovnik poslat od Ferdinanda da uhapsi Grineusa.“ Na obali Rajne Melanhton je čekao, dok nisu vode razdvojile njegovog omiljenog druga, od onih koji su tražili njegov život. Kad ga je ugledao na drugoj obali rekao je: „On je istrgnut iz čeljusti onih koji su žedni nevine krvi.“

Grineus je bio u prisnom odnosu s jednim vodećim katoličkim učiteljem, ali zaprepašćen jednom njegovom propovedi, on mu je prišao i zamolio ga da se više ne bori protiv istine. Papista je prikrrio svoj gnev, ali je odmah otišao kralju i dobio od njega ovlašćenje da može da uhapsi protestanta. Kada se Melanhton vratio svojoj kući, rekli su mu da su posle njegovog odlaska, pretražili kuću od krova do temelja, tražeći Grineusa. On je bio siguran da je sam Bog spasio njegovog prijatelja poslavši svog svetog anđela da ga opomene.

Bilo je potrebno da se reformacija iznese pred velikane zemlje na još veličanstveniji način. Kralj Ferdinand je odbio da sasluša evangelističke knezove, ali njima je bila data mogućnost da svoju stvar iznesu pred carem i okupljenim dostojanstvenicima crkve i države. Da bi smirio nesuglasice koje su uznemiravale carstvo, Karlo V je sazvaio sabor u Augsburgu, izjavivši da ima nameru da mu lično predsedava. Tamo su pozvane i protestantske vođe.

Reformaciji su pretile velike opasnosti, ali njeni branioci predali su svoj slučaj Bogu i zavetovali su se da će odlučno braniti Jevanđelje. Odlučili su da saboru predstave svoju veru, jednim sistematskim izlaganjem svojih pogleda, potkrepljenim dokazima iz Svetog pisma; a zadatak je bio poveren Luteru, Melanhtonu i njihovim saradnicima. Ovako pripremljeno priznanje, protestanti su prihvatili kao tumačenje svoje vere i sakupili su se da na taj važan dokument stave svoja imena. Bilo je to svečano i teško vreme. Reformatori su se bojali da se njihova stvar ne pomeša sa političkim pitanjima. Smatrali su da reformacija ne treba da vrši ni jedan drugi uticaj, osim onog koji proizilazi iz Božje reči. Kada su hrišćanski knezovi pristupili da potpišu svoju veroispovest, Melanhton se umešao i rekao: „Na teologima i sveštenicima je da predlažu ove stvari, a autoritet velikih

ljudi ove zemlje sačuvajmo za nešto drugo.“ „Bože sačuvaj,“ rekao je Johan Saski, „da me vi isključite. Ja sam odlučan da ispunim svoju dužnost bez obzira na svoju krunu. Ja želim ispovedati Gospoda. Moj kneževski šešir i plašt mi nisu toliko dragi koliko krst Isusa Hrista.“ Rekavši to, stavio je svoj potpis na dokument. Jedan drugi knez, uzimajući u ruke pero, rekao je: „Ako to traži čast Isusa Hrista, gotov sam odreći se svog imanja i svog života. Radije ću se odreći svojih podanika i svoje kneževine, radije ću otići iz svoje domovine sa štapom u ruci, nego da prihvatim drugu nauku nego što je ova koju sadrži ova izjava“. Takva je bila vera i neustrašivost ovih Božjih ljudi.

Najzad je došao čas da izađu pred cara. Karlo V, sedeći na svom prestolu, okružen izbornim knezovima i vojvodama primio je protestantske reformatore. Bilo je pročitano priznanje njihove vere. U ovoj skupštini jasno su bile iznesene istine jevanđelja i otkrivene zablude papske crkve. S pravom je taj dan nazvan „najvećim danom reformacije i jednim od najslavnijih u istoriji hrišćanstva i čovečanstva.“

Prošlo je tek nekoliko godina od kada je monah iz Vitemberga stajao sam pred državnim saborom u Vormsu. Sada su na njegovom mestu stajali najplemenitiji i najmoćniji knezovi carstva. Luteru je bilo zabranjeno da dođe u Augsburg, ali on je bio prisutan svojim rečima i molitvama. „Ja se veoma radujem,“ pisao je on, „što sam doživeo ovaj čas kad je Hristos javno uzdignut od strane tako uglednih ispovednika vere, na ovom slavnom skupu.“ Ovde se ispunilo ono što je Pismo kazalo: „govoriću o otkrivenjima tvojim pred carevima.“

U Pavlovim danima, Jevanđelje za koje je on bio u okovima, bilo je objavljeno knezovima i plemićima carskog grada. Tako je i u ovoj prilici, ono što je car zabranio da se propoveda sa

propovedaonice, bilo objavljeno u palati, ono što su mnogi smatrali kao nezgodno da slušaju sluge, slušali su sa čuđenjem velikaši i gospodari carstva. „Kraljevi i velikaši bili su slušaoci, krunisani knezovi bili su propovednici, a propoved je bila veličanstvena Božja istina.“ „Od apostolskih dana,“ kaže jedan pisac, „nije bilo većeg dela, ni veličanstvenijeg ispovedanja Isusa Hrista.“

„Sve što su Luterani rekli – istina je, i mi ne možemo to poreći,“ rekao je jedan papski biskup. „Možete li razumnim dokazima oboriti veroispovest koju su sastavili knez i njegovi saveznici?,“ zapitao je drugi doktora Eka. „Spisima apostola i proroka – ne,“ glasio je odgovor, „ali spisima otaca sabora, mogu.“ „Shvatam dakle,“ odgovorio je ispitivač, „Luterani su utemeljeni na Svetom pismu, a mi smo izvan njega.“ Neki od nemačkih knezova bili su pridobijeni za reformiranu veru. Sam car je izjavio da su protestantski navodi, prava istina. Njihova veroispovest bila je prevedena na mnoge jezike, proširena u celoj Evropi i mnogi su je milioni u kasnijim naraštajima priznali kao svoj izraz vere.

Božji verni graditelji nisu radili sami. Dok su „vlasti sile i zli duhovi na visokim mestima“ sklopili savez protiv njih, Gospod nije napustio svoj narod. Da su njihove oči bile otvorene, mogli su videti isto toliko jasne znake Božje prisutnosti i pomoći, kao što je to dato jednom starom proroku. Kada je Jelisijev sluga pokazao svome gospodaru neprijateljsku vojsku koja ih je opkolila i sprečavala svaku mogućnost bekstva, prorok je molio: „Gospode, otvori mu oči da vidi“ (2 Carevima 6, 17.) I gle, gora beše puna bojnih kola i ognjenih konja, nebeske čete su stajale da brane Božjeg čoveka. Isto tako su anđeli bdili nad radnicima u delu reformacije. Bog je zapovedio Njegovim slugama da grade i nikakva protivnička sila nije mogla da ih otera

od zidova.

Iz tajnog mesta molitve došla je sila koja je uzdrmala svet velikom reformacijom. Tamo, u svetom pouzdanju, položile su sluge Božje svoje noge na stenu Božjih obećanja. Za vreme borbe u Augsburgu, Luter je svaki dan, najmanje tri sata proveo u molitvi i to u vreme koje je bilo najpovoljnije za učenje. U tajnosti svoje sobe, moglo se čuti kako izliva svoju dušu pred Bogom rečima punim obožavanja, straha i nade, kao da razgovara sa prijateljem. „Ja znam da si ti naš Otac i Bog,“ rekao je, „i da ćeš ti rasuti progonitelje svoje dece, jer si ti zajedno s nama u opasnosti. Cela ova stvar je tvoje delo i mi smo ga otpočeli samo zato što si nas ti primorao. Odbrani nas dakle, o Oče!“ Melanhtonu koji je bio potišten od tereta briga i straha, pisao je: „Milost i mir u Hristu! U Hristu kažem, a ne u svetu. Amin! Mrzim, sve većom mržnjom, tvoju preteranu zabrinutost koja te tako teško nagriza. Ako je delo nepravedno, ostavimo ga; a ako je pravedno, zašto da sumnjamo u obećanja Onoga koji nam nalaže da mirno spavamo? Hristos neće napustiti delo pravde i istine. On živi i vlada; čega onda da se bojimo?“

Bog je čuo vapaje svojih slugu. On je dao knezovima i sveštenicima milost i hrabrost da odbrane istinu nasuprot vladavini tame ovoga sveta. Gospod kaže: „Evo, ja stavljam u Sionu kamen ugaoni, izabrani i skupoceni, i ko u Njega veruje neće se postideti.“ (1 Petrova 2, 6) Protestantski reformatori su gradili na Hristu i vrata paklena nisu ih mogla nadvladati.

Poglavlje XI

KASNIJI REFORMATORI

Dok je Luter otvarao do tada zatvorenu Bibliju nemačkom narodu, Tindal je bio podstaknut Božjim Duhom da to isto učini za Englesku. On je bio marljiv student Svetog pisma i neustrajivo je propovedao svoja uverenja, uporno izjavljujući da se sve nauke moraju ispitati Božjom rečju. njegova revnost je izazvala protivljenje papista. Učeni katolički doktor koji je započeo razgovor sa njim, uzviknuo je: „Bolje je biti bez Božjeg zakona, negoli bez papskih.“ Tindal je odgovorio: „Ja se suprotstavljam papi i svim njegovim zakonima, i ako mi Bog sačuva život, učiniću da će za nekoliko godina, mladići koji upravljaju plugom, bolje znati Sveto pismo nego vi.“

Namera koju je imao, da se ljudima daju novozavetni spisi na njihovom sopstvenom jeziku, sada se učvrstila i on je odmah započeo taj posao. Proteran iz svog doma, otišao je u London, i tamo je jedno vreme radio na miru. Ali, opet ga je papsko nasilje primoralo da beži. Izgledalo je kao da je cela Engleska zatvorena za njega, pa je odlučio da utočište potraži u Nemačkoj. Tu je počeo da štampa Novi zavet na engleskom jeziku. Dva puta je rad bio prekidano, ali kad mu je štampanje bilo zabranjeno u jednom gradu, on je otišao u drugi. Najzad je otišao u Vorms, gde je nekoliko godina ranije Luter branio jevanđelje pred saborom. U ovom starom gradu bilo je mnogo prijatelja reformacije i Tindal je tamo nastavio svoj rad bez smetnji. Uskoro je bilo dovršeno tri hiljade primeraka Novog zaveta, a iste godine izašlo je i drugo izdanje.

Sa velikom ozbiljnošću i istrajnošću nastavio je svoj rad. Iako su engleske vlasti budno čuvale svoje luke, ipak je Božja reč

na razne načine tajno unošena u London i odavde se širila u sve krajeve. Papisti su pokušavali da prikriju istinu, ali uzalud. Jednog dana biskup Durhama kupio je od jednog knjižara, Tindalovog prijatelja, celu njegovu zalihu Biblija sa namerom da ih uništi, smatrajući da će to mnogo doprineti da se spreči delo. Ali naprotiv, novcem dobijenim od prodatih Biblija kupljen je materijal za novo, bolje izdanje koje, inače, ne bi moglo biti obelodanjeno. Kad je Tindal, kasnije bio uhapšen, ponuđena mu je sloboda pod uslovom da otkrije imena onih koji su mu pomogli da pokrije troškove oko štampanja Biblije. On je odgovorio kako je Durhamski biskup učinio više nego iko drugi, jer mu je plativši visoku cenu za preostale knjige, omogućio da hrabro nastavi rad.

Tindal je izdajstvom pao u ruke svojih neprijatelja i bio više meseci kažnjen zatvorom. Na kraju je svoju veru posvedočio mučeničkom smrću, ali „oružje“ koje je on pripremio omogućilo je drugim borcima da kroz vekove nastave borbu sve do naših dana.

U Škotskoj je Jevanđelje dobilo pobornika u ličnosti Džona Noksa. Ovaj istinoljubiv reformator nije se bojao ljudi. Oganj mučeništva koji je plamteo oko njega, samo je još više raspaljivao njegovu revnost. Dok mu je tiraninova sekira preteći visila nad glavom, čvrsto je stajao, jako udarajući i na levu i na desnu stranu, kako bi uništio idolopoklonstvo. Držao se svog cilja, moleći se i bijući bitke Gospodnje, sve dok se Škotska nije oslobodila.

U Engleskoj je Latimer sa propovedaonice podržavao da Bibliju treba čitati na narodnom jeziku. „Pisac Svetog pisma,“ govorio je, „jeste sam Bog i ovo Pismo se odlikuje silom i večnošću svog Autora. Nema kralja, ni cara koji nisu dužni da mu se pokoravaju. Čuvajmo se stranputica ljudskih predanja, punih

kamenja, korova i iščupanog drveća. Dopustimo da nas vodi pravi put Božje reči. Nas se ne tiče šta su naši očevi činili, činimo ono što je trebalo da oni čine.“

Berns i Frit, verni Tindalovi prijatelji, ustali su da brane istinu. Ridli i Kramer pošli su za njima. Ove vođe engleske reformacije bili su obrazovani ljudi i većina njih bili su vrlo poštovani u rimskoj zajednici zbog svoje revnosti i pobožnosti. Do njihovog suprotstavljanja papstvu došlo je zato što su upoznali zablude svete stolice. Upoznavši tajne Vavilona, imali su veću silu da svedoče protiv njega.

„Da li znate,“ govorio je Latimer, „ko je najvredniji biskup u Engleskoj? Vidim kako slušate i očekujete da ga imenujem. Reći ću vam. To je đavo. On je uvek u svojoj biskupiji. Nećete ga nikad zateći besposlena. Kad god ga potražite, uvek je kod kuće, uvek je za plugom. Nećete ga naći lenja, to vam jemčim. Tamo gde đavo stanuje, njegova je parola: dole sa knjigama, a gore sa kandilima; dole Biblija a gore brojanica; dole svetlost Jevanđelja, a gore svetlost sveća, pa makar i usred podneva; dole Hristov krst, a gore čistilište koje ispraznjava džepove; na stranu brige oko odevanja siromašnih i nemoćnih, a gore sa ukrašavanjem i kićenjem likova od drveta i kamena; dole s Bogom i Njegovom najsvetijom rečju, a gore s tradicijom, ljudskim saborima i zaslepljenim papom. O, da su naši prelati tako marljivi da seju seme dobre nauke, kao što je Sotona marljiv da seje kukolj i plevu.“

Veliko načelo koje su podržavali Tindal, Frit, Latimer i Ridli, bio je – božanski autoritet i dovoljnost Svetog pisma. Oni su odbacili autoritet pape, sabora, otaca i kraljeva da upravljaju savešću u pitanjima vere. Biblija je bila njihovo merilo i njome su ispitivali svaku nauku i svako tvrđenje.

Vera u Boga i Njegovu Reč, davala je potporu ovim svetim

ljudima kada su polagali svoje živote na lomačama. „Budi hrabar,“ doviknuo je Latimer svome prijatelju koji je s njim delio mučeničku smrt, pre nego što je plamen učutkao njihov glas, „Božjom milošću, mi ćemo danas zapaliti u Engleskoj takvu baklju, koja se, verujem, nikada neće ugasiti.“

Engleska crkva, sledeći stope Rima, progonila je otpadnike od državne vere. U sedamnaestom veku hiljade je pobožnih pastora zbačeno sa svojih položaja. Ljudima je bilo zabranjeno, pod pretnjom velike kazne zatvora i progonstva da prisustvuju bilo kojim verskim sastancima, osim onih koje je odobrila crkva. One verne duše koje nisu htele da odustanu od sakupljanja da bi se poklonili Bogu, bile su primorane da se sastaju u tamnim prolazima, neosvetljenim tavanima, a po lepom vremenu i u šumama u pola noći. U dubokom zaklonu šume, u hramu koji je načinio sam Bog, sastajala su se rasejana i progonska Božja deca da izlivaju svoje duše u molitvi i zahvaljivanju. Međutim, i pored sve svoje opreznosti mnogi su stradali zbog svoje vere. Zatvori su bili puni. Porodice su bile rastavljene. Mnogi su progonski nani u tuđe zemlje. Ipak je Bog bio sa svojim narodom i progonstva nisu mogla učutkati njihovo svedočanstvo. Mnogi su prešli okean do Amerike gde su položili temelj građanskoj i verskoj slobodi koja predstavlja bedem i slavu naše zemlje.

Kao i u apostolske dane, progonstva su još više pomogla širenju jevanđelja. U odvratnoj podzemnoj tamnici prepunoj razuzdanika i prestupnika, Džon Bunjan je udisao atmosferu neba, i tu je on napisao svoju divnu alegoriju o putovanju pobožnog putnika iz zemlje propasti u nebeski grad. Više od dve stotine godina ovaj glas iz tamnice u Bedfordu, govorio je sa uzbudljivom silom ljudskim srcima. Bunjanovo „Putovanje hrišćanina“ i „Obilna milost,“ doveli su mnoge grešnike na put života.

Bakster, Flavel, Alein i drugi ljudi sa talentom, obrazovanjem i dubokim hrišćanskim iskustvom, hrabro su stali u odbranu „vere koja je jednom predana svetima.“ Delo koje su izvršili ovi ljudi, zabranjivano i stavljano izvan zakona od strane vladara ovog sveta, ne može nikada propasti. Flavelova dela „Izvor života,“ i „Metoda milosti,“ pokazala su hiljadama kako mogu da predaju svoju dušu Hristu. Baksterov „Preobraženi pastor,“ poslužio je na blagoslov mnogima koji su želeli oživljenje Božjeg dela, a Njegov „Večni odmor svetih,“ upoznao je mnoge sa „odmorom koji još ostaje Božjem narodu.“

Sto godina kasnije, u danima velike duhovne tame, pojavili su se Vajtfield i Veslejevi kao Božji nosioci svetlosti. Pod upravom zvanične crkve, engleski narod je dospeo u stanje verskog opadanja koje se jedva razlikovalo od neznaboštva. Prirodna religija bila je omiljeni predmet studiranja sveštenstva i ona je obuhvatala većinu njihove teologije. Viši staleži rugali su se pobožnosti i ponosili su se što su iznad onoga što su nazivali fanatizmom. Niži staleži su utonuli u neznanje i poroke, a crkva nije imala ni hrabrosti ni vere da zadrži dalje propadanje istine.

Vajtfield i braća Veslej bili su pripremljeni za svoj rad dugim i dubokim ličnim osvedočenjem o svom sopstvenom izgubljenom stanju, i da bi bili sposobni da sve podnesu kao dobri Hristovi vojnici, trebalo je da prođu kroz ognjenu peć ruganja, podsmevanja i progonstva i to kako na univerzitetu, tako i kad su stupili u službu. Njihovi bezbožni drugovi nazvali su njih i mali broj njihovih simpatizera podrugljivim nadimkom „metodisti,“ imenom koje se danas smatra časnim, imenom jedne od najvećih verskih zajednica u Engleskoj i Americi.

Kao članovi Engleske crkve bili su veoma odani njenom načinu bogoslužjenja, ali Gospod im je u svojoj Reči pokazao jedan viši ideal. Sveti Duh gonio ih je da propovedaju Hrista i to Hrista

raspetog. Sila Višnjeg pratila je njihov rad. Hiljade njih su se uverile u istinu i istinsko obraćenje. Bilo je potrebno da se ove ovce zaštite od grabljivih vukova. Ali, Veslej nije mislio da osnuje novu crkvu, već ih je organizovao kao metodistički savez.

Ovi propovednici su nailazili na teško i tajanstveno protivljenje od strane državne crkve, ali Bog je u svojoj mudrosti tako upravljao događajima da je reforma počela iznutra. Da je došla spolja, ne bi prodrla baš onde gde je bila tako potrebna. Ali, pošto su propovednici probuđenja bili crkveni ljudi i radili u krilu crkve, gde god im se pružala prilika, istina je mogla da nađe pristup i tamo gde bi joj inače vrata ostala zatvorena. Neki od sveštenika bili su otrežnjeni iz svoje moralne omamljenosti i postali su revni propovednici u svojim parohijama. Crkve koje su bile okamenjene formalizmom probudile su se na duhovni život.

Ljudi sa raznim darovima obavljali su delo koje im je povereno. Oni se nisu slagali u svakoj tački nauke, ali su svi bili gonjeni Božjim Duhom i sjedinjeni u nameri da pridobiju duše za Hrista. Razlike između Vajtfilda i braće Veslej pretile su neko vreme da dovedu do rascepa, ali pošto su se naučili krotosti u Hristovoj školi, uzajamna popustljivost i milosrđe su ih pomirili. Nisu imali vremena da se prepiru dok su svuda vladale zablude i prestupi, a grešnici srljali u propast. Zajedno su radili i zajedno su se molili i njihovo prijateljstvo je jačalo dok su sejali seme jevanđelja u ista polja.

Sluge Božje su morale da idu neravnim putem. Uticajni i obrazovani ljudi upotreбили su sve svoje sile protiv njih. Posle nekog vremena, mnogi sveštenici su pokazali otvoreno neprijateljstvo i vrata crkava bila su zatvorena čistoj veri i onima koji su je objavljivali. Sveštenska hajka, optužujući ih sa propovedaonice, podstrekivala je elemente tame, neznanja i bezakonja.

Čudom Božje milosti Džon Veslej je više puta umakao smrti. Kad se gnev svetine digao protiv njega i kad je izgledalo da je nemoguće da se izbavi, jedan anđeo u ljudskom obliku stao je pored njega, gomila je uzmakla i Hristov sluga je otišao nepovređen sa mesta opasnosti.

Metodisti tih ranih dana – kako narod, tako i propovednici – podnosili su poruge i progonstva, kako od članova crkve, tako i od otvorenih nevernika koji su bili razjareni protiv njih. Izvođeni su pred sudove koji su to bili samo po imenu, jer pravda nije imala mesta u sudnicama onog vremena. Često su trpeli nasilje od svojih progonitelja. Rulja je išla od kuće do kuće, uništavajući pokućstva i dobra, pljačkajući šta god je htela i zverski zlostavljala ljude, žene i decu. U nekim slučajevima su preko javnih oglasa pozivani oni koji bi želeli da učestvuju u razbijanju prozora i pljačkanju metodističkih kuća, da se sakupe u određeno vreme na određenom mestu. Ovo otvoreno gaženje ljudskih i božanskih zakona, ostalo je nekažnjeno. Sistematski su bili progonjeni svi oni čija je jedina krivica bila što su nastojali da obrate grešnike od puta propasti i da ih dovedu na put svetosti.

Na optužbe podizane protiv njega i njegovih drugova, Džon Veslej je rekao: „Neki tvrde da je nauka ovih ljudi lažna, pogrešna i zanesenjačka, da je nova i do sada nečuvana; da su kvekeri, fanatici i papisti. Sva ova tvrđenja su već sasečena u korenu, jer je nepobitno dokazano da je svaka grana ovog učenja, tačno učenje Svetog pisma, kako ga tumači naša sopstvena crkva. Prema tome, ako je Pismo istinito, ovo učenje ne može biti lažno, ni pogrešno. Drugi kažu: njihovo učenje je suviše strogo, oni čine put k Nebu preterano uskim. I ovo je, zaista, prvobitni prigovor, neko vreme skoro i jedini, i on predstavlja skrivenu osnovu za hiljade drugih koji se pojavljuju u raznim oblicima. Ali, zar oni put u Nebo čine išta užim, nego što ga je

učinio naš Gospod i Njegovi apostoli? Zar je njihova nauka stroža od Biblije? Razmotrimo nekoliko jasnih stihova: 'Ljubi Gospoda Boga svojega svim srcem svojim, svom mišlju svojom, svom dušom svojom i svom snagom svojom i bližnjega svojega kao samoga sebe!' Luka 10, 27. 'Za svaku praznu reč koju ljudi izgovore daće račun na dan suda' Matej 12, 36. 'Bilo da jedete, ili pijete, ili što drugo činite, činite sve na slavu Bogu' 1 Korinćanima 10, 31. Ako je njihovo učenje strože od ovoga onda ih treba ukoriti, ali vi ste u svojoj savesti osvedočeni da to nije tako. Može li neko da bude za jednu jotu manje tačan, a da time ne izopači Božju reč? Može li se upravitelj Božjih tajni naći veran, ako proneveri jedan deo svetog blaga? Ne; on ne može ništa da umanji, ništa da ublaži, on je primoran da objavi svim ljudima: 'Ja ne mogu Sveto pismo sniziti prema vašem ukusu. Vi se morate uzdići do njega, ili ćete zauvek propasti'. Popularni uzviakuju: 'Ovi ljudi nemaju milosrđa!' Da li im zaista nedostaje milosrđe? U kom pogledu? Zar oni ne hrane gladne i ne odevaju gole? Ne, ne u tome; u tom pogledu im ništa ne nedostaje, nego su oni nemilosrdni u svom rasuđivanju: misle da se niko neće spasti ako ne ide njihovim putem.“

Slični su i današnji argumenti protiv onih koji propovedaju istine Božje reči za ovo vreme.

Među reformatorima crkve, čast treba da se dâ onima koji su stajali u odbranu jedne istine koja je bila ignorisana, čak, i kod protestanata – onima koji su podržavali pravosnažnost četvrte zapovesti i obaveznost Biblijske subote. Kada je reformacija razagnala tamu koja je počivala na celom hrišćanskom svetu, oni koji su držali subotu doneli su svetlost mnogim zemljama. Popularni istoričari su najnepravednije postupali prema onoj grupi hrišćana koji su poštovali subotu. Žigosani su kao polujevreji, ili obeležavani kao praznoverni i fanatični. Argumenti

koje su iznosili iz Pisma u dokazivanju svoje vere nailazili su na izgovor onda, kao i danas, sa rečima: Sveti Oci! stara predanja, autoritet crkve.

Luter i njegovi saradnici izvršili su plemenito delo za Gospoda, ali budući da su izašli iz Rimske crkve gde su verovali i zastupali njena učenja, nije se moglo očekivati da će raspoznati sve njene zablude. Njihov je posao bio da raskinu okove Rima i daju Bibliju svetu, ali postojale su važne istine koje nisu otkrili i značajne zablude kojih se nisu odrekli. Većina njih je nastavila da praznuje nedelju i druge papske praznike. Oni zaista nisu smatrali da nedelja poseduje božanski autoritet, ali su verovali da treba da bude držana kao opšte prihvaćeni dan bogoslužjenja.

Međutim, neki između njih su praznovali subotu kao četvrtu zapovest. Takva je bila vera i praksa Karlstata, a bilo je i drugih koji su se ujedinili s njim. Džon Frit koji je bio Tindalov saradnik u prevođenju Biblije i mučenik za svoju veru, ovako kaže u pogledu subote: „Jevreji imaju Božju reč za dokaz svoje subote, jer je ona još uvek sedmi dan i zapovedeno im je da drže sedmi dan svetim. A mi nemamo Božju reč za nas, već protiv nas, jer ne držimo sedmi dan kao što to Jevreji čine, već prvi dan, koji Božji zakon nije naredio.“

Sto godina kasnije Džon Trask je priznao obavezu prave subote i koristio reč i pero u njenu odbranu. Uskoro je pozvan da položi račune progoniteljskoj sili engleske crkve. On je izjavljivao da je Sveto pismo dovoljno kao vodič prave vere i tvrdio je da građanske vlasti ne smeju upravljati savešću u stvarima koje se tiču spasenja. On je izveden na suđenje pred ozloglašeni sud „Zvezdani dom“ gde se održala duga rasprava u pogledu subote. Trask nije hteo da odustane od saveta i zapovesti Božjih da bi poslušao ljudske zapovesti. Osuđen je na bičevanje po tabanima na stubu srama i posle toga utamničen. Ova okrutna kazna je

izvršena i posle nekog vremena njegov duh je slomljen. Pretrpeo je patnje u zatvoru godinu dana i onda se odrekao. O, da je izdržao, dobio bi krunu mučenika!

Traskova supruga je, takođe, držala subotu. Za nju su čak i njeni neprijatelji izjavljivali da je žena obdarena mnogim vrlinama na koje bi se svi hrišćani trebali ugledati. Ona je bila učiteljica u školi, priznata po marljivosti i zapažena po svojoj brizi za siromahe. „Ovo,“ govorili su njeni neprijatelji, „ona izvršava zbog svoje savesti, jer veruje da mora doći jednog dana na sud zbog svega što je učinila u telu. Odlučila je da ne sledi uobičajeno pravilo, radije će raditi protiv, nego za svoj lični interes.“ Ipak se za nju tvrdilo da poseduje duh neuporedive upornosti u pridržavanju ličnih shvatanja koja su je kvarila. U stvari, ona je odlučila da se pokori Božjoj reči, a ne ljudskim tradicijama. Na kraju je ova plemenita žena uhvaćena i bačena u tamnicu. Njena optužba bila je da je učila samo pet dana u sedmici i odmarala se u subotu, pošto se znalo da je to činila zbog poslušnosti prema četvrtoj zapovesti. Ona nije bila optužena za zločin; motiv njenog postupka bio je jedini razlog optužbe.

Njeni progonitelji su je često posećivali i upotrebljavali svoja najlukavija uverenja da je navedu da se odrekne svoje vere. Kao odgovor, ona ih je molila da dokažu iz Pisma da je ona u zabludi, i ako je nedelja zaista sveti dan, ta se činjenica mora nalaziti u Božjoj reči. Uzalud je tražila Biblijsko svedočanstvo. Nagovarali su je da uguši svoja uverenja a da poveruje da je istinito ono što tvrdi crkva.

Nije htela da kupi slobodu poricanjem istine. Božja obećanja su potkrepila njenu veru: „Gle, đavo će neke od vas stavljati u tamnicu da se iskušate. Budi veran do same smrti i daću ti venac života.“ Otkrivenje 2, 10. Skoro šesnaest godina ova nemoćna žena trpela je nevolje i velike muke kao zatvorenik. Samo

Božja knjiga može posvedočiti šta je pretrpela tokom tih mučnih godina. Verno je svedočila za istinu; njeno strpljenje i hrabrost nisu klonuli sve dok je smrt nije oslobodila.

Njeno ime je, kao zlobno, isključeno na Zemlji, ali je počašćeno u nebeskim knjigama. Ona je ubrojana među one koji su bili prognani, klevetani, isključeni, uhapšeni i mučeni „kojih ne beše dostojan svet.“ „Ti će mi biti blago, veli Gospod nad vojskama, u onaj dan kad ja učinim.“ Malahija 3,17.

Gospod je u svom providenju sačuvao istoriju nekolicine koji su patili zbog svoje poslušnosti četvrtoj zapovesti; ali ima mnogo onih o kojima svet ne zna ništa, a koji su zbog iste istine podneli progonstvo i mučeničku smrt. Oni koji su ugnjetavali ove Hristove sledbenike nazivaju se protestantima, ali oni su se odrekli osnovnog načela protestantizma – Biblija i samo Biblija, kao pravilo vere i života. Svedočanstvo Pisma, oni su s prezirom odbacili. Ovaj duh još uvek živi i on će sve više i više rasti što budemo bliži kraju vremena. Oni koji svetkuju biblijsku subotu, čak i sada su od većeg dela hrišćanskog sveta, proglašavani kao svojeglavi i tvrdoglavi, i nije daleko vreme kada će se ponovo pokazati duh progonstva protiv njih.

U sedamnaestom veku, u Engleskoj, bilo je nekoliko crkava koje su držale subotu, a bilo je i stotine svetkovatelja subote ra-sejanih po celoj državi. Kroz njihov rad, ova istina je rano posejana u Americi. Manje od pola veka, posle iskrcavanja putnika do Plimuta, svetkovatelji subote iz Londona, poslali su jednog između sebe da podigne zastavu subotnje reforme u novom svetlu. Ovaj misionar je držao, da su Deset zapovesti, onako kako su predate na gori Sinaj, moralne i nepromenljive i da je sila Antihrista koja je smišljala da „promeni vremena i zakone,“ izmenila subotu sa sedmog na prvi dan. U Njuportu, Roud Ajland, nekolicina članova crkve je prihvatila ovo gledište, ipak, ostajući

još nekoliko godina u crkvi sa kojom su prethodno bili povezani. Na kraju su se pojavile teškoće između poštovalaca subote i svetkovatelja nedelje, i oni prvi bili su primorani da izađu iz crkve, kako bi na miru mogli držati sveti Božji dan. Ubrzo posle toga oni su se udružili u jednu organizaciju, formirajući tako prvu crkvu onih koji svetkuju subotu u Americi. Ovi svetkovatelji subote su sebi laskali da mogu da budu poslušni četvrtoj zapovesti i u isto vreme da ostanu povezani sa onima koji poštuju nedelju. Bio je to blagoslov za njih i za kasnije generacije, što se takav savez nije mogao održati. Jer da se on nastavio, to bi na kraju prouzrokovalo da se svetlost svete Božje subote ugasi u mraku.

Nekoliko godina kasnije osnovana je crkva u Nju Džersiju. Jedan revni svetkovatelj nedelje, pošto je ukorio jednoga koji je radio na taj dan, zamoljen je da dokaže verodostojnost nedelje iz Pisma. Tragajući za tim, on je umesto toga našao božansku zapovest o svetkovanju sedmog dana i odmah počeo da ga svetkuje. Njegovim radom je narasla crkva svetkovatelja subote.

Posle tog vremena rad se postepeno proširio, sve dok hiljade njih nisu počele da svetkuju subotu. Među baptistima sedmog dana u ovoj zemlji bilo je ljudi poznatih po svom talentu, učenosti i pobožnosti. Oni su izvršili jedno veliko i dobro delo dok su dvesta godina stajali u odbranu drevne subote.

U ovom veku je nekolicina njih zauzela uzvišeniji stav o ovoj istini, jedan od njih je starješina J. V. Morton. Njegovi radovi i spisi u prilog subote, mnoge su priveli njenom svetkovanju. On je bio poslan kao misionar na Haiti od strane reformiranih presbiterijanaca. Do njegovih ruku je došlo jedno od subotarskih izdanja, i kad je pažljivo proučio taj predmet, on je postao osvedočen da četvrta zapovest zahteva svetkovanje sedmog dana – subote. Ne čekajući da uzme u obzir svoje lične interese,

odmah je odlučio da posluša Boga. Vratio se kući i obznanio svoju veru. Osuđen je zbog jeresi i isključen iz Reformne Prezbiterijske crkve, a da mu nije bilo dopušteno ni da izloži razloge za svoje stanovište.

Postupak prezbiterijskog sabora u osuđivanju starješine Mortona bez ikakvog saslušanja, dokaz je duha netrpeljivosti koji još uvek postoji, čak i među onima koji za sebe tvrde da su protestantski reformatori. Beskonačni Bog, čiji je presto na Nebu, spušta se da bi se obratio svom narodu: „Dodite sada, i hajdemo zajedno da rasuđujemo“ Isaija 1, 18. Ali slabi, pogrešivi ljudi ponosito odbijaju da rasuđuju sa svojim bližnjim. Oni stoje spremni da osude onog koji prihvata ma koju svetlost, koju oni nisu prihvatili – kao da se Bog sobom zakleo da nikom neće dati više svetlosti, nego što je njima dao. Ovo je postupak koji slede protivnici istine u svakom dobu. Oni zaboravljaju izjavu Pisma: „Svetlost se rasipa na pravednika“ Psalam 97, 11. „A put je pravednički kao svetlo videlo koje sve više svetli dok ne bude pravi dan.“ Solomun 4, 18. Žalosno je kad narod, tvrdeći da su reformatori, prestanu sa reformacijom.

Ako bi takozvani hrišćani pažljivo i s molitvom uporedili svoja gledišta sa Pismom, stavljajući na stranu svu ponositost mišljenja i težnju za prevlašću, bujica svetlosti bi se prosula na crkve koje sad lutaju kroz tamu lažnog učenja. Gospod otkriva svom narodu njihova lažna učenja i nedostatke karaktera, tom brzinom koju oni mogu da podnesu. Od veka do veka On je podizao ljude i osposobljavao ih da obave jedno posebno delo, potrebno u njihovo vreme. Ali, nikome od njih nije poverio svu svetlost koja je trebalo da bude data svetu. Mudrost ne umire s njima. Božja volja nije bila da rad reforme prestane s Luterovim životom. Nije bila Njegova volja da smrću braće Veslej, hrišćanska vera postane ukalupljena. Delo reforme je progresivno. „Idi

napred“ – je zapovest našeg velikog Vođe – „napred do pobede.“

Nećemo biti prihvaćeni i počašćeni od Boga radeći isti posao koji su radili naši očevi. Mi ne osvajamo mesto koje su oni osvojili u razvijanju istine. Da bismo bili prihvaćeni i priznati kao što su oni bili, mi moramo uvećati svetlost koja sija nad nama, kao što su oni uvećali svetlost koja je sijala nad njima; moramo raditi kao što bi oni radili kada bi danas živeli. Luter i braća Vesleј bili su reformatori u svom vremenu. Naša je dužnost da nastavimo delo reforme. Ako zanemarimo i ne obaziremo se na svetlost, ona će postati tama; stepen tame biće proporcionalan stepenu odbačene svetlosti.

Prorok kaže da će se u poslednjim danima znanje umnožiti. Postoje nove istine koje treba da budu otkrivene poniznim istraživačima. Učenja Božje reči moraju da se oslobode zabluda i praznoverja kojima su bila opterećena. Učenja koja nisu potvrđena Svetim pismom su se opširno propovedala i mnogi su ih iskreno prihvatili; ali kad se istina otkrije, svakome postaje dužnost da je prihvati. Oni koji dopuste da ih svetski interesi, težnja za popularnošću, ili oholost svog mišljenja, rastave od istine, moraće da daju odgovor Bogu za svoju nemarnost.

Poglavlje XII

DVA SVEDOKA

Zabranjivanje Biblije pod vlašću Rima, užasne posledice te zabrane i konačno uzvišenje Božje reči, živopisno su prikazane proročkim perom. Jovanu, prognanom na Patmos, dato je viđenje o 1260 godina, tokom kojih je papskoj sili bilo dopušteno da gazi Božju reč i ugnjetava Njegov narod. Anđeo Gospodnji reče: „i grad sveti (pravu crkvu) gaziće četrdeset i dva meseca. I daću dvojici svojih svedoka, i proricaće hiljadu i dvesta i šezdeset dana obučeni u vreće.“ Otkrivenje 11, 2.3. Ovde spomenuti periodi su isti – jednako predstavljaju vreme u kojem su Božji verni svedoci bili skriveni.

Dva svedoka predstavljaju Stari i Novi zavet Svetog pisma. Oba su važna svedočanstva o poreklu i večnosti Božjeg zakona. Oba su, takođe, svedoci plana spasenja. Simboli, žrtve i proročanstva Staroga zaveta upućuju na Spasitelja koji će doći. Jevanđelja i poslanice Novoga zaveta govore o Spasitelju koji je došao upravo onako kako su ga prorekli simboli i proročanstva.

„Ovi su dve masline i dva žiška što stoje pred Gospodarom zemaljskim“ Otkrivenje 11, 4. Psalmista kaže: „Reč je tvoja žižak nozi mojoj i videlo stazi mojoj.“ Psalm 119, 105.

Papska vlast je nastojala da sakrije od naroda Reč istine, i postavi pred njih lažne svedoke da pobiju njena svedočanstva. Kad je Biblija bila zabranjena od crkvenih i svetovnih vlasti, kad je njeno svedočanstvo bilo izopačeno i kada je učinjen svaki napor koji su ljudi i demoni mogli da izmisle da odvrte um ljudi od nje, kada su oni koji su se usudili da objave njene svete istine bili gonjeni, izdavani, zlostavljani, bacani u tamničke ćelije i

mučeni zbog vere, ili prisiljeni da beže u planinske tvrđave, pećine i jame – tada su, zaista, verni svedoci proricali obučeni u vreće.

Ali, ljudi ne mogu nekažnjeno da gaze Božju reč. U pogledu svoja dva svedoka Gospod je objavio: „I ako im ko nepravdu učini oganj izlazi iz usta njihovih i poješće neprijatelje njihove i ko bude hteo da im učini nažao, onaj valja da bude ubijen.“ Otkrivenje 11, 5. Značenje ove strašne pretnje je objavljeno u završnom poglavlju knjige Otkrivenja: „Jer svedočim svakome koji čuje reči proročanstva knjige ove! Ako ko doda ovome, Bog će nametnuti na njega zla napisana u knjizi ovoj. I ako ko oduzme od reči knjige proroštva ovoga, Bog će oduzeti njegov deo od knjige života, i od grada svetoga, i od onoga što je napisano u knjizi ovoj.“ Otkrivenje 22, 18, 19.

Takva su upozorenja koje je dao Bog da bi ljude sačuvao od bilo kakvog menjanja onog što je On otkrio i naredio. Ove ozbiljne pretnje odnose se na sve one koji svojim uticajem navode ljude da olako gledaju Božji zakon. One treba da nagnaju na strah i drhtanje sve one koji drsko izjavljaju da nije važno da li smo poslušni Božjem zakonu, ili ne. Svi koji uzdižu svoja sopstvena mišljenja iznad pisane reči, svi koji bi izmenili jasna značenja pisma da odgovaraju njihovim sopstvenim uverenjima, ili radi prilagođavanja svetu, preuzimaju na sebe strašnu odgovornost. Pisana reč, Božji zakon, meriće karakter svakog čoveka i osuditi sve one koji ovaj nepogrešivi ispit proglase lakim.

Uprkos tome što su Gospodnji svedoci bili obučeni u vreće, oni su nastavili da proriču tokom celokupnog razdoblja od 1260 godina. I u najmračnijem periodu bilo je vernih ljudi koji su voleli Božju reč i revnovali za Njegovu čast. Ovim je odanim slugama data mudrost, sila i vlast da objave Njegovu istinu tokom celog ovog vremena.

„I kad svrše svedočanstvo svoje, onda će zver što izlazi iz bezdana učiniti s njima rat i pobediće ih i ubiće ih. I tela njihova ostaviće na ulici grada velikoga koji se duhovno zove Sodoma i Egipat gde i Gospod naš razapet bi.“ Otkrivenje 11, 7. 8.

Trebalo je da ovi događaji budu ostvareni blizu kraja tog perioda u kojem su svedoci svedočili u vreći. Posredstvom papstva, Sotona je dugo upravljao silama koje su vladale u crkvi i državi. Strašne posledice su naročito bile vidljive u zemljama koje su odbile svetlost reformacije. Stanje moralnog propadanja i podmitljivosti bilo je slično stanju Sodome neposredno pre njenog uništenja, kao i idolopoklonstvu i duhovnoj tami koja je vladala Egiptom u Mojsijevo vreme.

Ni u jednoj zemlji taj duh neprijateljstva prema Hristu i istini se nije izrazitije prikazao, nego u lakoumnoj i bezbožnoj Francuskoj. Nigde se Jevanđelje nije suočilo sa ogorčenijim i okrutnijim protivljenjem. Po pariskim ulicama je Hristos, zaista, bio razapet u ličnosti Njegovih svetaca. Svet se još uvek sa zgražavanjem i užasom priseća prizora tog najkukavičkijeg i podlog napada – Vartolomejskog pokolja. Francuski kralj, nagovoren od rimskih sveštenika i crkvenih dostojanstvenika, dao je svoje odobrenje za ovo strahovito delo. Zvono na palati, zvoneći u ponoć, dalo je znak za početak pokolja. Hiljade protestanata koji su mirno spavali u svojim kućama, verujući u časnu reč njihovog kralja, izvučeni su napolje bez upozorenja i hladnokrvno poubijani.

Sotona, u liku rimskih revnitelja, vodio je ovu rulju. Kao što je Hristos bio nevidljivi vođa svog naroda kada ga je izvodio iz egipatskog ropstva, tako je i Sotona bio neprimetni vođa svojih podanika u ovom strašnom pokolju. Tri dana je trajao masakr; izginulo je više od trideset hiljada ljudi. Ove posledice su veoma

obradovale vojske tame. Rimski biskup, učestvujući u đavol-skom veselju, proglasio je praznik koji je trebalo da se svetkuje širom njegove vlasti, kako bi se proslavio ovaj događaj.

Isti gospodarski duh koji je podstakao pokolj Vartolomejske noći, predvodio je, takođe, i u prizorima Francuske revolucije. Izgledalo je da Sotona trijumfuje. Uprkos radu reformatora, on je uspeo da zadrži široke mase u nepoznavanju Boga i Njegove reči. Sada se pojavio pod novom maskom. U Francuskoj se podigla ateistička sila koja je otvoreno proglasila rat protiv vladavine Neba. Ljudi su odbacili sva ograničenja. Božji zakon pogazen je nogama. Oni koji su učestvovali u najgorim hulama protiv Neba i u najodvratnijem zlu, bili su najviše uzdizani. Preljuba je zakonski bila dopuštena. Izgledalo je da Zemlju preplavljuje bogohuljenje i pokvarenost. U svemu, najveće poštovanje je ukazano Sotoni, dok je Hristos, kao oličenje istine, čistote i nesebične ljubavi, bio razapet. Biblija je javno bila spaljena. Dan odmora je uklonjen. Rimokatolicizam je naredio klanjanje kipovima; a sada su se počasti odavale najsravnijim stvarima. Delo koje je započelo papstvo, dovršio je ateizam. Papstvo je sakrilo biblijske istine od ljudi, a ateizam je naučio ljude da odbace i Bibliju i njenog Autora. Seme koje su sveštenici i dostojanstvenici sejali, sada je donelo svoj zao rod.

Zaista je strašno bilo stanje neverne Francuske. Reč istine ležala je mrtva na njenim ulicama, a oni koji su mrzeli ograničenja i zahteve Božjeg zakona, klicali su. Ali, prekršaj i pobuna snose svoje sigurne posledice. Nesrećna Francuska požnjela je u krvi žetvu koju je posejala. Rat protiv Biblije i Božjeg zakona rasterao je mir i radost iz ljudskih srca i domova. Niko nije bio siguran: onaj koji je danas trijumfovao, sutra je već bio osumnjičen i osuđen. Zavladao je nasilje i strah. Sva je zemlja bila ispunjena zločinima koje pero ne može opisati.

Božji verni svedoci nisu trebali dugo da ostanu ućutkani. „Duh života od Boga uđe u njih, i staše oba na nogama svojim, i strah veliki napade na one koji ih gledahu.“ Otkrivenje 11, 11. Svet je stajao zaprepašćen veličinom krivice koja je bila posledica odbacivanja svetih proročanstava i ljudi su bili radosni što mogu još jednom da se vrate veri u Boga i Njegovu reč.

O dva svedoka prorok dalje objavljuje: „I čuše glas veliki s neba koji govori: izidite amo, i izidoše na nebo na oblacima i videše ih neprijatelji njihovi.“ Otkrivenje 11, 12. Od Francuske revolucije Božja reč je poštovana kao nikada pre. Biblija je prevedena na skoro sve jezike sveta i raširena po svim delovima zemaljske kugle. Pošto je bačena u pakao, ona je uistinu uzdignuta do Neba.

Poglavlje XIII

BOG UKAZUJE ČAST PONIZNIMA

Oni koji su primili velike blagoslove Reformacije, nisu nastavili stazom na koju je Luter tako plemenito stupio. S vremena na vreme nekoliko vernih ljudi ustajalo je da objave nove istine i razotkriju dugo negovane zablude. Ali, većina je kao Jevreji u Hristove dane, ili papisti u Luterovo doba, bila zadovoljna da veruje kao što su njihovi očevi verovali i žive kao što su i oni živeli. Zato se religija nanovo degenerisala u formalizam, a praznoverja i zablude koje bi bile uklonjene da je crkva nastavila da hodi u svetlosti Božje reči, zadržale su se i negovale. Tako je duh reformacije postepeno ugušen; sve dok se i u protestantskim crkvama nije pojavila, skoro isto tako velika potreba za reformom, kao što je to bilo i u Rimskoj crkvi u vreme Lutera. Postojalo je isto duhovno mrtvilo, isto uvažavanje ljudskog mišljenja, isti svetski duh, isto zamenjivanje učenja Božje reči ljudskim teorijama. Oholost i rasipnost bili su gajeni pod plaštom religije. Crkve su se iskvarile ujedinjujući se sa svetom. Tako su degradirana velika načela za koja su Luter i njegovi saradnici toliko uradili i zbog njih toliko pretrpeli.

Kada je Sotona video da nije uspeo da progonstvom uništi istinu, ponovo je pribegao istom planu kompromisa koji je doveo do velikog otpada i formiranja rimske crkve. On je naveo hrišćane da se sjedine, sada ne sa paganima, nego sa onima koji su se služenjem bogu ovoga sveta, dokazali kao idolopoklonici. Sotona više nije mogao da uskrati Bibliju ljudima – ona je svima bila dostupna, ali je naveo hiljade da prihvate pogrešna tumačenja i neosnovane teorije, ne istražujući Sveto pismo za sebe da saznaju istinu. On je izopačio učenja Biblije, a predanja koja su

upropastila milione, pustila su duboko korenje. Crkva je podupirala i branila ova predanja, umesto da se bori za veru jednom predatu svetima.

I dok su bili sasvim nesvesni svog stanja i opasnosti, crkva i svet su se ubrzano približavali najsvečanijem i najznačajnijem razdoblju u istoriji Zemlje – razdoblju otkrivenja Sina čovečijeg. Već su znaci koje je sam Hristos obećao – Sunce pomračeno po danu i Mesec po noći – objavili da je Njegov dolazak blizu. Kad je Hristos uputio svoje sledbenike na ove znake, On je prorekao, takođe, stanje svetovnosti i otpadništva i upozorio na posledice one koji odbijaju da se probude iz svoje „nemarljive bezbrižnosti.“ „Imaš ime da si živ, a mrtav si...Ako li ne uzastražiš, doći ću na tebe kao lupež, i nećeš čuti u koji ću čas doći na tebe.“ Otkrivenje 3, 1. 3.

Onaj koji zna kraj od početka i koji je nadahnuo proroke i apostole da pišu buduću istoriju crkava i naroda, spremao se da izvrši drugu reformu sličnu onoj u Luterovim danima. Gospod je podigao ljude da istražuju Njegovu Reč, ispitaju temelj na kojem je hrišćanski svet gradio i pokrenu ozbiljno pitanje: Šta je istina? Gradimo li na steni, ili na nesigurnom pesku?

Bog je video da mnogi od Njegovog takozvanog naroda, nisu gradili za večnost; i u svojoj brizi i ljubavi poslao im je vest opomene, kako bi ih probudio iz njihovog mrtvila i pripremio za dolazak njihovog Gospoda. Opomena nije mogla da bude poverena učenim doktorima teologije, ili popularnim propovednicima jevanđelja. Da su oni bili verni stražari koji su marljivo i s molitvom istraživali Pismo, znali bi koje je vreme noći. Proročanstva Danila i Jovana otkrila bi im velike događaje koji su trebali da se odigraju. Da su verno sledili već datu svetlost, bila bi im poslata zvezda nebeskog sjaja da ih vodi u svaku istinu.

U vreme prvog Hristovog dolaska, sveštenici i književnici

Svetoga grada kojima su bila poverena Božja proročanstva, mogli su prepoznati znake vremena i objaviti dolazak Obećanog. Mihejevo proročanstvo označilo je mesto Njegovog rođenja. Mihej 5, 2. Danilo je najavio vreme Njegovog dolaska. Danilo 9,25. Bog je poverio ova proročanstva jevrejskim vođama; zato se nisu mogli opravdati što nisu znali i objavili narodu da je Mesijin dolazak blizu. Njihovo neznanje bilo je posledica grešne nemarnosti.

Bog nije poslao svoje glasnike u carske palate na skupove filozofa, ili u rabinske škole, kako bi obznanio predivnu činjenicu da će se uskoro pojaviti na Zemlji Otkupitelj ljudi. Jevreji su podizali spomenike ubijenim prorocima Božjim, dok su svojom poslušnošću velikim ljudima Zemlje, odavali počast slugama Sotone. Obuzeti svojim častoljubljem i borbama za položaj i vlast među ljudima, sasvim su izgubili iz vida božanske počasti koje im je ponudio Car Neba.

Sa kakvim je dubokim i smernim zanimanjem trebalo da jevrejske vođe istražuju mesto, vreme i okolnosti najvećeg događaja u istoriji sveta – dolazak Sina Božjeg da izvrši spasenje čoveka! O, zašto narod nije stražio i čekao kako bi mogao biti među prvima koji će poželeti dobrodošlicu Otkupitelju sveta! Ali, gle, u Vitlejemu dva umorna putnika iz nazaretskih brda, prolaze celom dužinom uske ulice do istočnog kraja grada, uzalud tragajući za mestom odmora i skloništem za noć. Nijedna vrata nisu otvorena da ih prime. U bednoj nadstrešnici pripremljenoj za stoku, najzad su našli utočište i tamo je rođen Spasitelj sveta.

Nebeski anđeli su videli slavu koju je Sin Božji delio sa Ocem pre nego što je postojao svet, i unapred se sa velikim zanimanjem radovali Njegovom pojavljivanju na Zemlji, kao najradosnijem događaju za sve ljude. Anđeli su bili poslani da odnesu

radosne vesti onima koji su bili spremni da ih prime i koji bi ih radosno objavili stanovnicima Zemlje. Hristos se ponizio uzevši na sebe ljudsku prirodu. On treba da pretrpi beskonačnu težinu bola dok bude polagao svoju dušu kao cenu za greh. Ipak, anđeli žele da se, čak, i u svom poniženju Sin Svevišnjeg pojavi pred ljudima u dostojanstvu i slavi koja dolikuje Njegovom karakteru. Hoće li se veliki ljudi Zemlje okupiti u glavnom gradu Izraela da pozdrave Njegov dolazak? Hoće li ga legije anđela predstaviti skupu čekalaca?

Jedan anđeo posećuje Zemlju kako bi video ko je spreman za dobrodošlicu Isusu, ali ne primećuje nikakav znak očekivanja. Ne čuje ni jedan glas hvale, ili trijumfa da je blizu doba Mesijinog dolaska. Anđeo neko vreme lebdi iznad izabranog grada i iznad hrama gde se vekovima otkrivala Božja prisutnost, ali, čak, i tu je ista ravnodušnost. Sveštenici, u svojoj raskoši i gordosti, prinose oskrnavljene žrtve u hramu. Fariseji drže narodu glasne govore i izgovaraju hvalisave molitve na uglovima ulica. Nema dokaza da očekuju Hrista i nema pripreme za Kneza života.

Iznenaden, nebeski vesnik se upravo sprema da se sa sramnim izveštajem vrati na Nebo, kad otkriva grupu pastira koji noću čuvaju svoja stada i koji posmatraju zvezdano nebo razmišljajući o proročanstvima, o Mesiji koji treba da dođe na Zemlju i čeznu za dolaskom Otkupitelja. To je skup kojem može da bude poverena nebeska poruka. Iznenada pojavi im se anđeo Gospodnji i objavi im radosnu vest. Nebeska slava preplavljuje celu poljanu; bezbrojno mnoštvo anđela se pojavi i kao da je radost suviše velika da bi je mogao objaviti samo jedan nebeski vesnik, mnoštvo glasova zapevalo je pesmu koju će jednog dana pevati spašeni iz svih naroda: „Slava na visini Bogu, a na zemlji mir, među ljudima dobra volja.“

O, koliko velika pouka je ova divna istorija o Vitlejemu! Kako ona ukorava našu nevernost, gordost i licemerje. Kako nas ona upozorava da pazimo, kako ne bi našom zločinačkom ravnodušnošću, takođe propustili da razlikujemo znake vremena i zbog toga da ne poznamo dan našeg pohoda. „Onima koji Ga čekaju“ Hristos će se „drugi put javiti bez greha na spasenje.“ Jevrejima 9,28.

Isus šalje svom narodu vest opomene kako bi ih pripremio za svoj dolazak. Proroku Jovanu otkriveno je završno delo u velikom planu otkupljenja čoveka. Jovan vidi anđela „gde leti posred neba, koji imaše večno jevanđelje da objavi onima koji žive na zemlji i svakome plemenu i jeziku i kolenu i narodu i govoraše velikim glasom: Bojte se Boga i podajte mu slavu, jer dođe čas suda Njegova; i poklonite se onome koji je stvorio nebo i zemlju i more i izvore vodene.“ Otkrivenje 14, 6.7.

Anđeo predstavljen u proročanstvu koji objavljuje ovu vest, simbolizuje klasu vernih ljudi, koji poslušni uticajima Božjeg duha i učenjima Njegove reči, objavljuju ovu opomenu stanovnicima Zemlje. Ova vest se nije mogla poveriti verskim vođama naroda. Oni su propustili da sačuvaju svoju vezu sa Bogom i odbacili su svetlost sa Neba. Zbog toga nisu ubrojani među one koje opisuje apostol Pavle: „Ali vi, braćo, niste u tami da vas dan kao lupež zastane. Jer ste vi svi sinovi videla i sinovi dana: nismo noći ni tame.“ 1 Solunjanima 5, 4. 5.

Stražari na zidovima Siona treba prvi da prihvate vest o Spasiteljevom dolasku, prvi da podignu svoj glas kako bi objavili da je On blizu, prvi da opomenu ljude da se pripreme za Njegov dolazak. Ali oni su počivali sanjajući o miru i sigurnosti, dok je narod spavao u svojim gresima. Isus je video da je Njegova crkva kao nerodno smokvino stablo, prekriveno obilnim lišćem,

a, ipak, bez dragocenog ploda. Postojalo je hvalisavo držanje religioznih formi, dok je duh prave poniznosti, pokajanja i vere – na koji jedini može da pruži službu prihvatljivu za Boga – nedostajao. Umesto duha milosrđa, pokazivali su oholost, formalizam, hvalisanje, sebičnost, okrutnost. Otpadnička crkva zatvorila je svoje oči pred znacima vremena. Bog je nije napustio, nije On odstupio od svoje vernosti, nego je ona odstupila od Njega i odvojila se od Njegove ljubavi. Pošto ona nije ispunila date uslove, ni Bog nije ispunio obećanja koja joj je dao.

Ljubav prema Hristu i vera u Njegov dolazak postala je hladna. To je sigurna posledica nemarljivosti u poštovanju i unapređenju svetlosti i prednosti koje Bog daje. Ukoliko crkva ne bude sledila Njegovo otvoreno providenje, prihvatajući svaki zrak svetlosti, obavljajući svaku otkrivenu dužnost, vera će se neizbežno degenerisati u držanje forme, a duh žive pobožnosti će nestati. Ova istina se više puta ponavljala u istoriji crkve. Bog traži od svog naroda dela vere i poslušnosti koja odgovaraju dodeljenim blagoslovima i prednostima. Poslušnost zahteva žrtvu i podrazumeva krst. Zato, toliko puta, takozvani Hristovi sledbenici nisu hteli da prime svetlost sa Neba i kao Jevreji u staro doba, nisu znali vreme svog pohođenja. Luka 19, 44. Zbog njihove oholosti i neverstva, Gospod ih je zaobišao i otkrio svoju istinu ljudima poniznijeg života koji su poslušali svu svetlost koju su dobili.

Poglavlje XIV

VILIJAM MILER

Jedan čestit, pošten zemljoradnik koji je naveden da posumnja u božansku verodostojnost Svetog pisma, ali koji je, ipak najiskrenije želeo da upozna istinu, bio je čovek od Boga izabran da objavi blizinu Hristovog drugog dolaska. Kao i mnogi drugi reformatori i Vilijam Miler se od rane mladosti borio sa siromaštvom i tako naučio velike pouke o radu i samoodricanju. Njegov um je bio aktivan, dobro razvijen i željan znanja. Iako nije uživao prednost višeg školskog obrazovanja, ipak su ga njegova ljubav prema učenju i navika pažljivog razmišljanja kao i oštrog zapažanja učinile čovekom zdravog rasuđivanja i širokih pogleda.

Posedovao je besprekoran moralni karakter i zavidnu reputaciju i bio je opšte cenjen zbog svog poštenja, štedljivosti i dobronamernosti. U detinjstvu je primao religiozne utiske, ali je u ranoj mladosti zapao u društvo deista i bio naveden da prihvati njihova mišljenja kojih se držao oko dvanaest godina. Međutim, u trideset četvrtoj godini, Sveti Duh je utisnuo u njegovo srce osećaj o njegovom grešnom stanju. On u svom dosadašnjem verovanju nije našao obećanje o sreći iza groba. Budućnost mu je izgledala tamna i tmurna. Govoreći kasnije o svojim osećanjima iz ovoga vremena rekao je:

„Pomisao o uništenju bila je hladna i obeshrabrujuća, a odgovornost za greh donosila je svima sigurnu propast. Nebesa su bila kao bakar nad mojom glavom, a zemlja kao gvožđe pod mojim nogama. Večnost – šta je to? A smrt – čemu ona? Što sam više pokušavao da to razumem, sve sam manje shvatao. Što sam više mislio o tome, moji zaključci bili su sve više nepouzdati.

Pokušavao sam da ne mislim, ali nisam mogao da savladam svoje misli. Bio sam istinski nesrećan, ali nisam shvatao razlog. Gundao sam i žalio se, ali nisam znao na šta. Znao sam da sam negde pogrešio, ali nisam znao gde i kako naći ono što je pravo. Jadikovao sam, ali bez nade.“

U ovom stanju nalazio se nekoliko meseci. „Iznenada,“ kaže on, „u moj um se živo utisnuo karakter Spasitelja. Činilo mi se da, možda, postoji jedno biće, tako dobro i puno sažaljenja koje bi moglo da plati cenu kao otkup za naše prestupe i zatim spase nas od kazne za greh. Odmah sam osetio koliko bi moralo biti drago takvo biće i pomislio sam kako bih mu se mogao prepustiti u ruke i verovati u Njegovo milosrđe. Ali se pojavilo pitanje; kako se može dokazati da takvo biće postoji? Pronašao sam da izvan Biblije ne mogu naći nikakav dokaz o postojanju takvog Spasitelja, ili čak i budućeg života.“

Video sam da Biblija govori baš o takvom Spasitelju kakav je meni potreban. Čudio sam se kako može jedna knjiga, ako nije nadahnuta od Boga, da iznosi načela tako savršeno prilagođena potrebama palog sveta. Bio sam primoran da priznam da Sveto pismo mora biti Božje otkrivenje. Ono je postalo moja radost, a u Isusu Hristu sam pronasao Prijatelja. Spasitelj mi je postao prvi između deset hiljada, a Sveto pismo koje mi je ranije bilo tamno i protivrečno, sada je postalo „svetiljka nozi mojoj i svetlost stazi mojoj.“ Moj um je postao staložen i zadovoljan. Našao sam da je Gospod Bog, Stena usred okeana života. Sada je Biblija bila glavni predmet mog proučavanja i mogu reći da sam je istraživao sa velikim divljenjem. Pronasao sam da mi ni pola toga nikada nije bilo rečeno. Čudio sam se zašto ranije nisam video njenu lepotu i slavu, i nisam shvatao kako sam je mogao odbaciti. Otkrio sam sve za čime sam od srca čeznuo i lek za svaki bol svoje duše. Izgubio sam volju za čitanje bilo čega drugog i

upravio sam srce da dobijem mudrost od Boga.“

On je sad javno priznao svoju veru u religiju koju je nekada prezirao, ali njegovi neverni prijatelji nisu se ustezali da mu iznesu sve one dokaze koje je on sam ranije tako često navodio protiv božanskog autoriteta Svetog pisma. On tada nije bio spreman da im odgovori, ali je došao do zaključka: ako je Biblija Božje otkrivenje, onda u njoj ne sme biti protivrečnosti i pošto je data čoveku za proučavanje, mora da je prilagođena njegovom razumevanju. Odlučio je da sam prouči Sveto pismo i utvrdi da li se mogu dovesti u međusobni sklad njegove prividne protivrečnosti.

Nastojeći da se oslobodi svih predrasuda, upoređivao je, bez ikakvog komentara, Pismo sa Pismom, služeći se pri tome jedino navedenim paralelnim mestima i konkordansom. Nastavio je svoje proučavanje na pravilan i sistematski način, počinjući sa knjigom Postanka i čitajući stih po stih nije hteo da ide dalje dok mu smisao raznih stihova nije bio tako jasan da ga više ništa nije zbunjivalo. Ako je našao bilo šta nejasno, bio mu je običaj da to upoređuje sa svakim drugim tekstom koji bi se na neki način odnosio na razmatrano pitanje. Svaka reč imala je svoje značenje u kontekstu celog biblijskog teksta i ako bi se razumevanje tog stiha slagalo sa svakim sličnim stihom, on više nije predstavljao teškoću. Tako je, kad bi se susreo sa teško razumljivim stihom, našao objašnjenje u nekom drugom delu Pisma. Dok je proučavao, iskreno se molio za božansko prosvetljenje, da ono što se pre činilo nejasno njegovom razumu, bude učinjeno jasnim. Iskusio je istinitost reči psalmiste: „Reči tvoje kad se jave prosvetljuju i urazumljuju proste.“ Psalam 119, 130.

Posle dve godine pažljivog istraživanja bio je uveren da je Biblija sama svoj tumač, da je ona sistem otkrivenih istina, tako jasno i jednostavno datih, da običan čovek, makar i lud, putujući

kroz nju, nije mogao pogrešiti u tome da: „Sve je pismo od Boga dano, i korisno za učenje, za karanje, za popravljivanje, za poučavanje u pravdi.“ 2 Timotijeva 3, 16; da „proroštvo ne bi od čovečije volje, nego naučeni od Svetoga Duha govoriše sveti Božji ljudi.“ 2 Petrova 1, 21; da što se napisa „za našu se nauku napisa da trpljenjem i utehom pisma nad imamo.“ Rimljanima 15, 4.

Sa velikim zanimanjem proučavao je knjigu proroka Danila i Otkrivenje, koristeći iste principe tumačenja kao i u drugim spisima i pronašao je na svoju veliku radost, da se proročki simboli mogu razumeti. Nebeski anđeli vodili su njegov um i otkrivali njegovom razumu proročanstva koja su oduvek bila nejasna Božjem narodu. Njegov trud bio je nagrađen otkrivanjem karike za karikom velikog lanca istine. Korak po korak pratio je velike putokaze proročanstva, sve dok nije došao do ozbiljnog zaključka, da će za nekoliko godina Sin Božji doći po drugi put, u sili i slavi, i da će se događaji povezani sa tim dolaskom i svršetkom iskušavanja ljudi, odigrati oko 1843. godine.¹

Pod dubokim utiskom ovih značajnih istina, osetio se dužnim da upozori svet. Očekivao je da će se susresti sa protivljenjem bezbožnika, ali je bio uveren da će se svi hrišćani radovati nadajući se susretu sa svojim Spasiteljem, koga su tvrdili da ljube. Jedino se bojao da će mnogi u svojoj velikoj radosti u očekivanju slavnog oslobođenja koje će uskoro nastupiti, prihvatiti tu nauku ne ispitujući dovoljno Sveto pismo koje dokazuje tu istinu. Zato je oklevao da svoje uverenje javno iznese kako ne bi, ako je sam u zabludi i druge doveo u zabludu. To ga je podstaklo da još jednom proveri dokaze svojih zaključaka i da pažljivo ispita svaku teškoću koja bi mogla da iskrсне. Uverio se da svi prigovori nestaju pred svetlošću Božje reči, kao što

¹ Stanovište Vilijama Milera i objašnjenje njegovog razočarenja, vidi Dodatak, beleška 1.

magla nestaje pred sunčevim zracima. Posle pet godina ovakvog proučavanja, potpuno se uverio u ispravnost svog stanovišta.

Sada mu se novom snagom nametala dužnost da i druge upozna sa onim što Sveto pismo, kako je on verovao, jasno uči. Rekao je: „Kada sam išao na rad, u ušima mi je stalno odjekivalo: Idi i kaži svetu u kakvoj se opasnosti nalazi. Sledeći biblijski stih neprestano mi je bio u mislima: 'Kad rečem bezbožniku: bezbožniče, poginućeš. A ti ne progovoriš i ne opomeneš bezbožnika da se prođe puta svojega; taj će bezbožnik poginuti za svoje bezakonje; ali ću krv njegovu iskati iz tvoje ruke. Ako li ti opomeneš bezbožnika da se vrati sa svoga puta, a on se ne vrati sa svoga puta, on će poginuti za svoje bezakonje, a ti ćeš sačuvati dušu svoju.'“ Ezekijel 33, 8. 9. Osećao sam, ako bi bezbožnici bili uspešno opomenuti, mnogi od njih bi se pokajali; a ako ih ne opomenem, da će se njihova krv možda tražiti iz moje ruke!“

Počeo je iznositi svoja gledišta privatno, kad god bi imao priliku, moleći se da neki propovednik oseti njihovu snagu i posveti se njihovom objavljivanju. Ali nije mogao odagnati uverenje da je objavljivanje opomene njegova lična dužnost. U mislima su mu stalno odjekivale reči: „Idi, i objavi to svetu; njihovu krv tražiću iz tvoje ruke.“ Čekao je devet godina i taj teret nije prestao da pritiska njegovu dušu, sve dok 1831. godine nije prvi put javno izneo razloge svog verovanja.

Kao što je Jelisije bio pozvan da ostavi svoje volove u polju i primi plašt posvećenja za proročku službu, tako je i Vilijam Miler bio pozvan da ostavi svoj plug i otkrije ljudima tajne Božjeg carstva. Sa strepnjom je otpočeo to delo vodeći svoje slušaoce korak po korak kroz proročka razdoblja do drugog Hristovog pojavljivanja. Pri svakom naporu dobijao je novu snagu i hrabrost, jer je opazio široko interesovanje koje su izazvale

njegove reči.

Iako je bio malo obrazovan, on je postao mudar, zato što se povezao sa Izvorom mudrosti. Posedovao je jaku mentalnu snagu sjedinjenu sa istinski dobrim srcem, hrišćanskom poniznošću, mirnoćom i samokontrolom. Bio je čovek prave vrednosti koji je bio cenjen i poštovan gde god se cenila čestitost karaktera, moralna osobina i vrlina. Bio je uljudan i ljubazan prema svima, spreman da sasluša mišljenje drugih i da izmeri njihove argumente. Bez žestine, ili uzbuđenja, ispitao je sve teorije i učenja Rečju Božjom, i njegovo zdravo rasuđivanje i intimno poznavanje Svetog pisma, osposobili su ga da pobije zabludu i razotkrije laž.

Gospod u svojoj velikoj milosti ne pušta sudove na Zemlju, a da prvo ne upozori stanovnike kroz svoje sluge. Prorok Amos kaže: „Jer Gospod Bog ne čini ništa, ne otkrivši tajne svoje slugama svojim prorocima.“ Amos 3, 7. Kad je bezakonje preptopnog sveta pokrenulo Boga da izlije potop na Zemlju, On ih je prvo upoznao sa svojom namerom, kako bi oni imali priliku da se odvrte od svojih zlih puteva. Tokom sto dvadeset godina odjekivalo je u njihovim ušima upozorenje da se pokaju, kako se ne bi gnev Božji pokazao u njihovom uništenju. Ali, poruka im je izgledala kao prazna priča i nisu joj verovali. Iz neverstva napredovali su ka podsmehu i preziru, ismejavali su opomenu kao nešto najneverovatnije i nedostojno njihove pažnje. Ohra-breni u svojoj bezbožnosti, oni su se izrugivali Božjem vesniku, olako su uzeli njegova preklinjanja i čak ga optužili zbog njegovih slutnji. Kako se usuđuje jedan čovek da stoji nasuprot svih velikih ljudi Zemlje? Ako je Nojeva vest istina, zašto je ceo svet ne uvidi i ne poveruje? Tvđenje jednog čoveka nasuprot mudrosti hiljada! Oni neće poverovati opomeni, niti će potražiti utočište u barci.

Rugači su ukazivali na prirodne pojave – na nepromenljivi redosled godišnjih doba, na plavo nebo s koga nikada nije padala kiša, na zelena polja natapana blagom noćnom rosom – i vikali su, „Zar on ne priča bajke?“ Prezrivo su izjavili da je propovednik pravde divlji zanesenjak, i nastavili su još požudnije da se odaju zadovoljstvima, produžujući još upornije u svojim zlim putevima, nego ikad ranije. Ali, njihovo neverstvo nije sprečilo prorečeni događaj. Bog je dugo podnosio njihovu pokvarenost, dajući im dovoljno prilika za pokajanje; ali u određeno vreme Njegovi su sudovi pohodili one koji su odbili Njegovu milost.

Hristos izjavljuje da će postojati isto neverstvo u vezi Njegovog drugog dolaska. Kao što ljudi u Nojevim danima „ne osetiše dok ne dođe potop i ne odnese sve, tako će,“ po rečima našeg Spasitelja, „biti i dolazak Sina čovečjega.“ Matej 24, 39. Kada se takozvani Božji narod ujedinjuje sa svetom, živeći kao što i oni žive, i pridružujući im se u zabranjenim zadovoljstvima; kada luksuz ovoga sveta postane luksuz crkve; kada zvone svadbena zvona i svi gledaju u budućnost očekujući još mnoge godine svetskog blagostanja – tada, iznenada kao kad munja sevne s nebesa, doći će kraj njihovim blještavim zamislima i varljivim nadama.

Kao što je Bog poslao svog slugu da upozori svet na dolazeći potop, tako je poslao i izabrane vesnike da objave blizinu dana poslednjeg suda. Ali, kao što su se Nojevi savremenici podsmevali predskazivanjima usamljenog propovednika pravde, tako su se mnogi u Milerovim danima ponašali prema njegovim rečima upozorenja.

U svom radu za protestantske crkve Vilijam Miler i njegovi saradnici naišli su na duh mržnje i protivljenja koji je bio samo neznatno manje žestok od onog koji je Luter iskusio od Rima.

Kroz rimokatolike u Luterovo vreme i kroz protestante u Mile-rovo vreme, prihvaćene su i poštovane bajke, lažne teorije, ljudske forme i običaji, umesto učenja Reči istine. U šesnaestom veku Rimska crkva je zabranjivala Sveto pismo ljudima; u devetnaestom veku kada su Biblije svuda raširene kao jesenje lišće, protestantske crkve uče da jedan važan deo Svete Reči – i to onaj deo koji iznosi na videlo istine, naročito važne za naše vreme – je zapečaćen i nerazumljiv.

Propovednici i narod objavili su da proročanstva Danila i Jovana predstavljaju zbirku tajni koju niko ne može razumeti, ili objasniti. Ali, sam naslov knjige Otkrivenje, protivreći ovim tvrdjenjima: „Otkrivenje Isusa Hrista koje dade njemu Bog da pokaže slugama svojim što će skoro biti, i pokaza, poslavši po anđelu svojemu služi svojem Jovanu; koji svedoči reč Božju i svedočanstvo Isusa Hrista, i šta god vide. Blago onome koji čita i onima koji slušaju reči proroštva i drže što je napisano u njemu, jer je vreme blizu.“ Otkrivenje 1, 1-3.

Prorok kaže: „Blago onome koji čita“ – ima nekih koji neće da čitaju – blagoslov nije za njih. „I onima koji slušaju“ – ima, takođe, nekih koji odbijaju da slušaju sve što se tiče proročanstava; blagoslov nije za ovu vrstu ljudi. „I koji drže što je napisano u njemu“ – mnogi ne primaju opomene i savete Otkrivenja. Nijedan od takvih nema pravo na obećani blagoslov. Svi oni koji preziru sadržaj proročanstava, i rugaju se svečanim simbolima datim u njima, svi koji odbijaju da reformišu svoj život i da se pripreme za dolazak Sina čovečjeg, ostaće bez blagoslova.

Kako se pred nadahnutim svedočanstvima propovednici usuđuju da uče da je Otkrivenje tajna koju ljudski um ne može da objasni? Ona je otkrivena tajna, otvorena knjiga. Proučavanje Otkrivenja upućuje misli na Danilova proročanstva i oboje pred-

stavljaju najvažniju pouku datu od Boga ljudima, u pogledu događaja koji će se zbiti na završetku istorije sveta.

Jovanu su bili otkriveni duboki i uzbudljivi prizori o iskustvu crkve. On je video stanje, opasnosti, sukobe i konačno izbavljenje Božjeg naroda. On beleži završne poruke koje treba da požanju zemaljsku žetvu – snopove žita za nebesku žitnicu, a svežnjeve pleve za vatru poslednjeg dana. Otkrivene su mu veoma važne stvari, naročito za poslednju crkvu, da bi oni koji se budu obratili od zablude ka istini bili upućeni u pogledu opasnosti i sukoba koji su pred njima. Niko ne treba da bude u tami u pogledu događaja koji dolaze na Zemlju.

Odakle onda ovoliko rašireno neznanje u pogledu jednog važnog dela Svetog pisma? Zašto ovo opšte opiranje istraživanju njegovih učenja? To je rezultat promišljenih napora kneza tame da bi prikrrio od ljudi ono što razotkriva njegove obmane. Iz tog razloga je Hristos – Otkrovitelj, predvideo rat koji će se voditi protiv proučavanja Otkrivenja i izrekao blagoslov za sve one koji čitaju, slušaju i drže reči proročanstva.

Oni koji su verovali da je Adventni pokret od Boga išli su napred kao Luter i njegovi saradnici, sa svojim Biblijama u rukama i sa neustrašivom nepokolebljivošću suočili su se sa protivljenjem velikih svetskih učitelja. Mnogi od kojih je narod očekivao uputstva u duhovnim stvarima pokazali su nepoznavanje i Pisma i sile Božje. Ali, ipak, njihovo veliko nepoznavanje učinilo ih je još odlučnijim. Pošto nisu mogli podržati svoj stav Pismom, bili su prinuđeni da se pozovu na izreke, učenja ljudi i predanja otaca.

Ali, branitelji istine prihvatili su samo Božju reč kao jedino svedočanstvo. „Biblija i samo Biblija“ bila je njihova lozinka. Slabost svih argumenata iznesenih protiv njih otkrila je Adventistima snagu temelja na kojem su stajali. A u isto vreme to je

razljutilo njihove protivnike koji su, iz potrebe za jačim oružjem, pribegli ličnom vređanju. Ozbiljni doktori teologije rugali su se Vilijamu Mileru kao neukom i slabom protivniku zato što je objasnio viđenja Danila i Jovana, i žigosali su ga kao čoveka luckastih ideja, kome su vizije i snovi hobi. Najočiglednije tvrdnje o biblijskim činjenicama, kojima se nije moglo suprostaviti, srele su se sa uzvicima: jeres, neznanje, glupost, drskost.

Mnoge crkve su bile otvorene za neprijatelje Adventne vere, dok su bile zatvorene za njene prijatelje. Mišljenje koje je izrazio doktor Ek u pogledu Lutera, sada je nadahnulo propovednike i narod da odbiju da slušaju Adventiste. Papski prvak je rekao: „Iznenaden sam poniznošću i skromnošću kojom časni doktor Luter nastupa suprotstavljajući se sam, preuzvišenim ocima, tvrdeći tako da o ovim stvarima zna više od uzvišenih biskupa, sabora, doktora i univerziteta. Bilo bi nesumnjivo iznenađujuće da je Bog sakrio istinu od tako mnogo svetaca i mučenika, sve do pojave časnog oca.“ Tako su učili veliki i mudri ljudi u Nojevim danima, tako su umovali protivnici Vilijama Milera, a tako i nadalje umuju oni koji se suprotstavljaju objavi Adventne vere i zapovestima Božjim.

Kada je Luter bio optužen da propoveda novotarije, izjavio je: „Ovo nisu novotarije što ja propovedam, već tvrdim da su doktrine hrišćanstva izgubili iz vida oni, čija je naročita dužnost bila da ih sačuvaju – učenici i biskupi. Zaista ne sumnjam da je istina, ipak, pronašla mesto u nekolicini srca... Siromašni zemljoradnici i jednostavna deca danas više razumeju o Isusu Hristu nego papa, biskupi, ili doktori.“ Kada je Vilijam Miler bio optužen za ne pokazivanje obzira prema doktorima teologije, on je pokazao na Reč Božju kao na merilo kojim se moraju ispitati sva učenja i teorije. I znajući da je istina na njegovoj strani, on je neustrašivo nastavio svoj rad.

U svako doba, Bog je pozivao svoje sluge da podignu svoje glasove protiv zabluda i greha koji su preovladavali u mnoštvu. Noje je pozvan da sam stoji i opominje pretpotopni svet. Mojsije i Aron su bili sami nasuprot cara, prinčeva, vračara, mudraca i egipatskog mnoštva. Ilija je bio sam kada je svedočio protiv otpadničkog cara i odmetnutog naroda. Danilo i njegovi drugovi stajali su sami nasuprot naredbama moćnog vladara. Obično se većina nađe na strani zablude i laži. Činjenica da doktori teologije imaju svet na svojoj strani, nije dokaz da su na strani istine i Boga. Široka vrata i široki put privlače mnoštvo, dok uska vrata i uzan put traži samo nekolicina.

Kada bi propovednici i narod stvarno želeli da znaju istinu, oni bi poklonili Adventnom učenju ozbiljnu i Bogougodnu pažnju koju ono zahteva i videli bi da je ono u skladu sa Pismom. Da su se ujedinili sa njenim zastupnicima u njihovom radu, kao posledica nastalo bi takvo buđenje Božjeg dela, kakvo svet nije nikada video. Kao što su Vajtfild i braća Veslej, bili nagnani Duhom Svetim, da probude formalne i svetoljubive crkve svog vremena, tako je i Vilijam Miler bio pokrenut da objavi Hristov dolazak i potrebu za pripremom. Njegov jedini prestup bio je što je otvorio svetu „najpouzdaniju proročku reč,“ kako kaže apostol Petar, „i dobro činite što pazite na nju kao na videlo koje svetli u tamnom mestu.“ 2 Petrova 1,19. On je iznosio istinu ljudima, ne grubo, već blaže i uverljivije nego što su to činili drugi reformatori.

Protivljenje sa kojim se suočio bilo je vrlo slično onome koje su iskusili braća Veslej i njihovi saradnici. Neka se današnje popularne crkve sete, da su ljudi koje u svojim sećanjima oni poštuju, pretrpeli istu mržnju, prezir i zloupotrebu, i od štampe i sa propovedaonice, kao i Vilijam Miler.

Zašto je učenje i propovedanje o drugom Hristovom dolasku tako neprijatno crkvama? Kada je Isus objavio svojim učenicima da se mora odvojiti od njih, rekao je: „Idem da vam pripravim mesto. I kad odem i pripravim vam mesto, opet ću doći, i uzeću vas k sebi da i vi budete gde sam ja.“ Jovan 14,2.3. Kada se vazneo sa Maslinske gore, milostivi Spasitelj, predvideo je usamljenost i žalost svojih sledbenika, pa im je poslao anđele da ih teše i obećao da će opet doći lično, isto kao što je i otišao na Nebo. Dok su učenici stajali pažljivo gledajući gore kako bi pogledom uhvatili poslednji put onoga koga su voleli, njihova pažnja bila je privučena rečima: „Ljudi Galilejci! što stojite i gledate na nebo? Ovaj Isus koji se od vas uze na nebo tako će doći kao što videste da ide na nebo.“ Dela 1,11. Njihova nada je opet oživela zbog anđeoske vesti. Učenici „vratili se u Jerusolim sa velikom radošću i bijahu jednako u crkvi hvaleći i blagosiljajući Boga.“ Luka 24,52.53. Oni se nisu radovali zato što se Isus odvojio od njih i što su ostavljeni da se bore sa nevoljama i iskušenjima sveta, nego zbog anđeoskog obećanja da će On ponovo doći.

Oni koji zaista ljube Spasitelja, ne mogu, a da ne pozdrave sa radošću vest utemeljenu na Božjoj reči, da onaj na kome počiva sva njihova nada u večni život ponovo dolazi, ne da bi bio vređan, prezren i odbačen kao prilikom Njegovog prvog dolaska, nego da u sili i slavi izbavi svoj narod. Objava Hristovog dolaska sada treba da bude velika, radosna vest, kao što je bila i pastirima Vitlejema. Ne može biti uverljivijeg dokaza da su se crkve odvojile od Boga, nego što su ljutina i mržnja koju je izazvala ova vest poslata sa Neba.

Oni koji ne ljube Spasitelja, žele da On ne dođe i rado primaju svedočanstvo nevernih slugu: „Neće moj gospodar još za dugo doći.“ Matej 24, 48. Dok odbijaju da istražuju Pisma, kako

bi se uverili da li je to tako, oni prihvataju svaku bajku koja će dolazak Hristov odgoditi u daleku budućnost, ili ga učiniti duhovno ispunjenim u razorenju Jerusalima, ili da se to događa prilikom smrti.

Uporno je Vilijam Miler tražio da mu, ako je njegovo učenje lažno, to dokažu iz Svetog pisma. U pismu, upućenom hrišćanima svih crkava, on je pisao: „Šta smo mi to verovali, a što nam nije zapovedeno da verujemo rečju Božjom koju vi i sami priznajete za pravilo, i to jedino pravilo naše vere i života? Šta smo to uradili da nas tako otrovno optužite, ne samo sa propovedaonica već i preko štampe? Šta vam je dalo pravo da nas, Adventiste, isključite iz vaših crkava i zajednica? Ako grešimo, molimo vas, pokažite nam gde smo pogrešili. Pokažite nam iz Reči Božje da smo u zabludi. Dovoljno smo imali poruga; one nas ne mogu nikad uveriti da smo pogrešili. Jedino Reč Božja može izmeniti naše poglede. Naši su zaključci promišljeno i uz molitvu donešeni, uz dokaze iz Svetog pisma.“

Posle izvesnog vremena tvrdio je: „Pošteno sam odmerio prigovore koji su izneseni protiv ovih stavova, ali nisam video nikakve argumente podržane Pismom, koji prema mom mišljenju obezvređuju moju poziciju. Ne mogu nikako, savesti svoje radi, odustati od traženja moga Gospoda, ili od savetovanja mojim bližnjima, kad imam priliku da budu pripremljeni za taj događaj.“

U pismu jednom prijatelju i bliskom saradniku on je govorio ovako: „Ne vidim da bi oštetilo moje bližnje, čak i pod pretpostavkom da se događaj neće odigrati u određeno vreme, jer je zapovedeno od našeg Spasitelja da ga očekujemo, da stražimo i da budemo spremni. Tada, ako bih ikako mogao u skladu s rečju Božjom, nagovoriti ljude da veruju raspetog i vaskrslog Spasitelja koji dolazi, osećam da bi to doprinelo njihovoj večnoj dobroti

i sreći. Ni na kraj pameti mi nije da uznemiravam naše crkve, propovednike, crkvene izdavače, ili da odstupam od najboljih biblijskih komentara, ili preporučenih pravila za proučavanje Pisma. Čak ni do danas, moji protivnici nisu mogli pokazati gde sam odstupio od ma kojeg pravila postavljenog od naših starih standardnih pisaca protestantske vere. Ja sam samo tumačio Pismo u saglasnosti sa njegovim pravilima.“

Umesto argumenata iz Pisma, protivnici Adventne vere, radije su izabrali podsmeh i poruge. Nepromišljeni i bezbožni, ohrabreni stavom religioznih učitelja, obratili su se pogrdnim epitetima, prostim i bogohulnim šalama, u svom naporu da o-baspu uvredama Vilijama Milera i njegov rad. Sedokosi čovek koji je napustio svoj udoban dom, da o svom trošku putuje od grada do grada i od sela do sela, radeći bez prestanka da pred-stavi svetu svečanu opomenu blizine suda, bio je žigosan kao fanatik, lažov i špekulantski varalica.

Vreme, sredstva i talenti korišćeni su u klevetanju i ocrnjavanju Adventista, pobuđujući predrasude protiv njih i izlažući ih javnom preziru. Propovednici su bili zaokupljeni sakupljanjem štetnih izveštaja, besmislenih i zlobnih izmišljotina i delili ih sa propovedaonica. Ozbiljni su napori uloženi da bi se ljudski u-movi odvratili od teme o Drugom dolasku. Ali, nastojeći da u-nište Adventizam, popularni propovednici su potkopali veru u Božju reč. To se činilo da se pokaže kako je greh proučavati pro-roštva koja se odnose na Hristov dolazak i kraj sveta, i takvo proučavanje je nešto čega bi se ljudi morali stideti. Ovo učenje je ljude načinilo nevernim i mnogi su sebi uzeli slobodu da hode u svojim sopstvenim požudama. Tada su tvorci zla, za sve to optuživali Adventiste.

Pripadnici Vesleja su se suočili sa sličnim optužbama od le-njih, bezbožnih propovednika koji su stalno sprečavali njihov

rad i nastojali da unište njihov uticaj. Oni su bili žigosani kao nemilosrdni, optuženi su za gordost i taštinu, zato što nisu poštovali popularne učitelje svoga vremena. Optuženi su za skepticizam, neuredan život i preziranje autoriteta. Džon Veslej je neustrašivo vratio ove optužbe onima koji su ih izmislili, pokazujući da su oni sami odgovorni za ova zla za koja su optuživali Metodiste. Na sličan način mogu i optužbe protiv Adventizma biti pobijene.

Velika borba između istine i zablude vodila se iz vekova u vekove, još od čovekovog pada. Bog i anđeli i svi koji su se sjedinili s njima pozivali su i podsticali ljude na pokajanje i svetost, dok su se Sotona, njegovi anđeli i ljudi nadahnuti njegovim duhom, suprotstavljali svakom naporu korisnom za spasenje palog roda. Vilijam Miler je uzdrmao Sotonino carstvo i veliki neprijatelj, nije samo nastojao da suzbije rezultate vesti, nego i da uništi samoga vesnika. Dok je Vilijam Miler iznosio praktičnu primenu istina Pisma svojim slušaocima, podigao se gnev takozvanih hrišćana protiv njega, isto kao što se gnev Jevreja podigao protiv Hrista i Njegovih apostola. Članovi crkve pobudili su niže slojeve i u nekoliko slučajeva neprijatelji su smišljali da mu oduzmu život dok bi napuštao mesto sastanka. Ali, sveti anđeli bili su u mnoštvu, i jedan anđeo u ljudskom obliku, uzeo je za ruku Gospodnjeg slugu i bezbedno ga izveo od pobesnele rulje. Njegov posao još nije bio završen i Sotona i njegovi izaslanici bili su osujećeni u svojoj nameri.

Upoređujući svoja očekivanja sa rezultatima na koji je religiozni svet, u stvari, prihvatio njegove propovedi, Vilijam Miler je rekao: „Istina je, ali ne i čudno, iako smo upoznati sa stanjem i korupcijom sadašnjeg doba, naišao sam na veliko protivljenje sa propovedaonica i od takozvane religiozne štampe. Ja sam bio

sredstvo koje je kroz propovedanje Adventne nauke potpuno pokazalo da su, ne mali broj naših teoloških učitelja, prikriveni nevernici. Ne mogu ni za trenutak poverovati kako je negiranje vaskrsenja, ili Hristovog povratka na Zemlju, ili budućeg sudnjeg dana, ništa manje bezbožno sada, nego što je to bilo u dane bezbožne Francuske. A, opet, ko još ne zna da su ove stvari postale tako uobičajene na propovedaonicama i u štampi? I koja od ovih pitanja nisu javno osporavana sa naših propovedaonica i od pisaca i izdavača javnih novina?

Zaista smo zapali u čudna vremena. Očekivao sam, naravno, da će učenja o Hristovom brzom dolasku naići na protivljenje bezbožnika, bogohulnika, pijanaca, kockara i sličnih, ali nisam očekivao da će se propovednici jevanđelja i profesori teologije na javnim mestima ujediniti sa gore opisanim karakteristikama u ismejavanju ozbiljnog učenja o drugom dolasku. Mnogi koji nisu bili profesori teologije meni su potvrdili ove činjenice i rekli da su se zapanjili gledajući taj prizor.

To su neke od posledica koje su nastale propovedanjem ovog ozbiljnog i uznemirujućeg učenja, među farisejima današnjeg vremena. Da li je moguće da su takvi propovednici i članovi poslušni Bogu, i da se mole i straže za Njegovo slavno pojavljivanje, dok se u isto vreme pridružuju ovim rugačima u njihovim nesvetim i bezbožnim primedbama? Ako Hristos zaista dođe, gde će se oni naći? I kakav će strašan račun položiti u tom užasnom času!“

Mnogo je Božjih slugu koji trpe protivljenje i prekore od svojih savremenika. Sada, kao i u vreme našeg Spasitelja, ljudi grade grobnice i pevaju hvale mrtvim prorocima, dok proganjaju žive vesnike Svevišnjega. Bezbožnici i neverni su prezreli Vilijama Milera, ali njegov uticaj i rad su bili blagoslov ovom svetu. Njegovim propovedanjem hiljade se grešnika obratilo.

Zalutali su se vratili na pravi put i mnogi su bili navedeni da proučavaju Pismo i pronađu u njemu lepotu i slavu koja je do tada bila nepoznata.

Poglavlje XV

PRVA ANĐEOSKA VEST

Proročanstvo prve anđeoske vesti predstavljeno u Otkrivenju 14, našlo je svoje ispunjenje u Adventnom pokretu od 1840-1844. I u Evropi i u Americi, ljudi vere i molitve bili su duboko dirnuti kad im je pažnja bila skrenuta na proročanstva. I tragajući kroz nadahnuti zapis, videli su ubedljiv dokaz da je blizu kraj svih stvari. Božji Duh je pokrenuo svoje sluge da daju opomenu. Na sve strane širila se vest večnog jevanđelja: „Bojte se Boga i podajte mu slavu, jer dođe čas suda Njegova.“ Otkrivenje 14, 7.

Gde god su došli misionari, poslata je radosna vest o Hristovom brzom povratku. U raznim zemljama pojavile su se izdvojene grupe hrišćana koje su isključivo kroz proučavanje Pisma, došle do uverenja da je Spasiteljev dolazak blizu. U nekim delovima Evrope, gde su zakoni strogo zabranjivali propovedanje Adventne nauke, bila su pokrenuta mala deca da je objave, i mnogi su slušali ozbiljnu opomenu.

Vilijamu Mileru i njegovim saradnicima bilo je dato da propovedaju vest u Americi i svetlost rasplamsana njihovim radom zasvetlila je i u udaljenim zemljama. Svedočanstvo Pisma, upućujući na Hristov dolazak 1843. godine, probudilo je širok interes. Mnogi su se uverili da su argumenti iz proročkih razdoblja tačni, i žrtvujući ponos svog mišljenja, radosno su primili istinu. Neki propovednici su stavili na stranu svoja sektaška gledišta i neprijateljstva, napustili svoje plate i svoje crkve, i ujedinili se u objavljivanju Isusovog dolaska. Međutim, svega nekoliko propovednika prihvatilo je ovu poruku i zato je ona, uglavnom, po-verena poniznim laicima. Seljaci su napustili svoja polja, mehaničari svoje alate, trgovci svoju robu, stručnjaci svoje položaje;

a ipak je broj radnika bio mali u poređenju sa poslom koji je trebalo obaviti. Stanje bezbožne crkve i svet utonuo u zlo, opteretio je duše istinskih stražara i oni su dobrovoljno podneli težak rad, oskudicu i patnju kako bi mogli pozivati ljude na pokajanje za spasenje. Iako im se Sotona protivio, delo je napredovalo i hiljade njih su primili Adventnu istinu.

Svuda se čulo ispitujuće svedočanstvo, opominjući grešnike, svetovnjake i članove crkve, da izbegnu dolazeći gnev. Kao Jovan Krstitelj, Hristov preteča, propovednici su stavili sekiru kod korena drveta i zahtevali od svih da donesu rod dostojan pokajanja. Njihovi potresajući pozivi bili su u oštroj suprotnosti sa obećanjima mira i sigurnosti koja su se čula sa popularnih propovedaonica. I gde god se vest objavila, narod je bio pokrenut. Jednostavno, otvoreno svedočanstvo Pisma, praćeno silom Svetog Duha, donelo je težinu ubeđenja, kojem se samo nekolicina mogla sasvim odupreti. Profesori teologije bili su probuđeni iz svoje lažne sigurnosti. Videli su svoj otpad, svoju svetovnost i neverstvo, svoj ponos i sebičnost. Mnogi su tražili Gospoda sa pokajanjem i poniznošću. Njihova ljubav koja je tako dugo bila upravljena prema zemaljskim stvarima, sada je upravljena ka Nebu. Duh Božji počivao je na njima i smerna i ponizna srca, oni su se pridružili glasnom pokliču: „Bojte se Boga i podajte mu slavu, jer dođe čas suda Njegova.“

Grešnici su plačući pitali: „Šta nam valja činiti da se spasemo?“ Oni čiji su životi bili obeleženi nepoštenjem, nastojali su da poprave svoju nepravdu. Svi koji su u Hristu našli mir, čeznuli su za tim da i druge vide kako sudeluju u ovim blagoslovima. Srca roditelja obraćala su se svojoj deci, a srca dece svojim roditeljima. Ograde oholosti i nepristupačnosti bile su uklounjene. Čula su se iskrena priznanja, a članovi porodica trudili su se oko spasenja onih koji su im bili najbliži i najmiliji. Često se

čulo iskreno posredovanje za druge. Svuda su se duše u dubokom duševnom bolu borile s Bogom. Mnogi su se borili celu noć u molitvi za osvedočenje da su im njihovi gresi oprošteni, ili za obraćenje svojih rođaka ili suseda. Ova iskrena, odlučna vera, postigla je svoj cilj. Da je narod Božji nastavio da bude odlučan u molitvi, upućujući svoje molbe na presto milosti, posedovao bi mnogo bogatije iksustvo, nego što ga sad ima. Tako je malo molitve, tako je malo stvarne osvedočenosti u greh, i nedostatak žive vere mnoge lišava milosti tako obilno omogućene kroz našeg milostivog Otkupitelja.

Svi su se slojevi okupljali na adventnim sastancima. Bogati i siromašni, visokog i niskog staleža – svi su iz raznih razloga čeznuli da čuju za sebe učenje o Drugom dolasku. Gospod je zadržavao duh protivljenja, sve dok Njegove sluge nisu objasnile razlog za svoju veru. Ponekad je oruđe bilo slabo, ali je Božji Duh davao silu svojoj istini. Na ovim skupovima osećalo se prisustvo svetih anđela, i svakog dana su se mnogi priključivali vernicima. Dok su ponavljani dokazi Hristovog skorog dolaska, ogromno mnoštvo je bez daha slušalo svečane reči. Izgledalo je da su se nebo i zemlja približili. Božja sila se osetila, kako nad starima i mladima, tako i nad onima srednjih godina. Ljudi su se vraćali svojim kućama sa pesmama hvale na usnama i veseli glasovi odzvanjali su kroz noć. Niko, ko je posećivao ove sastanke nikada ne može zaboraviti ove prizore od najdubljeg interesa.

Objavljivanje Hristovog dolaska u određeno vreme izazvalo je veliko protivljenje svih staleža, od propovednika za propovedaonicom do najbezumnijeg drznika protiv Neba. „O danu i času ne zna niko“² čulo se kako od licemernog propovednika, tako i

² Vidi Dodatak, beleška 2.

od bezobraznog rugača. Oni su zatvorili svoje uši za jasno i skladno objašnjenje teksta od strane onih koji su ukazivali na završetak proročkog razdoblja i na znake koje je sam Hristos predskazao kao obeležje Njegovog dolaska. Mnogi koji su tvrdili da ljube Spasitelja, izjavili su da nemaju ništa protiv propovedanja o Njegovom dolasku, ali prigovaraju određivanju vremena. Božje svevideće oko čitalo je njihova srca. Oni nisu želeli da čuju o Hristu koji dolazi da sudi svetu po pravdi. Oni su bili neverne sluge. Njihova dela ne bi mogla podneti Božje ispitivanje srca i zato su se bojali da susretnu svog Gospoda. Kao i Jevreji u vreme Hristovog prvog dolaska, oni nisu bili spremni da pozdrave Isusa. Sotona i njegovi anđeli likovali su i rugali se u lice Hristu i svetim anđelima, zato što Njegov takozvani narod ima tako malo ljubavi prema Njemu da ne želi Njegov dolazak.

Neverni stražari su zadržavali napredak Božjeg dela. Pošto je narod počeo da se budi i raspituje o putu spasenja, ove vođe su stale između njih i istine, nastojeći da umire njihova strahovanja lažnim tumačenjima Božje reči. U ovom su se poslu ujediniili Sotona i neposvećeni propovednici, vičući: „Mir, mir,“ kada Bog nije rekao – mir. Mnogi su, kao fariseji u Hristove dane, odbili da uđu u carstvo Nebesko, a sprečavali one koji su hteli da uđu. Krv ovih duša će se tražiti iz njihovih ruku.

Gde god je bila objavljena vest istine, najponizniji i najpre-daniji u crkvama, prvi su je primili. Oni koji su samostalno proučavali Bibliju, nisu mogli, a da ne vide nebiblijski karakter popularnih mišljenja o proročanstvima. I gde god narod nije bio prevaren uticajem propovednika koji su pogrešno prikazivali i izvrtali veru, i gde god je Reč Božja istraživana samostalno, trebalo je samo uporediti Adventno učenje sa Svetim pismom i odmah bi se utvrdio njegov božanski autoritet.

Mnogi su bili progonjeni od svoje neverne braće. Da bi

zadržali svoj položaj u crkvi, neki su odlučili da ćute o svojoj nadi, ali drugi su osećali kako im vernost Bogu ne odobrava da skrivaju istine koje im je On poverio. Mnogi su bili isključeni iz crkve, samo zato što su izrazili svoju veru u Hristov dolazak. Onima koji su podnosili kušanje svoje vere, bile su vrlo dragocene reči proroka: „Braća vaša, koja mrze na vas i izgone vas imena mojega radi, govore: neka se pokaže slava Gospodnja. I pokazaće se na vašu radost, a oni će se posramiti.“ Isaija 66, 5.

Božji anđeli su sa najdubljim interesovanjem posmatrali rezultate opomene. Kada su crkve kao celina odbile poruku, anđeli su se žalosno okrenuli od njih. Ipak, u crkvama su bili mnogi koji nisu bili isprobani u pogledu adventne istine. Mnogi su bili zavedeni od strane supružnika, roditelja ili dece, i bili su navedeni da veruju kako je greh, čak i slušati takve jeresi kakve uče Adventisti. Anđelima je bilo naređeno da verno čuvaju ove duše, jer će još jedna svetlost sa Božjeg prestola zasjati nad njima.

Oni koji su primili vest, očekivali su sa neizrecivom čežnjom dolazak svog Spasitelja. Vreme, u kojem su očekivali da Ga susretnu, bilo je blizu. Ovom času približavali su se mirno i svečano. Počivali su u prijatnoj zajednici s Bogom, zalogom mira koji će im u budućoj slavi biti dat u deo. Niko, ko je iskusio ovu nadu i veru, ne može zaboraviti ove dragocene časove očekivanja. Većina od njih je ostavila svetske poslove, nekoliko sedmica ranije. Vernici su pažljivo ispitali svaku misao i osećanje svog srca, kao kad bi bili na svojoj samrtnoj postelji, gde bi, za nekoliko časova, zatvorili svoje oči za zemaljske prizore. Nisu se šile haljine „uznesenja“³, već su svi osećali potrebu unutrašnjeg osvedočenja da su spremni da sretnu Spasitelja. Njihove bele haljine bile su čistota duše, karakteri očišćeni od greha u Hristovoj krvi pomirenja.

³ Vidi Dodatak, beleška 3.

Bog je nameravao da ispita svoj narod. Njegova ruka je pokrila grešku u računanju proročkih razdoblja.⁴ Adventisti nisu otkrili grešku, niti su je otkrili njihovi najučeniji protivnici. Ovi su rekli: „Vaše računanje proročkih razdoblja je ispravno. Neki veliki događaj će se uskoro zbiti, ali to nije ono što gospodin Miler predviđa; to je obraćenje sveta, a ne drugi Hristov dolazak.“

Prošlo je vreme iščekivanja, a Hristos se nije pojavio da oslobodi svoj narod. Oni koji su sa iskrenom verom i ljubavlju tražili svoga Spasitelja, iskusili su gorko razočarenje. Ipak, Gospod je izvršio svoju nameru: ispitao je srca onih koji su izjavili da čekaju Njegovo pojavljivanje. Među njima je bilo mnogo onih koji su bili pokrenuti, ne višim motivom od straha. Njihovo ispovedanje vere nije uticalo na njihova srca i živote. Kada se očekivani događaj nije ispunio, ove osobe su izjavile da nisu razočarane, da nikada nisu ni verovali da će Hristos doći. Oni su bili među prvima koji su se rugali bolu pravih vernika.

Ali, Isus i sva nebeska vojska gledali su sa ljubavlju i saosećanjem na iskušane i verne, a ipak, razočarane. Kad bi se mogla podići zavesa koja odvaja vidljivi svet od nevidljivog, ugledali bi anđele kako se približavaju ovim nepokolebljivim dušama i štite ih od Sotoninih strela.

⁴ Vidi Dodatak, beleška 1.

Poglavlje XVI

DRUGA ANĐEOSKA VEST

Crkve koje su odbacile Prvu anđeosku vest, odbacile su svetlost sa Neba. Ta vest je poslata s milošću da ih probudi da vide svoje pravo stanje svetovnosti i otpada i da se pripreme za susret sa svojim Gospodom. Bog je uvek zahtevao da Njegov narod bude odvojen od sveta, tako da ne bi bio zaveden od svoje vernosti prema Njemu. On je izbavio Izrael iz egipatskog ropstva, kako se ne bi pokvarili idolopoklonstvom koje ih je okruživalo. Deca ovoga sveta su deca tame. Njihova pažnja nije upravljena na Sunce Pravde, nego je upravljena na njih same i na zemaljsko blago. Zaslepljeni bogom ovoga sveta, nemaju pravo shvatanje slave i veličine pravoga Boga. Dok uživaju u Njegovim darovima, zaboravljaju na zahteve Darodavca. Takvi su izabrali da hodaju u tami i knez sile tame ih vodi. Oni ne vole i ne uživaju u nebeskim stvarima, jer ne prepoznaju njihovu vrednost i lepotu. Oni su se otuđili od Božje svetlosti i njihovo razumevanje onoga što je pravo, istinito i sveto, postaje tako konfuzno da im se stvari Božjeg Duha čine kao ludost.

Prva anđeoska vest bila je data da odvoji Hristovu crkvu od pokvarenog uticaja sveta. Ali za mnoštvo, čak i takozvane hrišćane, veze koje su ih vezivale za zemlju, bile su jače od privlačnosti Neba. Oni su izabrali da slušaju glas svetovne mudrosti i okrenuli su se od vesti istine koja ispituje srce.

Petar, nadahnut Svetim Duhom, opisao je način na koji će vest o Hristovom drugom dolasku biti primljena: „I ovo znajte najpre da će u poslednje dane doći rugači koji će živeti po svojim željama i govoriti: gde je obećanje dolaska Njegovog? jer od

kako očevi pomreše, sve stoji tako od početka stvorenja. Jer navalice neće da znaju da su nebesa bila od pre i zemlja iz vode i usred vode Božjom rečju. Zato tadašnji svet bi vodom potopljen i pogibe. A sadašnja nebesa i zemlja tom istom reči zadržana su te se čuvaju za dan strašnoga suda i pogibli bezakonih ljudi.“ 2 Petrova 3, 3-7.

Oni koji su poginuli u potopu imali su priliku da ga izbegnu. Svi su bili pozivani da nađu utočište u barci, ali su mnogi odbili opomenu. Isto tako, kada je Prva anđeoska vest bila data, svi koji su je čuli bili su pozvani da je prihvate i da učestvuju u blagoslovu koji sledi iz njenog prihvatanja, ali mnogi su prezreli i odbacili poziv. Jedan se okrenuo svom imanju, drugi svojoj trgovini i nisu marili za opomenu. Nadahnuće izjavljuje, da kad su pretpotopni stanovnici odbacili Nojeve reči, Sveti Duh je prestao da se bori sa njima. Tako i sada, kada ljudi preziru opomene koje im Bog u svojoj milosti šalje, Njegov Duh posle nekog vremena prestaje da budi osvedočenje u njihovim srcima. Bog daje svetlost da ljudi paze na nju i da je slušaju, a ne da je preziru i odbacuju. Svetlost koju On šalje postaje tama onima koji se ne obaziru na nju. Kada Božji Duh prestane da utiskuje istinu na srca ljudi, svako slušanje je uzaludno, a isto tako je uzaludno i svo propovedanje.

Kada su crkve prezrele Božji savet i odbacile Adventnu vest, Gospod je odbacio njih. Posle prvog anđela sledio je Drugi objavljujući: „Pade, pade Vavilon grad veliki jer otrovnim vinom kurvarstva svojega napoji sve narode.“ Otkrivenje 14, 8. Adventisti su razumeli da je ova vest bila objava moralnog pada crkava, jer su odbacile Prvu vest. Objava o „Padu Vavilona“ bila je data u leto 1844. godine i kao rezultat toga, oko pedeset hiljada se povuklo iz tih crkava.

Izraz Vavilon dolazi od reči Babel i označava zbrku. Prime-njuje se u Svetom pismu na razne oblike lažne, ili otpale religije. Ali, vest koja objavljuje pad Vavilona mora da se odnosi na neko religiozno telo koje je jednom bilo čisto, a posle se iskvarilo. To ne može biti Rimsk crkva, kako se ovde misli, jer je ta crkva u palom stanju već mnogo vekova. Ali, kako je prikladan taj sim-bol kad se odnosi na protestantske crkve. Sve one izjavljuju da njihova učenja potiču iz Biblije, a ipak su podeljene u gotovo bezbroj sekti. Jedinstvo za koje se Hristos molio, ne postoji. U-mesto jednog Gospoda, jedne vere, jednog krštenja, postoji bez-broj protivrečnih verovanja i teorija. Religiozna vera pojavljuje se tako pobrkano i neskladno da svet ne zna u šta da poveruje kao u istinu. Bog nije u svemu tome; to je delo čoveka – delo Sotone.

U Otkrivenju 17. poglavlje Vavilon je prikazan kao žena – slika koja se upotrebljava u Svetom pismu kao simbol crkve. Čestita žena predstavlja čistu crkvu, a pokvarena žena, otpalu crkvu. Vavilon je, kaže se, bludnica i prorok ju je video pijanu od krvi svetaca i mučenika. Vavilon, tako opisan, predstavlja Rim, tu otpalu crkvu koja je tako okrutno progonila Hristove sledbenike. Ali bludnica – Vavilon je mati ćerkama koje slede njen primer pokvarenosti. Tako su predstavljene one crkve koje se pridržavaju učenja i predanja Rima i slede njena svetska me-ri-la, a čiji je pad objavljen u Drugoj anđeoskoj vesti.

Blizak odnos crkve sa Hristom prikazan je slikom braka. Gospod je sjedinio svoj narod sa sobom svečanim zavetom, o-bećavajući da će biti njihov Bog, a oni se obavezuju da će biti Njegovi i samo Njegovi. Pavle je rekao obraćajući se crkvi: „Jer vas obrekoh mužu jednome, da devojku čistu izvedem pred Hri-sta.“ 2 Korinćanima 11, 2. Ali, kad su se njeno poverenje i ljubav odvratili od Njega i kad je pošla za taštinom i dopustila da je

ljubav prema svetskim stvarima odvoji od Boga, tada je izgubila pravo na prednosti u ovom naročitom i svetom odnosu. Apostol Jakov naziva one koji su se prilagodili svetu, „preljubočinci i preljubočnice.“ Jakov 4, 4.

Ispovedanje religije je postalo popularno u ovom svetu. Vladari, političari, advokati, doktori i trgovci su se priključili crkvi da bi stekli poštovanje i poverenje društva i da bi unapredili svoje svetske interese. Oni tako nastoje da pokriju sve svoje nepravedne poslove pod imenom hrišćanstva. Različita religiozna tela ojačana bogatstvom i uticajem ovih krštenih svetskih ljudi, pokušavaju da postignu još veću popularnost i finansijsku podršku. Veličanstvene crkve, raskošno ukrašene podignute su u poznatim ulicama. Vernici se odevaju u skupu modernu odeću. Visoka plata daje se talentovanom propovedniku da zabavlja i privlači narod. Njegove propovedi ne smeju da dirnu popularne grehe, nego moraju da budu blage i ugodne ušima. Tako su moderni grešnici upisani u crkvene knjige, a moderni gresi prikriiveni ispod lažne pobožnosti. Bog gleda na ove otpale crkve i proglašava ih kćerima bludnice. Da bi osigurali naklonost i potporu velikih ljudi na Zemlji, oni su prekinuli svoj svečani zavet vernosti i odanosti Caru Neba.

Veliki greh zbog kojeg je optužen Vavilon je taj što je „otrovnim vinom napojio sve narode.“ Ova čaša otrova koju ona pruža svetu, predstavlja lažna učenja koja je ona prihvatila kao rezultat njene nezakonite veze sa velikim ljudima Zemlje. Prijateljstvo sa svetom kvari njenu veru i svojom stranputicom ona vrši pokvaren uticaj na svet poučavanjem učenjima koja se suprotstavljaju najjednostavnijim tvrdnjama Božje reči.

Najistaknutije među ovim lažnim učenjima je učenje o zemaljskom milenijumu – hiljadugodišnjici duhovnog mira i prosperiteta, u kome će se svet obratiti pre Hristovog dolaska. Ova

„sirenina pesma“ je uljuljkala hiljade duša u san nad ponorom večne propasti. Učenje o prirodnoj besmrtnosti duše je otvorilo put za podmuklo delovanje Sotone kroz moderni spiritizam. Pored rimskih zabluda o čistilištu, molitvama za mrtve, prizivanju svetaca i drugih zabluda koje su se raširile iz tog izvora, ono je navelo mnoge protestante da odbace vaskrsenje i sud, i dovelo je do uzdizanja gnusne jeresi o večnom mučenju i opasne zablude o opštem spasenju.

Još opasnije i raširenije od svega ovoga je mišljenje da je Božji zakon ukinut na krstu i da je prvi dan sedmice, nedelja, sada sveti dan, umesto subote, četvrte zapovesti.

Kada verni učitelji tumače Reč Božju, podižu se učenici ljudi, propovednici, koji tvrde da razumeju Sveto pismo i jasno učenje osuđuju kao jeres i tako odvrćaju one koji istražuju istinu. Da svet nije tako beznadno opijen vinom Vavilona, mnoštvo bi se osvedočilo i obratilo pomoću jasnih, oštih istina Božje reči. Greh nepokajivosti sveta leži pred vratima crkve.

Bog je poslao svom takozvanom narodu vest kojom bi se ispravila zla koja su ih odvojila od Njegove naklonosti. Stanje jedinstva, vere i ljubavi zavladao je među onima koji su iz svake hrišćanske zajednice prihvatili Adventno učenje. Da su crkve primile istu istinu, isti blagosloveni rezultati bi se ostvarili. Ali, Vavilon je s prezirom odbacio poslednje sredstvo koje je Nebo imalo u rezervi za njegovo vraćanje u prvobitno stanje, i tada se sa još većim žarom okrenuo da traži prijateljstvo ovoga sveta.

Oni koji su propovedali Prvu vest nisu očekivali, niti su imali cilj da prouzrokuju podele u crkvama, ili da formiraju odvojene organizacije. „U celom svom radu,“ kaže Vilijam Miller, „nikada nisam želeo, ili mislio da ostvarim neki poseban interes u korist jedne, ili na štetu druge od postojećih verskih zajednica. Radio sam za dobro svih, pretpostavljajući da će se

svi hrišćani radovati očekivanju Hristovog dolaska i da oni koji nisu mogli razumeti ovu istinu kao što sam je ja razumeo, neće manje voleti one koji prihvate ovu nauku. Nisam ni pomišljao da će ikada biti potrebni neki odvojeni sastanci. Moj jedini cilj bila je želja da se duše obrate Bogu, da obavestim svet o dolazećem sudu i da svoje bližnje podstaknem da izvrše pripremu srca koja će ih osposobiti da u miru susretnu svog Gospoda. Većina onih koji su se obratili mojim radom bila je povezana sa različitim postojećim crkvama. Kad bi pojedinci prišli k meni i raspi-tivali se o svojim dužnostima, ja sam im uvek govorio da idu tamo gde će se osećati kao kod kuće. Savetujući ih, nikada nisam bio naklonjen ni jednoj verskoj zajednici.“

Jedno vreme, mnoge crkve su pozdravljale njegov rad, ali kada su se odlučile protiv Adventne istine, želele su da uguše svaku raspravu o ovom predmetu. Oni koji su prihvatili to uče-nje, našli su se u položaju velike zbunjenosti i kušanja. Oni su voleli svoje crkve i nisu bili skloni da se odvoje od njih. Ali, kada su bili ismejavani i ugnjetavani i kad im je bilo uskraćeno pravo da govore o svojoj nadi, kao i da prisustvuju propovedima o Gospodnjem dolasku, mnogi su se, posle svega, podigli i zba-cili jaram koji im je bio nametnut.

U danima reformacije, blag i pobožan Melanhton je izjavio: „Ne postoji druga crkva, osim skupa onih koji imaju Reč Božju i koji su njome očišćeni.“ Videći da su crkve odbacile svedočan-stvo Božje reči, Adventisti ih više nisu mogli poštovati kao deo Hristove crkve koja je „stub i tvrđa istine.“ I kad se vest, „Pade Vavilon,“ počela objavljivati, oni su smatrali da je opravdano raskinuti svoje ranije veze.

Posle odbacivanja Prve vesti u crkvama se zbila žalosna promena. Kad se istina prezre, zabluda je primljena i poštovana. Ljubav prema Bogu i vera u Njegovu reč je ohladnela. Crkve su

ožalostile Duha Božjeg i on se u velikoj meri povukao od njih. Reči proroka Ezekije veoma su prikladne: „Sine čovečiji, ovi su ljudi stavili u srca svoja gadne bogove svoje, i metnuli su preda se o što se spotiču na bezakonje svoje; traže li me zaista?...Ja, Gospod, odgovoriću mu kad dođe za mnoštvo gadnih bogova njegovih.“ Ezekijel 14,3.4. Ljudi se možda ne klanjaju idolima od kamena i drveta, ali svi koji ljube stvari ovoga sveta i uživaju u nepravednosti, postavili su idole u svoja srca. Većina takozvanih hrišćana pored Gospoda služi drugim bogovima. Oholost i raskoš su gajeni, idoli su postavljeni u svetinju i njena sveta mesta su oskrnavljena.

Davno je Gospod objavio svojim slugama o Izraelu: „Jer koji vode taj narod, oni ga zavode, a koje vode, oni su propali.“ Isaija 9,16. „Proroci prorokuju lažno i sveštenici gospodare preko njih, i narodu je mojemu to milo. A šta ćete raditi na posletku?“ Jeremija 5,31. „Jer od maloga do velikoga svi se dadoše na lakomstvo, i prorok i sveštenik, svi su varalice.“ Jeremija 6,13. Jevrejska crkva, kojoj je jednom Gospod bio tako visoko naklonjen, postala je čuđenje i prekor jer je zanemarila da iskoristi blagoslove koji su joj poklonjeni. Oholost i neverstvo su je odveli u propast. Ali, ove reči iz Svetog pisma ne odnose se samo na stari Izrael. Karakter i stanje mnogih hrišćanskih crkava po imenu, ovde su prikazani. Iako poseduju daleko veće blagoslove nego što je darovano Jevrejima, oni idu stopama tog naroda. A što je veća svetlost i privilegije, veća je i krivica onih koji dozvoljavaju da prođe neiskorišćena. Prizor koji je apostol Pavle opisao o takozvanom Božjem narodu u poslednjim danima je žalosna, ali verna slika popularnih crkava našeg vremena. „Imaju obličje pobožnosti, a sile su se njene odrekli, koji više mare za slast nego za Boga, samoživi, srebroljubci, hvališe i ponositi“ 2 Timotijeva 3, 2-7 – ovo su samo neki detalji iz strašnog opisa

koji je Pavle dao. S obzirom na česta i zapanjujuća otkrića kriminala, čak i među onima koji služe u svetim stvarima, ko se usuđuje da ustvrdi da ne postoji ni jedan greh od onih koje je apostol Pavle nabrojao, koji nije prikriven pod plaštem takozvanog hrišćanstva?

„Jer šta ima pravda sa bezakonjem?, „Kako se slaže Hristos s Velijarom?,“ „Ili kako se slaže crkva Božja s idolima? Jer ste vi crkva Boga živoga, kao što reče Bog: useliću se u njih, i živću s njima, i biću im Bog, i oni će biti moj narod. Zato izađite između njih i odvojte se, Govori Gospod, i ne dohvatajte se do nečistote, i ja ću vas primiti, i biću vam Otac, i vi ćete biti moji sinovi i kćeri, govori Gospod Svedržitelj.“ 2 Korinćanima 6,14-18.

U vreme objave Prve anđeoske vesti, narod Božji bio je u Vavilonu, i mnogo pravih hrišćana se još uvek nalazi u njenom zajedništvu. Nije mali broj onih koji nikada nisu uvideli posebne istine za ovo vreme i koji su nezadovoljni svojim sadašnjim stanjem i čeznu za čistom svetlošću. Oni uzalud traže Hristov lik u crkvi. Dok se crkve odvajaju sve više i dalje od istine i udružuju sve više sa svetom, doći će vreme kada oni koji se boje i slave Boga, neće moći više da ostanu povezani sa njima. Oni koji „ne verovaše istini, nego voleše nepravdu,“ biće prepušteni da prime „silu prevare“ i da „veruju laž.“ 2 Solunjanima 2,11.12. Tada će se opet otkriti duh progonstva. Ali, svetlost istine sijaće nad svima onima čija su srca otvorena da je prime. I sva Božja deca koja su još u Vavilonu poslušaće poziv, „izađite iz nje, narode moj.“

Poglavlje XVII

VREME OKLEVANJA

Kada je 1843. godina⁵ potpuno prošla neobeležena Isusovim dolaskom, oni koji su u veri očekivali Njegov dolazak bili su neko vreme u sumnji i zbunjenosti. Ali, iako razočarani, mnogi su nastavili da istražuju Sveto pismo, ponovo ispitujući dokaze svoje vere. Pažljivo su proučavali proročanstva da bi dobili veću svetlost. Svedočanstvo Biblije u prilog njihovog stava izgledalo je jasno i ubedljivo. Znaci koji nisu mogli da budu pogrešni, upućivali su da je Hristov dolazak tako blizu. Iako vernici nisu mogli da objasne svoje razočarenje, ipak su bili uvereni da ih je Bog vodio u njihovom prošlom iskustvu.

Njihova vera bila je ojačana direktnim i jasnim izjavama Svetog pisma koje su razjasnile vreme oklevanja. Još 1842. Duh Božji pokrenuo je Čarlsa Fiča da načini proročku kartu koju su Adventisti, uglavnom, smatrali ispunjenjem zapovesti date proroku Avakumu „piši utvaru da bude razgovetna na pločama.“ Niko, međutim, tada nije video vreme oklevanja koje je pomenuto u ovom proročanstvu. Posle razočarenja, potpuno značenje ovog stiha postalo je očigledno. Prorok kaže: „Piši utvaru, i da bude razgovetno na pločama da se lako čita, jer će još biti utvara do određenoga vremena, i govoriće šta će biti do posletka i neće slagati; ako okleva, čekaj je, jer će sigurno doći i neće odocniti.“ Avakum 2, 2. 3.

Jedan deo Ezekijelevog proročanstva bio je vernima isto tako izvor snage i utehe: „Opet mi dođe reč Gospodnja govoreći:

⁵ Vidi Dodatak, beleška 4.

Sine čovečji, kakva je to priča u vas o zemlji što govorite: protežu se dani, i od utvare neće biti ništa? Zato im reci: ovako veli Gospod Gospod... blizu su dani i reč svake utvare...jer ću ja Gospod govoriti, i što rečem zbiće se; neće se više odgađati...Gle, dom Izraelov govori: utvara koju taj vidi, do nje ima mnogo vremena, i za daleko vreme taj prorokuje. Zato im reci: Ovako veli Gospod, Gospod: neće se više odgađati nijedna moja reč; reč koju rečem zbiće se, govori Gospod Gospod.“ Ezekijel 12, 21-25. 27. 28.

Oni koji su čekali radovali su se što je Onaj koji zna kraj od početka, pogledao kroz vekove i videvši unapred njihovo razočarenje, dao im reči ohrabrenja i nade. Da nije bilo u Svetom pismu takvih mesta koja su im pokazivala da su na pravom putu, njihova vera bi se ugasila u tom času iskušenja.

U parabolli o deset devojaka u Mateju 25. poglavlje, iskustvo Adventista je opisano događajima istočnjačke svadbe. „Tada će biti carstvo nebesko kao deset devojaka koje uzeše žiške svoje i izidoše na susret ženiku... a budući da ženik odocni, zadremaše sve i pospaše.“ Rasprostranjeni pokret pod objavom Prve vesti podudara se sa izlaskom devojaka, dok je prolazanjem očekivanog vremena, razočarenjem i zakašnjenjem, predstavljeno zakašnjenje ženika. Kad je određeno vreme prošlo, pravi vernici su još uvek bili ujedinjeni u veri da je kraj svih stvari blizu. Ali, uskoro je postalo očigledno da su u nekoj meri izgubili svoju revnost i odanost, i pali u stanje prikazano u parabolli o zaspalim devojkama za vreme oklevanja.

Otrprilike u ovo vreme pojavio se fanatizam. Neki vernici koji su tvrdili da su oduševljeni vešću, odbacili su Božju Reč, kao jedinog nepogrešivog vođu. Tvrdili su da ih Sveti Duh vodi i predali su se svojim sopstvenim osećanjima, utiscima i mašti. Neki su pokazivali slepu i zanesenjačku revnost, optužujući sve

koji nisu odobrali njihov stav. Njihove fanatične ideje i delovanje nisu naišle na odobravanje kod većine Adventista, ipak, oni su doprineli da se sramoti delo istine.

Sotona je na ovaj način pokušao da se usprotivi Božjem delu i uništi ga. Narod je bio veoma pokrenut Adventnim pokretom; hiljade grešnika se obratilo, a verni ljudi predali su se radu objavljujući istinu, čak i u vreme oklevanja. Knez zla gubio je svoje podanike, i da bi naneo sramotu Božjem delu, on je nastojao da zavede one koji su ispovedali veru i da ih odvede u krajnosti. Tada su njegova oruđa spremno vrebala svaku zabludu, svaki nedostatak, svaki nevešti postupak i iznosili pred narod u preuveličanom svetlu, da bi tako omrazili Adventiste i njihovu veru. Ukoliko je veći broj svetine naveo da ispovedaju Adventnu veru, dok je njegova sila vladala nad njihovim srcima, utoliko je on imao veće preimućstvo skrećući pažnju na njih, kao na predstavnike cele zajednice vernika.

Sotona je opadač braće i njegov duh inspiriše ljude da traže pogreške i mane Božjeg naroda da bi ih izneli u javnost, dok njihova dobra dela i ne spominju. On je uvek aktivan kada Bog radi za spasenje duša. Kada sinovi Božji dolaze da se jave pred Gospodom, Sotona dolazi takođe među njih. U svakom probuđenju on je spreman da dovede one koji su neposvećenog srca i neuravnoteženog uma. Kada oni prihvate neke tačke istine i dobiju mesto sa vernicima, Sotona radi preko njih da uvede teorije koje će prevariti neoprezne. Nije nikakav dokaz da je neko hrišćanin, ako se nalazi u društvu sa Božjom decom, pa čak i u Božjoj kući, ili za stolom Gospodnjim. Sotona je u licu onih koje može da upotrebi kao svoja oruđa, često prisutan na najsvečanim skupovima.

Veliki varalica izjavljiće bilo šta da bi stekao pristalice. Ako bi on i tvrdio da je obraćen, ako bi i mogao da uđe u Nebo

i pridruži se anđelima, on ne bi promenio svoj karakter. Dok bi iskreni obožavatelji priklonili glave u slavljenju svog Stvoritelja, on bi smišljao nevolje protiv Božjeg dela i naroda, pronalazeći sredstva da zavede duše, uzevši u obzir najuspešniji metod sejanja kukolja.

Sotona se bori za svaki pedalj zemlje preko koje Božji narod korača na svom putu prema nebeskom gradu. U celoj istoriji crkve, ni jedna reformacija nije se sprovedla i napredovala bez susreta sa ozbiljnim preprekama. Tako je bilo i u Pavlovim danima. Gde god bi apostol podigao crkvu, bilo je nekih koji su tvrdili da prihvataju veru, a ipak su unosili jeres, koja bi, da je bila prihvaćena, na kraju potisnula ljubav prema istini. Luter je pretrpeo velike teškoće i nevolje zbog postupaka fanatičnih osoba, koje su tvrdile da je Bog govorio neposredno preko njih, i koje su radi toga, postavile sopstvene ideje i mišljenja, iznad svedočanstva Svetog pisma. Mnogi kojima je nedostajala vera i iskustvo, ali koji su bili veoma zadovoljni sobom i koji su voleli da slušaju i propovedaju nešto novo, bili su obmanuti pretvaranjem ovih novih učitelja i oni su se udružili sa oruđima Sotone da sruše ono što je Luter podstreknut od Boga, sagraдио. Veslejevi, a takođe i drugi koji su svojim uticajem i verom bili svetu od velikog blagoslova, nailazili su na svakom koraku na Sotoninu zlobu koja je preterano oduševljene, neuravnotežene i neposvećene gurala u svaki mogući fanatizam.

Vilijam Miler nije bio naklonjen ovim uticajima koji su vodili fanatizmu. On je izjavio, kao i Martin Luter, da se svaki duh mora ispitati Rečju Božjom. „Sotona,“ rekao je Miler, „ima u naše vreme nad nekima veliku moć. A kako ćemo znati čijeg su oni duha? Biblija odgovara: Po rodovima njihovim poznaćete ih... Mnogi duhovi su izašli u svet, i nama je naređeno da ku-

šamo duhove. Duh koji nas ne upućuje da živimo umereno, pravedno i pobožno, nije Hristov duh. Sve više sam osvedočen da Sotona mnogo radi u ovim divljim pokretima. Mnogi među nama koji se pretvaraju da su potpuno posvećeni, slede predanja ljudi, a očigledno ne znaju o istini više od onih koji se ne pretvaraju da znaju istinu. Duh zablude odvešće nas od istine, a Duh Božji će nas voditi u istinu. Ali, vi kažete: čovek može biti u zabludi i misliti da ima istinu. Šta onda? Mi odgovaramo: Duh i Reč se slažu. Ako čovek prosuđuje sebe prema Božjoj reči i nađe savršeni sklad u celoj Reči, tada mora verovati da ima istinu. Ali, ako nađe da duh koji ga vodi nije u saglasnosti sa čitavim sadržajem Svetog pisma ili Božjeg zakona, tada neka oprezno hoda da ne bi bio uhvaćen u Sotoninu zamku. Često sam bio više uveren u nečiju unutrašnju pobožnost kada sam video suzne oči, vlažne obraze i reči kajanja, nego u svo hvalisanje u hrišćanstvu.“

Neprijatelji Reformacije stavljali su sva zla fanatizma upravo na one koji su se najrevnosnije borili protiv njega. Protivnici Adventnog pokreta postupali su na sličan način. Nisu se zadovoljili time da krivo predstavljaju i uveličavaju zablude ekstremista i fanatika, nego su širili nepovoljne glasine koje nisu ni najmanje ličile na istinu. Ove osobe su bile podsticane predrasudom i mržnjom. Njihov mir bio je poremećen objavljivanjem da je Hristos na vratima. Oni su se bojali da bi to moglo da bude istina, ali ipak su se nadali da to nije tako, i to je bio razlog njihove borbe protiv Adventista i njihove vere.

Činjenica da se nekoliko fanatika uvuklo u redove Adventista, nije razlog da zaključimo da pokret nije od Boga, kao što i prisustvo fanatika i varalica u crkvi u vreme Pavlovo i Luterovo, nije bilo dovoljno opravdanje da se odbaci, ili ismeje njihov rad.

Neka se Božji narod probudi iz sna i ozbiljno započne delo pokajanja i reformacije, neka istražuje Sveto pismo da upozna istinu kakva je u Isusu, neka se potpuno posvete Bogu tada dokazi neće nedostajati da je Sotona još uvek budan i aktivan. Sa svakom mogućom prevarom on će otkriti svoju moć, pozivajući u pomoć sve pale anđele svoga carstva.

Objavljivanje Adventne vesti nije stvorilo fanatizam i podelu. On se pojavio u leto 1844. kada su Adventisti bili u stanju sumnje i zbunjenosti u pogledu svog stvarnog položaja. Propovedanje Prve vesti 1843. i ponoćnog pokliča 1844. direktno je usmereno da potisne fanatizam i neslogu. Oni koji su učestvovali u tim svečanim pokretima bili su složni, njihova srca bila su ispunjena ljubavlju jednog prema drugome i prema Isusu koga su očekivali da uskoro vide. Jedna vera, jedna blažena nada, uzdigla ih je iznad kontrole svakog ljudskog uticaja i pokazala se kao štit protiv Sotonskih napada.

Poglavlje XVIII

PONOĆNA VIK

„A budući da ženik zakasni, zadremaše sve i pospaše. A u ponoći stade vika: Eto ženika gde ide, izlazite mu na susret. Tada ustaše sve devojke one i ukrasiše žiške svoje.“ Matej 25, 5-7.

U leto 1844. Adventisti su otkrili grešku u svom ranijem računanju proročkog perioda i zauzeli prema njemu ispravan stav. U Danilu 8,14, 2300 dana za koje su verovali da doseže do Drugog Hristovog dolaska, trebalo je prema njihovom mišljenju, da istekne u proleće 1844. Ali, sada se videlo da se ovaj period produžio do jeseni iste godine⁶ i misli Adventista bile su usredsređene na ovu tačku kao na vreme Gospodnjeg pojavljivanja. Objavljivanje vesti o ovom vremenu bio je drugi korak ispunjenja parabole o svadbi, čija se primena najjasnije vidi u iskustvu Adventista. Kao što se u paraboli vika podigla u ponoć, najavljujući približavanje ženika, tako se i u ispunjenju proročanstva, između proleća 1844. kada su prvo pretpostavljali da će se završiti 2300 dana i jeseni 1844. kada se, zaista, navršilo 2300 dana, kako je to kasnije utvrđeno – podigla vika sa istim rečima Svetog pisma: „Eto ženika gde ide, izlazite mu na susret.“

Kao talas plime pokret se proširio zemljom. Od grada do grada, od sela do sela i do udaljenih područja, vest se pronosila, sve dok se Božji narod koji ga je čekao nije potpuno probudio. Fanatizam je pred ovom porukom iščezao kao rani mraz pred suncem. Vernici su još jednom pronašli svoje stanovište, nada i hrabrost nadahnula je njihova srca. Delo je bilo slobodno od onih krajnosti koje se uvek pojavljuju kada je ljudsko uzbuđenje

⁶ Vidi Dodatak, beleška 1.

bez nadzora Reči i Duha Božjeg. Po svom karakteru delo je bilo slično onome iz vremena poniznosti i iskrenog vraćanja Gospodu, koje je u starom Izraelu nastajalo posle opomena i ukora upućenim preko Njegovih slugu. Ono je nosilo svojstva koja obeležavaju Božje delo u svakom veku. Bilo je manje zanosne radosti, a više dubokog ispitivanja srca, priznavanja greha i ostavljanja sveta. Priprema za susret sa Gospodom bila je glavna briga duše. Bilo je istrajnih molitava i potpunog posvećenja Bogu.

Opisujući to delo Vilijam Miler je rekao: „Nema velikog izražavanja radosti; ono je izgleda zadržano za buduću priliku, kada će se celo Nebo i Zemlja radovati neiskazanom radošću i puninom slave. Nema klicanja; ono je sačuvano za poklič sa Neba. Pevači su ućutali; oni su čekali da se pridruže anđeoskom mnoštvu, nebeskim horovima. Nikakva dokazivanja nisu potrebna, niti su upotrebljena. Svi su osvedočeni da imaju istinu. Nema suprotnosti u osećanjima, svi su jednoga srca i jedne misli.“

Od svih velikih religioznih pokreta, još od apostolskih dana, nijedan nije bio slobodniji od ljudskih nesavršenosti i sotonskih prevara kao ovaj u jesen 1844. Čak i sada, četrdeset godina posle greške, svi koji su učestvovali u tom pokretu i koji su čvrsto stajali na temelju istine, još uvek osećaju sveti uticaj tog blagoslovenog dela i svedoče da je to bilo od Boga.

Na poziv: „Eto ženika gde ide, izlazite mu na susret,“ čekao su ustali, „i ukrasiše žiške svoje.“ Oni su proučavali Božju reč sa interesom koji je do sada bio nepoznat. Anđeli su bili poslani sa Neba da podignu one koji su postali obeshrabreni i da ih pripreme da prihvate vest. Delo se nije oslanjalo na mudre i učene ljude, već na silu Božju. Ne najdarovitiji, već najponizniji

i najodaniji su bili ti koji su prvi čuli poziv i poslušali ga. Zemljoradnici su napustili svoja polja, zanatlije svoj alat i izašli su sa suzama u očima i sa velikom radošću da daju opomenu. Oni koji su ranije predvodili u delu, bili su među poslednjima koji su se pridružili pokretu. Crkve su, uglavnom, zatvarale svoja vrata ovoj vesti i veliki broj onih koji su imali živo svedočanstvo prekinuli su veze sa njima. Božjim providenjem ova vika se ujedinila sa Drugom anđeoskom večću i dala je silu ovom delu.

Ponoćna vika nije se širila toliko argumentima, iako je dokaz iz Svetog pisma bio jasan i uverljiv. Nju je pratila neodoljiva sila koja je pokretala dušu. Nisu postojale sumnje, niti pitanja. Prilikom Hristovog pobedonosnog ulaska u Jerusalim, narod koji se sa svih strana zemlje sakupio da proslavi praznik, pohrlio je ka Maslinskoj gori, i kada se pomešao sa mnoštvom koje je pratilo Isusa, osvojilo ga je oduševljenje tog časa, i pomogao je da poklič bude jači: „Blagosloven koji ide u ime Gospodnje!“ Matej 21, 9. Na sličan način su i nevernici koji su dolazili na sastanke Adventista – neki iz radoznalosti, a neki prosto da se narugaju – osetili ubedljivu silu koja je pratila vest: „Eto ženika gde ide!“

U to vreme postojala je vera koja je dobijala odgovore na molitve – vera koja je cenila nagradu. Duh milosti se, poput pljuška na žednu zemlju, spustio na one koji su iskreno proučavali. Oni koji su očekivali da uskoro stanu licem k licu sa svojim Iskupiteljem, osećali su svetu radost koja se ne može opisati. Sila Svetoga Duha koja omekšava i potčinjava, rastopila je srca, dok je Božja slava kao talas za talasom, prekrila vernike.

Oni koji su primili vest približavali su se pažljivo i svečano vremenu kada su se nadali da će sresti svoga Gospoda. Svakoga jutra osećali su da je njihova prva dužnost da se osvedoče da ih Bog prima. Njihova su srca bila prisno sjedinjena i oni su se

mnogo molili zajedno i jedni za druge. Često su se sastajali na usamljenim mestima da razgovaraju sa Bogom i glas njihovih usrdnih zalaganja u molitvi uzdizao se k Nebu sa polja ili šumara. Sigurnost da uživaju Spasiteljevu naklonost, smatrali su važnijom od svoje svakodnevne hrane, a ako bi oblak pomračio njihove umove, nisu mirovali dok ga nisu uklonili. Pošto su osetili dokaz opraštajuće milosti, čeznuli su da vide Onoga koga je njihova duša ljubila.

Ali, ponovo im je bilo određeno razočarenje. Očekivano vreme je prošlo, a njihov Spasitelj se nije pojavio. Sa nepokolebljivim poverenjem gledali su na Njegov dolazak, a sada su se osećali kao i Marija kada je došavši na Spasiteljev grob i našavši ga praznog, plačući uzviknula: „Uzeše Gospoda mojega, i ne znam gde ga metnuše.“ Jovan 20, 13.

Osećanje strahopoštovanja i bojazan da bi vest mogla biti istinita, zadržavali su neko vreme neverni svet. Kada je očekivano vreme prošlo, ovaj strah nije odjednom nestao, pa se nisu usudili da trijumfuju nad razočaranima. Ali, kada nisu videli znakove Božjeg gneva, oporavili su se od straha i počeli su iznova sa svojim ismejavanjem i ruganjem. Veliki broj onih koji su ispovedali veru u skori Gospodnji dolazak, odrekao se svoje vere. Neki koji su bili samouvereni, bili su u svome ponosu toliko povređeni da su želeli da nestanu sa sveta. Oni su se tužili na Boga kao Jona, i radije su želeli smrt, nego život. Oni koji su svoju veru zasnivali na mišljenjima drugih, a ne na Božjoj reči, bili su sada spremni da promene svoje poglede. Rugači su slabice i kukavice pridobili u svoje redove, a onda su se svi sjedinili i izjavili da sada ne treba više strahovati, ili čekati. Vreme je prošlo, Gospod nije došao i svet može ostati isti hiljadama godina.

Ozbiljni i iskreni vernici žrtvovali su sve za Hrista i osećali

su Njegovu prisutnost kao nikada pre. Oni su, kako su verovali, dali poslednju opomenu svetu i očekujući da će uskoro biti primljeni u društvo svog božanskog Učitelja i nebeskih anđela, u velikoj meri se povukli od nevernog mnoštva. Sa žarkom čežnjom su se molili: „Da, dođi Gospode Isuse, dođi brzo!“ Ali On nije došao. A sada, opet preuzeti težak teret briga ovoga života i podnositi ismevanje i ruganje sveta, bilo je zaista teško iskušenje vere i strpljenja.

Ovo razočarenje, međutim, nije bilo tako veliko kao ono koje su doživeli Hristovi učenici u vreme prvog Hristovog dolaska. Kada je Isus trijumfalno ušao u Jerusalim, Njegovi sledbenici su mislili da on namerava da stupi na Davidov presto i oslobodi Izrael od njegovog ugnjetača. S velikim nadama i radosnim očekivanjem utrkivali su se da svom Caru iskažu što veće poštovanje. Mnogi su svoje gornje haljine prostirali kao tepih na Njegov put ili bacali pred Njega palmine grane. U svom oduševljenju ujedinili su se u radosnom pokliču: „Osana Sinu Davidovu!“ Kad su fariseji uznemireni i ljuti zbog ovakvog izražavanja radosti, tražili da Isus ukori svoje učenike, On je odgovorio: „Ako oni učute, kamenje će povikati.“ Luka 19, 40. Proročanstvo se mora ispuniti. Učenici su ispunjavali Božju nameru, pa, ipak, morali su da dožive gorko razočarenje. Posle samo nekoliko dana oni su bili očevici Njegove mučeničke smrti i morali su da Ga polože u grob. Njihova očekivanja nisu se ispunila ni u najmanjoj pojedinosti, a njihove nade umrle su sa Isusom. Sve dok njihov Gospod nije pobedonosno vaskrsao iz groba, nisu mogli shvatiti da je sve to bilo prorečeno u proročanstvima i „da je trebalo Hristos da postrada i vaskrsne iz mrtvih.“ Dela 17, 3. Na sličan način se ispunilo proročanstvo Prve i Druge anđeoske vesti. Prva i Druga anđeoska vest su date u pravo vreme i izvršile su delo koje je Bog nameravao da izvrši preko njih.

Svet je posmatrao, očekujući da – ako vreme prođe i Hristos se ne pojavi – ceo sistem Adventizma padne. Ali, dok su mnogi pritisnuti teškim iskušenjem, napustili svoju veru, bilo je onih koji su ostali čvrsti. Oni nisu mogli otkriti ni jednu grešku u svom računanju proročkih odseka. Najdarovitiji njihovi protivnici nisu uspjeli da poruše njihov stav. Istina, postojala je greška u njihovom čekanju događaja, ali čak ni to nije moglo da uzdrma njihovu veru u Božju reč. Kada je Jona na ulicama Ninevije objavljivao da će grad u roku od četrdeset dana biti uništen, Bog je prihvatio poniznost Ninevije i produžio njihovo vreme ispita; ipak, Jonina vest bila je od Boga poslata, a Ninevija je ispitana po Njegovoj volji. Adventisti su verovali da ih je Bog na sličan način vodio da upozore svet o dolazećem sudu i bez obzira na njihovo razočarenje, oni su bili uvereni da su stigli do najvažnije krize.

Smatralo se da se parabola o rđavom slugi odnosi na one koji su želeli da odgode Gospodnji dolazak: „Ako li taj rđavi sluga reče u srcu svome: neće moj gospodar još zadugo doći; i počne biti svoje drugare, a jesti i piti s pijanicama; doći će gospodar toga sluge u dan kad se ne nada, i u čas kad ne misli. I raseći će ga napola, i daće mu platu kao i licemerima.“ Matej 24,48-51.

Osećanja onih koji su se čvrsto držali Adventne istine izražena su rečima Vilijama Milera: „Kad bih imao mogućnost da ponovo prođem kroz život sa istim dokazima koje sam i onda imao, ako bih hteo da budem pošten pred Bogom i ljudima, učinio bih isto što sam učinio. Nadam se da sam očistio svoje haljine od krvi duša. Osećam da sam se, koliko je bilo u mojoj moći, oslobodio svake krivice u pogledu njihove osude.“ „Iako sam se dva puta razočarao,“ pisao je ovaj Božji čovek, „ipak, još nisam potišten ili obeshrabren. Moja nada u Hristov dolazak jaka

je kao i uvek. Ja sam činio samo ono, što sam posle mnogo godina ozbiljnog razmatranja smatrao svojom svetom dužnošću da činim. Ako sam pogrešio, to je bilo iz hrišćanske ljubavi prema mojim bližnjima i u uverenju o mojoj dužnosti prema Bogu. Jednu stvar znam, propovedao sam samo ono što sam verovao, i Božja ruka bila je sa mnom, Njegova sila se pokazivala u radu i mnoga dobra su učinjena zbog toga. Mnoge hiljade, po svim ljudskim procenama, propovedanjem vremena su bile podstaknute da proučavaju Sveto pismo, i na taj način kroz veru u pro-livenu Hristovu krv, izmirili su se s Bogom. Nikada se nisam osmehom udvarao oholima, niti sam klonuo zbog mrštenja sveta. Ni sada neću da kupujem njihovu naklonost, niti ću da izazivam njihovu mržnju prekoračujući svoju dužnost. Neću nikada da tražim svoj život iz njihovih ruku, niti ću, nadam se, odbiti da izgubim svoj život, ako to Bog bude odredio u svom dobrom providenju.“

Bog nije napustio svoj narod. Njegov Duh je još uvek bio sa onima koji se nisu brzopleto odrekli svetlosti koju su primili, niti su optužili Adventni pokret. Apostol Pavle gledajući kroz vekove, napisao je reči ohrabrenja i upozorenja onima koji su u iskušenju, čekaocima u ovoj krizi: „Ne odbacujte, dakle, svoje pouzdanje koje ima veliku nagradu. Vama je, naime, potrebna istrajnost da izvršite volju Božju i primite obećanje, jer još malo, vrlo malo, pa će doći onaj koji treba da dođe i neće odocniti. A pravednik živeće od vere, ako li ustukne, moja duša neće uživati u njemu. A mi nismo od onih koji bojažljivo odstupaju – na propast, nego od onih koji veruju – da steknu život.“ Jevrejima 10, 35-39.

Narod kome su ove reči upućene bio je u opasnosti da doživi brodolom svoje vere. Oni su izvršili volju Božju, sledili su vođstvo Svetoga Duha i Njegovu reč, a ipak nisu mogli razumeti

Njegovu nameru u svom prošlom iskustvu, niti su mogli raspoznati stazu pred sobom, i zato su bili u iskušenju da posumnjaju da ih je, zaista, Bog vodio. Na to vreme su se, naročito, odnosile reči: „A pravednik živeće od vere.“ Adventisti su hodili u videlu, kada je jasna svetlost ponoćne vike zasvetlila na njihovom putu, kada su videli otpećaćena proročanstva i kako se brzo ispunjavaju znaci koji su govorili da je Hristov dolazak blizu. Ali sada, slomljeni neispunjenim nadama, mogli su se održati samo verom u Boga i u Njegovu Reč. Svet koji se rugao, rekao je: „Prevareni ste. Napustite vašu veru i recite da je Adventni pokret bio od Sotone.“ Ali, Božja reč je objavila: „Ako li odstupi, neće biti po volji moje duše.“ Napustiti sada svoju veru i odreći se sile Svetoga Duha koja je pratila ovu vest, značilo bi vraćati se u propast. Pavlove reči su ih ohrabrile da ostanu čvrsti: „Ne odbacujte, dakle, svoje pouzdanje... vama je, naime, potrebna istrajnost... Jer još malo, vrlo malo, pa će doći onaj koji treba da dođe i neće odocniti.“ Njihov jedini siguran put bio je da paze na svetlost koju su već primili od Boga, čvrsto se držeći Njegovih obećanja, i da nastave da istražuju Sveto pismo i strpljivo čekaju i straže, kako bi primili više svetlosti.

Poglavlje XIX

SVETINJA

Biblijski tekst koji je iznad svega drugog bio temelj i glavni stub Adventne vere glasi: „Do dve hiljade i tri stotine dana i noći, onda će se svetinja očistiti.“ Danilo 8, 14. Ove reči bile su poznate svima onima koji su verovali u skori Gospodnji dolazak. Hiljade usana radosno je ponavljalo ovo proročanstvo kao lozinku svoje vere. Svi su osećali da od događaja predskazanih u ovome proročanstvu zavise njihova najsvetlija očekivanja i najdraže nade. Pokazano je da se ovi proročki dani završavaju u jesen 1844. Zajedno sa ostalim hrišćanskim svetom Adventisti su smatrali da je Zemlja ili neki deo nje, svetinja i da očišćenje svetinje znači čišćenje Zemlje vatrom u poslednjem velikom danu. Oni su razumeli da će se ovo dogoditi prilikom Hristovog drugog dolaska. Otuda i zaključak da će se Hristos vratiti na Zemlju 1844.

Međutim, određeno vreme je prošlo, a Gospod se nije pojavio. Vernici su znali da Božja reč ne može pogrešiti, nego da je greška u njihovom tumačenju proročanstva. Ali, gde je bila greška? Mnogi su brzopleto presekli čvor teškoće, poričući da se 2300 dana završavaju 1844. Ni jedan razlog nisu mogli da daju za ovakav stav, osim da Hristos nije došao u očekivano vreme. Oni su tvrdili da, ako se proročki dani završavaju 1844, Hristos bi tada došao da očisti svetinju čišćenjem Zemlje vatrom, ali pošto nije došao, ni ti dani se nisu mogli završiti.

Prihvatiti ovaj zaključak značilo bi odreći se nekadašnjeg računanja proročkih perioda i celo pitanje uvući u zbrku. Bilo je to namerno napuštanje stavova koji su postignuti molitvom i ozbiljnim proučavanjem Svetog pisma, mislima prosvetljenim

Božjim Duhom i srcima koja su plamtela živom silom – stavova koji su odoleli najoštrijim kritikama i najogorčenijem suprotstavljanju popularnih pobožnjaka i svetovnih mudraca, stavova koji su stajali čvrsto protiv udruženih snaga učenosti, rečitosti, izrugivanja i vikanja od pripadnika svih klasa. Sve ovo se žrtvovalo da bi se održala teorija da je ova Zemlja svetinja.

Bog je vodio svoj narod u velikom Adventnom pokretu. Njegova sila i slava pratile su ovo delo i On nije hteo da dopusti da se ovo završi u tami i razočarenju, i da se osramoti kao lažno i fanatično uzbuđenje. On nije mogao ostaviti svoju Reč obavijenu sumnjom i nesigurnošću. Iako je većina Adventista napustila svoje ranije računanje proročkog perioda i porekla ispravnost pokreta zasnovanog na njemu, nekolicina njih nisu bili voljni da se odreknu tačaka vere i iskustava koja su bila potkrepljena Svetim pismom i posebnim svedočanstvom Božjeg Duha. Verovali su da su u svom proučavanju prihvatili zdrava načela tumačenja i da je njihova dužnost da čvrsto drže do sada usvojene istine i da nastave istim smerom biblijskog istraživanja. Sa ozbiljnom molitvom ponovo su ispitali svoj stav i proučavali Sveto pismo da bi otkrili svoju grešku. Pošto nisu videli nikakvu grešku u svom objašnjenju proročkih perioda, bili su navedeni da dublje ispituju predmet svetinje.⁷

U svom istraživanju shvatili su da je Mojsije sagradio zemaljsku svetinju po Božjoj zapovesti, prema uzoru koji mu je pokazan na gori: „Koja je simbolična slika za sadašnje vreme u kojoj se prinose darovi i žrtve.“ Da su ta dva sveta mesta bila: „obličja nebeskih stvari,“ da Hristos, naš prvosveštenik, je: „sluga svetinjama i istinitoj svetinji koju načini Gospod, a ne čovek,“ da „Hristos ne uđe u rukotvorenu svetinju, sliku one prave svetinje, nego u samo Nebo, da se pokaže sad pred licem Božjim

⁷ Vidi Dodatak, beleška 5.

za nas.“ Jevrejima 9, 9. 23; 8, 2; 9, 24.

Svetinja na Nebu u kojoj Isus služi u našu korist, jeste veliki original, dok je svetinja koju je Mojsije sagradio samo kopija. Bog je dao svoga Duha graditeljima zemaljske svetinje. Umetnička veština koja se prikazala pri izgradnji svetinje bila je izražaj nebeske mudrosti. Zidovi su izgledali poput masivnog zlata i odsjajivali su na sve strane svetlost koja je dolazila od sedam žižaka zlatnog svećnjaka. Sto sa postavljenim hlebovima i kadioni oltar blistali su kao uglačano zlato. Raskošna zavesa izvezena slikama anđela u plavoj, purpurnoj i skerletnoj boji sačinjavala je tavanicu i povećavala lepotu prizora. A iza druge zaveses nalazila se sveta Šehina, vidljivo otkrivenje Božje slave, pred koju niko, osim prvosveštenika nije mogao da uđe i ostane živ. Ta neuporediva lepota zemaljskog šatora prikazivala je ljudskom vizijom slavu onog nebeskog hrama gde Hristos naš prvosveštenik služi za nas pred Božjim prestolom.

Kao što je svetinja na Zemlji imala dva dela: svetinju i svetinju nad svetinjama, tako i u svetinji na Nebu postoje dva sveta mesta. Kovčeg u kome se nalazi Božji zakon, kadioni oltar i drugi predmeti za službu koji se nalaze u svetinji na Zemlji, takođe su kopija nebeske svetinje. Apostolu Jovanu je u svetom viđenju bilo dopušteno da uđe u Nebu i tamo je video svećnjak i kadioni oltar i kako se „otvorila crkva Božja na nebu.“ Opazio je, takođe, „kovčeg zaveta.“ Otkrivenje 4,5; 8,3; 11,19.

Tako su oni koji su istraživali ovaj predmet našli nepobitan dokaz o postojanju svetinje na Nebu. Mojsije je načinio zemaljsku svetinju prema uzoru koji mu je Bog pokazao. Pavle izjavljuje da je ovaj uzor bila prava svetinja koja je na Nebu. Jovan svedoči da ju je video na Nebu.

U nebeskom hramu, u Božjem mestu prebivanja, Njegov presto je ustanovljen na pravdi i sudu. U svetinji nad svetinjama

je Njegov zakon – veliko merilo pravde po kome će se celo čovečanstvo ispitati. Kovčeg zaveta u kome se čuvaju ploče zakona, pokriven je poklopcem milosti, pred kojim Hristos iznosi zasluge svoje krvi u korist grešnika. Ovako je predstavljeno sjedinjenje pravde i milosti u planu ljudskog otkupljenja. Ovo sjedinjenje mogla je zamisliti samo neizmerna mudrost, a izvršiti, jedino, neizmerna moć. To je sjedinjenje koje ispunjava celo Nebo divljenjem i poštovanjem. Heruvimi koji sa strahopoštovanjem gledaju na poklopac milosti u zemaljskoj svetinji predstavljaju zanimanje kojim nebeska vojska posmatra delo otkupljenja. Ovo je tajna milosti u koju anđeli žele da zavire – da Bog može biti pravedan dok pravda pokajanog grešnika i obnavlja svoj odnos sa palom ljudskom rasom; da se Hristos ponizio da bi bezbrojno mnoštvo izvukao iz bezdana propasti i obukao ih u čiste haljine svoje pravde da bi se mogli sjediniti sa anđelima koji nikada nisu pali i zauvek prebivati u Božjem prisustvu.

Na kraju 2300 dana, 1844. godine, ni jedna svetinja nije postojala na Zemlji već mnogo vekova. Prema tome, izjava: „do dve hiljade i tri stotine dana i noći, onda će se svetinja očistiti,“ mora da se odnosi jedino na nebesku svetinju. Ali, zar je nebeskoj svetinji potrebno čišćenje? Vrativši se opet Svetom pismu, učenici proročanstva su shvatili da čišćenje nije predstavljalo odstranjivanje fizičke nečistoće, jer se to vršilo krvlju i, prema tome, mora biti očišćenje od greha. Apostol ovako kaže: „Bilo je dakle potrebno da se slike nebeskih stvarnosti ovako čiste, (krvlju životinja), a same nebeske stvarnosti boljim žrtvama od ovih (štaviše dragocenom Hristovom krvlju).“ Jevrejima 9, 23. Da bi dalje stekli više znanja o čišćenju prikazanom u proročanstvu, bilo je neophodno razumeti službu nebeske svetinje. Ovo se moglo naučiti samo iz službe u zemaljskoj svetinji, jer Pavle kaže da sveštenici koji su svoju službu obavljali u zemaljskoj

svetinji, služili su „slici i senci nebeskih stvari.“ Jevrejima 8, 5.

Služba zemaljske svetinje sastojala se iz dva dela. Sveštenici su svaki dan služili u svetinji, dok je poglavar sveštenečki jednom godišnje obavljao u svetinji nad svetinjama naročito delo pomirenja za očišćenje svetinje. Dan za danom pokajani grešnik je donosio svoju žrtvu na vrata šatora. Stavljajući ruke na glavu žrtve, priznavao je grehe i na ovaj način je simbolično preneo grehe sa sebe na nevinu žrtvu. Zatim je životinja zaklana i krv ili meso sveštenik je uneo u svetinju. Tako je greh slikovito prenesen u svetinju. Tako se obavljalo delo preko cele godine. Stalno prenošenje greha u svetinju je zahtevalo da se još jedna služba održi da bi se gresi uklonili. Na deseti dan sedmog meseca, prvosveštenik bi ušao u unutrašnji deo ili u svetinju nad svetinjama, gde je pod smrtnom kaznom bio zabranjen ulaz u neko drugo vreme. Čišćenjem svetinje ispunjen je pun krug godišnjih službi.

Na veliki dan pomirenja, dva jarca su bila dovođena na vrata šatora i za njih se bacao ždreb: „jedan ždreb Gospodu, a drugi ždreb Azazelu.“ Jarac na koga je pao ždreb za Gospoda, bio je zaklan kao žrtva za greh naroda. Sveštenik je njegovu krv odneo iza zavese i njome poprskao po poklopcu milosti i pred njim. „I tako će očistiti svetinju od nečistota sinova Izraelovih i od prestupa njihovih u svim gresima njihovim. Tako će učiniti i u šatoru od sastanka koji je među njima usred nečistota njihovih.“ 3. Mojsijeva 16, 8. 16.

„I metnuvši Aron obe ruke svoje na glavu jarcu živome, neka ispoveda nad njim sva bezakonja sinova Izraelovih i sve prestupe njihove u svim gresima njihovim i metnuvši ih na glavu jarcu neka ga da čoveku spremnom da ga istera u pustinju. I jarac će odneti na sebi bezakonja njihova u pustinju.“ 3. Mojsijeva 16,21.22. Jarac za Azazela se nije više vratio u Izraelov logor, a

čovjek koji ga je odveo morao je da opere sebe i svoje haljine pre nego što se vrati u logor.

Cela ceremonija bila je određena da ostavi utisak na Izraelce o svetosti Boga i Njegovoj odvratnosti prema grehu i da im pokaže da ne mogu doći u dodir sa grehom, a da se ne uprljaju njime. Od svakog čoveka zahtevalo se da preispituje svoju dušu dok se obavlja služba pomirenja. Svi poslovi su ostavljeni i cela zajednica Izraela provela je dan u svečanoj poniznosti pred Bogom, u molitvi, postu i dubokom ispitivanju srca.

Važne istine koje se odnose na pomirenje mogu se naučiti iz simbolične službe. Zamena je prihvaćena umesto grešnika, ali greh nije bio uništen krvlju žrtve. Ovim je samo bio predviđen način kako će greh biti prenesen u svetinju. Prinošenjem krvi grešnik je priznao autoritet zakona, ispovedio svoju krivicu zbog prestupa i izrazio svoju želju za oproštenjem kroz veru u Otkupitelja koji dolazi. Ali, on time još nije bio potpuno oslobođen od prokletstva Zakona. Na dan pomirenja, prvosveštenik, uzimajući žrtvu zajednice, ušao je u svetinju nad svetinjama sa krvlju ove zajedničke žrtve i pokropio po poklopcu milosti, direktno iznad Zakona, da udovolji Njegovim zahtevima. Tada je kao posrednik uzeo grehe na sebe i izneo ih iz svetinje. Položivši ruke na glavu živog jarca, priznao je nad njim sve grehe i tako ih je sa sebe simbolički preneo na jarca. Jarca su zatim oterali i tako se smatralo da su zauvek gresi odvojeni od naroda.

Ovakva služba bila je „slika i sen nebeskih stvari.“ Što se činilo u simboličnoj službi na Zemlji, čini se u stvarnosti u službi na Nebu. Posle svog vaznesenja naš Spasitelj je otpočeo svoje delo kao naš Prvosveštenik. Pavle kaže: „Jer Hristos ne uđe u rukotvorenu svetinju koja je samo slika prave, nego u samo Nebo, da se pokaže sad pred licem Božjim za nas.“ Jevrejima 9,

24. U skladu sa simboličnom službom, On je otpočeo svoju službu u svetinji na kraju proročkih dana – 1844, kao što je prorok Danilo, On je ušao u Svetinju nad svetinjama da izvrši poslednji deo svog svečanog rada, čišćenje svetinje.

Kako su u staro vreme gresi naroda bili slikovito preneseni u zemaljsku svetinju putem krvi žrtve, tako su i naši gresi uistinu preneseni u nebesku svetinju Hristovom krvlju. I kao što je slikovito čišćenje zemaljske svetinje izvršeno odstranjivanjem greha koji su je oskrnavili, tako i pravo čišćenje nebeske svetinje će se izvršiti odstranjivanjem, ili brisanjem greha koji su tamo zapisani. Potrebno je pregledati zapisane knjige da bi se odredilo ko je pokajanjem i verom u Hrista stekao pravo da primi u svoju korist Njegovo pomirenje. Čišćenje svetinje zato obuhvata delo istražnog suda. Ovo delo mora se izvršiti pre Hristovog dolaska da izbavi svoj narod. Jer kad On dođe, Njegova plata ide sa Njim „da dâ svakome po delima njegovim.“ Otkrivenje 22, 12.

Tako su oni koji su sledili naprednu svetlost proročke reči, videli, da umesto dolaska na zemlju na kraju 2300 dana, 1844. godine, Hristos je tada ušao u svetinju nad svetinjama nebeske svetinje, u prisutnosti Božjoj da izvrši konačno delo pomirenja, pripremu za svoj dolazak.

Uvideli su, takođe, i to da je žrtva za greh ukazivala na Hrista kao žrtvu. Da je poglavar sveštenečki predstavljao Hrista kao posrednika, dok je jarac za Azazela predstavljao Sotonu, uzročnika zla, na koga će na kraju biti stavljeni gresi iskrenih pokajnika. Kad je poglavar sveštenečki putem krvi žrtve za greh, odstranio grehe iz svetinje, položio ih je na Azazela. Kada Hristos, na kraju svoje službe bude svojom krvlju odstranio grehe svoga naroda iz nebeske svetinje, položiće ih na Sotonu koji pri izvršenju suda mora snositi konačnu kaznu. Jarac za Azazela bio je oteran u pustinju, da se više nikad ne vrati u društvo Izraelaca.

Tako će Sotona zauvek biti prognan iz Božje prisutnosti i Njegovog naroda i biće uništen u konačnom uništenju greha i grešnika.

Poglavlje XX

OTVORENA I ZATVORENA VRATA

Predmet svetinje bio je ključ koji je otvorio tajnu razočarenja, pokazujući da je Bog vodio svoj narod u velikom Adventnom pokretu. Ovaj predmet je otvorio pogled na potpuni niz istina, povezanih i skladnih, i otkrio im sadašnju dužnost jer je rasvetlio položaj i delo Božjeg naroda.

Kad je očekivano vreme prošlo, 1844. godine Adventisti su još verovali da je Spasiteljov dolazak veoma blizu, da su došli do nekog važnog kritičnog trenutka i da je Hristovo delo posredovanja za čoveka pred Bogom završeno. Pošto su uputili opomenu o sudu koji se približavao, smatrali su da je njihov rad za svet završen, i više nisu osećali teret na duši za spasenje grešnika, a drsko i bogohulno ruganje bezbožnika bilo je za njih još jedan dokaz da se Božji Duh povukao od onih koji su odbacili Njegovu milost. Sve ovo učvrstilo ih je u njihovom verovanju da je vreme probe završeno, ili, kako su se oni tada izrazili, da su „vrata milosti zatvorena.“⁸

Ali, sa istraživanjem predmeta svetinje pojavilo se i veće videlo. Sada se videla primena Hristovih reči iz Otkrivenja koje su upućene crkvi baš za ovo vreme: „Tako govori Sveti, Istiniti, koji ima ključ Davidov, koji otvori i niko ne zatvori, koji zatvori i niko ne otvori. Znam tvoja dela; gle, dadoh pred tobom vrata otvorena, i niko ih ne može zatvoriti...“ Otkrivenje 3, 7. 8. Ovde su izneta na videlo otvorena i zatvorena vrata. Na svršetku 2300 proročkih dana, 1844. godine, Hristos je preneo svoju službu iz

⁸ Vidi Dodatak, beleška 6.

Svetinje u Svetinju nad svetinjama. Kada je u službi u zemaljskoj svetinji, prvosveštenik na dan pomirenja ušao u svetinju nad svetinjama, vrata svetinje su se zatvorila, dok su vrata svetinje nad svetinjama bila otvorena. Tako, kada je Hristos prešao iz Svetinje u Svetinju nad svetinjama u nebeskoj Svetinji, vrata ili služba u prvom delu su bila zatvorena, a vrata ili služba drugog dela otvorena. Hristos je završio jedan deo svoje službe kao naš posrednik da bi počeo drugi deo; i On još uvek pokazuje svoju krv pred Ocem u korist grešnika. „Gle,“ kaže On, „dadoh pred tobom vrata otvorena i niko ih ne može zatvoriti.“

Oni koji verom slede Isusa u velikom delu pomirenja, primaju Njegovo posredovanje u svoju korist; ali oni koji odbace svetlost koja predstavlja Njegovu službu, gube korist od te službe. Jevreji koji su odbacili svetlost koja im je data prilikom prvog Hristovog dolaska, i odbili da veruju u Njega kao Spasitelja sveta, nisu mogli ni da prime oprostaj kroz Njega. Kada je Isus, posle svog uznesenja, ušao putem svoje krvi u nebesku Svetinju da bi izlio na svoje učenike blagoslove svog posredništva, Jevreji su ostali u potpunosti tami, i nastavili su njihove beskorisne žrtve i darove. Služba simbola i senki je prestala. Ta vrata kroz koja su ljudi ranije nalazili prilaz Bogu, više nisu bila otvorena. Jevreji su odbili da Ga traže na jedini način kako su Ga tada mogli naći, kroz službu u nebeskoj Svetinji. Radi toga nisu našli zajednicu s Bogom. Za njih su vrata bila zatvorena. Oni nisu imali spoznaju o Hristu kao pravoj žrtvi i jedinom posredniku pred Bogom, te zato nisu mogli da prime prednost Njegovog posredovanja.

Stanje nevernih Jevreja pokazuje stanje bezbrižnih i nevernih među takozvanim hrišćanima koji su svojevoljno odbacili delo našeg milostivog Prvosveštenika. U simboličkoj službi, kada bi prvosveštenik ulazio u svetinju nad svetinjama, od svih

Izraelaca tražilo se da se skupe oko svetinje i da na najsvečaniji način ponize svoje duše pred Bogom, kako bi mogli primiti oprostjenje za svoje grehe, i kako ne bi bili isključeni iz zajednice. Koliko je važnije da u ovom stvarnom danu pomirenja shvatimo delo našeg Prvosveštenika i znamo dužnosti koje se traže od nas.

Ljudi ne mogu nekažnjeno da odbace opomene koje im Bog šalje u svojoj milosti. U Nojeve dane Nebo je poslalo vest svetu i spasenje ljudi je zavisilo od toga kako će primiti tu vest. Zato što su odbili opomenu Božji Duh se povukao od tog grešnog naroda i oni su izginuli u vodama potopa. U Avramovo vreme milost je prestala da zastupa grešne stanovnike Sodoma, i svi, osim Lota, njegove žene i dve kćeri, bili su uništeni vatrom, poslatom sa Neba. Tako je bilo i u Hristovo vreme. Božji Sin je rekao nevernim Jevrejima onoga pokoljenja: „Eto će vam se ostaviti vaša kuća pusta.“ Matej 23,38. Gledajući na poslednje dane, ista neizmerna Sila objavljuje o onima koji „ljubavi istine ne primiše da bi se spasli,“ „zato će im Bog poslati silu prevare da veruju laži, da prime sud svi koji ne veruju istini nego vole nepravdu.“ 2 Solunjanima 2,10-12. Pošto odbacuju učenja Njegove reči, Bog povlači svoj Duh, i prepušta ih obmanama koje vole.

Ali, Hristos još uvek posreduje u korist čoveka i svetlost će biti data onima koji je traže. Iako Adventisti ovo u početku nisu razumeli, to im je, ipak, kasnije postalo jasno kada su počeli da razumevaju stihove u Pismu koji su određivali njihov pravi položaj.

Posle isticanja vremena – 1844. godine, usledio je period velikog iskušenja za one koji su se još uvek držali Adventne vere. Njihova jedina uteha koja je razjasnila njihov pravi položaj, bila je svetlost koja je upravila njihove umove gore prema Svetinji. Kao što je spomenuto, Adventisti su jedno kratko

vreme bili sjedinjeni u verovanju da su vrata milosti zatvorena. Taj stav je ubrzo bio napušten. Neki su se odrekli svoga verovanja u svoje ranije računanje proročkog perioda, i pripisali su onaj moćni uticaj Svetoga Duha koji je pratio Adventni pokret, ljudskom ili sotonskom delovanju. Druga grupa je čvrsto verovala da ih je Gospod vodio u njihovom prošlom iskustvu, i dok su čekali, stražili i molili se da poznaju volju Božju, videli su da je njihov veliki Prvosveštenik otpočeo drugi deo svoje službe. Sledeći Ga verom, vođeni su tako da razumeju završni rad crkve, i bili su spremni da prime i objave svetu opomenu Trećeg anđela iz Otkrivenja 14. glave.

Poglavlje XXI

TREĆA ANĐEOSKA VEST

Kada je Hristos ušao u Svetinju nad svetinjama, nebeske svetinje, da izvrši završno delo pomirenja, On je predao svojim slugama poslednju vest milosti da objave svetu. To je opomena Trećeg anđela iz Otkrivenja 14. Odmah posle objave te vesti, prorok je video Sina čovečjeg kako dolazi u slavi da požnje žetvu zemaljsku.

Kao što je prorečeno u Svetom pismu, Hristova služba u Svetinji nad svetinjama počela je na kraju proročkih dana 1844. godine. Na ovo vreme odnose se reči iz Otkrivenja: „I otvori se crkva Božja na nebu i pokaza se kovčeg zaveta Njegova u crkvi Njegovoj.“ Otkrivenje 11,19. Kovčeg Božjeg zaveta je u drugom delu Svetinje. Kada je Hristos ušao tamo da služi u korist grešnika, unutrašnji deo hrama se otvorio i pokazao se Božji kovčeg. Božja veličanstvenost i sila se otkrila onima koji su verom gledali Spasitelja u Njegovoj posredničkoj službi. Kada je Njegova slava ispunila hram, svetlost iz Svetinje nad svetinjama je zasjala nad Njegovim narodom na Zemlji koji Ga je čekao.

Oni su verom pratili svog Prvosveštenika iz Svetinje u Svetinju nad svetinjama i videli su Ga kako zastupa svojom krvlju pred Božjim kovčegom. U tom svetom kovčegu je Božji zakon, onaj isti koji je sam Bog izgovorio usred gromova na Sinaju i napisao svojim prstom na kamene ploče. Nijedna zapovest nije ukinuta, niti jota ili titla promenjena. Kada je Bog dao Mojsiju kopiju svog zakona, On je sačuvao veliki original gore u Svetinji. Istražujući redom svete propise, istraživači istine su našli u samoj sredini Dekaloga, četvrtu zapovest, onako kako je prvi put

objavljena: „Sećaj se dana od odmora da ga svetkuješ. Šest dana radi i svršuj sve poslove svoje. A sedmi je dan odmor Gospodu Bogu tvojemu; tada nemoj raditi nijednoga posla, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živinče tvoje, ni stranac koji je među vratima tvojim. Jer je za šest dana stvorio Gospod nebo i zemlju, more i što je god u njima; a u sedmi dan počinu, zato je blagoslovio Gospod dan od odmora i posvetio ga.“ 2 Mojsijeva 20,8-11.

Božji Duh je uticao na srca onih koji su proučavali Njegovu reč. Oni su došli do uverenja da su u neznanju prestupali četvrtu zapovest, time što nisu poštovali Stvoriteljev dan odmora. Počeli su da ispituju razloge za svetkovanje prvog dana sedmice na mesto dana koji je Bog posvetio. Oni nisu mogli da nađu u Svetom pismu nikakav dokaz da je četvrta zapovest ukinuta, ili da je subota promenjena. Blagoslov kojim je u početku bio posvećen sedmi dan, nikad mu nije oduzet. Iskreno su tražili da upoznaju Božju volju i sada kada su videli da su prestupnici Njegovog zakona, žalost je ispunila njihova srca. Oni su odmah dokazali svoju odanost Bogu time što su počeli da svetkuju Njegovu svetu subotu.

Mnogi ozbiljni naponi učinjeni su sa ciljem da poruše njihovu veru. Svako je mogao da uvidi da, ako je zemaljska svetinja bila slika ili kopija nebeske, onda je i Zakon koji je čuvan u kovčegu zaveta na Zemlji, bio tačan prepis Zakona koji se nalazi u kovčegu na Nebu, i da prihvatanje istine o nebeskoj svetinji obuhvata i priznanje Božjeg zakona i obavezu držanja subote – četvrte zapovesti. To je bila tajna ogorčenog i odlučnog protivljenja protiv skladnog tumačenja Svetog pisma koje je otkrivalo Hristovu službu u nebeskoj svetinji. Kako su uporno ljudi pokušavali da zatvore vrata koja je Bog otvorio, a da otvore vrata koja je Bog zatvorio! Ali, Onaj „koji otvori i niko ne zatvori, koji

zatvori i niko ne otvori,“ rekao je: „Gle, dadoh pred tobom vrata otvorena, i niko ih ne može zatvoriti“ Otkrivenje 3,7.8. Hristos je otvorio vrata ili službu u Svetinji nad svetinjama, svetlost je zasjala kroz otvorena vrata nebeske svetinje i pokazalo se da je i četvrta zapovest sastavni deo zakona koji je u kovčegu. Što je Bog postavio, nijedan čovek ne može oboriti.

Oni koji su prihvatili svetlost o Hristovom posredovanju i nepromenljivosti Božjeg zakona, pronašli su da su ove istine predstavljene u Trećoj vesti.⁹ Anđeo objavljuje: „ovde je trpljenje svetih koji drže zapovesti Božje i veru Isusovu.“ Ova tvrdnja dolazi posle svečane i strašne opomene: „Ko se god pokloni zveri i ikoni njezinoj i primi žig na čelo svoje ili na ruku svoju i on će piti od vina gneva Božjega koje je nepomešano utočeno u čašu gneva Njegova.“ Otkrivenje 14,9.10. Da bi se ova vest razumela, potrebno je protumačiti simbole koji se ovde upotrebljavaju. Šta predstavljaju zver, ikona i žig? Opet su se oni koji su tražili istinu, vratili proučavanju proročanstava.

U knjizi Otkrivenja, simbolima velike crvene aždaje, zveri kao ris i zveri sa dva roga kao u jagnjeta predstavljene su one zemaljske vlasti koje su naročito umešane u gaženju Božjeg zakona i progonstvu Njegovog naroda. Njihov rat se nastavlja do završetka vremena. Božji narod koji je predstavljen svetom ženom i njenom decom je veoma u manjini. U poslednjim danima postojaće samo ostatak. Jovan govori o njima kao o onima koji drže „Božje zapovesti i imaju svedočanstvo Isusa Hrista.“ Otkrivenje 12,17.

Velike sile kojima su se rukovali paganizam i papstvo, simbolizovane su aždajom i zveri kao ris. Kroz te zveri, Sotona je vekovima uništavao Božje verne svedoke. Pod vlašću Rima bili su mučeni i ubijani više od hiljadu godina, ali papstvu je na

⁹ Vidi Dodatak, beleška 7.

kraju oduzeta njegova snaga i prisiljeno je da prestane da proganja. Otkrivenje 13, 3. 10. U to vreme prorok je video novu silu kako se diže, predstavljenu simbolom zveri sa rogovima kao u jagnjeta. Pojavljivanje ove zveri i način njenog uzdizanja ukazuju da sila kojom je predstavljena ova zver ne liči na one koje su pokazane u prethodnim simbolima. Velika carstva koja su vladala svetom, stekla su svoju vlast rušenjem i revolucijom i one su predstavljene proroku Danilu kao grabljive zveri koje su se pojavile kada su se „četiri vetra nebeska udarila na velikom moru.“ Danilo 7, 2. Ali, zver sa rogovima sličnim jagnjetovim, viđena „gde izlazi iz zemlje“ Otkrivenje 13, 11. označava naciju koja, umesto da ruši druge vlasti da bi uspostavila svoju, diže se na ranije nezauzetoj teritoriji i raste postepeno i mirno.

Ovo je očigledan simbol uzdizanja i porasta naše sopstvene nacije. Rogovi slični jagnjetovim predstavljaju nevinost i blagost, a, takođe predstavljaju i karakter naše vlade koji je izražen u njena dva osnovna načela – republikanizam i protestantizam. Hrišćanske izbeglice koje su prve došle u Ameriku tražile su utopište od kraljevskog tlačjenja i sveštenečke netrpeljivosti i odlučile su da uspostave vlast na širokom temelju građanske i religiozne slobode. Ova načela su tajna naše moći i napretka kao nacije. Milioni iz drugih zemalja potražili su naše obale i Sjedinjene Države su se uzdigle u red najmoćnijih nacija u svetu.

Ali, strašni zapisi proročke olovke otkrivaju jednu promenu u ovom mirnom prizoru. Ta zver koja ima rogove kao jagnje, govori glasom aždaje i „svu vlast prve zveri činjaše pred njom.“ Duh progonstva koji su ispoljili neznaboštvo i papstvo, opet će se otkriti. Proročanstvo objavljuje da će ova sila reći „onima što žive na Zemlji da načine ikonu zveri.“ Otkrivenje 13,14. Ikona je napravljena prema prvoj zveri ili zveri kao ris koja je prikazana u Trećoj anđeoskoj vesti. Ova prva zver predstavlja Rimsku

crkvu, jedno crkveno telo obučeno u civilnu silu, koje ima moć da kazni sve otpadnike. Ikona zverina predstavlja jedno drugo religiozno telo obučeno sličnom silom. Formiranje ove ikone je delo one zveri čije mirno uzdizanje i blaga izjava, pokazuju tako izrazit simbol Sjedinjenih Država. Ovde će se naći ikona papstva. Kad crkve naše zemlje, ujedinjujući se na onim tačkama vere koje međusobno drže, utiču na državu da stavi na snagu njihove naredbe i podupre njihove ustanove, tada će protestantska Amerika načiniti ikonu Rimske hijerarhije. Tada će na pravu crkvu navaliti progonstvo, poput Božjeg naroda u prošlosti. Gotovo svaki vek pruža nam primer šta fanatična privrženost i zloba mogu da učine pod izgovorom da služe Bogu braneći prava crkve i države. Protestantske crkve koje su išle stopama Rima stvarajući savez sa svetskim silama, pokazuju sličnu želju da ograniče slobodu savesti. U sedamnaestom veku hiljade nekonformističkih propovednika, patilo je pod vlašću engleske crkve. Kad god svetske vlasti ispoljavaju religioznu pristrasnost, kao posledica nastaje progonstvo.

Zver sa rogovima kao u jagnjeta naređuje „svi, mali i veliki, bogati i siromašni, slobodni i robovi, da prime žig na desnoj ruci njihovoj ili na čelima njihovim, da niko ne može ni kupiti ni prodati, osim ko ima žig, ili ime zveri, ili broj imena njezina“ Otkrivenje 13,16.17. Ovo je žig na koji Treći anđeo upozorava. To je žig prve zveri ili papstva i, prema tome, treba ga tražiti među glavnim karakteristikama te sile. Prorok Danilo je izjavio da je Rimski crkva, predstavljena malim rogom, pomišljala da promeni vremena i zakone, Danilo 7,25, dok ju je Pavle nazvao čovekom bezakonja 2. Solunjanima 2,3.4, koji će uzvisiti sebe iznad Boga. Samo izmenom Božjeg zakona, papstvo je moglo da sebe izdigne iznad Boga. Svako ko svesno drži ovako promenjen zakon, odaje time najvišu čast vlasti koja ga je promenila.

Ovakva poslušnost papskim zakonima je znak ili žig vernosti papi, a ne Bogu.

Papstvo je pokušalo da promeni Božji zakon. Druga zapovest koja zabranjuje obožavanje ikona, uklonjena je iz Zakona, a četvrta zapovest je tako promenjena da odobrava svetkovanje prvog, umesto sedmog dana odmora. Ali, papisti, kao razlog za izostavljanje druge zapovesti, navode to da je ona nepotrebna, budući da je već uključena u prvu zapovest i da oni daju zakon tačno onako kako je Bog odredio da se razume. Ali, to ne može biti ona promena koju je prerekao prorok. Namerna i promišljena promena je predstavljena ovako: „i pomišljaće da promeni vremena i zakone.“ Promena četvrte zapovesti tačno ispunjava ovo proročanstvo. Jedinii autoritet koji je tvrdio da polaže pravo na ovu promenu je crkva. Ovde papska moć otvoreno postavlja sebe iznad Boga.

Tako često isticano tvrđenje da je Hristos promenio subotu opovrgnuto je Njegovim vlastitim rečima. U svojoj propovedi na gori, On kaže: „Ne mislite da sam ja došao da pokvarim zakon ili proroke: nisam došao da pokvarim, nego da ispunim. Jer vam zaista kažem: dokle nebo i Zemlja stoji, neće nestati ni najmanjega slova, ili jedne tittle iz zakona dok se sve ne izvrši. Ako ko pokvari jednu od ovih najmanjih zapovesti i nauči tako ljude, najmanji nazvaće se u carstvu nebeskome; a ko izvrši i nauči, taj će se veliki nazvati u carstvu nebeskome.“ Matej 5, 17 19.

Rimokatolici priznaju da je promenu subote izvršila njihova crkva i napominju da je ova promena dokaz autoriteta crkve da uspostavlja zakone u božanskim stvarima, i izjavljuju da protestanti svetkujući izmenjeni dan odmora priznaju njenu vlast. Rimski crkva se nije odrekla svog zahteva za prevlašću i kada svet i protestantske crkve prihvate dan odmora koji je ona stvorila, a odbace biblijsku subotu, onda oni u suštini priznaju njenu

vlast. Oni se mogu pozivati na autoritet otaca i predanja za ovu promenu, ali čineći to, poriču upravo ono načelo koje ih odvaja od Rima – da je „Biblija i samo Biblija,“ vera Protestanata. Papisti mogu videti da Protestanti varaju sami sebe i da namerno zatvaraju, u ovom slučaju, oči pred činjenicama. Dok ustanova nedelje nailazi na odobravanje, oni se raduju znajući da će ovo na kraju dovesti ceo protestantski svet pod zastavu Rima.

Četvrta zapovest koju je Rim pokušao da stavi na stranu je jedini propis od Deset zapovesti koji ističe Boga kao Stvoritelja neba i Zemlje i tako razlikuje pravoga Boga od svih lažnih bogova. Subota je uspostavljena da podseća na delo stvaranja i da upravlja umove ljudi na pravoga i živoga Boga. Činjenica o Njegovoj stvaralačkoj moći navodi se u Svetom pismu kao dokaz da je Bog Izraelov iznad svih mnogobožaćkih bogova. Da je subota uvek bila poštovana, misli i osećanja čoveka bili bi vođeni svome Tvorcu kao Biću dostojnom slavljenja i poštovanja i nikada ne bi postojao idolopoklonik, ateista ili nevernik.

Ta ustanova koja ističe Boga kao Stvoritelja znak je Njegovog pravednog autoriteta nad stvorenjima koje je On stvorio. Promena subote je znak ili žig autoriteta Rimske crkve. Oni koji shvatajući zahteve četvrte zapovesti, izaberu da poštuju lažnu, umesto prave subote, odaju poštovanje upravo toj sili koja je to zapovedila. Promena četvrte zapovesti je promena na koju pro-ročanstvo ukazuje i držanje falsifikovane subote je primanje žiga. Ali, hrišćani prošlih generacija svetkovali su prvi dan smatrajući da drže biblijski dan odmora. I danas, u crkvama, postoje mnogi koji iskreno veruju da je nedelja dan odmora i božanska odredba. Oni nisu primili žig zverin. Ima pravih hrišćana u svakoj crkvi, ne izuzimajući rimokatoličko zajedništvo. Ispit po ovom pitanju neće doći sve dok svetkovanje nedelje ne bude zakonom nametnuto, a svet bude upućen u pogledu dužnosti prema

pravoj suboti. Kad se ovo pitanje otvoreno iznese pred ljude i oni se nađu u položaju da biraju između Božjih zapovesti i ljudskih zapovesti, tada će oni koji ostanu u prestupu, primiti žig zverin.

Najstrašnija pretnja koja je ikada upućena smrtnicima nalazi se u Trećoj anđeoskoj vesti. Mora da je strašan taj greh koji izaziva Božji gnev nepomešan sa milošću. Ljudi ne smeju ostati u tami u pogledu ovog važnog predmeta. Opomena protiv ovog greha daće se svetu pre pohođenja Božjih sudova da bi svi mogli znati zašto će biti kažnjeni i da bi im se pružila prilika da je izbegnu.

Na kraju velike borbe dve različite, suprotne klase su oformljene. Jedna klasa, „klanja se zveri i ikoni njenoj i prima žig“ i navlači na sebe strašne sudove kojima preti Treći anđeo. Druga klasa, obeležena suprotno od sveta „drži zapovesti Božje i veru Isusovu.“ Iako će zemaljske sile pozvati svoje snage da prinude „sve male i velike, bogate i siromašne, slobodne i robove“ da prime žig zverin, ipak, Božji narod ga neće primiti. Prorok sa Patmosa gleda „one što pobediše zver i ikonu njezinu, i žig njezin i broj imena njezina, gde stoje na moru staklenome i imaju gusle Božje; i pevahu pesmu Mojsija sluge Božjega, i pesmu Jagnjetovu.“ Otkrivenje 15,2.3.

Tako su bile značajne istine koje su se otkrивale onima koji su prihvatili Treću anđeosku vest. Kad su ponovo ispitali svoje iskustvo od prvog objavljivanja Drugog dolaska do isteka utvrđenog vremena 1844, videli su objašnjenje svoga razočarenja, i nada i radost je opet oživela u njihovim srcima. Svetlost iz Svetinje razjasnila je prošlost, sadašnjost i budućnost, i znali su da ih je Bog vodio svojim nepogrešivim providenjem. Sada su se s novom hrabrošću i čvršćom verom sjedinili u objavljivanju opomene Trećeg anđela.

Delo subotne reforme koje će biti izvršeno u poslednjim danima, jasno je izneseno u proročanstvu Isaije: „Ovako veli Gospod: pazite na sud, i tvorite pravdu, jer će skoro doći spase-nje moje, i pravda će se moja objaviti. Blago čoveku koji tako čini, i sinu čovečjemu koji se drži toga, čuvajući subotu da je ne oskvrni, čuvajući ruku svoju da ne učini zla.“ „A tuđine koji pri-stanu uz Gospoda da mu služe i da ljube ime Gospodnje, da mu budu sluge koji god drže subotu da je ne oskvrne i drže zavet moj, njih ću dovesti na svetu goru svoju i razveseliću ih u domu svojem molitvenom.“ Isaija 56, 1. 2. 6. 7.

Ove reči se odnose na hrišćansko doba, kao što se to vidi iz ovih reči: „Gospod Gospod govori, koji sabira prognanike Izra-elope; još ću njemu i druge narode kod već sabranih sabrati.“ Isaija 56, 8. Ovde je nagovešteno prikupljanje neznabožaca Je-vandeljem. Nad onima koji će tada poštovati subotu, izriče se blagoslov. Tako se obaveza četvrte zapovesti proteže preko raspeća, vaskrsenja i vaznesenja Hrista, do vremena kada će Nje-gove sluge propovedati radosnu vest svim narodima.

Preko istog proroka Bog zapoveda: „Sveži svedočanstvo, zapečati zakon mojim učenicima.“ Isaija 8, 16. Pečat Božjeg za-kona nalazi se u četvrtoj zapovesti. Samo ova zapovest od svih deset, objavljuje ime i titulu zakonodavca. Ona ga objavljuje kao Stvoritelja neba i Zemlje i tako pokazuje da samo Njega treba proslavljati i obožavati. Pored ove zapovesti nema nijedne druge u Dekalogu koja bi pokazivala čijim autoritetom je dat zakon. Kada je papska vlast promenila subotu, skinut je pečat sa Za-kona. Isusovi učenici su pozvani da vrate taj pečat, uzdižući su-botu – četvrtu zapovest na njeno pravo mesto, kao uspomenu na Stvoritelja i znak Njegovog autoriteta.

„Zakon i svedočanstvo tražite.“ Dok obiluju protivrečna u-čenja i teorije, Božji zakon je jedino nepogrešivo merilo po

kome sva mišljenja, učenja i teorije treba ispitati. Prorok kaže: „Ako li ko ne govori tako, njemu nema zore.“ Isaija 8,20.

Opet je data zapovest: „Viči iz grla, ne usteži se, podigni glas svoj kao truba, i objavi narodu mojemu bezakonja njegova i domu Jakovljevu grehe njihove.“ Isaija 58, 1. To nije bezbožni svet, već oni koje Gospod naziva „moj narod“ – njih treba ukoriti za prestupe. On kaže dalje: „Premda me svaki dan traže i radi su znati puteve moje, kao narod koji tvori pravdu i ne ostavlja suda Boga svojega.“ Isaija 58, 2. Ovde je predstavljena jedna klasa ljudi koji misle da su pravedni i koji naizgled pokazuju veliko interesovanje za službu Bogu, ali ozbiljan i svečan ukor od Onoga koji ispituje srca, dokazuje im da oni gaze božanske propise.

Prorok ovako ukazuje na naredbu koja je bila napuštena: „I tvoji će sazidati stare pustoline, i podignućeš temelje koji će stajati od kolena do kolena, i prozvaćeš se: koji sazida razvaline i opravi puteve za naselje. Ako odvратиš nogu svoju od subote da ne činiš što je tebi drago na moj sveti dan, i ako prozoveš subotu milinom, sveti dan Gospodnji slavnim, i budeš ga slavio ne idući svojim putevima i ne čineći što je tebi drago, ni govoreći prazne reči, tada ćeš se veseliti u Gospodu.“ Isaija 58,12-14. Ovo pro-ročanstvo se, takođe, odnosi na naše vreme. Kada je rimska sila promenila subotu, razvalina je napravljena u Božjem zakonu. Ali, došlo je vreme da se ta božanska ustanova ponovo uspostavi. Razvalina će se sazidati i temelj mnogim generacijama će se podignuti.

Sa posebnom prikladnošću, subotu možemo nazvati temeljem mnogim generacijama. Subotu posvećenu Stvoriteljevim blagoslovom i odmorom, svetkovao je još Adam u svojoj nevinosti u svetom Edemu, ali i kasnije u svom palom, ali pokajničkom stanju, kada je bio isteran iz svoje srećne domovine. Svi

patrijarsi, od Abela, pa do pravednog Noja, Avrama, Jakova, svetkovali su subotu. Kada je izabrani narod bio u egipatskom ropstvu, mnogi su izgubili poznanje Božjeg zakona usred idolopoklonstva koje je tamo preovladavalo. Ali, kada je Gospod oslobodio Izraela, On je objavio svoj zakon na veličanstven način koji uliva strahopoštovanje, da bi sakupljeno mnoštvo znalo Njegovu volju, bojali Ga se i bili Mu uvek poslušni.

Od tada pa sve do danas, sačuvano je na Zemlji poznanje o Božjem zakonu, i subota kao četvrta zapovest se svetkovala. Iako je čovek bezakonja uspeo da pogazi subotu, ipak je i u razdoblju njegove prevlasti bilo vernih duša skrivenih na tajnim mestima koje su poštovale Stvoriteljev dan odmora.

Od reformacije u svakoj generaciji bilo je svedoka za Boga koji su uzdizali barjak stare subote. Iako često usred poniženja i progonstva, neprekidno se rađalo svedočanstvo o ovoj istini. Od 1844, u ispunjenju proročanstva Treće anđeoske vesti, pažnja sveta je pozvana na pravu subotu i neprekidno raste broj onih koji se vraćaju držanju Božjeg svetog dana.

Poglavlje XXII

TREĆA VEST ODBAČENA

Kada su oni koji su prvi prihvatili vest Trećeg anđela videli lepotu i skladnu povezanost istina koje su se otkrile njihovom razumu, poželeli su da svetlost koja im je izgledala tako dragocena bude prenesena svim hrišćanima i verovali su da će je oni rado primiti. Ali, istine koje bi ih dovele u sukob sa svetom nisu bile dobrodošle mnogima koji su tvrdili da su Hristovi sledbenici. Poslušnost četvrtoj zapovesti zahtevala je žrtvu od koje se većina, čak i Adventista, povlačila.

Kada su izneti zahtevi o suboti, mnogi koji su pretrpeli poniženje i progonstvo zbog adventne vere, počeli su da rasuđuju na svetovan način. Rekli su: „Mi smo uvek držali nedelju, naši očevi su je držali i mnogi dobri i pobožni ljudi su umrli blaženom smrću svetkujući nedelju. Ako su oni bili u pravu, onda smo i mi. Držanje te nove subote dovelo bi nas u sukob sa svetom i onda ne bismo imali nikakav uticaj na njega. Šta može da učini mala grupa onih koji drže sedmi dan, nasuprot celom svetu koji drži nedelju?“ Sličnim argumentima pokušavali su i Jevreji da opravdaju svoje odbacivanje Hrista. Bog je primio njihove očeve koji su prinosili žrtve, pa zašto ne bi i deca našla spasenje nastavljajući istim smerom? Takođe i u Luterovo doba papisti su tvrdili da su pravi hrišćani umirali u katoličkoj veri i da je zbog toga ta religija dovoljna za spasenje. Ovakvo rezonovanje stvorilo bi delotvornu prepreku svakom napretku u religioznoj veri ili praksi.

Mnogi su tvrdili da je svetkovanje nedelje utemeljeno učenje i široko rasprostranjen običaj crkve već mnogo vekova. Me-

đutim, pokazalo se da je subota i njeno svetkovanje mnogo starije i rasprostranjenije. Ona je svetkovana od postanja sveta i potvrđena je Bogom i anđelima. Kada su položeni temelji Zemlje i kada su pevale zajedno sve zvezde jutarnje i svi sinovi Božji klicali od radosti, onda su položeni temelji subote. Jov 38, 6. 7; 1 Mojsijeva 2,1-3. Zato ova ustanova ima svako pravo da zahteva naše poštovanje, jer nije uspostavljena ljudskim autoritetima i ne oslanja se na ljudska predanja. Ona je uspostavljena od iskona i zapovedena večnom Božjom rečju.

Kada je pažnja ljudi bila skrenuta na subotnu reformu, popularni propovednici su izvrtali Božju reč i tumačili je na takav način kako bi umirili one koji je istražuju. Oni koji nisu za sebe istraživali Sveto pismo, bili su zadovoljni prihvatanjem zaključaka propovednika. Protivnici su pokušavali da sruše istinu raspravljanjem, izvrtanjem činjenica, predanjima otaca i autoritetom crkve. Branitelji istine su se vratili svojim Biblijama da odbrane nepobitnost četvrte zapovesti. Ponizni ljudi, naoružani samo Rečju istine, naišli su i odoleli napadima učenih ljudi. Sa zaprepašćenjem i gnevom popularni propovednici su uvideli da je njihovo rečito mudrovanje nemoćno protiv jednostavnog i jasnog rasuđivanja ljudi koji su imali vrlo malo školskog obrazovanja.

U nedostatku dokaza iz Svetog pisma koji bi svedočili u njihovu korist, mnogi su sa neumornom istrajnošću postavljali pitanje – zaboravljajući da je isto rezonovanje upotrebljeno i protiv Hrista i Njegovih apostola – „Zašto naši veoma ugledni ljudi ne razumeju ovo pitanje o suboti? Samo nekolicina veruje kao vi, i to su neobrazovani ljudi. Ne može biti da ste vi u pravu, a svi učenici ljudi sveta greše.“

Da bi se opovrgli takvi dokazi, bilo je potrebno samo navesti učenje Svetog pisma i istoriju Gospodnjeg postupanja prema

svom narodu u svim vremenima. Bog radi kroz one koji slušaju Njegov glas, kroz one koji će, ako treba, govoriti neprijatne istine, kroz one koji se ne boje da ukoravaju popularne grehe. Razlog zašto On češće ne izabira obrazovane i ugledne ljude je taj što oni veruju svojim dogmama, teorijama i teološkom sistemu, pa ne osećaju potrebu da ih Bog poučava. Samo oni koji imaju ličnu vezu sa Izvorom mudrosti mogu da razumeju, ili objasne Sveto pismo. Ljudi koji imaju malo školskog obrazovanja su pozvani da objave istinu, ne zato što su neobrazovani, već zato što nisu toliko zadovoljni sobom da ne dozvole da ih Bog poučava. Oni uče u Hristovoj školi i njihova poniznost i poslušnost čine ih velikima. Poveravajući im poznanje svoje istine, Bog im ukazuje čast prema kojoj su zemaljske časti i ljudska veličina potpuno beznačajni.

Dok je većina Adventista odbacila istine o Svetinji i Božjem zakonu, mnogi su takođe izgubili poverenje u Adventni pokret i prihvatili pogrešna i protivrečna mišljenja o proročanstvima koja se odnose na ovo delo. Neki su pali u zabludu da ponovo određuju vreme. Svetlost Treće vesti mogla je da im pokaže da nijedan proročki period ne doseže do Hristovog dolaska i da tačno vreme Njegovog dolaska nije prorečeno. Ali, odvrativši se od svetlosti, nastavili su i dalje da određuju vreme Gospodnjeg dolaska, i tako često su bili razočarani.

Kada je crkva u Solunu prihvatila pogrešne stavove o Hristovom dolasku, apostol Pavle im je savetovao da pažljivo ispitaju svoje nade i očekivanja Rečju Božjom. Naveo im je proročanstva koja otkrivaju događaje koji će se zbiti pre nego što Hristos dođe, i pokazao im da nemaju osnove da Ga očekuju u svojim danima. „Neka vas ni jedan čovek ne prevari nikakvim načinom,“ njegove su reči upozorenja. Da su nastavili da se za-

nose očekivanjima koja Sveto pismo ne odobrava, bili bi navedeni da deluju u pogrešnom smeru. Razočarenje bi ih izložilo ruganju nevernih, bili bi u opasnosti da se obeshrabre i padnu u iskušenje da posumnjaju u osnovne istine koje se odnose na njihovo spasenje. Apostolova opomena Solunjanima sadrži važnu pouku za one koji žive u poslednjim danima. Mnogi Adventisti su smatrali da ne mogu biti marljivi i revni u delu pripreme ako svoju veru ne uprave na određeno vreme Gospodnjeg dolaska. Ali kako su se njihove nade uvek iznova uzbuđivale, a zatim bivale uništene, njihova vera je time bila toliko potrešena, da je postalo skoro nemoguće da velike istine proročanstva ostave dubok utisak na njih. Što se češće određuje vreme za Drugi dolazak i što se to opširnije objavljuje, to bolje odgovara Sotoninim ciljevima. Jer kad određeno vreme prođe, Sotona pokreće svoje zastupnike na ismejavanje i prezir i tako nanosi sramotu na pravi vremenski pokret iz 1843. i 1844. godine. Oni koji istraju u ovoj zabludi, na kraju će odrediti datum Hristovog dolaska isuviše daleko u budućnosti. Na taj način će biti navedeni da se oslone na lažnu sigurnost i mnogima će se otvoriti oči kad bude isuviše kasno.

Istorija starog Izraela je upadljiva ilustracija prošlog iskustva Adventista. Bog je vodio svoj narod u Adventnom pokretu isto kao što je decu Izraelovu izveo iz Egipta. U velikom razočarenju njihova vera bila je ispitana poput Jevreja na Crvenom moru. Da su se i dalje poverili Ruci koja ih je vodila u njihovom prošlom iskustvu, videli bi spasenje Božje. Da su svi koji su zajednički radili u delu 1844, prihvatili Treću anđeosku vest i objavili je silom Svetog Duha, Gospod bi moćno delovao preko njih i talas svetlosti poplavio bi svet. Godinama ranije, stanovnici Zemlje bili bi opomenuti, poslednje delo bi bilo dovršeno i Hristos bi došao da izbavi svoj narod.

Nije bila Božja volja da Izrael luta četrdeset godina po pustinji; On je želeo da ih odvede pravo u Hanansku zemlju, da tamo budu nastanjeni kao svet i srećan narod. Ali „ne mogoše ući za neverstvo“ Jevrejima 3, 19. Zbog svog neverstva i otpadništva izginuli su u pustinji, a drugi su bili podignuti da uđu u obećanu zemlju. Isto tako, nije bila Božja volja da se Hristov dolazak toliko odugovlači i Njegov narod toliko mnogo godina ostane na ovom svetu greha i žalosti. Ali, neverstvo ih je odvojilo od Boga. Pošto su odbili da izvrše delo koje im je On odredio, podigao je druge da objave vest. Iz milosrđa prema svetu Isus odlaže svoj dolazak da bi grešnici imali priliku da čuju opomenu i da u Njemu nađu utočište pre nego što se bude izlio Božji gnev.

Sada, kao i nekada, objavljivanje istine koja ukorava zablude i grehe svoga vremena, izazvaće oluju protivljenja. „Jer svaki koji čini zlo, mrzi na svetlost i ne ide k svetlosti da se ne otkriju njegova dela.“ Jovan 3, 20. Oni koji ne mogu podupreti svoj stav Svetim pismom, odlučuju da ga po svaku cenu brane i zlobno napadaju karakter i pobude onih koji ustaju u odbranu nepopularne istine. Iako veoma neverni u pogledu sigurne Reči proročanstva, oni pokazuju krajnju lakovernost u prihvatanju optužbi protiv onih koji se usuđuju da ukore moderne grehe. Ovaj duh će se sve više povećavati kako se približavamo završetku vremena.

Šta je onda naša dužnost u pogledu ovoga? Hoćemo li zaključiti da istinu ne treba objaviti samo zato što tako često podstiče ljude da se odupru, ili izbegavaju njene zahteve? Ne, mi nemamo ništa više razloga da zadržavamo svedočanstvo Božje reči zato što ona izaziva protivljenje, nego što je imao Martin Luter. Sam Luter je izjavio da je bio teran, gonjen Božjim Duhom da se bori protiv zla svog vremena. Na isti način moraju raditi oni koji nastavljaju delo reforme. Božjim slugama ovog

vremena upućena je zapovest: „Podigni glas svoj kao truba i objavi narodu mojemu bezakonja njegova i domu Jakovljevu grehe njihove.“

Pravi Hristovi sledbenici ne čekaju da istina postane popularna. Osvedočeni u svoju dužnost oni dobrovoljno prihvataju krst i tako uklanjaju najveću prepreku za primanje istine – jedini argument koji ljudi nikada ne mogu pobiti. Slabe, nesposobne sluge sveta misle da je pohvalno ne imati nikakva načela u religioznim pitanjima. Mi treba da biramo ono što je pravo, zato što je pravo, a posledice prepustimo Bogu. Ljudi načela, vere i hrabrosti zadužili su svet velikim reformama. Takvi ljudi moraju nositi delo reforme za ovo vreme.

Ovako govori Gospod: „Poslušajte me koji znate pravdu, narode, kojemu je u srcu zakon moj. Ne bojte se ruženja ljudskoga i od huljenja njihova ne plašite se. Jer će ih moljac izjesti kao haljinu, i kao vunu izješće ih crv, a pravda moja ostaje doveka i spasenje moje od kolena na koleno.“ Isaija 51, 7. 8.

Poglavlje XXIII

MODERNA BUĐENJA

Karakter i težnja modernih buđenja izaziva veliku zabrinutost kod misaonih ljudi među svim crkvama. Mnoga buđenja koja su se pojavila u toku poslednjih četrdeset godina, nisu pružila nikakav dokaz da su delo Božjeg Duha. Svetlost koja plamti za jedno vreme, uskoro se ugasi ostavljajući gušću tamu nego što je bila pre. Popularna buđenja isuviše često izazivaju buđenje mašte, uzbuđuju osećanja i zadovoljavaju interesovanje za ono što je novo i uzbudljivo. Oni koji se obraćaju na ovaj način, malo žele da slušaju o biblijskim istinama, i ne pokazuju veći interes za svedočanstvo proroka i apostola nego što ima čitalac romana. Religiozna služba ih ne privlači ako ne pokazuje ništa senzacionalno. Vest koja se obraća zdravom razumu ne nailazi ni na kakav odziv. Jasne opomene Božje reči koje se odnose na njihovo večno dobro, padaju kao na uši mrtvaca.

Ovakvi obraćenici nemaju obnovljeno srce, niti promenjen karakter. Oni se ne odriču svoje oholosti i ljubavi prema svetlu. Oni nisu sada spremniji da se odreknu sami sebe, da uzmu na sebe krst i pođu za blagim i krotkim Isusom, nego pre svog obraćenja. U pravom probuđenju, kad Božji Duh osvedoči savest, čuje se iskreno i zabrinuto pitanje: „Šta mi treba činiti da se spasem?“ Ovo ne traje samo jedan dan. Za svaku istinski obraćenu dušu, odnos prema Bogu i prema stvarima večnosti je veliko životno pitanje. Ali gde je u današnjim popularnim crkvama duboko osvedočenje o grehu? Gde je duh posvećenja Bogu? Duh koji upravlja svetom, vlada i u crkvi. Religija je postala razonoda nevernika i skeptika, zato što je toliko mnogo onih koji nose

njeno ime, a ignorišu njena načela. Sila pobožnosti je gotovo napustila crkve. Zajednica srca sa Hristom sada je retka pojava. Većina članova crkve ne zna za drugu vezu, osim one koja ih povezuje sa organizovanim telom takozvanih hrišćana. Ljubav prema zadovoljstvu i žeđ za uzbuđenjem preovlađuju svuda. Izleti, crkveno pozorište, crkvene zabave, lepe kuće, hvalisanje – sve je to potisnulo misli o Bogu. Imanja, bogatstva i svetski poslovi, zaokupili su misli, a stvari od večnog interesa samo se uzgred spominju.

Ljubitelji zadovoljstva mogu imati svoja imena zapisana u crkvenim knjigama, mogu biti uzvisivani kao svetovno mudri ljudi, ali oni nemaju nikakve veze sa Hristom s Golgote. Apostol Pavle opisuje jednu klasu ljudi koji: „više mare za slasti nego za Boga; koji imaju obličje pobožnosti, a sile su se njene odrekli.“ O njima on kaže: „ovih se kloni.“ 2. Timotiju 3,4.5. Nemojte dozvoliti da vas oni zavedu, ne oponašajte njihove postupke.

Ali, uprkos veoma rasprostranjenom opadanju vere i pobožnosti u crkvama, Bog još uvek ima iskrenu decu među njima i pre nego što Njegovi sudovi budu pohodili Zemlju, mnogi propovednici i vernici će se odvojiti od ovih organizacija i radosno će prihvatiti posebne istine za ovo vreme. Neprijatelj duša želi da spreči ovo delo, i pre nego što dođe vreme za takav pokret, on će podići u crkvama prividno veliki religiozni interes. Oni će klicati da Bog čudesno radi za njih, dok će to, u stvari, biti delovanje jednog drugog duha. Sotona će, pod plaštom vere, proširiti svoj uticaj nad zemljom. On se nada da će zvesti mnoge tako što će ih navesti da veruju da je Bog još uvek sa crkvama.

Mnoga probuđenja koja su se pojavila od 1844. godine u crkvama koje su odbacile adventnu istinu, su po karakteru slična onim najrasprostranjenijim pokretima kojima ćemo biti svedoci

u budućnosti. Uzbuđenja koja se pojavljuju dobro su prilagođena da dovedu u zabludu neoprezne. Ipak, niko ne mora da bude prevaren. U svetlosti Božje reči nije teško odrediti prirodu ovih religioznih pokreta. Istorija Božjeg postupanja prema svom narodu u prošlosti svedoči da se Njegov Duh ne izliva na one koji zanemaruju, ili se suprotstavljaju opomenama poslatim preko Njegovih slugu. A prema pravilu koje nam je dao sam Hristos: „po rodovima njihovim poznaćete ih,“ jasno je da ovi pokreti nisu delo Božjeg Duha.

Biblijsko učenje o obraćenju se gotovo izgubilo iz vida. Hristos je rekao Nikodimu: „Ako se čovek ne rodi ponovo, ne može videti carstva Božjeg.“ Srce mora biti obnovljeno božanskom milošću, čovek mora imati novi život odozgo, ili će njegovo ispovedanje pobožnosti biti beskorisno.

Apostol Pavle govoreći o svom iskustvu, iznosi važnu istinu o delu koje treba da bude izvršeno prilikom obraćenja. On kaže: „A ja življeh nekad bez zakona“ – nije osećao krivicu, „a kad dođe zapovest“ – kada je zakon Božji osvedočio njegovu savest „greh ožive, a ja umreh.“ Rimljanima 7,9.10. Tada je sebe video kao grešnika, osuđenog božanskim zakonom. Zapazite, Pavle je umro, a ne Zakon. On dalje kaže: „Ja greh ne poznah, osim kroz zakon, jer ne znadoh za želju da zakon ne kaza: ne zaželi“ Rimljanima 7,7. „I nađe se da mi zapovest bi za smrt koja beše data za život.“ Rimljanima 7,10. Zakon koji obećava život poslušnome, izriče smrt prestupniku. „Tako dakle,“ kaže on „zakon je svet i zapovest sveta, pravedna i dobra.“ Rimljanima 7,12.

Kako je velika razlika između ovih Pavlovihi reči i onih koje danas čujemo sa mnogih propovedaonica! Ljudi su podučavani da poslušnost Božjem zakonu nije neophodna za spasenje; da treba samo da veruju u Isusa i biće sigurni. Bez zakona ljudi nemaju osvedočenje o grehu i ne osećaju potrebu za pokajanjem.

Pošto kao prestupnici Božjeg zakona ne vide svoje izgubljeno stanje, oni nemaju potrebu za pomiriteljskom Hristovom krvlju kao svojom jedinom nadom u spasenje.

Božji zakon je sredstvo u svakom istinitom obraćenju. Ne može biti pravog pokajanja bez osvedočenja o grehu. Sveto pismo objavljuje da je „greh – bezakonje“ 1. Jovanova 3,4. i da „kroz zakon dolazi poznanje greha.“ Rimljanima 3,20. Da bi uvideo svoju krivicu, grešnik mora da ispituje svoj karakter prema Božjem velikom merilu pravde. Da bi otkrio svoje nedostatke, on mora da pogleda u ogledalo božanskih odredbi. Ali, dok zakon otkriva njegove grehe, on ne pruža oproštenje. Samo jevanđelje Hristovo može dati oproštaj. Da bi stekao oproštaj grešnik mora pokazati pokajanje prema Bogu čiji je zakon prestupio i veru u Hrista kao žrtvu pomirenja. Bez pravog pokajanja nema pravog obraćenja. Mnogi su ovde prevareni i suviše često se čitavo njihovo iskustvo u ovom pogledu pokazalo kao obmana. To je razlog zašto mnogi koji su se ujedinili sa crkvom nisu se nikad ujedinili sa Hristom.

„Telesno mudrovanje neprijateljstvo je Bogu, jer se ne pokorava zakonu Božjem niti može.“ Rimljanima 8,7. Prilikom novorođenja srce je obnovljeno božanskom milošću i dolazi u sklad sa Bogom i Njegovim zakonom. Kada se u grešniku dogodi ova silna promena, onda je on prešao iz smrti u život, iz greha u svetost, od prestupa i pobune u poslušnost i vernost. Prestao je stari život otuđivanja od Boga; započeo je novi život pomirenja, vere i ljubavi. Tada će se „pravda zakona ispuniti u nama koji ne živimo po telu nego po duhu.“ Rimljanima 8, 4.

Pogrešne teorije o posvećenju ili perfekcionizmu zauzimaju značajno mesto u današnjim verskim pokretima i nalaze se među uzrocima koji čine savremena probuđenja tako neuspešnim. Pravo posvećenje je biblijska nauka. Apostol Pavle je rekao

crkvi u Solunu „Jer ovo je volja Božja da budete sveti.“ 1. Solunjanima 4,3. I on se molio: „A sam Bog mira da posveti vas cele u svačemu i celi vaš duh i duša i telo da se sačuva bez krivice za dolazak Gospoda našega Isusa Hrista.“ 1. Solunjanima 5, .23. Ali, posvećenje koje je sada tako zastupljeno nije ono posvećenje koje uči Sveto pismo. Ove teorije su lažne i opasne u svojim praktičnim rezultatima.

Njeni zastupnici uče da je zakon Božji težak jaram i da su verom u Hrista ljudi oslobođeni svih obaveza da drže Božje zapovesti. Međutim, biblijsko posvećenje je prilagođavanje volji Božjoj koju postižemo poslušnošću Njegovom zakonu kroz veru u Njegovog Sina. Naš Spasitelj se molio za svoje učenike: „Osveti ih istinom svojom, reč je tvoja istina.“ Jovan 17,17. Nema iskrenog posvećenja, osim kroz poslušnost istini. I psalmista izjavljuje: „Tvoj zakon je istina.“ Psalam 119,142. Zakon Božji je jedino merilo moralnog savršenstva. Hristos je u svom životu prikazao taj zakon. On kaže: „Ja održah zapovesti Oca svojega.“ Jovan 15,10. I apostol Jovan potvrđuje: „Koji govori da u njemu stoji i taj treba tako da hodi kao što je on hodio.“ I opet kaže: „Jer je ovo ljubav Božja da zapovesti Njegove držimo.“ 1. Jovanova 2,6; 5,3. Oni koji ljube Boga, voleće i Njegove zapovesti. Istinski posvećeno srce je u skladu sa božanskim propisima, jer su oni „sveti, pravedni i dobri.“

Samo onda kada se Božji zakon stavi na stranu i tako se ostane bez merila pravednosti i greha, pogrešivi smrtnici mogu tvrditi da su savršeno sveti. Ali, neka se niko ne vara verujući da će ih Bog prihvatiti i blagosloviti dok oni namerno krše neku Božju zapovest. Greh koji svesno činimo ućutkuje glas Svetog Duha koji nas osvedočava i odvaja dušu od Boga. Isus ne može boraviti u srcu koje ne poštuje božanski zakon. Bog će poštovati one koji Njega poštuju. „Svaki koji čini greh i bezakonje čini, i

greh je bezakonje.“ „Koji god u njemu stoji ne greši, koji god greši (prekrši zakon) ne vide ga niti ga pozna.“ 1. Jovanova 3,4.6. Iako Jovan u svojim poslanicama tako opširno govori o ljubavi, on se, ipak, ne ustručava da otkrije pravi karakter onih koji tvrde da su sveti, a žive u prestupu Božjeg zakona. „Koji govori: poznajem ga, a zapovesti Njegovih ne drži, laža je i u njemu istine nema“ 1 Jovanova 2,4.

Mnogi veruju da se posvećenje dešava u jednom trenutku. „Samo veruj,“ kažu oni, „i blagoslov je tvoj.“ Nikakvi dalji naponi se ne traže. Ali, Biblija uči da je posvećenje progresivno. Hrišćanin će osećati podsticaje na greh, ali će biti stalno u borbi protiv Njega. Ovde je potrebna Hristova pomoć. Ljudska slabost se udružuje sa božanskom silom i vera kliče: „A Bogu hvala koji nam dade pobedu kroz Gospoda našega Isusa Hrista.“ 1. Korinćanima 15,57. Apostol Pavle savetuje svoju braću: „Gradite spasenje svoje sa strahom i drhtanjem.“ Filibljanima 2,12. A o sebi kaže: „Trčim k biljezi k daru gornjega zvanja Božjega u Hristu Isusu.“ Filibljanima 3,14. Postepeni koraci u dostizanju biblijskog posvećenja izneti su u Petrovim rečima: „Upotrebite svu dobru volju i pokažite u veri svojoj vrlinu, a u vrlini znanje, a u znanju uzdržanje, a u uzdržanju trpljenje, u trpljenju pobožnost, a u pobožnosti bratoljublje, a u bratoljublju ljubav,“ „Zato braćo postarajte se još više da svoju službu i izbor utvrdite jer čineći ovo, nećete pogrešiti nikad.“ 2. Petrova 1,5-7. 10. Ovo je svakodnevno delo koje će se odvijati dokle god traje život.

Lažno posvećenje nosi u sebi duh samouzvišenja i samopravednosti koji je nepoznat biblijskoj veri. Blagost i poniznost rodovi su Duha. Prorok Danilo bio je primer pravog posvećenja. Njegov dug život bio je ispunjen plemenitom službom Gospodu. On je nebu bio „mili čovek“ Danilo 10,11 i bile su mu ukazane takve počasti kakve se retko ukazuju smrtnicima. Ipak, njegova

čistota karaktera i nepokolebljiva odanost bila je jednaka njegovoj poniznosti i skrušenosti. Umesto da tvrdi da je svet i čist, ovaj poštovani prorok poistovetio je sebe sa zaista grešnim Izraelom kada je kod Boga posredovao za svoj narod: „Jer ne pravde svoje radi, nego radi velike milosti tvoje padamo pred tobom moleći se.“ „Zgrešismo i bezbožni bismo.“ „Jer zbog grehova naših i bezakonja očeva naših, Jerusalem i tvoj narod posta rug u svih koji su oko nas.“ On kaže: „Ja još govorah i moljah se i ispovedah greh svoj i greh naroda svojega Izraela.“ Danilo 9,18.15.16.20. A kad se kasnije Sin Božji pojavio kao odgovor na njegove molitve da ga pouči, rekao je: „Lepota mi se nagrdi i ne imah snage.“ Danilo 10,8.

Oni koji istinski traže da usavrše hrišćanski karakter, neće nikad pomisliti da su bezgrešni. Što više posmatraju Hristov karakter i što se više približavaju Njegovom božanskom liku, to će jasnije uvideti njegovo besprekorno savršenstvo i sve će više osećati svoje slabosti i mane. Oni koji tvrde da su bez greha, pružaju dokaz da su daleko od svetosti. Baš zato što nemaju istinsko poznanje Hrista, oni gledaju na sebe kao na one koji odražavaju Njegov lik. Što je veća udaljenost između njih i njihovog Spasi-telja, to pravedniji izgledaju u svojim očima.

Posvećenje predstavljeno u Svetom pismu obuhvata celo biće – duh, dušu i telo. Pavle se molio za Solunjane da „celi vaš duh, duša i telo se sačuva bez krivice za dolazak Gospoda našega Isusa Hrista.“ On ponovo piše vernicima: „Molim vas dakle, braćo, milosti Božje radi, da date telesa svoja u žrtvu živu, svetu, ugodnu Bogu.“ Rimljanima 12,1. Jevrejima je bilo zapovedeno da prinesu na žrtvu samo one životinje koje su bez bolesti i nedostataka. Tako se i od hrišćana zahteva da sve svoje snage sačuvaju u najboljem mogućem stanju za službu Gospodu. Petar kaže: „Da se sačuvate od telesnih želja koje vojuju na dušu.“ 1.

Petrova 2,11. Božja reč će slabo uticati na one čija je sposobnost oslabljena bilo kojim grešnim zadovoljstvom. Srce ne može očuvati posvećenost Bogu dok se ugađa životinjskim apetitima i strastima na štetu zdravlja i života. Pavle piše Korinćanima: „Da očistimo sebe od svake poganosti tela i duha i da tvorimo svetinju u strahu Božjem.“ 2 Korinćanima 7,1, a sa rodovima Duha – „ljubav, radost, mir, trpljenje, dobrota, milost, vera, krotost“ – svrstava i umerenost. Galatima 5, 22.23.

A koliko njih koji se zovu hrišćanima, uprkos ovim nadahnutim opomenama, slabe svoje snage u potrazi za raznim dobicima i klanjanjem modi! Koliko njih ponižava svoju Bogom danom muževnost žderanjem, pijenjem vina, zabranjenim zadovoljstvima! A crkva umesto da ukorava, isuviše često podstiče zlo, odajući se i sama uživanjima, želji za dobitkom i ljubavi prema zadovoljstvima, da bi napunila svoju blagajnu, što ljubav prema Hristu ne može da joj osigura. Kada bi Isus ušao u današnje crkve i tamo video nesveto svetkovanje i nesvetu trgovinu koja se sprovodi u ime vere, zar ne bi isterao ove oskrvnitelje kao što je isterao menjače novca iz hrama?

Apostol Jakov veli da je mudrost koja dolazi odozgo „najpre čista.“ Kada bi Jakov sreo one koji uzimaju ime Isusovo u svoja duvanom zaprljana usta, čija su tela i dah prožeti ovim odvratnim mirisom i koji njime truju nebeski vazduh i sve oko sebe primoravaju da udišu taj otrov – da je apostol došao u dodir sa navikom koja je tako suprotna čistoti jevanđelja, zar je ne bi osudio rekavši da je „zemaljska, telesna, đavolska.“ Robovi duvana mogu tvrditi da su blagosloveni potpunom posvećenošću, mogu govoriti o svojoj nadi na Nebo, ali Božja reč jasno kaže: „Neće u njega ući ništa pogano.“ Otkrivenje 21,27.

„Ili ne znate da su tela vaša crkva Svetog Duha koji živi u vama, kojega imate od Boga, i niste svoji? Jer ste kupljeni skupo.

Proslavite, dakle, Boga u telima svojim i u dušama svojim, što je Božje.“ 1. Korinćanima 6, 19. 20. Onaj čije je telo hram Svetoga Duha neće nikada biti rob neke štetne navike. Njegove snage pripadaju Hristu koji ga je otkupio svojom krvlju. Njegovo vlasništvo je Gospodnje. Kako može da bude bez krivice ako rasipa povereni kapital? Takozvani hrišćani godišnje troše ogromne svote novca na beskorisna i štetna uživanja, dok duše umiru za Rečju života. Bog se zakida u desetku i prinosima zato što ljudi više troše na oltar štetnih uživanja nego što daju za pomaganje siromašnih, ili za širenje Jevanđelja. Kada bi svi koji govore da su Hristovi sledbenici zaista bili posvećeni, onda bi njihova beskorisno utrošena sredstva bila usmerena u Gospodnju riznicu i hrišćani bi bili primer umerenosti, samoodricanja i samopožrtvovanja. Tada bi oni bili videlo svetu.

Svet se odao zadovoljavanju svojih prohteva. Telesna želja, želja očiju i ponos života vladaju masama. Ali, Hristovi sledbenici imaju svetiji poziv: „Zato iziđite između njih i odvojte se, govori Gospod, i ne dohvatajte se do nečistote, i ja ću vas primiti, i biću vam Otac, i vi ćete biti moji sinovi i kćeri, govori Gospod Svedržitelj.“ 2. Korinćanima 6, 17.18.

Prednost i dužnost svakog hrišćanina je da održi blisko jedinstvo sa Hristom i ima bogato iskustvo u božanskim stvarima. Tada će njegov život biti plodan dobrim delima. Kada čitamo o delima pobožnih ljudi, mi često smatramo da su njihova iskustva i dostignuća nama nedostižna. Ali, to nije tako. Hristos je rekao: „Time se proslavlja moj Otac da donosite mnogo roda.“ „Kao što loza ne može da donosi rod sama od sebe, ako ne ostane na čokotu, tako ne možete ni vi, ako ne ostanete u meni.“ „Ko ostaje u meni, i ja u njemu taj donosi mnogo roda.“ Jovan 15, 8. 4. 5. Proroci i apostoli nisu usavršili hrišćanski karakter nekim čudom. Oni su koristili sredstva koja im je Bog dao i svi koji ulažu

slične napore, postići će slične rezultate.

Pavle oslovljava svoju braću u Korintu sa „posvećeni u Hristu Isusu“ i zahvaljuje Bogu što su se u svemu obogatili „u svakoj reči i svakom znanju,“ tako da nisu nazadovali ni u jednom daru. 1. Korinćanima 1, 2. 5. 7. U poslanici Kološanima Pavle opisuje slavne prednosti darovane Božjoj deci. Apostol kaže: „Toga radi... ne prestajemo za vas moliti se Bogu i iskati da se ispunite poznanjem volje Njegove u svakoj premudrosti i razumu duhovnome, da živite pristojno Bogu na svako ugađanje i u svakom dobrom delu da budete plodni, i da rastete u poznanju Božjemu, jačajući svakom snagom po sili slave Njegove, i u svakom trpljenju i dugom podnošenju s radošću.“ Kološanima 1.9-11. Takvi su rodovi biblijskog posvećenja.

Crkva je izgubila iz vida blagoslove jevanđelja jer je odbacila zahteve Božjeg zakona. Biblijsko obraćenje i posvećenje – korenita promena srca i preobraženje karaktera – velika je potreba današnjih crkava. Probuđenja u kojima ljudi postaju članovi crkve bez stvarnog osvedočenja o grehu, bez pokajanja i bez priznanja zahteva zakona Božjeg, uzrok su slabosti crkve i povod spoticanja sveta.

Poglavlje XXIV

ISTRAŽNI SUD

„Gledah,“ kaže prorok Danilo „dokle se postaviše prestoli i Starac sede, na kom beše odelo belo kao sneg, i kosa na glavi kao čista vuna, presto mu beše kao plamen ognjeni, točkovi mu kao oganj razgoreo. Reka ognjena izlažaše i tecijaše ispred Njega, hiljade hiljada služahu mu, i deset hiljada po deset hiljada stajahu pred Njim; sud sede, i knjige se otvoriše...I gle, kao Sin čovečji iđaše s oblacima nebeskim, i dođe do starca i stade pred Njim, i dade mu se vlast i slava i carstvo da mu služe svi narodi i plemena i jezici; vlast je Njegova vlast večna koja neće proći, i carstvo se Njegovo neće rasuti.“ Danilo 7, 9. 10. 13. 14.

Tako je u proročkoj viziji prikazano otvaranje istražnog suda. Ovde opisani Hristov dolazak nije Njegov Drugi dolazak na Zemlju. On dolazi pred Starca na Nebu da primi vlast, slavu i carstvo koje će mu biti dato na kraju Njegovog posredničkog dela. Ovaj dolazak, a ne Njegov drugi dolazak na Zemlju, prorečen je u proročanstvu da će se dogoditi na kraju 2300 dana, to jest 1844. godine. Praćen oblakom nebeskih anđela, naš Poglavar sveštenečki ulazi u Svetinju nad svetinjama i pojavljuje se tamo u prisutnosti Boga da izvrši poslednji deo svoje službe u korist čoveka – da obavi delo istražnog suda i izvrši pomirenje za sve one koji su dostojni Njegove milosti.

„I sud primiše mrtvi,“ kaže Jovan, „prema onome što je napisano u knjigama, po delima svojim.“ Otkrivenje 20,12. Božji anđeli su verno zapisali život svih i biće im suđeno prema njihovim delima. U pogledu ovog suda, Petar je opominjao ljude Izraela: „Pokajte se dakle, i obratite se da se očistite od greha svojih, da dođu vremena odmaranja od lica Gospodnjega, i da pošalje

napred narečenoga vam Hrista Isusa, kojega valja dakle nebo da primi do onoga vremena kad se sve popravi, što Bog govori ustima svih svetih proroka svojih od postanja sveta.“ Dela 3,19-21.

Sam Hristos objavljuje: „Koji pobedi on će se obući u haljine bele i neću izbrisati imena njegova iz knjige života, i priznaću ime njegovo pred Ocem svojim i pred anđelima njegovim.“ Otkrivenje 3,5. Ponovo kaže svojim učenicima: „A koji god prizna mene pred ljudima, priznaću i ja njega pred Ocem svojim koji je na nebesima. A ko se odreće mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred Ocem svojim koji je na nebesima.“ Matej 10, 32. 33.

Pred Bogom se svečano ispituju životi svih koji su verovali u Isusa. Počevši sa onima koji su prvi živeli na Zemlji, naš Zastupnik zatim ispituje slučajeve svake sledeće generacije i završava sa živima. Svako ime se spominje, svaki slučaj pažljivo istražuje. Neka imena su primljena, a neka odbačena. Od kolena do kolena, svi oni koji su se iskreno pokajali za svoje grehe i koji su verom priznali Isusovu krv kao svoju žrtvu pomirenja, imaju napisano u nebeskim knjigama pored svojih imena oproštaj, i u poslednjem delu suda njihovi gresi će biti izbrisani, a oni sami proglašeni dostojnima večnog života.

Najdublje interesovanje koje ljudi pokazuju pri donošenju odluka u zemaljskim sudovima, predstavlja samo bledu sliku onog interesovanja koje se pokazuje na nebeskom sudu, kad se imena upisana u knjizi života iznose na ispitivanje pred Sudijom cele Zemlje. Božanski Zastupnik se zalaže da svima, između palih sinova ljudskih, koji su pobedili verom u Njegovu krv bude oprošteno, da budu opet vraćeni u Edem i da kao sunaslednici „prve vlasti“ Mihej 4,8, budu krunisani sa Njime. Svojim nastojanjima da ljude iskuša i prevari, Sotona je nameravao da

osujeti Božanski plan pri stvaranju čoveka, ali sada se Hristos moli da ovaj plan bude ostvaren kao da čovek nije nikada pao. On za svoj narod ne traži samo potpuno oprostjenje i opravdanje, nego i učešće u svojoj slavi i mesto na svome prestolu.

Dok Isus zastupa podanike svoje milosti, Sotona ih pred Bogom optužuje kao prestupnike. Veliki varalica nastoji da ih navede na sumnju, da ih podstrekne da izgube poverenje u Boga, da se odvoje od Njegove ljubavi i da prekrše Njegov zakon. On sada pokazuje na nesavršenost njihovog karaktera, na njihovu nesličnost sa Hristom koja je osramotila njihovog Otkupitelja, i na sve grehe na koje ih je naveo da ih učine i zbog toga on tvrdi da polaže pravo na njih kao na svoje podanike.

Isus ne opravdava njihove grehe, ali pokazuje na njihovo pokajanje i veru, i traži oprostjenje za njih, podižući svoje ranjene ruke pred Ocem i pred svetim anđelima govoreći: „Poznajem ih po imenu. Urezao sam ih na dlanovima svojih ruku.“ „Žrtva je Bogu duh skrušen, srca skrušena i slomljena ne odbacuješ, Bože.“ Psalam 51,17. A opadaču svoga naroda odgovara: „Gospod da te ukori, koji izabra Jerusalim. Nije li on glavnja istrgnuta iz ognja?“ Zaharija 3, 2. Hristos će staviti svoj pečat na svoje verne da bi ih mogao predstaviti svome Ocu kao: „slavnu crkvu, bez mane ili mrštine ili takoga čega.“ Njihova imena stoje upisana u knjizi života i o njima je napisano: „Hodiće sa mnom u belim haljinama jer su dostojni.“

One koje je Bog prisvojio i priznao, svet ne priznaje i ne poštuje. Upravo ta imena koja Isusove usne navode kao ona koja pripadaju Njegovim sinovima i kćerima, sunaslednicima sa Carem slave, poštovana među nebeskim anđelima, su često izgovorena od bezbožnika sa prezirom i rугanjem. Nepokolebljive duše koje Isus poštuje su radi Njega klevetane, zatvarane, napadane, progonjene i ubijane. Božji narod mora živeti od vere. Oni

moraju gledati na večnost i izabrati božansku slavu i nagradu iznad svakog zemaljskog dobitka ili prednosti. Dok se ispitivanje nastavlja, oni moraju očekivati da ih svet neće poznati „jer Njega ne poznaše.“

Velikima i malima, visokima i niskima, bogatima i siromašnima biće suđeno „prema onome što je zapisano u knjigama, prema njihovim delima.“ Dan za danom, unosi se teško breme zapisa u nebeske knjige. Jednom izgovorene reči, jednom učinjena dela ne možemo više nikada povratiti. Anđeli Božji zapisali su i dobro i zlo. Najmoćniji osvajač na Zemlji ne može poništiti izveštaj ni od jednog dana. Naša dela, naše reči, čak i naše najskrivenije pobude – sve to utiče na donošenje odluke o našoj sudbini, za dobro ili zlo. Iako smo ih mi možda zaboravili, one će izneti svoje svedočanstvo za opravdanje ili osudu. Ona idu pred nas na sud.

Upotreba svakog talenta pažljivo će se ispitati. Jesmo li povećali glavnicu koju nam je Bog poverio? Hoće li Gospod prilikom svog dolaska primiti svoje s kamatama? Tvrditi da verujemo u Hrista nema nikakvu vrednost; ništa se ne smatra istinitim, osim ljubavi koja se pokazuje kroz dela.

Kao što fotografija tačno reprodukuje crte lica sa čudnovatom preciznošću, tako je i karakter verno ocrtan u knjigama gore. Da su hrišćani toliko brižni da budu bez mane u nebeskim knjigama, kao što su brižni da budu bez mane na slici, koliko bi drukčija bila njihova životna istorija.

Kad bi se mogao otkloniti veo koji odvaja vidljivi svet od nevidljivoga, i kada bi ljudi mogli da vide anđele koji beleže svaku reč i svako delo sa kojima će se morati susresti na sudu, kolike reči koje svaki dan izgovaramo ne bismo izgovorili i kolika dela ne bismo učinili. Kada se sve pojedinosti života nađu u knjigama koje nikada ne sadrže lažni zapis, mnogi će prekasno

otkriti da zapis svedoči protiv njih. Tamo njihova skrivena sebičnost stoji razotkrivena. Tamo se nalazi izveštaj o neispunjenim dužnostima prema našim bližnjima i zaboravljanju Spasiteljevih zahteva. Tu će se videti koliko često su davali Sotoni svoje vreme, misli i snagu koje pripadaju Hristu. Žalostan je izveštaj koji anđeli nose na Nebo. Razumna stvorenja, tobožnji Hristovi sledbenici, potpuno su obuzeti sticanjem bogatstva ili uživanjem zemaljskih zadovoljstava. Novac, vreme i snaga, žrtvovani su za ukrašavanje i uživanje; a samo nekoliko trenutaka posvećeno je molitvi, istraživanju Svetog pisma, poniznosti duše i priznavanju greha.

Sotona izmišlja bezbroj planova da tako zaokupi naše misli da se ne bismo bavili onim što bi trebalo najbolje da poznajemo. Stari varalica mrzi velike istine koje nam ukazuju na Žrtvu pomirenja i Svemoćnog posrednika. On zna da je njegov uspeh u tome da odvрати misli od Isusa i Njegove istine.

Oni koji žele da budu učesnici u blagodatima Spasiteljevog posredovanja, ne smeju da dozvole da ih bilo šta odvрати od njihove dužnosti da usavršavaju svetost u strahu Božjem. Oni časovi koji su ranije provedeni u uživanjima, ukrašavanju ili na sticanje dobitka, sada treba da se posvete ozbiljnom i revnom proučavanju Reči istine. Predmet Svetinje i istražnog suda Božji narod treba jasnije da razume. Svako za sebe treba da stekne lično poznanje o položaju i delu našeg velikog Poglavarara svešteničkog, inače će im biti nemoguće da u ovom vremenu imaju pravu veru, ili da zauzmu položaj koji im je Bog namenio.

Mi treba da svedočimo o velikim istinama koje nam je Bog poverio. Nebeska svetinja je samo središte Hristovog rada u korist čoveka i odnosi se na svaku dušu koja živi na ovoj zemlji. Ona nam otvara pogled na plan spasenja, dovodeći nas do samog završetka vremena i otkriva nam trijumfalan svršetak borbe

između pravde i greha. Od najveće je važnosti da svi koji su primili svetlost, i stari i mladi, temeljito prouče ove predmete i budu spremni da daju odgovor svakome ko ih pita za razlog njihove vere.

Hristovo posredovanje za čoveka u nebeskoj svetinji isto je tako važno u planu spasenja kao i Njegova smrt na krstu. Svojom smrću On je započeo delo koje je posle svog vaskrsenja otišao da dovrši na Nebu. Mi moramo verom ući iza zavese gde „Isus uđe za nas.“ Tamo odsjajuje svetlost sa krsta Golgote. Tamo možemo dobiti jasnije razumevanje o tajnama otkupljenja. Spasenje čoveka je izvršeno bezgraničnom cenom Neba; prinesena žrtva zadovoljava sve zahteve Božjeg prekršenog zakona. Isus je otvorio put ka prestolu svoga Oca i kroz Njegovo posredovanje, iskrene želje svih koji dođu Njemu u veri, mogu biti iznete pred Boga.

„Ko krije prestupe svoje, neće biti srećan; a ko priznaje i ostavlja, dobiće milost.“ Priče 28,13. Kada bi oni koji kriju i opravdavaju svoje pogreške mogli da vide kako se Sotona raduje nad njima, kako se ruga Hristu i svetim anđelima navodeći njihove postupke, požurili bi da priznaju svoje grehe i da ih odbace. Sotona neprestano nastoji da zavede Hristove sledbenike sa pogubnim mudrovanjem da je nemoguće pobediti mane svog karaktera. Ali, Isus pokazuje u njihovu korist svoje ranjene ruke i modro telo i kaže svakome koji hoće da ga sledi: „Dosta ti je moja blagodat.“ „Uzmite jaram moj na sebe i naučite se od mene; jer sam ja krotak i smeran u srcu i naći ćete pokoj dušama svojim. Jer je jaram moj blag i breme je moje lako.“ Matej 11, 29. 30. Neka niko ne misli da su njegove mane neizlečive. Bog će nam dati veru i milost da ih nadvladamo.

Svi koji žele da njihova imena ostanu zapisana u knjizi života, morali bi sada, u ovih nekoliko preostalih dana njihovog

ispitivanja, poniziti svoje duše pred Bogom žaleći zbog greha sa iskrenim pokajanjem. Mora se duboko i verno istraživati srce. Mora se odstraniti taj lakomisleni i tašti duh, kome su se mnogi koji tvrde da su hrišćani predali. Svima koji žele da pobede zle sklonosti koje nastoje da zavladaju njima, predstoji teška borba.

Svečani prizori su povezani sa završnim delom pomirenja. Od presudnog značaja su interesi koji su tu obuhvaćeni. Sada zaseda Sud gore u Svetinji. Četrdeset godina odvija se ovo delo. Uskoro – niko ne zna koliko brzo – preći će se na slučajeve živih. Naši životi će se ispitati u strašnoj Božjoj prisutnosti. U ovo vreme više nego u sva druga, potrebno je da svaka duša prihvati Spasiteljevu opomenu: „Pazite, stražite i molite se Bogu, jer ne znate kad će vreme nastati.“ „Stražite dakle...da ne dođe iznenada i da vas ne nađe, a vi spavate.“ Marko 13, 33. 35. 36.

„Ako li ne uzastražiš, doći ću na tebe kao lupež, i nećeš čuti u koji ću čas doći na tebe.“ Otkrivenje 3, 3. Kako je opasno stanje onih koji, umorni od svoje straže, se okrenu privlačnostima ovog sveta. Dok je poslovan čovek zaokupljen sticanjem dobitka, dok onaj koji voli zadovoljstva traži uživanja, dok ćerka mode stavlja na sebe svoj nakit – može biti da će baš u tom času Sudija cele Zemlje izgovoriti presudu: „Izmeren si na merila, i našao si se lak.“

Svaka duša koja je prizvala Hristovo ime ima parnicu koja je u toku na nebeskom Sudu. Sada je sedmica suđenja i odluka izrečena nad svakim slučajem biće konačna.

Poglavlje XXV

POREKLO ZLA

Mnogima je poreklo greha i uzrok njegovog postojanja razlog velike zbunjenosti. Zanimajući se za ova pitanja oni zanemaruju istine koje su jasno otkrivene u Božjoj reči i koje su neophodne za spasenje, a činjenica da Sveto pismo ne daje objašnjenje se uzima kao izgovor za odbacivanje Svetog pisma.

Nemoguće je objasniti poreklo greha, ili dati razlog za njegovo postojanje. Greh je uljez za čije se postojanje ne može navesti razlog. On je tajanstven, neobjašnjiv; opravdati ga značilo bi, braniti ga. Kada bi se za njega moglo naći opravdanje ili razlog njegovog postojanja, onda bi on prestao biti greh. Naša jedina definicija greha je ona koja je data u Božjoj reči; a to je „prestup zakona.“

Greh se pojavio u onome koji je prvi do Hrista, stajao u najvišoj Božjoj naklonosti, i koji je među nebeskim stanovnicima bio najviši po moći i slavi. Pre svog pada, Lucifer je bio heruvim zaklanjač, svet i neokaljan. Prorok Božji kaže: „Savršen beše na putevima svojim od dana kad se rodi dokle se ne nađe bezakonje na tebi.“ Ezekijel 28, 15. Mir i radost u savršenoj poslušnosti volji Neba, postojao je u celoj anđeoskoj vojsci. Ljubav prema Bogu bila je najveća, ljubav jednog prema drugome, nepristrasna. Takvo stanje je postojalo vekovima pre ulaska greha.

Ali, došla je promena nad ovim radosnim stanjem. Prorok kaže: „Srce se tvoje ponese lepotom tvojom, ti pokvari mudrost svoju svetlošću svojom.“ Ezekijel 28, 17. Iako je Bog stvorio Lucifera uzvišenim i lepim i uzdigao ga na visok položaj među anđeoskom vojskom, ipak mu je ostavio mogućnost da može i-

zabrati zlo. U Sotoninoj vlasti je bilo da li će izabrati da zloupotrebi darovane sposobnosti. On je mogao da sačuva Božju naklonost, mogao je da bude voljen i poštovan od svih anđela, a sve svoje plemenite sposobnosti mogao je da upotrebi na blagoslov drugih i na proslavljenje svog Tvorca. Ali, malo po malo, on je počeo da traži slavu za sebe i da koristi sve svoje snage da privuče pažnju na sebe i stekne ugled. Takođe je postepeno navodio anđele kojima je upravljao, da služe njemu, umesto da sve svoje snage posvete službi svom Stvoritelju. Ovakvim postupanjem izopačio je svoju maštu kao i one koji su se bezuslovno predali Njegovom autoritetu.

Nebeski savet je opominjao Lucifera da promeni svoje postupke. Božji Sin ga je upozorio i molio da ne dozvoli sebi da tako osramoti svog Stvoritelja i prouzrokuje svoju propast. Ali, umesto da se pokori, Sotona je prikazao onima koji su ga voleli da je nepravедno osuđen, da se njegov položaj ne ceni i da je njegova sloboda ograničena.

To što je Hrist smatrao da treba da se popravi i što se usudio da zauzme nadređen položaj, izazvalo je u njemu duh protivljenja i on je optužio Božjeg Sina da hoće da ga ponizi pred anđelima. Pogrešnim prikazivanjem Hristovih reči, izvrtanjem istine i otvorenim lažima, Sotona je zadobio simpatije anđela i oni su se ujedinili sa njim u pobuni protiv nebeskog autoriteta.

On je do kraja odbijao da prizna da njegov put zasluđuje osudu. Kada je njegovo nezadovoljstvo postalo očigledno i kada je bilo izjavljeno da zajedno sa svojim pristalicama mora da bude zauvek izgnan iz stanova blaženstva, veliki varalica je za sve to optužio Hrista. Sotona i njegove pristalice su jednoglasno svalile svu odgovornost za svoju pobunu na Hrista, tvrdeći da se nikad ne bi pobunili da nisu bili ukoreni. Pošto su uporno i prko-

sno u svom neverstvu uzaludno pokušavali da obore Božju vladavinu, bogohulno tvrdeći da su nevine žrtve nasilničke vlasti, veliki buntovnik i sve njegove pristalice bili su najzad prognani sa Neba.

Isti duh koji je podstakao pobunu na Nebu, nadahnuo je i pobunu na Zemlji. Sotona je nastavio da se služi istim sredstvima kod ljudi, kao i kod anđela. Njegov duh sada upravlja decom nepokornosti. Ukoravanje greha još uvek izaziva duh mržnje i pobune. Kada Bog šalje grešnicima poruku upozorenja ili ukora, Sotona ih navodi da se pravdaju i da traže saosećanje drugih. Umesto da svoje greške isprave, oni pokazuju ogorčenost prema onome koji ih ukorava, kao da je on jedini uzrok njihovih poteškoća. Od dana pravednog Abela, pa sve do našeg vremena, ovakav duh se pokazuje prema onima koji se usuđuju da ukore greh.

Sotona je pobudio simpatije prema sebi, prikazujući da je Bog nepravedno postupio prema njemu predajući Hristu najvišu čast. Pre nego što je bio osuđen na izgnanstvo sa Neba, jasno mu je pokazano da je njegov put pogrešan i data mu je prilika da prizna svoj greh i da se pokori pravednoj Božjoj vladavini. Ali, on je izabrao da po svaku cenu širi svoju pobunu. Da bi podupro svoje optužbe da je Bog nepravedan prema njemu, lažno je predstavljao Stvoriteljeve reči i dela.

Sotona je neko vreme likovao nad nebeskim anđelima, pa i nad samim Bogom zbog prednosti u jednom pogledu: dok Sotona može koristiti prevaru i lukavstvo za ostvarenje svojih ciljeva, Bog ne može lagati. Dok Lucifer može kao zmija da bira krivudavi put, da se savija, vrti i šunja da bi se prikrrio; Bog se kreće samo otvorenom i direktnom putanjom. Sotona se zamaškirao plaštem laži i za jedno vreme bilo je nemoguće skinuti mu

masku da bi se otkrila užasna nakaznost njegovog karaktera. Sotoni se moralo dati vreme da se potpuno otkrije kroz svoja okrutna, podmukla i zla dela.

On nije bio skinut sa položaja odmah čim se usudio da se preda duhu nezadovoljstva i nepokornosti, pa, čak, ni kad je počeo da iznosi pred verne anđele svoje lažne tvrdnje. Bilo mu je dozvoljeno da dugo ostane na Nebu. Često mu je nuđeno oprosteno pod uslovom da se pokaje i pokori. Učinjeni su takvi naponi kakve samo Bog može da učini da bi ga osvedočio u zabludu i vratio na pravi put. Da je Lucifer hteo da se vrati svojoj odanosti, poniznosti i poslušnosti, on bi ponovo bio postavljen kao heruvim zaklanjač i Bog bi očuvao red na nebesima. Ali, pošto je tvrdoglavo branio svoje postupke i tvrdio da mu pokajanje nije potrebno, postalo je neophodno da Gospodar Neba odbrani pravednost i čast svog prestola; pa su Sotona i njegove pristalice bili isterani.

Kao što se Sotona na nebu služio lažnim predstavljanjem Božjeg karaktera prikazujući Boga strogim i nasilnim, tako je i na Zemlji zaveo ljude na greh. A kada je u tome uspeo, tvrdio je da su Božja nepravedna ograničenja dovela do čovekovog pada, kao što su bila razlog i njegovoj pobuni.

Ali, Večni je sam objavio svoj karakter: „Gospod, Gospod, Bog milostiv, žalostiv, spor na gnev i obilan milosrđem i istinom. Koji čuva milost hiljadama; prašta bezakonja i nepravde i grehe, koji ne pravda krivoga.“ 2 Mojsijeva 34, 6. 7.

Izagnavši Sotonu sa neba, Bog je pokazao svoju pravdu i potvrdio čast svoga prestola. Ali, kada je čovek sagrašio preda, Bog je pokazao time što je dao svog jedinorodnoga Sina da umre za pali ljudski rod. U pomirenju se otkrio Božji karakter. Krst je moćan

dokaz celom svemiru da za koban put greha koji je Lucifer izabrao, Bog nije bio ni na koji način odgovoran, da nije postojalo nikakvo samovoljno povlačenje Božje milosti, niti nedostatak u Njegovoj vladavini koji bi pokrenuli u Luciferu duh pobune.

U borbi između Hrista i Sotone otkriven je za vreme Spasiteljevog rada na Zemlji, karakter velikog varalice. Ništa nije moglo tako potpuno da izbriše Sotonu iz umova i srca nebeskih anđela i celog vernog svemira kao njegova okrutna borba protiv Otkupitelja sveta. Drsko huljenje kojim se Sotona usudio da zahteva da mu se Hristos pokloni; njegova drska smelost kojom ga je odveo na visoku goru i na vrh hrama; podmukla namera koja se videla u podsticanju Hrista da skoči sa ogromne visine; njegova neumorna zloba kojom Ga je progonio od mesta do mesta i podstrekivala srca naroda i sveštenika da odbace Njegovu ljubav i na kraju viču: „Raspni ga! Raspni!“ – sve je to izazvalo čuđenje i gnušanje svemira.

Sotona je nagnao svet da odbaci Hrista. Knez zla je upotrebio svu svoju moć i lukavstvo da uništi Isusa, jer je video da Spasiteljeva ljubav i milosrđe, Njegovo sažaljenje i nežnost otkrivaju svetu Božji karakter. Sotona je osporavao sve što je Božji Sin tvrdio i za svoja oruđa upotrebio je ljude da bi Spasiteljev život ispunio nevoljama i tugom. Lukavstvo i laži kojima je pokušao da spreči Isusovo delo; mržnja iskazana kroz decu neposlušnosti; njegove strašne optužbe protiv Onoga čiji je život bio ispunjen neuporedivom dobrotom – sve je to poticalo iz duboke želje za osvetom. Pritajena vatra zavisti i zlobe, mržnje i osvete, buknula je na Golgoti protiv Božjeg Sina dok je celo Nebo u nemom užasu posmatralo ovaj prizor.

Pošto je primeo veliku žrtvu, Hristos se vazneo na Nebo, ali nije hteo da primi obožavanje anđela dok nije izneo svoj zahtev pred Oca: „Oče! hoću da i oni koje si mi dao budu sa mnom gde

sam ja.“ Jovan 17, 24. Tada je sa Očevog prestola došao odgovor sa neizmernom ljubavlju i silom: „Neka mu se poklone svi anđeli Božji.“ Jevrejima 1,6. Nikakva mrlja nije bila na Isusu. Pošto je Njegovo poniženje završeno i Njegova žrtva potpuna, dato Mu je ime koje je iznad svakog imena. Sada je Sotonina krivica bila bez opravdanja. Njegova lažna optuživanja protiv božanskog karaktera i Njegove vladavine, pojavile su se u svojoj pravoj svetlosti. Optuživao je Boga da traženjem pokornosti i poslušnosti od svojih stvorenja hoće da se uzvisi, i izjavio da, Stvoritelj primoravajući sve druge na samoodricanje, ne pokazuje sam samoodricanje, niti prinosi ikakvu žrtvu. Sada se videlo da je za spasenje palog i grešnog čoveka Vladar svemira dao najveću žrtvu koju samo Bog može da učini. Takođe se videlo da je Lucifer težeći za čašću i prevlašću, otvorio vrata grehu, a Hristos se, da bi uništio greh, ponizio i bio poslušan do same smrti.

Bog je pokazao gnušanje prema načelima pobune. Celo Nebo je videlo Njegovu pravdu koja se otkrila i u osudi Sotone i u otkupljenju čoveka. Lucifer je tvrdio: ako je Božji zakon nepromenljiv i njegova kazna neizbežna, onda svaki prestupnik mora zauvek da izgubi Božju naklonost. Tvrdio je da grešno čovečanstvo ne može biti otkupljeno i da je ono zato njegov zakoniti plen. Ali, Hristova smrt je neoboriv dokaz u prilog čoveka. On je podneo kaznu zakona. Bog je bio pravedan kad je dopustio da Njegov gnev padne na Onoga koji je jednak Njemu, a čovek je mogao da prihvati Hristovu pravdu i da pokajanjem i poniznim životom pobedi Sotonu, kao što je i Sin Božji pobedio Sotoninu silu.

Božji zakon stoji potpuno opravdan. On je pravedan i opravdava sve one koji veruju u Isusa. Ništa manje nije moglo uveriti čitav svemir da je Bog pravedan, osim ovog plana pomirenja.

U konačnom izvršenju presude videće se da za greh nije postojao razlog. Kada Sudija cele Zemlje bude upitao Sotonu: „Zašto si se pobunio protiv mene i otimao podanike moga carstva?“ Začetnik zla neće moći da dâ nijedan izgovor. Sva će usta biti zatvorena i sva pobunjena vojska će biti nema pred velikim Sudom.

Poglavlje XXVI
**NEPRIJATELJSTVO IZMEĐU
ČOVEKA I SOTONE**

„I još stavljam neprijateljstvo između tebe i žene, i između semena tvogega i semena njezina; ono će ti na glavu stajati, a ti ćeš ga u petu ujedati.“ 1. Mojsijeva 3,15. Božanska presuda izrečena nad Sotonom posle čovekovog pada bila je, takođe, proročanstvo koje obuhvata sve vekove do kraja vremena i ukazuje na veliku borbu u kojoj će sudelovati sva ljudska pokolenja koja budu živela na Zemlji.

Bog objavljuje: „Stavljam neprijateljstvo.“ Ovo neprijateljstvo nije nešto prirodno. Kada je čovek prestupio božanski zakon, njegova priroda je postala zla, i on je došao u saglasnost sa Sotonom, a ne u neprijateljstvo sa njime. Po prirodi ne postoji neprijateljstvo između grešnog čoveka i začetnika greha. Obojica su postali zli zbog otpada. Otpadnik nema mira dok ne nađe razumevanje i podršku onih koje je uspeo da zavede da pođu njegovim primerom. Iz ovog razloga udružuju se pali anđeli i zli ljudi u jednu očajnu zajednicu. Da se Bog nije posebno umešao Sotona i ljudi bi ušli u savez protiv Neba; i umesto da gaji neprijateljstvo prema Sotoni, cela ljudska porodica bi se sjedinila u pobuni protiv Boga.

Sotona je naveo čoveka na greh kao što je anđele naveo na pobunu, da bi time sebi osigurao saradnju u borbi protiv Neba. Između njega i palih anđela, u pogledu mržnje prema Hristu, postojalo je potpuno jedinstvo. Mada je u svim drugim tačkama vladala nesloga, svi su bili čvrsto sjedinjeni u svome otporu protiv vrhovne vlasti Gospodara svemira. Ali, kada je Sotona čuo

izjavu da će postojati neprijateljstvo između njega i žene, i između njegovog potomstva i njenog potomstva, znao je da će biti osujećeni njegovi naponi da pokvari ljudsku prirodu i da će na neki način čovek biti osposobljen da se odupre njegovoj sili.

Milost koju Hristos usađuje u čovekovu dušu stvara neprijateljstvo prema Sotoni. Bez ove milosti koja obraća i obnavlja, čovek bi ostao Sotonin rob – sluga koji je uvek spreman da izvršava njegove naredbe. Ali novi princip u duši stvara borbu tamo gde je dosada bio mir. Snaga koju Hristos daje osposobljava čoveka da se odupre nasilniku i uzurpatoru. Ko god mrzi greh, umesto da ga voli, ko se god odupire i pobeđuje strasti koje hoće da zavladaju njime, pokazuje da u njemu deluje princip koji dolazi odozgo.

Neprijateljstvo koje postoji između Hristovog Duha i duha Sotoninog najjasnije se pokazalo u načinu kako je svet primio Isusa. Jevreji Ga nisu odbacili zbog toga što je došao bez svet-skog bogatstva, raskoši i veličine. Oni su videli da On ima silu koja može da nadoknadi nedostatak ovih spoljašnjih preimućstava. Ali, Hristova čistota i svetost izazvali su protiv Njega mržnju bezbožnika. Njegov život samoodricanja i savršenog posvećenja bio je stalni ukor oholom i pohotljivom narodu. To je izazvalo neprijateljstvo protiv Božjeg Sina. Sotona i zli anđeli sjedinili su se sa zlim ljudima. Sve snage otpadništva zaverile su se protiv Pobornika istine.

Protiv Hristovih sledbenika pokazuje se isti duh neprijateljstva koji se pokazivao i prema njihovom Gospodaru. Onaj koji vidi odvratan karakter greha i koji se snagom odozgo odupire iskušenju, sigurno će izazvati gnev Sotone i njegovih pristalica. Mržnja protiv čistih načela istine, izrugivanje i gonjenje njenih zastupnika, postojaće sve dotle dok bude greha i grešnika. Hri-

stovi sledbenici i sluge Sotonine ne mogu se složiti. Još nije prestala sablazan krsta. „A svi koji pobožno hoće da žive u Hristu Isusu, biće gonjeni.” 2. Timotiju 3,12.

Sotonina oruđa neprestano rade pod njegovom upravom da učvrste njegov autoritet i podignu njegovo carstvo nasuprot Božjem carstvu. Sa tom namerom pokušavaju da prevare Hristove sledbenike i da ih odvrte od njihove vernosti Bogu. Kao njihov vođa, i oni izvrću Sveto pismo da bi postigli svoj cilj. Kao što je Sotona pokušavao da na Boga baci sramotu, tako i njegova oruđa pokušavaju da oklevetaju Božji narod. Duh koji je Hrista predao na smrt pokreće zle da unište Njegove sledbenike. Sve je to prorečeno u ovom prvom proročanstvu: „I još stavljam neprijateljstvo između tebe i žene, i između potomstva tvojega i potomstva njezina.“ Takvo delo će se nastaviti u velikoj borbi između Hrista i Sotone do završetka vremena.

Sotona poziva sve svoje sile, i ulazi u borbu svom snagom. Zašto on ne nailazi na veće protivljenje? Zašto su Hristovi vojnici tako uspavani i ravnodušni? – Zato što ne shvataju svoju opasnost. Postoji samo malo neprijateljstvo protiv Sotone i njegovih dela zato što vlada veliko neznanje u pogledu njegove moći i zlobe, kao i u pogledu univerzalnosti njegove borbe protiv Hrista i Njegove crkve. U ovome su mnogi zavedeni. Oni ne znaju da je njihov neprijatelj moćni vojskovođa koji gospodari nad umovima zlih anđela i sa dobro promišljenim planovima i spletkama vodi rat protiv Hrista da bi sprečio spasenje duša. Među tobožnjim hrišćanima, pa čak i među samim slugama jevandjelja, malo se spominje Sotona, osim možda uzgredno sa propovedaonice. Oni ne opažaju dokaze njegovog stalnog delovanja i uspeha i oni zanemaruju mnoge opomene o njegovoj prefinjenosti i izgleda da se i ne osvrću na njegovo postojanje.

Dok ljudi ne poznaju njegova lukavstva, ovaj budni neprijatelj uvek ih prati u stopu. On nameće svoju prisutnost u svaki kutak doma, u svaku ulicu naših gradova, u crkve, skupštine i sudove; on zbunjuje, obmanjuje i zavodi, svuda upropašćuje duše i tela ljudi, žena i dece, razara porodice, seje mržnju, neslogu, svađe i bune i ubistva. A hrišćanski svet izgleda da na sve to gleda kao na nešto što je Bog odredio i mora tako da bude.

Sotona se neprestano trudi da nadvlada Božji narod rušenjem ograda koje ga dele od sveta. Stari Izrael je bio naveden na greh kada je stupio u nedozvoljene veze sa mnogobošcima. Na sličan način je zaveden i savremeni Izrael. „U kojima je bog ovoga sveta oslepio misli da ne vide svetlost jevanđelja o slavi Hristovoj, koji je slika Božja.“ 2. Korinćanima 4,4. Svi oni koji nisu odlučni Hristovi sledbenici, sluge su Sotonine. U neprepođenom srcu vlada ljubav prema grehu i sklonost da se greh gaji i opravdava. U obnovljenom srcu se nalazi mržnja prema grehu i odlučan otpor protiv njega. Kada hrišćani izaberu društvo bezbožnika i nevernika, sami se izlažu iskušenju. Sotona se prikriva i tajno im navlači pokrivalo preko očiju. Oni ne mogu da vide da je to društvo namenjeno da im naškodi, i dok se čitavo vreme izjednačuju sa svetom u karakteru, rečima i delima, oni postaju sve više i više zaslepljeni. Prisnost sa grehom neminovno će učiniti da greh izgleda manje odvratan. Onaj ko za svoje društvo bira Sotonine sluge, ubrzo prestaje da se boji njihovog gospodara.

Kušač često najuspešnije deluje kroz one u koje najmanje sumnjamo da su pod njegovom kontrolom. Kod mnogih preovlađuje mišljenje da sve što izgleda kao učtivost ili uglađenost mora u izvesnom smislu, da je od Hrista. Nikada nije bilo veće zablude. Ove osobine treba da krase karakter svakog hrišćanina, jer one bi izvršile snažan uticaj u korist prave religije, ali one

moraju biti posvećene Bogu, inače postaju sila za zlo. Mnogi obrazovani ljudi uglađenog ponašanja, koji se ne bi ponizili da učine ono što se u javnosti smatra nemoralnim, samo su uglađena oruđa u rukama Sotone. Podmukli i varljivi karakter njihovog uticaja i primera čini ih opasnijim neprijateljima Hristovog dela od onih koji su neprivlačni, neuglađeni, grubi i poniženi.

Usrdnom molitvom i oslanjanjem na Boga, Solomun je dobio mudrost koja je začudila i zadivila svet. Ali, kada se odvojio od Izvora svoje snage i pošao napred uzdajući se samo u sebe, pao je kao plen kušača. Tada su divne osobine date ovom najmudrijem caru, načinile njega još delotvornijim sredstvom neprijatelja duša.

Dok Sotona neprestano nastoji da zaslepi njihove umove u pogledu ove činjenice, neka hrišćani nikad ne zaborave da: „naš rat nije s krvlju i s telom, nego sa poglavarima i vlastima i sa upraviteljima tame ovoga sveta, sa duhovima pakosti ispod neba.“ Efescima 6,12. Nadahnuto upozorenje odjekuje vekovima sve do našeg vremena: Dok Sotona neprestano nastoji da zaslepi njihove umove u pogledu ove činjenice, neka hrišćani nikad ne zaborave da: „naš rat nije s krvlju i s telom, nego sa poglavarima i vlastima i sa upraviteljima tame ovoga sveta, sa duhovima pakosti ispod neba.“ Efescima 6,12. Nadahnuto upozorenje odjekuje vekovima sve do našeg vremena: „Budite trezni i pazite, jer suparnik vaš, đavo, kao lav ričući hodi i traži koga da proždere.“ 1. Petrova 5,8. „Obucite se u sve oružje Božje, da biste se mogli održati protiv lukavstva đavolskoga.“ Efescima 6,11.

Od Adamovih dana, pa sve do našeg vremena, naš veliki neprijatelj je razvijao svoju moć da tlači i uništava. On se sada priprema za svoj poslednji pohod protiv crkve. Svi koji nastoje

da slede Isusa biće uvučeni u borbu sa ovim nemilosrdnim neprijateljem. Ukoliko hrišćanin više nastoji da se ugleda na božanski Primer, utoliko je sigurnije da će postati meta Sotonskih napada. Svi koji su aktivno zaposleni u Božjem delu i trude se da razotkriju Sotonske prevare i da ljude upoznaju sa Hristom, biće osposobljeni da dostignu Pavlovo svedočanstvo u kojem on govori o služenju Gospodu „sa svakom poniznošću, sa mnogo suza i iskušenja.“

Sotona je napadao Hrista najsurovijim i najprefinjenijim iskušenjima; ali je u svakom sukobu bio odbijen. Ove bitke su vođene radi nas; ove pobede omogućavaju nam da i mi pobedimo. Hristos će dati snagu svima koji je traže. Sotona ne može nadvladati ni jednog čoveka bez njegovog sopstvenog pristanka. Kušać nema vlast nad ljudskom voljom, niti može da dušu primora na greh. On može naneti bol, ali ne može uprljati. On može prouzrokovati agoniju, ali ne može opoganiti. Činjenica da je Hristos pobedio treba da nadahne Njegove sledbenike da se muški bore u borbi protiv greha i Sotone.

Poglavlje XXVII

DELOVANJE ZLIH DUHOVA

Postojanje Sotone i delovanje zlih duhova su činjenice koje su potpuno utvrđene i u Starom i u Novom zavetu. Od Adamovih dana do Mojsija i kroz sve naredne vekove do Jovana, poslednjeg pisca jevanđelja, Sotona se prepoznaje kao aktivan, lični zastupnik i začetnik zla, neprijatelj Boga i čoveka. Istina je da su mašta i praznoverje tim činjenicama dodale i svoj prizvuk i povezali ih sa legendama i tradicijama neznabožačkih, jevrejskih, pa čak i hrišćanskih naroda. Ali, onakve kakve su otkrivene u Božjoj reči one imaju najsvečaniju i najveću važnost. Veza vidljivog sveta sa nevidljivim, služba Božjih anđela i delovanje zlih anđela su nerazdvojivo isprepletani sa ljudskom istorijom. Sveto pismo nam govori o padu anđela od svoje čistote, o Luciferu, njihovom vođi – uzročniku pobune, o njihovom savezu vlasti i raznim redovima, o njihovoj velikoj inteligenciji, o njihovoj podmuklosti kao i o njihovoj zaveri protiv mira i sreće ljudi. Ali, Sveto pismo nas obaveštava i o Jednom moćnijem od palog neprijatelja, o Jednom čiji autoritet ograničava i obuzdava Sotoninu silu, kao i o kazni pripremljenoj za začetnika zla.

Dok je Hristos bio na Zemlji, zli duhovi su pokazivali svoju moć na najupadljiviji način. Zašto je to bilo tako? – Hristos je došao da izvrši plan namenjen za otkupljenje čoveka, radi toga Sotona je odlučio da dokaže svoje pravo da vlada svetom. On je uspeo da uvede idolopoklonstvo u sve krajeve zemlje, osim u Palestinu. Isus je došao u ovu zemlju koja se jedina nije sasvim predala Sotoninoj vlasti da izlije na narod svetlost sa Neba. Ovde su dve suparničke sile tvrdile da imaju vrhovnu vlast. Isus je širio svoje ruke i sa ljubavlju pozivao sve koji su hteli da u Njemu

nađu oprostjenje i mir. Čete tame su shvatile da će njihova vlast uskoro prestati ako Hristova misija uspe. Sotona je besneo kao vezani lav i prkosno pokazivao svoju moć nad telima i dušama ljudi.

Činjenica da su ljudi bili opsednuti demonima jasno je prikazana u Novom zavetu. Ljudi mučeni na ovaj način nisu patili samo od bolesti koje dolaze zbog prirodnih uzroka. Hristos je savršeno razumeo sa kim ima posla. Prepoznao je neposredno prisustvo i dejstvo zlih duhova.

Biblijski izveštaj o isceljenju opsednutih u zemlji Gadarinskoj, upadljiv je primer njihove brojnosti, moći i zlobe kao i o Hristovoj sili i milosti. Ovi bedni zanesenjaci koje ništa nije obuzdavalo, previjali su se od bolova, bacali penu na usta, besneli i ispunjavali vazduh svojom vikom, vršili su nasilje nad samim sobom i predstavljali opasnost za one koji su hteli da im se približe. Njihova unakažena tela i izbezumljeni umovi pružali su knezu tame ugodan prizor. Jedan od demona koji je vladao nad ovim paćenicima rekao je: „Legion mi je ime; jer nas je mnogo.“ Marko 5,9. U rimskoj vojsci legija se sastojala od tri do pet hiljada ljudi. Sotonina vojska, je takođe, postrojena u čete, i jedna četa kojoj su pripadali ovi demoni nije brojala manje od jedne legije.

Na Isusovu zapovest zli duhovi su napustili svoje žrtve, ostavljajući ih da mirno leže kraj Spasiteljevih nogu, pokorne, inteligentne i blage. Ali demonima je bilo dopušteno da strmo-glave krdo svinja u more; za stanovnike one okoline bio je ovo veći gubitak od blagoslova koji im je doneo Isus, i oni su zamolili božanskog Lekara da ode odande. To je upravo bio uspeh koji je Sotona želeo da postigne. Bacivši krivicu zbog njihovog gubitka na Isusa, probudio je kod ljudi sebičan strah i sprečio ih da slušaju Spasiteljeve reči. Sotona neprestano optužuje hrišćane

da su uzrok gubitaka, nesreće i patnje, umesto da dopusti da prekor padne tamo gde pripada: na njega samoga i njegova oruđa.

Ali, Hristove namere nisu bile osujećene. On je dopustio zlim duhovima da unište krdo svinja kao ukor onim Jevrejima koji su ove nečiste životinje gajili radi dobitka. Da Hristos nije zadržao demone, oni bi bacili u more, ne samo svinje, nego i njihove čuvaru i gospodare. To što su ostali sačuvani i čuvari i vlasnici bilo je samo zbog Isusovog milostivog posredovanja za njihovo oslobođenje. Osim toga dopušteno je da se ovaj prizor dogodi da bi učenici bili svedoci svirepe Sotonine sile i nad ljudima i nad životinjama. Spasitelj je želeo da Njegovi sledbenici imaju znanje o neprijatelju s kojim će se susresti, da ne bi bili zavedeni i nadvladani negovim lukavstvom. Takođe je Njegova volja bila da narod onoga kraja uvidi Njegovu moć koja može slomiti Sotonine okove i osloboditi njegove zarobljenike. Iako je Isus otišao, ljudi koji su tako čudesno bili oslobođeni, ostali su da objave milost svoga Dobrotvora.

I drugi slični slučajevi su zapisani u Svetom pismu. Čerku jedne Sirofenićanke teško je mučio đavo, koga je Isus isterao svojom rečju. Marko 7, 26-30. Jedan „besni koji je bio nem i slep.“ Matej 12, 22; mladić koga je mučio nemi duh, koji ga je „mnogo puta bacao i u vatru i u vodu da ga pogubi.“ Marko 9,17-27; ludak koga je mučio „nečisti duh đavolski,“ tako da je remetiio subotnji mir u sinagogi u Kapernaumu – sve njih je izlečio milostivi Spasitelj. Skoro u svakom slučaju Hristos je oslovljavao zlog duha kao inteligentno biće, zapovedajući mu da izađe iz svoje žrtve i da je više ne muči. Kada su vernici u Kapernaumu videli Njegovu silnu moć, „u sve uđe strah, i govorahu jedan drugome govoreći: kakva je to reč da vlašću i silom zapoveda nečistim duhovima, i izlaze?“

Oni koji su opsednuti od đavola, obično su prikazani u stanju velikih patnji, ali ima i izuzetaka od tog pravila. Da bi postigli natprirodnu moć, neki su se dragovoljno predali Sotoninom uticaju. Oni, naravno, nisu imali sukob sa demonima. U ovu klasu su spadali oni koji su posedovali vračarski duh – Simon vračar, Elima vračar i devojka koja je u Filibi išla za Pavlom i Silom.

Niko nije u većoj opasnosti od uticaja zlih duhova, nego oni koji i pored jasnih i mnogobrojnih svedočanstava Svetog pisma poriču postojanje i delovanje đavola i njegovih anđela. Dokle god smo u neznanju u pogledu njihovog lukavstva, oni imaju gotovo nezamislivu prednost. Mnogi obraćaju pažnju na njihove sugestije misleći da slede naloge svoje sopstvene mudrosti. To je razlog zašto, dok se približavamo kraju vremena, kada će Sotona raditi sa najvećom silom da prevari i uništi, on svuda širi verovanje da ne postoji. Njegova je namera da prikrije sebe i način svoga rada.

Veliki varalica ničega se toliko ne boji, koliko toga da mi upoznamo njegove planove. Da bi bolje sakrio svoj pravi karakter i namere, učinio je da bude predstavljen tako da ne izaziva neko uzbuđenje, nego samo smeh i prezir. Veoma je zadovoljan kada sebe vidi naslikanog kao smešno ili odvratno biće, unakaženog – pola životinja, a pola čovek. Zadovoljan je kada čuje da njegovo ime spominju u šali i podrugivanju, oni koji sebe smatraju pametnim i dobro upućenim.

Pošto se on besprekorno zamaskirao često se postavlja pitanje: „Da li takvo biće zaista postoji?“ Dokaz njegovog uspeha je to što su teorije koje iznose laž o najjasnijim svedočanstvima Svetoga pisma tako sveopšte prihvaćene u religioznom svetu. I baš zato što Sotona može najlakše da vlada umovima onih koji nisu svesni njegovog uticaja, Božja reč nam daje tako mnogo

primera njegovog zlog rada, otkrivajući nam njegove tajne sile, da bi smo se čuvali njegovih napada.

Sila i zloba Sotone i njegove vojske, mogla bi nas s pravom uznemiravati kad ne bismo nalazili zaštitu i izbavljenje u nadmoćnoj sili našeg Otkupitelja. Mi pažljivo osiguravamo svoje kuće rezama i bravama da bismo sačuvali svoje vlasništvo i svoj život od zlih ljudi, ali retko mislimo na zle anđele koji neprestano pokušavaju da nam se približe, a protiv čijih napada smo nemoćni da se branimo svojom snagom. Ako im se dopusti, oni mogu da poremete naše misli, naruše naše zdravlje, unište našu imovinu i naš život. Oni se jedino raduju nevolji i uništenju. Strašno je stanje onih koji odbacuju božanske zahteve i popuštaju Sotoninim iskušenjima sve dok ih Bog ne prepusti kontroli zlih duhova. Ali, oni koji slede Hrista uvek su sigurni pod njegovom zaštitom. Anđeli koji se ističu snagom poslani su sa Neba da ih štite. Sotona ne može da probije stražu koju je Bog postavio oko svog naroda.

Poglavlje XXVIII

SOTONINE ZAMKE

Dok se narod Božji približava opasnostima poslednjih dana, Sotona održava ozbiljna savetovanja sa svojim anđelima, u vezi najuspešnijeg plana za obaranje njihove vere. On vidi da su popularne crkve već uljuljkane u san njegovom prevarnom silom. Prijatnim mudrovanjem i lažnim čudima može i dalje da ih drži pod svojom kontrolom. Zato on upućuje svoje anđele da postavljaju zamke, naročito onima koji čekaju Drugi Hristov dolazak i koji se trude da drže sve Božje zapovesti.

Velika Varalica kaže: „Moramo paziti na one koji skreću pažnju ljudi na Jehovinu subotu, oni će navesti mnoge da uvide zahteve zakona Božjeg, a ista svetlost koja otkriva pravu Subotu otkriva i Hristovu službu u nebeskom Svetilištu i pokazuje da se sada odvija završno delo za spasenje čoveka. Zadržite umove ljudi u tami, dok se to delo ne završi, i zadobićemo svet, a takođe i crkvu.

Subota je veliko pitanje koje će odlučiti sudbinu duša. Moramo uzdići „subotu“ koju smo mi načinili. Prouzrokovali smo da bude prihvaćena od svetskih ljudi i članova crkve. Sada moramo navesti crkvu da se sjedini sa svetom u njenoj podršci. Moramo raditi znacima i čudesima da zaslepimo njihove oči za istinu, i navesti ih da ostave po strani razum i strah Božji, i slede običaje i tradiciju.

Ja ću uticati na popularne propovednike da skreću pažnju njihovih slušalaca od Božjih zapovesti. Ono što Pismo objavljuje kao savršen zakon slobode, prikazaćemo kao jaram ropstva. Narod prihvata objašnjenje Pisma od njihovih propovednika, a ne istražuju za sebe. Tako radeći preko propovednika, mogu

upravljati narodom po svojoj volji.

Ali, naša najglavnija briga je da učutkamo ovu sektu držaoce Subote. Moramo probuditi gnev naroda protiv njih. Pridobićemo velike i svetski mudre ljude na našu stranu i podstaknuti vlastodršce da sprovedu naše namere. Tada će nedelja koju sam ja uspostavio biti nametnuta najoštrijim i najstrožim zakonima. Oni koji je ne budu poštovali biće proterani iz gradova i sela i podnosiće glad i oskudicu. Kad jednom dobijemo moć, pokazaćemo šta možemo učiniti sa onima koji neće odstupiti od svoje odanosti Bogu. Mi smo naveli rimsku crkvu da nametne tamničenje, mučenje i smrt onima koji su odbili da se pokore njenim dekretima, i sada kad dovodimo protestantske crkve i svet u sklad sa ovom desnicom naše sile, najzad ćemo imati zakon da istrebimo sve koji se ne pokoravaju našoj vlasti. Kada bude proglašena smrtna kazna za prestup naše „subote,“ tada će mnogi koji se svrstavaju u držaoce zapovesti preći na našu stranu.

Ali, pre nego što pristupimo ovim krajnjim merama, moramo upotrebiti svu našu mudrost i lukavstvo kako bismo prevarili i uhvatili u zamku one koji poštuju pravu subotu. Možemo mnoge odvojiti od Hrista svetovnošću, željama tela i ohološću. Oni se mogu smatrati sigurnima zato što veruju u istinu, ali udovoljavanjem apetitu ili nižim strastima koje pomućuju razum i uništavaju rasuđivanje, izazvaćemo njihov pad.

Idite, učinite vlasnike imanja i novca opijenima brigama ovog života. Predstavite im svet u njegovom najprivlačnijem svetlu da bi sabirali sebi blago ovde i usmerili svoju naklonost prema zemaljskim stvarima. Moramo dati sve od sebe da sprečimo one koji rade za Božje delo da ne steknu sredstva koja će upotrebiti protiv nas. Zadržite novac u našim redovima. Što više sredstava steknu, to će više naškoditi našem carstvu, uzimajući od nas naše podanike. Činite da više mare za novac nego za

izgradnju Hristovog carstva i širenja istine koju mrzimo, i ne treba da se bojimo njihovog uticaja, jer znamo da će svaka sebična i pohlepna osoba pasti pod našu vlast i, najzad, biti odvojena od Božjeg naroda.

Kroz one koji imaju obličje pobožnosti, ali ne i njenu silu, možemo osvojiti mnoge koji bi nam u suprotnom naneli mnogo štete. Oni koji vole zadovoljstva više nego Boga, biće naši najdelotvorniji pomagači. Oni iz ove grupe koji su sposobni i inteligentni, poslužiće nam kao mamac da privlače druge u naše zamke. Mnogi se neće bojati njihovog uticaja, jer ispovedaju istu veru. Tako ćemo ih navesti na zaključak da su Hristovi zahtevi manje strožiji nego što su sami nekad verovali i da će prilagođavanjem svetu izvršiti veći uticaj na ljude u svetlu. Tako će se oni odvojiti od Hrista; tad neće imati sile da se odupru našoj moći i ubrzo će biti spremni da ismeju svoju predašnju revnost i predanost.

Sve dok se ne zada onaj veliki, odlučujući udarac, naši naponi protiv držaoca Zapovesti moraju biti neumorni. Moramo biti prisutni na svim njihovim sastancima. Posebno će na njihovim velikim skupovima naša stvar mnogo pretrpeti, pa moramo pokazati veliku budnost i upotrebiti svo naše umeće zavođenja kako bismo sprečili duše da čuju istinu i da ih ona impresionira.

Imaću na tom tlu, kao moje agente, ljude koji će držati lažna učenja pomešana sa, upravo, tolikom količinom istine da prevari duše. Takođe ću činiti da budu prisutni i nevernici koji će iskazivati sumnje u pogledu Gospodnjih poruka upozorenja Njegovoj crkvi. Kada bi narod čitao i verovao ovim opomenama, imali bismo jako malo nade da ih savladamo. Ali, ako uspemo da njihovom pažnju odvratimo od ovih opomena, oni će ostati neobavešteni o našoj sili i lukavstvu, i mi ćemo ih najzad smestiti u

naše redove. Bog neće dopustiti da Njegove reči budu nekažnjeno omalovažavane. Ako uspemo zadržati duše zavedenima neko vreme, Božja milost će se povući i On će ih predati pod našu potpunu vlast.

Moramo prouzrokovati pometnju i podelu. Moramo uništiti njihov strah za sopstvene duše, i navesti ih da kritikuju, osuđuju, optužuju i okrivljuju jedni druge i da neguju sebičnost i neprijateljstvo. Zbog tih greha je nas Bog proterao iz svoje prisutnosti i svi koji slede naš primer doživće istu sudbinu.“

Sveto pismo objavljuje da jednom prilikom, kad su anđeli Božji došli da se pokažu pred Gospodom, među njima je bio i Sotona, ne zato da se pokloni pred Večnim Carem, već da nastavi svoje zlobne namere protiv pravednih. Sa istim ciljem on je prisutan kad se ljudi okupe da služe Bogu. Premda sakriven od pogleda, on radi marljivo da zavlada umom onih koji služe Bogu. Poput iskusnog generala, on unapred postavlja svoje planove. Kad vidi Božjeg vesnika kako istražuje Pismo, on zapazi predmet koji će biti iznesen narodu. Tada upotrebljava svu svoju oštroumnost i lukavstvo da tako upravlja okolnostima da vest ne dođe do onih koje upravo na tom predmetu vara. Onaj kome je najviše potrebno upozorenje biće podstaknut na vršenje nekog posla koji zahteva njegovu prisutnost, ili će na neki drugi način biti sprečen da čuje reči koje bi mu se mogle pokazati kao miomiris na život.

Sotona, takođe, vidi Gospodnje sluge opterećene zbog duhovne tame koja obavija narod. On čuje njihove usrdne molitve za božansku milost i silu za slamanje ranovnodušnosti, bezbrižnosti i nemara. Tada sa obnovljenom revnošću upotrebljava svoje veštine. On iskušava ljude da popuste apetitu, ili nekom drugom obliku grešnog uživanja, i tako umrtvi njihovu moć

shvatanja da propuste da čuju baš one stvari koje im je najpotrebnije da saznaju.

Sotona dobro zna da će svi koje može navesti da zanemare molitvu i istraživanje Svetog pisma biti nadvladani njegovim napadima. Zato on smišlja svaku moguću prevaru da zaokupi njihov um. Uvek je postojala klasa koja je ispovedala pobožnost, a koja je, umesto da napreduje u poznavanju istine, učinila svojom religijom traženje pogreške u karakteru, ili zablude u veri kod onih sa kojima se ne slažu. Takvi su Sotonina desna ruka – glavni pomoćnici. Opadača braće nije malo, i oni su uvek aktivni kad Bog radi i kad mu Njegove sluge odaju pravo poštovanje. Oni će dati pogrešan prizvuk rečima i delima onih koji vole i slušaju istinu. Oni će predstaviti najozbiljnije, najrevnije, najpožrtvovanije Hristove sluge, kao zavedene, ili kao one koji zavode. Njihov je posao da pogrešno predstave pobude svakog čestitog i plemenitog dela, da prenose došaptavanja i podstaknu sumnju u umovima neiskusnih. Na svaki mogući način oni će nastojati da učine da ono što je čisto i pravedno bude smatrano pogrešnim i prevarnim. I u tom delu Sotonini zastupnici imaju svog gospodara i njegove anđele da im pomognu.

Ali, niko ne mora biti prevaren u pogledu njih. Lako se može videti čija su oni deca, čiji primer slede i čije delo vrše. „Prepoznaćete ih po rodovima njihovim.“ Matej 7,16. Oni su veoma slični Sotoni, otrovnom klevetniku, opadaču braće.

Sotonin plan je da dovede u crkvu neiskrene i nepreporođene elemente koji će podstaknuti sumnju i neverstvo, i ometati sve one koji žele da vide da delo Božje napreduje i da sami napreduju s njim. Mnogi koji nemaju istinsku veru u Boga i u Njegovu Reč, pristaju uz neka načela istine i važe za hrišćane, te su na taj način u mogućnosti da uvode svoje zablude kao biblijska učenja.

Stav da je nevažno šta čovek veruje, je jedna od Sotoninih najuspešnijih prevara. On zna da istina prihvaćena s ljubavlju posvećuje dušu onog koji je prihvata, zato on stalno nastoji da je zameni lažnim teorijama, pričama, drugim jevanđeljem. Od samog početka Božje sluge istupale su protiv lažnih učitelja, ne samo kao protiv zlobnih ljudi, već kao protiv onih koji su usađivali neistine pogubne za dušu. Ilija, Jeremija i Pavle odlučno su se i neustrašivo suprotstavili onima koji su odvrćali ljude od Božje reči. To slobodoumlje koje pravu veru smatra nevažnom, nije naišlo na odobravanje ovih svetih branitelja istine.

Neodređena i maštovita tumačenja Svetog pisma i mnoge protivurečne verske teorije kojih ima u hrišćanskom svetu, delo su našeg velikog protivnika čime on tako zbunjuje umove da ne mogu prepoznati istinu. I nesklad i podvajanje koje postoji među hrišćanskim crkvama u velikoj se meri može pripisati običaju izvrtanja Svetog pisma da bi se poduprla neka omiljena teorija. Umesto da pažljivo istražuju Božju reč u poniznosti srca, kako bi stekli poznanje Njegove volje, mnogi nastoje da otkriju samo nešto neobično ili originalno.

U nameri da podrže lažna učenja ili nehrišćanska dela, oni uzimaju odlomke Pisma izdvojene iz konteksta i navode možda polovinu stiha u prilog svom mišljenju, dok bi preostali deo pokazao da je smisao sasvim suprotan. Zmijskim lukavstvom se ukopavaju iza nepovezanih izraza složenih tako da odgovaraju njihovim telesnim željama. Tako mnogi namerno izvrću Božju reč. Drugi, koji imaju živu maštu, uzimaju slike i simbole Svetog pisma i tumače ih tako da odgovaraju njihovoj fantaziji, ne obazirući se mnogo na svedočanstvo Pisma koje je svoj vlastiti tumač i tada svoje hirove predstavljaju kao učenje Božje reči.

Kad god se proučavanje Pisma otpočne bez duha molitve, poniznosti i spremnosti za učenje, i najjasniji i najjednostavniji,

kao i najteže razumljivi odlomci biće iskrivljeni. Papske vođe biraju takve delove Pisma koji najbolje odgovaraju njihovom cilju, tumače ih kako njima odgovara i tada to iznose narodu, dok njemu uskraćuju prednost proučavanja Biblije, i da do razumevanja njenih svetih istina dolaze sami. Ukoliko nije cela Biblija data ljudima upravo onako kako je napisana, za njih bi bilo bolje da je uopšte nemaju.

Biblija je određena da bude vodič svima koji žele da se upoznaju sa voljom svog Tvorca. Bog je ljudima dao sigurnu proročku reč. Anđeli, pa čak i sam Hristos, došli su da Danila i Jovana upoznaju sa stvarima koje treba uskoro da se ispune. Te važne stvari koje se tiču našeg spasenja nisu ostavljene obavijene tajanstvenošću. One nisu otkrivene na taj način da zbune i zavedu one koji najiskrenije traže istinu. Gospod je preko proroka Avakuma rekao: „Piši utvaru, i da bude razgovetno na pločama da se lako čita.“ Avakum 2,2. Božja reč jasna je svima koji je proučavaju molitvenog srca. Svaka uistinu iskrena duša doći će do svetlosti istine. „Svetlost se prosipa na pravednika.“ Psalm 97, 11. Nijedna crkva ne može napredovati u svetosti ukoliko njeni članovi ne traže istinu iskreno kao sakriveno blago.

Vikom slobodoumlja, ljudi su zaslepljeni za lukavstva svog neprijatelja, dok on čitavo to vreme nepokolebljivo radi na ostvarenju svog cilja. Kad mu uspe da Reč istine zameni ljudskim nagađanjima, Božji zakon je stavljen u stranu, a crkve dok tvrde da su slobodne, u lancima su greha.

Mnogima je naučno istraživanje postalo prokletstvo, njihovi ograničeni umovi toliko su slabi da gube ravnotežu. Oni ne mogu uskladiti svoja naučna mišljenja sa tvrđenjima Pisma, i misle da i Biblija treba da se ispita njihovim merilom – „tako-zvanom naukom.“ Tako oni skreću s puta vere, obmanuti od đavola. Ljudi teže da budu mudriji od svoga Stvoritelja, ljudska

filozofija nastojala je da istraži i objasni tajne koje neće biti otkrivene ni kroz večna vremena. Kad bi ljudi hteli da istražuju i razumeju ono što je Bog objavio o sebi i svojim namerama, dobili bi takvo otkrivenje slave, veličanstvenosti i sile Jahvine, da bi uvideli svoje lično neznanje i bili bi zadovoljni onim što je otkriveno njima i njihovoj deci.

Remek delo Sotoninih obmana jeste podsticati umove ljudi da istražuju i nagađaju o onome što Bog nije objavio, i što nije namenio za naše razumevanje. Tako je sam Lucifer bio zbačen sa Neba. On je postao nezadovoljan jer mu nisu bile poverene sve tajne Božjih planova, a u potpunosti je zanemario ono što mu je bilo otkriveno o njegovom ličnom delu na uzvišenom položaju koji mu je bio dodeljen. Podstičući isto nezadovoljstvo u anđelima pod njegovim zapovedništvom, izazvao je njihov pad. Sada on pokušava da ispuni ljudske umove istim duhom i da ih navede da zanemare jasne Božje zapovesti.

Oni koji nisu voljni da prihvate jasne i očigledne istine Biblije, neprestano traže ugodne priče koje će umiriti njihovu savest. Što su učenja koja se iznose manje duhovna, s manje samoodricanja, manje poniznosti, to su s većom naklonošću prihvaćena. Ove osobe srozavaju intelektualne snage da bi služili svojim telesnim željama. Isuviše mudri u svojim očima da bi istraživali Božju Reč u skrušenosti duše i sa iskrenom molitvom za božanskim vođstvom, oni nemaju nikakav štit protiv zabluda. Sotona je spreman da zadovolji težnje njihovog srca, te podmeće svoje prevare na mesto istine. Upravo je na takav način papstvo steklo svoju vlast nad umovima ljudi, i odbacivanjem istine jer sadrži krst, protestanti slede isti put. Svi koji zanemaruju Božju Reč i teže podobnosti i politici da se ne bi razlikovali od sveta, biće ostavljeni da prihvate umesto istine – krivoverstvo dostojno osude. Apostol Pavle govori o klasi onih koji „ljubavi istine ne

primiše da bi se spasli.“On kaže o takvima: „I zato će im Bog poslati silu prevare, da veruju laži; da budu osuđeni svi koji ne verovaše istini, nego voleše nepravdu“ 2. Solunjanima 2,10-12. Sa takvim upozorenjima pred nama, obavezni smo da pazimo koja učenja prihvatamo.

Sve moguće zablude biće prihvaćene od strane onih koji namerno odbacuju istinu. Sotona ima spremne različite prevare kako bi dosegnuo različite umove i neki koji s užasom gledaju na jednu prevaru, rado će prihvatiti drugu.

Među najuspešnijim oruđima velikog varalice su obmanjivačka učenja i lažna čudesa spiritizma. Prerušen u anđela svetlosti on širi svoje mreže tamo gde je to najmanje sumnjivo. Kada bi ljudi proučavali Božju Reč sa iskrenom molitvom da bi razumeli njena učenja, ne bi bili ostavljeni u tami da prihvate lažna učenja. Ali pošto odbacuju istinu, postaju plen prevare.

Drugo opasno krivoverje je učenje koje poriče Hristovo božanstvo. Ljudi koji nemaju iskustveno poznanje Isusa, ipak će se predstaviti veoma mudrima, kao da je njihovo rasuđivanje iznad svake sumnje i odvažno će objavljivati da pre svog Prvog dolaska na svet, Sin Božji nije postojao. Ovo verovanje direktno protivreči najjasnijim izjavama našeg Spasitelja o sebi samome, pa ipak je sa naklonošću prihvaćeno od širokog kruga onih koji tvrde da veruju Pismu. Sa takvim osobama je besmisleno raspravljati. Nikakav dokaz, ma kako bio uverljiv, neće uveriti one koji odbacuju jasno svedočanstvo Sina Božjeg. „A telesni čovek ne razume što je od Duha Božjega, jer mu se čini ludost i ne može da razume, jer treba duhovno da se razgleda.“ 1 Kor. 2, 14. Oni koji se uporno drže takvih zabluda svedoče o svom vlastitom nepoznavanju Boga i Njegovog Sina.

Još jedna lukava i štetna zabluda je verovanje koje se brzo širi da Sotona ne postoji kao ličnost, da je to ime upotrebljeno u

Pismu samo da predstavi čovekove zle pomisli i želje.

Učenje koje tako često odjekuje sa popularnih propovedaonica da je Drugi Hristov dolazak u stvari Njegov dolazak svakom pojedincu u smrtnom času, prevara je smišljena da skrene umove ljudi sa Njegovog ličnog dolaska na nebeskim oblacima. Godinama je Sotona govorio: „Eno ga u sobama,“ i mnoge duše bile su izgubljene prihvatanjem ove prevare.

Dalje, svetska mudrost uči da molitva nije bitna. Ljudi nauke tvrde da nema stvarnog odgovora na molitvu, da bi to bilo narušavanje prirodnog zakona, čudo, a da čuda ne postoje. Sve-mirom, kažu oni, vladaju nepromenljivi zakoni i sam Bog ne čini ništa nasuprot njima. Tako oni predstavljaju Boga ograničenim svojim sopstvenim zakonima, kao da delovanje božanskih zakona može isključiti božansku slobodu. Takvo učenje je u suprotnosti sa svedočanstvom Svetog pisma. Zar nisu Hristos i apostoli činili čudesa? Isti milostivi Spasitelj živi i danas, i isto je tako voljan da sluša molitvu vere kao i kad je vidljivo hodao među ljudima. Prirodno sarađuje sa natprirodnim. Deo je Božjeg plana da nam daruje, kao odgovor na našu molitvu vere ono što nam ne bi dao da Ga za to nismo molili.

Nebrojena su pogrešna učenja i maštovite ideje koje postoje među hrišćanskim crkvama. Nemoguće je oceniti zle posledice uklanjanja makar samo jednog međaša postavljenog Božjom Rečju. Nekolicina onih koji se usuđuju da to učine, zaustavlja se nakon odbacivanja samo jedne istine. Većina nastavlja da odbacuje jedno načelo za drugim, sve dok ne postanu sasvim neverni.

A to je cilj koji Sotona nastoji da ostvari. On ništa toliko ne želi, koliko želi da uništi pouzdanje u Boga i Njegovu reč. Sotona stoji na čelu velike vojske sumnjalice i radi svim silama da duše privuče u svoje redove. Sumnjati počinje da biva moda.

Ima mnogo onih koji smatraju da je vrlina stati na stranu nepoverenja, sumnje i neverstva. Ali, ispod pojave iskrenosti i poniznosti otkriće se da su takve osobe podstaknute samopouzdanjem i ohološću. Strašna je stvar izgubiti veru u Boga ili u Njegovu reč. Neverstvo jača kad se ohrabruje. Postoji opasnost u samo jednom izražavanju sumnje – posejano je seme koje donosi svoj rod. Sotona će svakog momenta uzgajati taj usev. Oni koji sebi dozvole da govore o svojim sumnjama, uvideće da one postaju sve učvršćenije. Bog nikad neće ukloniti svaki povod za sumnju. On neće nikad učiniti čudo da ukloni neverstvo, On je dao dovoljno dokaza za veru.

Bog sa nezadovoljstvom gleda na samodovoljne i neverne, koji uvek sumnjaju u Njegova obećanja i nemaju poverenja u sigurnost Njegove milosti. Oni su neplodna stabla koja šire svoje mračne grane nadaleko i naširoko, sprečavajući da sunčeva svetlost dođe do drugog bilja i tako uzrokuju da ono uvene i uginge pod hladnom senkom. Životno delo tih osoba pojaviće se kao svedočanstvo protiv njih. Oni seju seme sumnje i skepticizma koje će doneti sigurnu žetvu.

Hristovi sledbenici malo znaju o zaverama koje im postavlja Sotona i njegove vojske. Ali, onaj koji sedi na nebesima, nadvladaće sve te planove za ispunjenje svojih nedokučivih namera. Gospod dopušta da Njegov narod prođe kroz peć nevolje, ne zato što uživa u njihovoj nevolji i patnji, već zato što je taj postupak bitan za njihovu konačnu pobedu. On ih ne može, dosledan svojoj sopstvenoj slavi, zaštititi od iskušenja, jer je sama svrha iskušenja da ih pripravi da se odupru svim mamljenjima zla.

Sotona dobro zna da je i najslabija duša koja se oslanja na Hrista više nego dorasla silama tame, i da bi ga, i kad bi se otvoreno prikazao, ona dočekala i oduprla mu se. Zato on pokušava da borce krsta izmami iz njihove sigurne tvrđave, dok on sa

svojom vojskom leži u zasedi, spreman da uništi sve koji se usuđuju da stupe na njegov teren. Nijedan čovek nije siguran ni za jedan dan, ni za jedan čas bez molitve. Naročito treba da molimo Gospoda za mudrost da bismo razumeli Njegovu Reč. Sotona je stručnjak u citiranju Pisma, stavljajući svoje tumačenje nada se da će nas navesti na spoticanje. Treba da proučavamo Bibliju sa poniznim srcem, nikad ne gubeći iz vida svoju zavistnost od Boga. Uvek treba da smo na oprezu pred zamkama Sotone i neprekidno se u veri trebamo moliti „Ne navedi nas u napast.“

Poglavlje XXIX

PRVA VELIKA PREVARA

Još u samom početku ljudske istorije, Sotona je počeo da ulaže napore da prevari naš rod. Onaj koji je na Nebu izazvao pobunu želeo je da navede sva stvorenja da se ujedine sa njim u njegovom ratovanju protiv Božje vladavine. Sotonina zavist i ljubomora je bila izazvana kada je video predivan dom pripravljen za svet i srećan par. Odmah je odlučio da prouzrokuje njihov pad. Da se Sotona otkrio u svom pravom karakteru, odmah bi bio odbijen, jer su Adam i Eva bili upozoreni na ovog opasnog neprijatelja. Ali, on je potajno radio prikrivajući svoju nameru da bi što uspešnije postigao svoj cilj.

Upotrebivši kao svog posrednika zmiju koja je tada bila stvorenje zadivljujućeg izgleda, obratio se Evi sa pitanjem: „Je li istina da je Bog kazao da ne jedete sa svakoga drveta u vrtu?“ 1 Mojsijeva 3,1. Da se Eva uzdržala da stupi u razgovor sa kušaćem, sigurno bi se sačuvala od Sotonine zamke. Ali, ona se usudila da pregovara sa njim i pala je kao žrtva njegovog lukavstva. Tako bivaju još i danas mnogi savladani. Oni sumnjaju i kritikuju Božje zahteve i, umesto da slušaju božanske propise, prihvataju ljudske teorije, iza kojih se kriju samo Sotonini planovi.

„A žena reče zmiji: Mi jedemo sa svakoga drveta u vrtu; samo roda sa onoga drveta usred vrta, kazao je Bog ne jedite i ne dirajte u nj, da ne umrete. A zmija reče ženi: nećete vi umreti; nego zna Bog da će vam se u onaj dan kad okusite s njega otvoriti oči, pa ćete postati kao bogovi i znati što je dobro što li zlo.“ 1 Mojsijeva 3,2-5. Eva je popustila iskušenju, a pod njenim uticajem i Adam je bio prevaren. Oni su poverovali rečima zmije

da Bog nije mislio onako kako je rekao. Posumnjali su u svog Stvoritelja i uobrazili da on ograničava njihovu slobodu i da prestupom Njegovog zakona, mogu postići veću svetlost i slobodu.

Ali, da li je Adam posle pada u greh saznao šta je smisao reći: „Jer u koji dan okusiš s njega, umrećeš?“ Da li je njihovo značenje odgovaralo onome u šta ga je Sotona naveo da veruje: da će postići uzvišenije stanje života? U tom slučaju, prestup bi bio veliko dobro, a Sotona bi se pokazao kao dobrotvor ljudskog roda. Međutim, Adam nije shvatio božansku izjavu. Bog je izjavio da će zbog kazne za greh, čovek morati da se vrati u zemlju iz koje je uzet: „Jer si prah, i u prah ćeš se vratiti.“ 1 Mojsijeva 3,19. Sotonine reči: „otvoriće vam se oči,“ pokazale su se istinite samo u ovome: pošto Adam i Eva nisu ostali poslušni, otvorile su im se oči da uvide svoju ludost. Upoznali su zlo, i okusili gorak plod prestupa.

Besmrtnost im je obećana pod uslovom poslušnosti Božjim zahtevima. To je bilo izgubljeno prestupom i Adam je postao podložan smrti. On nije mogao preneti svome potomstvu ono što sam nije imao; a za pali rod ne bi bilo nade da nije Bog, žrtvovanjem svoga Sina, omogućio čoveku besmrtnost. „Jer je plata za greh smrt, a dar Božji je život večni u Hristu Isusu Gospodu našem.“ Rimljanima 6,23. To se ne može postići ni na koji drugi način. Ali, svaki čovek može da dobije ovaj neprocenjivi blagoslov, ako ispuni uslove. Svi „koji, ustraju u dobrim delima tražeći slavu, čast i besmrtnost,“ primiče „život večni.“ Rimljanima 2,7.

Onaj koji je obećao Adamu život u neposlušnosti bio je velika varalica. A zmijine reči upućene Evi u raj: „Nećete vi umreti,“ bila je prva održana propoved o besmrtnosti duše. Pa ipak, ova izjava koja se temelji jedino na Sotoninom autoritetu, ponavlja se sa hrišćanskih propovedaonica i prihvata od većine

ljudskog roda, isto tako spremno kao što su je prihvatili naši prvi roditelji. Božanska presuda: „Koja duša zgreši, ona će umreti“ (Ezekijel 18,20), tumači se kao da znači: duša koja zgreši neće umreti, nego će večno živeti. Mi možemo samo da se čudimo toj neobičnoj zaslepljenosti koja ljude čini tako lakovernima prema rečima Sotone, a tako nepoverljivim prema Božjim rečima.

Plod sa drveta života je imao silu da ovekoveči život. Da je čoveku posle njegovog pada bio dozvoljen pristup drvetu života, on bi živeo večno, i tako bi greh postao besmrtnan. Ali, heruvim sa plamenim mačem čuvao je „put ka drvetu života,“ i niko od Adamove porodice nije smeo da prekorači tu granicu i uzme od roda koji daje život. Zato nema besmrtnog grešnika.

Ali, posle čovekovog pada, Sotona je zapovedio svojim anđelima da učine naročite napore da se rasprostani verovanje u urođenu čovekovu besmrtnost; i pošto su naveli ljude da prihvate ovu zabludu, doveli su ih do zaključka da će grešnik živeti u večnim mukama. Sada, knez tame, preko svojih oruđa, predstavlja Boga kao tiranina punog osвете i tvrdi da On, sve one koji mu nisu po volji, baca u pakao gde moraju da podnose večno Njegov gnev; i dok oni trpe neizrecive muke i previjaju se od bola u večnom ognju, njihov Stvoritelj gleda odozgo na njih sa zadovoljstvom.

Tako đavo zaodeva u svoje sopstvene osobine Stvoritelja i Dobrotvora ljudskog roda. Svirepost je osobina Sotone. Bog je ljubav; i sve što je stvorio bilo je čisto, sveto i lepo, dok prvi veliki buntovnik nije doneo greh. Sam Sotona je neprijatelj koji čoveka kuša na greh, i onda, ako može uništi ga. A kada je siguran u svoju žrtvu, raduje se propasti koju je prouzrokovao. Kad bi mu bilo dopušteno, on bi ceo ljudski rod uhvatio u svoju mrežu. Da se nije umešala božanska moć, nijedan sin ili kćer Adamova ne bi mu mogli uteći.

I danas se Sotona trudi da pobedi ljude kao što je pobedio naše prve roditelje, narušavajući njihovo poverenje u svog Stvoritelja i navodeći ih da posumnjaju u mudrost Njegove vladavine i pravednost Njegovog zakona. Sotona i njegovi izaslanici prikazuju Boga, čak gorim nego što su oni sami, samo da bi opravdali svoju sopstvenu zlobu i pobunu. Velika varalica pokušava da svoj grozni i svirepi karakter podmetne našem nebeskom Ocu, a sam da se pokaže kao onaj kome je zbacivanjem s Neba učinjena velika nepravda jer nije hteo da se pokori jednom takvom nepravednom gospodaru. On predstavlja pred svetom slobodu koju oni mogu da uživaju pod njegovom blagovinom u suprotnosti sa ropstvom koje donosi stroge naredbe Jehove. Na ovaj način on uspeva da odvрати duše od njihove vernosti Bogu.

Kako se svakom osećanju ljubavi i milosrđa, čak i našem smislu za pravednost, suproti nauka da se mrtvi zli muče ognjem i sumporom u večnom paklu, i da se zbog greha počinjenih u toku kratkog zemaljskog života moraju mučiti sve dotle, dok Bog postoji! Pa ipak, ovo učenje je uglavnom sadržano u verovanju hrišćanskog sveta. Jedan ugledni doktor teologije je rekao: „Pogled na paklene muke uvek će povećavati blaženstvo svetih. Videći druge, koji su iste prirode i rođeni pod istim okolnostima, bačeni u takve muke, dok su oni tako visoko počašćeni, shvatiće koliko su srećni.“ Jedan drugi je rekao: „Dok se odluka prokletstva bude večno izvršavala nad sudovima gneva, dim njihovog mučenja će se večno dizati u prisustvu sudova milosti koji, umesto da i sami saosećaju sa ovim nesrećnicima, reći će: „Amin, Aliluja! Hvalite Gospoda!“

Gde su na stranicama Božje reči izražena takva osećanja? Oni koji su napisali citira ne reči mogu biti učeni, pa čak, i iskreni ljudi, ali oni su prevareni Sotonskom lažnom naukom.

On ih navodi da pogrešno tumače snažne izraze Svetog pisma, i da rečima daju obeležje gorčine i zlobe, što je svojstveno njemu, a ne našem Stvoritelju.

Šta bi postigao Bog, ako prihvatimo da se on naslađuje gledajući večne muke i da uživa u jecaju, vici i preklinjanju mučenih stvorenja koje drži u vatri pakla? Zar bi ovi strašni jecaji mogli da budu muzika u ušima neizmerne ljubavi? Tvrdi se da se kažnjavanjem grešnika večnom mukom pokazuje Božja mržnja prema grehu koji je poremetio mir i red vasiona. O, strašnog li bogohuljenja! Kao da Božja mržnja prema grehu je razlog da On zlo učini besmrtnim! Prema učenju ovih teologa, neprekidno mučenje, bez ikakve nade na milost, raspaljuje gnev jadnih žrtava, a kako se taj gnev izražava u kletvama i bogohuljenju, to one neprestano povećavaju teret svoje krivice. Božja slava ne postaje veća ovim neprekidnim umnožavanjem greha kroz beskonačne vekove.

Nemoguće je da procenimo zlo koje je naneto lažnom naukom o večnim mukama. Biblijska vera puna ljubavi i dobrote i bogata milosrđem, pomračena je sujeverjem i zastrta užasom. Kad pomislimo kakvim je lažnim bojama Sotona naslikao Božji karakter, zar da nas čudi što se ljudi boje i straše našeg Stvoritelja, pa Ga čak i mrže? Užasni pojmovi o Bogu, rašireni po svetlu učenjem sa propovedaonica, stvorili su hiljade i, čak, milione sumnjalica i nevernika.

Teorija o večnim mukama je jedna od lažnih učenja koje sačinjavaju vino mrzosti Vavilona, kojim on opija sve narode. Kako su Hristovi propovednici mogli da prihvate ovu lažnu nauku i da je objavljuju sa propovedaonica, zaista je tajna. Oni su je dobili iz Rima kao i nedelju. Istina je da su je propovedali istaknuti i dobri ljudi, ali svetlost o ovom predmetu nije doprla do njih kao što je doprla do nas. Oni su bili odgovorni samo za

svetlost koja je svetlila u njihovo vreme, a mi smo odgovorni za svetlost koja svetli u našem vremenu. Ako se odvratimo od svedočanstva Božje reči i prihvatimo lažna učenja, zato što su ih tako učili naši očevi, onda padamo pod osudu izrečenu nad Vavilonom; pijemo od vina njegove mrzosti.

Veliki broj ljudi kojima je učenje o večnim mukama neprihvatljivo odlaze u suprotnu zabludu. Oni vide da Sveto pismo predstavlja Boga kao biće puno ljubavi i samilosti i ne mogu da veruju da će On dopustiti da Njegova stvorenja budu bačena u večni oganj pakla. Ali, verujući da je duša sama po sebi besmrtna, dolaze do zaključka da će na kraju svi ljudi biti spašeni. Mnogi smatraju da su pretnje Biblije određene samo zato da strahom privole ljude na poslušnost, a ne da doslovno budu izvršene. Na ovaj način grešnik može da živi sebičnim zadovoljstvima, da prezire Božje zahteve, pa ipak, da očekuje da će na kraju biti milostivo primljen. Takvo učenje koje se oslanja na Božju milost, a zanemaruje Njegovu pravdu, godi telesnom srcu i ohrabruje pokvarene u njihovom bezakonju.

Da bi se pokazalo kako oni koji veruju u sveopšte spasenje izvrću Sveto pismo da bi poduprli svoja učenja koja uništavaju dušu, dovoljno je samo navesti njihove sopstvene izjave. Na pogrebu jednog mladog čoveka koji nije verovao, a koji je nesrećnim slučajem poginuo, jedan univerzalistički propovednik izabrao je kao tekst iz Biblije izveštaj koji se odnosi na Davida: „Jer se uteši za Amnonom što pogibe“ 2 Samuilova 13, 39.

„Često me pitaju,“ rekao je govornik, „kakva će biti sudbina onih koji sa ovoga sveta odlaze u gresima, umru možda u stanju pijanstva, odlaze u smrt sa crvenim mrljama zločina koji nisu oprani sa njihovih haljina, ili poginu kao ovaj mladi čovek, a koji nisu nikada stekli neku versku spoznaju, ili stekli bilo kakvo versko iskustvo. Mi smo zadovoljni odgovorom Svetog pisma koje

pruža rešenje za ovaj težak problem. Amnon je bio veoma grešan, on se nije pokajao, on se opio, i kao pijan bio ubijen. David je bio Božji prorok; on mora da je znao da li će na drugom svetu Amnonu biti dobro ili zlo. Kakva su bila osećanja njegovog srca? 'Potom zažele car David otići k Avesalomu, jer se uteši za Amnonom što pogibe'.

Kakav zaključak možemo da izvedemo iz ovih reči? Zar ne taj, da večno mučenje u paklu nije predstavljalo deo njegovog verovanja. Tako razumemo i mi, i ovde otkrivamo pobedonosan dokaz u korist ugodnijih, prosvetljenijih i plemenitijih shvatanja o konačnoj opštoj čistoti i miru. David se utešio videći da je njegov sin mrtav. A zašto? Zato što je proročkim okom mogao da gleda u divnu budućnost i da vidi da će njegov sin, odvojen od svih iskušenja, oslobođen od ropstva i očišćen od pokvarenosti greha, pošto se bude dovoljno očistio i prosvetlio, biti primljen u skup uznesenih i srećnih duhova. Njegova jedina uteha je bila što je njegov mili sin uzet iz sadašnjeg stanja greha i nevolja i otišao onamo gde će se izlupati najuzvišeniji uticaj Svetog Duha u njegovu pomračenu dušu; gde će se njegov duh razvijati pod uticajem nebeske mudrosti i divnog zanosa besmrtno ljubavi i na ovaj način, postavši svetim, moći će da uživa mir i društvo nebeskih naslednika.

Ovim mislima želimo da izrazimo da mi verujemo da nebesko spasenje ne zavisi ni od čega što mi možemo da učinimo u ovome životu, niti od neke sadašnje promene srca, niti od sadašnje vere ili veroispovesti.“

Tako ovaj tobožnji Hristov propovednik ponavlja laž koju je izrekla zmija u raju: „Nećete vi umreti...nego će vam se u onaj dan kad okusite s njega otvoriti oči, pa ćete postati kao bogovi.“ On tvrdi da će najodvratniji grešnici – ubice, lopovi i brakolomci – biti spremni da posle smrti uđu u besmrtno blaženstvo.

A odakle ovaj izopačitelj Svetoga pisma izvodi svoj zaključak? Iz jedne jedine rečenice koja izražava Davidovu pokornost volji providenja. Njegova duša „zažele otići k Avesalomu, jer se uteši za Amnonom što pogibe.“ Pošto je oštrina njegovog bola vremenom bila ublažena, njegove misli su se obratile od mrtvog sina ka živome koji je pobjegao u tuđu zemlju iz straha pred pravednom kaznom zbog zločina. I ovo je za njega dokaz da je rodoskrvni i pijani Amnon prenet u mesto blaženstva odmah posle smrti, da bi se tamo očistio i pripremio za zajednicu sa bezgrešnim anđelima. Zaista je ovo ugodna bajka, pogodna da zadovolji telesno srce! Ovo je Sotonina vlastita nauka i ona ima mnogo uspeha. Zar da nas onda čudi što sa ovakvim učenjem raste i pokvarenost? Zar ne postoji potreba da se iskreno borimo za veru jednom predanu svetima.

Postupak ovog jednog lažnog učitelja ilustruje postupak mnogih drugih. Iz datog teksta se izdvaja nekoliko reči Svetoga pisma koje bi u mnogo slučajeva pokazale da je njihov smisao sasvim suprotan tumačenju koje im se daje; i ti odvojeni stihovi se izvrću i upotrebljavaju kao dokaz za učenja koja nisu zasnovana na Božjoj reči. Svedočanstvo navedeno kao dokaz da je pijani Amnon na Nebu je zaključak koji je u očiglednoj protivrečnosti sa jasnim i određenim izjavama Svetoga pisma, da ni jedna pijanica neće naslediti Božje carstvo. Na ovaj način nevernici i skeptici pretvaraju istinu u laž. I mnoštvo je bilo prevareno ovim lažnim tvrdnjama, i uspavano u kolevci telesne sigurnosti.

Kad bi bilo istina da duše svih ljudi u času smrti odlaze odmah u Nebo, onda bismo radije želeli smrt nego život. Mnogi, zavedeni ovim verovanjem, učinili su kraj svome životu. Kad ih savladaju brige, teškoće i razočaranja, izgleda im lakše da prekinu tanku nit života i da se vinu u milinu večnog sveta.

Bog je u svojoj Reči dao obilje dokaza da će kazniti prestupnike svoga Zakona. Pogledajmo pohodaenje Njegovih sudova nad anđelima koji su odbacili svoj prvobitni položaj, nad stanovnicima pretpotopnog sveta, nad ljudima Sodome, nad nevernim Izraelom. Njihova istorija je zapisana nama za pouku.

Da vidimo šta nas dalje Biblija uči o bezbožnima i nepokajanima koje ovaj univerzalista premešta na Nebo kao svete i srećne anđele.

„Ja sam Alfa i Omega, prvi i poslednji. Ja ću žednome dati iz izvora žive vode zabadava.“ Ovo obećanje važi samo za one koji su žedni. Samo oni koji osećaju potrebu za vodom života i traže je po cenu gubitka svega drugoga, dobiće je. „Koји pobedi dobiće sve, i biću mu Bog, i on će biti moj sin.“ Otkrivenje 21,6.7. I ovde su, takođe, postavljeni uslovi. Da bismo nasledili sve, moramo se suprotstaviti grehu i pobediti ga.

„Nijedan bludnik, ili nečist, ili tvrdica koji je idolopoklonik neće imati udela u carstvu Hrista i Boga.“ Efescima 5,5. „Mir imajte sa svima i težite za svetošću, bez ovoga niko neće videti Gospoda.“ Jevrejima 12,14. „Blago onima koji tvore zapovesti Njegove, da im bude vlast nad drvetom života, i da uđu na vrata u grad. A napolju su psi i vračari i blunici i krvnici i idolopoklonici i svaki koji ljubi i čini laž.“ Otkrivenje 22,14.15.

Bog je objavio ljudima svoj karakter: „Gospod, Gospod, Bog milostiv, žalostiv, spor na gnev i obilan milosrđem i istinom koji iskazuje milost hiljadama, prašta bezakonje i nepravde i grehe, koji ne pravda krivoga.“ 2 Mojsijeva 34,6.7. Vlast i autoritet božanske vladavine biće upotrebljeni da uguše pobunu, ali, ipak, će sve manifestacije u izvršavanju pravedne kazne biti u potpunoj saglasnosti sa karakterom Boga koji je milostiv, pun strpljenja i dobrote.

Bog ne prisiljava ničiju volju ili shvatanje. On želi da Ga

stvorenja Njegovih ruku ljube, jer je dostojan ljubavi. On hoće da Ga slušaju zato što su osvedočeni u Njegovu mudrost, pravednost i velikodušnost. I svi koji pravilno shvataju ove osobine ljubice Ga jer su lepotom Njegovog karaktera privučeni k Njemu.

Načela ljubaznosti, milosrđa i ljubavi kako ih je naš Spasitelj učio i primerom pokazao, kopija su Božje volje i Njegovog karaktera. Hristos je rekao da On nije propovedao ništa drugo, osim onog što je primio od svoga Oca. Načela božanske vladavine u potpunom su skladu sa Spasiteljevim nalogom: „Ljubite neprijatelje svoje.“ Bog vrši svoju pravdu nad zlima za dobro svemira, pa čak i nad onima koji su pohođeni Njegovim sudovima on bi ih rado usrećio kad bi to mogao učiniti u skladu sa zakonima svoje vladavine i pravdom svog karaktera. On ih okružuje znacima svoje ljubavi, pruža im poznanje svoga zakona i prati ih ponudama svoje milosti. Ali, oni preziru Njegovu ljubav, ukidaju Njegov zakon i odbacuju Njegovu milost. Neprestano primaju Njegove darove, ali sramote svog Darodavca. Mrze Boga jer znaju da se On gnuša na njihove grehe. Gospod dugo trpi njihovu izopačenost, ali na kraju će doći presudan čas kada će biti odlučena njihova sudbina. Hoće li On tada privući ove buntovnike na svoju stranu? Hoće li ih primorati da čine Njegovu volju?

Oni koji su izabrali Sotonu za svog vođu, i kojima je upravljala njegova sila, nisu spremni da stupe u Božju prisutnost. Oholost, prevara, razvrat i okrutnost ukorenili su se u njihovom karakteru. Zar oni mogu ući u Nebo da večno žive sa onima koje su na Zemlji mrzeli i prezirali? Istina neće nikada biti ugodna varalici; krotost neće nikada zadovoljiti ohole i ponosite; čistota ne godi bludniku, a nesebična ljubav nije privlačna sebičnome. Sudbina zlih je određena njihovim vlastitim izborom. Njihovo

isključenje s Neba je svojevoljno, i ono je pravično.

Kao nekada vode Potopa, tako oganj velikog dana objavljuje Božju presudu da su zli nepopravljivi. Oni nemaju sklonosti da se potčine božanskom autoritetu. Njihova se volja navikla na protivljenje, i kad je njihov život završen, suviše je kasno da se tok njihovih misli upravi u suprotnom pravcu, suviše kasno da se od prestupa okrenu poslušnosti, i od mržnje ka ljubavi.

Iz milosti prema svetu, Bog je u Nojevo vreme uništio njegove zle stanovnike. Iz milosti je uništio pokvarene stanovnike Sodoma. Kroz obmanjujuću Sotoninu silu, bezakonici zadobijaju simpatije i divljenje, i tako stalno navode druge na pobunu. Tako je bilo u danima Noja, kao i u vreme Avrama i Lota. Tako je i u našim danima. Bog će iz milosti prema svemiru na kraju uništiti one koji odbacuju Njegovu milost.

Učen je o večnom mučenju nema nikakve potvrde u Bibliji. U Otkrivenju Jovan opisuje buduću radost i slavu otkupljenih, i izjavljuje da je čuo svaki glas na Nebu i na Zemlji, kako daje slavu Bogu. Neće biti nikakvih izgubljenih bića u paklu čiji bi se krici mešali s pesmama spasenih.

„Jer je plata za greh smrt, a dar Božji je život večni u Hristu Isusu Gospodu našem.“ Rimljanima 6, 23. Dok je život nasledstvo pravednika, smrt je plata zlih. Kazna koja pretila nije samo privremena smrt koju svi ljudi podnose, nego je to druga smrt koja je nasuprot večnog života. Bog ne može spasiti grešnika u njegovim gresima, ali On izjavljuje da će zli, posle pretrpljene kazne zbog svojih greha, biti kao da ih nikada nije ni bilo. Nadahnuti pisac kaže: „Pogledaćeš na mesto njegovo, a njega nema.“ Psalam 37, 10. Kao posledica Adamovog greha, smrt je prešla na ceo ljudski rod. Svi bez razlike odlaze u grob. Ali, zahvaljujući planu spasenja, svi će izaći iz svojih grobova. Onda će oni koji nisu osigurali sebi oprostjenje za grehe, morati da

prime kaznu za prestup. Oni će trpeti kaznu različitu po trajanju i jačini „prema delima svojim,“ i konačno završiti u drugoj smrti. Pokriveni sramotom, oni će potonuti bez nade u večni zaborav.

Na zabludi o urođenoj besmrtnosti zasniva se učenje o svesnom stanju mrtvih posle smrti – učenje koje se, kao i ono o večnim mukama, protivi učenju Svetoga pisma, logici razuma i našim osećanjima čovečnosti. Prema ovoj popularnoj veri, otkupljeni na Nebu su upoznati sa svim što se događa na Zemlji, a posebno sa životima prijatelja koje su ostavili za sobom. Ali, kako bi mrtvima moglo biti izvor radosti da budu očevici greha koji su počinili njihovi voljeni i da ih gledaju kako podnose žalosti, razočaranja i životne brige? Koliko bi od nebeskog blaženstva uživali oni koji bi lebdeli nad svojim prijateljima na Zemlji? I kako je krajnje odbojno verovanje da čim dah napusti telo, duša nepokajanog se odmah predaje paklenom ognju! Kakav užasan strah moraju da pretrpe oni koji vide svoje prijatelje kako nepripremljeni odlaze u grob da bi ušli u večnost jada i greha! Ove mučne misli oterale su mnoge u ludilo.

Šta kaže Sveto pismo o ovom predmetu? David izjavljuje da čovek nije u svesnom stanju za vreme smrti: „Iziđe iz njega dah, i vrati se na Zemlju svoju: taj dan propadnu sve pomisli njegove.“ Psalam 146,4. Solomun svedoči isto: „Jer mrtvi ne znaju ništa... I ljubavi njihove, i mržnje njihove, i zavisti njihove nestalo je; i više nemaju dela nigda ni u čemu što biva pod suncem. Jer nema rada, ni mišljenja, ni znanja, ni mudrosti u grobu u koji ideš.“ Propovednik 9, 5. 6. 10.

Kad je život Jezekeji kao odgovor na njegovu molitvu bio produžen za petnaest godina, zahvalni car je hvalio Boga za Njegovu veliku milost. U toj pesmi on nam navodi razlog zašto se toliko raduje: „Jer neće grob tebe slaviti, neće te smrt hvaliti, i koji siđu u grob ne nadaju se tvojoj istini. Živi, živi, oni će te

slaviti kao ja danas: otac će sinovima javljati istinu tvoju.“ Isaija 38,18. 19. Popularna teologija predstavlja umrle pravednike na Nebu, gde u blaženstvu slave Boga besmrtnim jezikom. Ali, Ezekijel nije video u smrti takvu divnu mogućnost. Sa njegovim rečima slaže se i svedočanstvo Psalmiste: „Jer mrtvi ne spominju tebe; u grobu ko će te slaviti? „Neće te mrtvi slaviti Gospode, oni koji siđu onamo gde je tišina.“ Psalam 6, 5; 115, 17.

Petar, govoreći kroz Svetog Duha, na dan Pedesetnice je rekao: „Ljudi, braćo, neka je slobodno kazati vam upravo za starešinu Davida da umre i ukopan bi, i grob je njegov među nama do ovoga dana...jer David ne iziđe na nebesa.“ Dela 2, 29. 34. Činjenica da David ostaje u grobu sve do vaskrsenja dokazuje da pravednici ne idu na Nebo kad umru. Samo vaskrsenjem, i na temelju činjenice da je Hristos vaskrsao, David može na kraju da sedne s desne strane Bogu.

Pavle objavljuje: „Jer ako mrtvi ne ustaju, ni Hristos ne usta. A ako Hristos ne usta, uzalud vera vaša: Još ste u gresima svojim. Dakle, i oni koji pomreše u Hristu, izgiboše.“ 1 Korinćanima 15,16-18. Ako su tokom četiri hiljade godina pravedni odlazili direktno u Nebo prilikom smrti, kako je Pavle mogao reći da, ako nema vaskrsenja, onda i „oni koji pomreše u Hristu, izgiboše“?

Pre nego što je napustio svoje učenike, Isus im nije rekao da će oni uskoro doći k Njemu: „Idem da vam pripravim mesto,“ rekao je, „i kad otidem i pripravim vam mesto, opet ću doći, i uzeću vas k sebi.“ Jovan 14,2.3. A Pavle nam dalje govori da će „sam Gospod sa zapovešću, s glasom arhanđelovim, i s trubom Božjom sići s Neba; i mrtvi u Hristu vaskrsnuće najpre; a potom mi živi koji smo ostali, zajedno s njima bićemo uzeti u oblake na susret Gospodu na nebo, i tako ćemo svagda s Gospodom

biti.“ I onda dodaje: „Tako utešavajte jedan drugoga ovim rečima.“ 1. Solunjanima 4,16-18. Kako je velika razlika između ovih reči utehe i onih navedenih od strane propovednika univerzalista! Oni su tešili ožalošćene prijatelje uveravanjima da je umrli, ma koliko bio grešan, čim je izdahnuo, bio primljen među anđele. Pavle upućuje svoju braću na budući Hristov dolazak kada će okovi groba biti raskinuti, i kada će „mrtvi u Hristu“ ustati na večni život.

Pre nego što iko može da stupi u stanove blaženstva, negov slučaj mora biti ispitan, i njegov karakter i njegova dela moraju doći na ispit pred Boga. Svima će se suditi prema izveštaju napisanom u knjigama, i svako će primiti platu prema delima svojim. Ovaj sud se ne vrši u času smrti. Zapazite Pavlove reči: „Jer je postavio dan u koji će suditi vasionome svetu po pravdi preko čoveka koga odredi, i dade svima veru vaskrsnuvši ga iz mrtvih.“ Dela 17, 31. Ovde apostol jasno kaže da je za sud svetu određeno jedno posebno vreme, tada još u budućnosti.

Juda ukazuje na isti period: „I anđele koji ne držaše svojega starešinstva, nego ostaviše svoj stan čuva u večnim okovima pod mrakom za sud velikoga dana,“ a zatim navodi reči Enoha: „Gle ide Gospod s hiljadama svetih anđela svojih da učini sud svima.“ Juda 6. 14. 15. Jovan kaže da je video „mrtvace male i velike gde stoje pred Bogom, i knjige se otvoriše... i sud primiše mrtvaci, kao što je napisano u knjigama, po delima svojim.“ Otkrivenje 20, 12.

Ali, ako mrtvi već uživaju blaženstvo Neba, ili se previjaju u ognju pakla, zašto je potreban budući sud? Učenja Božje Reči o ovim važnim pitanjima nisu ni nejasna ni protivrečna. Njih mogu razumeti i neuki ljudi. A koji iskreni um može videti bilo mudrost ili pravednost u ovoj teoriji o nagrađivanju odmah posle smrti? Hoće li pravednici posle ispitivanja njihovog slučaja na

sudu primiti pohvalu: „Dobro, slugo dobri i verni!... uđi u radost gospodara svojega,“ kada se nalaze u Njegovom prisustvu već mnogo vekova? Hoće li zli biti pozvani s mesta gde se muče da prime presudu Sudije cele Zemlje: „Idite od mene prokleti u o-ganj večni?“ Matej 25, 41. Kakvog li strašnog ruganja! Sramne li optužbe protiv mudrosti i pravednosti Božje!

Nigde u Svetom pismu ne nalazi se tvrdnja da u trenutku smrti pravedni odlaze po svoju nagradu, a zli po svoju kaznu. Patrijarsi i proroci nisu ostavili ovakvo tvrđenje. Hristos i Njegovi apostoli nisu o tome dali nikakav nagoveštaj. Biblija jasno uči da umrli ne idu posle smrti u Nebo, nego da oni spavaju do vaskrsenja. Istog dana kada se prekine srebrno uže i čaša se zlatna razbije prestaju sve misli čovekove. Oni koji silaze u grob su u tišini. Oni ne znaju više ni o čemu što se događa pod suncem. Blaženog li mira za umorne pravednike! Za njih je vreme, bilo kratko ili dugo, samo jedan trenutak. Oni spavaju, i Božja truba će ih probuditi u slavnu besmrtnost. Kada umrli pravednici budu pozvani iz svog dubokog sna, nastaviće da misle upravo tamo gde su njihove misli bile prekinute. Poslednje osećanje bilo je samrtni strah, poslednja misao da podležu sili groba. Kad budu vaskrsli iz groba, njihova prva radosna misao odjeknuće u pobedonosnom uskliku: „Gde ti je, smrti, žalac? Gde ti je, grobe, pobeda?“

Poglavlje XXX

SPIRITIZAM

Učenje o prirodnoj besmrtnosti je pripremio put modernom spiritizmu. Ako se mrtvi nalaze u prisustvu Boga i svetih anđela, i imaju daleko više znanja nego što su imali ranije, zašto se ne bi vratili na Zemlju da prosvetle i pouče žive? Kako mogu oni koji veruju da je čovek za vreme smrti svestan da odbiju ono što im dolazi kao božansko videlo od strane ovih proslavljenih bića? To je kanal koji se smatra svetim, kroz koji Sotona deluje da bi postigao svoje ciljeve. Pali anđeli koji izvršavaju njegova naređenja javljaju se kao vesnici iz sveta duhova. Dok tvrde da dovođe žive u vezu s mrtvima, Sotona vrši svoj obmanjivački uticaj na njihove umove.

On, čak, ima moć da izazove pred ljudima pojavljivanje njihovih preminulih prijatelja. Imitacija je savršena: isti izgled, reči, glas, ponovljeni su sa čudesnom tačnošću. Mnogi su utešeni uveravanjem da njihovi mili uživaju blaženstvo Neba, i ne slućeći opasnost, slušaju zavodnićke duhove i nauke đavolske.

Kada su navedeni da veruju da se mrtvi stvarno vraćaju da razgovaraju s njima, Sotona čini da im se pojave oni koji su nespremni otišli u grob. Oni tvrde da su srećni na Nebu, i da tamo, čak, zauzimaju visoke položaje. Na ovaj način širi se zabluda da nema razlike između pravednih i zlih. Ti lažni posetioci iz sveta duhova ponekad izgovaraju opomene i upozorenja koja se pokazu taćna. Ali, kada zadobiju poverenje, oni iznose ućenja koja direktno potkopavaju veru u Sveto pismo. Sa izgledom dubokog interesovanja za dobrobit svojih prijatelja na Zemlji, oni unose najopasnije zablude. Činjenica da oni iznose neke istine i da nekad mogu proricati buduće događaje, daje njihovim izjavama

izgled pouzdanosti, i njihova lažna učenja mnoštvo prihvata tako spremno, i veruju tako slepo, kao da su najsvetije biblijske istine. Božji zakon je odbačen, Duh milosti je prezren, krv zaveta se smatra kao nešto nesveto. Duhovi poriču Hristovo božanstvo, pa, čak, i samog Stvoritelja izjednačuju sa sobom. Na ovaj način, veliki buntovnik, pod novom maskom, još uvek nastavlja protiv Boga svoj rat koji je otpočeo na Nebu i koji traje skoro šest hiljada godina na Zemlji.

Mnogi pokušavaju da spiritističke pojave objasne pripisujući ih u potpunosti prevari i opsenarskoj veštini samog medijuma. Iako je istina da su trikovi često bili poturani kao prava pojava, bilo je, takođe, i obeležja pojava natprirodnih sila. Tajanstveno kucanje kojim je otpočeo moderni spiritizam, nije bio proizvod ljudske obmane i veštine, već direktno delovanje zlih anđela koji su na ovaj način uveli jednu od najuspelijih obmana koja upropašćuje dušu. Mnogi će se uhvatiti u zamku verujući da je spiritizam samo jedna ljudska prevara. Kada budu dovedeni licem k licu sa manifestacijama koje moraju smatrati natprirodnim, biće prevareni i navedeni da ih prihvate kao veliku Božju silu.

Ovi ljudi zanemaruju svedočanstva Svetoga pisma o čudesima koja su činili Sotona i njegovi anđeli. Sotoninom pomoći su Faraonovi čarobnjaci bili osposobljeni da imitiraju Božje delo. Apostol Jovan, opisujući čudotvornu silu koja će se pojaviti u poslednjim danima, objavljuje: „I učini čudesa velika, i učini da i oganj silazi s neba na Zemlju pred ljudima. I vara one koji žive na Zemlji znacima koji joj biše dani da čini.“ Otkrivenje 13,13.14. Ovde nisu prikazane samo obične prevare. Ljudi su prevareni stvarnim čudima koje Sotonini posrednici mogu činiti, a ne koja izgleda da čine.

Sama reč vraćanje sada se prezire. Tvđenje da ljudi mogu

da stupe u vezu sa zlim duhovima smatra se kao priča iz doba mračnjaštva. Ali, spiritizam koji broji stotine hiljada, pa, čak, i milione obraćenika; koji je prodro u naučne krugove, koji se uvukao u crkve i naišao na odobravanje u zakonodavnim telima, pa, čak, i u kraljevskim dvorovima – ova velika prevara samo je oživljavanje u novom ruhu, onog, u staro doba, osuđenog i zabranjenog vraćanja.

Sotona sada obmanjuje ljude, kao što je obmanuo Evu u E-demu, pobuđujući želju za sticanjem zabranjenog znanja. „Postaćete kao bogovi,“ izjavljuje on, „i znati što je dobro, što li zlo.“ Ali, mudrost koju daje spiritizam, po opisu apostola Jakova, ne „dolazi odozgo,“ nego je „zemaljska, ljudska, đavol-ska“ Jakov 3,15.

Knez zla ima majstorski um i on spretno prilagođava svoja iskušenja ljudima različitih staleža i kulture. On radi „sa svakom prevarom nepravde,“ kako bi zadobio kontrolu nad sinovima ljudskim, ali on može da ostvari svoj cilj, samo ako se oni dobrovoljno predaju njegovim iskušenjima. Oni koji se predaju njegovoj sili popuštajući svojim zlim crtama karaktera, jedva shvataju gde će završiti njihov put. Kušač izazove njihovu propast, i tada ih upotrebi da upropaste druge. Onima koji sebe smatraju obrazovanim i prefinjenim, Sotona se predstavlja podstičući njihovu maštu ka najuzvišenijim poletima u zabranjena polja, čineći da imaju tako veliko mišljenje o svojoj mudrosti, da u svojim srcima prezru Večnoga. Ovoj klasi ljudi veliki varalica predstavlja spiritizam u njegovom finijem i intelektualnijem svetlu, i tako uspeva da privuče mnoge u svoju zamku. Onaj koji se pojavio ogrnut sjajem nebeskog serafima pred Hristom u pustinji kušanja, ljudima prilazi na najprivlačniji način, kao anđeo svetlosti. On se obraća razumu predstavljajući mu uzvišene teme, odušev-

ljava slušaoce zanosnim prizorima i osvaja osećanja svojim rečitim opisima ljubavi i milosrđa. Ovo moćno biće koje je imalo silu da odvede Otkupitelja sveta na najvišu goru i da mu pokaže sva zemaljska carstva i njihovu slavu, predstaviće ljudima svoja iskušenja na takav način da izopači razum svih koji nisu pod zaštitom božanke sile. Oni koji ugađaju sopstvenim sklonostima, koji su željni uživanja, koji su telesni, prilagođen je grublji oblik spiritizma; i mnogi željno prihvataju učenja koja im daju slobodu da slede sklonosti telesnog srca. Sotona proučava svaki znak slabosti ljudske prirode, vodi računa o gresima koje je svaki pojedinac sklon da čini, i onda se trudi da ne propusti ni jednu priliku da zadovolji njihove sklonosti ka zlu. On kuša ljude da preteruju u onome što je samo po sebi u skladu sa zakonom, i da neumerenošću oslabe svoju fizičku, mentalnu i moralnu snagu. On je uništio i još uništava hiljade njih putem prepuštanja strastima, čineći tako čitavu ljudsku prirodu nečovečnom. Kada su ljudi navedeni da veruju da je želja najviši zakon, da je sloboda povlašćenost, i da će čovek samo sebi samome polagati račun, zar je onda čudno što svuda vlada tolika pokvarenost i moralna izopačenost? Uzde samosavlađivanja prepuštaju se požudama, snage uma i duše potčinjene su životinjskim nagonima, a Sotona likujući uvlači u svoju mrežu hiljade onih koji tvrde da su Hristovi sledbenici.

Ali, niko ne mora biti zaveden lažnim tvrđenjima spiritizma. Bog je dao svetu dovoljno svetlosti da može da otkrije zamku. Kad ne bismo imali drugih dokaza o pravom karakteru spiritizma, za hrišćane bi trebalo da je dovoljno to što ovi duhovi ne prave razliku između pravde i greha, između najplemenitijih i najčistijih Hristovih apostola i veoma pokvarenih Sotoninih slugu. Time što Sotona najiskvarenije ljude uzdiže kao da su na Nebu i daje im tamo počasna mesta, on kaže svetu: „Nije važno

koliko ste zli, nije važno da li verujete u Boga i Bibliju, ili ne. Živite kako hoćete. Nebo je vaša domovina.“

Osim toga, lažni duhovi, koji imitiraju apostole, protivreče onome što su pravi apostoli napisali pod nadahnućem Svetoga Duha dok su bili na Zemlji. Oni poriču božansko poreklo Biblije, i tako ruše temelj hrišćanske nade i uklanjaju svetlost koja otkriva put prema Nebu.

Sotona čini da svet veruje da je Biblija samo jedna bajka, ili knjiga koja odgovara dobu detinjstva ljudskog roda, a da je sada treba tek površno ceniti, ili odbaciti kao zastarelu. A umesto Božje reči on ističe spiritističke pojave. To je put koji je potpuno pod njegovom kontrolom. Ovim sredstvima on može učiniti da svet veruje šta on hoće. Knjigu koja osuđuje njega i njegove sledbenike on stavlja u sen, upravo tamo gde on želi da i bude, a Spasitelja sveta prikazuje kao običnog čoveka. I kao što su Rimski stražari koji su čuvali Isusov grob proširili lažnu vest koju su im u usta stavili sveštenici i starešine da bi opovrgli Isusovo vaskrsenje, tako i oni koji veruju u spiritističke manifestacije nastoje da pokažu da u životu našeg Spasitelja nema ničeg čudesnog. Posle takvih pokušaja da Isusa stave u pozadinu, oni skreću pažnju na svoja vlastita čuda, objavljujući da ona daleko nadmašuju Hristova dela.

Prorok Isaija kaže: „I ako vam kažu: pitajte vračare i gatare koji šapću i mrmljaju, recite: ne treba li narod da pita Boga svojega? Ili će pitati mrtve mesto živih? Zakon i svedočanstvo tražite. Ako li ko ne govori tako, njemu nema zore.“ Isaija 8,19.20. Kad bi ljudi bili voljni da prihvate istinu koja je tako jednostavno iznesena u Svetom pismu, da mrtvi ne znaju ništa, oni bi u tvđenjima i delovanjima spiritizma videli rad Sotone sa silom i znacima i lažnim čudesima. Ali, mnogi, umesto da odbace lažnu slobodu, tako dragu telesnom srcu, i da se odreknu

greha koji im je omilio, mnogi zatvaraju svoje oči pred svetlošću, i nastavljaju tim putem bez obzira na opomene, dok Sotona plete svoje mreže oko njih, i oni ne postanu njegov plen. „Jer ljubavi istine ne primiše da bi se spasli, zato će im Bog poslati silu prevare, da veruju laži.“ 2. Solunjanima 2,10.11.

Oni koji ustaju protiv učenja spiritizma napadaju, ne samo ljude, nego i Sotonu i njegove anđele. Oni su se upustili u borbu sa vlastima i zlim duhovima na visokim položajima. Sotona neće ustupiti nijednu stopu svog terena, osim ako bude primoran na povlačenje silom nebeskih glasnika. Božji narod treba da bude sposoban da ga, kao što je to činio i naš Spasitelj, dočeka rečima: „Pisano je!“ Sotona može i danas, kao i u Isusove dane, da citira Sveto pismo, i on će izvrtati njegova učenja da bi podupro svoje obmane. Ali, jasni biblijski navodi će nas naoružati moćnim oružjem u svakom sukobu.

Oni koji budu stajali u to vreme opasnosti moraju razumeti svedočanstvo Svetoga pisma u pogledu čovekove prirode i stanju mrtvih; jer će se u bliskoj budućnosti mnogi suočiti sa đavolskim duhovima koji će imitirati drage rođake ili prijatelje, i objavljivati najopasnije jeresi. Ovi posetioци će uticati na naša najnežnija osećanja i činiće čudesa da bi poduprli svoja tvrđenja. Moramo biti spremni da im se suprotstavimo biblijskom istinom da mrtvi ništa ne znaju i da su oni koji se na taj način pojavljuju duhovi đavolski.

Upravo pred nama je „čas iskušenja koji će doći na sav vasioni svet da iskuša one koji žive na Zemlji.“ Otkrivenje 3, 10. Svi oni čija vera nije čvrsto utemeljena na Božjoj Reči, biće prevareni i nadvladani. Ali, onima koji iskreno traže poznanje istine i čine sve što je u njihovoj moći da se pripreme za sukob, Bog istine će biti sigurna zaštita. „Jer si održao reč trpljenja mogega, i ja ću tebe sačuvati,“ jeste Spasiteljevo obećanje. On će radije

poslati sve anđele sa Neba da zaštite Njegov narod nego što će dopustiti Sotoni da nadvlada i jednu dušu koja se uzda u Njega.

Prorok Isaija iznosi strašnu obmanu koja će doći na zle, i koja će učiniti da se smatraju sigurnima od Božjih sudova: „Uhvatismo veru sa smrću i ugovorismo s grobom; kad zađe bič kao povodanj, neće nas dohvatiti, jer od laži načinismo sebi utočište, i za prevaru zaklonismo se.“ Isaija 28,15. U ovu opisanu grupu ubrajaju se i oni koji se u svojoj tvrdoglavoj nepokajanosti teše uveravanjem da za grešnika neće biti kazne, da će svi ljudi, ma kako bili pokvareni, otići na Nebo gde će biti kao Božji anđeli. Ali, još sigurnijima se smatraju oni koji čine zavet sa smrću i ugovor sa grobom, koji odbacuju istine koje je Nebo predvidelo kao zaštitu za pravednike u dan nevolje, i prihvataju lažna utočišta koja im Sotona pruža – prevarne tvrdnje spiritizma.

Neopisivo čudna je zaslepljenost ljudi ovog naraštaja. Hiljade odbacuju Božju Reč kao nedostojnu verovanja, a sa neograničenim poverenjem prihvataju Sotonine prevare. Skeptici i rugači sa velikom galamom optužuju kao verske fanatike one koji se bore za veru proroka i apostola, i nalaze zadovoljstvo u ismejavanju svećanih izjava Svetoga pisma o Hristu i planu spasenja i kazni koja će pohoditi sve one koji odbacuju istinu. Oni pokazuju duboko sažaljenje prema onima koji su po njihovom mišljenju tako ograničeni, slabi i praznoverni da mogu priznati Božja prava i biti poslušni zahtevima Njegovog zakona. Oni pokazuju takvu sigurnost kao da su zaista sklopili zavet sa smrću i grobom, kao da su podigli neprelaznu, neprobojnu ogradu između sebe i Božje osvete. Ništa ne može da probudi njihov strah. Tako su se potpuno predali kušaču, tako su se tesno sjedinili sa njim i toliko ispunili njegovim duhom da nemaju snage ni sklonosti da se otrgnu iz njegove zamke.

Sotona se dugo pripremao za svoj poslednji napor da obmane svet. Temelj njegovog dela bio je postavljen uveravanjem koje je dao Evi u Edemskom vrtu: „Nećete vi umreti, nego... će vam se u onaj dan kad okusite s njega otvoriti oči, pa ćete postati kao bogovi i znati što je dobro, što li zlo.“ Malo po malo on je pripremio put za svoje najveće delo prevare u razvoju spiritizma. On još nije postigao potpuno ostvarenje svojih namera; ali će ih ostvariti u poslednjem ostatku vremena, i svet će biti uvučen u ovu prevaru. Oni su uljuljkani u kobnu sigurnost i probudiće ih samo izlivanje Božjeg gneva.

Gospod Bog kaže: „I izvršiću sud po pravilu i pravdu po merilima; i grád će potrti lažno utočište, i voda će potopiti zaklon. I vera vaša sa smrću uništiće se, i ugovor vaš sa grobom neće ostati; a kad zađe bič kao povodanj, potlačiće vas.“ Isaija 28,17.18.

Poglavlje XXXI

KARAKTER I NAMERE PAPSTVA

Protestanti sada gledaju na rimokatolicizam sa mnogo više blagonaklonosti nego ranijih godina. Postoji sve veća ravnodušnost prema učenjima koja odvajaju reformatorske crkve od papske hijerarhije. Sve više preovlađuje mišljenje da, posle svega, ne razlikujemo se toliko u važnim tačkama kao što se smatralo, i da samo malo popuštanje sa naše strane će nas dovesti u bolji odnos sa Rimom. Bilo je vreme kada su protestanti visoko cenili slobodu savesti koja je bila tako skupo plaćena. Učili su svoju decu da se gnušaju papstva i smatrali su prijateljstvo sa Rimom neverstvom prema Bogu. Ali, koliko su drukčija osećanja koja se sada ispoljavaju.

Pobornici papstva izjavljuju da je crkva oklevetana, i protestantski svet je sklon da prihvati ovo tvrđenje. Mnogi zagovaraju da je nepravedno suditi današnjoj rimokatoličkoj crkvi po gnušnim strahotama i besmislenostima koje su obeležavale njenu vlast za vreme vekova neznanja i tame. Oni opravdavaju njenu strašnu okrutnost prikazujući je kao rezultat divljaštva onog vremena i tvrde da je civilizacija promenila njena osećanja.

Zar su ovi ljudi zaboravili tvrdnju o nepogrešivosti koju je ova ohola sila isticala u toku osam stotina godina? Daleko od toga da napusti svoju tvrdnju, crkva je u devetnaestom veku ističe sa još većom odlučnošću nego ikada ranije. Dok Rim tvrdi da crkva „nije nikada pogrešila, niti može pogrešiti,“ kako se onda može odreći načela koja su u prošlim vekovima njome upravljala?

Papska crkva se nikada neće odreći svoje tvrdnje o nepogrešivosti: Ona smatra da je bila u pravu u svemu što je učinila kad

je progonila one koji su odbacili njene dogme. Zar ona ne bi ponovila ista dela kad bi joj se pružila prilika? Kada bi se uklonila ograničenja koja sada postavljaju svetovne vlasti, Rim bi ponovo uspostavio svoju raniju vlast, i brzo bi oživila njena tiranija i progonstva.

Istina je da ima pravih hrišćana u rimokatoličkoj zajednici. Hiljade njih u toj crkvi služe Bogu prema svetlosti koju imaju. Njima nije dozvoljen pristup Njegovoj Reči i zato oni ne raspoznaju istinu. Oni nikada nisu uvideli razliku između žive službe srca i niza uobičajenih formi i ceremonija. Ali, Bog gleda sa nežnim saosećanjem na ove duše koje su odgajane u veri koja je varljiva i nedovoljna. On će učiniti da zraci svetlosti prodru kroz gustu tamu koja ih okružava. On će im otkriti istinu kakva je u Isusu, i oni će, ipak, zauzeti svoj stav sa Njegovim narodom.

Ali, rimokatolicizam kao sistem nije ni danas više u skladu sa Hristovim jevanđeljem, nego što je bio u ma kom ranijem vremenu svoje istorije. Protestantske crkve su u velikoj tami, jer bi, inače, prepoznale znake vremena. Rimska crkva ima dalekosežne planove i metode delovanja. Ona se služi svim sredstvima da proširi svoj uticaj i poveća svoju silu u pripremi za žestoku i odlučnu borbu da ponovo zadobije kontrolu u svetu, da ponovo uvede progonstvo i da poništi sve što je protestantizam učinio. Katolicizam napreduje u našoj zemlji na sve strane. Pogledajte broj njenih crkava i kapela. Pogledajte njene koledže i srednje škole u tako velikoj meri potpomognute od protestanata. Ovo treba da uznemiri sve one koji cene čista načela jevanđelja.

Protestanti su stupili u vezu sa papstvom i potpomagali ga. Činili su kompromise i ustupke koje su sami papisti iznenađujuće gledali i nisu shvatali. Ljudi zatvaraju oči pred pravim karakterom rimokatolicizma i opasnostima koje im prete od njegove prevlasti. Narod naše zemlje treba da ustane i da se odupre

napredovanju ovog najopasnijeg neprijatelja građanske i verske slobode.

Mnogi misle da je katolička religija neprivlačna i da je njeno bogosluženje dosadna i besmislena ceremonija. Oni se varaju. Iako se rimokatolicizam zasniva na prevari, to nije gruba i ne-vešta prevara. Svojim ceremonijama bogosluženje Rimske crkve, ostavlja najdublji utisak. Njena blistava raskoš i svečani obredi očaravaju čula ljudi i učutkuju glas razuma i savesti. Oko je očarano. Predivne crkve, zadivljujuće procesije, zlatni oltari, kovčezi ukrašeni draguljima, odabrane slike i predivne skulpture, sve to pobuđuje ljubav prema lepoti. I uho je očarano. Muzika je nenadmašna. Kada zazvuče bogati tonovi orgulja pomešani sa melodijama mnogih glasova, i odjeknu kroz visoke kupole i kolonade veličanstvenih katedrala, um se ispunjava strahom i poštovanjem.

Ovaj spoljašnji sjaj, raskoš i ceremonije koji samo zavaravaju duhovnu glad grehom opterećenih duša, dokaz su unutrašnje pokvarenosti. Hristovoj veri nije potrebna ovakva raskoš da bi joj služila kao preporuka. U svetlosti koja sija sa krsta, pravo hrišćanstvo izgleda tako čisto i divno da spoljašnja ukrašavanja samo skrivaju njegovu pravu vrednost. Lepota svetosti i krotki i smerni duh jeste ono što je pred Bogom mnogo cenjeno.

Sjajni stil nije znak čistih i uzvišenih misli. Najviše umetničke zamisli i istančan ukus često proističu iz umova koji su u potpunosti zemaljski i čulni. Njih Sotona često upotrebljava da bi naveo ljude da zaborave na potrebe svoje duše, da izgube iz vida budućnost, večni život, da se odvrte od svog moćnog Pomagača i da žive samo za ovaj svet.

Religija spoljašnjeg sjaja privlačna je za nepreporođeno srce. Raskoš i ceremonije katoličkog bogoslužnja imaju zavod-

ljivu očaravajuću moć, kojom su mnogi zavedeni, tako da gledaju na Rimsku crkvu kao na sama vrata Neba. Samo oni koji čvrsto stoje na temelju istine, čija su srca obnovljena Božjim Duhom, zaštićeni su od njenog uticaja. Hiljade onih koji nemaju živog iskustva sa Hristom, biće uvučeni u ovu prevaru. Obličje pobožnosti bez sile upravo je ono što oni žele. Rimokatolik oseća slobodu da greši pošto crkva tvrdi da ima pravo da oprašta grehe. Onome koji voli da popušta samome sebi ugodnije je da se ispovedi drugom smrtniku, nego da svoju dušu otvori Bogu. Ljudskoj prirodi više odgovara da čini pokoru, nego da se odrekne greha. Lakše je mučiti svoje telo vrećom od kostreti, koprivama i ostrim lancima, negoli razapeti telesne želje. Telesno srce više voli da nosi teške okove, nego da primi Hristov jaram.

Postoji upadljiva sličnost između rimske crkve i jevrejske crkve u vreme Hristovog prvog dolaska. Dok su Jevreji tajno gazili svako načelo Božjeg zakona, spolja su bili vrlo strogi u pogledu držanja njegovih propisa. Narod su opterećivali raznim zahtevima i predanjima koja su činila poslušnost teškom i mučnom. Kao što su Jevreji tvrdili da poštuju Zakon, tako i rimokatolici tvrde da poštuju krst. Oni uzdižu simbol Hristovih muka, a u svome životu se odriču Onoga koga taj krst predstavlja.

Papisti stavljaju krstove na svoje crkve, na svoje oltare i na svoju odeću. Svuda se vidi znak krsta. Svuda se on javno poštuje i uzdiže, dok je Hristovo učenje sahranjeno pod mnoštvom besmislenih predanja, lažnih tumačenja i strogih propisa. Spasiteljeve reči upućene fanatičnim Jevrejima mogu se još više primeniti na rimske vođe: „Oni vežu bremena teška za nošenje i toware na pleća ljudska, a prstom svojim neće da ih prihvate.“ Matej 23,4. Savesne duše se drže u stalnom strahu, plašene gnevom osvetničkog Boga, dok crkveni velikodostojnici žive u

raskoši i čulnim zadovoljstvima.

Sotona navodi na klanjanje slikama, prizivanje svetaca i veličanje pape da bi odvratio pažnju naroda od Boga i Njegovog Sina. Da bi postigao njihovo uništenje, Sotona se trudi da skrene njihovu pažnju sa Onoga u kome jedino mogu naći spasenje. Želi da njihovu pažnju skrene na nešto što bi zamenilo Onoga koji je rekao: „Hodite k meni svi koji ste umorni i natovareni, i ja ću vas odmoriti.“ Matej 11, 28.

Sotona se stalno trudi da pogrešno predstavi Božji karakter, prirodu greha i pravi ishod velike borbe. Izvrtanjem činjenica on zaslepljuje umove ljudi i pridobija ih kao svoja oruđa u ratu protiv Boga. Zbog izopačenih pojmova o božanskim osobinama, mnogobožački narodi su bili navedeni da veruju da su ljudske žrtve potrebne za sticanje naklonosti božanstva. Tako su počinjene strašne surovosti pod raznim oblicima idolopoklonstva. Rimski crkva, ujedinjujući mnogoboštvo sa hrišćanstvom i, slično mnogoboštvu, pogrešno prikazujući Božji karakter, pribegla je ne manje okrutnim i strašnim postupcima. U danima rimske prevlasti, postojale su sprave za mučenje koje su služile za prisiljavanje ljudi da prihvate njena učenja. Postojala je lomača za one koji se nisu slagali sa njenim zahtevima. Bilo je mnogo pokolja o kojima smrtnici nikada neće doznati. Velikodostojnici crkve naučili su od Sotone, svog učitelja, da izmisle takva sredstva koja će prouzrokovati najveće moguće muke, a da pri tome njihove žrtve, ipak, ostanu u životu. Ovaj pakleni postupak se ponavljao do krajnje granice čovekove izdržljivosti, sve dok ljudska priroda nije popustila u borbi, a mučenik pozdravljao smrt kao dragog osloboditelja.

Takva je bila sudbina onih koji su se protivili Rimu. Svoje pristalice crkva je disciplinovala raznim kaznama kao što su bičevanje, gladovanje i sve moguće telesne kazne. U nastojanju da

osiguraju naklonost Neba, pokajnici su kršenjem prirodnih zakona, kršili Božje zakone. Bili su poučavani da raskinu veze koje je Bog dao čoveku da bi ulepšao i blagoslovio njegov život na Zemlji. Po grobljima se nalaze milioni žrtava koje su provele svoje živote u uzaludnim nastojanjima da uguše svoje prirodne težnje, da potisnu kao nešto grešno pred Bogom, sve misli i osećanja naklonosti prema svojim bližnjima.

Ako želimo da razumemo Sotoninu krajnju okrutnost iskazivanu stotinama godina, i to ne među onima koji nisu nikada čuli o Bogu, nego u samoj sredini hrišćanstva, treba samo da pogledamo na istoriju rimokatolicizma. I kad vidimo kako Sotona uspeva da se pruruši i ostvari svoje delo preko vođa crkve, onda možemo bolje da razumemo zašto on ima tako veliku odvratnost prema Bibliji. Onome koji čita Bibliju, Bog će otkriti svoju milost i ljubav. On će videti da Bog ne stavlja na ljude ni jedan od ovih teških tereta. Sve što On traži jeste smerno i ponizno srce, skrušen i poslušan duh.

Hristos nam u svome životu nije dao primer da ljudi i žene treba da se zatvore u samostane da bi se tako osposobili za Nebo. Nikada nije učio da ljubav i saosećanje treba da se ugušuju. Spasiteljevo srce je puno ljubavi. Što se čovek više približi moralnom savršenstvu, to su njegova osećanja jača, njegovo zapažanje greha oštrije, a njegovo saučešće prema nevoljnima dublje. Papa tvrdi da je Hristov zamenik, ali kakve sličnosti ima njegov karakter sa Spasiteljevim? Da li je Hristos ikada slao ljude u zatvor, ili na mučenje zato što mu nisu ukazali poštovanje kao caru Neba? Da li se ikada čuo Njegov glas kako osuđuje na smrt one koji Ga nisu prihvatili? Kad su Ga ljudi u jednom samarjanskom selu prezreli, apostol Jovan je bio ispunjen gnevom i tražio: „Gospode! Hoćeš li da rečemo da oganj siđe s neba i da ih istrebi, kao i Ilija što učini?“ Isus je sa sažaljenjem pogledao na svog

učenika i ukorio njegov oštar duh rekavši: „Sin čovečiji nije došao da pogubi duše čovečje, nego da sačuva.“ Luka 9,54.56. Kakve li razlike između duha koji je pokazao Hristos i duha Njegovog takozvanog zamenika.

Rimska crkva se sada prikazuje svetu kao miroljubiva. Ona pokušava da opravda izveštaj o svojim strašnim surovostima. Zaodenula se u odeću nalik Hristovoj, ali se nije promenila. Svako načelo papstva koje je postojalo u prošlim vekovima, postoji i danas. Učenja uspostavljena u najmračnijim stolećima, još uvek se drže. Neka se niko ne vara! Papstvo koje su protestanti sada tako spremni da prigrle i poštuju je ono isto koje je vladalo svetom u danima reformacije kada su Božji ljudi ustali, po cenu svog života, da objave njegovo bezakonje. Ona ima istu oholost i drskost da prisvaja pravo da gospodari nad carevima i vladarima i zahteva preimućstva koja ima samo Bog. Njen duh sada nije ništa manje okrutan i despotski, nego što je bio onda kada je gazila ljudsku slobodu i ubijala svece Višnjega.

Papstvo je upravo ono što je proročanstvo objavilo da će biti – otpadništvo poslednjeg vremena. Deo njegovog plana je da pokaže karakter koji će najbolje izvršiti njegovu nameru. Ali, ispod promenljivog izgleda kameleona, ono skriva nepromenljivi otrov zmije. „Mi nismo dužni da održimo zadatu reč i obećanja jereticima,“ kaže ono. Hoće li ova sila čija se istorija u toku hiljadu godina pisala krvlju svetaca, sada biti priznata kao deo Hristove crkve?

Ne ističe se bez razloga da je katolicizam sada gotovo kao protestantizam. Dogodila se promena, ali ne kod rimokatolika, već kod protestanata. Katolicizam, zaista, liči na protestantizam koji sada postoji; ali taj protestantizam je daleko od onog koji je bio u danima Kranmera, Ridleja, Noksa i drugih reformatora.

Dok su protestantske crkve tražile naklonost sveta, lažno

milosrđe im je zaslepilo oči. Oni ne vide da nije pravilno verovati da iz svakoga zla izlazi dobro, i kao neminovna posledica toga, oni će na kraju verovati da iz svakoga dobra izlazi zlo. Umesto da brane veru „koja je jednom data svetima,“ oni se sada izvinjavaju Rimu zbog svog nepovoljnog mišljenja o njemu i mole za oprostaj zbog svoje slepe revnosti.

Veliki broj ljudi, čak i oni koji na rimokatolicizam ne gledaju sa naklonošću, ne shvataju opasnost od njene sile i uticaja. Mnogi ističu da je intelektualna i moralna tama koja je vladala za vreme srednjeg veka, povoljno uticala na širenje njegovih dogmi, sujeverja i ugnjetavanja i da veća prosvetćenost novog doba, sveopšta raširenost znanja i sve veća sloboda u verskim pitanjima čine nemogućim da ponovo oživi netrpeljivost i tiranija. Sama pomisao da će takvo stanje postojati u ovo prosvetćeno doba naišla je na podsmeh. Istina je da nad ovom generacijom svetli velika duhovna, moralna i verska svetlost. Sa otvorenih stranica svete Božje Reči izlivena je na svet nebeska svetlost. Ali, treba zapamtiti da što je veća svetlost darovana, to je veća i tama onih koji je izvrću, ili odbacuju.

Proučavanje Biblije uz molitvu pokazalo bi protestantima pravi karakter papstva i navelo ih da ga se gnušaju i klone. Ali, ljudi se smatraju tako mudrima da ne osećaju potrebu da ponizno traže od Boga da ih vodi u istinu. Iako se hvale svojom prosvetćenošću, ipak ne poznaju ni Sveto pismo, ni silu Božju. Oni moraju nečim da umire svoju savest i oni traže ono što je najmanje duhovno i što iziskuje najmanje poniženja. Ono što oni žele jeste da zaborave na Boga, ali da izgleda kao da Ga se još sećaju. Papstvo je vrlo pogodno da izađe u susret željama takvih ljudi. Ono je pripremljeno za dve grupe ljudi koje obuhvataju skoro ceo svet – one koji žele da budu spaseni svojim ličnim zaslugama i one koji hoće da budu spaseni u svojim gresima. Tu je tajna njegove

moći.

Dan velike duhovne tame pokazao se pogodnim za uspeh papstva. Ali, još će se pokazati da je i dan velike duhovne svetlosti isto tako pogodan za njegov uspeh. U prošlim vekovima, kada su ljudi bili bez Božje Reči i bez poznavanja istine, njihove oči su bile zaslepljene i hiljade njih je palo u mreže, jer nisu videli zamke koje su im bile postavljene. U ovom pokoljenju ima mnogo njih čije su oči zaslepljene bljeskom ljudskih špekulacija, takozvanom „lažnom naukom.“ Oni ne opažaju zamku i padaju u nju kao da su zaslepljeni. Bog je odredio da se intelektualna snaga smatra Stvoriteljevim darom i da se upotrebljava u službi pravde i istine. Ali, kada se umne sposobnosti preterano poštuju i polože na oltar Sotoni da budu upotrebljene u službi lažne religije, tada razum može da učini veću štetu nego neznanje.

U pokretima koji sada napreduju u ovoj zemlji da za institucije i korišćenje crkve osiguraju podršku države, protestanti idu stopama papista. Štaviše, oni otvaraju vrata papstvu da ono u protestantskoj Americi ponovo zadobije prevlast koju je izgubilo u Starom svetu. A to što ovom pokretu daje još veći značaj jeste činjenica da je njegov glavni cilj koji je razmatran – prisilno svetkovanje nedelje, običaj koji potiče od Rima, i za koji on tvrdi da je znak njegovog autoriteta.

Duh papstva – duh prilagođavanja svetskim običajima, poštovanje ljudskih predanja iznad Božjih zapovesti – prodire u protestantske crkve i navodi ih da izvrše isto delo uzdizanja nedelje koje je papstvo uradilo pre njih. Da li čitalac želi da razume sredstva koja će biti upotrebljena u sukobu koji dolazi? On treba samo da prouči izveštaj o sredstvima koja je Rim upotrebljavao za isti cilj u prošlim vekovima. Da li želi da zna kako će ujedinjeni papisti i protestanti postupati sa onima koji odbacuju njihove dogme? Neka obrati pažnju na duh koji je Rim ispoljavao

prema suboti i njenim braniteljima.

Carski edikti, ljudski sabori, crkvene naredbe poduprte od strane svetovnih vlasti, bili su koraci pomoću kojih je paganski praznik dobio počasni položaj u hrišćanskom svetu. Prva javna mera prinudnog svetkovanja nedelje bio je zakon propisan od Konstatina 321. godine posle Hrista – dve godine pre nego što je prihvatio hrišćanstvo. Ovaj edikt je zahtevao od stanovnika gradova da se odmaraju u „časni dan sunca,“ ali seljacima je dopušteno da obavljaju svoje poljske radove. Iako je ovo bio u početku mnogobožački zakon, car ga je nametnuo posle svog formalnog prihvatanja hrišćanstva.

Pošto se carska naredba nije pokazala dovoljno jakom da zameni božanski autoritet, rimski biskup je ubrzo posle toga nedelji dodelio titulu „Gospodnji dan.“ Jedan drugi biskup koji je, takođe, tražio naklonost knezova i bio veliki Konstatinov prijatelj i laskavac, izneo je tvrdnju da je Hristos preneo subotu na nedelju. Kao dokaz za ovu novu nauku nije navedeno ni jedno jedino svedočanstvo Svetoga pisma. „Svete haljine“ u koje je lažna subota odevena bila je čovekova sopstvena izrada, i ona je služila da ohrabri ljude da gaze Božji zakon. Svi koji su hteli da ih svet poštuje, prihvatili su ovaj popularni praznik.

Kada se papstvo učvrstilo, delo uzdizanja nedelje se nastavilo. Neko vreme narod je obavljao zemljoradničke poslove nedeljom kad nije bio u crkvi, dok je subota još uvek bila smatrana sedmim danom. Ali, postepeno i sigurno, promena je ostvarena. Onima koji su imali crkvene dužnosti bilo je zabranjeno da se nedeljom bave građanskim sporovima. Ubrzo zatim, ljudima svih staleža pod pretnjom novčane kazne za slobodne, a kaznom šibanja za robove, naređeno je da se nedeljom uzdržavaju od svakodnevnog posla. Kasnije je naređeno da će bogati biti kažnjeni konfiskacijom polovine svoga imanja, a ako ostanu uporni

u prestupanju nedelje, da budu načinjeni robovima. Niži staleži bili su kažnjavani doživotnim proterivanjem.

Govorilo se i o čudesima koja su se događala u korist te zapovesti. Između ostalog spominjalo se i to da se jednom seljaku koji je u nedelju hteo da ore njivu, komad gvožđa čvrsto zabio u ruku kada je njime čistio plug, i morao je da ga nosi svuda sa sobom dve godine „na svoju veliku bol i sramotu.“

Kasnije je papa dao uputstvo da sveštenik u svojoj parohiji opominje one koji prestupaju nedelju i traži od njih da idu u crkvu i da se mole, da ne bi navukli veliku nesreću na sebe i svoje susede. Jedan crkveni sabor izneo je dokaz koji se od toga vremena tako često navodio, da nedelja mora da bude dan odmora, jer ljudi koji su radili tog dana bili su pogođeni gromom. „Očigledno je,“ govorili su sveštenici „koliko je veliko Božje negodovanje zbog njihovog preziranja ovog dana.“ Tada je upućen poziv da sveštenici, propovednici, carevi, knezovi i svi vernici „ulože najveće napore i svu brigu da se ovome danu ponovo vrati čast i da ubuduće bude pobožnije svetkovan zbog ugleda hrišćanstva.“

Pošto su se odluke crkvenih sabora pokazale nedovoljnim, zatraženo je od svetovnih vlasti da izdaju naredbu koja će u narod uterati strah i primorati ga da se nedeljom uzdrži od rada. Na jednom sinodu održanom u Rimu, ponovo su potvrđene sa još većom silom i svečanošću sve ranije odluke, zatim su priključene crkvenom zakonu i pomoću građanskih vlasti nametnute gotovo čitavom hrišćanskom svetu.

Pored svega toga, nedostatak biblijskih dokaza u prilog držanja nedelje bio je uzrok velike zabune. Narod je osporavao pravo svojim učiteljima da odbace jasnu Jehovinu izjavu: „A sedmi dan je subota Gospoda Boga tvojega,“ da bi poštovali dan sunca. Da bi nadoknadio nedostatak biblijskih dokaza, Sotona je

pripremio lukavo sredstvo. Jedan revni branilac nedelje koji je krajem dvanaestog veka posetio crkve u Engleskoj, naišao je na otpor kod vernih svedoka istine. Njegov trud je bio bezuspešan, te je za neko vreme napustio Englesku da bi pronašao neki bolji dokaz kojim bi nametnuo svoje učenje. Kad se vratio, imao je ono što mu je bilo potrebno, i u svom kasnijem radu on je naišao ne veliki uspeh. Sa sobom je doneo svitak papira za koji je tvrdio da je od samog Boga, a koji je sadržavao potrebnu zapovest za svetkovanje nedelje i zastrašujuće pretnje za nepokorne. Ovaj dragoceni spis – isto tako bedni falsifikat kao i sama ustanova koju je podupirao – tvrdilo se da je pao s neba i da je nađen u Jerusalimu na oltaru svetoga Simeuna, na Golgoti. Pontifeksova palata u Rimu bila je izvor odakle je on proizašao. Radi porasta moći i napretka crkve, papska hijerarhija je u svim vekovima smatrala zakonitim da se služi prevarama i falsifikatima.

Ovaj svitak je zabranjivao rad od devetoga sata, tj. od tri sata u subotu posle podne, pa sve do izlaska sunca u ponedeljak. Tvrdilo se da je istinitost ovog spisa potvrđena mnogim čudesima. Pričalo se da su ljudi koji su radili u tom vremenu bili pogođeni paralizom. Jedan mlinar koji je pokušao da melje svoje žito video je da umesto brašna teče bujica krvi, a mlinarski točak nije se okretao uprkos jake vodene struje. Jedna žena koja je stavila testo u peć našla ga je nepečenog kada ga je izvadila, iako je peć bila jako užarena. Jedna druga žena koja je spremila testo da ga peče u subotu u tri sata posle podne, ali je, ipak, odlučila da ga ostavi do ponedeljka, našla je, sledećeg dana, da je božanska sila načinila od testa hlebove i ispekla ih. Jedan čovek koji je u subotu posle tri sata popodne pekao hleb primetio je, kada ga je idućeg jutra prelomio, da iz njega teče krv. Ovakvim besmislicama i praznovernim izmišljotinama nastojali su branioци nedelje da ustanove njenu svetost.

U Škotskoj i Engleskoj osigurano je veće poštovanje nedelje time što je s njom spojen jedan deo stare subote. Ali, vreme koje se zahtevalo da se drži svetim – razlikovalo se. Izrečen je zakon „da se subota ima smatrati svetom od dvanaest sati u podne,“ i da nijedan čovek od toga časa, pa do ponedeljka ujutro, ne sme obavljati svetovne poslove.

Ali, i pored svih napora da se utvrdi svetost nedelje, sami papisti javno su priznali božanski autoritet subote i ljudsko poreklo ustanove koja ju je istisnula. U šesnaestom veku papski sabor jasno je izjavio: „Neka se svi hrišćani sećaju da je sedmi dan Bog posvetio, i da su ga prihvatili i svetkovali, ne samo Jevreji, nego i svi koji su tvrdili da poštuju Boga; iako smo mi hrišćani promenili njihovu subotu u dan Gospodnji.“ Onima koji su menjali božanski zakon, nije bio nepoznat karakter njihovog dela. Oni su se svesno uzdigli iznad Boga.

Jasan prikaz politike Rima prema onima koji poštuju subotu dat je u dugom i krvavom progonstvu Valdenžana. Drugi su podnosili slična stradanja zbog svoje vernosti prema istoj istini. Usred mraka srednjeg veka svet je izgubio iz vida i zaboravio na hrišćane centralne Afrike. Tokom mnogih vekova oni su uživali slobodu vere. Ali, najzad, Rim je doznao za njihovo postojanje i vladar Abisinije je uskoro bio zaveden da prizna papu kao Hristovog namesnika. Došlo je i do drugih ustupaka. Izašla je naredba koja je pod pretnjom najstrožih kazni zabranjivala svetkovanje subote. Papska tiranija je uskoro postala tako težak jaram da su Abisini odlučili da ga skinu sa svog vrata. Posle strahovite borbe rimokatolici su bili proterani sa njihovih poseda i stara vera je ponovo uspostavljena. Crkve su opet uživale svoju slobodu i nikada više nisu zaboravile pouku koju su naučile u pogledu prevare, fanatizma i despotske sile Rima. Bile su zadovoljne svojom usamljenošću, nepoznate ostalom hrišćanskom

svetu.

Afričke crkve su svetkovale subotu kao što ju je svetkovala papska crkva pre svog potpunog otpada. Dok su svetkovale sedmi dan pokoravajući se Božjoj zapovesti, afričke crkve su se uzdržavale od rada i nedeljom, u skladu sa običajima crkve. Kad je zadobio vrhovnu vlast, Rim je pogazio Božju subotu da bi uzvisio svoj dan odmora, ali crkve u Africi skrivene skoro hiljadu godina, nisu učestvovala u ovom optadu. Kad su dovedene pod vlast Rima, bile su primorane da napuste pravu subotu i da svetkuju lažni dan odmora. Ali, čim su postigle svoju nezavisnost, opet su se vratile poslušnosti četvrtoj zapovesti.

Ovi zapisi iz prošlosti jasno pokazuju neprijateljstvo Rima prema pravoj suboti i njenim braniocima kao i sredstva koja koriste za poštovanje ustanove koju je sam uspostavio. Božja reč uči da će se ovi prizori ponoviti kada se budu papisti i protestanti udružili da uzdignu nedelju.¹⁰ (Otkrivenje 13,11.12) Skoro četrdeset godina reformatori subote su iznosili ovo svedočanstvo svetlu. U događajima koji se sada odigravaju, vidi se brzi napredak ispunjenja proročanstva. Postoji isto tvrđenje o božanskom autoritetu za svetkovanje nedelje i isti nedostatak biblijskog dokaza kao i u danima papske prevlasti. Tvrđenje da Božji sudovi pohode ljude zbog njihovog prestupanja nedeljnog odmora, ponoviće se. To tvrđenje je već počelo.

Rimska crkva je čudesna u svojoj pronicljivosti i lukavstvu. Ona može da pročita šta će biti. Ona čeka svoje vreme jer vidi da joj protestantske crkve iskazuju poštovanje time što prihvataju lažnu subotu i što se spremaju da primene ona ista sredstva koja je ona sama primenila u prošlosti. Oni koji odbijaju svetlost istine još će tražiti pomoć od ove samozvane nepogrešive sile da uzdignu ustanovu koja potiče od nje. Nije teško pretpostaviti

¹⁰ Vidi Dodatak, beleška 8.

kako će ona spremno doći da pomogne protestantima u ovom poslu. Ko zna bolje od papstva kako se postupa sa onima koji su neposlušni crkvi?

Hrišćanski svet će upoznati šta je u stvari rimokatoličanstvo kad bude previše kasno da se izbegne njegova zamka. Ono tiho izrasta u silu. Njegova učenja vrše svoj uticaj u zakonodavnim skupštinama, u crkvama i srcima ljudi. Širom sveta ono podiže svoje visoke i ogromne građevine u čijim će se tajnim podzemnim prostorijama ponoviti njegova pređašnja progonstva. Ono potajno i neprimetno učvršćuje svoje snage da podupre svoje sopstvene ciljeve kada dođe vreme za njegov udarac. Sve što ono želi jeste pogodniji položaj, a to će mu se uskoro dati. U bliskoj budućnosti mi ćemo videti i osetiti šta je osnovna namera Rima. Ko god bude verovao i slušao Božju reč, podneće ruganje i progonstvo.

Poglavlje XXXII

SUKOB KOJI DOLAZI

Najveća i najpovlašćenija nacija na svetu su Sjedinjene Države. Milostivo providenje zaštitilo je ovu zemlju i izlilo na nju najodabranije nebeske blagoslove. Ovde su progonjeni i ugnjetavani pronašli utočište. Ovde je poučavana hrišćanska vera u svojoj čistoti. Ovaj narod je primio veliku svetlost i neporedivu milost. Ali, na ove darove uzvraćeno je nezahvalnošću i zaboravljanjem Boga. Beskonačni vrši obračun sa narodima i krivica im je odmerena prema svetlosti koju su odbacili. Protiv naše zemlje sada u nebeskom zapisniku stoji strašan zapis; ali onaj zločin koji će napuniti meru njene pokvarenosti je ukidanje Božjeg zakona.

Poslednji veliki sukob u borbi između istine i zablude, biće između ljudskih zakona i Jehovinih propisa. Mi sada ulazimo u tu bitku – ne u bitku između suparničkih crkava koje se bore za prevlast, već između biblijske vere i vere u ljudske priče i predanja. Oruđa koja će se ujediniti u ovoj borbi protiv istine i pravde sada su aktivno na delu.

Sveta Božja Reč koja nam je predata po cenu tolikog stradanja i krvi, malo se ceni. Biblija je svima na dohvat, ali je samo nekolicina onih koji je stvarno prihvataju kao vođu u životu. Neverstvo preovladava do zabrinjavajućih razmera, ne samo u svetu, nego i u crkvi. Mnogi su došli, čak dotle da poriču učenja koja su sami stubovi hrišćanske vere. Velika dela o stvaranju, kako nam ga iznose nadahnuti pisci, pad čoveka, pomirenje i neprolaznost Božjeg zakona praktično su odbačeni od velikog dela takozvanog hrišćanskog sveta. Hiljade njih koji se ponose svojom mudrošću i nezavisnošću smatraju da je potpuno

poverenje u Bibliju dokaz slabosti, a da je dokaz veće obdarenosti i učenosti ako kritikuju Sveto pismo i osporavaju njegove najvažnije istine. Mnogi propovednici podučavaju svoje članove, a mnogi profesori i učitelji svoje učenike da je Božji zakon promenjen, ili ukinut i oni se rugaju onima koji su tako bezazleni da prihvataju sve njegove zahteve.

Odbacivanjem istine ljudi odbacuju njenog Autora. Gaženjem Božjeg zakona oni poriču autoritet Zakonodavca. Isto je tako lako načiniti idola od lažnih učenja i teorija kao i od drveta ili od kamena. Sotona navodi ljude da imaju pogrešnu predstavu o Božjem karakteru, pripisujući Mu osobine koje ne poseduje. Filozofski idol ustoličen je na Jehovino mesto; dok pravog Boga – onako kako je otkriven u Njegovoj reči, u Hristu i u delima stvaranja, poštuje samo nekolicina. Hiljade njih obožavaju prirodu, dok se Boga prirode odriču. Iako u drugačijem obliku, idolopoklonstvo postoji u današnjem hrišćanskom svetu tako stvarno, kao što je postojalo u starom Izraelu za vreme Ilije. Bog mnogih takozvanih mudraca, filozofa, pesnika, političara, novinara – bog otmenih krugova modernih koledža i univerziteta, pa čak i nekih teoloških ustanova – malo je bolji od Vala, feničanskog boga Sunca.

Nijedna zabluda prihvaćena od hrišćanskog sveta ne podiže se smelije protiv autoriteta Neba, nijedna se neposrednije ne suprotstavlja zdravome razumu, i nijedna nije opasnija po svojim posledicama nego moderna nauka koja tako brzo osvaja Zemlju, da Božji zakon nije više obavezan za ljude. Svaka zemlja ima svoje zakone koji zahtevaju poštovanje i poslušnost; a zar Stvoritelj neba i Zemlje nema zakon koji upravlja bićima koje je stvorio? Pretpostavimo da istaknuti propovednici javno uče da zakoni koji upravljaju našim narodom i štite prava građana nisu obavezni, da oni ograničavaju slobodu naroda i da ih

zato ne treba poštovati; koliko dugo bi ovakve ljude trpeli na propovedaonici? A zar je veća uvreda ne poštovati zakone država i naroda, nego gaziti božanske propise koji su temelj svih vlada? Kada se ukloni merilo pravednosti, otvoren je put Knezu zla da uspostavi svoju vlast na Zemlji.

Za narode bi bilo puno prihvatljivije da ukinu svoje zakone i dopuste ljudima da rade šta hoće, negoli da Gospodar svemira poništi svoj zakon i ostavi svet bez merila za suđenje krivaca ili opravdanje poslušnih. Da li želimo da saznamo kakve su posledice ukidanja Božjeg zakona? Ovaj eksperiment je već isproban. Strašni su bili prizori koji su se odigrali u Francuskoj kada je zavladao ateizam. Tada je svetu bilo pokazano da otkloniti ograničenja koja je Bog postavio, znači prihvatiti vladavinu najsvirepijeg tiranina.

Gde god se odbace božanski propisi, greh prestaje da izgleda grešan, a pravda poželjna. Oni koji odbijaju da se pokore Božjoj vladavini, potpuno su nesposobni da vladaju sami sobom. Kroz njihova pogubna učenja, duh nepokornosti je usađen u srca dece i omladine koja po svojoj prirodi ne podnose ograničenja, i rezultat toga je društvo u kojem vlada bezakonje i razuzdanost. Dok se rugaju lakovernosti onih koji se pokoravaju Božjim zahtevima, mnogi pohlepno prihvataju Sotonine obmane. Oni popuštaju telesnim željama i čine grehe koji su izazivali sudove na neznabošce.

Ako bi potpuno uklonili ograde postavljene božanskim zakonom i ljudski zakoni bi uskoro bili omalovaženi. Pošto Bog zabranjuje nepoštena dela, pohlepu, laži i prevare, ljudi su spremni da gaze Njegove propise kao smetnju svom svetskom napretku; ali posledice odbacivanja ovih propisa bile bi takve kakve oni ne mogu ni da zamisle. Ako zakon ne bi bio obavezan, zašto bi se iko bojao da ga prestupi? Lična svojina ne bi više bila

sigurna. Ljudi bi nasiljem otimali imanja svojih bližnjih, i najjači bi postao najbogatiji. Ni sam život ne bi se cenio. Oni koji omalovažavaju zapovesti Božje, seju neposlušnost da bi neposlušnost i požnjeli. Bračni zavet ne bi više stajao kao sveti zaklon da štiti porodicu. Onaj koji ima vlast, mogao bi, ako bi pozeleo, da na silu otme ženu svome bližnjemu. Peta zapovest bi bila odbaćena zajedno sa četvrtom. Deca se ne bi ustezala da oduzmu život svojim roditeljima ako bi time mogla da ostvare želje svoga pokvarenoga srca. Civilizovan svet bi postao horda razbojnika i ubica; a mir, spokojstvo i sreća bi bili prognani sa Zemlje.

Već sama nauka da su ljudi oslobođeni poslušnosti Božjim zahtevima je oslabila silu moralne dužnosti i otvorila brane bezakonja na svet. Bezakonje, rasipnost i pokvarenost navaljuju na nas kao silna plima. U porodici Sotona je na delu. Njegova zastava se vije, čak, i u, takozvanim, hrišćanskim domovima. Tu postoji zavist, zle pretpostavke, licemerstvo, otuđivanje, rasprave, svađe, izdaja svete bračne dužnosti i popuštanje strastima. Celi sistem verskih načela i učenja koji bi trebalo da sačinjava temelj i okvir društvenog života, izgleda da je rasklimana gomila spremna da se sruši. Najpodliji kriminalci kada padnu u zatvor zbog svojih zločina, često su obasipani darovima i poklanja im se pažnja kao da su stekli neko zavidno odlikovanje. Njihovoj ličnosti i njihovim zločinima daje se najveći publicitet. Štampa objavljuje gnusne pojedinosti o zločinu i time navodi i druge na prevare, razbojništva i ubistva, a Sotona se raduje uspehu svojih paklenih planova. Zaslepljenost porokom, bezobzirno oduzimanje života, strašan porast neumerenosti i bezakonja u svim oblicima i stepenima, trebalo bi da podstreknu sve one koji se boje Boga da ispitaju šta se može učiniti da se zaustavi plima zla.

Sudovi pravde su korumpirani. Vladari su vođeni željom za dobitkom i ljubavlju za čulnim uživanjima. Neumerenost je

oslabila sposobnost mnogih, tako da Sotona ima nad njima gotovo potpunu vlast. Pravnici su iskvareni, podmitljivi i nepouzdan. Pijanstvo, bančenje, strast, zavist, nepoštenje svake vrste nalaze se među onima koji propisuju zakone. „Pravda stoji izdaleka; jer je istina pala na ulicu i pravda ne može da prođe.“ Isaija 59,14.

Pokvarenost i duhovna tama koje su vladale pod vrhovnom vlašću Rima, bile su neizbežna posledica zabranjivanja Svetog pisma; ali, gde da se nađe uzrok tako široko rasprostranjenog neverstva, odbacivanja Božjeg zakona i pokvarenosti koja iz toga proizilazi, pod punim sjajem jevanđeoske svetlosti u doba verske slobode? Sada kada Sotona više ne može da drži svet pod svojom vlašću oduzimanjem Svetog pisma, on pribegava drugim sredstvima da bi ostvario isti cilj. Uništiti veru u Bibliju služi njegovoj nameri isto tako, kao i uništiti samu Bibliju. Uvodeći verovanje da Božji zakon nije obavezan, on uspešno navodi ljude da greše kao da ne znaju Njegova pravila. I sada, kao i u ranijim vekovima, on je delovao kroz crkvu da podrupre svoje namere. Kad su današnje verske zajednice odbile da slušaju nepopularne istine jasno iznesene u Svetom pismu, one su naširoko posejale seme skepticizma. Držeći se čvrsto papske zablude o prirodnoj besmrtnosti i svesnom stanju ljudi za vreme smrti, one su odbacile jedinu odbranu od obmana spiritizma. Ali, to nije sve. Kada su zahtevi četvrte zapovesti izneseni pred narod, popularni učitelji uvideli su da je svetkovanje sedmog dana – subote, zapisano, i kao jedini izlaz da se oslobode dužnosti koju nisu voljni da ispune, oni izjavljuju da zakon Božji više ne važi. Na ovaj način oni odbacuju zajedno zakon i subotu. Dok se delo subotne reforme širi, ovo odbacivanje božanskog zakona, kako bi se izbegli zahtevi četvrte zapovesti, postaće gotovo sveopšte.

Na tim verskim vođama, čija su učenja otvorila vrata neverovanju, spiritizmu i preziru Božjeg svetog zakona, počiva strašna odgovornost za bezakonje koje postoji u hrišćanskom svetu.

Pa, ipak, baš ova klasa ljudi tvrdi da se pokvarenost koja se brzo širi najviše može pripisati oskrvnjivanju takozvane, „hrišćanske subote“ i da bi prinudno svetkovanje nedelje u velikoj meri popravilo društveni moral. Povezujući reformu u pogledu umerenosti sa nedeljnim pokretom, oni se predstavljaju kao oni koji se zalažu za unapređenje najviših interesa društva, a oni koji odbijaju da se ujedine sa njima optuženi su kao neprijatelji umerenosti i reforme. Ali, činjenica da je pokret za uspostavljanje zablude povezan sa delom koji je sam po sebi dobar, nije dokaz u prilog zablude. Mi možemo da sakrijemo otrov ako ga pomešamo sa zdravom hranom, ali time ne menjamo njegovu prirodu. Naprotiv, on postaje još opasniji, jer je sasvim moguće da će biti uzet nesvesno. Jedan od Sotoninih izuma jeste da sa lažju pomeša upravo toliko istine koliko je potrebno da joj da uverljivost. Vođe nedelnog pokreta mogu zastupati reforme koje su potrebne ljudima, načela koja su u skladu sa Biblijom; ali pošto se među ovim zahtevima nalaze i oni koji se protive Božjem zakonu, Božje sluge se ne mogu sjediniti s njima. Ništa ih ne može opravdati što uklanjaju Božje zapovesti radi ljudskih propisa.

Dvema velikim zabludama, zabludom o besmrtnosti duše i zabludom o svetosti nedelje, Sotona će prevariti ljude. Dok prva zabluda postavlja temelj spiritizmu, druga stvara vezu prijateljstva sa Rimom. Protestantizam će još pružiti svoju ruku preko ponora da uhvati ruku spiritizma, on će se ispružiti preko bezdana da se rukuje sa rimskom silom, i pod uticajem ovog trosrukog saveza, naša zemlja će poći stopama Rima u gaženju prava savesti.

Spiritizam sada menja svoju spoljašnjost pokrivajući neka od svojih obeležja kojima se može prigovoriti i koja su nemoralna, i poprima hrišćansko obličje. Nekada je optuživao Hrista i Bibliju, sada javno izjavljuje da prihvata oboje. Biblija je tumačena na način koji je privlačan neobnovljenom srcu, dok su svečane i životne istine prikazane bezvrednim. Predstavljen je Bog ljubavi, ali Njegova pravda, Njegovo žigosanje greha, zahtevi Njegovog svetog zakona, sve se to izbegava. Ugodne očaravajuće priče osvajaju osećanja onih koji nisu učinili Božju Reč temeljem svoje vere. Hristos se odbacuje isto kao i pre, ali je Sotona tako zaslepio oči naroda da ne primećuju prevaru.

Pošto se spiritizam sve više izjednačuje sa današnjim takozvanim hrišćanstvom, on ima veću moć prevare i zavodjenja. Sam Sotona se obratio posle savremenog poretka stvari. On će se pojaviti u karakteru anđela svetlosti. Kroz delovanje spiritizma činiće se čudesa; bolesni će biti izlečeni i dešavaće se mnoga nepobitna čuda. I dok će duhovi ispovedati veru u Bibliju i izražavati poštovanje prema nedelji, njihovo delo će biti prihvaćeno kao manifestacija božanske moći.

Razlika između takozvanih hrišćana i nevernika jedva se može sada primetiti. Članovi crkve vole ono što svet voli i spremni su da se sjedine sa njima; a Sotona odlučuje da ih objedini u jedno telo i tako ojača svoju stvar uvlačeći sve u redove spiritizma. Papisti koji se hvale čudima kao pouzdanim znakom prave crkve, biće lako prevareni od ove sile koja čini čuda, i protestanti, pošto su odbacili štit istine, biće, takođe, prevareni. Papisti, protestanti i svetski ljudi će podjednako prihvatiti obličje pobožnosti bez sile, i u tom ujedinjenju oni će videti veliki pokret za obraćenje sveta i uvođenje dugo očekivanog milenijuma.

Kroz spiritizam Sotona se pojavljuje kao dobrotvor ljudskog roda; on leči bolesti naroda i propoveda novi i uzvišeniji sistem religioznog verovanja, a u isto vreme radi kao rušilac. Njegova iskušenja vode mnoštvo u propast. Neumerenost otupljuje razum; ovome slede čulna zadovoljstva, svađe i krvoprolića. Sotona uživa u ratu, jer rat pobuđuje najniže strasti duše, i onda baca u večnu propast svoje žrtve ogrezle u poroku i krvi. Njegov cilj je da narode razdraži da ratuju jedan protiv drugoga, jer tako on može da odvрати misli ljudi od dela pripreme da opstanu u dan Božji.

Sotona, takođe, deluje kroz stihije da sakupi nespremne duše za svoju žetvu. On je proučio tajne laboratorija prirode i upotrebljava svu svoju moć da upravlja stihijama koliko mu to Bog dopušta. Kad mu je bilo dopušteno da povredi Jova, kako su brzo bila zbrisana stada, sluge, kuće i deca: u trenutku je jedna nevolja sledila drugu. Bog je taj koji štiti svoja stvorenja i ogrlašuje ih od sile zatirača. Ali, hrišćanski svet je prezreo zakon Jehove, i Gospod čini upravo ono što je objavio da će učiniti; On povlači svoje blagoslove sa Zemlje i uklanja svoju zaštitu od onih koji ustaju protiv Njegovog zakona i uče druge i primoravaju ih da to isto čine. Sotona ima kontrolu nad svima koji nisu pod Božjom naročitom zaštitom. On će nekima omogućiti blagostanje i napredak da bi ostvario svoje namere, a na druge će navući nevolje i navesti ljude da veruju da je Bog taj koji ih muči.

Dok se prikazuje sinovima ljudskim kao veliki lekar koji može da izleči sve njihove bolesti, on će doneti bolest i propast na gusto naseljene gradove sve dok ih ne dovede do ruševina i pustoši. U nezgodama i nesrećama na moru i na kopnu, u velikim požarima, u žestokim orkanima i strašnim olujama, u burama, poplavama, ciklonima, talasima plime i zemljotresima, na svakom mestu i na hiljadu načina Sotona ispoljava svoju moć. On

uništava dozrelu žetvu, pa sledi glad i oskudica. On pušta u vazduh smrtonosne zaraze i hiljade umiru od epidemija. Ova pohodjenja su postala sve više i više učestalija i pogubnija. Uništenje će biti nad stanovnicima Zemlje. Poljske zveri će uzdisati, a zemlja će sahnuti.

I tada će veliki varalica ubediti ljude da su uzročnici ovih nesreća oni koji služe Bogu. Klasa ljudi koja je izazvala negodovanje Neba optužiće za sve svoje nevolje nekolicinu vernih koje je Gospod poslao k njima sa porukama upozorenja i ukora. Biće objavljeno da nacija vređa Boga kršenjem nedeljnog odmora; da je ovaj greh doneo nesreće koje neće prestati sve dok svetkovanje nedelje ne bude strogo nametnuto i da su oni koji iznose zahteve četvrte zapovesti, potkopavajući tako poštovanje nedelje, oni koji donose nevolju na narod, sprečavajući ga da ponovo bude u božanskoj naklonosti i svetskom blagostanju. Tako će optužbe iznesene još davno u prošlosti protiv Božjeg sluga biti ponovljene i zasnovane na istom temelju: „A kad vide Ahav Iliju, reče mu Ahav: Jesi li ti onaj što nesreću donosiš na Izraela? A on reče: Ne donosim ja nesreću na Izraela, nego ti i dom oca tvojega ostavivši zapovesti Gospodnje i pristavši za Valima.“ 1 Carevima 18,17.18. Kada lažne optužbe budu izazvale gnev naroda, oni će progoniti Božje poslanike na isti način na koji je otpali Izrael progonio Iliju.

Čudotvorna sila koja se manifestovala kroz spiritizam upotrebiće svoj uticaj protiv onih koji su izabrali da radije slušaju Boga nego ljude. Poruke će dolaziti od duhova objavljujući da ih je Bog poslao da obaveste one koji odbijaju nedelju da su u zabludi i da zakoni zemlje treba da se poštuju kao Božji zakon. Oni će oplakivati veliko zlo u svetu i podržavaće svedočanstvo verskih učitelja, da je srozavanje morala prouzrokovano oskvrnjivanjem nedelje. Veliko negodovanje će se podići protiv svih

onih koji odbiju da prihvate njihovo svedočanstvo.

Oni koji poštuju biblijsku subotu biće žigosani kao neprijatelji zakona i reda, kao oni koji ruše moralne ograde društva, uzrokujući bezvlašće i pokavrenost, i time izazivaju na Zemlju Božje sudove. Njihovo uverenje savesti biće proglašeno kao tvrdoglavost, nepopustljivost i preziranje autoriteta. Oni će biti optuženi da ne poštuju vlasti. Propovednici koji poriču obaveznost božanskog zakona propovedaće sa propovedaonice o dužnosti da se građanske vlasti, kao od Boga određene, moraju slušati. Oni koji drže Božje zapovesti biće u zakonodavnim dvoranama i sudovima lažno predstavljeni i osuđeni. Njihovim rečima će se dati lažni smisao, a njihovim postupcima biće pripisane najgore pobude.

Protestantske crkve su odbacile jasne, biblijske argumente u odbranu Božjeg zakona, i one teže da učutkaju one čiju veru ne mogu Biblijom da obore. Iako zatvaraju oči pred činjenicom, one sada prihvataju put koji će ih dovesti do progonstva onih koji zbog savesti odbijaju da čine ono što ostali hrišćanski svet čini i koji ne priznaju zahteve papske „subote.“

Dostojanstvenici crkve i države udružice se da podmite, nagovore, ili primoraju sve staleže da svetkuju nedelju. Nedostatak božanskog autoriteta biće zamenjen prisilnim zakonskim merama. Politička pokvarenost uništava ljubav prema pravdi i poštovanje prema istini, i zakonodavci da bi osigurali naklonost javnosti, popustiće popularnom zahtevu za zakonskim nametanjem poštovanja nedelje. Sloboda savesti koja je ovu naciju koštala toliko velikih žrtava, neće se više poštovati. U sukobu koji uskoro dolazi videćemo primerom rastumačene proročke reči: „I razgnjevi se zmija na ženu, i otide da se pobije s ostalim semenom njezinim, koje drži zapovesti Božje i ima svedočanstvo Isusa Hrista.“ Otkrivenje 12,17.

Naša zemlja je u opasnosti. Približava se vreme kada će se njeni zakonodavci tako odreći načela protestantizma, da će dati podršku rimskom otpadu. Narod za koji je Bog tako čudesno radio, dajući mu snagu da odbaci mrski jaram papstva, državnim aktom će dati snagu izopačenoj veri Rima i tako izazvati nasilje koje samo čeka na dodir da ponovo krene u okrutnost i tiraniju. Brzim koracima se već približavamo tom razdoblju. Kada protestantske crkve budu zatražile podršku svetovnih sila, sledeći tako primer one otpale crkve, za suprotstavljajanje onome zbog čega su njihovi preci pretrpeli najžešća progonstva – tada će nastati nacionalni otpad koji će završiti jedino u nacionalnoj propasti.

Poglavlje XXXIII

SVETO PISMO JE ZAŠTITA

„Zakon i svedočanstvo tražite. Ako li ko ne govori tako, to je zato što nema svetlosti u njima.“ Isaija 8, 20. Božji narod je upućen na Sveto pismo kao zaštitu protiv uticaja lažnih učitelja i obmanjivačkih sila duhova tame. Sotona primenjuje sva moguća sredstva da ljude spreči da steknu znanje iz Biblije, jer njene jasne izjave otkrivaju njegove obmane. Na svako oživljavanje Božjeg dela, knez tame ustaje sa još većom aktivnošću. On sada ulaže svoje poslednje napore za završnu, očajničku borbu protiv Hrista i Njegovih sledbenika. Poslednja velika prevara uskoro će se pokazati pred nama. Antihrist će pred našim očima činiti čudesa. Falsifikat će toliko ličiti na istinu, da će biti nemoguće razlikovati jedno od drugoga, osim pomoću Svetoga pisma. Svedočanstvom Svetog pisma moramo ispitati svako tvrđenje i svako čudo.

Oni koji nastoje da budu poslušni svim Božjim zapovestima, naići će na protivljenje i ismevanje. Njihov put će postati vrlo težak. Oni mogu opstati samo u Bogu. Da bi izdržali iskušenja koja su pred njima, oni moraju razumeti volju Božju onako kako je otkrivena u Njegovoj Reči. Oni mogu poštovati Boga, samo onda, ako imaju pravilno shvatanje o Njegovom karakteru, vladavini i namerama, i ako postupaju u skladu sa njima. Niko drugi, osim onih koji su uvežbali um da razumeju biblijske istine, neće moći da izdrži u poslednjem velikom sukobu. Svaka duša će biti dovedena pred probu: hoću li slušati Boga više nego ljude? Odlučujući čas je već sada tu. Da li su naše noge utemeljene na steni nepromenljive Božje reči? Jesmo li spremni da čvrsto stanemo u odbranu Božjih zapovesti i vere Isusove?

Pre svoga raspeća Spasitelj je rekao svojim učenicima da će biti ubijen i da će vaskrsnuti iz groba; anđeli su bili prisutni da bi Njegove reči utisnuli u umove i srca učenika. Ali, učenici su očekivali oslobođenje od rimskog jarma i nisu mogli podneti pomisao da Onaj u koga su polagali sve svoje nade mora da podnese sramnu smrt. Reči koje je trebalo da zapamte, izgubile su se iz njihovih umova, i kada je vreme iskušenja došlo, našlo ih je nespremne. Isusova smrt je tako potpuno razorila njihove nade kao da ih On uopšte nije unapred upozorio. Tako je i nama u proročanstvima otkrivena budućnost isto tako jasno kao što je bila otkrivena učenicima Hristovim rečima. Događaji povezani sa završetkom probe i sa delom pripreme za vreme nevolje jasno su prikazani. Ali, hiljade njih nemaju razumevanje za ove važne istine kao da im nisu nikada bile otkrivene. Sotona budno pazi da im istrigne svaki utisak koji bi ih učinio mudrima za spasenje, tako da će ih vreme nevolje zateći nespremne.

Kada Bog šalje ljudima tako važne opomene da su predstavljene anđelima koji lete posred neba i objavljuju ih, On zahteva od svakog razumnog bića da budno pazi na vest. Strašni sudovi najavljeni protiv onih koji se klanjaju zveri i njenoj ikoni (Otk. 14, 9 -12) treba sve da podstaknu na marljivo proučavanje proročanstava da bi doznali šta je žig zverin i kako ga mogu izbeći da ga prime. Ali, masa ljudi odvraća svoje uši od slušanja istine i obraćaju ih ka pričama. Apostol Pavle je rekao za poslednje dane: „Jer će doći vreme kad zdrave nauke neće slušati.“ 2 Timotiju 4,3. To vreme je u potpunosti nastupilo. Mnoštvo ne želi biblijsku istinu, jer se ona suprotstavlja željama grešnog srca koje ljubi svet, a Sotona im pruža obmane koje oni vole.

Ali, Bog će imati narod na Zemlji koji će braniti Bibliju i samo Bibliju, kao merilo svih učenja i temelj svih reformi. Miš-

ljenja učenih ljudi, naučna tvrđenja, verovanje ili odluke crkvenih sabora, toliko brojna i suprotna koliko je i crkava koje ih zastupaju, glas većine – nijedno od ovoga, niti sve zajedno, ne može se smatrati dokazom za ili protiv, ma koje tačke vere. Pre prihvatanja bilo kojeg učenja ili propisa, treba da se uverimo da ih podupire ono jasno: „Tako govori Gospod.“

Sotona stalno nastoji da obrati pažnju na čoveka umesto na Boga. On navodi ljude da gledaju na biskupe, pastore i profesore teologije kao na svoje savetnike, umesto da sami istražuju Sveto pismo da bi saznali svoju dužnost. Tada, upravljajući umovima ovih vođa, on može po svojoj volji da utiče na mnoštvo.

Kada je Hristos došao da govori reči života, obični ljudi su Ga rado slušali, pa, čak, i mnogi od sveštenika i zakonika, poverovali su u Njega. Ali, poglavar sveštenečki i vođe naroda odlučili su da osude i odbace Njegova učenja. Iako im je propao sav trud da pronađu optužbe protiv Njega, iako nisu mogli, a da ne osete uticaj božanske sile i mudrosti kojom su bile nadahnute Njegove reči, ipak su se zatvorili u svoje predrasude: odbacili su najjasnije dokaze Njegove mesijanske službe, jer bi inače bili primorani da postanu Njegovi učenici. Ovi Isusovi protivnici su bili ljudi koje je narod od detinjstva bio naučen da poštuje i da se bezuslovno klanja njihovom autoritetu. „Kako to,“ pitali su oni, „da naši zakonici i učeni književnici ne veruju u Isusa? Ne bi li Ga ovi pobožni ljudi prihvatili da je On stvarno Hristos?“ Upravo je uticaj takvih učitelja naveo jevrejsku naciju da odbaci svog Otkupitelja.

Duh koji je pokrenuo ove sveštenike i zakonike još uvek pokazuju mnogi koji iskazuju veliku pobožnost. Oni odbijaju da ispitaju svedočanstvo Svetoga pisma o naročitim istinama za ovo vreme. Oni ukazuju na svoju vlastitu brojnost, blagostanje i popularnost, a sa omalovažavanjem gledaju na branitelje istine

kao na malobrojne, siromašne i neomiljene koji imaju veru koja ih odvaja od sveta.

Hristos je unapred video da nedopušteno prisvajanje autoriteta koje su pokazali književnici i fariseji neće prestati sa rasejavanjem Jevreja. Svojim proročkim pogledom gledao je uzdizanje ljudskog autoriteta koji će hteti da vlada nad savešću, što je za crkvu u svim vremenima bilo strašno prokletstvo. Njegova strašna optuživanja književnika i fariseja, i Njegova upozorenja narodu da ne slede ove slepe vođe, zabeležena su kao opomena budućim generacijama.

Zašto su ljudi, pored toliko opomena protiv lažnih učitelja, ipak, tako spremni da spasenje svoje duše povere sveštenstvu? Danas ima hiljade profesora religije koji ne mogu da navedu nikakav drugi razlog u prilog tačkama svoje vere kojih se pridržavaju, osim da su tako naučeni od svojih verskih vođa. Oni prolaze pored Spasiteljevih učenja gotovo ih ne zapažajući, a imaju bezuslovno poverenje u reči svojih propovednika. Ali, da li su propovednici nepogrešivi? Kako možemo svoje duše da poverimo njihovom vođstvu, ako ne znamo iz Božje reči da su oni nosioci videla? Nedostatak moralne hrabrosti da se odstupi sa ugažene staze sveta, navodi mnoge da idu stopama učenih ljudi. Pošto nisu voljni da sami istražuju za sebe, oni postaju beznađežno vezani lancima zablude. Oni vide da je istina za ovo vreme jasno izneta u Bibliji i osećaju silu Svetoga Duha koja prati njeno objavljivanje, ali, ipak, dopuštaju da ih protivljenje sveštenstva odvoji od svetlosti. Iako su razum i savest osvedočeni, ove zavedene duše se ne usuđuju da razmišljaju drukčije od propovednika, i svoje lično mišljenje, svoje večne interese žrtvuju neverovanju, oholosti i predrasudama drugih.

Postoje mnogi oblici ljudskog uticaja kroz koje Sotona deluje da sveže svoje robove. On za sebe osigurava hiljade njih,

tako što ih veže finim vezama ljubavi prema onima koji su neprijatelji Hristovog krsta. Kakve god te veze bile: roditeljske, sinovske, bračne ili društvene, rezultat je isti: protivnici istine vladaju despotskom silom, i duše držane pod njihovom vlašću nemaju dovoljno hrabrosti, ili samostalnosti da poslušaju svoja sopstvena uverenja o dužnosti.

Božja istina i slava su neodvojive. Nemoguće je, kad nam je Biblija na dohvat ruke, poštovati Boga s pogrešnim uverenjima. Prva i najveća dužnost svakog razumnog bića je da sazna iz Svetog pisma šta je istina i onda da hoda u svetlosti i hrabri druge da slede njegov primer. Nepoznavanje Božje Reči je greh, kada nam je data svaka prilika da postanemo mudri. Mi treba iz dana u dan da Bibliju pažljivo proučavamo, odmeravajući svaku njenu misao i upoređujući stih sa stihom. Božjom pomoću mi moramo sami da formiramo svoje mišljenje, jer ćemo pred Bogom odgovarati sami za sebe.

Najjasnije otkrivene istine u Bibliji zavili su učenici ljudi u sumnju i tamu. Oni sa lažnom velikom mudrošću uče da Sveto pismo ima mistično, tajanstveno i duhovno značenje koje nije jasno izraženo našim jezikom. Ovi ljudi su lažni učitelji. Ovakvim ljudima je Isus rekao: „Ne znate Pisma ni sile Božje.“ Marko 12, 24. Jezik Biblije treba da se tumači prema njegovom očiglednom značenju, osim ako su upotrebljeni simboli ili slike. Hristos je dao obećanje: „Ko hoće njegovu volju da tvori, razumeće je li ova nauka od Boga.“ Jovan 7,17. Kada bi ljudi hteli da prihvate Bibliju samo onako kako je ona napisana, kada ne bi bilo lažnih učitelja da zavode i zbunjuju njihove umove, izvršilo bi se delo koje bi obradovalo anđele, a hiljade i hiljade onih koji sada lutaju u zabludama došli bi u Hristovo stado.

U proučavanju Svetog pisma treba napregnuti sve snage

uma i upotrebiti sve svoje duhovne snage da bismo shvatili, koliko je moguće smrtnim ljudima, duboke stvari o Bogu. Ali, ne smemo zaboraviti da su poslušnost i dečja pokornost pravi duh učenika. Teška mesta u Pismu se nikada ne mogu savladati istim metodama koje se koriste pri ispitivanju filozofskih problema. Mi se ne smemo upustiti u proučavanje Biblije sa onim samopouzdanjem sa kojim mnogi prilaze proučavanju u oblasti nauke, nego sa molitvom i poverenjem u Boga, i sa iskrenom željom da upoznamo Njegovu volju. Moramo doći sa poniznim duhom spremnim za učenje, da bismo postigli poznanje od velikog „Ja sam.“ U protivnom slučaju, zli anđeli će tako zaslepiti naš razum i otvrdnuti naše srce da istina neće moći da utiče na nas.

Mnogi delovi Svetog pisma koje učenici ljudi proglašavaju tajnom, ili prelaze preko njih kao preko nečeg beznačajnog, puni su utehe i pouka za onoga koji se poučava u Hristovoj školi. Razlog zašto mnogi teolozi nemaju jasnije razumevanje Božje Reči jeste što zatvaraju oči pred istinama koje ne žele da praktično sprovedu u život. Razumevanje biblijskih istina ne zavisi toliko od intelektualne moći onoga koji proučava, koliko od usmerenosti na cilj i ozbiljne želje za pravednošću.

Biblija se nikada ne sme proučavati bez molitve. Jedino Sveti Duh može da nas navede da osetimo važnost onih predmeta koji se lako mogu razumeti i da nas sačuva od izvrtnja teško razumljivih istina. Služba je nebeskih anđela da pripreme naša srca da bismo razumeli Božju Reč, tako da budemo oduševljeni njenom lepotom, opomenuti njenim savetima, nadahnuti i ojačani obećanjima koja se u njoj nalaze. Molba psalmiste: „Otvori oči moje da bih video čudesa zakona tvojega.“ (Psalam 119,18), treba da bude i naša molba. Iskušenja često izgledaju neodoljiva jer zbog zanemarivanja molitve i proučavanja Biblije, onaj koji je podvrgnut kušanju ne može se odmah setiti

Božjih obećanja i susresti Sotonu sa oružjem Svetoga pisma. Ali, anđeli su stalno oko onih koji su voljni da budu poučeni u božanskim stvarima, i u vreme velike potrebe oni će ih podsetiti upravo na one istine koje su im potrebne. Tako, kada neprijatelj navali kao reka, Duh će Gospodnji podignuti zastavu nasuprot njemu.

Svi oni koji cene svoje večno dobro treba da se čuvaju od prodiranja skepticizma. Sami stubovi istine biće napadnuti. Nemoguće ih je zadržati van domašaja sarkazma i sofizma (prividno logičnih, netačnih zaključaka), podmuklih i pogubnih učenja modernog neverstva. Sotona prilagođava svoja iskušenja svim staležima. Neobrazovane napada ruganjem i ismevanjem, dok protiv obrazovanih istupa sa naučnim primedbama i filozofskim umovanjem, jednako proračunatim da izazove nepoverenje ili potcenjivanje Svetoga pisma. Čak, se i omladina koja ima malo iskustva, usuđuje da sumnja u osnovna načela hrišćanstva. I ovo neverovanje mladih, ma koliko bilo površno, ima svoj uticaj. Mnogi su tako zavedeni da se rugaju veri svojih roditelja i prkose Duhu milosti. Životi mnogih koji su obećavali da će biti Bogu na čast i svetu na blagoslov uništeni su zatrovanim dahom neverstva. Svi koji veruju hvalisavim zaključcima ljudskog razuma i uobražavaju da mogu objasniti božanske tajne i bez pomoći Božje mudrosti doći do istine, uhvaćeni su u Sotoninu zamku.

Mi živimo u najsvećanijem razdoblju istorije ovoga sveta. Sudbina svetine koja je preplavila zemlju uskoro će biti odlučena. Naše lično buduće dobro, a takođe i spasenje drugih duša zavisi od smera kojim sada idemo. Mi treba da budemo vođeni Duhom istine. Svaki Hristov sledbenik treba ozbiljno da se pita: „Gospode, šta hoćeš da činim?“ Mi treba da se ponizimo pred Bogom u postu i molitvi, i da mnogo razmišljamo o Njegovoj

reči, a naročito o prizorima na sudu. Sada treba da tražimo duboka i živa iskustva sa Bogom. Nemamo ni trenutka za gubljenje. Oko nas se zbivaju događaji od životne važnosti; mi smo na Sotoninom začaranom tlu. Ne spavajte, Božji stražari! Neprijatelj je blizu i vreba, spreman svakog trenutka da skoči na vas i učini vas svojim plenom, samo ako klonete i zadremate.

Mnogi su obmanuti u pogledu svog stvarnog stanja pred Bogom. Oni sebi čestitaju što nisu učinili zla dela, a zaboravljaju na dobra i plemenita dela koja Bog traži od njih, a koja su zemarili da učine. Nije dovoljno da su oni stabla u Božjem vrtu. Bog očekuje od njih da donesu rod. On ih drži odgovornima za njihov propust da izvrše svako dobro koje su mogli da učine kroz Njegovu milost koja ih je snažila. U nebeskim knjigama oni su zabeleženi kao oni koji Zemlji smetaju.

Kad dođe vreme probe, pokazaće se oni koji su prihvatili Božju Reč kao svoje pravilo života. U leto se ne vidi razlika između zimzelenog i drugog drveća; ali kad dođu zimske oluje, zimzeleno drveće ostaje nepromenjeno, dok drugo drveće gubi svoje lišće. Tako se i sada tobožnji hrišćani ne mogu da razlikuju od pravih hrišćana, ali nad nama je upravo vreme kada će razlika postati jasna. Neka se podigne protivljenje, neka se začuje glas aždaje, neka se raspali progonstvo, mlaki i licemerni će se pokolebati i odreći svoje vere, ali pravi hrišćani će stajati čvrsto kao stena, njihova vera će biti jača, njihova nada svetlija nego ikada u danima blagostanja.

„Blago čoveku koji ne ide na veće bezbožničko, i na putu grešničkom ne stoji i u društvu nevaljalih ljudi ne sedi. Nego mu je omilio zakon Gospodnji i o zakonu Njegovom misli dan i noć. On je kao drvo usađeno kraj potoka koje rod donosi u svoje vreme i kojem list ne vene; što god radi u svemu napreduje.“
Psalam 1, 1-3.

Poglavlje XXXIV

GLASNA VIKI

„Videh drugog anđela gde silazi s Neba koji imaše oblast veliku i Zemlja se zasvetli od slave njegove. I povika jakim glasom govoreći: pade, pade Vavilon grad veliki, i posta stan đavolima i tamnica svakome duhu nečistome, i tamnica sviju ptica nečistih i mrskih... I čuh glas drugi s neba koji govori: iziđite iz nje, narode moj, da se ne pomešate u grehe njezine i da vam ne naude zla njezina.“ Otkrivenje 18, 1. 2. 4.

U ovom biblijskom stihu objava pada Vavilona ponovljena je onako kako je učinio drugi anđeo (Otkr. 14, 8), sa dodatnim spominjanjem pokvarenosti koje su ušle u crkve od 1844. Ovde je opisano strašno stanje verskog sveta. Sa svakim odbacivanjem istine umovi ljudi postajali su sve mračniji, njihova srca još tvrđa, dok nisu postali utvrđeni u neverničkoj drskosti. Uprkos opomenama koje je Bog dao, oni nastavljaju da gaze jedan od propisa Dekaloga i progone one koji to smatraju svetim. Hristos je omalovažen potcenjivanjem Njegove reči i Njegovog naroda. Pošto su crkve prihvatile spiritizam, nikakva prava ograničenja ne nameću se telesnom srcu i ispovedanje religije postaje plašt za prikrivanje najpodlijih bezakonja. Verovanje u prikazivanje duhova otvara vrata zavodničkim duhovima i đavolskim naukama. Uticaj zlih anđela oseća se u crkvama širom zemlje.

O Vavilonu u ovo vreme objavljeno je: „Gresi njezini dopreše do neba, i Bog se opomenu nepravde njezine.“ Otkrivenje 18, 5. Ona je napunila meru svoje krivice i propast samo što nije pala na nju. Ali, Bog još uvek ima narod u Vavilonu, i pre pohađenja Njegovih sudova, ovi verni moraju biti pozvani da izađu da „se ne pomešaju u grehe njezine i da im ne naude zla

njezina.“ Zato je pokret simbolizovan anđelom koji silazi s neba, rasvetljajući Zemlju svojom slavom i vičući moćno sa jakim glasom objavljujući grehe Vavilona. U vezi sa njegovom vešću čuje se poziv: „Izidite iz nje, narode moj.“ Kako se te opomene pridružuju vesti trećeg anđela ono prerasta u glasnu viku.

Strašan je kraj kojem će svet biti doveden. Zemaljske sile, ujedinjene u borbi protiv Božjih zapovesti, izdaće dekret da ni jedan čovek ne može kupiti ni prodati, osim onoga koji ima znak zveri. I konačno, ko god odbije da primi znak, biće predan na smrt. (Otkrivenje 13,15.17) Reč Božja objavljuje: „Ko se god pokloni zveri i ikoni njezinoj, i primi žig na čelo svoje ili na ruku svoju, i on će piti od vina gneva Božjega, koje je nepomešano utočeno u čašu gneva Njegova.“ Ali niko neće biti primoran da oseti Božji gnev sve dok istina ne dođe u kontakt sa njegovim umom i savešću i bude odbačena. Postoje mnogi u crkvama naše zemlje koji nisu nikada, čak i u ovoj zemlji svetlosti i znanja, imali prilike da čuju naročite istine za ovo vreme. Obaveza četvrte zapovesti nije im nikada bila iznesena u pravoj svetlosti. Isus čita svako srce i ispituje svaku pobudu. Dekret neće biti slepo nametnut. Svako će imati dovoljno svetlosti da razumno donese svoju odluku. Subota će biti veliki ispit odanosti, jer ona je tačka istine koja je naročito osporavana.

Do sada su oni koji su iznosili istine Treće vesti, često smatrani samo izazivačima uzbune. Proročanstvo da će se crkva i država ujediniti da progone one koji drže Božje zapovesti, smatrano je neosnovanim i smešnim. Sa sigurnošću se tvrdilo da ova zemlja ne može nikada postati nešto drugo nego što je bila: branilac verske slobode. Ali, dok se o pitanju prinudnog svetkovanja nedelje naširoko raspravlja, približava se događaj u koji se tako dugo sumnjalo i nije verovalo, a Treća vest proizvodi utisak koji ne bi mogla imati ranije.

U svakoj generaciji Bog je slao svoje sluge da ukore greh, i u svetu i u crkvi. Ali, ljudi žele da im se govore mile stvari, a čista i neulepšana istina nije im prihvatljiva. Mnogi reformatori su u početku svoga rada odlučili da budu vrlo oprezni u napadanjima greha crkve i države. Nadali su se da će primerom čistog hrišćanskog života vratiti narod učenjima Biblije. Ali, na njih je došao Božji Duh kao što je došao na Iliju i oni se nisu mogli uzdržati od propovedanja jasnih biblijskih učenja, koja nisu bili skloni predstaviti. Oni su bili pokrenuti da revno objave istinu i opasnost koja je pretila dušama. Govorili su reči koje im je Gospod dao bez straha od posledica, i narod je bio primoran da sluša opomene.

Tako će vest Trećeg anđela biti objavljena. Kada dođe vreme za glasnu viku, Gospod će raditi kroz ponizna oruđa, vodeći umove onih koji su se posvetili Njegovoj službi. Radnici će biti više osposobljeni pomazanjem Njegovog Duha, negoli obrazovanjem u školama. Ljudi vere i molitve biće prinuđeni da pođu napred sa svetom revnošću, objavljujući reči koje im Bog daje. Gresi Vavilona biće razotkriveni. Strašne posledice ujedinjenja crkve i države, prodiranje spiritizma, prikriven, ali brz napredak papske moći – sve će biti raskrinkano. Ove svečane opomene će protresti narod. Hiljade i hiljade nikada nisu slušale takve reči. Sa čuđenjem slušaju svedočanstvo da je Vavilon crkva pala zbog svojih zabluda i greha i zbog odbacivanja istine koja joj je poslata sa neba. Ljudi odlaze svojim ranijim učiteljima sa radoznalim pitanjem: Da li je to tako? Propovednici im iznose priče, propovedaju im mile stvari da bi umirili njihove strahove i utišali probuđenu savest. Ali, mnogi će odbiti da se zadovolje samo a-utoritetom čoveka i zahtevaće jasno: „Ovako govori Gospod.“ Popularni propovednici, kao fariseji u staro doba, ispunjeni gnevom zato što je došao u pitanje njihov autoritet, izjavljuju da je

vest od Sotone i podbunjuju mnoštvo koje ljubi greh da ruži i progoni one koji je objavljuju.

Kako se borba širi na nova polja i umovi ljudi su pozvani k pogaženom Božjem zakonu, Sotona je uznemiren. Sila koja prati vest samo razgnevljuje one koji joj se protive. Sveštenici ulažu gotovo nadljudske napore da zaklone svetlost kako ne bi sijala nad njihovim stadima. Svim sredstvima koja im stoje na raspolaganju trude se da spreče raspravu o ovim pitanjima od životne važnosti. Crkva priziva snažnu ruku građanske vlasti, i u ovom delu pozivaju papiste da dođu u pomoć protestantima. Pokret za nametanje nedelje postaje još smeliji i odlučniji. Zakon je pozvan protiv onih koji drže zapovesti. Preti im se novčanim kaznama i zatvorom, a nekima se nude uticajni položaji kao i druge nagrade i preimućstva, da bi ih privoleli da se odreknu svoje vere. Ali, njihov nepokolebljiv odgovor je: „Dokažite nam Božjom rečju našu zabludu.“ Istu molbu izrekao je Luter pod sličnim okolnostima. Oni koji su dovedeni pred sudove nepokolebljivo brane istinu, a neki koji ih slušaju, zauzimaju njihov stav da drže sve zapovesti Božje. Tako je svetlost doneta pred hiljade onih koji, inače, ne bi znali ništa o ovim istinama.

Savesna poslušnost Božjoj reči biće tretirana kao pobuna. Zaslepljeni od Sotone roditelji će postupati strogo i surovo prema svojoj deci koja su verna; gospodari će vršiti pritisak na slugе koji drže Božje zapovesti. Ljubav će ohladneti, deca će biti lišena nasledstva i oterana od kuće. Pavlove reči: „A svi koji pobožno hoće da žive u Hristu Isusu, biće gonjeni“, doslovno će se ispuniti. 2 Timot. 3, 12. Kada branitelji istine odbiju da svetkuju nedelju kao dan odmora, neki od njih biće bačeni u zatvor, neki će biti prognani, a sa nekima će se postupati kao sa robovima. Ljudskoj mudrosti sve ovo sada izgleda nemoguće. Ali, kada se Božji Duh bude povukao od ljudi i oni dođu pod vlast

Sotone koji mrzi božanske propise, nastaće neobičan razvoj događaja. Srce može da bude vrlo okrutno kada se povuče ljubav i strah Božji.

Dok se oluja približava, velika grupa onih koji su javno ispovedali veru u Treću vest, ali nisu bili posvećeni kroz nju, napuštaju svoje stanovište i nalaze utočište pod zastavom sila tame. Ujedinjujući se sa svetom i sudelujući u njegovom duhu, došli su dotle da stvari posmatraju gotovo u istoj svetlosti i kada dođe proba, oni su spremni da izaberu lakšu, popularniju stranu. Daroviti ljudi, privlačnog ponašanja koji su se nekada radovali istini, upotrebljavaju svoje snage da prevare i zavedu duše. Oni postaju najgorčiji neprijatelji svoje nekadašnje braće. Kada su oni koji drže subotu izvedeni pred sudove da odgovaraju zbog svoje vere, ovi otpadnici su najuspešnije Sotonino oruđe da ih klevetaju i optuže, i da lažnim izveštajima i sumnjičenjima izazovu vladare protiv njih.

Gospodnje sluge su verno dale opomene gledajući jedino u Boga i Njegovu reč. Oni nisu hladno proračunali posledice koje će ih snaći. Oni nisu pitali za svoje privremene interese, ili nastojali da očuvaju svoj ugled ili svoje živote. Ipak, kada oluja protivljenja i prekora navali na njih, oni su nadvladani zaprepasčenjem, i neki su spremni da uzviknu: „Da smo predvideli posledice naših reči, zadržali bismo svoj mir.“ Oni su opkoljeni teškoćama. Sotona ih napada silovitim iskušenjima Delo koje su preuzeli na sebe izgleda da daleko nadmašuje njihove sposobnosti da ga izvrše. Preti im se uništenjem. Oduševljenje koje ih je podsticalo, nestalo je. Ipak, oni se ne mogu vratiti. Tada osećajući svoju potpunu bespomoćnost, oni beže k Svemogućem tražeći snagu. Oni se sećaju da reči koje su govorili nisu bile njihove, nego Onoga koji im je zapovedio da objave opomenu. Bog je u njihova srca usadio istinu, i oni se nisu mogli uzdržati

da je ne objave.

Ista iskušenja iskusili su i Božji ljudi u prošlim vekovima. Viklif, Hus, Luter, Tindal, Bakster i Veslej zahtevali su da se sve doktrine ispituju Biblijom, i izjavili su da će se odreći svega što ona osuđuje. Protiv ovih ljudi besnelo je progonstvo neumoljivim gnevom, pa ipak, oni nisu prestali da objavljuju istinu. Svaki period u istoriji crkve obeležen je razvojem jedne naročite istine koja je prilagođena potrebama Božjih ljudi u to vreme. Svaka nova istina morala je sebi da krči put uprkos mržnji i protivljenju; oni koji su bili blagosloveni njenom svetlošću bili su iskušani i isprobani. Gospod daje u krajnjoj nuždi posebnu istinu za Božji narod. Ko se usuđuje odbiti da to objavi? On zapoveda svojim slugama da objave svetu poslednji poziv milosti. Oni ne mogu ostati nemi, osim po cenu da izgube sopstvenu dušu. Hristovi vesnici ne mogu ništa da učine sa posledicama. Oni moraju da izvrše svoju dužnost, a posledice da prepuste Bogu.

Dok se protivljenje podiže još žešće, sluge Božje su ponovo zbunjene, jer im se čini da su oni izazvali krizu. Ali, savest i Božja Reč uveravaju ih da je njihov put ispravan; iako se iskušenja i dalje nastavljaju, oni su osnaženi da ih podnesu. Borba postaje sve žešća i oštrija, ali njihova vera i hrabrost rastu zajedno sa nepredvidivim slučajevima. Njihovo svedočanstvo je: „Mi se ne usuđujemo da menjamo Božju Reč, niti da delimo Njegov sveti zakon nazivajući jedan deo bitnim, a drugi nebitnim da bismo zadobili naklonost sveta. Gospod kome služimo može da nas oslobodi. Hristos je nadvladao zemaljske sile; pa zar da se plašimo jednog već pobeđenog sveta?“

Progonstvo u svojim raznim oblicima je odraz jednog principa koji će postojati toliko dugo koliko i Sotona i dok hrišćanstvo ima životnu snagu. Ni jedan čovek ne može služiti Bogu, a da protiv sebe ne pokrene protivljenje četa tame. Zli

anđeli jurišaće na njega, uznemireni da njegov uticaj ne otme plen iz njihovih ruku. Zli ljudi, ukoreni njegovim primerom, ujediniće se sa zlim anđelima u nastojanju da ga odvoje od Boga primamljivim iskušenjima. Kada to ne uspeva, koriste se moćnom silom da prisile savest.

Ali, dok se god Isus nalazi gore u svetinji kao čovekov posrednik, obuzdavajući uticaj Svetog Duha oseća se kod vladara i naroda. On još uvek kontroliše u izvesnoj meri zemaljske zakone. Da nema ovih zakona stanje u svetu bi bilo mnogo gore nego što je sada. Dok su mnogi naši vladari Sotonina aktivna oruđa, Bog, takođe, ima svoja oruđa među vodećim ljudima države. Neprijatelj pokreće svoje sluge da predlažu mere koje bi znatno ometale Božje delo. Ali, na državnike koji se boje Gospoda utiču sveti anđeli da se takvim predlozima usprotive neoborivim argumentima. Na ovaj način će nekolicina ljudi zadržati moćnu struju zla. Protivljenje neprijatelja istine biće obuzdano da Treća vest može izvršiti svoje delo. Kada glasna vika bude objavljena, ona će privući pažnju ovih vodećih ljudi kroz koje Gospod sada radi, i neki od njih će je prihvatiti, i stajaće s narodom Božjim kroz vreme nevolje.

Anđeo koji se pridružuje u objavljivanju Treće vesti rasvetliće celu Zemlju svojom slavom. Ovde je predstavljeno delo koje ima neobičnu silu i obuhvata čitav svet. Adventni pokret od 1840-1844. godine bio je slavno ispoljavanje sile Božje. Prva vest bila je odnesena do svake misionarske stanice u svetu, a u ovoj zemlji nastalo je najveće versko interesovanje kakvo se još od reformacije u šesnaestom veku nije videlo ni u jednoj zemlji. Ali, ono će biti daleko nadmašeno moćnim pokretom pod glasnom vikom Treće vesti. Delo će biti slično onome na dan Pedesetnice. Božje sluge ozarena lica svetim posvećenjem žure od mesta do mesta da objave opomenu sa Neba. Hiljade glasova

širom zemlje nosiće opomenu. Čudesa se čine, bolesni ozdravljaju, a znaci i čuda prate verne. Sotona, takođe, deluje lažnim čudima, čak spuštajući vatru s neba naočigled ljudi. Tako su stanovnici Zemlje navedeni da zauzmu stav.

Vest će biti odnesena, kao što je bio i Ponoćni poklič 1844, ne toliko dokazivanjem, koliko dubokim osvedočenjem Božjeg Duha. Dokazi su bili izneseni. Seme je posejano, a sada će niknuti i doneti rod. Spisi koje su raznosili misionarski radnici izvršili su svoj uticaj, ipak, mnogi čiji su umovi bili impresionirani spisima bili su sprečeni da istinu potpuno razumeju, ili je poslušaju. Ali, sada zraci svetlosti svuda prodiru, istina se vidi u svojoj svojoj jasnoći i iskrena Božja deca kidaju veze koje su ih zadržavale. Porodične i crkvene veze sada su nemoćne da iz zadrže. Istina im je dragocenija od svega drugog. Uprkos delovanjima udruženih protiv istine, veliki broj zauzima svoje mesto na Gospodnjoj strani.

Poglavlje XXXV

VREME NEVOLJE

„A u to će vreme ustati Mihajlo, veliki knez, koji brani tvoj narod; i biće žalosno vreme kakvo nije nikada bilo od kako je naroda, pa sve do tog vremena; i u to će se vreme izbaviti tvoj narod, svaki koji se nađe zapisan u knjizi.“ Danilo 12,1.

Kada se objavljivanje Treće vesti završi, milost više ne zastupa grešne stanovnike Zemlje. Božji narod je završio svoje delo; on je primio pozni dažd, ili osveženje od Gospodnje prisutnosti, i spreman je za čas iskušenja koji je pred njim. Anđeli žure amo tamo na Nebu. Jedan anđeo vrativši se sa Zemlje, objavljuje da je njegovo delo izvršeno, da je „pečat Božji“¹¹ stavljen na Njegov narod. Tada Isus prestaje sa svojim posredovanjem u gornjoj svetinji. On podiže svoje ruke i glasno izgovara: „Svrši se!“, a sve anđeoske čete skidaju svoje krune dok On svečano objavljuje: „Ko čini nepravdu, neka čini još nepravdu, i ko je pogan, neka se još pogani i ko je pravedan, neka još čini pravdu; i ko je svet, neka se još sveti.“ Otkrivenje 22,11. Svaki slučaj je odlučan bilo za život ili smrt. Hristos je izvršio pomirenje za svoj narod i izbrisao njegove grehe. Broj Njegovih podanika je prikupljen; „carstvo i vlast i veličanstvo carstva pod čitavim nebom“ uskoro će biti dato naslednicima spasenja i Isus će vladati kao Car nad carevima i Gospodar nad gospodarima.

Kada On napusti svetinju, tama pokriva stanovnike Zemlje. U to strašno vreme pravednici moraju živeti pred svetim Bogom bez posrednika. Obuzdavanje koje je bilo nad zlima je povučeno

¹¹ Vidi Dodatak, beleška 9.

i Sotona ima potpunu vlast nad konačno nepokajanima. Sila koja prati poslednju opomenu razgnevila ih je i njihov bes se raspaljuje protiv svih koji su primili vest. Božji narod je tada zapao u one prizore žalosti i teskobe koje je prorok opisao kao vreme Jakovljeve nevolje:

„Jer ovako veli Gospod, čuli smo glas drhtanja, straha ne mira...sva lica su pobledela. Jaoh! jer taj dan je velik, takav da ni jedan nije kao taj, to je baš vreme Jakovljeve nevolje; ali on će biti izbaavljen od nje. “ Jeremija 30, 5-7.

Jakovljeva noć teskobe kada se u molitvi hrvao za izbaavljenje od Isavove ruke, predstavlja iskustvo Božjeg naroda u vreme nevolje. 1 Mojsijeva 32,24-30. Zbog prevare koju je izvršio da osigura očev blagoslov namenjen Isavu, Jakov uplašen smrtnim pretnjama svog brata, pobegao je da bi sačuvao svoj život. Posle mnogih godina provedenih u izgnanstvu, krenuo je po Božjoj zapovesti na put da bi se sa svojim ženama, decom i stadima vratio u svoj rodni kraj. Približavajući se granici zemlje bio je ispunjen strahom zbog vesti o približavanju Isava na čelu čete ratnika, bez sumnje, u nameri da mu se osveti. Izgledalo je da će Jakovljeva nenaoružana i nezaštićena pratnja pasti kao bespomoćna žrtva nasilja i pokolja. Ovom teretu brige i straha dodato je teško breme samoprekora, jer je njegov lični greh navukao ovu opasnost. Njegova jedina nada bila je u Božjoj milosti; njegova jedina odbrana mora biti molitva. Ipak, on sa svoje strane nije propustio ništa da ispravi nepravdu učinjenu svome bratu i da spreči opasnost koja mu je pretila. Tako treba i Hristovi sledbenici, dok se približavaju vremenu nevolje, sve da učine da se pred ljudima pokažu u pravoj svetlosti, da razoružaju predrasude i da odvrte opasnost koja pretila slobodi savesti.

Pošto je poslao svoju porodicu na drugu stranu, da ne bi bili svedoci njegove muke, Jakov je ostao sam da se moli Bogu. On

priznaje svoj greh i sa zahvalnošću priznaje milost Božju prema njemu, dok se sa dubokom poniznošću poziva na zavet učinjen sa njegovim očevima i na obećanje koje mu je dato u noćnoj viziji u Bet-Elu i u zemlji njegovog izgnanstva. Kriza u njegovom životu je došla; sve je stajalo na kocki. U mraku i samoći on nastavlja da se moli i da se ponizuje pred Bogom. Iznenada ruka se spustila na njegovo rame. On pomisli da neprijatelj hoće da mu oduzme život i svom očajničkom snagom počeo da se hrva sa napadačem. Kako je dan počeo da sviće, stranac je upotrebio svoju natčovečansku snagu; na njegov dodir snažan čovek izgledao je kao paralizovan i plaćući kao nemoćni molilac pao je oko vrata svom tajanstvenom protivniku. Jakov je sada saznao da je onaj sa kime se borio Anđeo zaveta. Iako je bio nesposoban za borbu i trpeo jake bolove, on nije napuštao svoju nameru. Dugo je podnosio nemir, grižu savesti i nevolju zbog svog greha; sada mora da dobije uverenje da mu je oprošteno. Izgledalo je kao da božanski posetilac hoće da ode, ali Jakov ga je čvrsto držao moleći ga za blagoslov. Anđeo ga je požurivao: „Pusti me da idem, jer dan sviće.“ Ali, patrijarh je uzviknuo: „Neću te pustiti dok me ne blagosloviš!“ Kakvo pouzdanje, kakva odlučnost i istrajnost je ovde pokazana! Da je to bio hvalisavi i drski zahtev, Jakov bi odmah bio uništen, ali bilo je to uverenje onoga koji je priznao svoju slabost i nedostojnost, a ipak, imao poverenje u milost Boga koji drži svoj zavet.

„Borio se sa anđelom i nadjača.“ Osija 12,5. Poniznošću, pokajanjem i predanjem samoga sebe, ovaj grešni, zabludeli smrtnik pobedio je Veličanstvo neba. On se dršćući, grčevito uhvatio za Božja obećanja, a srce neizmerne ljubavi nije se moglo okrenuti od grešnikove molbe. Kao dokaz njegove pobeđe i za ohrabrenje drugih da se ugledaju na njegov primer, njegovo ime koje je podsećalo na greh, promenjeno je u drugo koje

podseća na njegovu pobedu. A činjenica da je Jakov pobedio Boga bila je garancija da će pobediti i ljude. On se više nije bojao gneva svoga brata, jer je Gospod bio njegova zaštita.

Sotona je optužio Jakova pred Božjim anđelima, zahtevajući pravo da ga uništi zbog njegovog greha. On je pokrenuo Isava da pođe na njega; i za vreme patrijarhovog dugog noćnog rvanja, Sotona je nastojao da mu nametne osećaj krivice da bi ga obeshrabrio i slomio njegovo pouzdanje u Boga. Jakov je doveden skoro do očajanja, ali je znao da bez pomoći s neba mora da pogine. Iskreno se pokajao zbog svog velikog greha i pozvao se na milost Božju. Nije dopustio da bude odvrćen od svog cilja, već je čvrsto držao Anđela i iznosio svoju molbu ozbiljno sa bolnim vapajem, dok nije pobedio. Nebeski vesnici bili su poslani da deluju na Isavovo srce i njegova odluka mržnje i osvete promenjena je u bratsku naklonost.

Kao što je Sotona uticao na Isava da pođe protiv Jakova, tako će on u vreme nevolje podstaknuti zle da unište Božji narod. I kao što je optužio Jakova, tako će optuživati i Božji narod. On ubraja svet među svoje podanike, ali mala grupa koja drži Božje zapovesti protivi se njegovoj prevlasti. Kada bi je mogao zbrisati sa zemlje, njegova bi pobeda bila potpuna. On vidi da ih sveti anđeli čuvaju i na osnovu toga zaključuje da su im gresi oprošteni, ali ne zna da su njihovi slučajevi odlučeni u nebeskoj svetinji. On tačno poznaje grehe na koje ih je naveo i to iznosi pred Boga u preuveličanoj svetlosti, tvrdeći da ti ljudi zaslužuju da budu lišeni Božje naklonosti kao i on sam. On izjavljuje da Gospod ne može po pravdi da oprostí njihove grehe, a njega i njegove anđele da uništi. On polaže pravo na njih kao na svoj plen i zahteva da budu predani u njegove ruke da ih uništi.

Dok Sotona optužuje Božji narod zbog njegovih greha,

Gospod mu dopušta da ih kuša do krajnjih granica. Njihovo poverenje u Boga, njihova vera i postojanost biće žestoko okušani. Kada gledaju u prošlost, njihova nada klone, jer u celom svom životu mogu videti malo dobra. Potpuno su svesni svoje slabosti i nedostojnosti. Sotona se trudi da ih prestraši misljuje da su njihovi slučajevi beznadežni, i da se mrlja njihove nečistote ne može nikada oprati. On se nada da će toliko uništiti njihovu veru da će oni popustiti njegovim iskušenjima i okrenuti se od svoje odanosti Bogu.

Iako će Božji narod biti okružen neprijateljima koji su skloni da ga unište, ipak, muku koju oni podnose nije strah od progonstva zbog istine; oni se boje da svaki greh još nije okajan i da će zbog neke greške u njima samima propustiti ispunjenje Spasiteljevog obećanja: „Ja ću te sačuvati od časa iskušenja koji će doći na sav vasioni svet.“ Kada bi pouzdano znali da su im gresi oprošteni, ne bi se ustručavali od mučenja i smrti, ali ako bi se pokazali nedostojnima i izgube svoje živote zbog sopstvenih karakternih mana, tada bi Božje sveto ime bilo osramoćeno.

Sa svih strana oni čuju kovanje zavere i vide aktivno delovanje pobune; i u njima se budi jaka želja, iskrena težnja duše da to veliko otpadništvo bude uništeno i da pokvarenost zlih dođe kraju. Ali, dok se mole Bogu da zaustavi delo pobune, oni sami sebi prebacuju što nemaju više snage da se usprotive moćnoj plimi zla i da je zaustave. Oni osećaju: da su sve svoje sposobnosti upotreбили u Hristovoj službi i da su napredovali iz sile u silu, Sotonine sile bi imale manju snagu da utiču na njih.

Oni muče svoje duše pred Bogom ukazujući na ranije pokajanje za mnoge svoje grehe i pozivaju se na Spasiteljevo obećanje: „Neka se uhvati za snagu moju da učini mir sa mnom; učiniće mir sa mnom.“ Isaija 27,5. Njihova vera ne popušta zbog toga što im na molitve nije odmah odgovoreno. Iako podnose

najveće brige, strah i opasnosti, oni ne prestaju da se mole. Oni se hvataju za Božju snagu kao što se Jakov čvrsto držao Anđela, a reči njihove duše su: „Neću te pustiti dok me ne blagosloviš.“

Da se Jakov nije prethodno pokajao što je pravo prvorodnog stekao na prevaru, Bog ne bi uslišio njegovu molitvu i milostivo sačuvao njegov život. Tako u vreme nevolje, ako bi Božji narod imao nepriznatih grehova koji bi izlazili pred njih dok se muče u strahu i teskobi, bili bi nadvladani. Očajanje bi preseklo njihovu veru i oni ne bi imali pouzdanja da se sa Gospodom bore za izbavljenje. Ali, dok imaju dubok osećaj svoje nedostojnosti, oni nemaju da otkriju ni jedan skriveni greh. Njihovi gresi su na vreme izneti pred sud i izbrisani, i oni ih ne mogu dozvati u sećanje.

Sotona navodi mnoge da veruju da će Bog prevideti njihovo neverstvo u manjim životnim stvarima; ali Gospod pokazuje u svome postupanju sa Jakovom da On neće ni u jednom slučaju odobriti, ili trpeti zlo. Svi koji se trude da svoje grehe opravdaju, ili prikriju, i dopuštaju da stoje i dalje u nebeskim knjigama nepriznati i neoprosteni biće nadvladani od Sotone. Ukoliko je viši i istaknutiji položaj koji zauzimaju, utoliko je teži njihov slučaj u Božjim očima i sigurnija pobeda njihovog velikog protivnika. Oni koji odlažu svoju pripremu za dan Božji, neće moći da je postignu u vreme nevolje, ili u neko kasnije vreme. Slučajevi svih takvih su beznadežni. Ovi takozvani hrišćani koji u ovaj strašni poslednji sukob uđu nespremni, priznaće u svom očajanju svoje grehe rečima žestokog bola, dok će zli likovati nad njihovom nevoljom.

Ipak, Jakovljeva istorija je dokaz da Bog neće odbaciti one koji su bili prevareni, iskušani i navedeni na greh, ali koji su se ponovo vratili Njemu sa istinskim pokajanjem. Dok Sotona pokušava da uništi ovu grupu, Bog će poslati svoje anđele da ih

uteše i zaštite u vreme opasnosti. Sotonini napadi su svirepi i odlučni, njegove obmane su strašne, ali oko Gospodnje je na Njegovom narodu, i Njegovo uho sluša njihovu viku. Njihova nevolja je velika, čini se kao da će ih plamen ognjene peći progutati; ali Onaj koji čisti izvešće ih kao zlato u vatri pročišćeno. Božja ljubav prema Njegovoj deci za vreme perioda njihovog najtežeg kušanja je isto tako snažna i nežna kao i u danima njihovog najvećeg blagostanja, ali je njih radi potrebno da budu stavljani u ognjenu peć; sve što je zemaljsko u njima mora biti uklonjeno da bi mogli savršeno odsajivati Hristov lik.

Doba nevolje i teskobe koje je pred nama zahtevaće veru koja može podneti umor, odlaganje i glad – veru koja neće klonuti, iako je teško iskušana. Period probe darovan je svima da bi se pripremili za to vreme. Jakov je pobedio jer je bio istrajan i odlučan. Njegova pobjeda je dokaz sile istrajne molitve. Svi koji će se osloniti na Božja obećanja kao što se on oslanjao, i budu ozbiljni i istrajni kao što je on bio, uspeće kao što je i on uspeo. Oni koji nisu voljni da se odreknu sami sebe, da se očajnički bore pred Bogom i da se dugo i ozbiljno mole za Njegov blagoslov neće ga dobiti. Hrvati se sa Bogom – kako malo njih znaju šta je to! Kako je malo onih koji su svoju dušu izlivali pred Bogom sa tako žarkom čežnjom, naprežući sve snage. Kada se valovi očajanja koje ni jedan jezik ne može da opiše, sruče na onog koji se moli, kako se malo njih sa nepokolebljivom verom drže čvrsto Božjih obećanja.

Oni koji se sada tako malo vežbaju u veri, u najvećoj su opasnosti da podlegnu sili sotonskih obmana i dekretu da prisili savest. Pa, čak, i ako izdrže probu, oni će biti strovaljeni u duboku žalost i muku u vreme nevolje, jer nisu navikli da se pouzdaju u Boga. Lekcije vere koje su zanemarili biće primorani da uče pod strašnim pritiskom obeshrabrenja.

Sada treba da se upoznamo sa Bogom i da okušamo Njegova obećanja. Anđeli zapisuju svaku ozbiljnu i iskrenu molitvu. Radije treba da se odrekemo sebičnih zadovoljstava, nego da zanemarimo zajednicu sa Bogom. Najveće siromaštvo i samoodricanje sa Njegovim odobrenjem, bolje je od bogatstva, časti, udobnosti i prijateljstva bez Njega. Moramo izdvojiti vreme za molitvu. Ako dopustimo da svetski interesi zaokupe naš um, Bog će nam možda dati vremena time što će nam oduzeti naše idole koji se sastoje od zlata, kuća i plodne zemlje.

Omladina ne bi bila zavedena na greh ako bi odbila da pođe bilo kojim putem, osim onog na kome može da traži Božji blagoslov. Kada bi vesnici koji svetu nose poslednju svečanu opomenu, molili za Božji blagoslov – ne hladno, ravnodušno i nemarno, nego srdačno i sa verom kao Jakov, onda bi našli mnoga mesta gde bi mogli reći: „Boga videh licem k licu, i duša se moja izbavi.“ Nebo bi ih smatralo knezovima, jer bi imali snage da pobede u borbi sa Bogom i ljudima.

Vreme nevolje, kakvo nikada nije bilo, ubrzo će se nadviti nad nama i biće nam potrebno iskustvo koje sada nemamo i za koje su mnogi isuviše nemarni da bi ga stekli. Čest je slučaj da očekivanu nevolju smatramo većom nego što je u stvari, ali to nije slučaj sa krizom koja je pred nama. Ni najživlje opisivanje ne može da predstavi veličinu tog teškog iskušenja. I sada, dok naš dragi Spasitelj vrši pomirenje za nas, mi treba da nastojimo da budemo savršeni u Hristu. Božje providenje je škola u kojoj se mi učimo Isusovoj krotosti i poniznosti. Gospod uvek stavlja pred nas pravi životni cilj, a ne put koji bismo mi hteli da izaberemo, koji nam izgleda lakši i ugodniji. Niko ne može ovo delo zanemariti, ili odgađati, osim po cenu najstrašnije opasnosti za svoju dušu.

Apostol Jovan je u viziji čuo snažan glas s Neba koji uzvikuje: „Jao stanovnicima zemlje i mora! jer je đavo sišao k vama s velikim gnevom, i vrlo se rasrdio znajući da vremena malo ima.“ Otkrivenje 12,12. Strašni su prizori koji izazivaju ovaj uzvik od nebeskog glasa. Sotonin gnev raste kako se njegovo vreme skraćuje, i njegovo delo prevare i uništenja dostiže svoj vrhunac u vreme nevolje. Božje veliko strpljenje je prestalo. Svet je odbacio Njegovu milost, prezreo Njegovu ljubav i pogazio Njegov zakon. Zli su prešli granicu svog ispitivanja i Gospod povlači svoju zaštitu, ostavljajući ih na milost vođi kojeg su izabrali. Sotona će imati vlast nad onima koji su se predali njegovoj kontroli i on će sunovratiti stanovnike Zemlje u jednu veliku, konačnu nevolju. Kada Božji anđeli prestanu da zadržavaju nemilosrdne vetrove ljudskih strasti, svi elementi sukoba biće pušteni. Čitav svet će biti uvučen u propast mnogo strašniju, nego što je ona koja je došla na stari Jerusalim.

Jedan jedini anđeo uništio je sve prvence Egipćana i ispunio zemlju jaukom. Kada je David zgrešio Bogu prebrojavši narod, jedan anđeo je prouzrokovao ono strašno uništenje kojim je kažnjen njegov greh. Istu razornu moć koju su pokazali sveti anđeli kada je Bog to zapovedio, pokazaće i zli anđeli kada On to dopusti. Postoje sile, spremne već sada, koje samo čekaju na Božje dopuštenje, pa da opustošenje prošire svuda.

Zastrašujući prizori natprirodnog karaktera uskoro će se otkriti u nebesima, kao znak moći demona koji čine čuda. Du-hovi đavolski otići će carevima zemaljskim i čitavom svetu. Vladari i podanici će podjednako biti prevareni. Ustaće osobe koje će se pretvarati da su Hristos i zahtevati titulu i obožavanje koje pripada Otkupitelju sveta. Oni će izvesti čudotvorna izlečenja i propovedaće da su sa Neba dobili otkrivenja koja protivureče svedočanstvima Svetoga pisma.

Kao završni čin u velikoj drami prevare, sam Sotona će pokušati da glumi Hrista. Crkva je dugo tvrdila da na Spasiteljev dolazak gleda kao na ispunjenje svojih nada. Sada će veliki varalica prikazati da je Hristos došao. U različitim delovima zemlje, Sotona će se pokazati među ljudima kao veličanstveno biće zaslepljujućeg sjaja, slično opisu Božjeg Sina, koje je dao Jovan u Otkrivenju. (Otk. 1,13-15) Slava koja ga okružuje nadmašuje sve što su ikada smrtne oči videle. Trijumfalni poklič se prolama vazduhom: „Hristos je došao!“ „Hristos je došao!“ Zadivljeni ljudi padaju ničice pred njim, dok on podiže svoje ruke i izgovara blagoslov nad njima, kao što je Hristos blagosiljao svoje učenike kada je lično bio na Zemlji. Njegov glas je blag i prigušen, ali melodičan. Blagim, saosećajnim tonom on iznosi neke od onih istih milostivih, nebeskih istina koje je sam Spasitelj izgovorio. On leči bolesti naroda i tada, predstavljajući se u karakteru Hrista, on tvrdi da je subotu promenio u nedelju, i zapoveda svima da svetkuju dan koji je on blagoslovio. Izjavljuje da oni koji uporno drže svetim sedmi dan, hule na njegovo ime odbijajući da slušaju njegove anđele koje im je poslao sa svetlošću i istinom. Ovo je silna, skoro neodoljiva obmana. Kao Samarićani koje je prevario Simon vračar, mnoštvo će, od najmanjeg do najvećeg, obratiti pažnju na ove vradžbine i govoriti: „Ovo je velika sila Božja.“

Ali Božji narod neće biti zaveden. Učenja ovog lažnog Hrista nisu u saglasnosti sa Svetim pismom. Njegov blagoslov je izrečen nad poštovaocima zveri i njene ikone – upravo nad onom grupom za koju Biblija kaže da će na njih biti izliven nepomešani gnev Božji. Međutim, Sotoni nije dopušteno da imitira način Hristovog dolaska. Sveto pismo uči da „kao što munja izlazi od istoka i pokazuje se do zapada, takav će biti dolazak sina čovečjega.“ Matej 24, 27; da On „dolazi s oblacima i ugledaće ga

svako oko.“ Otkr. 1, 7; da će On „sići s neba sa povikom, s glasom arhanđela i s trubom Božjom.“ 1 Solunjanima 4, 16; da će On „doći u svojoj slavi i svi sveti anđeli s Njim.“ Matej 25, 31, i da će „poslati anđele svoje s velikim glasom trubnim, i sabraće izabrane Njegove.“ Matej 24, 31. Oni koji imaju ljubav prema istini biće zaštićeni od moćne prevare koja će zarobiti svet. Pomoću svedočanstva Svetoga pisma, otkriće oni prerušenog varalicu.

Vreme probe doći će na sve. Kroz rešetanje kušanjem, otkriće se pravi hrišćani. Da li je Božji narod sada tako čvrsto utemeljen na Njegovoj reči da se neće predati svedočanstvu svojih čula? Da li bi oni u takvoj krizi prionuli Bibliji i samo Bibliji? Sotona će, ako je moguće, pokušati da ih spreči da se pripreme da bi se mogli održati u onaj dan. On će tako podesiti okolnosti da im zatvori put, vezujući ih za zemaljsko blago i opterećujući ih mučnim i teškim bremenom, tako da njihova srca otežaju brigama ovoga sveta i da ih dan iskušenja zatekne kao lupež.

Sotona će nastaviti da igra dvostruku ulogu. Pojavljujući se kao delitelj velikih blagoslova i božanskih istina, on će svojim lažnim čudima držati svet pod svojom kontrolom; a u isto vreme on će davati maha svojoj pakosti uzrokujući nevolju i uništenje, i optužiće Božji narod kao uzročnika strašnih poremećaja prirode, sukoba i krvoprolića među ljudima koji pustoše zemlju. Tako će on još jače pobuditi duh mržnje i progonstva protiv njih. Bog nikada ne prisiljava volju ili savest, ali Sotona će upotrebiti najokrutnije mere da zavlada savešću ljudi i osigura poštovanje za sebe. I ovo delo prinude je uvek u korist ljudskih verovanja i zakona, i prkosi Božjem svetom zakonu.

U poslednjem sukobu, subota će biti naročito sporna tačka u celokupnom hrišćanskom svetu. Svetovni vladari i verske

vođe ujediniće se da nametnu svetkovanje nedelje; i kada blage mere dožive neuspeh, biće propisani najokrutniji zakoni. Zauzimaće se za to, da nekolicinu onih koji stoje nasuprot instituciji crkve i zakona zemlje, ne treba trpeti. I na kraju biće izdat dekret kojim će ih optužiti kao one koji zaslužuju najoštriju kaznu, a posle određenog vremena daće ljudima slobodu da ih pobiju. Rimokatolicizam u starom svetu i otpali protestantizam u novom, težiće istom cilju u vezi onih koji poštuju božanske propise.

Tada će Božji narod pobeći iz gradova i sela, i skupljajući se po grupama stanovaće u pustim i usamljenim mestima. Mnogi će naći sklonište u planinskim utvrđenjima. Kao hrišćani pije-montskih dolina, učiniće uzvišena mesta zemlje svojim svetinjama i zahvaljivaće Bogu za utočišta „na stenama.“ Ali, mnogi iz svih naroda i svih staleža, veliki i mali, bogati i siromašni, crni i beli biće bačeni u najnepravednije i najsurovije ropstvo. Božji miljenici provode teške dane, vezani u lance, zatvoreni iza zatvorskih rešetaka, osuđeni na smrt; a neki, po svemu sudeći, ostavljeni da umru od gladi u mračnim i odvratnim tamnicama. Nijedno ljudsko uho nije otvoreno da čuje njihove vapaje, nijedna ljudska ruka nije spremna da im pomogne.

Hoće li Bog zaboraviti svoj narod u ovom času iskušenja? Da li je On zaboravio vernog Noja kada je pretpotopni svet po-
hođen kaznama. Da li je On zaboravio Lota kada je oganj pao sa
Neba da proguta gradove u ravnici? Da li je On zaboravio Josifa
okruženog idolopoklonicima u Egiptu? Da li je On zaboravio I-
liju kada mu je Jezabela zapretila sudbinom Valovih proroka?
Da li je On zaboravio Jeremiju u mračnoj i sumornoj jami? Da
li je On zaboravio tri hrabra mladića u ognjenoj peći? Ili na Da-
nila u lavovskoj jami? Hristos ne može zaboraviti one koji su
zenica Njegovog oka, otkupljeni Njegovom dragocenom krvlju.

Iako Božji narod trpi oskudicu i, čak, pati u potrebi za hranom, oni nisu ostavljeni da poginu. Dok Božji sudovi pohode zemlju i zli umiru od gladi i žeđi, anđeli snabdevaju pravedne hranom i vodom. Isus je svojim učenicima izgovorio pouku vere: „Pogledajte gavrane kako ne siju ni žanju, koji nemaju podruma ni žitnice i Bog ih hrani. A koliko ste vi pretežniji od ptica?“ Luka 12,24. „Ne prodaju li se dva vrapca za jedan dinar? pa ni jedan ne može pasti na zemlju bez Oca vašega; a vama je i kosa na glavi sva izbrojana. Ne bojte se dakle: vi ste bolji od mnogo vrabaca.“ Matej 10, 29-31.

Ipak će po ljudskom shvatanju izgledati da Božji narod mora uskoro zapečatiti svoje svedočanstvo krvlju, kao što su učinili i mučenici pre njih. Oni sami počinju da strahuju da ih je Bog ostavio da padnu u ruke svojih neprijatelja. To je vreme užasne agonije. Dan i noć oni vape Bogu za izbavljenje. Zli likuju i prezrivo dovikuju: „Gde je sada vaša vera? Zašto vas Bog ne izbavi iz naših ruku ako ste zaista Njegov narod?“ Ali, oni koji čekaju sećaju se kako su poglavari sveštenički i zakonici podrugljivo dovikivali Isusu koji je umirao na golgotskom krstu: „Drugima pomože, a sebi ne može pomoći. Ako je car Izraelov, neka siđe sad s krsta pa ćemo ga verovati.“ Matej 27,42. Kao Jakov, svi se hrvaju sa Bogom. Njihova lica izražavaju njihovu unutrašnju borbu. Bledilo je na svakom licu. Ipak, oni ne prestaju sa svojim ozbiljnim, iskrenim molitvama.

Kad bi ljudi mogli gledati nebeskim pogledom, videli bi čete anđela koji se ističu snagom kako okružuju one koji su održali reč Hristovog trpljenja. Sa nežnošću punom saosećanja, anđeli su svedoci njihovih nevolja i slušaju njihove molitve. Oni čekaju na reč svoga Zapovednika da ih istrgnu iz opasnosti. Ali, oni moraju da čekaju, ipak, malo duže. Božji narod mora piti od

te čaše i biti kršten tim krštenjem. Upravo ovo mučno odugovlačenje je najbolji odgovor na njihove molbe. Dok se trude da sa pouzdanjem čekaju Gospoda da deluje, oni su navedeni da iskažu veru, nadu i strpljenje koji su tako malo uvežbavani u toku njihovog religioznog iskustva. Ipak, izabranih radi vreme nevolje će biti skraćeno. Kraj će doći mnogo brže, nego što ljudi očekuju. Pšenica će biti prikupljena i vezana u snopove za Božju žitnicu; kukolj će biti, takođe, vezan u svežnjeve za vatru uništenja.

Verni svojoj dužnosti, nebeski stražari i dalje straže. U nekim slučajevima, pre vremena naznačenog u dekretu, neprijatelji će navaliti na one koji čekaju, da im oduzmu život. Ali, niko ne može proći pored moćnih stražara postavljenih oko svake verne duše. Neki su napadnuti u bežanju iz gradova i sela; ali, mačevi koji su se podigli protiv njih, lome se i padaju kao slamke. Drugi su odbranjeni od strane anđela u obliku ratnika.

Bog je u sva vremena pomagao svome narodu i oslobađao ga preko svojih svetih anđela. Nebeska bića su uvek imala aktivno učešće u životu i radu ljudi. Pojavljivali su se u odelima koja su blistala kao munja, ili su dolazili obučeni kao putnici. Anđeli su se javljali u ljudskom obliku Božjim ljudima. U podne su se odmarali pod hrastom kao da su umorni. Prihvatili su gostoljubivost ljudskih domova. Noću su kao vodiči služili zadocnelim putnicima. Svojim rukama su palili vatru na oltaru. Otvarali tamnička vrata i izvodili na slobodu Božje sluge. Naoružani svim oružjem Neba došli su da odmaknu kamen sa Spasiteljevog groba.

Anđeli su često u ljudskom obliku prisutni na skupovima pravednika, a posećuju i skupove zlih, kao što su otišli u Sodom da bi načinili izveštaj o njihovim delima i utvrdili da li su prešli

granicu Božjeg strpljenja. Gospodu je mila milost, i radi nekolicine njih koji mu zaista služe, On zadržava nesreće i produžava mir mnoštvu. Koliko malo onih koji greše protiv Boga, znaju da za svoj život imaju da zahvale nekolicini vernih koje oni uživaju da ismejavaju i ugnjetavaju.

Mada vladari ovoga sveta to ne znaju, ipak, na njihovim savetovanjima anđeli su često bili govornici. Ljudske su ih oči gledale, ljudske uši slušale njihove molbe; ljudske su se usne protivile njihovim predlozima i ismejavale njihove savete; ljudske su ih ruke vređale i zlostavljale. U većnicama i sudnicama ovi nebeski vesnici pokazivali su tačno poznavanje ljudske istorije; oni su bolje zastupali potlačene negoli njihovi najsposobniji i najrečitiji zastupnici. Oni su osujetili namere i zadržali zla koja bi veoma usporila Božje delo i prouzrokovala velike patnje Njegovom narodu. U času opasnosti i nevolje neka se nikada ne zaboravi da: „anđeli Gospodnji stanuju oko onih koji se Njega boje i izbavljaju ih.“ Psalam 34,7.

Sa iskrenom čežnjom Božji narod očekuje znake njihovog Cara koji dolazi. Kada su stražari upitani: „Koje je vreme noći?“ Dat je odlučan odgovor: „Dolazi jutro, ali i noć.“ Na oblacima, iznad planinskih vrhova nazire se svetlost. Uskoro će biti otkrivena Njegova slava. Sunce pravde uskoro će sinuti. Jutro i noć dolaze ruku pod ruku – početak beskrajnog dana za pravedne i spuštanje noći za zle.

Dok oni koji se bore, šalju Bogu svoje molbe, zavesa koja ih deli od nevidljivog sveta izgleda da je skoro uklonjena. Nebesa plamte sa svitanjem večnog dana, i slično melodiji anđeoskih pesama do ušiju dopiru reči: „Stojte čvrsto u svojoj vernosti! Pomoć dolazi!“ Hristos svemoćni pobednik, pruža svojim umornim vojnicima krunu besmrtnosti slave, Njegov glas dolazi od poluotvorenih vrata: „Gle, ja sam s vama! Ne bojte se! Ja sam

upoznat sa svim vašim žalostima; nosio sam vaše brige. Vi se ne borite protiv nepobedivih neprijatelja. Ja sam izvojevao bitku u vašu korist, i u moje ime vi ste više nego pobednici!“

Dragoceni Spasitelj će nam poslati pomoć upravo onda kada nam bude potrebna. Put u Nebo posvećen je Njegovim stopama. Svaki trn koji ranjava našu nogu, ranio je Njegovu. Svaki krst koji smo pozvani da nosimo, nosio je On pre nas. Gospod dopušta sukobe da bi dušu pripremio za mir. Ako ne bi imali oluje, ni oblak tame, ne bismo mogli da cenimo sunčevu svetlost. Vreme nevolje je strašno iskušenje za Božji narod; ali to je vreme za svakog pravog vernika da podigne pogled i verom on može videti dugu obećanja kako ga okružuje.

„Tako oni koje iskupi Gospod neka se vrate i dođu u Sion pevajući, i veselje večno neka bude nad glavom njihovom; radost i veselje neka zadobiju, a žalost i uzdisanje neka beži. Ja, ja sam utešitelj vaš, ko si ti da se bojiš čoveka smrtnoga i sina čovečjega koji je kao trava? I zaboravio si Boga, Tvorca svojega... I zaboravio si dan gneva onoga koji te pritešnjuje kad se sprema da zatire? A gde je gnev onoga koji pritešnjuje. Brzo će se oprostiti sužanj, neće umreti u jami, niti će biti bez hleba. Jer sam ja Gospod Bog tvoj, koji raskidam more, da valovi njegovi buče; Gospod nad vojskama ime mi je. Ja ti metnuh u usta reči svoje i senom ruke svoje zaklonih te... Zato čuj ovo, nevoljni i pijani, ne od vina. Ovako veli Gospod tvoj, Gospod i Bog tvoj, koji brani svoj narod: evo uzimam iz tvoje ruke čašu strašnu, talog u čaši gneva svojega; nećeš više piti. Nego ću je dati u ruke onima koji te muče, koji govoriše duši tvojoj: sagni se da pređemo, i ti si im podmetao leđa svoja, da budu kao zemlja i kao ulica onima koji prelaze.“ Isaija 51,11-16. 21-23.

Božje oko gledajući kroz vekove, bilo je upravljeno na krize

koje Njegov narod mora susresti, kada će zemaljske sile biti svrstane protiv njih. Slično prognanim zarobljenicima, oni će se bojati smrti od gladi ili nasilja. Ali, Jedini Sveti koji je pred Izraelom rastavio Crveno more, pokazaće svoju moćnu silu i vratiti ih iz zarobljeništva. „Ti će mi biti blago, veli Gospod nad vojskama, u onaj dan kad ja učinim, i biću im milostiv kao što je otac milostiv svome sinu koji mu služi.“ Malahija 3, 17. Kada bi krv Hristovih vernih svedoka bila prolivena u ono vreme, ona ne bi mogla, kao krv mučenika nekada, da bude seme koje je posejano da donese rod za Božju žetvu. Njihova vernost ne bi bila svedočanstvo koje bi druge uverilo u istinu, jer su se valovi milosti odbili od okorelih srca da se više nikad ne povrate. Kad bi sada bilo dopušteno da pravedni padnu kao žrtve njihovih neprijatelja, to bi značilo pobedu za kneza tame. Ali, Hristos je rekao: „Hajde narode moj, uđi u kleti svoje, i zaključaj vrata svoja za sobom, prikrij se za čas, dokle prođe gnev. Jer, gle, Gospod izlazi iz mesta svojega da pohodi stanovnike zemaljske za bezakonje njihovo.“ Isaija 26,20.21. Slavno će biti izbavljenje onih koji su strpljivo čekali na Njega i čija su imena zapisana u knjizi života!

Poglavlje XXXVI

BOŽJI NAROD IZBAVLJEN

Kada vreme određeno u dekretu protiv Božjeg naroda nastupi, stanovnici Zemlje se ujedinjuju da istrebe one koji narušavaju njihov mir. Odlučuju da preko noći izvrše odlučni napad koji će zauvek učutkati glas onih koji ih kore. Čekaoci u svojim usamljenim skrovištima još uvek mole za božansku zaštitu. Na sve strane grupe naoružanih ljudi, podstrekavane od četa zlih anđela, pripremaju se za smrtonosno delo. Sa usklikima pobeđe, sa ruganjem i proklinjanjem, oni polaze da se bace na svoj plen.

Ali, gle, na Zemlju pada gusti mrak, tamniji od najtamnije noći. Tada duga, odsjajujući slavom sa Božjeg prestola, prelazi preko nebesa i izgleda kao da okružuje svaku grupu koja se moli. Gnevno mnoštvo iznenada je zaustavljeno. Njihovi podrugljivi povici zamiru. Zaboravljaju na one koji su predmet njihovog ubilačkog gneva. Sa strašnim predosećanjem oni gledaju u simbol Božjeg zaveta i čeznu da se zaštite od Njegovog silnog sjaja.

Božji narod čuje jasan i melodičan glas, kako govori: „Pogledajte gore!, i podižući svoje oči prema nebesima, oni vide dugu obećanja. Crni preteći oblaci koji su prekrivali nebeski svod razišli su se, i kao Stefan, oni gledaju netremice u nebo i vide Božju slavu i Sina čovečjeg gde sedi na svome prestolu. Na Njegovoj božanskoj pojavi primećuju tragove Njegovog poniženja, a sa Njegovih usana čuju molbu koju upućuje svome Ocu pred svetim anđelima: „Hoću da i oni koje si mi dao budu sa mnom gde sam ja.“ Ponovo se čuje zvučan i pobedonosan glas koji govori: Oni dolaze! Oni dolaze! Sveti, bezazleni i neoka-

ljani. „Oni su održali reč moga trpljenja i hodiće među anđelima,“ a blede, drhtave usne onih koji su se čvrsto držali svoje vere izriču uzvik pobede.

Upravo je ponoć kada Bog iskazuje svoju silu za izbavljenje svog naroda. Sunce izlazi sijajući u svojoj jačini. Zapanjujući znaci i čudesa se ređaju brzo jedno za drugim. Zli gledaju sa strahom i zaprepašćenjem na ove prizore, dok pravednici sa svečanom radošću posmatraju znake svoga izbavljenja. U prirodi izgleda da je sve izašlo iz svog toka. Reke prestaju da teku. Mračni, teški oblaci penju se i sudaraju. Usred gnevnihi nebesa je jedan vedar prostor neopisive slave, odakle dolazi Božji glas kao glas mnogih voda, govoreći: „Svrši se!“

Ovaj glas potresa nebesa i Zemlju. Nastaje strašan zemljotres. Izgleda kao da se nebeski svod otvara i zatvara. Kroz njega izgleda kao da seva slava sa Božjeg prestola. Planine se tresu kao trska na vetru, a odvaljene stene padaju na sve strane. Čuje se tutnjava kao od oluje koja dolazi. More udara pomamno. Čuje se urlanje oluje kao glas demona kada kreće na uništavanje. Cela Zemlja se diže i nadima kao morski valovi. Njena površina puca. Izgleda da sami njeni temelji popuštaju. Planinski lanci tonu. Nastanjena ostrva nestaju sa svojim živim tovarom. Morske luke koje su po zlu postale kao Sodom progutane su od razbesnelih voda. Veliki grád, „težak oko talanat“ (Otkr. 16,21) izvršava svoje delo uništenja. Najponosniji gradovi Zemlje porušeni su. Raskošne palate, na koje su velikani ovoga sveta rasipali svoja bogatstva da se proslave, raspadaju se u ruševine pred njihovim očima. Zatvorski zidovi se ruše, i Božji narod koji je radi svoje vere bio držan u ropstvu oslobođen je.

Grobovi su otvoreni, i „mnogi od onih koji spavaju u prahu zemaljskom ustaju, jedni na život večni, a drugi na sramotu i prekor večni“ Danilo 12,2. Svi koji su umrli u veri pod porukom

Trećeg anđela izlaze iz grobova proslavljeni da čuju Božji zavet mira sa onima koji su održali Njegov zakon. A, takođe, i oni „koji ga probodoše,“ koji su se rugali Hristovim samrtnim mukama i ismejavali ga, i najogorčeniji protivnici Njegove istine i Njegovog naroda, podignuti su da Ga gledaju u Njegovoj slavi i da vide čast koja je ukazana odanima i poslušnima.

Gusti oblaci još uvek prekrivaju nebo, ali s vremena na vreme kroz njih se probija sunce izlazeći kao Jehovino oko osvete. Žestoke munje sevaju sa nebesa uvijajući Zemlju u plameni ogrtač. Iznad strašne tutnjave gromova, tajanstveni i strašni glasovi objavljuju sudbinu zlih. Izgovorene reči ne razumeju svi, ali lažni stražari ih jasno razumeju. Oni koji su do maločas bili tako bezbrižni, tako hvalisavi i prkosni, koji su likovali u svojoj svireposti prema narodu koji drži Božje zapovesti, sada su preneraženi i drhte od straha. Njihovi jauci se čuju iznad huke prirodnih sila. Demoni priznaju Hristovo božanstvo i drhte pred Njegovom silom, dok ljudi preklinju za milost i puze u krajnjem strahu.

Kada su drevni proroci u svetom viđenju posmatrali dan Gospodnji rekli su: „Trubite u trubu na Sionu, i vičite na svetoj gori mojoj, neka drhte svi stanovnici Zemlje, jer ide dan Gospodnji, jer je blizu...A Gospod će pustiti glas svoj pred vojskom svojom, jer će oko Njegov biti vrlo velik, jer će biti silan onaj koji će izvršiti volju Njegovu, jer će dan Gospodnji biti velik i vrlo strašan, i ko će ga podneti?“ Joil 2,1.11. „Ridajte, jer je blizu dan Gospodnji; doći će kao pustoš od Svemogućega.“ Isaija 13, 6. „Uđi u stenu i sakrij se u prah od straha Gospodnjega i od slave veličanstva Njegova. Ponosite oči čovečije poniziće se, i visina ljudska sagnuće se. A Gospod će sam biti uzvišen u onaj dan. Jer će doći dan Gospoda nad vojskama na sve ohole i ponosite i na svakoga koji se podiže, te će biti poniženi.“ Isaija

2,10-12. „Tada će baciti čovek idole svoje srebrne i idole svoje zlatne koje načini sebi da im se klanja, krticama i slepim miševima. Ulazeći u raseline kamene i u pećine kamene od straha Gospodnjega i od slave veličanstva Njegova, kad ustane da potre Zemlju.“ Isaija 2,20.21.

Kroz pukotinu u oblacima sjaji zvezda čiji je sjaj četvoros-truko jači zbog tame koja je okružuje. Ona vernima najavljuje nadu i radost, a prestupnicima Božjeg zakona strogost i gnev. Oni koji su za Hrista sve žrtvovali sada su sigurni, skriveni kao u tajnosti Gospodnjeg šatora. Oni su iskušani, i pred svetom i pred onima koji preziru istinu, i dokazali su svoju vernost prema Onome koji je umro za njih. Divna promena snašla je one koji su se čvrsto držali svoje vere pred samim licem smrti. Oni su iznenada izbavljeni od mračne i strašne tiranije ljudi pretvorenih u demone. Njihova lica, do nedavno bleđa, zabrinuta i iscrpljena, sada su ozarena divljenjem, verom i ljubavlju. Njihovi glasovi se podižu u radosnoj i pobedonosnoj pesmi: „Bog nam je utočište i sila, pomoćnik, koji se u nevoljama brzo nalazi. Zato se nećemo bojati, ako bi se i zemlja uskoлебala, i gore se prevalile u srce morima. Neka buči i kipi voda njihova, nek se planine tresu od valova njihovih.“ Psalam 46,1-3.

Dok se ove reči svetog poverenja dižu Bogu, oblaci se razilaze i vide se zvezdana nebesa neizrecivog sjaja, nasuprot mračnom i gnevnom nebeskom svodu s obe strane. Slava neba blista kroz pritvorena vrata. Tada se na nebu pojavljuje ruka koja drži dve preklopljene kamene ploče. Ruka otvara ploče, i tamo se otkrivaju propisi Deset zapovesti, kao da su pisani plamenim perom. Reči su tako jasne da ih svi mogu čitati. Sećanja se bude, tama sujeverja i krivoverstva nestaje iz svakog uma, a deset kratkih, razumljivih, autoritativnih Božjih reči, izloženo je pogledu svih stanovnika Zemlje. Divan zakon! Čudesan događaj!

Nemoguće je opisati strah i očajanje onih koji su gazili svete Božje zahteve. Gospod im je dao svoj zakon. Oni su mogli sa njime da uporede svoj karakter i upoznaju svoje mane dok je još bilo prilike za pokajanje i popravljjanje. Ali, oni su, da bi osigurali naklonost sveta, uklonili Njegove propise i učili druge da ih prestupaju. Pokušali su da prisile Božji narod da oskvrni Njegovu subotu. Sada su oni osuđeni onim zakonom koji su prezreli. Sa strašnom jasnoćom uviđaju da nemaju nikakvog izgovora. Oni su izabrali kome će služiti i kome će se klanjati. „Tada ćete se obratiti i videćete razliku između pravednika i bezbožnika, između onoga koji služi Bogu i onoga koji mu ne služi.“ Mala-hija 3,18.

Neprijatelji Božjeg zakona, od propovednika, pa sve do najmanjeg među njima, dobijaju sada novo shvatanje o istini i dužnosti. Suviše kasno uviđaju da je subota iz četvrte zapovesti pečat živoga Boga. Suviše kasno uviđaju pravu prirodu svog lažnog dana odmora i peskovitog tla na kome su zidali. Sada im je jasno da su se borili protiv Boga. Verski učitelji su vodili duše u propast tvrdeći da ih vode ka vratima raja. Sve do dana konačnog obračuna neće biti poznato koliko je velika odgovornost ljudi na svetim položajima i kako su strašne posledice njihove nevernosti. Samo u večnosti moći ćemo da pravilno procenimo gubitak ma i jedne jedine duše. Strašna će biti sudbina onoga kome će Bog reći: Idi od mene, zli slugo!

Božji glas čuje se sa neba, objavljujući dan i čas Isusovog dolaska i proglašava večni zavet sa svojim narodom. Kao tresak najjačeg groma prolamaju se Njegove reči zemljom. Božji Izrael stoji i sluša očima uprtim gore. Njihova lica su obasjana Njegovom slavom i sijaju kao lice Mojsijevo kada je sišao sa Sinaja. Zli ne mogu da gledaju u njih. I kada je blagoslov izrečen nad onima koji su poštovali Boga držeći Njegovu subotu svetom,

začu se snažan usklik pobeđe.

Ubrzo se na istoku pojavljuje mali crni oblak, veličine oko pola čovečije ruke. To je oblak koji okružuje Spasitelja i koji iz daleka izgleda kao da je uvijen u mrak. Božji narod zna da je to znak Sina čovečjega. U svečanoj tišini oni netremice gledaju u njega kako se približava Zemlji, postajući sve svetliji i slavniji, sve dok ne postane veliki beli oblak, čije podnožje sjaji kao oganj koji proždire, a iznad njega je duga zaveta. Isus ide napred kao moćan pobednik. Sa pesmama pobeđe beskrajna pratnja svetih anđela prati Ga na Njegovom putu. Nebeski svod izgleda ispunjen sjajnim bićima, „deset hiljada po deset hiljada, i hiljade hiljada.“ Nijedno pero ne može da oslika, nijedan ljudski um ne može da zamisli slavu ovog prizora. Kada živi oblak dođe još bliže, svi mogu jasno da vide Isusa. On ne nosi trnovu krunu, već na Njegovom svetom čelu počiva kruna slave. Njegovo lice svetli kao podnevno sunce. Na Njegovoj haljini i bedru napisano je ime: „Car nad carevima i Gospodar nad gospodarima.“

Pred Njim svako lice blede i na one koje je Bog odbacio, pada tama očajanja. Pravedni uzvikuju drščući: „Ko može opstati?“ Pesma anđela prestaje, i nastaje period strašne tišine. Tada se čuje Isusov glas koji govori: „Moja milost vam je dovoljna.“ Lica pravednika su osvetljena, i radost ispunjava svako srce. Anđeli opet počinju da pevaju sve glasnije i glasnije, dok se još uvek približavaju Zemlji.

Car nad carevima se spušta na oblaku, okružen ognjenim plamenom. Zemlja drhti pred Njim, nebesa su savijena kao svitak, a svaka planina i svako ostrvo su pokrenuti sa svojih mesta. Psalmista kaže: „Ide Bog naš, i ne ćuti; pred Njim je oganj koji proždire, oko Njega je bura velika. Doziva nebo ozgo i zemlju, da sudi narodu svome. Skupite mi svece moje, koji su učinili sa mnom zavet na žrtvi. I nebesa oglasiše pravdu Njegovu, jer je

taj sudija Bog.“

„I carevi zemaljski, i boljari, i bogati, i vojvode, i silni, i svaki rob, i svaki slobodnjak sakriše se po pećinama i kamenjarima gorskim; i govoriše gorama i kamenju: padnite na nas, i sakrijte nas od lica onoga što sedi na prestolu, i od gneva Jagnjetova. Jer dođe veliki dan gneva Njegova, i ko može ostati?“ Otk. 6, 15-17.

Podrugljivo ismejavanje je prestalo. Lažljive usne su ućutkane. Umukla je zveka oružja i ratna vika „u graji i odelo u krv uvaljano.“ Isaija 9,5. Ništa se sada ne čuje, osim glasa molitve i zvuka plača i naricanja. Sa usana onih koji su se do nedavno rugali, otima se uzvik: „Jer dođe veliki dan gnjeva Njegova, i ko može opstati?“ Zli se mole da padnu na njih radije gorske stene, nego da susretnu Onoga koga su prezreli i odbacili.

Oni koji su se rugali Hristu u Njegovom poniženju nalaze se u toj gomili. Sa neodoljivom snagom dolaze im u sećanje reči Mučenika kada je na zaklinjanje poglavara sveštaničkog svečano izjavio: „Odsele ćete videti Sina čovečjega gde sedi s desne strane Sile, i ide na oblacima nebeskim.“ Matej 26, 64. Sada Ga oni gledaju u Njegovoj slavi, i još će Ga videti kako sedi sa desne strane Sile.

Oni prepoznaju glas koji prodire do ušiju mrtvih. Koliko puta ih je Njegov blag i nežan glas pozivao na pokajanje. Koliko puta su ga čuli u dirljivim molbama prijatelja, brata, Otkupitelja! Onima koji su odbacili Njegovu milost ne može biti nijedan drugi glas tako težak i pun osude kao Onaj koji je tako dugo preklinjao: „Vratite se, vratite se, jer zašto da mrete?“ O, kad bi to za njih bio glas nepoznatoga! Isus kaže: „Što zvah, ali ne hteste, pružah ruku svoju, ali niko ne mari, nego odbacistе svaki savet moj, i karanja mojega ne hteste primiti.“ Priče 1,24.25. Ovaj glas budi sećanja koja bi oni hteli rado da izbrišu – prezrene

opomene, odbijene pozive i necenjena preimućstva.

Oni koji su se rugali Njegovoj tvrdnji da je Sin Božji, sada su nemi. Tu je oholi Irod koji se podsmevao Njegovom carskom imenu i zapovedio vojnicima koji su se rugali da Ga krunišu kao cara. Tu su oni isti ljudi koji su bezbožničkim rukama stavili na Njega purpurnu odoru, na Njegovo sveto čelo stavili trnov venac, a u Njegove ruke koje se nisu opirale, podrugljivu palicu, i klanjali se pred Njim uz bogohulno izrugivanje. Ljudi koji su udarali i pljuvali Kneza života sada se kriju od Njegovog prodornog pogleda i pokušavaju da pobegnu od nepodnošljive slave Njegovog prisustva. Oni koji su Njegove ruke i noge prikovali klinovima, i vojnik koji je probo Njegova rebra, gledaju ove znake sa strahom i grižom savesti.

Sa užasnom jasnoćom sećaju se sveštenici i zakonici događaja na Golgoti. Sa jezom i užasom sećaju se kako su sotonskom radošću vrteli glavama i dobacivali mu: „Drugima pomože, a sebi ne može pomoći. Ako je car Izraelov, neka siđe sad s krsta, pa ćemo ga verovati. On se uzdao u Boga: neka mu pomogne sad, ako mu je po volji.“ Matej 27,42.43.

Živo se prisećaju Spasiteljeve parabole o vinogradarima koji su odbili da predaju svome gospodaru rod vinograda koji su zlostavljali Njegove slugе i Njegovog Sina ubili. Sećaju se, takođe, i reči koje su sami izgovorili: Gospodar vinograda „zločince će zlom smrti pomoriti.“ U grehu i kazni ovih nevernih ljudi sveštenici i starešine vide svoj sopstveni postupak i svoju ličnu pravednu osudu. I sada se podiže krik samrtne agonije. Glasnije od uzvika: „Raspni ga! Raspni ga!“ koji je odzvanjao ulicama Jerusalima, razleže se strašan i očajnički jauk: On je Sin Božji! On je pravi Mesija! Oni pokušavaju da pobegnu od prisustva Cara nad carevima. Uzalud pokušavaju da se sakriju u

dubokim pećinama zemlje, koje su nastale usled poremećaja elemenata u prirodi.

U životu svih onih koji odbacuju istinu ima trenutaka kada se savest probudi, kada sećanje iznosi mučne uspomene na lice-meran život, a dušu muči uzaludno kajanje. Ali, šta je to prema griži savesti onog dana kada „dođe čega se bojite,“ kada „pogiba vaša kao oluja dođe.“ Priče 1,27. Oni koji su želeli da unište Hrista i Njegov narod, sada su svedoci slave koja počiva na njima. Usred svoje strahote oni čuju glasove svetih u radosnom slavopoju kako uzvikuju: „Gle, ovo je Bog naš, Njega čekasmo, i spašće nas.“ Isaija 25, 9.

Usred ljuljanja zemlje, sevanja munja i tutnjave gromova glas Sina Božjeg poziva svete koji spavaju. On gleda na grobove pravednika i tada podižući svoje ruke prema nebu, uzvikuje: „Probudite se, probudite se, probudite se vi koji spavate u prahu i ustanite!“ Po svoj dužini i širini zemlje, mrtvi će čuti taj glas i oni koji ga čuju oživeće. I cela zemlja će odzvanjati od koraka veoma velike vojske iz svakog plemena, kolena, jezika i naroda. Oni izlaze iz tamnice smrti, obučeni besmrtnom slavom, kličući: „Gde ti je, smrti, žalac? Gde ti je, grobe, pobeda?“ 1 Korinćanima 15,55. I živi pravednici i vaskrsli sveti sjedinjuju svoje glasove u dug, radostan poklič pobede.

Svi izlaze iz svojih grobova isti po rastu kao kad su bili sahranjeni. Adam koji stoji među vaskrslim mnoštvom je visok i veličanstvenog izgleda. Po rastu samo malo niži od Božjeg Sina. Njegov stas pokazuje upadljivu suprotnost prema ljudima kasnijih generacija; tu se vidi koliko se ljudski rod degenerisao. Ali, svi ustaju iz svog poslednjeg dubokog sna u svežini i snazi večne mladosti. U početku čovek je bio stvoren po Božjem obličju, ne samo po karakteru, nego i obliku i izgledu. Greh je izopačio božansku sliku u čoveku i skoro je izbrisao. Ali, Hristos

je došao da opet uspostavi ono što je izgubljeno. On će preobraziti naše poniženo telo i oblikovati ga prema svom divnom telu. Smrtno, propadljivo telo lišeno lepote, nekada opoganjeno grehom, postaje savršeno, lepo i besmrtno. Sve mane i nedostaci su ostavljeni u grobu. Iskupljeni nose lik svog Gospoda. O divnog li otkupljenja o kome se dugo govorilo, dugo mu se nadalo, razmišljalo sa nestrpljivim iščekivanjem, ali nikada potpuno razumelo.

Živi pravednici su preobraženi „ujedanput, u trenuću oka.“ Na Božji glas oni su bili proslavljeni, sada su učinjeni besmrtnima. I sa vaskrslim svetima su uzeti da susretnu svog Gospoda u vazduhu. Prijatelji koje je smrt dugo rastavljala opet su sjedinjeni da se više nikada ne rastanu. Malu decu sveti anđeli donose u naručje njihovim majkama, i zajedno sa pesmama radosti, oni se uznose ka Božjem gradu.

Sa svake strane bojnih kola od oblaka nalaze se krila, a pod njima su živi točkovi, i kako se bojna kola kreću nagore, točkovi uzvikuju: „Svet,“ i krila kako oni pomeraju viču: „Svet,“ i pratnja anđela uzvikuje: „Svet, svet, svet je Gospod Bog Svedržitelj!“ I narod Božji kliče: „Aliluja!“, dok se kola kreću ka Novom Jerusalimu.

Pre ulaska u sveti grad sveci su raspoređeni u prazan četvrougaonik, sa Isusom u sredini. On visinom nadmašuje i svete i anđele. Negovu veličanstvenu pojavu i ljupko lice mogu videti svi koji se nalaze u kvadratu. Na glave pobednika, Spasitelj svojom desnicom stavlja krunu slave. Za svakog svetog ima jedna kruna koja nosi Njegovo ime i natpis: „Svet Gospodu.“ Svakoj ruci se daje pobednička palma i blistava harfa. A onda, na znak anđela koji daje ton, svaka ruka vešto dotiče žice na harfi i svaki glas se podiže u zahvalnoj molitvi.

Pred otkupljenim mnoštvom je sveti grad. Isus širom otvara

biserna vrata, i narod koji je održao istinu ulazi u njega. Tamo oni vide Božji raj, Adamov dom, dok još nije zgrešio. Tada se čuje glas divniji od svake muzike koju je ikada čulo smrtno uho: „Vaša borba je završena!“ Spasiteljevo lice zrači neizrecivom ljubavlju dok pozdravlja otkupljene u „radosti njihovog Gospodara.“

Tamo se iznenada vazduhom prolama radostan uzvik obožavanja. Dva Adama samo što se nisu susrela. Božji Sin stoji sa raširenim rukama da dočeka oca našeg roda – biće koje je On stvorio, koje je sagrašilo protiv svoga Stvoritelja i zbog čijeg greha Spasitelj nosi znake raspeća. Kada Adam ugleda tragove strašnih klinova, on ne pada na grudi svoga Gospoda, nego se ponizno baca pred Njegove noge uzvikujući: „Dostojno, dostojno je Jagnje što je zaklano!“ Spasitelj ga nežno podiže i upravlja njegovu pažnju na Edem iz kojeg je tako dugo bio izgnan.

Posle njegovog izgnanstva iz Edema, Adamov život na Zemlji bio je ispunjen tugom. Svaki uveli list, svaka prinesena žrtva, svaka mrlja na lepom licu prirode, svaka mrlja u čovekovom karakteru, podsećala ga je stalno na njegov greh. Strašan je bio bol kajanja kada je video kako se bezakonje umnožava i kada je na svoje opomene dobijao kao odgovor samo prebacivanje da je uzrok grehu upravo on. Sa strpljivom poniznošću podnosio je, skoro hiljadu godina, kaznu svoga prestupa. Iskreno se kajao za svoj greh i uzdao se u zasluge obećanog Spasitelja, i umro je u nadi na vaskrsenje. Božji Sin je iskupio čovekov neuspeh i pad, i sada Adam, kroz delo pomirenja opet dobija svoju prvu vlast.

Izvan sebe od radosti, on posmatra drveće koje mu je nekada pružalo radost – isto drveće sa kojega je brao voće kada je uživao u savršenstvu nevinosti i svetosti. Vidi loze koje su negovale

njegove ruke, isto cveće koje je nekada sa ljubavlju gajio. Njegov um shvata stvarnost ovog prizora; razume da je to zaista obnovljeni Edem, samo sad još mnogo lepši nego kada je iz njega bio izgnan. Spasitelj ga vodi do drveta života, bere divan plod i nudi mu da jede. On gleda oko sebe i vidi mnoštvo iz svoje spasene porodice kako stoje u Božjem raju. Tada polaže svoju sjajnu krunu pred Isusove noge i bacivši se na njegove grudi, zagrli Otkupitelja. On dodiruje zlatnu harfu i nebeskim svodom odjekuje pobedonosna pesma: „Dostojno, dostojno je Jagnje što je zaklano i opet živi!“ Adamova porodica prihvata melodiju i polažući svoje krune pred Spasiteljeve noge, svi se klanjaju pred Njim obožavajući Ga.

Ovo ponovno sjedinjavanje posmatraju anđeli koji su plakali kada je Adam pao i radovali se kada se Isus, posle svog vaskrsenja, vazneo na Nebo, otvorivši izlaz iz groba svima koji će verovati u Njegovo ime. Sada oni gledaju dovršeno delo otkupljenja, i sjedinjuju svoje glasove u pesmi zahvalnosti.

Spasiteljevi izabranici bili su vaspitavani i poučavani u školi iskušenja. Oni su na Zemlji hodali uskim stazama. Bili su pročišćeni u peći nevolje. Radi Isusa su podnosili protivljenje, mržnju i klevete. Oni su Ga sledili kroz mučne sukobe; podnosili su samoodricanje i iskusili gorka razočarenja. Iz svog sopstvenog mučnog iskustva upoznali su zlo greha, njegovu moć, njegov teret krivice, njegovu bedu i sa odvratnošću gledaju na njega. Svest o neizmernoj žrtvi koja je prinesena za njihovo ozdravljenje čini ih malima u njihovim sopstvenim očima i ispunjava njihova srca zahvalnošću i hvalom koju oni koji nikada nisu pali ne mogu razumeti. Oni mnogo ljube jer im je mnogo oprošteno. Pošto su bili učesnici Hristovih patnji, dostojni su da budu učesnici u Njegovoj slavi.

Božji naslednici došli su iz koliba, tamnica, sa gubilišta, sa

planina, iz podzemnih pećina, i morskih dubina. Ali, oni nisu više nemoćni, mučeni, raštrkani i ugnjetavani. Od sada će uvek biti sa Gospodom. Sada stoje pred prestolom, odeveni u skupocene haljine, kakve nikada nisu nosili ni najugledniji ljudi na zemlji. Krunisani su dijademama slave, kakve nisu nikada stavljene na čela zemaljskih monarha. Dani bola i plača zauvek su prošli. Car slave je obrisao suze sa svih lica; uklonjen je svaki uzrok žalosti. Pod lelujavim palminim granama odjekuju sada jasne milozvučne i skladne pesme zahvalnosti. Svi glasovi prihvataju melodiju, dok nebeskim svodom odjekuje himna: „Spasenje Bogu našem, koji sedi na prestolu i Jagnjetu!“ A svi nebeski stanovnici odgovaraju dodajući: „Amin, blagoslov i slava i premudrost i hvala i čast i sila i jačina Bogu našem uvek veka.“ Otkr. 7,10.12.

Tema otkupljenja tek se počela razumevati. Našim ograničenim razumom možemo najpažljivije posmatrati sramotu i slavu, život i smrt, pravednost i milost koje su se susrele na krstu, pa ipak, ni najvećim naporom naših mentalnih snaga ne možemo da shvatimo njegovo potpuno značenje. Dužina i širina, visina i dubina otkupljujuće ljubavi tek su nejasno shvaćene. Plan spasenja neće otkupljeni potpuno shvatiti ni onda kada budu gledali kao što su viđeni, i kada budu poznali kao što su poznati; ali kroz večna vremena njihovom zadivljenom i ushićenom umu neprestano će se otkrivati nove istine. Iako je došao kraj zemaljskim brigama, patnjama i iskušenjima, i uzrok toga uklonjen, Božji narod će uvek imati jasno i pravo razumevanje o ceni njihovog spasenja.

Hristov krst će biti nauka i pesma otkupljenih kroz svu večnost. U proslavljenom Hristu gledaće raspetog Hrista. Nikada se neće zaboraviti da je Onaj koji je mogao zapovedati svim silama prirode, koji je, jednom rečju, mogao pozvati moćne anđele da

ispune Njegovu volju i izvrše osvetu nad Njegovim neprijateljima – Božji miljenik, Veličanstvo neba – podneo uvrede i smrt, da bi grešnici mogli biti otkupljeni. To što je Stvoritelj svih svetova, sudija svih ljudi, ostavio svoju slavu i ponizio se iz ljubavi prema čoveku, zauvek će pobuđivati čuđenje i divljenje svemira. Dok spaseni iz svih naroda posmatraju svog Otkupitelja i na Njegovom licu vide večnu slavu Očevu, dok gledaju Njegov presto koji je osnovan od večnosti i znaju da Njegovom carstvu nema kraja, otima im se pesma ushićenja: „Dostojno, dostojno je Jag-nje koje je zaklano, te nas je pomirilo sa Bogom svojom dragocenom krvlju.“

Tajna krsta objašnjava sve druge tajne. U svetlosti koja sija sa Golgote, Božje osobine koje su nas ispunjavale strahom i poštovanjem, izgledaju tako lepe i privlačne. Milost, nežnost i oćinska ljubav sjedinjuju se sa svetošću, pravednošću i silom. Dok posmatramo veličanstvo Njegovog visokog i uzvišenog prestola, vidimo Njegov karakter u Njegovim milostivim postupcima i shvatamo, kao nikada ranije, znaćaj tog dragog oslovljavanja: „Oće naš.“

Videće se da Onaj koji je neizmeran u mudrosti nije mogao da načini nijedan drugi plan za naše spasenje, osim da žrtvuje svoga Sina. Nagrada za ovu žrtvu je radost što će Zemlju naseliti okupljena, sveta, srećna i besmrtna bića. Rezultat Spasiteljevog sukoba sa silama tame je radost otkupljenih, na slavu Boga kroz svu večnost. Vrednost ljudske duše je tako velika da je Otac dobio zadovoljenje za plaćenu cenu, a i sam Hristos je zadovoljan gledajući plodove svoje velike žrtve.

Poglavlje XXXVII

OPUSTOŠENJE ZEMLJE

„Zato će u jedan dan doći zla njezina: smrt i plač i glad, i sažeći će se ognjem; jer je jak Gospod Bog koji joj sudi. I zaplakaće i zajaukati za njom carevi zemaljski koji se njom kurvaše i besniše, kad vide dim gorenja njezina. Izdaleka stojeći od straha muka njezinih govoreći: jaoh! jaoh! grade veliki Vavilone, grade tvrdi, jer u jedan čas dođe sud tvoj! I trgovci zemaljski zaplakaće i zajaukati za njom, što njihovih tovara niko više ne kupuje.“ Otkrivenje 18,8-11. Takvi su sudovi koji padaju na Vavilon u dan pohoda Božjeg gneva. On je napunio meru svoje nepravde; njegovo vreme je došlo; zreo je za uništenje.

Kada Božji glas vrati Njegov narod iz ropstva, tada nastaje strašno probuđenje kod onih koji su izgubili sve u velikoj igri života. Dok je vreme milosti trajalo, bili su zaslepljeni Sotoni-nim obmanama i opravdavali su svoj grešni način života. Bogati su se ponosili svojom nadmenošću nad onima koji nisu imali toliko pogodnosti; ali oni su svoje bogatstvo stekli prestupanjem Božjeg zakona. Zanimarili su da nahrane gladne, da obuku gole, da postupaju pravedno i da ljube milosrđe. Oni su nastojali da se uzvise i steknu poštovanje kod svojih bližnjih. Sada su lišeni svega što ih je činilo velikim i ostavljeni su sami i bez zaštite. Oni posmatraju uništenje idola koje su voleli više nego svog Stvoritelja. Oni su svoje duše prodali za zemaljska bogatstva i uživanja, i nisu se trudili da se obogate u Bogu. Posledica toga je da su njihovi životi promašeni; njihova uživanja su sada pretvorena u gorčinu, a njihovo blago u trulež. Ono što su sticali čitavog života, zbrisano je u trenutku. Bogati oplakuju uništenje

svojih raskošnih kuća i rasturanje njihovog srebra i zlata. Ali njihovo jadikovanje je učutkano zbog straha da će i sami propasti sa svojim idolima.

Zli su ispunjeni žaljenjem, ne zbog svog grešnog zanemari-vanja Boga i svojih bližnjih, već zato što je Bog pobedio. Oni jadikuju što je rezultat takav, ali se ne kaju zbog svoje pokvarenosti. Upotrebili bi svako sredstvo da pobeđe, samo ako bi mogli.

Svet vidi upravo onu grupu ljudi kojoj se rugao i podsme-vao, i koju je hteo da istrebi, kako prolazi nepovređena kroz o-luju, zemljotres i pomor. Onaj koji je prestupnicima svoga za-kona oganj koji proždire, svome narodu je siguran zaklon.

Propovednik koji je žrtvovao istinu da bi zadobio naklonost ljudi, sada uviđa karakter i uticaj svojih učenja. Jasno je da ga je pratilo oko Sveznajućega dok je stajao za propovedaonicom, ho-dao ulicama, i kada je u raznim okolnostima dolazio u vezu sa ljudima. Svako osećanje duše, svaki napisani redak, svaka izgo-vorena reč, svaki postupak koji je ljude navodio da počivaju u zaklonu laži bilo je posejano seme; a sada u jadnim, izgubljenim dušama oko sebe on gleda žetvu.

Propovednici i narod uviđaju da nisu imali pravilan odnos prema Bogu. Uviđaju da su se bunili protiv Autora svih dobrih i pravičnih zakona. Uklanjanje božanskih propisa omogućio je porast hiljada zala: svađi, mržnji, nepravедnosti, sve dok zemlja nije postala jedno ogromno poprište sukoba, baruština pokvarenosti. To je prizor koji se sada pruža pred onima koji su odbacili istinu i izabrali da neguju zabludu. Nijedan jezik ne može izraziti čežnju koju neposlušni i neverni osećaju za onim što su zauvek izgubili – večni život. Ljudi koje je svet obožavao zbog njihovih sposobnosti i rečitosti sada vide stvari u njihovoj pravoј svetlo-sti. Uviđaju šta su prestupanjem izgubili, i padaju pred noge onih

čiju su vernost prezirali i ismejavali, i priznaju da ih je Bog ljubio.

Narod uviđa da je bio zaveden. Jedni druge žestoko optužuju da su ih vodili u propast; ali svi se sjedinjuju u najgorčnijem proklinjanju propovednika. Neverni pastori su proricali samo mile stvari. Oni su navodili svoje slušaoce da učine zakon Božji nevažećim i da progone one koji ga drže svetim. Sada, u svome očajanju, ovi učitelji priznaju pred svetom svoje delo prevare. Mnoštvo puno gneva viče: „Mi smo izgubljeni, a vi ste uzrok naše propasti,“ i okreće se protiv svojih lažnih stražara. Upravo oni koji su im se nekada najviše divili, izgovoriće protiv njih najstrašnije kletve. Iste ruke koje su ih nekada krunisale lovorikama, podignuće se da ih unište. Mačevi kojima je trebalo da se pobije Božji narod, sada su upotrebljeni da unište njihove neprijatelje. Na sve strane je sukob i krvoproliće.

Znak izbavljenja stavljen je na one „koji uzdišu i ridaju radi svih gadosti koje su učinjene.“ Sada prolazi anđeo smrti koji je u Ezekijevoj utvari predstavljen kao ljudi sa smrtnim oružjem, kojima je zapovedeno: „starce i mladiće, i devojkice i decu i žene pobijte da se istrebe, ali na kome god bude znak, k njemu ne pristupajte; i počnite od moje svetinje.“ Prorok kaže: „I počese od starešina što behu pred domom.“ Ezekijel 9, 6. Delo uništenja počinje među onima koji tvrde da su duhovni čuvari naroda. Prvo padaju lažni pastiri. Nikoga neće sažaljevati, ili poštediti. Ljudi, žene, devojkice i mala deca ginu zajedno.

„Jer gle, Gospod izlazi iz mesta svojega da pohodi stanovnike zemaljske za bezakonje njihovo, i zemlja će otkriti krvi svoje, niti će više pokrivati pobijenih svojih.“ Isaija 26, 21. „A ovo će biti zlo kojim će Gospod udariti sve narode koji bi vojevali na Jerusalim: telo će svakom posahnuti dok još stoji na no-

gama, i oči će svakom posahnuti u rupama svojim, i jezik će svakom posahnuti u ustima. I u to će vreme biti velika smetnja među njima od Gospoda, i hvataće jedan drugog za ruku, i ruka će se jednoga podignuti na ruku drugoga.“ Zaharija 14,12.13. U sulu-dom sukobu, raspaljeni svojim strastima i strašnim izlivanjem Božjeg nepomešanog gneva, padaju zli stanovnici Zemlje – pro-povednici, vladari i narod, bogati i siromašni, veliki i mali. „I u onaj dan će biti od kraja do kraja zemlje pobijeni od Gospoda, neće biti oplakani, niti će se pokupiti i pogrepsti.“ Jeremija 25, 33.

Prilikom Hristovog dolaska zli su zbrisani sa lica cele Zemlje – satrti duhom usta Njegovih i uništeni bljeskom Njegove slave. Hristos uznosi svoj narod do Božjeg grada i Zemlja ostaje prazna bez stanovnika. „Gle, Gospod će isprazniti Zemlju i opusteti je, prevrnuće je i rasejaće stanovnike njene.“ „Sasvim će se isprazniti Zemlja i sasvim će se opleniti. Jer Gospod reče ovu reč.“ „Jer prestupiše zakone, izmeniše uredbe, raskidoše zavet večni. Zato će prokletstvo proždreti Zemlju, i zatrće se stanovnici njezini; zato će izgoreti stanovnici zemaljski.“ Isaija 24,1.3.5.6.

Čitava Zemlja izgleda kao pustoš. Ruševine gradova i sela razorenih zemljotresom, iščupano drveće, gole stene izbačene iz mora ili iz same zemlje, leže razbacane po njenoj površini, dok ogromni bezdani obeležavaju mesta odakle su planine iščupane iz svojih temelja. Ovde će biti dom Sotoni i njegovim zlim anđelima hiljadu godina. Ovde će on biti zarobljen da luta tamo-amoni uništenim licem zemlje, i posmatra posledice svoje pobune protiv Božjeg zakona. Hiljadu godina može „uživati“ u plodu prokletstva koje je izazvao. Ograničen samo na Zemlju, on neće imati privilegiju da obilazi druge planete i da kuša i uznemirava one koji nisu pali. U toku ovog vremena, Sotona veoma pati. Od

svog pada njegov život neprestane aktivnosti nije mu pružao vremena za razmišljanje. Ali sada, on je lišen svoje sile, i ostavljen je da razmišlja o ulozi koju je imao otkako se prvi put pobunio protiv vladavine Neba, i da sa strahom i drhtanjem gleda u strašnu budućnost, kada će morati da ispašta zbog sveg zla što je počinio i da bude kažnjen za sve grehe koje je prouzrokovao.

Pobedonosni uzvici uzdižu se od anđela i otkupljenih svetih, što ih Sotona neće više uznemiravati i kušati i što su stanovnici drugih svetova izbavljeni od njegove prisutnosti i sablazni.

Za vreme ovih hiljadu godina između prvog i drugog vaskrsenja održava se sud nad mrtvim grešnicima. Pravednici vladaju kao carevi i sveštenici Bogu, i zajedno sa Hristom oni sude zlima upoređujući njihova dela sa knjigom zakona, Biblijom, i odlučuju svaki slučaj prema delima koja su učinili u telu. Tada se kazna koju zli moraju podneti, određuje prema njihovim delima i to se upisuje pored njihovih imena u knjigu smrti. Sotoni, a, takođe, i zlim anđelima sude Hristos i Njegov narod.

Poglavlje XXXVIII

BORBA JE ZAVRŠENA

Na završetku hiljadu godina Hristos se ponovo vraća na Zemlju u pratnji mnoštva otkupljenih i anđela. Dok silazi sa strašnom veličanstvenošću, On poziva mrtve zle da ustanu i prime svoju osudu. Oni izlaze u ogromnom mnoštvu, bezbrojni kao pesak morski. Kakva razlika prema onima koji su ustali u prvom vaskrsenju! Pravednici su bili odeveni u besmrtnu mladost i lepotu. Zli nose tragove bolesti i smrti.

Svako oko u tom ogromnom mnoštvu obazire se da vidi slavu Sina Božjega. Mnoštvo zlih jednoglasno uzvikuje: „Blagosloven je onaj koji dolazi u ime Gospodnje!“ Oni to ne uzvikuju iz ljubavi prema Isusu. Sila istine ih nagoni da izgovore ove reči preko svoje volje. Kakvi su zli otišli u svoje grobove, takvi izlaze iz njih: sa istim neprijateljstvom prema Hristu i sa duhom protivljenja. Njima se neće više dati novo vreme probe u kojem bi mogli da isprave pogreške svog prošlog života. Time se ništa ne bi postiglo. Ceo njihov život, pun prestupa nije omekšao njihova srca, i kad bi im se dalo jedno drugo vreme probe, oni bi ga, isto kao i prvo, proveli u izbegavanju Božjih zahteva i izazivanju pobune protiv Boga.

Hristos se spušta na Maslinsku goru i kad Njegova stopala dodirnu goru, ona se deli na dvoje i postaje ogromna ravnica. Tada Novi Jerusalim u svom blještavom sjaju silazi s Neba. Kada se postavi na očišćenom i za to pripreavljenom mestu, Hristos sa svojim narodom i anđelima ulazi u sveti grad.

Sada se Sotona priprema za poslednju veliku bitku za prevlast. Dok je bio lišen svoje moći i udaljen od svog dela prevare, knez zla je bio jadan i utučen. Ali, kada mrtvi grešnici ustanu i

on vidi ogromno mnoštvo na svojoj strani, njegove nade opet oživljuju, i on odlučuje da ne napusti veliku borbu. On će sakupiti pod svoju zastavu svu vojsku izgubljenih i preko njih će pokušati da ostvari svoje planove. Zli su Sotonini zarobljenici. Odbacivanjem Hrista oni su prihvatili vlast buntovničkog vođe. Oni su spremni da prihvate njegove predloge i izvrše njegova naređenja. Ali, dosledan svom ranijem lukavstvu, on ne priznaje da je Sotona. On tvrdi da je knez koji je zakoniti vlasnik sveta, kome je oduzeto nasledstvo na nezakonit način. On se svojim zavedenim podanicima predstavlja kao Otkupitelj, uveravajući ih da ih je njegova moć podigla iz grobova i da se sprema da ih izbavi od najokrutnije tiranije. Pošto se Hristova prisutnost udaljila, Sotona čini čuda da bi podupro svoje tvrdnje. On slabe čini jakima i sve ih ispunjava svojim sopstvenim duhom i energijom. Predlaže da ih povede preko tabora svetih i da zauzmu Božji grad. Sa đavolskim likovanjem ukazuje na nebrojene milione koji su podignuti iz mrtvih i izjavljuje da je on kao njihov vođa sposoban da poruši grad, i ponovo zadobije svoj presto i carstvo.

U toj ogromnoj množini nalazi se veliki broj iz naraštaja ljudi pre potopa koji su dugo živeli; ljudi divovskog rasta i silnog razuma, koji su predavši se vlasti palih anđela posvetili svu svoju sposobnost i znanje uzdizanju sebe samih; ljudi čija su divna umetnička dela navela svet da obožava njihovu genijalnost, ali čija su svirepost i zli pronalasci pokvarili Zemlju i izopačili Božju lik, i tako dali povoda Gospodu da ih ukloni sa područja svoga stvaranja. Tu su carevi i vojskovođe koji su pobeđivali narode; hrabri ljudi koji nisu nikada izgubili bitku; ponositi i častoljubivi ratnici, od čijeg su približavanja drhtala carstva. Oni se ni u smrti nisu promenili. Kada izađu iz groba, tok njihovih misli nastavlja se upravo tamo gde je prestao. Ista želja za osvajanjem koje je njima upravljala kada su pali, pokrenula ih je

i sada.

Sotona se savetuje sa svojim anđelima, a zatim i sa onim carevima, osvajačima i moćnim ljudima. Oni gledaju na snagu i brojnost na svojoj strani i izjavljuju da je vojska unutar grada mala u poređenju sa njihovom i da može biti savladana. Stvaraju planove kako da se dočepaju bogatstva i slave Novog Jerusalema. Svi odmah počinju da se pripremaju za bitku. Čuveni majstori izrađuju ratna oruđa. Vojskovođe, čuvane zbog svojih uspeha, svrstavaju ogromnu masu ratobornih ljudi u bataljone i čete.

Na kraju je data naredba za pokret i nebrojeno mnoštvo polazi – vojska, kakvu zemaljski osvajači nisu nikada sakupili, kakvoj ne bi bile ravne sjedinjene sile svih vekova otkako je na Zemlji počeo rat. Sotona, moćniji od svih ratnika, predvodi, a njegovi anđeli udružuju svoje snage za ovu poslednju bitku. Carevi i ratnici su u njegovoj pratnji, a sledi ih mnoštvo u ogromnim formacijama, svaka vojska pod svojim određenim vođom. Sa vojničkom tačnošću kreću se postrojeni redovi preko razrušene i neravne zemljine površine prema Božjem gradu. Po Isusovoj zapovesti, vrata Novog Jerusalima su zatvorena, a Sotone vojske opkoljavaju grad i pripremaju se za napad.

Sada se Hristos ponovo pokazuje svojim neprijateljima. Visoko iznad grada, na temelju od blistavog zlata, nalazi se presto, visok i uzvišen. Na tom prestolu sedi Božji Sin, a oko Njega su podanici Njegovog carstva. Silu i veličanstvenost Hrista ne može da opiše ni jedan jezik, nijedno pero. Slava večnoga Oca okružuje Njegovog Sina. Sjaj Njegove prisutnosti ispunjava Božji grad i razliva se izvan kapija preplavljujući celu Zemlju svojim blistavim zracima.

Najbliži prestolu su oni koji su nekada bili revni za Sotoninu

stvar, ali koji su kao glavne istrgnute iz ognja, pošli za Spasite-
ljem u dubokoj i iskrenoj odanosti. Pored njih nalaze se oni koji
su, usred prevara i neverstva izgradili savršeni hrišćanski karak-
ter, oni koji su poštovali Božji zakon kada ga je hrišćanski svet
proglasio nevažećim, i milioni iz svih vekova koji su pretrpeli
mučeničku smrt zbog svoje vere. A iza njih je: „Veliko mnoštvo
koje niko ne može izbrojati od svakoga jezika i kolena i naroda
i plemena... Pred prestolom i pred Jagnjetom, obučeni u bele ha-
ljine i s palmama u rukama njihovim.“ Njihova borba je završena
i pobjeda izvojevana. Oni su završili trku i dosegli nagradu. Pal-
mova grana u njihovim rukama simbol je njihove pobjede, a bela
haljina je znak neokaljane Hristove pravednosti, koja je sada nji-
hova.

Otkupljeni podižu svoje glasove u pesmi hvale koja odje-
kuje i odzvanja nebeskim svodovima: „Spasenje Bogu našem,
koji sedi na prestolu i Jagnjetu.“ Anđeli i serafimi sjedinjuju
svoje glasove u obožavanju. Pošto su se otkupljeni osvedočili u
Sotoninu moć i zlobu, uvideli su, kao nikada ranije, da ih nijedna
sila, osim Hristove ne bi mogla učiniti pobjednicima. U svom
tom svetlom mnoštvu nema nijednoga koji spasenje pripisuje
sebi, kao da je pobedio svojom snagom i dobrotom. Ništa se ne
govori o tome šta su oni učinili, ili propatili, već glavna misao
svake pesme i sadržina svake himne jeste: „Spasenje Bogu na-
šemu i Jagnjetu!“

U prisustvu sakupljenih stanovnika neba i Zemlje otpočinje
konačno krunisanje Božjeg Sina. I sada, odeven uzvišenim veli-
čanstvom i silom, Car nad carevima izriče presudu nad buntov-
nicima protiv Njegove vladavine i izvršuje pravdu nad onima
koji su prestupali Njegov zakon i tlačili Njegov narod. Božji pro-
rok kaže: „I videh veliki beli presto i Onoga što seđaše na njemu,
od čijeg lica bežaše nebo i Zemlja i mesta im se ne nađe. I videh

mrtvace male i velike gde stoje pred Bogom i knjige se otvoriše, i druga se knjiga otvori, koja je knjiga života, i sud primiše mrtvaci kao što je napisano u knjigama, po delima svojim.“ Otkrivenje 20,11.12.

Čim se otvore knjige izveštaja i Isusovo oko pogleda zle, oni će biti svesni svakog greha koji su ikada učinili. Oni sada jasno vide gde su skrenuli sa staze čistote i svetosti i kako ih je daleko odvela oholost i pobuna u prestupanju Božjeg zakona. Zavodljiva iskušenja koja su sami podsticali i popuštali im, zlo-upotrebljeni blagoslovi, preziranje Božjih vesnika, odbačene opomene, talasi milosrđa odbijeni od strane tvrdoglavih i nepokajanih srca – sve se to pojavljuje pred njima kao da je napisano plamenim slovima.

Iznad prestola otkriven je krst, i kao u panorami se prikazuju događaji Adamovog iskušenja i pada, a zatim naredni koraci u velikom planu iskupljenja. Spasiteljevo skromno rođenje, Njegov rani život jednostavnosti i poslušnosti, Njegovo krštenje na Jordanu, post i kušanje u pustinji; Njegova javna služba koja otkriva ljudima skupocene blagoslove neba, dani ispunjeni delima ljubavi i milosrđa, noći molitve i bdenja u samoći brda; zavere iz zavisti, mržnje i pakosti kao uzvrat za Njegova dobročinstva, strašna i tajanstvena duševna borba u Getsimaniji pod pritiskom tereta greha celog sveta; izdajstvo i predaja u ruke zlikovačkoj rulji; strašni događaji one noći užasa – Zatvorenik koji ne pruža otpor, napušten od svojih učenika koje je najviše voleo, surovo gonjen ulicama Jerusalima; izvođen sa povcima pred Anu i na sud u palati poglavara sveštениčkog, u Pilatovu sudnicu i pred kukavičkog i svirepog Iroda; ismejavan, vređan, zlostavljan i osuđen na smrt – sve je to živo prikazano.

I sada se pred pokolebanim mnoštvom otkrivaju poslednji događaji – strpljivi Mučenik korača stazom ka Golgoti; Knez

neba visi na krstu; oholi sveštenici i rulja koja se ruga Njegovoj samrtnoj mucij; natprirodna tama; zemljotres, odvaljene stene i otvoreni grobovi označavaju trenutak kada je Iskupitelj sveta izdahnuo.

Strašan prizor pojavljuje se upravo onako kako se odigrao. Sotona, njegovi anđeli i njegovi podanici nemaju snage da se okrenu od prizora sopstvenih dela. Svaki saučesnik se priseća dela koje je izvršio. Irod koji je pobio nevinu decu Vitljevima da bi tako uklonio Izraelskog Cara; podla Irodijada, na čijoj grešnoj duši počiva krv Jovana Krstitelja; kolebljivi sluga okolnosti, Pilat; vojnici koji se rugaju; sveštenici, zakonici i podivljala masa koja viče: „Krv Njegova na nas i na decu našu!“ – svi sada posmatraju strahotu svoje krivice. Uzalud traže da se sakriju od božanskog veličanstva Njegovog lica koje sija slavom sunca, dok iskupljeni stavljaju svoje krune pred Spasiteljeve noge i kliču: „On je umro za mene!“

Među iskupljenim mnoštvom nalaze se i Hristovi apostoli: hrabri Pavle, revni Petar, omiljeni i ljubazni Jovan i njihova verna braća, i s njima ogromno mnoštvo mučenika; dok se izvan zidova zajedno sa svakom zlom i gnusnom stvari nalaze oni koji su ih progonili, zatvarali i ubijali. Tu je Neron, čudovište svireposti i razvratnosti, koji sada posmatra radost i uzvišenje onih koje je nekada mučio i u čijim je najtežim mukama nalazio sotonско zadovoljstvo. Tu je njegova majka, da bude svedok posledica njenog sopstvenog dela; da vidi kako se zao otisak karaktera preneo na njenog sina i strasti koje je svojim uticajem i primerom podstrekivala i razvijala u njemu, urodili su zločinima od kojih se svet zgrozio.

Tamo su papski sveštenici i velikodostojnici koji su tvrdili da su Hristovi poslanici, a ipak, su upotrebljavali sprave za mučenje, tamnice i lomače da vladaju savešću Božjeg naroda. Tamo

su ohole pape koji su se uzdizali iznad Boga i usudili se da izmene zakon Svevišnjega. Ovi licemerni crkveni oci moraju da polože račun Bogu što bi oni rado hteli da izbegnu. Suviše kasno oni uviđaju da je Svemogući ljubomoran na svoj zakon i da ni na koji način neće izbrisati krivicu. Sada uviđaju da Hristos izjednačuje svoje interese sa interesima svoga napaćenog naroda; osećaju silu Njegovih reči: „Kad učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste.“

Čitav pokvareni svet stoji pred Božjim sudom optužen za najvišu izdaju protiv vladavine Neba. Oni nemaju nikoga da zastupa njihov slučaj; oni su bez opravdanja, i nad njima se izriče osuda večne smrti.

Sada je svima jasno da plata za greh nije uzvišena samostalnost i večni život, već ropstvo, propadanje i smrt. Zli uviđaju šta su izgubili svojim životom pobune. Oni su večnu i od svega preteženiju slavu prezreli kada im je bila ponuđena; a kako bi je sada želeli! „Sve ovo,“ zapomaže izgubljena duša „mogao sam da imam, ali sam sopstvenim izborom sve to odbacio daleko od sebe. O čudne li zaslepljenosti! Dao sam mir, sreću i slavu u zamenu za nesreću, sramotu i očaj.“ Svi uviđaju da je njihovo isključenje iz Neba pravedno. Svojim životom oni su izjavili: „Nećemo da nad nama vlada ovaj Isus!“

Kao izvan sebe, zli posmatraju krunisanje Božjeg Sina. Oni vide u Njegovim rukama ploče božanskog zakona, zapovesti koje su prezirali i prestupali. Oni su svedoci izliva divljenja, oduševljenja i radosti spašenih; i dok zvuci melodije dopiru do mnoštva koje je izvan grada, svi jednoglasno uzvikuju: „Velika su i divna dela tvoja, Gospode Bože Svedržitelju; pravedni su i istiniti putevi tvoji, Care svetih!“ i padajući ničice, klanjaju se Knezu života.

Sotona izgleda paralizovan dok posmatra slavu i veličanstvo Hrista. On koji je nekada bio heruvim zaklanjač, seća se odakle je pao. Sjajni serafim „sin zore,“ kako se promenio, kako se pokvario! Zauvek je isključen iz nebeskog saveta gde je nekada bio poštovan. Sada vidi drugoga gde stoji blizu Oca zaklanjajući Njegovu slavu. Video je krunu koju je anđeo uzvišene pojave i veličanstvenog izgleda položio na Hristovu glavu i zna da je ta služba mogla biti njegova.

On se podseća na domovinu svoje nevinosti i čistote, mira i zadovoljstva, što je sve imao dok nije počeo da gundā protiv Boga i zavidi Hristu. Njegove optužbe, njegova pobuna i prevare da bi zadobio saosećanje i podršku anđela, njegovo uporno odbijanje da učini bilo kakav napor da se ponovo vrati kada mu je Bog nudio oprostaj – sve to živo izlazi pred njim. On gleda unatrag svoj rad među ljudima i njegove posledice: neprijateljstvo čoveka prema svome bližnjemu, strašno uništavanje života, uzdizanje i propadanje carstava, obaranje prestola, dugi niz ustanaka, borbi i revolucija. Priseća se svojih stalnih napora da se suprotstavi Hristovom delu i da čoveka uvali u greh sve dublje i dublje. Uviđa da su njegovi pakleni napadi bili nemoćni da unište one koji su se pouzdali u Hrista. Dok posmatra svoje carstvo i plod svoga rada, vidi samo neuspeh i propast. On je naveo mnoštvo da veruje da će Božji grad biti lagan plen, ali on zna da je to laž. Uvek iznova tokom napredovanja velike borbe bio je pobeđivan i prisiljen na povlačenje. On isuviše dobro poznaje moć i veličanstvo Večnoga.

Cilj velikog buntovnika je oduvek bio da opravda sebe i dokaže da je božanska vladavina odgovorna za pobunu. Tom cilju on je potčinio svu snagu svog divovskog uma. Radio je promišljeno, sistematski i sa začuđujućim uspehom zavodeći velike mase da prihvate njegovu verziju velike borbe koja se tako dugo

odvija. Hiljadama godina je ovaj vođa zavere podmetao laž na mesto istine. Ali je sada došlo vreme da se pobuna konačno uguši, a istorija i karakter Sotonin otkrije. U svom poslednjem velikom naporu da Hrista svrgne sa prestola, uništi Njegov narod i zauzme Božji grad, veliki varalica je potpuno raskrinkan. Oni koji su se s njim udružili uviđaju potpuni neuspeh njegovog poduhvata. Hristovi sledbenici i odani anđeli sagledavaju punu meru njihovih mahinacija usmerenih protiv Božje vladavine. On je predmet opšteg gnušanja.

Sotona uviđa da ga je njegova svojevolsna pobuna onesposobila za Nebo. On je vežbao svoje snage da ratuje protiv Boga. Čistota, mir i harmonija Neba, sada bi mu bili najveće mučenje. Njegove optužbe protiv Božje milosti i pravednosti sada su umukle. Prekor koji je hteo da baci na Jehovu pao je u celosti na njega. I sada se Sotona klanja, i priznaje da je njegova presuda pravedna.

Svako pitanje o istini i zabludi koje se pojavilo u dugotrajnoj borbi je razjašnjeno. Božja pravednost je potpuno odbranjena. Pred celim svetom je jasno predstavljena velika žrtva koju su Otac i Sin prineli radi čoveka. Došao je čas kada Hristos zauzima položaj koji mu s punim pravom pripada i proslavljen je nad svim carstvima, silama i svakim imenom.

On je pretrpeo krst i podneo sramotu samo zbog radosti koja je postavljena pred Njim – da će mnoge sinove dovesti k slavi. Iako su bol i sramota bili neshvatljivo veliki, ipak su radost i slava još veći. On posmatra otkupljene koji su obnovljeni prema Njegovom obličju, svako lice odsjaja obličje njihovog Cara. U njihovoj savršenoj čistoti i nenadmašnoj radosti On vidi uspeh truda svoje duše i zadovoljan je. Tada glasom koji dopire do sakupljenog mnoštva; i pravednih i zlih, progovara: „Evo otkup moje krvi! Za njih sam patio, za njih sam umro da bi oni mogli

da prebivaju u mojoj prisutnosti kroz večna vremena.“ A od ovih koji se nalaze oko prestola odeveni u bele haljine uzdiže se pesma: „Dostojno je Jagnje zaklano da primi silu i bogatstvo i premudrost i jačinu i čast i slavu i blagoslov.“

Mada je Sotona bio primoran da prizna Božju pravednost i da padne na kolena pred Hristovom vrhovnom vlašću, njegov karakter ostaje nepromenjen. Duh pobune, poput silne bujice, ponovo izbija. Ispunjen gnevom on odlučuje da ne preda veliku borbu. Došlo je vreme za poslednju očajnu bitku protiv Cara neba. On žuri među svoje podanike i pokušava da ih nadahne svojim sopstvenim gnevom i da ih oduševi da odmah krenu u bitku. Ali, od svih bezbrojnih miliona koje je ujedinio u pobunu, sada nema ni jednoga da prizna njegovu vrhovnu vlast. Njegova moć je na kraju. Zli su ispunjeni istom onom mržnjom protiv Boga koja nadahnjuje i Sotonu. Ali, oni uviđaju da je njihov slučaj beznadežan i da se ne mogu boriti protiv Jehove. Njihov gnev se raspaljuje protiv Sotone i onih koji su bili njegovi zastupnici u prevarama. Sa demonskom razjarenošću okreću se protiv njih, i tada sledi prizor sveopšteg sukoba.

Tada se ispunjavaju reči proroka: „Jer razgnevi se Gospod na sve narode, razljuti se na svu vojsku njihovu. Izruči ih uništenju, pokolju ih predade.“ Isaija 34,2. „Pustiće na bezbožnike dažd od živoga ugljevlja, ognja i sumpora i ognjeni vetar biće im deo iz čaše.“ Psalam 11,6. Od Boga s neba silazi oganj. Zemlja se otvara. Oružje sakriveno u njenoj dubini izbačeno je napolje. Plameni koji proždiru izbijaju iz svake otvorene provalije. I same stene su u plamenu. Došao je dan „koji gori kao peć.“ Malahija 4,1. Elementi se tope od žestoke vrućine, a tako isto i zemlja, i dela na njoj sagorela su. 2 Petrova 3,10. Vatra je od Tofeta „Pripravljena za cara,“ vođu pobune, ta lomača je „duboka i široka, a dah Gospodnji kao potok sumporni spaliće ga.“ Isaija

30,33. Površina Zemlje izgleda kao rastopljena masa – ogromno ključalo ognjeno jezero. To je vreme suda i propasti bezbožnih ljudi – „dan osvete Gospodnje, godina plaćanja, da bi se osvetio Sion.“ Isaija 34,8.

Zli primaju svoju platu na Zemlji. Oni će biti „strnjika, i upaliće ih dan koji ide, veli Gospod nad vojskama.“ Neki su uništeni kao u trenutku, dok se drugi muče više dana. Svi su kažnjeni prema svojim delima. Gresi pravednika preneseni su na Sotonu, začetnika zla, koji mora podneti njihovu kaznu. Tako je on primoran da se muči, ne samo zbog svoje sopstvene pobune, nego i za sve grehe na koje je naveo Božji narod. Njegova kazna će biti daleko veća od kazne onih koje je prevario. Posle umiranja onih koji su podlegli njegovim prevarama, on je još uvek živ i muči se. U vatri koja čisti zli su poslednji uništeni, i koren i grana – Sotona je koren, a njegovi sledbenici grane. Božja pravda je zadovoljena, a sveti i sva anđeoska vojska, glasno kažu: Amin.

Dok je Zemlja obavijena vatrom Božje osvete, pravednici borave sigurno u svetom gradu. Nad onima koji su imali udela u prvom vaskrsenju; druga smrt nema vlasti. Otk. 20, 6. Dok je Bog zlima oganj koji proždire, svome narodu je On „sunce i štit“ Psalam 84,11.

„I videh nebo novo i Zemlju novu; jer prvo nebo i prva zemlja prodoše.“ Otkr. 21, 1. Vatra koja proždire zle čisti zemlju. Uklonjen je svaki trag prokletstva. Nikakav gorući večni pakao neće čuvati pred otkupljenima strašne posledice greha. Ostaje samo jedan podsetnik: naš Otkupitelj će zauvek nositi ožiljke svoga raspeća; na Njegovoj ranjavanoj glavi, Njegovim rukama i nogama, nalaze se jedini tragovi svirepog dela koje je greh počinio.

„I ti, kulo stadu, steno kćeri Sionskoj, tebi će doći, doći će prva vlast.“ Mihej 4, 8. Carstvo izgubljeno grehom, Hristos je

povratio, i posedovaće ga otkupljeni zajedno sa Njim. „Zemlju će posedovati pravednici i živeće na njoj doveka.“ Psalam 37,29. Strah da će učiniti da nasleđstvo svetih izgleda suviše materijalno, naveo je mnoge da daju duhovno značenje upravo onim istinama koje nas navode da gledamo na novu zemlju kao na naš dom. Hristos je uveravao svoje učenika da On ide da pripremi stanove za njih. Oni koji prihvataju učenja Božje reči, neće biti u pogledu nebeskih stanova sasvim u neznanju. Pa ipak, apostol Pavle najavljuje: „Ono što oko nije videlo, što uho nije čulo, na šta ljudsko srce nije pomislilo: to je Bog pripremio onima koji ga ljube.“ 1 Korinćanima 2,9. Ljudskom jeziku je nemoguće da opiše nagradu pravednih. Ona će biti poznata samo onima koji je budu videli. Ni jedan ograničeni um ne može shvatiti slavu Božjeg raja.

U Bibliji se nasleđstvo spasenih naziva otadžbinom. Jevrejima 11,14-16. Tamo veliki Pastir vodi svoje stado na izvore žive vode. Drvo života rađa svoj rod svakog meseca, a lišće drveta na korist je narodima. Tamo su potoci koji večno žubore, bistri kao kristal, a pored njih lelujava stabla koja bacaju svoje senke na staze koje je Gospod pripremio otkupljenima. Tamo se prostrane ravnice uzdižu u prekrasne brežuljke, a Božje gore uzdižu svoje uzvišene vrhove. Božji narod, tako dugo putnici i lutalice, naći će svoj dom.

Tu je Novi Jerusalim i „imaš slavu Božju.“ Njegova je svetlost „kao dragi kamen, kao kamen jaspis svetli.“ Otk. 21,11 Gospod kaže: „I ja ću se veseliti radi Jerusalima, i radovaću se radi naroda svojega.“ Isaija 65, 19. „Evo šatora Božjeg među ljudima, i živeće s njima, i oni će biti narod Njegov i sam Bog biće s njima Bog njihov. I Bog će otrti svaku suzu od očiju njihovih, i smrti neće biti više ni plača ni vike ni bolesti neće biti više, jer prvo prođe.“ Otk. 21,3.4.

U Božjem gradu „noći neće biti.“ Niko neće trebati, ili želeti odmor. Niko se neće umarati u izvršavanju Božje volje i proslavljanju Njegovog imena. Mi ćemo stalno osećati svežinu jutra i ona neće nikada prestati. „I neće trebati videla od žiška, ni videla sunčanoga, jer će ih obasjavati Gospod Bog.“ Otk. 22,5. Svetlost sunca će biti zamenjena sjajem koji nije bolno zaslepljujući, a, ipak, neizmerno nadmašuje svetlost našeg podneva. Slava Božja i Jagnjetova ispunjava sveti grad svetlošću koja nikada neće utrnuti.

„I crkve ne videh u njemu: jer je njemu crkva Gospod Bog Svedržitelj, i Jagnje. Otk. 21,22. Božji narod ima preimućstvo neposredne zajednice sa Ocem i Sinom. Mi sada vidimo „kao kroz staklo, nejasno.“ 1 Kor. 13,12. Mi sada vidimo Božju sliku kao u nekom ogledalu: u delima prirode i u Njegovom postupanju sa ljudima; ali onda ćemo Ga videti licem k licu bez tamne koprene među nama. Stajaćemo u Njegovoj prisutnosti i gledati slavu Njegovog lica.

Tamo će besmrtni umovi proučavati sa nepresušnim uživanjem čuda stvaralačke moći i tajne otkupljujuće ljubavi. Nema više okrutnog, zavodljivog neprijatelja da kuša da zaborave Boga. Svaka sposobnost će se razvijati, svaki dar povećavati. Sticanje znanja neće umarati um niti iscrpljivati životnu snagu. Tamo najveći poduhvati mogu biti izvršeni, najviša stremljenja dostignuta, najuzvišenije težnje ostvarene, i još uvek će postojati novi ciljevi da se postignu, nova čuda koja će biti predmet divljenja, nove istine da se shvate, novi predmeti da pokrenu snagu uma duše i tela.

I godine večnosti, kako budu odmicala, donosiće bogatija i slavnija otkrivenja o Bogu i Hristu. Sa uvećavanjem znanja rašće njihova ljubav, strahopoštovanje i sreća. Ukoliko će ljudi više znati o Bogu, utoliko će biti veće njihovo divljenje Njegovom

karakteru. A kad Isus otvori pred njima bogatstvo iskupljenja i zapanjujuće rezultate u velikoj borbi sa Sotonom, srca iskupljenih prožima sve veća pobožnost, i oni uzimaju svoje zlatne harfe, i deset hiljada puta deset hiljada i hiljade hiljada glasova ujedinjuju se i ori se u silan hor slave.

„I svako stvorenje, što je na nebu, i na zemlji i pod zemljom i što je na moru, i što je u njima, sve čuh gde govore: Onome što sedi na prestolu, i Jagnjetu blagoslov i čast i slava i vlast va vek veka!“

Greha i grešnika više nema; čitav Božji svemir je čist; i velika borba je zauvek završena.

DODATAK

Beleška 1 (str. 181)

Gledište Vilijama Milera u vezi tačnog vremena Drugog dolaska temeljilo se na proročanstvu Dan. 8,14. „Do dve hiljade i trista dana i noći, onda će se svetinja očistiti.“ Da dan simbolično u proročanstvu predstavlja godinu. Pogledaj 4 Mojsijeva 14,34; Ezekijel 4,6. Pošto se razdoblje od 2300 proročkih dana, ili bukvalnih godina, proteže daleko iza završetka rasejavanja Jevreja, to se nije moglo odnositi na svetinju u tom razdoblju. Vilijam Miller se držao opšte prihvaćenog gledišta da je u hrišćanskoj eri Zemlja svetinja, i zbog toga je zaključio da očišćenje svetinje izneseno u Dan. 8,14 predstavlja očišćenje Zemlje vatrom prilikom Hristovog drugog dolaska. Polazna tačka od koje se računalo 2300 dana je pronađena u Dan. 9,24-27, i ona predstavlja objašnjenje vizije iz 8. poglavlja. Utvrđeno je da je 70 sedmica, ili 490 godina određeno tj. bukvalno odsečeno i da se odnosi samo na Jevreje. Jedini period od kojeg se 70 sedmica može odseći je 2300 dana, jer je jedini period koji se spominje u 8. poglavlju. To znači da su 70 sedmica deo 2300 dana i da ta dva razdoblja moraju otpočeti u isto vreme. Anđeo je objavio da 70 sedmica počinje u vreme izdavanja zapovesti da se Jerusalim opet sazida. Ako bi se utvrdio datum ove zapovesti, onda bi se našla polazna tačka velikog vremenskog odseka od 2300 dana. Biblija nam stavlja na raspolaganje četiri teksta po kojem možemo odrediti pravi datum.

1. Od vremena kada je izdata naredba, 49 godina su bili svedoci izgradnje ulica i Jerusalimskog zida. Dan. 9,25.

2. Šezdeset i dve sedmice ili ukupno 69 sedmica, 483 godina, dopirali su do Mesije – kneza, ili do pomazanja Hrista Svetim Duhom prilikom Njegovog krštenja, pri čemu reč Mesija označava pomazanog.

3. Šezdeset i dve sedmice dostižu do raspeća – kada se ukida žrtva i prinos u sredini nedelje. Stih 27.

4. Punih 70 sedmica svedočile su o zavetu sa Danilovim narodom. Po završetku ovog razdoblja Jevreji su prestali da budu Božji narod, a jevanđelje je trebalo da se propoveda neznabošcima.

U sedmoj glavi Jezdrine knjige nalazimo dekret koji tražimo. Persiski car Artakserks, izdao je ovaj dekret 457. godine pre Hrista. U Jezdri 6,14 kaže se da je dom Gospodnji u Jerusalimu bio sagrađen „po zapovesti Kira, Darija

i Artakserksa careva persijskih.“ Tri cara učinila su jedno delo; koje je otpočelo s Kirom, nastavilo se s Darijem, a dovršeno je s Artakserksom. Sveto pismo smatra taj postupak jednom zapovedi. Da su kasnije naredbe bile nastavak ili upotpunjavanje ovog Kirovog dekreta, pogledajte Jezdru 6,1-14. Ako se uzme 457. godina pre Hrista kao datum naredbe, vidi se da se ispunila svaka pojedinost proročanstva u pogledu 70 sedmica. Da bi čitalac uvideo razlog Milerovog stava u pogledu proročkih perioda, iznosimo tekst koji je objavljen u Advent Herald, Boston, u martu 1850, kao odgovor na prepisku:

„Ptolomejevim kanonom ustanovljeno je veliko proročko razdoblje od 70 sedmica. Ovaj kanon stavlja sedmu godinu Artakserksa u 457. godinu pre Hrista. Tačnost kanona dokazana je podudaranjem više od dvadeset pomračenja. Sedamdeset sedmica računa se od izdavanja naredbe koja se odnosi na obnavljanje Jerusalima. Između sedme i dvadesete godine Artakserksa nije bilo naredbi. Četiri stotine devedeset godina, računajući od sedme godine, mora započeti 457. godine pre Hrista i završiti 34. godine posle Hrista. Počinjući od dvadesete one moraju otpočeti 444. godine pre Hrista i završiti 47. godine posle Hrista. Pošto se 47. godine posle Hrista nije dogodio ni jedan događaj koji bi označio prestanak ovog perioda, ne možemo brojati od dvadesete godine već gledati na sedmu godinu vladavine Artakserksa. Ako bismo hteli da pobijemo činjenicu da ovaj period počinje 457. godine pre Hrista, morali bismo da dokažemo da Ptolomejev kanon nije tačan. Da bismo to učinili, bilo bi neophodno da prikažemo da je veliki broj pomračenja ili eklipsa kojima je njegova tačnost iznova dokazivana, nije bilo ispravno izračunata. I takav bi rezultat poremetio svaki hronološki datum i prepustio utvrđivanje epoha i proveravanje era na milost i nemilost svakom zanesenjaku, tako da hronologija ne bi bila ništa vrednija od pukog nagađanja. Pošto se 70 sedmica mora završiti 34. godine posle Hrista, ukoliko sedma godina Artakserksa nije bila pogrešno utvrđena – a to se ne može promeniti bez nekog dokaza, postavljamo pitanje: Koje svedočanstvo je označilo ovaj završetak? Vreme kada su se apostoli okrenuli neznabošcima podudara se s tim datumom više, nego bilo koje drugo vreme. I raspeće 31. godine n.e. u sredini zadnje sedmice, poduprto je mnoštvom svedočanstava koja se ne mogu opovrgnuti.“

Pošto 70 sedmica i 2300 dana imaju zajedničku polaznu tačku, proračun Vilijema Milera potvrđuje se oduzimanjem 457 godina pre Hrista od 2300. Odatle sledi: $2300 - 457 = 1843$ n. e.

Ali, da bismo dobili 2300 godina, potrebno je 457 punih godina pre Hrista i 1843 pune godine posle Hrista. Pošto naredba Artakserksa nije stupila na snagu početkom 457. godine pre Hrista, već u jesen iste godine, iz toga

sledi da se 2300 dana neće dovršiti 1843, već će se produžiti do jeseni 1844. godine. To se jasno vidi iz narednog jednostavnog dijagrama:

„Do dve hiljade i tri stotine dana i noći; onda će se svetinja očistiti.“	
2300 proročkih dana = 2300 godina	
„70 nedelja je određeno tvome narodu.“	
490 godina	

<i>Pre Hrista</i>		<i>Posle Hrista</i>	
457.	408.	27-31-34.	1844.
7 sedmica ili 49 godina	62 sedmice ili 434 godine	1 sedmica ili 7 godina	1810 godina

Vilijam Miler i njegovi saradnici nisu u početku shvatali ovu činjenicu, pa su očekivali Hristov dolazak 1843; to je bio razlog prvog razočarenja i prividnog zakašnjenja. Otkrivenje tačnog vremena u vezi sa drugim svedočanstvima Svetoga pisma, dovelo je do pokreta poznatog kao Ponoćni poklič 1844. godine. I do današnjeg dana izračunavanje proročkog razdoblja koje je stavljeno na završetak 2300 dana u jesen 1844. stoji bez prigovora.

Tada se postavlja pitanje: ako je računanje vremena Vilijama Milera bilo ispravno, odakle njegovo razočarenje? To je bilo zbog njegove greške u pogledu događaja. Proročanstvo kaže: „Do dve hiljade i trista dana i noći onda će se svetinja očistiti.“ Miler i njegovi saradnici pogrešno su shvatili predmet svetinje i njeno čišćenje. Tu je bila tajna njihovog razočarenja. Kratko objašnjenje ovog važnog predmeta koje otkriva šta je svetinja i kakvo je njeno čišćenje a počinje sa završetkom 2300 dana 1844. godine – opisuje ispunjenje proročanstva Dan. 8,14. (vidi poglavlje pod naslovom „Svetinja“).

Postavlja se još jedno pitanje: Ako je pogrešio u pogledu događaja, nije li njegovo čitavo delo bila zabluda? Hristovi učenici su bili u velikoj zabludi kada je ulazio u Jerusalim, i pozdravljali su Ga kao cara sa znamenjima pobeđe. Oni su mislili da će On biti krunisan kao car na Davidovom prestolu. Ali, nisu pogrešili što su postupali u skladu sa svojom verom; tako čineći oni su ispunili proročanstvo Zaharije 9, 9. – što ne bi učinili da su znali da će On ići na sud i u smrt. Ali, ovo proročanstvo je moralo da se ispuni, da je bilo neophodno i kamenje bi progovorilo. Luka 19,37-40. Na sličan način su Vilijam Miler i njegovi saradnici ispunili i objavili proročanstvo (vidi Otk. 14, 6. 7.) Oni ga nebi objavili da su znali da treba objaviti i druge vesti pre nego

što Gospod dođe. Otk. 14,8-14.

Beleška 2 (str. 198)

Iz konteksta se vidi da se tekst Matej 24,36. često pogrešno upotrebljava. Jedno pitanje učenika odnosilo se na znak Hristovog dolaska i kraj sveta. Isus je odgovorio na ovo pitanje. U 29 stihu naveo je znake i zatim u 33 stihu rekao: „Kada sve ovo vidite, znajte da je blizu kod vrata.“ Jedna izjava Spasitelja ne može se tumačiti tako da ruši drugu izjavu. Iako ni jedan čovek ne zna ni dan ni čas, mi smo opomenuti i od nas se zahteva (to je preko potrebno) da znamo kada je blizu, kod vrata. I osim toga podučeni smo da će po nas biti jednako pogubno ako omalovažimo Njegova upozorenja, i odbijemo, ili zanemarimo znanje, kao što je to bilo za one koji su živeli u Nojeve dane ne znajući kada će doći potop. (Mat 24,37-39.) A stihovi 44-51 pokazuju kako će Hristos, kada dođe, gledati i nagraditi one koje nađe da straže i uče o Njegovom dolasku, a kako one koji ga poriču. „Blago onim slugama koje nađe gospod kad dođe, a oni straže.“ Luka 12,37.

Beleška 3 (str. 200)

Priču da su adventisti načinili sebi odeću u kojoj će se uzneti „da susretnu Gospoda na oblacima,“ izmislili su oni koji su želeli da osramote delo. Ona se tako širila da su mnogi u nju poverovali. Ali, pažljiva istraga dokazala je njenu laž. Mnogo godina bila je nuđena pozamašna nagrada onima koji bi dokazali da je postojao ijedan takav primer, ali dokaz niko nije izneo. Nijedan koji je želeo pojavljivanje Spasitelja, nije bio toliko neupućen u učenja Svetog pisma da bi pomislio da bi odeća koju bi on sašio bila neophodna za tu priliku. Jedina odeća koja će biti potrebna svetima da bi susreli Gospoda biće odeća Hristove pravde. (Vidi Otk. 19, 8)

Beleška 4 (str. 209)

Smatralo se da se 1843. godina u kojoj su adventisti prvi put očekivali Hristov dolazak, produžuje do proleća 1844. godine. Razlog za to je sledeći: u stara vremena godina nije počinjala usred zime kao sada, već na prvi novi mesec, posle prolećnog ekvinacija (ravnodnevica ista dužina trajanja dana). Prema tome, pošto je razdoblje od 2300 dana počelo u godini koja se računala prema staroj metodi, smatralo se da je neophodno pridržavati se te metode do njegovog kraja. Zato je bilo izračunato da se 1843. godina završava u proleće a ne u zimu.

Beleška 5 (str. 224)

Da je Zemlja svetinja, došlo se do zaključka iz onih biblijskih stihova koji uče da će Zemlja biti očišćena i pripravljena za večno mesto stanovanja svetih, kao što je to i naumio Stvoritelj od samog početka. Adventisti su to shvatali upravo onako kako su to učili Veslej i drugi. Ni oni nisu pomišljali da postoji neko drugo mesto, osim Zemlje koje treba očistiti. U Svetom pismu postoje tri stiha koja se navode kao dokaz da je ova Zemlja svetinja, međutim, ti isti stihovi opovrgavaju to mišljenje. To su sledeći stihovi:

„Odvešćeš ih i posadićeš ih na gori nasledstva svojega, na mestu koje si sebi za stan spremio, Gospode, u svetinji, Gospode, koju su tvoje ruke utvrdile.“ 2 Mojsijeva 15,17.

Sasvim jasno se vidi da ovaj tekst poriče ideju o Zemlji kao svetinji. Kako god tumačili ovaj tekst, on uči da narod tada nije bio u svetinji, već je bio na zemlji. Onda se otpočelo sa tvrdnjom da je svetinja jedan deo Zemlje u koji je trebalo da budu odvedeni – naime u Palestinu. To poriče drugi tekst:

„I napisala Isus ove reči u knjigu zakona Božjega; i uzevši kamen veliki podiže ga onde pod hrastom koji bijaše kod svetinje Gospodnje.“ Isus Navin 24,26.

Kamen i hrast su bili u Palestini, ali su bili pored svetinje, a ne u svetinji. A sledeći stih još više opovrgava i podjednako je uverljiv protiv zaključivanja koje se ovde spominje.

„I doveo ih (svoj narod) na mesto svetinje svoje na ovu goru koju zadobila desnica Njegova.“ Psalm 78, 54.

Ta gora koja se spominje označava goru Moriju, na kojoj je Solomun saziđao hram. Tu vidimo da reč svetinja nije označavala ovu zemlju već samo hram. Josafatova molitva daje pravu predstavu o odnosu te zemlje (Palestine) prema svetinji: „Nisi li ti, Bože naš, odagnao stanovnike ove zemlje ispred svoga naroda Izraela, i dao je zauvek semenu Avrama, prijatelja svoga? Te se naseliše u njoj i sagrađiše ti u njoj svetinju za ime tvoje?“ 2 Dnevnika 20,7.8. Ovo se podudara sa naredbom u 2 Mojs. 25,8. „Neka mi sagrađe svetinju, da među njima nastavam.“ U ovoj istoj knjizi se opisuje svetinja, njeno dizanje i Božje odobravanje. Postupak čišćenja svetinje je opisan u 3 Mojs. 16 poglavlju. Kad su deca Izraelova osvojila Hanan, Solomun je sagrađio hram u kojem se nalazila svetinja i svetinja nad svetinjama. Posude koje je bilo napravljeno u arapskoj pustinji, za pokretnu svetinju, bilo je premešteno u hram. Tada je to bila svetinja – mesto Božje slave na ovoj zemlji.

Čak, i delimično poznavanje učenja Svetog pisma, opravdaće sve što je autor rekao u poglavlju o Svetinji.

Beleška 6 (str. 231)

Gotovo svi adventisti, uključujući i Milera su još jedno kratko vreme posle svog razočarenja 1844, verovali da je svet primio poslednju opomenu. S obzirom na opomenu koju su dali „jer dođe čas suda Njegova“ može se i razumeti zašto su tako verovali. Oni su mislili da ta objava mora značiti kraj vremena. Oni nisu mogli da se orijentišu kao što nisu mogli ni učenici kada je njihov Gospod, koga su smatrali carem koji dolazi na presto – bio razapet i pogreben. U oba slučaja oni nisu mogli razumeti svoje strašno razočaranje.

Ali verovanje da je delo jevanđelja završeno, ubrzo je napušteno, osim kod nekih fanatika koji su odbijali savete i pouke. Većina onih koji su napustili ovo pogrešno verovanje, a, ipak, ostali i dalje verni u delu, nastavili su da veruju da su oni koji su jasno videli nebesku poruku, i uporno je odbijali, bili odbačeni od Boga. U tome nema fanatizma kao što ga nema u opštem verovanju da su oni tvrdokorni Jevreji koji su nastavili da odbacuju svetlost iznesene istine, poslane njihovom naraštaju, bili odbačeni od Boga.

Postojala je jedna grupa ljudi koja je ubrzo odbacila ideju da su „vrata milosti zatvorena“, jer su otkrili da treba objavljivati i druge vesti posle ovog objavljivanja da je došao čas suda, i da je Treća anđeoska vest poslednja vest koja se objavljuje „svakom plemenu, jeziku, kolenu i narodu.“ Oni su uvideli da sud zaseda na nebu pre Gospodnjeg dolaska; da se suđenje pravednima u poptunosti obavlja dok je Isus njihov posrednik pred Očevim prestolom, da se večni život daje svetima kada njihov Spasitelj dođe, što je dokaz da im je presuđeno i rešeno. Kao što su se nade učenika ponovo probudile i bilo im je „drago kada su videli Gospoda“, te su objavljivali Njegovo mesijanstvo sa još većim uverenjem – tako su se i ovi radovali kada su otkrili istinu o Trećoj anđeoskoj vesti koja je za njih bila poput novog života. Sa obnovljenom revnošću i ojačanim poverenjem oni su ponovo počeli da objavljuju skori dolazak Gospoda.

Sa svetlošću Treće anđeoske vesti oni su, takođe, prihvatili i svetlost o svetinji i njenom čišćenju. Zatim su razumeli pravo delo pomirenja koje se vrši u svetinji nad svetinjama i da se njihova vest odnosila na taj sud. Oni su videli da postoje dve zavese ili dvoja vrata u Božjem hramu (Jevrejima 9, 3) i da su se u to vreme jedna zatvorila, a druga otvorila. Sa usrdnom revnošću i novom nadom oni su propovedali ove istine, i pozivali svoje bližnje da verom traže ulaz u svetinju nad svetinjama, iza druge zavese, gde je naš Provosveštenik ušao da izbriše grehe svih svojih vernika od Abela, pa do današnjeg vremena. Njihova vera bila je usmerena na otvorena vrata koja ni jedan

čovjek ne može zatvoriti sve dok se tamo u potpunosti ne izvrši delo. Delo pozivanja grešnika da verom dođu do ovih otvorenih vrata, oni nastavljaju sve do današnjeg vremena; i ovo će biti njihov posao sve dok sam Isus ne objavi: „Onaj ko je nepravedan, neka i dalje bude nepravedan.“ Otk. 22, 1. što znači: dok se vreme probe i služba jevanđelja ne završi.

Pisac ove knjige bila je među prvima koji su propovedali Treću vest i otvorena vrata. Ona je neumornom revnošću, usrdnim pozivima, i jasnom svetlošću svedočanstva koje je nosila, mnogo učinila da unapredi ovo delo, ispravi zablude fanatizma, da obnovi nade razočaranih i obrađuje srca „malog stada“ koje ljubi pojavljivanje njihovog Spasitelja koji uskoro dolazi.

Beleška 7 (str. 237)

Sledi kratko objašnjenje važnih tačaka Treće anđeoske vesti iz Otkrivenja 14,9-12. (vidi belešku 8.) Ova poruka sadrži poslednju opomenu za ljude koji su na probi, jer iza njega sledi dolazak Sina čovečijeg da požnje žetvu zemaljsku da „da sakupi žito u žitnicu svoju,“ i da stavi vinograd u kacu velikoga gneva Božjega. (vidi stihove 14-20) Iz tog razloga je ova vest data tako ostrim, tako strašnim jezikom upozorenja. Gnev, kojim ona preti poštovaocima zveri i njene ikone predstavlja: „sedam poslednjih zala jer se u njima svrši gnev Božji.“ Otk. 15,1. Uporedi sa poglavljem 16,1.2. Taj gnev se „izliva nepomešan“ jer tada presuda pada na nepopravljive, bez milosti, jer tada je naš Spasitelj dovršio svoje sveštениčko delo i On neće doći da ponudi spasenje, već da izvrši osvetu nad onima koji ne poznaju Boga i ne pokoravaju se jevanđelju. 2 Solunjanima 1,6-9.

Presto Božji će biti bez krivice i grešnici neće imati izgovora, jer su upozorenja Svetoga pisma data jasnim rečima. Nevernima Gospod kaže: „Što zвах, ali ne htestе, pružah ruku svoju, ali niko ne mari, nego odbaciste svaki savet moj, i karanje moje ne htestе primiti, zato ću se i ja smeјati vašој nevolji, rugaću se kad dođe čега se bojite. Kad kao pustoš dođe čега se bojite, i pogibao vaša kao oluja kad dođe, kad navali na vas nevolja i muka. Tada će me zvati, ali se neću odazvati; rano će tražiti, ali me neće naći.“ Priče 1,24-28. Opomena poslednje vesti se nosi čitavom svetу. Ona je jasna i odlučna u svojim izjavama. „Zapovesti Božје“ koje ona objavljuje nisu nejasne ni nerazumljive. Četvrta zapovest glasi: „Sedmi dan je subota, odmor posvećen Gospodu.“ Ovo je Gospodnji dan – Nјegov sveti dan – od stvaranja sveta. Ni za јedan drugi, On ne tvrdi da je Nјegov, nijedan drugi On nije posvetio; nikada nije zapovedio da se ijedan drugi dan poštuje. Oni koji se okreću od tako јasne istine, koji odbacuju tako svečano upozorenje, neće imati izgovor pred

Bogom.

Ali, koliko su god ove reči preteće, vest se daje u milosti. To je poslednji pokušaj od strane Gospoda da probudi ljude da uvide u kakvoj se opasnosti nalaze, da ih podstakne da se okrenu od svojih zlih puteva – od svojih prekršaja Njegovog svetog Zakona – da bi imali večni život. Gospodu nije „milo da umre bezbožnik, nego da se vrati bezbožnik sa svoga puta i bude živ.“ Ezekijel 33,11. Ali, ako neće da dođu k Njemu da imaju život večni, ako izaberu da slede mnoštvo u činjenju zla, umesto da hode putevima Božjih zapovesti, tada moraju nositi svoje bezakonje. Njihova će krv biti na njihovim glavama. Bog im daje silu da izaberu i upozorava ih na zlo koje je pred njima. Uprkos svim Njegovim molbama, oni prkose Duhu milosti, gaze po skupocenoj Hristovoj krvi koja je bila prolivena za njihovo otkupljenje.

Beleška 8 (str. 335)

Ove reči se temelje na proročanstvu iz Otkrivenja 13 i 14 poglavlja. Ljudi sa kojima je povezan autor ove knjige, godinama su propovedali da će se svi slojevi, osim „malog stada“ ujediniti da uzdignu nedelju i nametnu je svima pomoću strogih zakona. Možda će čitalac bolje razumeti poslednji deo 30. poglavlja kad se iznesu činjenice proročanstva na kome se zasniva ta ideja.

1. Smatra se da se zver iz Otkrivenja 13,1-10, odnosi na papsku silu. Ovo je opšte mišljenje Protestanata.

2. „More“ iz kojeg ova zver izlazi isto je što i „vode“ iz Otkr. 17,15, i ono predstavlja „ljude, narode, plemena i jezike.“ Papstvo su podržavali mnogi narodi.

3. Ova zver ima karakteristike četvrte zveri iz Danila 7, koje predstavljaju četiri carstva: Vavilon, Persiju, Grčku i Rim. Ova zver je naslednik moći što su je jedna za drugom imale ova četiri carstva.

4. Zver sa dva roga Otkr. 13,11-17, izlazi iz drugog mesta „izlazi iz zemlje,“ ne podjarmljivanjem država i naroda, već rastući kao biljka iz zemlje. Ona predstavlja Sjedinjene Američke Države, mesto izvan područja „čistavog sveta“ koji je do tada bio poznat.

5. Ova zver ima dva roga, građanski i crkveni. Da je crkva predstavljena rogom, dokazano je u Dan. 7, gde „mali rog“ predstavlja rimsku crkvu, čak, i pre nego što je posedovala građansku vlast. Takođe, u Otk. 13 aždaja (paganski Rim) je dala zveri (crkvi) svoju silu (građansku silu) i sedište (grad Rim) kao i veliki autoritet.

6. Dvorožna zver pojavljuje se u dve faze – sa blagošću jagnjeta i svirepošću aždaje. Njena učenja o jednakosti svih ljudi, o pravu na život, slobodu i postizanje sreće stoje u protivrečnosti sa podupiranjem ropstva. Isto tako dok tvrde da svima daju pravo da služe Bogu po savesti, oni progone baptiste i kvekere zato što slede uverenja svoje savesti. Ali, ovo će se još potpunije pokazati u budućnosti, kada će Kongres biti pozvan da uspostavi zakone o religiji.

7. Identitet „zveri sa dva roga“ dalje je pokazan njenim velikim čudima kojima vara „one koji žive na Zemlji čudima koji joj biše dani da čini pred zveri.“ Otk.13,14. Spiritizam je ponikao u Sjedinjenim Američkim Državama, i preko američkih medija proširio se po čitavom svetu.

8. Ova zver prouzrokuje da i „zemlja i oni koji žive na njoj služe prvoj zveri.“ Ovo se odnosi na zakone koji prisiljavaju na svetkovanje nedelje u mesto Gospodnje subote – sedmog dana. Nedelja, kao dan odmora, je ustanova koja vodi poreklo direktno od rimske crkve, koja tvrdi da svetkovanje nedelje potiče od nje, i zaista niko joj to ne može osporiti. Gospodnja subota služi kao sećanje na stvaranje neba i Zemlje, i zapovest za njeno svetkovanje data je da bi Zemlja i njeni stanovnici mogli slaviti svog Stvoritelja. Zakon koji nameće svetkovanje nedelje kao dan odmora, poništava Božju zapovest, i Zemlja i njeni stanovnici navedeni su da se poklone sili koja ga je uspostavila, odmarajući se toga dana. Protestanti pripisuju papstvu uvođenje različitih pravila, te na njih primenjuju ovo proročanstvo, ali ni po jednom drugom zakonu nije Zemlja navedena da se klanja toj sili, osim u zakonu o nedeljnom odmoru kojim se prisiljava cela Zemlja.

9. Ovo nam dovoljno jasno pokazuje da tvrdnja, da će se katolici i protestanti ujediniti u nametanju nedelje, nije samo pretpostavka, katolici je poštuju kao dokaz svog autoriteta da „uspostavlja običaje ili propise i da ih zapoveda,“ a protestanti čine najenergičnije napore za njeno sveopšte nametanje. Dobro je poznata činjenica da većina protestantskih denominacija veoma ublažava svoje protivljenje prema Katoličkoj crkvi, te udružena akcija dveju organizacija u korist nedelje, ni u kom slučaju nije neverovatna. Pre nekoliko godina ovo gledište propovedano je samo na temelju proročanstva. Ali sada, mi vidimo u događajima ozbiljan nagoveštaj njenog ispunjenja. Poseban cilj „Narodnog reformnog udruženja“ je da pripremi verski amandman – Državni ustav, kojim će nedelju očuvati od oskrnavljenja i sveobuhvatno je nametnuti.

10. Ova zver, ne samo da prisiljava Zemlju i njene stanovnike da se klanjaju prvoj zveri, kao što je gore navedeno, već naređuje onima koji žive

na Zemlji da načine ikonu prve zveri. Ovo se može postići samo ako se ujedinjuje crkva i država, ili tolikom pokornošću državne vlasti crkvenoj sili, da će država biti primorana da nametne pravila i zahteve crkve. Religiozan predlog Ustavu Sjedinjenih Američkih Država ubrzo bi osigurao ovakav rezultat

11. Ovo tumačenje potvrđeno je Gospodnjom veću koja se nalazi u Otkrivenju 14,9-12, koja se u celosti temelji na činjenicama Otkrivenja 13,11-17, i koja najoštrijim rečima osuđuje zahteve ove zveri i klanjanje koje ona nameće. Takođe ova vest poziva na držanje Božjih zapovesti i vere Isusove, a jedna od tih zapovesti podupire Gospodnju subotu – sedmi dan. Prema tome postoji suprotnost između Gospodnje subote i takozvanog dana odmora – nedelje.

Ovo je kratak pregled činjenica koje opravdavaju iskaze pisca na stranicama 335, 336.

Beleška 9 (str. 364)

Reč „pečat“ upotrebljena je u Svetom pismu sa različitim značenjem, kao i u svakodnevnom životu. Vebsterova najsveobuhvatnija definicija je ovakva: „Ono što potvrđuje, odobrava, ili čini stabilnim; jemstvo; ono što dokazuje istinitost; ono što osigurava, čini verodostojnim.“ Pojmovi „žig“ i „znak“ u Svetom pismu su upotrebljeni kao sinonimi pojma „pečat.“ (kao u Rimljanima 4,11.)

U zavetu sa Nojem znak je upotrebljen u smislu jemstva ili dokaza nepromenljivosti. Duga u oblaku je data kao znak ili obeležje da Bog neće ponovo uništiti Zemlju potopom. 1 Mojs 9,13. U zavetu sa Avramom obrezanje je bilo obeležje ili znak. Ovo je bila potvrda ili garancija, a oni koji nisu imali to obeležje, bili su odstranjeni. 1 Mojs. 17,11-14. Ovaj znak ili obeležje bio je ustanova, obred. Gesenius daje i reč „sećanje“ kao znak ili obeležje.

U 2 Mojsijevoj 31, 17. i Ezekijelu 20, 12. subota Gospodnja se naziva znakom. Ona je spomenik Stvoriteljevih dela, i na taj način znak Njegovе sile i božanstva. Rimljanima 1, 20. To je, takođe, i ustanova, kao što je to bilo i obrezanje; ali s ovom razlikom: obrezanje je bilo znak na telu, dok je subota znak u umu. „I subote moje svetkujte da su znak između mene i vas da znate da sam ja Gospod Bog vaš.“ Ezekijel 20,20.

U Ezekijelu 9,4 reč „beleg“ znači pečat, znak ili obeležje. Septuaginta daje istu reč u ovom tekstu koji se nalazi u grčkom u Rimljanima 4,11. Tako vidimo da se reči: obeležje, znak, žig, pečat odnose na iste stvari, ili su upotrebljene kao reči istog značenja u Svetom pismu.

U Ezekijelu 9,4. i Otkrivenju 7,2.3 za beleg ili pečat je rečeno da će biti

stavljen na čela Božjih slugu. Oba ova teksta govore o vremenu kada na bezbožne dolazi poptuno uništenje. Pečat je stavljen na Božji narod kao zaštita da ih sačuva od zla koje dolazi. Ali „čelo“ se ovde očito upotrebljava kao simbol, da označi intelekt ili um, kao što se reč „srce“ često upotrebljava da označi naklonost ili osećaj. Staviti pečat ili beleg na čelo isto je što i reći: „u mislima njihovim napisaću ih.“ Jevrejima 10,16.

Subota je znak Božji, pečat Njegovog zakona. Isaija 8, 16. Subota je obeležje Njegove vlasti i sile. Ona je znak po kojem možemo znati da je On Bog, i prema tome prikladno je reći da će biti stavljen na čelo. Oni koji se klanjaju zveri (Otk. 13) primaju njen žig na čelo ili na ruku. Kao što čelo predstavlja um, ruka predstavlja silu: Psalam 89,48 „Hoće li izbaviti dušu svoju od ruke groba?“ Bog ne prihvata prisilnu službu, Njegove slugе su zaplašene samo na čelima. Ali, zle sile prihvataju prisilno služenje; za tim je uvek čeznula rimska hijerarhija. Kao dokaz o prirodi tog žiga vidi belešku 8. Znak ili pečat Božji je Njegova subota, a žig ili znak zveri je u potpunoj suprotnosti, to je podmetnuta nedelja „dan sunca.“ U poruci Trećeg anđela (Otkr. 14, 9-12) oni koji ne primaju žig zveri, drže zapovesti Božje, a subota je četvrta zapovest; oni drže Gospodnju subotu; oni imaju Njegov znak ili pečat. Važnost ovog pečata pokazuje se u tome što je četvrta zapovest jedina zapovest koja razlikuje Stvoritelja od lažnih bogova. Uporedi Jeremija 10,10-12; Dela 17,23.24.; Otkrivenje 14,6.7. I zbog te zapovesti Njegov narod će podnositi progonstvo. Ali, kada se Božji gnev izlije na progonitelje koji su nametali znak ili žig zverin, oni će tada uvideti važnost subote – pečata živoga Boga. Oni koji su se okrenuli od onoga što je Gospod govorio dok je Njegov glas potresao Zemlju, priznaće svoju pogubnu zabludu, kada Njegov glas potrese nebesa i zemlju. Jevrejima 12,25.26. Joil 3, 9-16.